This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

N.i.10 RBS

ASHMOLEAN LIBRARY
OXFORD

—

Ex Libris
EDUARD FRAENKEL
Corpus Christi Professor of Latin, 1935–53

—

1970

302971397+

Eduard Fraenkel
1938

Digitized by Google

Digitized by Google

AESCHYLEA ORESTIA.

PARS I.

AGAMEMNON.

CUM

SCHOLIIS, COMMENTARIO ET NOTIS SPANHEMIANIS.

EDIDIT

C. G. HAUPT.

BEROLINI, MDCCCXXXVII.
IN LIBRARIA ENSLINIANA
(*FERDINAND MÜLLER*) BREITE STRASSE *№* 23.

Digitized by Google

ASHMOLEAN
OXFORD
MUSEUM

1853

Digitized by Google

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Digitized by Google

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΦΥΛΑΞ.

ΧΟΡΟΣ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

(ΤΑΡΘΕΝΙΟΣ) ΚΗΡΥΞ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Προλογίζει δὲ ὁ φύλαξ, θεράπων Ἀγαμέμνονος.

Ὀρέστης, Ἠλέκτρα, Τροφός adduntur in Turn., scilicet e Choephoris, quae fabula Agamemnoni adhaerebat. Deinde θεράπων Ἀγαμέμνονος ὁ προλογιζόμενος, οὐχὶ ὁ ὑπὸ Αἰγίσθου ταχθεὶς φύλαξ leguntur in Ald. Turn., scilicet ex Hom. Odyss. IV. 524.

Digitized by Google

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Η ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀγαμέμνων εἰς Ἴλιον ἀπιὼν τῇ Κλυταιμνήστρᾳ, εἰ πορθήσει[1] τὸ Ἴλιον, ὑπέσχετο[2] τῆς αὐτῆς ἡμέρας σημαίνειν διὰ πυρσοῦ. ὅθεν σκοπὸν ἐκάθισεν ἐπὶ μισθῷ Κλυταιμνήστρα, ἵνα τηρήσῃ τὸν πυρσόν. καὶ ὁ μὲν ἰδὼν ἀπήγγειλεν· αὐτὴ δὲ τὸν[3] τῶν πρεσβυτῶν ὄχλον μεταπέμπεται περὶ τοῦ πυρσοῦ ἐροῦσα· ἐξ ὧν καὶ ὁ χορὸς συνίσταται· οἵτινες ἀκούσαντες παιανίζουσι.[4] μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ταλθύβιος παραγίνεται, καὶ τὰ κατὰ τὸν πλοῦν διηγεῖται. Ἀγαμέμνων δ' ἐπὶ ἁπήνης ἔρχεται· εἵπετο δ' αὐτῷ ἑτέρα ἁπήνη, ἔνθα ἦν τὰ λάφυρα καὶ ἡ Κασάνδρα. αὐτὸς μὲν οὖν προειςέρχεται εἰς τὸν οἶκον συν τῇ Κλυταιμνήστρᾳ. Κασάνδρα δὲ προμαντεύεται, πρὶν εἰς τὰ βασίλεια εἰςελθεῖν, τὸν ἑαυτῆς καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος θάνατον, καὶ τὴν ἐξ Ὀρέστου μητροκτονίαν, καὶ εἰςπηδᾷ ὡς θανουμένη, ῥίψασα τὰ στέμματα. τοῦτο δὲ τὸ μέρος τοῦ δράματος θαυμάζεται,[5] ὡς ἔκπληξιν ἔχον καὶ οἴκτου ἱκανόν.[6]

---

1. f. κορθήσοι 2. ὑπέσχετο om., et ἔφη post σημαίνειν addit. 3. τὸν om. 4. παιανιάζουσι 5. (θαυμαστόν ἐστι) 6. vulg. ὡς καὶ ἔκπληξιν καὶ οἶκτον ἱκανὸν ἐμποιεῖν

Digitized by Google

ἰδίως δὲ Αἰσχύλος τὸν Ἀγαμέμνονα ἐπὶ σκηνῆς[7] ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ· τὸν δὲ Κασάνδρας σιωπήσας θάψασαν νεκρὸν αὐτὴν ὑπέδειξε.[8] πεποίηκέ τε Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν ἑκάτερον διϊσχυριζόμενον περὶ τῆς ἀναιρέσεως, ἑνὶ κεφαλαίῳ· τὴν μὲν, τῇ ἀναιρέσει Ἰφιγενείας, τὸν δὲ, ταῖς τοῦ πατρὸς Θυέστου[9] ἐξ Ἀτρέως συμφοραῖς.

Ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοκλέους, Ὀλυμπιάδι ὀγδοηκόστῃ,[10] ἔτει δευτέρῳ. πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι, Χοηφόροις, Εὐμενίσι, Πρωτεῖ σατυρικῷ.[11] ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀφιδνεύς.

---

7. f. ὑπὸ (f. ἀπὸ) σκηνῆς 8. (ἀπέδειξε) 9. Θυέστου (Αἰγίσθου) 10. Conj. = εἰκοστῇ ὀγδόῃ vulg. 11. (πρῶτος σατυρικῷ).

Digitized by Google

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΦΥΛΑΞ.

Θεοὺς μὲν αἰτῶ τῶνδ' ἀπαλλαγὴν πόνων,
Φρουρᾶς ἐτείας μῆκος, ἣν κοιμώμενος
Στέγαις Ἀτρειδῶν ἄγκαθεν, κυνὸς δίκην,
Ἄστρων κάτοιδα νυκτέρων ὁμήγυριν,
Καὶ τοὺς φέροντας χεῖμα καὶ θέρος βροτοῖς
Λαμπροὺς δυνάστας, ἐμπρέποντας αἰθέρι
Ἀστέρας, ὅταν φθίνωσιν, ἀντολάς τε τῶν·
Καὶ νῦν φυλάσσω λαμπάδος τὸ σύμβολον,
Αὐγὴν πυρὸς φέρουσαν ἐκ Τροίας φάτιν,
Ἁλώσιμόν τε βάξιν· ὧδε γὰρ κρατεῖ
Γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζον κέαρ.
Εὖτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχω
Εὐνὴν ὀνείροις, οὐκ ἐπισκοπουμένην
Ἐμὴν, φόβος γὰρ ἀνθ' ὕπνου παρασταθεῖ
Τὸ μὴ βεβαίως βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ·
Ὅταν δ' ἀείδειν ἢ μινύρεσθαι δοκῶ,
Ὕπνου τόδ' ἀντίμολπον ἐντέμνων ἄκος,
Κλαίω τόθ' οἴκου τοῦδε συμφορὰν στένων,
Οὐχ ὡς τὰ πρόσθ' ἄριστα διαπονουμένου.
Νῦν δ' εὐτυχὴς γένοιτ' ἀπαλλαγὴ πόνων
Εὐαγγέλου φανέντος ὀρφναίου πυρός.
Ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
Φάος πιφαύσκων καὶ χορῶν κατάστασιν

---

2. μῆκος δ' ἣν (— ἣν = ἦν) = μῆκος ἦν — f. μῆχος 3. ἔγκαθεν 4. νεκτέρων 5. (βροτοὺς) = βροτοῖς θέρος 7. ὅτ' ἄν 10. 11. v. κράσειν Γ. d. ἐλπίζω 11. ἐλπίζων 12. (εὖτ' ἄν γε.) 14. (f. Ἐμοὶ.) 16. ὅτ' ἄν 17. ἐπτέμνων 22. λαμπτὴρ, v. ἡμ. 23. νῦν φῶς — (χορῶν).

Digitized by Google

ἰδίως δὲ Αἰσχύλος τὸν Ἀγαμέμνονα ἐπὶ σκηνῆς[7] ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ· τὸν δὲ Κασάνδρας σιωπήσας θάψαντου τέκρὰν αὐτὴν ὑπέδειξε.[8] πεποίηκέ τε Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν ἑκάτερον διϊσχυριζόμενον περὶ τῆς ἀναιρέσεως, ἐνὶ κεφαλαίῳ· τὴν μὲν, τῇ ἀναιρέυει Ἰφιγενείας, τὸν δὲ, ταῖς τοῦ πατρὸς Θυέστου[9] ἐξ Ἀτρέως συμφοραῖς.

Ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοκλέους, Ὀλυμπιάδι ὀγδοηκόστῃ,[10] ἔτει δευτέρῳ. πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι, Χοηφόροις, Εὐμενίσι, Πρωτεῖ σατυρικῷ.[11] ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀφιδνεύς.

---

7. f. ὑπὸ (f. ἀπὸ) σκηνῆς 8. (ἀπέδειξε) 9. Θυέστου (Αἰγίσθου) 10. Conj. = εἰκοστῇ ὀγδόῃ vulg. 11. (πρῶτος σατυρικῷ).

Digitized by Google

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΦΥΛΑΞ.

Θεοὺς μὲν αἰτῶ τῶνδ' ἀπαλλαγὴν πόνων,
Φρουρᾶς ἐτείας μῆκος, ἣν κοιμώμενος
Στέγαις Ἀτρειδῶν ἄγκαθεν, κυνὸς δίκην,
Ἄστρων κάτοιδα νυκτέρων ὁμήγυριν,
Καὶ τοὺς φέροντας χεῖμα καὶ θέρος βροτοῖς
Λαμπροὺς δυνάστας, ἐμπρέποντας αἰθέρι
Ἀστέρας, ὅταν φθίνωσιν, ἀντολάς τε τῶν·
Καὶ νῦν φυλάσσω λαμπάδος τὸ σύμβολον,
Αὐγὴν πυρὸς φέρουσαν ἐκ Τροίας φάτιν,
Ἀλώσιμόν τε βάξιν· ὧδε γὰρ κρατεῖ
Γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζον κέαρ.
Εὖτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχω
Εὐνὴν ὀνείροις, οὐκ ἐπισκοπουμένην
Ἐμὴν, φόβος γὰρ ἀνθ' ὕπνου παρίσταται
Τὸ μὴ βεβαίως βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ·
Ὅταν δ' ἀείδειν ἢ μινύρεσθαι δοκῶ,
Ὕπνου τόδ' ἀντίμολπον ἐντέμνων ἄκος,
Κλαίω τότ' οἴκου τοῦδε συμφορὰν στένων,
Οὐχ ὡς τὰ πρόσθ' ἄριστα διαπονουμένου.
Νῦν δ' εὐτυχὴς γένοιτ' ἀπαλλαγὴ πόνων
Εὐαγγέλου φανέντος ὀρφναίου πυρός.
Ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
Φάος πιφαύσκων καὶ χορῶν κατάστασιν

---

2. μῆκος δ' ἣν (— ἣν = ἦν) = μῆκος ἦν — f. μῆχος 3. ἔγκαθεν 4. νυκτέρων 5. (βροτοὺς) = βροτοῖς θέρος 7. ὅτ' ἄν 10. 11. v. κράσειν Γ. d. ἐλπίζω 11. ἐλπίζων 12. (εὖτ' ἄν γε.) 14. (f. Εμοὶ.) 16. ὅτ' ἄν 17. ἐντέμνων 22. λαμπτὴρ, v. ἡμ. 23. νῦν φῶς — (χορῶν).

Digitized by Google

Πολλῶν ἐν Ἄργει, τῆσδε συμφορᾶς χάριν.
Ἰοὺ ἰού·
Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημαίνω τορῶς,
Εὐνῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν, εἴπερ Ἰλίου πόλις
Ἑάλωκεν, ὡς ὁ φρυκτὸς ἀγγέλλων πρέπει·
Αὐτός τ' ἔγωγε φροίμιον χορεύσομαι.
Τὰ δεσποτῶν γὰρ εὖ πεσόντα θήσομαι
Τρὶς ἓξ βαλούσης τῆσδέ μοι φρυκτωρίας.
Γένοιτο δ' οὖν μολόντος εὐφιλῆ χέρα
Ἄνακτος οἴκων τῆδε βαστάσαι χερί.
Τὰ δ' ἄλλα σιγῶ· βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας
Βέβηκεν· οἶκος δ' αὐτὸς, εἰ φθογγὴν λάβοι,
Σαφέστατ' ἂν λέξειεν· ὡς ἑκὼν ἐγὼ
Μαθοῦσιν αὐδῶ, κοὐ μαθοῦσι λήθομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Δέκατον μὲν ἔτος τόδ' ἐπεὶ Πριάμου
Μέγας ἀντίδικος,
Μενέλαος ἄναξ ἠδ' Ἀγαμέμνων,
Διθρόνου Διόθεν καὶ δισκήπτρου
Τιμῆς, ὀχυρὸν ζεῦγος Ἀτρειδᾶν,
Στόλον Ἀργείων χιλιοναύταν
Τῆσδ' ἀπὸ χώρας
Ἤιραν, στρατιῶτιν ἀρωγάν,
Μέγαν ἐκ θυμοῦ κλάζοντες Ἄρη,
Τρόπον αἰγυπιῶν, οἵτ' ἐκπαγίοις
Ἄλγεσι παίδων ὕπατοι λεχέων
Στροφοδινοῦνται,
Πτερύγων ἐρετμοῖσιν ἐρεσσόμενοι,
Δεμνιοτήρη
Πόνον ὀρταλίχων ὀλέσαντες·
Τπατος δ' αἴων ἤ τις Ἀπόλλων,

---

25. ἰου, ἰού. 26. v. σημαινῶ 27. (εὐφημ.) 29. ἐπορθριάζειν 30. ἀγγέλλων 33. (βαλούσης — τῆσδε ἡμῖν φρ.) 39. καὶ οὐ 40. δὲ — Πριάμου 44. Ἀτρειδᾶν 45. (Ἄρη — αὐδᾶν) 47. (στρατιώτην) 48. κλάγξαντες 50. v. ἄλγεσσι 52. f. ἐρέτμοις ἀνερεσσόμενοι

Digitized by Google

Ἦ Παν, ἢ Ζεύς, οἰωνόθροον
Γόον ὀξυβόαν
Τῶνδε μετοίκων ὑστερόποινον
Πέμπει παραβᾶσιν Ἐρινύν.
Οὕτω δ' Ἀτρέως παῖδας ὁ κρείσσων
Ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ πέμπει ξένιος
Ζεὺς πολυάνορος ἀμφὶ γυναικὸς
Πολλὰ παλαίσματα καὶ γυιοβαρῆ
Γόνατος κονίαισιν ἐρειδομένου
Διακναιομένης τ' ἐν προτελείοις
Κάμακος θήσων Δαναοῖσιν
Τρωσί θ' ὁμοίως. ἔστι δ' ὅπη νῦν
Ἔστι· τελεῖται δ' ἐς τὸ πεπρωμένον·
Οὔθ' ὑποκλείων, οὔθ' ὑπαλείβων,
Οὔτε δακρύων ἀπύρων ἱερᾷν
Ὀργὰς ἀτενεῖς παραθέλξει.
Ἡμεῖς δ' ἀίσται σαρκὶ παλαιᾷ
Τῆς τόθ' ἁρωγῆς ὑπολειφθέντες
Μίμνομεν, ἰσχὺν
Ἰσόπαιδα νέμοντες ἐπὶ σκήπτροις.
Ὅ τε γὰρ νεαρὸς μυελὸς στέρνων
Ἐντὸς ἀνάσσων
Ἰσόπρεσβυς, Ἄρης δ' οὐκ ἔνι χώρᾳ,
Τὸ θ' ὑπέργηρων φυλλάδος ἤδη
Καταχαρφομένης τρίποδας μὲν ὁδοὺς
Στείχει, παιδὸς δ' οὐδὲν ἀρείων
Ὄναρ ἡμερόφαντον ἀλαίνει.

Σὺ δὲ, Τυνδάρεω
Θύγατερ, βασίλεια Κλυταιμνήστρα,
Τί χρέος; τί νέον; τί δ' ἐπαισθομένη,
Τίνος ἀγγελίας

---

63. (γαιοβαρῆ) 64. (ἐρειπομένου) = f. κονίαις ἐνερειδομένου 66. v. Δαναοῖσι 69. v. ὑποκλαίων 70. δα(ρ)τέων 72. v. ἀσίτα 76. MSS. ὅτε 77. f. μνάσσων 78. f. ἔνι γ' ὥρᾳ 79. (v. τιθηνέργης) f. τόθι περ γηρᾷ 80. τρίκοδος 82. ἡμερόφατον 84. f. θύγατερ βασίλεια, ὦ Κλ.

Digitized by Google

Πειθοῦ περίπεμπτα θυοσκινεῖς;
Πάντων δὲ θεῶν τῶν ἀστυνόμων,
Τπάτων, χθονίων,
Τῶν τ' οὐρανίων τῶν τ' ἀγοραίων,
Βωμοὶ δώροισι φλέγονται·
Ἄλλη δ' ἄλλοθεν οὐρανομήκης
Λαμπὰς ἀνίσχει,
Φαρμασσομένη χρίσματος ἁγνοῦ
Μαλακαῖς ἀδόλοισι παρηγορίαις
Πελάνῳ μυχόθεν βασιλείῳ.
Τούτων λέξασ' ὅ τι καὶ δυνατὸν
Καὶ θέμις αἰνεῖν,
Παίων τε γενοῦ τῆσδε μερίμνης,
Ἢ νῦν τοτὲ μὲν κακόφρων τελεσθεί,
Τοτὲ δ' ἐκ θυσιῶν ἀγανὰ φαίνουσ'
Ἐλπὶς ἀμύνει φροντίδ' ἄπληστον,
Τὴν θυμοβόρον φρένα λύπης.

Κύριός εἰμι θροεῖν ὄδιον κράτος αἴσιον ἀνδρῶν στρ. ά.
Ἐκτελέων· ἔτι γὰρ θεόθεν καταπνείει πειθὼ μολπᾶν,
ἀλκὰν σύμφυτος αἰών·
Ὅπως Ἀχαιῶν δίθρονον κράτος Ἑλλάδος ἦξαν
Σύμφρονα τὰν γᾶν πέμπει σὺν δορὶ καὶ χερὶ τρακτορι
θούριος ὄρνις, Τευκρίδ' ἐπ' αἶαν
Οἰωνῶν βασιλεῖς βασιλεῦσι νεῶν, ὁ κελαινὸς, ὅ τ'
ἐξόπιν ἀργῆς
Φανέντες ἅκαρ μελάθρων, χερὸς ἐκ δορυπάλτου,
παμπρέπτοις ἐν ἕδραισιν,

---

87. πυθοῖ — θυοσκεῖς (-κοεῖς) — f. πειράκεμφ', ἄ. 91. δώροις 94. χρίματος 95. f. ἀδόλοις τε 97. λέξ' ὅτι — (κ. σοι δ,) 98. εἰκεῖν 100. νῦν ἔσθ' ἅτε — (εὖθ' ἅτε καν.) 101. φαίνεις (φανεῖσ') — ἄγαν ἀφ. f. ἀγάν' ἀμφαίνουσ' 102. ἄπλειστον 103. MSS. τὴν θυμόφθορον λύπης φρένα = vel τὴν θυμοβόρον λύπης φρένα (— φρένα λύπης = λυσσοφρένα) 104. (ὅσιον) 105. f. ἐντελέων (f. ἐκ τελ.) — καταπνεῖει = ...πνεῖσι = f. μυλλᾶν ἀλκᾶ s. ἀλκὰν 106. ἦβας 107. (ταγᾶν = ταγᾶν) — v. πέμπει ξὺν δ. δίκας κρ. 108. MSS. βασιλεῦς — ἀργίας = ἀργείας 109. (οἱ φαν.) — δορικ. = (δορυπάλκτου) — MSS. παμπρέποις (...ποισιν = -πτεσιν) — (ἕδραις)

Digitized by Google

Βοσκόμενοι λαγίναν, ἐρικύμονα φέρμασι, γέννᾳν,
Βλαβέντα λοισθίων δρόμων. 120
Αἴλινον, αἴλινον εἰπὲ, τὸ δ' εὖ νικάτω.
Κεδνὸς δὲ στρατόμαντις ἰδὼν δύο λέμμασι δισσοὺς
ἀντ. ά.
Ἀτρείδας μαχίμους ἐδάη λαγοδαίτας πομπούς τ' ἀρχάς·
οὕτω δ' εἶπε τεράζων· 125
Χρύσῳ μὲν ἀγρεῖ Πριάμου πόλιν ὅδε κέλευθος,
Πάντα δὲ πύργων κτήνη πρόσθε τὰ δημιοπληθῆ
μοῖρ' ἀλαπάξει πρὸς τὸ βίαιον. 130
Οἷον μή τις ἄγαν θεόθεν κνεφάσῃ πρότυπὸν στόμιον
μέγα Τροίας
Στρατωθέν. Οἶκτος γὰρ ἐπίφθονος Ἄρτεμις ἁγνὰ
πτανοῖσιν κυσὶ πατρὸς 135
Αὐτότοκον πρὸ λόχου μογερὰν πτάκα θυομένοισιν·
Στυγεῖ δὲ δεῖπνον αἰετῶν.
Αἴλινον, αἴλινον εἰπὲ, τὸ δ' εὖ νικάτω.
Τόσον περ εὔφρων ἀ καλὰ μεσῳδ. 140
Δρόσοις ἀάπτοις τῶν μαλερῶν
Πάντων τ' ἀγρονόμων φιλομάστοις
Θηρῶν ὀβρικάλοισι, τερπνὰ
Τούτων αἰτεῖ ξύμβολα κρᾶναι,
Δεξιὰ μὲν, κατάμομφα δὲ φάσματα στρουθῶν. 145
Ἰήϊον (δὲ) καλέω παιᾶν,
Μή τινας ἀντιπνόους Δαναοῖς χρονίας ἐχενῆθας
Ἀπλοίας τεύξῃ,
Σπευδομένα θυσίαν ἑτέραν, ἄνομόν τιν', ἄδαιτον,

---

110. (βοσκομένην) — ἐρικύμονα — (φέρβοντο) = φέρμασιν 113. λήμμασι, v. λήμασι 114. f. Ἀτρείδας — λογοδαίτας (λαγαδ.) — ἀρχούς 115. f. αἰρεῖ 116. μοῖρα λαπάξει 117. οἷον μήτ. — MSS. ἅτα προτυπὲν = πρότυπὰς = (κνεφάσειε — προτυφθὲν) 118. f. οἶκοι — f. στρατευμένοις τοῖς γ. = στρατευθὲν — πτανοῖς 119. πτᾶκα 122. τόσσον — ἄφρων = καλὰ 123. δρόσοισιν — MSS. ἀέλπτοις = ἀέπτοισι — v. μαλερῶν ὄντων (ὁλέων) f. λεπτοῖς μαλιλέοντων 125. (ὀκρικάλοισιν) f. ὄβριμ. τερπνά, 126. f. αἰνεῖ — κράναι = φάναι 127. τῶν στρ. f. δέξια μὲν στρουθῶν, κατ. δ. φ. 128. ἴηον — f. ἰὴ ἰή — MSS. Παιᾶνα 129. v. ἐχενηίδας = (ἐχεν. χρον.) 130. ἀπλοΐας = ἀπλοΐδας 131. σπενδομένα (σπαρδ.)

Digitized by Google

Νεικέων τέκτονα σύμφυτον, οὐ δεισήνορα. μίμνει
Φοβερὰ παλίνορσος
Οἰκονόμος δολίας, μνάμων μῆνις τεκνόποινος.
Τοιάδε Κάλχας ἐν μεγάλοις ἀγαθοῖς ἀπέκλαγξε
Μόρσιμ' ἀπ' ὀρνίχων ὁδίων οἴκοις βασιλείοις·
Τοῖς δ' ὁμόφωνον
Αἴλινον, αἴλινον εἰπὲ, τὸ δ' εὖ νικάτω.
Ζεύς, ὅστις ποτ' ἐστίν, εἰ τόδ' αὐτῷ φίλον κεκλημένον,
τοῦτό νιν προσεννέπω. στρ. β'.
Οὐκ ἔχω προσεικάσαι πάντ' ἐπισταθμώμενος
Πλὴν Διός, εἰ τὸ μάταν ἄπο φροντίδος ἄχθος
Χρὴ βαλεῖν ἐτητύμως.
Οὐδ' ὅστις πάροιθεν ἦν μέγας παμμάχᾳ θράσει βρύων,
οὐδὲν ἂν λέξαι πρὶν ὤν, ἀντ. β'.
Ὅς δ' ἔπειτ' ἔφυ, τριπτῆρος εἴκελαι τυχών.
Ζῆνα δέ τις προφρόνως ἐπινίκια κλάζων
Τεύξεται φρενῶν τὸ πᾶν,
Τὸν φρονεῖν βροτοὺς ὁδώσαντα, τῷ πάθει μάθος
θέντα κυρίως ἔχειν. στρ. γ'.
Στάζει δ' ἔν θ' ὕπνῳ πρὸ καρδίας μνησιπήμων πόνος,
καὶ παρ' ἄκοντας ἦλθε σωφρονεῖν.
Δαιμόνων δέ που χάρις βαίας σέλμα σεμνὸν ἡμένων.
Καὶ τόθ' ἡγεμὼν ὁ πρέσβυς νεῶν Ἀχαϊκῶν,
μάντιν οὔ τινα ψέγων, ἀντ. γ'.
Ἐμπαίοις τύχαισι συμπνέοντ', εὖτ' ἀπλοίᾳ κενοαγεῖ βαρύνοντ' Ἀχαϊκὸς λεώς,
Χαλκίδος πέραν ἔχων παλιρρόθοις ἐν Αὐλίδος τόποις·
Πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι στρ. δ'.
Κακόσχολοι, νήστιδες, δύσορμοι
Βροτῶν ἄλαι, ναῶν τε καὶ πεισμάτων ἀφειδεῖς,
Παλιμμήκη χρόνον τιθεῖσαι

---

133. γ. γὰρ φαβ. — παλίνορτος 134. μνάμηι 135. ἀπέκλαιξεν f. ἀπέλαμψεν 139. τοῦτον 141. Δία — γ. τόδε μάταν 142. ἐτυήμας 143. MSS. οὐδὲν λέξαι = οὐδέν τε κλέξαν f. οὐθαμοῦ λέξαι — f. ἄν. 144. f. ὃς ἐ 147. (μιάδας = μαθὼν) 149. f. δήκου. — βίαια 150. ἀχαιϊκῶν — MSS. οἴσινα — f. ψέγει. 151. MSS. συμπνέων (συμπνέει) — ἀπλοΐᾳ — κεκαγεῖ — ἀχαιϊκὸς — γ. τόποις. 155. MSS. τε om. — f. νεῶν.

Digitized by Google

Τρίβῳ κατέξαινον ἄνδος Ἀργείων·
Ἐπεὶ δὲ καὶ πικροῦ χείματος ἄλλο μῆχαρ
Δεύτερον πρόμοισι
Μάντις ἔκλαγξε προφέρων
Ἄρτεμιν, ὥστε χθόνα βάπτοις ἐπικράυαντας Ἀτρείδας δάκρυ μὴ κατασχεῖν·
Ἀναξ δ' ὁ πρέσβυς τόδ' εἶπε φωνῶν·
Βαρεῖα μὲν κὴρ τὸ μὴ πιθέσθαι·
Βαρεῖα δ' εἰ τέκνον δαΐξω, δόμων ἄγαλμα,
Μιαίνων παρθενοσφάγοισι
Ῥείθροις πατρῴους χέρας βωμοῦ πέλας.
Τί τῶνδ' ἄνευ κακῶν; πῶς ἀπόνους μέμωμαι
Ξυμμαχίας ἁμαρτών;
Παυσανέμου γὰρ θυσίας
Παρθενίου θ' αἵματος ὀργᾷ περίοργος ἐπιθυμεῖν θέμις; εὖ γὰρ εἴη.
Ἐπεὶ δ' ἀνάγκας ἔδυ λέπαδνον,
Φρενὸς πνέων δυσσεβῆ τροπαίαν ἀναίσιον, ἀνίερον, τόθεν
Τὸ παντόλμιον φρονεῖν μετέγνω.
Βροτοῖς θρασύνει γὰρ αἰσχρόμητις
Τάλαινα παρακοπὰ πρωτοπήμων·
Ἔτλα δ' οὖν θυτὴρ γενέσθαι θυγατρὸς γυναικοκλοίνων πολέμων ἀρωγάν,
Καὶ προτέλεια ναῶν·
Λιτὰς δὲ καὶ κληδόνας πατρῴους
Παρ' οὐδὲν αἰῶν ἀπαρθένευσ' ἔθεντο φιλέμμαχοι βραβῆς.
Φράσεν δ' ἀόζοις πατὴρ μετ' εὐχάν,
Δίκαν χιμαίρας ὕπερθε βωμοῦ
Πέπλοισι περπετῆ, καντὶ θυμῷ
Προνωπῆ λαβεῖν ἀέρδην, στόματός τε καλλιπρώρου φυλακὰν κατασχεῖν

---

161. ὅς τε 163. πείσεσθαι 165. παρθενοσφάγοις 166. MSS. ῥείθροις 167. τί; πῶς κτλ. = τί γάς λ. — λιπόδικους τε 170. ὀργᾷ (ὄργαι) = αὐθᾷ θέμις — γὰρ εὖ εἴη 172. (ἀνίερόν θ' ἅδεν) 173. τὸ πάντολμον 179. τ. παρθένου — MSS. τ' om. — βραβεῖς 180. φράσε 181. χιμαίρας 183. (βαλεῖν) — καλλιπρῴρου — φυλακὰν κατασχεῖν

Digitized by Google

Φθόγγον ἀραῖον οἴκοις,
Βίᾳ χαλινῶν τ' ἀναύδῳ μένει. στρ. ζ'.
Κρόκου βαφὰς ἐς πέδον χέουσα
Ἔβαλλ' ἕκαστον θυτήρων
Ἀπ' ὄμματος βέλει φιλοίκτῳ,
Πρέπουσά θ' ὡς ἐν γραφαῖς προσεννέπειν θέλουσ'
Ἐπεὶ πολλάκις
Πατρὸς κατ' ἀνδρῶνας εὐπρεπέζους
Ἐμελψεν, ἀγνὰ δ' ἀταύρωτος αὐδᾷ πατρὸς
Φίλου τριτόσπονδον εὔποτμον
Αἰῶνα φίλως ἐτίμα.
Τὰ δ' ἔνθεν οὔτ' εἶδον οὔτ' ἐννέπω. ἀντ. ζ'.
Τέχναι δὲ Κάλχαντος οὐκ ἄκραντοι.
Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσι
Μαθεῖν ἐπιῤῥέπει τὸ μέλλον.
Τὸ (δὲ) προκλύειν, εἴπερ οὔ πω γένοιτ' ἂν ἔκλυσις,
προχαιρέτω·
Ἴσαν δὲ τῷ προστένειν.
Τορὸν γὰρ ἥξει σύνορθρον αὐγαῖς.
Πέλοιτο δ' οὖν ταπὶ τοῦτοσιν εὔπραξις, ὡς
Θέλει τόδ' ἄγχιστον Ἀπίας
Γαίας μισόφρουρον ἔρκος.

Ἥκω σεβίζων σὸν, Κλυταιμνήστρα, κράτος
Δίκη γάρ ἐστι φωτὸς ἀρχηγοῦ τίειν
Γυναῖκ' ἐρημωθέντος ἄρσενος θρόνου.
Σὺ δ' εἴτε κεδνὸν εἴτε μὴ πεπυσμένη
Εὐαγγέλοισιν ἐλπίσιν θυηπολεῖς,
Κλύοιμ' ἂν εὔφρων· οὐδὲ σιγώσῃ φθόνος.

---

184. v. οἴκοις 185. ἀναύδων 186. v. βαφὰς δ' 187. v. ἔβαλ' (ἔβαν) 192. ἔμελλεν = ἔμελδεν — v. ἔμελψεν. (αὐδᾷ) f. ἀγνᾷ 193. (εὔποτον = εὐπόταμον) f. εὐπόσμων 196. (ἄγρ. = ἄκραντοι) 197. MSS. (δίκα δύς) — f. δίκα. 199. MSS. ἐκεῖ γένοιτ' = ἐκ γ. — ἡ λύσις = ἂν κλύοιμ — (τὸ δὲ προκλύειν om.) 201. σύνορθρον (..αρθρον) = σὺν ὀρθὸν — MSS. αὐγαῖς = αὐταῖς 202. τοῦτοσι — f. εὐπραξίᾳ 205. v. ΑΓΓΕΛΟΣ (= ΦΥΛΑΞ). 207. ἀραίνου 208. εἴ τι 210. ΚΑΣΣΑΙΜΝ.

Digitized by Google

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εὐάγγελος μὲν, ὥσπερ ἡ παροιμία,
Ἕως γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα.
Πεύσῃ δὲ χάρμα μεῖζον ἐλπίδος κλύειν.
Πριάμου γὰρ ἑάλωσιν Ἀργεῖοι πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς φής; πέφευγε τοῦπος ἐξ ἀπιστίας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τροίαν Ἀχαιῶν οὖσαν· ἢ τορῶς λέγω;

ΧΟΡΟΣ.

Χαρά μ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εὖ γὰρ φρονοῦντος ἄμμα σοῦ κατηγορεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί γὰρ τὸ πιστὸν ἔστι τῶνδέ σοι σέκμαρ;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔστιν· τί δ' οὐχί; μὴ δολώσαντος θεοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερα δ' ὀνείρων φάσμασιν εὐπειθῆ σέβεις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὐ δόξαν ἂν λάβοιμι βριζούσης φρενός.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἦ σ' ἐπιάνευ τις ἄπτερος φάτις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Παιδὸς νέας ὡς κάρτ' ἐμωμήσω φρένας.

ΧΟΡΟΣ.

Ποίου χρόνου δὲ καὶ πεπόρθηται πόλις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τῆς νῦν τεκούσης φῶς τόδ' εὐφρόνης λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ τίς τόδ' ἐξίκοιτ' ἂν ἀγγέλων τάχος;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἥφαιστος Ἴδης λαμπρὸν ἐκπέμπων σέλας.
Φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς

---

211. ΑΓΓΕΛ. (ΦΥΛ.) 213. ΑΓΓΕΛ. et 214. ΚΛΥΤ.; sic porro. 218. φρονούσης. 219. ἐσκν — f. τί γάρ; τ. πιστὸν ἔστι —; 223. f. ἐπίαινεν 229. v. ἀγγέλου

Digitized by Google

Ἔπεμπεν. Ἶδη μὲν πρὸς Ἑρμαῖον λέπας
Λήμνου· μέγαν δὲ πανὸν ἐκ νήσου τρίτον
Ἄθωον αἶπος Ζηνὸς ἐξεδέξατο·
Ὑπερτελὴς τε πόντον ὥστε νωτίσαι
Ἰσχὺς πορευτοῦ λαμπάδος πρὸς ἡδονήν,
Πεύκη τὸ χρυσοφεγγὲς ὃς τις ἥλιος
Σέλας παραγγείλασα Μακίστου σκοπᾶς·
Ὁ δ' οὔτι μέλλων οὐδ' ἀφραδήμονος ὕπνῳ
Νικώμενος παρῆκεν ἀγγέλου μέρος·
Ἐκὰς δὲ φρυκτοῦ φῶς ἀπ' Εὐρίπου ῥοὰς
Μεσαπίου φύλαξι σημαίνει μολόν,
Οἱ δ' ἀντέλαμψαν καὶ παρήγγειλαν πρόσω
Γραίας ἐρείσης θωμὸν ἄψαντες πυρί,
Σθένουσα λαμπὰς δ' οὐδέπω μαυρουμένη,
Ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ, δίκην
Φαιδρᾶς σελήνης, πρὸς Κιθαιρῶνος λέπας,
Ἤγειρεν ἄλλην ἐκδοχὴν παμπόρου πυρός.
Φάος δὲ πηλέπομπον οὐκ ἠναίνετο
Φρουρὰ πλέουσα κᾀπέβαινε τῶν ἐρημένων·
Λίμνην δ' ὑπὲρ Γοργῶπιν ἔσκηψεν φάος·
Ὄρος τ' ἐπ' Αἰγίπλαγκτον ἐξικνούμενον
Ὤτρυνε θεσμὸν μὴ χαρίζεσθαι πυρός.
Πέμπουσι δ' ἀφθόνοισιν ἀφθόνῳ μένει
Φλογὸς μέγαν πώγωνα καὶ Σαρωνικοῦ
Πορθμοῦ κάτοπτον πρῶν' ὑπερβάλλειν πρόσω
Φλέγουσαν· εἶτ' ἔσκηψεν, εἶτ' ἀφίκετο
Ἀραχναῖον αἶπος, ἀστυγείτονας σκοπάς·
Κἄπειτ' Ἀτρειδῶν ἐς τόδε σκήπτει στέγος
Φάος τόδ' οὐκ ἄπαπτον Ἰδαίου πυρός.
Τοιοίδ' ἕτοιμοι λαμπαδηφόρων νόμοι,

---

231. MSS. φαενὸν 232. f. Ἄθρόον 233. ὑπερτελὲ τε (ὑπερθ' Ἕλλης τε = ὑπὲρ Ἕλλης τε) κώνιον — f. ἐρωτίσαι 234. f. προσήνυτεν 236. παραγγελίας ἀμακίστου σκοπᾶς (= σκοπὰς) f. σκοποῖς 240. (Μεσσαπίου) — μολὼν 244. καιδίον ὠκοῦ (πεδίον Ὠρωκοῦ) 251. δὴ χαρ. f. μὴ χαρίζεσθαι 254. MSS. κάτοπτρον (οὐχ ὑπερβ.). 255. f. ἐς τ' (ἔστ') ἀφίκετο — f. εὖ τ' ἔστ. εὖ' 256. ἀστυγείτονα 257. ἐς τόγε 259. ἕτυμοι = f. τοιοίδε τοί μοι

Ἄλλος παρ' ἄλλου διαδοχαῖς πληρούμενοι
Νικᾷ δ' ὁ πρῶτος καὶ τελευταῖος δραμών.
Τέκμαρ τοιοῦτον ξύμβολόν τε σοὶ λέγω
Ἀνδρὸς παραγγείλαντος ἐκ Τροίας ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

Θεοῖς μὲν αὖθις, ὦ γύναι, προσεύξομαι.
Λόγους δ' ἀκοῦσαι τούσδε κεἰποθαυμάσαι
Διηνεκῶς θέλοιμ' ἄν, ὡς λέγοις πάλιν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τροίαν Ἀχαιοὶ τῇδ' ἔχουσ' ἐν ἡμέρᾳ.
Οἶμαι βοὴν ἄμικτον ἐν πόλει πρέπειν.
Ὄξος τ' ἄλειφά τ' ἐγχέας ταὐτῷ πύτει
Δικροστατοῦντ' ἂν οὐ φίλως προσεννέποις·
Καὶ τῶν ἀλόντων καὶ κρατησάντων δίχα
Φθογγὰς ἀκούειν ἐστὶ συμφορᾶς διπλῆς.
Οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ σώμασιν πεπτωκόσες
Ἀνδρῶν κασιγνήτων τε καὶ φυταλμίων,
Παῖδες γερόντων, οὐκέτ' ἐξ ἐλευθέρου
Δέρης ἀποιμώζουσι φιλτάτων μόρον.
Τοὺς δ' αὖτε νυκτίπλαγκτος ἐκ μάχης πόνου
Νῆστις πρὸς ἀρίστοισιν ὧν ἔχει πόλις
Τάσσει, πρὸς οὐδὲν ἐν μέρει τεταγμένον.
Ἀλλ' ὡς ἕκαστος ἔστασεν τύχης πάλον,
Ἐν αἰχμαλώτοις Τρωϊκοῖς οἰκήσουσιν
Ναίουσιν ἤδη, τῶν ὑπαθρίων πάγων
Δρόσων τ' ἀπαλλαγέντες ὡς δυσδαίμονες
Ἀφύλακτον εὐδήσουσι πᾶσαν εὐφρόνην.
Εἰ δ' εὐσεβοῦσι τοὺς πολισσούχους θεοὺς
Τοὺς τῆς ἁλούσης γῆς θεῶν θ' ἑδρύματα,
Οὐκ ἂν γ' ἑλόντες αὖθις ἀνδράλοιεν ἄν.
Ἔρως δὲ μή τις πρόσπεσῃ στρατῷ
Ποθεῖν ὃ μὴ χρή, κέρδεσιν νικωμένοις.

---

262. v. τοιοῦσο 264. (ΑΙΤ.) 265. (ΚΛΥΤ.), 267. (ΑΙΤ.) et 268. (ΚΛΥΤ.). 266. f. ὡς λέγοις, αὖθις. 268. f. ἄλειφάρ' — ἐγχέας 270. σ' φίλως. 278. νήσσεις 282. τέσσυσιν — f. τῶν θ' 283. v. ἐνίσς, — f. ὡς δ' εὐδαίμονες 287. MSS. αὖ θάνοιεν 288. (ἐμπέσῃ) 289. κορδεῖν

Digitized by Google

Δεῖ γὰρ πρὸς οἴκους νοστίμου σωτηρίας
Κάμψαι διαύλου δεύτερον κῶλον πάλιν·
Θεοῖς δ' ἂν ἀμπλάκητος εἰ μάλοι στρατὸς,
Ἐγρηγορὸς τὸ πῆμα τῶν ὀλωλότων
Γένοιτ' ἂν, εἰ πρόςπαια μὴ τύχοι κακά.
Τοιαῦτά τοι γυναικὸς ἐξ ἐμοῦ κλύεις·
Τὸ δ' εὖ κρατοίη μὴ διχορρόπως ἰδεῖν.
Πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τὴν ὕπνησιν εἰλόμην.

ΧΟΡΟΣ.

Γύναι, καιρὸν ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.
Ἐγὼ δ' ἀκούσας πιστά σου τεκμήρια
Θεοὺς προςεικεῖν εὖ παρασκευάζομαι.
Χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος εἴργασται πόνων.

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ καὶ νὺξ φιλία,
Μεγάλων κόσμων κτεάτειρα,
Ἦ ἐπὶ Τροίας πύργους ἔβαλες
Στεγανὸν δίκτυον, ὡς μήτε μέγαν
Μήτ' οὖν νεαρῶν τιν' ὑπερτελέσαι
Μέγα δουλείας
Γάγγαμον, ἅτης παναλώτου·
Δία τοι ξένιον μέγαν αἰδοῦμαι
Τὸν τάδε πράξαντ' ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ
Τείνοντα πάλαι τόξον, ὅπως ἂν
Μήτε πρὸ καιροῦ μήθ' ὑπὲρ ἄστρων
Βέλος ἠλίθιον σκήψειεν.
Διὸς πλαγὰν ἔχουσιν εἰπεῖν στρ. ά.
Πάρεστι τοῦτο κἀξιχνεῦσαι.
Ἔπραξεν ὡς ἔκραινεν.
Οὐκ ἔφα τις θεοὺς βροτῶν ἀξιοῦσθαι μέλειν,
Ὅσοις ἀθίκτων χάρις πατοῖτ'· ὁ δ' οὐκ εὐσεβής.
Πέφανται δ' ἐγγόνους ἀτολμήτων, Ἄρη πνεόντων μεῖζον ἢ δικαίως,

Φλε-

---

292. δ' ἀναμπλάκητος 293. MSS. ἐγρήγορον 295. (σοι). 298. f. ἐμφρόνως 303. (τῶν μεγ.) 307. f. γάγγαμον ἅτης παναλεκτον 311. (τείναντα) 312. ὑπέρασπορ 315. MSS. τοῦτό γ' ἐξικνεῖσαι (= τοῦτ' ἐξ.) 316. MSS. ὡς ἔπραξεν 319. ἐκγόνους = ἔγγανα f. ἐγγόνοις — f. ἀτόλμητον — μείζον'

Digitized by Google

Φλεόντων δωμάτων ὑπέρφευ
Ὑπὲρ τὸ βέλτιστον. ἔστω δ' ἀπήμαντον ὥστε κἀπαρκεῖν
εὖ πραπίδων λαχόντι.
Οὐ γὰρ ἔστιν ἔπαλξις πλούτου πρὸς πόρον ἀνδρὶ
Λοισθήσαντι μέγαν Δίκας βωμὸν, εἰς ἀφάμαξαν
Βιᾶται δ' ἀ τάλαινα Πειθὼ
Προβουλόπαις ἄφερτος Ἄτας·
Ἄκος δὲ πᾶν μάταιον.
Οὐκ ἐκρύφθη, πρέπει δὲ φῶς αἰνολαμπὲς, σίνος·
Κακοῦ δὲ χαλκοῦ τρόπον τρίβᾳ τε καὶ προσβολαῖς Δ
Μελαμπαγὴς πέλει δικαιωθείς, ἁπὲρ δικᾷ
Ἐκείνα παῖς ποτανὸν ὄρνιν
Πόλει πρόστριμμ' ἄφερτον ἐσβείς
Λιτᾶν δ' ἀκούει μὲν οὐκ θεῶν· τὸν δ' ἐκπύστορα κῶδε
φῶς' ἄδικον παθόντα φερεῖ
Ὡς καὶ Πάρις ἐλθὼν ἐς δόμους τοὺς Ἀτρειδῶν
Ἠσχυνε ξενίαν τράπεζαν κλέψας γαμέτας.
Ἀκοῦσαι δ' ἀστοῖσιν ἀσπίστορες κλόκυς λαγήμονές τε παὶ
ἀναυβάτας ὁπλίσμασιν στρ. β'.
Ἄμυσσε κἀντίφερνα Ἰλίῳ φθοράν
Βέβακεν ῥίμφα διὰ πυλᾶν ἄλησε πλᾶσα.
Πολλὰ δ' ἔσεπεν πάλ' ἐννέποντες δόμοι προφῆται·
Ἰὼ, ἰὼ δῶμα, δῶμα καὶ πρόμοι,
Ἰὼ λέχος καὶ στίβοι φιλάνορες.
Πάρεστι σιγὰς ἀτίμους, ἀλαίδορος
ἄδικος ἀφεμένων ἰδεῖν
Πόδῳ δ' ὑπερπούτιος
Φάσμα δέχει δόμων ἀνάστασιν
Εὐμόρφων δὲ κηλεσσῶν ἔχθεται χάρις ἀνδρί·
Ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις ἔρρει πᾶσ' Ἀφροδίτα.

---

321. ὥστ' ἀπαρκεῖν — π. λαχόντι. 323. ἐλαμπίσασα, — MSS. μεγάλα. 326. (ἄγχι) — ν. ἀμαιμάκετον. 328. τείσαι — MSS. σφοβο- λαῖς 329. f. μελαμπαγοῦς — MSS. πτώσιν (πτώσιν τε) 330. δικᾷ 331. f. τούτων φ... — πάρεστι 332. οἶκον γὰρ — τῶν 333. MSS. κλοκαῖς 337. ν. πολὺ δ' ἔστενον (— ἀμύστιον) — τό δ' f. πάδε — ν. δόμων 338. ἰὼ δῶμα πάλ 340. MSS. σιγᾶς (σιγᾶς) ἄτιμος f. σῦγ' ἐς ἀτίμους. 341. ἰσὲρ ποντίας — (ἄναξ) f. ἄγναμψ. 343. ν. τόμ- γὰρ θεῖ — πάνδρί.

Digitized by Google

345 Ὀνειρόφαντοι δὲ πενθήμονες πάρεισιν ὁδὸν φέρων
καὶ κάρη ματαίαν. ἀντ. β'. 430
Μάταν γὰρ εὖτ' ἂν ἐσθλά τις δοκῶν ὁρᾶν
Παραλλάξασα διὰ χερῶν βέβακεν ὕπνος
Οὐ μεθύστερον πτεροῦσιν παιδὸς ὕπνου κελεύθους. 435
Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἐφ' ἑστίας ἄχη
Τάδ' ἐστὶ καὶ τῶνδ' ὑπερβατώτερα.
Τὸ πᾶν δ' ἀφ' Ἑλλάδος αἴας συνορμένους
πένθεια πηξιπάρδιος
Δόμων ἑκάστου πρέπει. 440
Πολλὰ γοῦν ἐνίγνοιεν πρὸς ἦτορ
Οὓς μὲν γὰρ παρέπεμψ' οὐκ εἶδεν· ἀντὶ δὲ φωτῶν
Τεύχη καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου δόμους ἀφικνεῖται. 445
Ὁ πρυτανιοῦχος δ' Ἄρης σωμάτων καὶ καλῶν
τοῦχος ἐν μάχῃ δορὸς στρ. γ'.
Πύρωθεν ἐξ Ἰλίου φίλτατα πέμπει βαρὺ ψῆγμα δυσ-
δάκρυτον ἀντήνορος σποδοῦ 450
Γεμίζων πρὸς λέβητας εὐθέτους στένουσι δ' εὖ λέγον-
τες ἄνδρα τὸν μὲν ὡς μάχης ἔδριν,
Τὸν δ' ἐν φοναῖς καλῶς κεκονῶν' ἀλλοτρίας διὰ γυναικός. 455
Τάδε σῖγά τις βαύζει
Φθονερὸν δ' ὑπ' ἄλγος ἕρπει προδίκους Ἀτρείδας.
Οἱ δ' αὐτοῦ περὶ τεῖχος 460
Θήκας Ἰλιάδος γᾶς εὐμορφοι κατέχουσιν· ἐχ-
θρὰ δ' ἔχοντας ἔκρυψεν.
Βαρεῖα δ' ἀστῶν φάτις ξὺν κότῳ δημοκράν-
του δ' ἀρᾶς τίνει χρέος. ἀντ. γ'. 465
Μένει δ' ἀκοῦσαί τί μου μέριμνα νυκτηρεφὴς τῶν καλυ-
πόντων γὰρ οὐκ ἄσκοπος θεοῦ

---

345. v. πάρεισι — f. δόκαι 347. χειρῶν — 346. οὐ om. — MSS. πτεροῖς ὀπαδοῖς (πτερυγὶς ὀπάδος) 349. f. ἐφ' ἑστ. (f. ἑφισγίους) 350. (ὑπερβλητώτερα) 351. f. Ἑλλήνος (sim. σίγας) v. πληστικάρδιος 353. δόμοις 354. MSS. v. οὓς μὲν γὰρ ἔπεμψεν οἶδεν 355. MSS. τοὺς δομ. ἐξαίφνιδ. =τοὺς om. 357. f. βραχὺ — (ἀντήνεχος) 358. f. γεμίζων — v. εὐθέτου 359. MSS. διὰ 361. v. προδίκοισιν — f. Ἀτρείδαις (362) οὐκ αὐτ. — (363) ἐμμόρως κατέχουσιν 363. εὐμόρφως — ἐχθρῶν — (ἔλόντας) 364. MSS. δημοκράτου f. δημοκράντοις

Digitized by Google

Κελαναὶ δ' οὖν Ἐρινύες χρόνῳ τυχηρὸν ὄντ' ἄνευ
δίκας παλιντυχεῖ τριβᾷ βίου
Τιθεῖσ' ἀμαυρὸν, ἐν δ' ἀίστοις τελέθοντος οὔπις ἀλκά.
Τὸ δ' ὑπερκότως κλύειν εὖ
Βαρύ· βάλλεται γὰρ ὄσσοις Διόθεν κεραυνός.
Κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον·
Μήτ' εἴην πολιπόρθης, μήτ' αὐτὸς ἁλοὺς ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.
Πυρὸς δ' ὑπ' εὐαγγέλου πόλιν διήκει θοὰ ἐπῳδὸς,
Βάξις· εἰ δ' ἐτήτυμος,
Τίς οἶδεν; ἢ νοι θεῶν ἔστι μὴ ὑπαρ;
Τίς ὧδε παιδνὸς ἢ φρενῶν πεκομμένος,
Φλογὸς παραγγέλμασιν νέοις πυριθρέπτα καρδίαν, ἔπειτ'
Ἀλλαγᾷ λόγου πιθεῖν;
Γυναικὸς αἰχμᾷ πρέπει πρὸ τοῦ φανέντος χάριν
ξυναυδᾶσαι.
Πιθανὸς ἄγαν ὁ θῆλυς ὄρος ἐπιπέμπεται
Ταχύπορος. ἀλλὰ ταχύμορον γυναικοκήρυκτον ὄλλυται πλέον.

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ.

Τάχ' εἰσόμεσθα καμπάδων φαεσφόρων
Φρυκτωριῶν τε καὶ πυρὸς παραλλαγὰς
Εἴτ' οὖν ἀληθεῖς, εἴτ' ὀνειράτων δίκην
Τερπνὸν τόδ' ἦλθον φῶς ἐφηλώσαν φρένας.
Κήρυκ' ἀπ' ἄκρης τοῦδ' ὀρῶ κεκασκόπουν
Κλάδοις ἐλαίας μυρσινεῖ δέ μοι πάσις
Πηλοῦ ξύνουρος διψία κόνις τάδε,
Ὡς οὔτ' ἄναυδος οὔτε σοι δαίων φλόγα
Τλης ὀρείας σημανεῖ καπνῷ πυρός.
Ἀλλ' ἦ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκβάζει λέγων· — — —
Τὸν ἀντίον δὲ τοῦδ' ἀποστέργω λόγον·
Εὖ γὰρ πρὸς εὖ φανεῖσι πρόσθητε πέλοι.

366. ἀκόσκοποι 367. MSS. καλιντυχῇ (—τυχῇ) 369. f. ὄσσαις 371. μήθ' 372. τὴν πόλιν 373. v. ἐπητύμως 374. v. ἦσσι — v. φύσος. 376. (ἔπειθ' — ἀλλοθὴ) — λόγους 378. v. ἐν γυν. αἰχμᾷ, — f. ἀκμᾷ 380. γυναικογήρυτον 381. fort. ΧΟΡ. — εἰσόμεσθα 388. f. σοι

Digitized by Google

ΧΟΡΟΣ.

Ὅστις τάδ' ἄλλως τῇδ' ἐπεύχεται πόλει,
Αἰνῶς φρενῶν καρποῦτο τὴν ἁμαρτίαν.

ΚΗΡΥΞ.

Ἰὼ πατρῷον οὖδας Ἀργείας χθονός·
Δεκάτῳ σε φέγγει τῷδ' ἀφικόμην ἔτους,
Πολλῶν ἐλπίδων μιᾶς τυχών.
Οὐ γάρ ποτ' ἠύχουν τῇδ' ἐν Ἀργείᾳ χθονὶ
Θανὼν μεθέξειν φιλτάτου τάφου μέρος.
Νῦν χαῖρε μὲν χθών, χαῖρε δ' ἡλίου φάος,
Πτοστός τε χώρας Ζεὺς ὁ Πύθιός θ' ἄναξ,
Τόξοις ἰάπτων μηκέτ' εἰς ἡμᾶς βέλη·
Ἄλις παρὰ Σκάμανδρον ἧδ' ἀνάρσιος·
Νῦν δ' αὖτε σωτὴρ ἴσθι καὶ παναγώνιος,
Ἄναξ Ἄπολλον, τούς θ' ἁγωνίους θεοὺς
Πάντας προσαυδῶ τόν θ' ἐμὸν τιμάορον
Ἑρμῆν, φίλην κήρυκα, κηρύκων σέβας,
Ἥρως τε τοὺς πέμψαντας, εὐμενεῖς πάλιν
Στρατὸν δέχεσθαι τὸν λελειμμένον δορός.
Ἰὼ μέλαθρα βασιλέων, φίλαι στέγαι,
Σεμνοί τε θᾶκοι δαίμονές θ' ἑστήκιοι,
Εἴ που πάλαι, φαιδροῖσι τοισίδ' ὄμμασιν
Δέξασθε κόσμῳ βασιλέα πολλῷ χρόνῳ.
Ἥκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφράνῃ φέρων
Καὶ τοῖσδ' ἅπασι κοινὸν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
Ἀλλ' εὖ νιν ἀσπάσασθε, καὶ γὰρ οὖν πρέπει
Τροίαν κατασκάψαντα τοῦ δικηφόρου
Διὸς μακέλλῃ, τῇ κατείργασται πέδον·
Βωμοὶ δ' ἄϊστοι καὶ θεῶν ἱδρύματα
Καὶ σπέρμα πάσης ἐξαπόλλυται χθονός.
Τοιόνδε Τροίᾳ περιβαλὼν ζευκτήριον
Ἄναξ Ἀτρείδης πρέσβυς εὐδαίμων ἀνὴρ
Ἥκει, τίεσθαι δ' ἀξιώτατος βροτῶν
Τῶν νῦν· Πάρις γὰρ οὔτε συντελὴς πόλις

395. ΚΗΡ. om. 396. f. δικάσου 403. v. ἥλθες 404. καὶ παναγώνιος — f. καναγώνιος. 412. v. ἦ ποῦ — τοῖσιν f. τοῖσι δώμασι 413. δέξασθε 414. ἡμῖν

Ἐξεύχεται τὸ δρᾶμα τοῦ πάθους πλέον.
Ὀφλὼν γὰρ ἁρπαγῆς τε καὶ κλοπῆς δίκην
Τοῦ ῥυσίου δ' ἥμαρτε καὶ πανώλεθρον
Αὐτόχθονον πατρῷον ἔθρισεν δόμον.
Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι ἁμάρτια.

ΧΟΡΟΣ.

Κήρυξ Ἀχαιῶν χαῖρε τῶν ἀπὸ στρατοῦ.

ΚΗΡΥΞ.

Χαίρω· τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔν' ἀντερῶ θεοῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔρως πατρῴας τῆσδε γῆς σ' ἐγύμνασεν;

ΚΗΡΥΞ.

Ὡς' ἐνδακρύειν γ' ὄμμασιν χαρᾶς ὕπο.

ΧΟΡΟΣ.

Τερπνῆς ἄρ' ἴστε τῆσδ' ἐπήβολοι νόσου;

ΚΗΡΥΞ.

Πῶς δὴ διδαχθεὶς τοῦδε δεσπόσω λόγου;

ΧΟΡΟΣ.

Τῶν ἀντερώντων ἱμέρῳ πεπληγμένος.

ΚΗΡΥΞ.

Ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις;

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς πόλλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς μ' ἀναστένειν.

ΚΗΡΥΞ.

Πόθεν τὸ δύσφρον τοῦτ' ἐπῆν στύγος στρατῷ;

ΧΟΡΟΣ.

Πάλαι τὸ σιγᾶν φάρμακον βλάβης ἔχω.

ΚΗΡΥΞ.

Καὶ πῶς ἀπόντων κοιράνων ἔτρεις τινάς;

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς νῦν τὸ σὸν δὴ, καὶ θανεῖν πολλὴ χάρις.

ΚΗΡΥΞ.

Εὖ γὰρ πέπρακται. ταῦτα δ' ἐν πολλῷ χρόνῳ

---

426. v. ὄφλων 427. f. οὐ ῥυσ. 428. f. αὐτοχθόνων 430. MSS. ΚΑΤΤΑΙΜΝ. pro ΧΟΡ. — 442. 431. ἀντιέρᾳ 434. v. ἦτε 435. f. τοῦδ' ἐδισπόσω 437. λέγεις. 438. μ' om. 439. f. π. τ. δ. τοῦτ', 441. v. τυράννων 442. v. ὢν νῦν τὸν σὸν 443. f. ταυτὰ δ'

Τὰ μέν τις εὖ λέξειεν εὐπετῶς ἔχειν,
Τὰ δ' αὖτε κἀπίμομφα. τίς δὲ πλὴν θεῶν
Ἅπαντ' ἀπήμων τὸν δι' αἰῶνος χρόνου;
Μόχθους γὰρ εἰ λέγοιμι καὶ δυσαυλίας,
Σπαρνὰς παρήξεις καὶ κακοστρώτους, — τί δ' οὐ
Στένοντες, οὐκ ἀχοῦντες ἥματος μέρος, —
Τάδ' αὖτε χέρσῳ καὶ προσῆν πλέον στύγος·
Εὐναὶ γὰρ ἦσαν δηΐων πρὸς τείχεσιν·
Ἐξ οὐρανοῦ γὰρ κἀπὸ γῆς λειμώνιαι
Δρόσοι κατεψέκαζον, ἐμπέδῳ σίνος
Ἐσθημάτων, τριβέντες ἔνθηρον τρίχα.
Χειμῶνα δ' εἰ λέγοι τις οἰνοκτόνον
Οἷον παρεῖχ' ἄφερτον Ἰδαία χιών,
Ἢ θάλπος, εὖτε πόντος ἐν μεσημβριναῖς
Κοίταις ἀκύμων ἠνέμοις εὕδοι πεσών·
Τί ταῦτα πενθεῖν δεῖ; παροίχεται πόνος·
Παροίχεται δὲ τοῦσι μὲν τεθνηκόσιν
Τὸ μήποτ' αὖθις μηδ' ἀναστῆναι μέλειν.
Τί τοὺς ἁναλωθέντας ἐν ψήφῳ λέγειν;
Τὸν ζῶντα δ', ἀλγεῖν χρὴ τύχης παλιγκότου·
Καὶ πολλὰ χαίρειν ξυμφοραῖς καταξιῶ.
Ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖσιν Ἀργείων στρατοῦ
Νικᾷ τὸ κέρδος, πῆμα δ' οὐκ ἀντιῤῥέπει.
Ὡς κομπάσαι τῷδ' εἰκὸς ἡλίου φάει
Ὑπὲρ θαλάσσης καὶ χθονὸς ποτωμένους·
Τροίαν ἑλόντες δήποτ' Ἀργείων στόλος
Θεοῖς λάφυρα ταῦτα τοῖς καθ' Ἑλλάδα
Δόμοις ἐπασσάλευσον ἀρχαῖον γάνος.
Τοιαῦτα χρὴ κλύοντας εὐλογεῖν πόλιν
Καὶ τοὺς στρατηγούς· καὶ χάρις τιμήσεται
Διὸς τόδ' ἐκπράξασα. πάντ' ἔχεις λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Νικώμενος λόγοισιν οὐκ ἀναίνομαι.

---

444. f. ἂν λέξ. 449. MSS. οὐ λαχόντες — μέρος; 450. v. τὰ δ' — προσῆν, κλ. 452. f. δε — f. λειμωνίας 453. MSS. ἔμπεδον 461. f. ἀναστένειν 462. v. λέγειν, — (v. 463) παλιγκοτου; 468. f. ποτώμενοι 471. f. Ἀργεῖον

Digitized by Google

Ἀεὶ γὰρ ἡβᾷ τοῖς γέρουσιν εὖ μαθεῖν.
Δόμιος δὲ τοῦτο καὶ Κλυταιμήστρα μέλειν
Εἰκὸς μάλιστα, ξὺν δὲ πλουτίζειν ἐμέ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο
Ὅτ' ἦλθ' ὁ πρῶτος νύχιος ἄγγελος πυρὸς
Φράζων ἅλωσιν Ἰλίου τ' ἀναστασιν.
Καί τίς μ' ἐνίπτων εἶπε, φρυκτώρων διὰ
Πεισθεῖσα Τροίαν νῦν πεπορθῆσθαι δοκεῖς;
Ἡ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἴρεσθαι κέαρ.
Λόγοις τοιούτοις πλαγκτὰς οὖσ' ἐφαυνόμην.
Ὅμως δ' ἔθυον· καὶ γυναικείᾳ νόμῳ
Ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
Ἔλασκον, εὐφημοῦντες ἐν θεῶν ἕδραις
Θυηφάγον κοιμῶντες εὐώδη φλόγα.
Καὶ νῦν τὰ μάσσω μὲν τί δεῖ σ' ἐμοὶ λέγειν;
Ἄνακτος αὐτοῦ πάντα πεύσομαι λόγον.
Ὅπως δ' ἄριστα τὸν ἐμὸν αἰδοῖόν σ' πόσιν
Σπεύσω πάλιν μολόντα δέξασθαι. τί γὰρ
Γυναικὶ τούτου φέγγος ἥδιον δρακεῖν,
Ἀπὸ στρατείας ἄνδρα σώσαντος θεοῦ
Πύλας ἀνοῖξαι; ταῦτ' ἀπάγγελον πόσει,
Ἥκειν ὅπως τάχιστ' ἐράσμιον πόλει·
Γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολὼν
Οἵανπερ οὖν ἔλειπε, δωμάτων κύνα
Ἐσθλὴν ἐκείνῳ, πολεμίαν τοῖς δύσφροσιν,
Καὶ τἄλλ' ὁμοίαν πάντα, σημαντήριον
Οὐδὲν διαφθείρασαν ἐν μήκει χρόνου.
Οὐδ' οἶδα τέρψιν οὐδ' ἐπίψογον φάτιν
Ἄλλου πρὸς ἀνδρὸς μᾶλλον ἢ χαλκοῦ βαφάς.

ΚΗΡΥΞ.

Τοιόσδ' ὁ κόμπος τῆς ἀληθείας γέμων
Οὐκ αἰσχρὸς ὡς γυναικὶ γενναίᾳ λακεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Αὕτη μὲν οὕτως εἶπε μανθάνοντί σοι

---

476. f. καθεῖν 478. v. ἀνωλολύξαμεν 488. (θεῶν δ') 494. 495. v. ἥδιον, — ἔνδρα, — ἐν ἀνδρὶ 503. f. οὐκ οἶδα 504. (χαλκὸς) 507. αὐτὴ

Τοροῖσιν ἑρμηνεῦσιν εὐπρεπῶς λόγου.
Σὺ δ' εἰπέ, κήρυξ Μενελέων δὲ πεύθομαι
Εἰ νόστιμός γε καὶ σεσωσμένος πάλιν
Ἥξει ξὺν ὑμῖν, τῆσδε γῆς φίλον κράτος.

ΚΗΡΥΞ.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξωμι τἀψευδῆ καλὰ
Ἐς τὸν πολὺν φίλοισι καρποῦσθαι χρόνον.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δῆτ' ἂν εἰπὼν πάσιν τἀληθῆ τύχῃς;

ΚΗΡΥΞ.

Σχισθέντα δ' οὐκ εὔκρυπτα γίγνεται τάδε.

ΚΗΡΥΞ.

Ἀνὴρ ἄφαντος ἐξ Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ
Αὐτός τε καὶ τὸ πλοῖον. οὐ ψευδῆ λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερον ἀναχθεὶς ἐμφανῶς ἐξ Ἰλίου,
Ἢ χεῖμα, κοινὸν ἄχθος, ἥρπασε στρατοῦ;

ΚΗΡΥΞ.

Ἔκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοπεῖν
Μακρὸν δὲ πῆμα ξυντόμως ἐφημίσω.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερα γὰρ αὐτοῦ ζῶντος ἢ τεθνηκότος
Φάτις πρὸς ἄλλων ναυτίλων ἐκλήζετο;

ΚΗΡΥΞ.

Οὐκ οἶδεν οὐδεὶς ὥστ' ἀπαγγεῖλαι τορῶς
Πλὴν τοῦ τρέφοντος Ἡλίου χθονὸς φύσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ λέγεις χειμῶνα ναυτικῷ στρατῷ
Ἐλθεῖν τελευτῆσαί τε δαιμόνων κότῳ;

ΚΗΡΥΞ.

Εὔφημον ἦμαρ οὐ πρέπει κακαγγέλῳ
Γλώσσῃ μιαίνειν. χωρὶς ἡ τιμὴ θεῶν.
Ὅταν δ' ἀπευκτὰ πήματ' ἄγγελος πόλει
Στυγνῷ προσώπῳ πτῶσίμου στρατοῦ φέρῃ
Πόλει μὲν ἕλκος ἓν τὸ δήμιον τυχεῖν,

---

508. 1. τοροῖσ' 512. ψευδῆ 514. f. τύχοις (ΚΑΤΑ ΠΡΟΣ ΧΟΡ. — εἰς ῥητὸ) 516. Ἀχαϊκοῦ 532. f. ἓν τὸ δήμιόν τ' ἔχειν —

Digitized by Google

Πολλοὺς δὲ πολλῶν ἐξαμοσθέντας δόμων
Ἄνδρας δικλῇ μάστιγι, τὴν Ἄρης φιλεῖ,
Δίλογχον ἅρπην, φοινίαν ξυνωρίδα,
Τοιῶνδε μέντοι πημάτων σεσαγμένην
Πρέπει λέγειν παιᾶνα τόνδ' Ἐρινύων.
Σωτηρίων δὲ πραγμάτων εὐάγγελον
Ἥκοντα πρὸς χαίρουσαν εὐστοᾶι πόλιν
Πῶς κεδνὰ τοῖς κακοῖσι συμμίξω λέγων
Χειμῶν' Ἀχαιῶν οὐκ ἀμήνυτον θεοῖς;
Ξυνώμοσαν γὰρ, ὄντες ἔχθιστοι τὸ πρίν,
Πῦρ καὶ θάλασσα, καὶ τὰ πίστ' ἐδείξάτην
Φθείρουτε τὸν δύστηνον Ἀργείων στρατόν.
Ἐν νυκτὶ δυσκύμουτα δ' ὡρώρει κακά.
Ναῦς γὰρ πρὸς ἀλλήλῃσι Θρῄκιαι πνοαὶ
Ἤρειπον· αἱ δὲ κεροτυπούμεναι βίᾳ
Χειμῶνι τυφῷ σὺν ζάλῃ τ' ὀμβροκτύπῳ
Ὤιχουτ' ἄφαυτοι, ποιμένος κακοῦ στρόβῳ.
Ἐπεὶ δ' ἀνῆλθε λαμπρὸν ἡλίου φάος,
Ὁρῶμεν ἀνθοῦν πέλαγος Αἰγαίου νέκυσι
Ἀνδρῶν Ἀχαιῶν ναυτικῶν τ' ἐρειπίων.
Ἡμᾶς γε μὲν δὴ νεώς τ' ἀκήρατον σθένος
Ἦτοι τις ἐξέκλεψεν ἢ 'ξητήσατο
Θεός τις, οὐκ ἄνδρωπος, οἴακος λιγών.
Τύχη δὲ σωτὴρ ναῶν θέλουσ' ἐφέζετο·
Ὡς μήτ' ἐν ὅρμῳ κύμασοὶ ζάλην ἔχειν
Μήτ' ἐξοκεῖλαι πρὸς κραταίλεων χθόνα.
Ἔπειτα δ' ἅβην πόντιον πεφευγότες,
Λευκὸν κατ' ἦμαρ, οὐ πεποιθότες τύχῃ,
Ἐβοσκολοῦμεν φροντίσιν νέον πάθος
Στρατοῦ καμόντος καὶ κακῶς ἀποδουμένου.
Καὶ νῦν ἐκεῖνοι εἴ τις ἐστὶν ἐμπνέων,
Λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ἀλωλάτας τί μή;
Ἡμεῖς τ' ἐκείνους ταῦτ' ἔχειν δοξάζομεν.

---

533. f. ἐξανυσθέντας 536. f. σεσαγμένον 544. f. φθείραντε 545. (δυσχείμαντα) 546. θρῃκίαι 547. (ἤρειπον) — v. περοτυπουμένην 553. (νηός τ') v. ναῦν τ' — 554. f. θ' ἐρρύσατο 556. f. ναῦν στιλοῦσ' (= ναυστολοῦσ') 561. f. νεῶν — v. πάθος.

Digitized by Google

Γένοιτο δ' ὡς ἄριστα. Μενέλεων γὰρ οὖν
Πρῶτόν τε καὶ μάλιστα προσδόκα παλιῶν.
Εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ
Καὶ ζῶντα καὶ βλέποντα μηχανωμάς Διός
Οὔπω θέλοντος ἐξαναλῶσαι γένος,
Ἐλπίς τις αὐτὸν τῶνδε δώμους ἥξειν πάλιν.
Τοσαῦτ' ἀκούσας ὤφελ' ἁλῆναι κλύων.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς ποτ' ὠνόμασεν ὃδ' ἐς τὸ πᾶν ἐτητύμως, — στρ. ά.
Μή τις, ὄντιν' αὐτὸς ὁρῶμεν, προνοίαισι τοῦ πεπρωμένου
γλώσσαισιν ἐν τύχᾳ νέμων; —
Τὰν δορίγαμβρον ἀμφινεικῆ θ' Ἑλέναν; ἐπεὶ πρεπόντως
ἑλένας, ἕλανδρος, ἑλέπτολις, ἐκτῶν ἐβροπήρων
Προκαλυμμάτων ἔπλευσε Ζεφύρου νίγλαισος αὔρα.
Πολύανδροί τε φεραύχαδες κυναγοὶ καπ' ἴχνος πλάταν ἄφαυστον
Κελσάντων Σιμόεντος ἀκτὰς ἐπ' αὐξιφύλλους δι' ἔρυν αἱμασσόεσσαν.
Ἰλίῳ δὲ κῆδος ὀρθώνυμον τελεσίφρων ἀντ. ά.
Μῆνις ἥλασε, τραπέζας ἀτίμωσιν ὑστέρῳ χρόνῳ
καὶ ξυνεστίου Διός
Πρασσομένα τὸ νυμφότιμον μέλος ἐπφάτως τίουσα
ὑμέναιον, ὃς τόθ' ἑπόρευε γαμβροῖσιν ἀείδειν.
Μεταμανθάνουσα δ' ὕμνον Πριάμου πόλις γεραιὰ
Πολύξηνον μέγα πον στένει κωκύσασα Πάριν τὸν αἰνόλεκτρον,
Πανστρώκτην, πολύξηνον αἰῶν' ἀμφὶ πολιτᾶν μέλεον αἷμ' ἀναπλάσασα.
Ἔθρεψεν δὲ λέοντα σίνιν δόμοις ἀγάλακτον στρ. β'.
Οὕτως ἀνὴρ φιλόμαστον,
Ἐν βιότου προτελείοις ἄμερον, εὐφιλόπαιδα
καὶ γεραροῖς ἐπίχαρτον.

---

566. (f. δ' ἄρ' οὖν) 572. κλύειν. 574. MSS. προνοίαις 575. f. ἑλέναυς — v. ἐβροπήρων 576. v. αὔρα. 578. MSS. ἀξιφύλλους 579. MSS. πλεσίφρων 580. ἔλασε — MSS. ἀτίμως δ' 581. ἐκτόρειν 582. f. τίουσα θ' 584. MSS. καμπρόσθη — f. κτολιτᾶν 586. v. σύτος f. ἁὐτὸς

Digitized by Google

Πολία δ' ἔσχ' ἐν ἀγκάλαις νεογόφου τέκνου δάκαν,
Φαιδρωπὸς ποτὶ χεῖρα σαίνων τε γαστρὸς ἀνάγκαις.
Χρονισθεὶς δ' ἀπέδειξεν ἔρος τὸ πρόσγε τοκέων. ἀντ. β'.
Χάριν τροφᾶς γὰρ ἀμείβων
Μηλοφόνοισιν ἄγαασιν δαΐ' ἀκέλευστος ἔνευσεν·
αἵματι δ' οἶκος ἐφύρθη·
Ἄμαχον ἄλγος οἰκέταις μέγα σίνος πολυκτόνου·
Ἐκ θεοῦ δ' ἱερεύς τις Ἄτας δόμιος προσεθράφθη.
Παραυτὰ δ' ἐλθεῖν ἐς Ἰλίου πόλιν λέγουσ' ἄν, στρ. γ'.
Φρόνημα μὲν νηνέμου γαλάνας,
Ἀκασκαῖον δ' ἄγαλμα πλούτου,
Μαλθακὸν ὀμμάτων βέλος, δηξίθυμον ἔρωτος ἄνθος.
Παρακλίνουσ' ἐπέκρανεν δὲ γάμου πικρὰς τελευτάς,
Δύσεδρος καὶ δυσόμιλος συμένα Πριαμίδαισιν,
Πομπᾷ Διὸς ξενίου
Νυμφόκλαυτος Ἐρινύς.
Παλαίφατος δ' ἐν βροτοῖς γέρων λόγος τέτυκται, ἀντ. γ'.
Μέγαν τελεσθέντα φῶτος ὄλβον
Τεκνοῦσθαι μηδ' ἄπαιδα θνήσκειν·
Ἐκ δ' ἀγαθᾶς τύχας γένει βλαστάνειν ἀνόρεστον οἰζύν.
Δίχα δ' ἄλλων μονόφρων εἰμί. τὸ γὰρ δυσσεβὲς ἔργον
Μετὰ μὲν πλείονα τίκτει, σφετέραι δ' εἰκόσα γένναι.
Οἴκων γὰρ εὐθυδίκων
Καλλίπαις πότμος αἰεί.
Φιλεῖ δὲ τίκτειν Τβρις μὲν παλαιὰ νεάζουσαν ἐν
κακοῖς βροτῶν Τβριν στρ. δ'.
Τόθ' ἡδ' ὅταν τὸ κύριον μόλῃ, νεαρὰ
Φάους κότου δαίμονά τε τὸν ἄμαχον, ἀπάλεμον,
ἀνίερον θράσος μελαίνας μελάθροισιν Ἄτας,
Εἰδομέναν τοκεῦσιν.

---

588. f. ἔσχ' ἐν f. ἔσχεν' 590. MSS. πρὸς — (τοκέων) 591. MSS. χ. γὰρ τρ. ἀμ. (τροφεῦσιν) 592. MSS. ἄγαισιν = ἄταις f. ἐν ἄγαις 593. v. ἄμαχον δ' et — πολύκτονον 594. MSS. προσετράφη 595. f. τοιαύτα — v. δ' οὖν ἐλθ. 597. δ' MSS. om. 599. v. παρακλίνουσ' (— κλίναις') — πικροῦ 603. v. ἐν τοῖς βρ. 606. v. ὀιζύν 607. f. τὸ δυσσεβὲς γὰρ. 612. MSS. τόσ' ἢ τόδ' ὅταν — f. εὖτ' ἂν 613. f. σκότον — f. θεόν τε 614. f. εἰδομένα f. εἰδόμενον

Digitized by Google

Δίκα δὲ λάμπει μὲν ἐν δυσκάπνοις δώμασιν, τὸν δ' ἐναί-
σιμον τίει βίον. ἀντ. δ'. 775
Τὰ χρυσόπαστα δ' ἀγάλλα σὺν πίνῳ χερῶν
Παλιντρόποις ὄμμασιν λιποῦσ' ὅσια πρὸς ἕβα
δύναμιν οὐ σέβουσα πλούτου παράσημον αἶνῳ· 780
Πᾶν δ' ἐπὶ τέρμα νωμᾷ.

Ἄγε δή, βασιλεῦ, Τροίας πολίπορθ',
Ἀτρέως γένεθλον,
Πῶς σε προσείπω; πῶς σε σεβίζω 785
Μήθ' ὑπεράρας μήθ' ὑποκάμψας
Καιρὸν χάριτος;
Πολλοὶ δὲ βροτῶν τὸ δοκεῖν εἶναι
Προτίουσι δίκην παραβάντες.
Τῷ δυσπραγοῦντι δ' ἐπιστενάχειν 790
Πᾶς τις ἕτοιμος· δῆγμα δὲ λύπης
Οὐδὲν ἐφ' ἥπαρ προσικνεῖται·
Καὶ ξυγχαίρουσιν ὁμοιοπρεπεῖς
Ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι.
Ὅστις δ' ἀγαθὸς προβατογνώμων, 795
Οὐκ ἔστι λαθεῖν ὄμματα φωτὸς
Τὰ δοκοῦντ' εὔφρονος ἐκ διανοίας
Ἴδαρεῖ σαίνειν φιλότητι.
Σὺ δέ μοι τότε μὲν στέλλων στρατιὰν
Ἑλένης ἕνεκ', οὐ γάρ σ' ἐπικεύσω, 800
Κάρτ' ἀπομούσως ἦσθα γεγραμμένος,
Οὐδ' εὖ πραπίδων ἄκακα νέμων,
Θράσος ἐκούσιον
Ἀνδράσι θνήσκουσι κομίζων.
Νῦν δ' οὐκ ἀπ' ἄκρας φρενὸς οὐδ' ἀφίλως 805
Εὔφρων [τις] πόνος εὖ τελέσασι.
Γνώσῃ δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
Τόν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
Πόλιν οἰκουροῦντας πολιτῶν.

---

616. f. χρυσόπαστ' ἄδεθλα 618. MSS. προσέβα σοῦ f. που, 626. f. δυσφραγοῦντ' ἔπι δὲ στενάχειν 627. διῖγμα 628. f. οὐδέν' 629. (καὶ γυκτὶ δὲ χαίρουσιν) 632. v. φωτός. 636. MSS. om. σ' 639. f. ἀκούσιον 642. τις om.

Digitized by Google

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους
Δίκη προσειπεῖν, νοὺς ἐμοὶ μετασπάσας,
Νόστου δικαίων θ' ὧν ἐπραξάμην πόλιν
Πριάμου. δίκας γὰρ οὐκ ἀπὸ γλώσσης θεοὶ
Κλύοντες ἀνδροκμῆτας Ἰλίου φθορὰς
Ἐς αἱματηρὸν τεῦχος οὐ διχορρόπως
Φήφους ἔθεντο· τῷ δ' ἐπαντίᾳ κύπει
Ἐλπὶς προσῄει χειρὸς οὐ πληθυομένῳ.
Καπνῷ δ' ἁλοῦσα νῦν ἔτ' εὐσήπους πόλις.
Ἄτης θύελλαι ζῶσι· συνθήκαισι δὲ
Σποδὸς προπέμπει πίονας πλούτου πυράς.
Τούτων θεοῖσι χρὴ πολύμνηστον χάριν
Τίνειν· ἐπείπερ καὶ σύγχοις ὑπερκότους
Ἐπραξάμεσθα, καὶ γυναικὸς οἵνεκα
Πόλιν διημάθυνεν Ἀργείων δάϊος,
Ἵππου νεοσσός, ἀσπιδηστρόφος λεώς,
Πήδημ' ὀρούσας ἀμφὶ Πλειάδων δύσιν·
Ὑπερθορὼν δὲ πύργον ὡμήστης λέων
Ἄδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ.
Θεοῖς μὲν ἐξέστικα φροίμιον τόδε·
Τὰ δ' ἐς τὸ σὸν φρόνημα, μέμφεσθαι κλύων,
Καὶ φημὶ ταὐτὰ καὶ συνηγορῶ μ' ἔχειν.
Παύροις γὰρ ἀνδρῶν ἐστι συγγενὲς τόδε,
Φίλον τὸν εὐτυχοῦντ' ἄνευ φθόνου σέβειν.
Δύσφρων γὰρ ἰὸς καρδίαν προσήμενος
Ἄχθος διπλοίζει τῷ πεπαμένῳ νόσου,
Τοῖς τ' αὐτὸς αὐτοῦ πήμασιν βαρύνεται,
Καὶ τὸν θυραῖον ὄλβον εἰσορῶν στένει.
Εἰδὼς λέγομι· οἶδα γὰρ ἐξεπίσταμαι.
Ὁμιλίας κάπηρον, εἴδωλον σκιᾶς
Δοκοῦντας εἶναι κάρτα πρευμενεῖς ἐμοί·
Μόνος δ' Ὀδυσσεὺς, ὅστερ οὐχ ἑκὼν ἔπλει,
Ζευχθεὶς ἕτοιμος ἦν ἐμοὶ σειραφόρος,

---

650. f. *κίοντες* — MSS. *ἀνδροδνῆτας* 661. f. *ἀσπιδοστρόφος*. 667. v. *ταῦτα* 669. f. *φίλων* — (*φθόνων*) 671. MSS. *πεπαμμένῳ* 678. f. *ἕτυμος* — MSS. *σειραφόρος*

Digitized by Google

Εἴτ' οὖν θανόντος εἶτε καὶ φῶτος πέρι
Λέγω. τὰ δ' ἄλλα πρὸς πάλαι τε καὶ θεοὺς
Κοινοὺς ἀγῶνας πάντες ἐν παιηλίᾳ
Βουλευσόμεσθα, καὶ τὸ μὲν παλαὸν ἔχον
Ὅπως χρονίζῃ, σὺν μενεῖ βουλεύτεον.
Ὅτῳ δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων ἀκεσμάτων,
Ἤτοι κέαντες ἢ τεμόντες εὐφρόνως
Πειρασόμεσθα πῆμ' ἀποστρέψαι νόσου.
Νῦν δ' ἐς μέλαθρα καὶ δόμους ἑφεστίους
Ἐλθὼν θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι,
Οἵπερ πρόσω πέμψαντες ἤγαγον πάλιν.
Νίκη δ', ἐπείπερ ἔσπετ', ἐμπέδως μένοι.

ΚΑΤΑΓΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἄνδρες πολῖται, πρέσβος Ἀργείων τάδε,
Οὐκ αἰσχυνοῦμαι τοὺς φιλάνδρους τρόπους
Λέξαι πρὸς ὑμᾶς· ἐν χρόνῳ δ' ἀποφθίνει
Τὸ τάρβος ἀνδρώποισιν· οὐκ ἄλλων πάρα
Μαθοῦσ' ἐμαυτῆς δύσφορον λέξω βίου,
Τοσόνδ', ὅσονπερ εἶχος ἦν ὑπ' Ἰλίῳ.
Τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἄρσενος δέχου
Ἥσθαι δόμοις ἔρημον ἐκπαγλον κακόν,
Πολλὰς πλήσασαν πληθύνας παλιγκότους
Καὶ τὸν μὲν ἥκειν, τὸν δ' ἐπεισφέρειν κακοῦ
Κάκιον ἄλλο πῆμα, λάσιοπτας δόμους.
Καὶ τραυμάτων μὲν εἰ τόσων ἐτύγχανεν
Ἀνὴρ ὅδ', ὡς πρὸς εἶδος ὠχρεύετο
Φάτις, τέτρωται διπλόου πλέω λέγειν.
Εἰ δ' ἦν τεθνηκώς, ὡς ἐπλήθυνεν λόγος,
Τρισώματός τἂν Γηρυὼν ὁ δεύτερος
Πολλὴν ἄνωθεν, τὴν κάτω γὰρ οὐ λέγω,
Χθονὸς τρίμοιρον χλαῖναν ἐξηύχει λαβὼν,
Ἅπαξ ἑκάστῳ κἀπιθανὼν μορφώμασι.
Τοιῶνδ' ἔκατι κληδόνων παλιγκότων
Πολλὰς ἄνωθεν ἀρτάνας ἐμῆς δέρης
Ἔλυσαν ἄλλοι πρὸς βίαν λελημμένης.

686. MSS. κήματός τ' ἄφαι νόσον. 689. MSS. ἑδονάς 703. MSS. ὠχετεύετο 707. f. μορφὴν ἄν. 712. f. λελημμένης.

Digitized by Google

Ἐκ τῶνδέ τοι παῖς ἐνθάδ' οὐ παραυτανεῖ,
Ἐμῶν τε καὶ σῶν κύριος πιστευμάτων,
Ὡς χρῆν, Ὀρέστης· μηδὲ θαυμάσῃ τόδε.
Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
Στρόφιος ὁ Φωκεύς, ἀμφίλεκτα πήματα
Ἐμοὶ προφωνῶν, τόν θ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν
Κίνδυνον, εἴ τε δημόβρους ἀναρχία
Βουλὴν καταῤῥέφειεν, ὥστε σύγγονον
Βροτοῖσι τὸν πεσόντα λακτίσαι πλέον.
Τοιάδε μέντοι σκῆψις οὐ δόλον φέρει.
Ἔμοιγε μὲν δὴ πλαυμάτων ἐπίστασαι
Πηγαὶ κατεσβήκασιν· οὐδ' ἔτι σταγὼν
Ἐν ὀψικοίτοις δ' ὄμμασιν βλάβας ἔχει
Τὰς ἀμφὶ σοὶ κλαίουσα λαμπτηρουχίας
Ἀτιμελήτους αἰέν· ἐν δ' ὀνείρασιν
Λεπταῖς ὑπαὶ κώπαισι ἐξηγειρόμην
Ῥιπαῖσι ῥωθούσσουσα ἀμφὶ σοὶ πόθῳ
Ὁρῶσα πλεῖόν τοῦ ξυνεύδοντος χρόνου.
Νῦν ταῦτα πάντα πλῶς' ἀπεσβήκῃ φρενὶ
Λέγοιμ' ἂν ἄνδρα τόνδε τῶν στεγνῶν κύνα
Σωτῆρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στέγης
Στύλον τριήρη, μονογενὲς τέκνον πατρὶ,
Καὶ γῆν φανεῖσαι ποσσίλοις καρ' ἐλπίδα,
Κάλλιστον ἦμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χείματος,
Ὁδοιπόρῳ διψῶντι πηγαῖον ῥέος·
Τερπνὸν δὲ τἀναγκαῖον ἐκφυγεῖν ὕπαν.
Τοιοῖσδέ τοί νιν ἀμφὶ προσφθέγμασιν·
Φθόνος δ' ἀπέσω πολλὰ γὰρ σὺ πρὶν κακὰ
Ἠνείκω μεσθα. Νῦν δ', ἀρὰς φίλον κάρα,
Ἔκβαινε· ἀπήνης τῆσδε, μὴ χαμαὶ τιθεὶς
Τὸν σὸν πόδ', ὦ ἄναξ, Ἰλίου πορθήτορα.
Δμωαί, τί μέλλετ', αἷς ἐπέσταλται τέλος
Πέδον κελεύθου στρωτοῖσιν πατάσμασιν;

---

713. f. σοι παῖς 718. τὸν δ' 720. f. καταῤῥάφειεν 724. (παθεστήκασιν) 730. f. ξυνειδότος 732. f. τῶνδε 733. (ναός, κρ. ὕψ.) 739. MSS. τοίνυν 741. f. Νῦν δέ μοι, φ. π., 743. MSS. ὦραξ 745. f. στορνύναι

Εὐθὺς γενέσθω πορφυρόστρωτος πόρος
Ἐς δῶμ' ἄελπτον ὡς ἂν ἡγῆται Δίκη.
Τὰ δ' ἄλλα φροντὶς οὐχ ὑπνῳ νικωμένη
Θήσει δικαίως ξὺν θεοῖς εἱμαρμένα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Λήδας γένεθλον, δωμάτων ἐμῶν φύλαξ,
Ἀπουσίᾳ μὲν εἶπας εἰκότως ἐμῇ·
Μακρὰν γὰρ ἐξέπεινας· ἀλλ' ἐναισίμως
Αἰνεῖν, παρ' ἄλλων χρὴ τόδ' ἔρχεσθαι γέρας.
Καὶ τἄλλα μὴ γυναικὸς ἐν τρόποις ἐμὲ
Ἄβρυνε μηδὲ βαρβάρου φωτὸς δίκην
Χαμαιπετὲς βόαμα προσχάνης ἐμοί,
Μήδ' εἵμασι στρώσασ' ἐπίφθονον πόρον
Τίθει· θεούς σοι τοῖσδε τιμαλφεῖν χρεών.
Ἐν ποικίλοις δὲ θαπτὸν ὄντα κάλλεσιν
Βαίνειν ἐμοὶ μὲν αὐδαμῶς ἄνευ φόβου.
Λέγω κατ' ἄνδρα, μὴ θεὸν, σέβειν ἐμέ.
Χωρὶς ποδοψήστρων δὲ καὶ τῶν ποικίλων
Κληδὼν αὐτεῖ καὶ τὰ μὴ κακῶς φρονεῖν
Θεοῦ μέγιστον δῶρον. ὀλβίσαι δὲ χρὴ
Βίον τελευτήσαντ' ἐν εὐστοᾷ φίλῃ.
Εἰ πάντα δ' ὡς πράσσαιμ' ἄν, εὐθαρσὴς ἐγώ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ μὴν τόδ' εἰπὲ μὴ παρὰ γνώμην ἐμοί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Γνώμην μὲν ἴσθι μὴ διαφθεροῦν' ἐμέ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἦ'ξω θεοῖς δείσας ἂν ὧδ' ἔρδειν τάδε;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Εἴπερ τις, εἰδὼς γ' εὖ τόδ' ἐξεῖπεν τέλος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τί δ' ἂν δοκεῖ σοι Πρίαμος εἰ τάδ' ἤρασεν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἐν ποικίλοις ἂν κάρτα μοι βῆναι δοκεῖ.

ΚΛΥ-

---

759. γὰρ 762. MSS. τε. 766. (ἀνεὺ θαρσαλέας) f. πράσσοιμ', ἂν εὐθ. 768. f. διαφθεροῦσ' ἐμοὶ 770. f. εἰδὼς ἐγὼ 771. v. ἔσπῃ

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μή νυν τὸν ἀνδρώπειον αἰδεσθῇς ψόγον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Φήμη γε μέντοι δημόθρους μέγα σθένει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὁ δ' ἀφθόνητός γ' οὐκ ἐπίζηλος πέλει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Οὔτοι γυναικὸς ἐστιν ἱμείρειν μάχης.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τοῖς δ' ὀλβίοις γε καὶ τὸ νικᾶσθαι πρέπει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἦ καὶ σὺ νίκην τήνδε δήριος τίεις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πιθοῦ· κράτος μέντοι πάρες γ' ἐκὼν ἐμοί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι ταῦθ', ὑπαί τις ἀρβύλας
Λύοι τάχος, πρόδουλον ἔμβασιν ποδός·
Σὺν τοῖς δέ μ' ἐμβαίνοντα' ἁλουργέσιν θεῶν
Μή τις πρόσωθεν ὄμματος βάλοι φθόνος.
Πολλὴ γὰρ αἰδὼς σωματοφθορεῖν ποσὶν
Φθείροντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς.
Τούτων μὲν οὕτω· τὴν ξένην δὲ πρευμενῶς
Τήνδ' ἐκόμιζε· τὸν κρατοῦντα μαλθακῶς
Θεὸς πρόσωθεν εὐμενῶς προσδέρκεται.
Ἑκὼν γὰρ οὐδεὶς δουλίᾳ χρῆται ζυγῷ.
Αὐτὴ δὲ πολλῶν χρημάτων ἐξαίρετον
Ἄνδρος, στρατοῦ δώρημ', ἐμοὶ ξυνέσπετο.
Ἐπεὶ δ' ἀκούειν σοῦ κατέστραμμαι τάδε,
Εἶμ' ἐς δόμων μέλαθρα πορφύρας πατῶν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἔστιν θάλασσα, — τίς δέ νιν κατασβέσει; —
Τρέφουσα πολλῆς πορφύρας ἰσάργυρον
Κηλῖδα παγκαίνιστον, εἱμάτων βαφάς.

---

773. MSS. v. αἰδεσθεὶς (αἰδεσθῇς) — 778. f. τῆνδε 779. f. μὲν τοι 781. f. ποδὸς, 782. καὶ τοῖς δὲ f. ταῖσδε 783. f. βάλῃ 784. f. σῶμα τοῖσδ' ὁρᾶν — πόσιν 786. v. οὕτως — f. τοῦτ' οὖν 790. f. αὕτη 792. καθέσταμαι 795. MSS. εἰς ἄργυρον 796. f. παγκαίνιστον

Digitized by Google

Οἶκος δ' ὑπάρχει τῶνδε σὺν θεοῖς, ἄναξ,
Ἔχειν· πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος.
Πολλῶν πατησμὸν δ' εἱμάτων ἂν εὐξάμην
Δόμοισι προὐνεχθέντος ἐν χρησιμωίοις,
Ψυχῆς κομίστρα τῆσδε μηχανωμένη.
Ῥίζης γὰρ οὔσης φυλλὰς ἵκετ' ἐς δόμους
Σκιὰν ὑπερτείνασα σειρίου κυνός.
Καὶ σοῦ μολόντος δωματῖτιν ἑστίαν,
Θάλπος μὲν ἐν χειμῶνι σημαίνεις μολών·
Ὅταν δὲ τεύχῃ Ζεὺς γ' ἀπ' ὄμφακος πικρᾶς
Οἶνον, τότ' ἤδη ψῦχος ἐν δόμοις πέλει
Ἀνδρὸς τελείου δῶμ' ἐπιστρωφωμένου. —
Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·
Μέλοι δέ τοι σοὶ τῶνπερ ἂν μέλλῃς τελεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Τίπτε μοι τόδ' ἐμπέδως δεῖγμα προστατήριον στρ. ά.
Καρδίας τερασκόπου πτοᾶσαι,
Μαντιπολεῖ δ' ἀκέλευστος ἄμισθος ἀοιδά,
Οὐδ' ἀποπτύσαι δίκαν δυσκρίτων ὀνειράτων
Θάρσος εὐπιθὲς ἵζει φρενὸς φίλον θρόνον;
χρόνος δ' ἐπεὶ πρυμνησίων ξυνεμβόλαις
Θαμμίας ἀκάτας παρῆρσεν εὖθ' ὑπ' Ἴλιον
ὦρσε ναυβάτας στρατός.
Πεύθομαι δ' ἀπ' ὀμμάτων νόστον αὐτόμαρτες ὤν. ἀντ. ά.
Τὸν δ' ἄνευ λύρας ὅμως ὑμνῳδεῖ
Θρῆνον Ἐρινύος αὐτοδίδακτος· ἔσωθεν
Θυμὸς, οὐ τὸ πᾶν ἔχων ἐλπίδος φίλον θράσος.
Σπλάγχνα δ' οὔτι ματάζει πρὸς ἐνδίκοις φρεσὶν
τελεσφόροις δίναις κυκλούμενον κέαρ.
Εὔχομαι δ' ἀπ' ἐμᾶς τι ..... ἐλπίδος ψύξῃ πεσεῖν
ἐς τὸ μὴ τελεσφόρον.

---

797. f. οἴκοις — v. ἄναξ. 798. MSS. δειμάτων 801. MSS. μηχανωμένης 806. MSS. Ζεύς γ' 810. μέλῃ — v. δέ τι σοι (= δέ σοι) 811. f. δεῖμα 813. f. ἀοιδά; 814. MSS. ἀποπτύσας f. ἀποπτύσαν 815. MSS. ἵξει — MSS. ξυνεμβόλοις 816. ἀκάτὰ 818. v. τόνδ' — MSS. ὅπως (ὁκὸς) 819. v. Ἐριννὺς 821. MSS. οὗτοι 822. ἐξ ἐμᾶς ἴλα. — ψύξῃ f. Εὐχ. τάδ', ἐμᾶς τιν' ἐξ ἴλα

Digitized by Google

Μάλα γέ σοι τᾶς πολλᾶς ὀρνίθος ἀνόρεστον
τέρμα· νόσος γὰρ γείτων ὁμόπονος ἐρείδει, στρ. β'.
Καὶ πότμος εὐθυπόρων ἀνδρὸς ἔπαισεν ἄφαντον ἕρμα.
Καὶ τὸ μὲν πρὸ χρημάτων κτησίων ἔπαινος βαλὼν
ἀφενδάνως ἀπ' εὐμέτρου·
Οὐκ ἔδυ πρόπας δόμος κτεανᾶς γλίσχρων ἄγαν,
Οὐδ' ἐπόνησε σκάφος.
Πολλά τοι δόσις ἐκ Διὸς ἀμφιλαφὴς τε καὶ
ἐξ ἀλόκων ἐπετείων
Νῆστιν ὤλεσεν νόσον.
Τὸ δ' ἐπὶ γᾶν πεσόν γ' ἅπαξ θανάσιμον προπάροιθ' ἀν-
δρὸς μέλαν αἷμ' ἂν τίς κ' ἀναλέσαι' ἐπαείδων; ἀντ. β'.
Οὐδὲ τὸν ὀρθοδαῆ πάλιν φθιμένων ἀνάγειν ἔπαυσεν;
Εἰ δὲ μὴ τεταγμένα μοῖρα μοῖραν ἐκ θεῶν
εἶργε μὴ πλέον φέρειν,
Προφθάσασα καρδία γλῶσσαν ἂν τάδ' ἐξέχει.
Νῦν δ' ὑπὸ σκότῳ βρέμει
Θυμαλγὴς τε καὶ οὐδὲν ἐπελπομένα πάρος
καίριον ἐκπαλιμπέτησεν
Ζωπυρουμένας φρενός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εἶσω κομίζου καὶ σύ, Κασάνδρα, λέγω,
Ἐπεί σ' ἔθηκε Ζεὺς ἀμηνίτως δόμοις
Κοινωνὸν εἶναι χερνίβων, πολλῶν μέτα
Δούλων, σταθεῖσαν κτησίου βωμοῦ πέλας.
Ἔκβαινε· μὴ ἄπρακτος ἧσδε, μηδ' ὑπερφρόνει.
Καὶ παῖδα γάρ τοι φασὶν Ἀλκμήνης ποτὲ
Πραθέντα πλῆναι καὶ ζυγῶν θιγεῖν βίᾳ.
Εἰ δ' οὖν ἀνάγκη τῆσδ' ἐπιῤῥέποι τύχης,
Ἀρχαιοπλούτων δεσποτῶν πολλὴ χάρις.
Οἱ δ' οὔποτ' ἐλπίσαντες ἥμησαν καλῶς,

---

823. v. μάλα γὰρ — (τοι δὴ τᾶς f. τε γὰρ τὸ τᾶς) 825. f. πρὸ μὲν τὸ 828. καὶ 830. MSS. πεσόν' — πρόπας — MSS. αἷμ' ἐς ἂν κάλιν ἀγ. (τίς κ' ἀγ.) 831. f. οὐ δὲ — MSS. Ζεὺς οὐκ ἔπαυσεν ἐκ' ἀβλαβείᾳ γε' (— γε om.) fi Ζεὺς ἂν ἔπαυσεν 843. v. ἔχειν

Ὦμοί σε δούλοις πάντα καὶ παρὰ στάθμην,
Ἔχεις παρ' ἡμῶν ὅπερ νομίζεται.

ΧΟΡΟΣ.

Σοί σοι λέγουσα παύεται σαφῆ λόγον. 1045
Ἐντὸς δ' ἂν οὖσα μοιρίμων ἀγρευμάτων
Πείθοι, ἐὰν εἰ πείθοι· ἀπειθοίης δ' ἴσως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἀλλ' εἴπερ ἐστὶ μὴ χελιδόνος δίκην
Ἀγνῶτα φωνὴν βάρβαρον κεκτημένη,
Ἔσω φρενῶν λέγουσα πείθω νιν λόγῳ. 1050

ΧΟΡΟΣ.

Ἔκου. τὰ λῷστα τῶν παρεστώτων λέγει.
Πείθου λιποῦσα τόνδ' ἀμαξήρη θρόνον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔτοι θυραίαν τήνδ' ἐμοὶ σχολὴ πάρα
Τρίβειν· τὰ μὲν γὰρ ἑστίας μεσομφάλου
Ἕστηκεν ἤδη μῆλα πρὸς σφαγὰς πυρός 1055
Ὡς οὔποτ' ἐλπίσασι τήνδ' ἕξειν χάριν.
Σὺ δ' εἴτι δράσεις τῶνδε, μὴ σχολὴν τίθει.
Εἰ δ' ἀξυνήμων οὖσα μὴ δέχει λόγον,
Σὺ δ' ἀντὶ φωνῆς φράζε καρβάνῳ χερί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἑρμηνέως ἔοικεν ἡ ξένη τοροῦ 1060
Δεῖσθαι· τρόπος δὲ θηρὸς ὡς νεαιρέτου.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἦ μαίνεταί γε καὶ κακῶν κλύει φρενῶν,
Ἥτις λιποῦσα μὲν πόλιν νεαίρετον
Ἧκει, χαλινὸν δ' οὐκ ἐπίσταται φέρειν
Πρὶν αἱματηρὸν ἐξαφρίζεσθαι μένος. 1065
Οὐ μὴν πλέω ῥίψασ' ἀτιμωθήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ δ', ἐποικτείρω γὰρ, οὐ θυμώσομαι.
Ἴθ', ὦ τάλαινα, τόνδ' ἐρημώσασ' ὄχον,
Εἴκουσ' ἀνάγκῃ τῇδε καίνισον ζυγόν.

---

846. f. οἱ δ' — (847) στάθμην· 850. f. Ἐντὸς δ' ἁλοῦσα 864. f. — ν', ἄγουσα· 857. f. σχολὴν = πέρι 858. f. παρ' ἑστίᾳ μεσομφάλῳ 866. f. βρύει 872. ἴθ' 873. MSS. ἔκουσ' — (καὶν' ἴσον)

Digitized by Google

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ὀτοτοτοῖ ποποῖ δᾶ. στρ. ά. 1070

Ὦ Ἄπολλον, ὦ Ἄπολλον.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ταῦτ' ἀνωτότυξας ἀμφὶ Λοξίᾳ;
Οὐ γὰρ τοιοῦτος ὥστε θρηνητοῦ τυχεῖν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ὀτοτοτοῖ ποποῖ δᾶ. ἀντιστρ. ά.
Ὦ Ἄπολλον, ὦ Ἄπολλον. 1075

ΧΟΡΟΣ.

Ἡ δ' αὖτε δυσφημοῦσα τὸν θεὸν κρανεῖ
Οὐδὲν προσῆκον' ἐν γόοις κοιρανοστατεῖν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄπολλον, Ἄπολλον, στρ. β'.
Ἀγυιᾶτ' ἀπόλλων ἐμός.
Ἀπώλεσας γὰρ οὐ μόλις τὸ δεύτερον. 1080

ΧΟΡΟΣ.

Χρήσειν ἔοικεν ἀμφὶ τῶν αὑτῆς κακῶν.
Μένει τὸ θεῖον δουλίᾳ περ ἐν φρενί.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἄπολλον, Ἄπολλον, ἀντ. β'.
Ἀγυιᾶτ' ἀπόλλων ἐμός.
Ἆ ποῖ ποτ' ἤγαγές με; πρὸς ποίαν στέγην; 1085

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς τὴν Ἀτρειδῶν· εἰ σὺ μὴ τόδ' ἐννοεῖς,
Ἐγὼ λέγω σοι· καὶ τάδ' οὐκ ἐρεῖς ψύβῃ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἆ, ἆ.
Μισόθεον μὲν οὖν, πολλὰ συνίστορα στρ. γ'.
Αὐτοφόνα κακὰ, καρτάναν,
Ἀνδρὸς σφαγεῖον καὶ πέδον ῥαντήριον. 1090

ΧΟΡΟΣ.

Ἔοικεν εὔρις ἡ ξένη κυνὸς δίκην

---

874. ὀτοτοτοῖ (κομπτοῖ) 875. (Ἄπολλον) 876. ἀνωλόλυξας 878. ὀτοτοτοῖ 879. (Ἄπολλον) 883. ἀγυιᾶ τ' = (ἀγυιεῦ τ') 885. Χρᾴειν — αὑτῆς 886. καρ' ἓν 888. v. ἀγυιεῦ τ' (ἀγυιά τ') 892. (ἆ ἆ om.) f. ἄ ἄ 893. v. ξυνίστορα 894. αὐτόφονα — MSS. καρτάναν f. u. κάκ', ἀρτ. 895. σφάγιον 896. εὖριν

Digitized by Google

Εἶναι, μαντεύειν δ' ὧν ἀνευρήσει φόνον.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

(Ἆ, ἆ.)

Μαρτυρίοισι γὰρ τοῖσδ' ἐπιπείθομαι· ἀντ. γ'.

Κλαυμόνα τὰ βρέφη σφαγάς

900 Ὀπτάς τε σάρκας πρὸς πατρὸς βεβρωμένας. 1095

ΧΟΡΟΣ.

Ἤκουμεν κλέος σαῦ μαντικὸν πεπυσμένοι,

Ἤκουμεν, προφήτας δ' οὔτινας μαστεύομεν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ ποποῖ, τί ποτε μήδεται; τί τόδε νέον ἄχος μέγα στρ. δ'.

Μέγ' ἐν δόμοισι τοῖσδε μήδεται κακὸν 1100

905 Ἄφερτον φίλοισιν, δυσίατον, ἀλκὰ δ' ἐκὰς ἀποστατεῖ;

ΧΟΡΟΣ.

Τούτων ἄϊδρίς εἰμι τῶν μαντευμάτων.

Ἐκεῖνα δ' ἔγνων· πᾶσα γὰρ πόλις βροᾷ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ τάλαινα, τόδε γὰρ τελεῖς τὸν ὁμοδέμνιον πόσιν ἀντ. δ'. 1105

Λουτροῖσι φαιδρύνασα — πῶς φράσω τέλος;

910 Τάχος γὰρ τόδ' ἔσται. προτείνει δὲ χεὶρ

ἐκ χειρὸς ἀρεγομένα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔπω ξυνῆκα· νῦν γὰρ ἐς αἰνιγμάτων 1110

Ἐπαργέμοισι θεσφάτοις ἀμήχανῶ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἔ, ἔ, παπαῖ, παπαῖ, τί τόδε φαίνεται; στρ. ε'.

Ἢ δίκτυόν τί γ' Ἅιδου;

915 Ἀλλ' ἄρκυς ἡ ξύνευνος, ἡ ξυναιτία

Φόνου· στάσις δ' ἀκόρετος γένει. 1115

Κατολολυξάτω δόμοισι λευσίμου.

---

897. μαντεύει — ἐφευρ. = ἂν εὑρήσῃ 898. MSS. (sine ἆ, ἆ.) μαρτυρίοις γὰρ (= μὲν γὰρ) — MSS. τοῖσδε πεπείθομαι (= πείθομαι) 899. v. τάδε 901. MSS. ἥμεν (= ἧ μὲν — ἦ μὴν) 903. κόποι — MSS. ἄχθος 905. v. φίλοισι — ἀλκὰν 907. βοᾷ πόλις 909. v. φαιδρύνασαι 910. (προτείν) — χεὶρ — v. χειρὸς = f. χεὶρ ἐκ χειρὸς ἀρέγματα. 912. ἐκ' ἀργέμοισι 914. Ἅιδου 916. f. MSS. ἀκόρεστος γένει. f. κατολολύξατ', ὦ δόμ. λ.

Digitized by Google

ΧΟΡΟΣ.

Ποίαν Ἐρινὺν τήνδε δώμασιν κέλῃ
Ἐπορθιάζειν; οὔ με φαιδρύνει λόγος.
Ἐπὶ δὲ καρδίαν ἔδραμε κροκοβαφὴς
Σταγών, ἅτε καὶ δόρει πτώσιμος
Ξυναντᾷ βίου δύντος αὐγαῖς.
Ταχεῖα δ' Ἄτα πέλει.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἆ, ἆ· ἰδού, ἰδού· ἄπεχε τῆς βοὸς ἀντ. ε.
Τὸν ταῦρον ἐν πέπλοισιν
Μελάγκερων λαβοῦσα μηχανήμασι
Τύπτει· πίπτει δ' ἐν ὑδρῳ τεύχει.
Δολοφόνου λέβητος τύχαν σοὶ λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ κομπάσομ' ἂν θεσφάτων γνώμιον ἄκρος
Εἶναι, κακῷ δέ τῳ προφερεικάζω τάδε.
Ἀπὸ δὲ θεσφάτων τίς ἀγαθὰ φάτις
Βροτοῖς στέλλεται; κακῶν γὰρ διαὶ
Πολυεπεῖς τέχναι θεσπιῳδὸν
Φόβον φέρουσι μαθεῖν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰώ, ἰώ, ταλαίνας κακόποσμοι τύχαι. στρ. ς'.
Τὸ γὰρ ἐμὸν θροῶ πάθος ἐπεγχέαι.
Ποῖ δή με δεῦρο τὴν τάλαιναν ἤγαγες;
Οὐδὲν ποτ' εἰ μὴ ξυθανουμένην. τί γάρ;

ΧΟΡΟΣ.

Φρενομανὴς τις εἶ θεοφόρητος, ἀμφὶ δ' αὑτᾶς θροεῖς
Νόμιον ἄνομον, οἷά τις ἐξουθὰ
Ἀκόρετος βοᾶς, φεῦ, ταλαίναις φρεσὶν
Ἴτυν Ἴτυν στένουσ' ἀμφιθαλῆ κακαῖς ἀηδίαν βίου.

---

918. ἐρινῦν — (καλεῖ) 920. ἐκεὶ 921. MSS. δορία — f. πτωσίμους 926. μελαγκαίρωνι = μελαγκέρῳ 927. πίπτει — MSS. δ' ἐνύδρῳ — f. πύτει 928. δὲ λεβ. 931. f. v. τις — στέλλεσθαι. 932. βροτοῖσι — MSS. διὰ = δὴ αἱ f. δὴ γὰρ αἱ 933. πολυεπεῖς — f. θεσπιφδὸν (θεσπιωδῶν) 934. f. φόνον — f. φέρουσιν 935. f. κακόστομοι 936. θροῶ (ἐκαγχ.) MSS. ἐπεγκέασα 938. ποτ' εἰμὶ 939. τις ἡ — αὐτᾶς v. αὖθ. 940. ἄνομόν γε 941. MSS. ἀκόρεστος β. — (φιλοίκτοισι φρ.) — v. ταλαίνας 942. f. ἀμφιθαλῆς

Digitized by Google

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ, ἰὼ λιγείας ἀηδόνος μόρον ἀντ. ϛ'.
Περιβαλόντες οἱ πτεροφόρον δέμας
Θεοί, γλυκύν τ' αἰῶνα κλαυμάτων ἄτερ·
Ἐμοὶ δὲ μίμνει σχισμὸς ἀμφήκει δορί.

ΧΟΡΟΣ.

Πόθεν ἐπισσύτους θεοφόρους τ' ἔχεις μαντεύεις δύας;
Τὰ δ' ἐπίφοβα δυσφάτῳ κλαγγᾷ
Μελοτυπεῖς ὁμοῦ τ' ὀρθίοις ἐν νόμοις;
Πόθεν ὄρους ἔχεις θεσπεσίας ὁδοῦ κακορρήμονας;

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ γάμοι, γάμοι Πάριδος ὀλέθριοι φίλων στρ. ϛ'.
Ἰὼ Σκαμάνδρου πάτριον ποτόν τότε μὲν ἀμφὶ σὰς
ἀϊόνας τάλαιν' ἠνυτόμαν τροφαῖς·
Νῦν δ' ἀμφὶ Κωκυτόν τε καὶ χερορυσίους
Ὄχθους ἔοικα θεσπιῳδήσειν τάχα.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τόδε τορὸν ἄγαν ἔπος ἐφημίσω,
Νεογνὰς ἀνθρώπων μόθοι. πέπληγμαι δ' ὑπαὶ
δήγματι φοινίῳ
Δυσαλγεῖ τύχᾳ μινυρὰ (κάκα) θρεομένας
θραύματ' ἐμοὶ κλύειν.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ πόνοι, πόνοι πόλεος ὀλομένας τοπᾶν. ἀντ. ϛ'.
Ἰὼ πρόπυργοι θυσίαι πατρὸς πολυκαρνεῖς βοτῶν ποιο-
νόμων· ἄκος δ' οὐδὲν ἐπήρκεσαν,
Τὸ μὴ πόλιν μὲν ὥσπερ αὖν ἔχει σαθεῖν.
Ἐγὼ δὲ θερμόνους τάχ' ἐμπέδῳ βαλῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐκόμενα προτέροισι τάδ' ἐφημίσω.
Καὶ τίς σε κακοφρονῶν τίθησι δαίμων ὑπερ-
βαρὴς ἐμπιτνῶν

---

944. v. περιβάλοντο γὰρ 945. αἰῶνα 948. v. ἐπὶ φόβῳ = ἐπι-
φόβῳ 949. (ὥς τ') 950. (ὄρουσ') (ἔχῃ) θεσπίας 951. (κάριδ') 952.
φάλαινα 954. f. ὄχθας 956. (f. ἂν ἀνθρώπων —) f. ἦκας 957. MSS.
μινυρὰ κακὰ θρ. (θαύματ') — f. τραύματ' 958. MSS. (ὀλομ. = ὀλου-
μένας 959. (f. ἐπήρκεσεν) 961. f. ἐγώ μι 962. MSS. προτέροις 963.
MSS. καὶ κακοφρονεῖν — καὶ om.

Digitized by Google

Μελίζειν πάθη γοερὰ θανατοφόρα; τέρμα δ' ἀμηχανῶ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Καὶ μὴν ὁ χρησμὸς οὐκέτ' ἐκ καλυμμάτων
Ἔσται δεδορκὼς νεογάμου νύμφης δίκην·
Λαμπρὸς δ' ἔοικεν ἡλίου πρὸς ἀντολὰς
Πνέων ἐφήξειν, ὥστε κύματος δίκην
Κλύζειν πρὸς αὐγὰς ταῦδε πήματος πολύ
Μεῖζον· φρενώσω δ' οὐκέτ' ἐξ αἰνιγμάτων.
Καὶ μαρτυρεῖτε συνδρόμως ἴχνος κακῶν
Ῥινηλατούσῃ τῶν πάλαι πεπραγμένων.
Τὴν γὰρ στέγην τήνδ' οὔποτ' ἐκλείπει χορὸς
Σύμφθογγος, οὐκ εὔφωνος· οὐ γὰρ εὖ λέγει.
Καὶ μὴν πεπωκώς γ' ὡς θρασύνεσθαι πλέον
Βρότειον αἷμα κῶμος ἐν δόμοις μένει,
Δύσπεμπτος ἔξω, συγγόνων Ἐρινύων.
Τμνοῦσι δ' ὕμνον δώμασι προσήμεναι
Πρώταρχον ἄτην· ἐν μέρει δ' ἀπέπτυσαν
Εὐνὰς ἀδελφοῦ τῷ πατοῦντι δυσμενεῖς.
Ἥμαρτον ἢ θηρῶ τι τοξότης τις ὡς;
Ἦ ψευδόμαντίς εἰμι θυροκόπος φλέδων;
Ἐκμαρτύρησον προὐμάσας τό μ' εἰδέναι
Λόγῳ παλαιὰς τῶνδ' ἁμαρτίας δόμων.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς ἂν ὅρκος, πῆγμα γενναίως παγέν,
Παιώνιον γένοιτο; θαυμάζω δέ σου,
Πόντου πέραν τραφεῖσαν ἀλλόθρουν πάλιν
Κυρεῖν λέγουσαν ὥσπερ εἰ παρεστάτεις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Μάντις μ' Ἀπόλλων τῷδ' ἐπέστησεν τέλει.
Προσοῦ μὲν αἰδὼς ἦν ἐμοὶ λέγειν τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος;
Ἁβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον.

---

964. (τι πάθη) 968. f. ἐσαίξειν 969. MSS. κλύειν 972. v. ῥινηλατούσης 979. f. ἀπέπτυσαν, 981. τηρῶ 983. f. τὸ μὴ εἰδ. 985. MSS. ὅρκος πῆμα 986. (παιώνιος) 987. v. πόλιν, 990. f. post vers. sequ. ponend. 992. (βαρύνεται)

Digitized by Google

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀλλ' ἦν παλαιστὴς κἀρ' ἐμοὶ πνέων χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ καὶ τέκνων εἰς ἔργον ἦλθετον νόμῳ;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ξυναινέσασα Λοξίαν ἐψευσάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤδη τέχναισιν ἐνθέοις ἠρημένη;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἤδη πολίταις πάντ' ἐθέσπιζον κάθη.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δῆτ' ἄωτος ἦσθα Λοξίου κότῳ;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἔπειθον οὐδέν· οὐδὲν, ὡς τάδ' ἤμπλακον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμῖν γε μὲν δὴ πιστὰ θεσπίζειν δοκεῖς.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰοὺ, ἰοὺ, ὦ ὦ κακά.

Τἀ' αὖ με δεινὸς ἀρθμιαντείας πόνος
Στροβεῖ ταράσσων φροιμίοις ἐφημίοις.
Ὁρᾶτε τούσδε τοὺς δόμοις ἐφημένους
Νέους, ὀνείρων προσφερεῖς μορφώμασιν;
Παῖδες θανόντες ὡσπερεὶ πρὸς τῶν φίλων,
Χεῖρας κρεῶν πλήθοντες οἰκείας βορᾶς,
Σὺν ἐντέροις τε σπλάγχν', ἐποίκτιστον μέλος,
Πρέπουσ' ἔχοντες, ὧν πατὴρ ἐγεύσατο.
Ἐκ τῶνδε ποινάς φημι βουλεύειν τινὰ
Λέοντ' ἄναλκιν ἐν λέχει στρωφώμενον
Οἰκουρὸν, οἴμοι, τῷ μολόντι δεσπότῃ
Ἐμῷ. φέρειν γὰρ χρὴ τὸ δούλιον ζυγόν.
Νεῶν τ' ἔπαρχος Ἰλίου τ' ἀναστάτης
Οὐκ οἶδεν οἷα γλῶσσα μισητῆς κυνὸς
Λέξασα κἀκπεύσασα φαιδρόνους, δίκην
Ἄσης λαθραίου, τεύξεται κακῇ τύχῃ.

---

994. f. ἦλθέτην δμοῦ 998. MSS. ἄνακτος 999. MSS. οὐδὲν οὐδὲν 1003. (ἐφημένους) f. εὐφημίοις 1016. λείξασα. — v. καὶ κτείνασα

Τοιαῦτα τολμᾷ θῆλυς· ἄρσενος φονεύς
Ἔστιν. τί δῆτα τοῦτο δύσφιλες θάκος
Τύχοιμ' ἄν; ἀμφίβαιναν, ἢ Σκύλλαν τινὰ
Οἰκοῦσαν ἐν πέτραισι, ναυτίλων βλάβην,
Θύουσαν Ἅιδου μητέρ' ἄσπονδόν τ' ἀρὰν
Φίλοις πνέουσαν; ὥς δ' ἐπωλολύξατο
Ἡ παντότολμος, ὥσπερ ἐν μάχης τροπῇ.
Δοκεῖ δὲ χαίρειν νοστίμῳ σωτηρίᾳ.
Καὶ τῶνδ' ὅμοιον εἴ τι μὴ πείθω· τί γάρ;
Τὸ μέλλον ἥξει. καὶ σύ μ' ἐν τάχει παρὼν
Ἄγαν γ' ἀληθόφαντον οἰκτείρας ἐρεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Τὴν μὲν Θυέστου δαῖτα παιδείων κρεῶν
Ξυνῆκα καὶ πέφρικα· καὶ φόβος μ' ἔχει
Κλύουσ' ἀληθῶς οὐδὲν ἐξῃκασμένα.
Τὰ δ' ἄλλ' ἀκούσας ἐκ θρόμου πεσὼν τρέχω.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀγαμέμνονός σέ φημ' ἐπόψεσθαι μόρον.

ΧΟΡΟΣ.

Εὔφημον, ὦ τάλαινα, κοίμησον στόμα.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀλλ' οὔτι Παιὼν τῷδ' ἐπίσταται λόγῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ, εἰ παρέσται γ'· ἀλλὰ μὴ γένοιτό πως.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Σὺ μὲν κατεύχῃ, τοῖς δ' ἀποκτείνειν μέλει.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄχος παρασπορεῖται;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἡ κάρτ' ἄρ' ἂν παρεσκόπεις χρησμῶν ἐμῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦ γὰρ τελοῦντος οὐ ξυνῆκα μηχανήν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Καὶ μὴν ἄγαν γ' Ἕλλην' ἐπίσταμαι φάτιν.

1018. τοιάδε 1019. f. εἶσιν 1022. f. Ἀρεῖ f. ἄρην 1023. v. ὡς 1027. v. σὺ μὴν τάχει 1029. v. παιδίων 1031. ἐξεικασμένα 1034. κοίμισον f. τάλαιν', εὐφήμησον 1035. v. αὖτοι 1036. f. εἶπερ ἔσται γ' 1038. v. τινὸς 1039. f. ἆρ' αὖ — (παρεσκόπεις) v. ἐμῶν

Digitized by Google

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ γὰρ τὰ πυθόκραντα· δυσμαθῆ δ' ὅμως.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ.

Παπαῖ, οἷον τὸ πῦρ· ἐπέρχεταί μοι.
Ὀτοτοῖ, Λύκειε Ἄπολλον· οἰ ἐγώ, ἐγώ.
Αὖτη δίπους λέαινα συγκοιμωμένη
Λύκῳ, λέοντος εὐγενοῦς ἀπουσίᾳ,
Κτενεῖ με τὴν τάλαιναν· ὡς δὲ φάρμακον
Τεύχουσα κἀμοῦ μισθὸν ἐνθήσειν κότῳ
Ἐπεύχεται, θήγουσα φωτὶ φάσγανον
Ἐμῆς ἀγωγῆς ἀντιτίσασθαι φόνον.
Τί δῆτ' ἐμαυτῆς καταγέλωτ' ἔχω τάδε,
Καὶ σκῆπτρα καὶ μαντεῖα περὶ δέρῃ στέφη;
Σὲ μὲν πρὸ μοίρας τῆς ἐμῆς διαφθερῶ.
Ἴτ' ἐς φθόρον πεσόντ'· ἀγαθὼ δ' ἀμείψομαι·
Ἄλλην τιν' ἄτην ἀντ' ἐμοῦ πλουτίζετε.
Ἰδοὺ δ' Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδύων ἐμὲ
Χρηστηρίαν ἐσθῆτ', ἐποπτεύσας δέ με
Κἀν τοῖσδε κόσμοις καταγελωμένην μέγα
Φίλων ὑπ', ἐχθρῶν οὐ διχορρόπως, μάτην.
Καλουμένη δὲ φοιτὰς, ὡς ἀγύρτρια,
Πτωχὸς, τάλαινα, λιμόθυμος ἡνεσχόμην.
Καὶ νῦν ὁ μάντις μάντιν ἐκπράξας ἐμὲ
Ἀπήγαγ' ἐς τοιάσδε θανασίμους τύχας.
Βωμοῦ πατρῴου δ' ἀντ' ἐπίζηνον μένει
Θερμῷ κοπείσης φοινίῳ προσφάγματι.
Οὐ μὴν ἄτιμοί γ' ἐκ θεῶν τεθνήξομεν.
Ἥξει γὰρ ἡμῶν ἄλλος αὖ τιμάορος,
Μητροκτόνου φίτυμα, ποινάτωρ πατρός·
Φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος
Κάτεισιν ἄτας τάσδε θριγκώσων φίλοις·
Ἄξειν νιν ὑπτίασμα κειμένου πατρός.
Τί δῆτ' ἐγὼ κάποικος ὧδ' ἀναστένω;

1042. v. δυσκαθῆ 1043. v. τὸ πῦρ ἐπερχ. f. οἷόν μοι κ. — τόδε 1045. δίκλους 1048. v. ἐνθήσει 1054. f. κεσθῖτ' θέναν δ' f. κεσόντα γ' ὧδ' 1055. f. ἄλλην τιν', ἄλλην f. ἄτης 1057. v. ἐσθῆτ'. (ἐκφάπτουσας) 1058. f. MSS. καταγελωμένην μεγὰ φίλων, ὑπ' ἐχθρῶν 1064. MSS. ἀνεπίζηναν 1065. f. φοίνιον 1071. f. ἄξει.

Digitized by Google

Ἐπεὶ τὸ πρῶτον εἶδον Ἰλίου πόλιν
Πράξασαν ὡς ἔπραξεν· οἱ δ' εἶχον πόλιν,
Οὕτως ἀπαλλάσσουσιν ἐν θεῶν κρίσει; 1290
Ἰοῦσα πράξω, πλήσομαι τὸ προθανεῖν·
Ὁμώμοται γὰρ ὅρκος ἐκ θεῶν μέγας.
Ἅιδου πύλας δὲ τάδ' ἐγὼ προσεννέπω·
Ἐπεύχομαι δὲ καιρίας πληγῆς τυχεῖν,
Ὡς ἀσφάδαστος, αἱμάτων εὐπρηγέμων
Ἀποῤῥυέντων, ὄμμα συμβάλω τόδε. 1295

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πολλὰ μὲν γάλαινα, πολλὰ δ' αὖ σοφὴ
Γύναι· μακρὰν ἔτεινας. εἰ δ' ἐτητύμως
Μόρον τὸν αὑτῆς οἶσθα, πῶς, θεηλάτου
Βοὸς δίκην, πρὸς βωμὸν εὐτόλμως πατεῖς;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Οὐκ ἔστ' ἄλυξις, οὐ, ξένοι, χρόνῳ πλέῳ. 1300

ΧΟΡΟΣ.

Ὁ δ' ὕστατός γε τοῦ χρόνου πρεσβεύεται.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἥκει τόδ' ἦμαρ· σμικρὰ κερδανῶ φυγῇ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἴσθι πλήμων οὖσ' ἀπ' εὐτόλμου φρενός.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Οὐδεὶς ἀκούει ταῦτα τῶν εὐδαιμόνων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' εὐκλεῶς σοι καθανεῖν χάρις βροτῷ. 1305

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἰὼ, πάτερ, σοῦ τῶν τε γενναίων τέκνων.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίς σ' ἀποστρέφει φόβος;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Φεῦ, φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί τοῦτ' ἔφευξας; εἴ τι μὴ φρενῶν σθένος.

1073. f. τόνδ' οἶκον 1076. ἐκ p. 1077. f. p. vers. 1079. pen. 1078. MSS. τὰς λέγει 1080. ἐνδυσίμων 1082. κοὐκ ἐδὲ σοφὴ 1084. f. αὐτῆς 1086. f. ὦ ξένοι — χρόνῳ πλέῳ 1090. f. p. vers. 1091. penend.

Digitized by Google

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Φόνου δόμοι πνέουσιν αἱματοσταγῆ. 1310

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς τόδ' ὄζει θυμάτων ἐφεστίων.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ὅμοιος ἀτμὸς ὥσπερ ἐκ τάφου πρέπει.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐ Σύριον ἀμλιάσμα δώμασιν λέγεις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀλλ' εἶμι κἀν δόμοισι κωκύσουσ' ἐμὴν
Ἀγαμέμνονός τε μοῖραν. ἀρκείτω βίος. 1315
Ἰὼ, ξένοι.
Οὗτοι δυσοίζω, θάμινον ὡς ὄρνις, φόβῳ.
Ἀλλ' ὡς θανούσῃ μαρτυρεῖτέ μοι τόδε
Ὅταν γυνὴ γυναικὸς ἀντ' ἐμοῦ θάνῃ,
Ἀνήρ τε δυσδάμαρτος ἀντ' ἀνδρὸς πέσῃ. 1320
Ἐπιξενοῦμαι ταῦτα δ' ὡς θανουμένη.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τλῆμον, οἰκτείρω σε θεσφάτου μόρου.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἅπαξ ἔτ' εἰπεῖν ῥῆσιν ἢ θρῆνον θέλω
Ἐμὸν τὸν αὐτῆς. Ἥλιφ δ' ἐπεύχομαι
Πρὸς ὕστατον φῶς, τοῖς ἐμοῖς τιμαόροις 1325
Ἐχθροῖς φονεῦσαι τοῖς ἐμοῖς τίνειν ὁμοῦ.
Δούλης θανούσης εὐμαροῦς χειρώματος.
Ἰὼ βρότεια πράγματ'· εὐτυχοῦντα μὲν
Σκιά τις ἂν τρέψειεν· εἰ δὲ δυστυχῆ,
Βολαῖς ὑγρώσσων σπόγγος ὤλεσε γραφήν. 1330
Καὶ ταῦτ' ἐκείνων μᾶλλον οἰκτείρω πολύ.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ μὲν εὖ πράττειν ἀκόρεστον ἔφυ
Πᾶσι βροτοῖσιν·
Δακτυλοδεικτῶν δ' οὔτις ἀπειπὼν
Εἴργει μελάθρων,

1096. v. φόβον· 1097. f. κῶς; s. — ἐφεστίων; 1103. 4. MSS. διοίζω θάμινον — φόβῳ, f. θαμίζω. 1104. f. φόβῳ· Ἄλλως· 1110. v. αὐτῆς — f. ἡλίου. 1112. f. ἐχθροὺς φονεῖς τε τοὺς ἐμοὺς — ἰέναι. 1115. v. ἀπρέψειεν. 1116. f. σφόγγος 1121. v. μελάθρων.

Digitized by Google

Μηκέτ' ἐξέλθῃς τάδε, φωνῶν.
Καὶ τῷδε πόλιν μὲν ἑλεῖν ἔδοσαν
Μάκαρες Πριάμου·
Θεοτίμητος δ' οἰκαδ' ἱκάνει.
Νῦν δ' εἰ πρoτέρων αἷμ' ἀποτίσει,
Καὶ τοῖσι θανοῦσι θανὼν ἄλλων
Ποινὰς θανάτων ἐπικραίνει,
Τίς ἄγαν εὔξαιτο βροτῶν ἀσινεῖ
Δαίμονι φῦναι τάδ' ἀκούων;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὤμοι, πέπληγμαι καιρίαν πληγὴν ἔσω.

ΧΟΡΟΣ.

Σίγα· τίς πληγὴν ἀΰτει καιρίως οὐτασμένος;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ὤμοι μάλ' αὖθις, δευτέραν πεπληγμένος.

ΧΟΡΟΣ.

Τοὔργον εἰργάσθαι δοκεῖ μοι βασιλέως οἰμώγμασι.
Ἀλλὰ κοινωσώμεθ' ἄν πως ἀσφαλῆ βουλεύματα.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ά.

Ἐγὼ μὲν ὑμῖν τὴν ἐμὴν γνώμην λέγω,
Πρὸς δῶμα δεῦρ' ἀστοῖσι κηρύσσειν βοήν.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ β'.

Ἐμοὶ δ' ὅπως τάχιστά γ' ἐμπεσεῖν δοκεῖ,
Καὶ πρᾶγμ' ἐλέγχειν ξὺν νεορρύτῳ ξίφει.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ γ'.

Κἀγὼ τοιούτου γνώματος κοινωνὸς ὢν
Ψηφίζομαί τι δρᾶν. τὸ μὴ μέλλειν δ' ῥᾳμή.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ δ'.

Ὁρᾶν πάρεστι· φροιμιάζονται γὰρ ὡς
Τυραννίδος σημεῖα πράσσοντες πόλει.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ε'.

Χρονίζομεν γάρ. οἱ δὲ μελλούσης κλέος
Πέδον πατοῦντες οὐ καθεύδουσιν χερί.

1122. MSS. ρηκτὸν δ' ἐξέλθῃς. 1128. ἀλλὰν ἐπικραίνει. 1129. f. εἰς ἄρ' ἄθ', MSS. εἰ ἂν. 1132. ν σίγα. 1133. ν φίλοι. 1134. οἰμώγμασιν. 1135. f. κοινώσωμεθ'. 1142. f. εἰς. 1144. f. πρᾶγμ' ἐλέγχειν.

Digitized by Google

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ε'.

Οὐκ οἶδα βουλῆς ἥστινος τυχὼν λέγω.
Τοῦ δρῶντός ἐστι καὶ τὸ βουλεῦσαι πέρι.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ζ'.

Κἀγὼ τοιοῦτός εἰμ', ἐπεὶ δυσμηχανῶ
Λόγοισι τὸν θανόντ' ἀνιστάναι πάλιν.

ΧΑΡΕΥΤΗΣ η'.

Ἦ καὶ βίου κτείνοντες ὧδ' ὑπείξομεν
Δόμων καταισχυντῆρσι τοῖσδ' ἡγουμένοις;

ΧΟΡΕΥΤΗΣ θ'.

Ἀλλ' οὐκ ἀνεκτὸν, ἀλλὰ καθανεῖν κρατεῖ.
Πεπαιτέρα γὰρ μοῖρα τῆς τυραννίδος.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ι'.

Ἦ γὰρ τεκμηρίοισιν ἐξ οἰμωγμάτων
Μαντευσόμεσθα τἀνδρὸς ὡς ὀλωλότος;

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ια'.

Σάφ' εἰδότας χρὴ τῶνδε μυθοῦσθαι πέρι.
Τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα.

ΧΟΡΕΥΤΗΣ ιβ'.

Ταύτην ἐπαινεῖν πάντοθεν πληθύνομαι,
Τρανῶς Ἀτρείδην εἰδέναι κυροῦνθ' ὅπως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πολλῶν πάροιθεν καιρίως εἰρημένων
Τἀναντί' εἰπεῖν οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι.
Πῶς γάρ τις ἐχθροῖς ἐχθρὰ πορσύνων, φίλοις
Δοκοῦσιν εἶναι, πημονὴν ἀρκύστατον
Φράξειεν, ὕψος κρεῖσσον ἐκπηδήματος;
Ἐμοὶ δ' ἀγὼν ὅδ' οὐκ ἀφρόντιστος πάλαι
Νείκης παλαιᾶς ἦλθε, σὺν χρόνῳ γε μήν·
Ἕστηκα δ' ἔνθ' ἔπαισ' ἐπ' ἐξειργασμένοις.
Οὕτω δ' ἔπραξα καὶ τάδ' οὐκ ἀρνήσομαι
Ὡς μήτε φεύγειν μήτ' ἀμύνεσθαι μόρον.
Ἄπειρον ἀμφίβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων,

Περι-

1147. f. πάρος 1150. f. πείνοντες 1151. f. τοῖς δ', 1152. κράτει 1160. f. πάροιθε 1162. f. κᾶς 1164. f. κρείσσον' 1166. MSS. νίκης f. νίκης παλαισμά τ' — δὲ μήν — 1167. v. ἔκτσ' 1169. ἀμύνασθαι

Περιστιχίζω, πλοῦτον εἵματος κακόν.
Παίω δέ νιν δίς· κἀν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὑτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωκότι
Τρίτην ἐπενδίδωμι, τοῦ κατὰ χθονὸς
Ἅιδου νεκρῶν σωτῆρος εὐκταίαν χάριν.
Οὕτω τὸν αὑτοῦ θυμὸν ὁρμαίνει πεσών·
Κἀκφυσιῶν ὀξεῖαν αἵματος σφαγὴν
Βάλλει μ' ἐρεμνῇ ψακάδι φοινίας δρόσου
Χαίρουσαν οὐδὲν ἧσσον ἢ Διὸς νότῳ
Γᾶν, εἰ σπορητὸς κάλυκος ἐν λοχεύμασιν.
Ὡς ὦδ' ἐχόντων, πρέσβος Ἀργείων τάδε,
Χαίροις' ἄν, εἰ χαίροις', ἐγὼ δ' ἐπεύχομαι.
Εἰ δ' ἦν πρεπόντων ὥσθ' ἑπισπένδειν νεκρῷ,
Τάδ' ἂν δικαίως ἦν, ὑπερδίκως μὲν οὖν.
Τοσῶνδε κρατῆρ' ἐν δόμοις κακῶν ὅδε
Πλήσας ἀραίων αὐτὸς ἐκπίνει μολών.

ΧΟΡΟΣ.

Θαυμάζομέν σου γλῶσσαν, ὡς θρασύστομος,
Ἥτις τοιόνδ' ἐπ' ἀνδρὶ κομπάζεις λόγον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Πειρᾶσθέ μου γυναικὸς ὡς ἀφράσμονος·
Ἐγὼ δ' ἀτρέστῳ καρδίᾳ πρὸς εἰδόσας
Λέγω· σὺ δ' αἰνεῖν, εἴτέ με ψέγειν θέλεις,
Ὅμοιον. οὗτός ἐστιν Ἀγαμέμνων, ἐμὸς
Πόσις, νεκρὸς δὲ, τῇδε δεξιᾶς χερὸς
Ἔργον δικαίας τέκτονος. τάδ' ὧδ' ἔχει.

ΧΟΡΟΣ.

Τί κακὸν, ὦ γύναι, στρ. ά.
Χθονοτρεφὲς ἑρπετὸν ἢ ποτὸν
Πασαμένα ῥύσιας ἐξ ἀλὸς ἀρόμενον
Τόδ' ἐπέθου θύος δημοθρόους τ' ἀράς;
Ἀπέδικες, ἀπέταμες· ἀπόπολις δ' ἔσῃ,
Μῖσος ὄβριμον ἀστοῖς.

1171. MSS. περιστιχίζω 1173. f. αὐτοῦ 1176. v. αὑτοῦ 1180. f. γανᾶ σπ. (γανεῖ) 1184. f. πρὸ' — v. ἦν· ὑπ. μ. οὖν Τοσ. 1193. v. δὲ τ. δ. χερός· 1194. δικαίως 1197. f. ῥυτᾶς — ὀρώμενον 1199. MSS. ἄπολις

Digitized by Google

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Νῦν μὲν δικάζεις ἐκ πόλεως φυγὴν ἐμοί,
Καὶ μῖσος ἀστῶν δημόθρους τ' ἔχειν ἀρὰς,
Οὐδὲν τόδ' ἀνδρὶ τῷδ' ἐναντίον φέρων,
Ὃς οὐ προτιμῶν ὡςπερεὶ βοτοῦ μόρον
Μήλων φλεόντων εὐπόκοις νομεύμασιν,
Ἔθυσεν αὐτοῦ παῖδα, φιλτάτην ἐμοὶ
Ὠδῖν', ἐπῳδὸν Θρηκίων ἀημάτων.
Οὐ τοῦτον ἐκ γῆς τῆσδε χρῆν σ' ἀνδρηλατεῖν,
Μιασμάτων ἄποιν'; ἐπήκοος δ' ἐμῶν
Ἔργων, δικαστὴς τραχὺς εἶ. λέγω δέ σοι
Τοιαῦτ' ἀπειλεῖν ὡς παρεσκευασμένης
Ἐκ τῶν ὁμοίων χειρὶ νικήσαντ' ἐμοῦ
Ἄρχειν· ἐὰν δὲ τοὔμπαλιν κραίνῃ θεὸς,
Γνώσῃ διδαχθεὶς ὀψὲ γοῦν τὸ σωφρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Μεγαλόμητις εἶ, ἀντ. ά.
Περίφρονα δ' ἔλακες. ὥςπερ οὖν
Φονολιβεῖ τύχᾳ φρὴν ἐπιμαίνεται.
Λίπος ἐπ' ὀμμάτων αἷματος εὖ πρέπει
Ἄτιτον. ἔτι σὲ χρὴ στερομέναν φίλων
Τίμια τύμματι τῖσαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Καὶ τήνδ' ἀκούεις ὁρκίων ἐμῶν θέμιν·
Μὰ τὴν τέλειον τῆς ἐμῆς παιδὸς Δίκην,
Ἄτην Ἐριννύν θ', αἷσι τόνδ' ἔσφαξ' ἐγώ,
Οὔ μοι φόβου μέλαθρον ἐλπὶς ἐμπατεῖν,
Ἕως ἂν αἴθῃ πῦρ ἐφ' ἑστίας ἐμῆς
Αἴγισθος ὡς τὸ πρόσθεν εὖ φρονῶν ἐμοί.
Οὗτος γὰρ ἡμῖν ἀσπὶς οὐ μικρὰ θράσους.
Κεῖται γυναικὸς τῆσδε λυμαντήριος,
Χρυσηίδων μείλιγμα τῶν ὑπ' Ἰλίῳ·
Ἥ τ' αἰχμάλωτος ἥδε καὶ τερασκόπος,

1203. f. οὐδὲν τόδ' 1207. MSS. τε λημμάτων 1208. v. τῆσδε χρὴ 1214. sq. f. παρεσκευασμένη σ' ἐκ. 1216. f. παράφρονα 1218. v. λίπος — sq. v. εὐκρέπειαν τίετον (εὖ, κρέπει ἀτίετον) 1220. MSS. τύμμα τύμμα 1221. f. θέσιν 1224. f. φόνον — ἐμπατεῖ 1225. v. ἐμὰς.

Digitized by Google

Καὶ κοινόλεκτρος τοῦδε, θεσφατηλόγος
Πιστὴ ξύνευνος, ναυτίλων δὲ σελμάτων
Ἰστοτρίβης. ἄτιμα δ' οὐκ ἐπραξάτην.
Ὁ μὲν γὰρ οὕτως· ἡ δέ τοι, κύκνου δίκην, 1445
Τὸν ὕστατον μέλψασα θανάσιμον γόον
Κεῖται φιλήτωρ τοῦδ', ἐμοὶ δ' ἐπήγαγεν
Εὐνῆς παροψώνημα τῆς ἐμῆς χλιδῆς.

ΧΟΡΟΣ.

Φεῦ, τίς ἂν ἐν τάχει, μὴ περιώδυνος,
μηδὲ δεμνιοτήρης, στρ. β'. 1450
Μόλοι τὸν αἰεὶ φέρουσ' ἐν ἡμῖν
μοῖρ' ἀτέλευτον ὕπνον, δαμέντος
Φύλακος εὐμενεστάτου, καὶ πολλὰ
πλάστος γυναικὸς διαί·
Πρὸς γυναικὸς δ' ἀπέφθισεν βίον. 1455

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ ά.

Ἰὼ παράνους Ἑλένα,
Μία τὰς πολλὰς, τὰς πάνυ πολλὰς
ψυχὰς ὀλέσασ' ὑπὸ Τροίᾳ.
Νῦν δὲ τελείαν πολύμιασον ἐκπνεύσασ' δὲ
αἷμ' ἄνιπτον· 1460
Ἥις ἦν τόδ' ἐν δόμοις ἔρις ἐρίδματος ἀνδρὸς ὀζύς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μηδὲν θανάτου μοῖραν ἐπεύχου
Τοῖσδε βαρυπεῖς·
Μηδ' εἰς Ἑλένην νόσον ἐκτρέψῃς, 1465
Ὡς ἀνδρολέτειρ', ὡς μία πολλῶν
Ἀνδρῶν ψυχὰς Δαναῶν ὀλέσασ'
Ἀξύστατον ἄλγος ἔπραξεν.

ΧΟΡΟΣ.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίπτεις δώμασι καὶ διφυί-
οισι Ταντα λίδαισιν, ἀντ. β'. 1470
Κράτος τ' ἰσόψυχον ἐκ γυναικῶν
καρδιόδηκτον ἐμοὶ κρατύνεις.

1233. f. ἴστε; τριβάς 1237. f. τόνις 1240. f. πολέα 1242. MSS. HM. om. — παρανόμους (f. ἰὼ ἰὼ) 1243. f. τελεία 1245. f. ἔρις, 1246. ὀλέσασα = ὄλεσαν 1251. MSS. ἱμπίπτεις et διφυεῖσι 1253. MSS. τ' om. — MSS. καρδίᾳ δηκτόν

Digitized by Google

Ἐπὶ δὲ σώματος δίκαν μοι κύραξ
ἐχθροῦ σταθεῖσ' ἐκνόμως
Τύμνον ὑμνεῖν ἐπεύχεται * *

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Νῦν δ' ὤρθωσας στόμιος γνώμην
Τὸν τριπάχυιον
Δαίμονα γέννας τῆσδε κικλήσκων.
Ἐκ τοῦ γὰρ ἔρως αἱματολοιχὸς
Νείκει τρέφεται· πρὶν καταλῆξαι
Τὸ παλαιὸν ἄχος, νέος ἰχώρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ μέγαν οἴκοις σοῖς δαίμονα καὶ βαρύμηνιν αἰνεῖς. στρ. γ'.
Φεῦ, φεῦ κακὸν αἶνον ἀτηρᾶς τύχας ἀκορέστου,
Ἰὼ, ἰὴ διαὶ Διὸς παναιτίου, πανεργέτα.
Τί γὰρ βροτοῖς ἄνευ Διὸς τελεῖται;
τί τῶνδ' οὐ θεόκραντόν ἐστιν;
Ἰὼ, ἰώ, στρ. δ'.
Βασιλεῦ, βασιλεῦ, πῶς σε δανρύσω;
Φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἴπω;
Κεῖσαι δ' ἀράχνης ἐν ὑφάσμασι τῷδ'
Ἀσεβεῖ θανάτῳ βίον ἐκπνέων·
Ὤ μοί μοι κοίταν τάνδ' ἀνελείφερον,
δολίῳ μόρῳ δαμεὶς
Ἐκ χερὸς ἀμφιστόμῳ βελέμνῳ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Αὐχεῖς εἶναι τόδε τοὔργον ἐμόν. στρ. ε'.
Μηδ' ἐπιλεχθῇς
Ἀγαμεμνονίαν εἶναί μ' ἄλοχον.
Φανταζόμενος δὲ γυναικὶ νεκροῦ
Τοῦδ' ὁ παλαιὸς δριμὺς ἀλάστωρ
Ἀτρέως χαλεποῦ θοιναπῆρος
Τόνδ' ἀπέτισεν,
Τέλεον νεαροῖς ἐπιθύσας.

1254. v. σταθεὶς — ἐννόμως 1257. f. τρίπλακ' υἱὸν 1260. MSS. νείρει 1262. MSS. τοῖσδε 1264. πανεργήσαν 1266. ἰώ 1268 et 1287. (τί ποτ' ἆρ' εἴπω) 1270. (εὐσεβεῖ) — (ἐκπνείων) 1274. ἀνελείφερα (et 1296.) 1274. v. ἐπιλεχθῆς ..... 1280. (νεκροῖς)

Digitized by Google

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς μὲν ἀναίτιος εἶ τοῦδε φόνου, τίς ὁ μαρτυρήσων; ἀντ. γ'.
Πῶ, πῶ; πατρόθεν δὲ συλλήπτωρ γένοιτ' ἂν ἀλάστωρ.
Βιάζεται δ' ὁμοσπόροις ἐπιῤῥοαῖσιν αἱμάτων
Μέλας Ἄρης· ὅποι δὲ καὶ προβαίνων
πάχναν κουροβόρῳ παρέξει.
Ἰὼ, ἰώ, ἀντ. δ'.
Βασιλεῦ, βασιλεῦ, πῶς σε δακρύσω;
Φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἴπω;
Κεῖσαι δ' ἀράχνης ἐν ὑφάσμασι τῷδ'
Ἀσεβεῖ θανάτῳ βίον ἐκπνέων.
Ὦ μοί μοι κοίταν τάνδ' ἀνελεύθερον,
δολίῳ μόρῳ δαμεὶς ἀντ. ε'.
Ἐκ χερὸς ἀμφιτόμῳ βελέμνῳ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔτ' ἀνελεύθερον οἶμαι θάνατον
Τῷδε γενέσθαι,
Οὐδὲ γὰρ οὗτος δολίαν ἄτην
Οἴκοισιν ἔθηκ'.
Ἀλλ' ἐμὸν ἐκ τοῦδ' ἔρνος ἄερθεν
Τὴν πολυκλαύτου τ' Ἰφιγένειαν
Ἄξια δράσας ἄξια πάσχων
Μηδὲν ἐν Ἅιδου μεγαλαυχείτω,
Ξιφοδηλήτῳ
Θανάτῳ τίσας ἅπερ ἦρξεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀμηχανῶ φρονήσεων στερηθείς στρ. ς'.
Εὐπάλαμνον μέριμναν
Ὅπα τραπώμεθ' πέπτωκεν οἶκος.
Δέδοικα δ' ὄμβρου κτύπον δομοσφαλῆ
Τὸν αἱματηρόν· ψεκὰς δὲ λήγει.
Δίκην δ' ἐπ' ἄλλο πρᾶγμα θηγάνει βλάβης
Πρὸς ἄλλαις θηγάναισι Μοῖρα.

1282. πῶς πῶς 1284. πρόσβαινον — MSS. πάχνα — f. πάχνᾳ — προσ-ἕξει 1294. f. δούλιον 1295. f. ἔθηκ'; 1297. f. πολυκλαύτην τ'. — MSS. ἀνάξια (δρ.). 1302. φρονήσεος 1303. f. εὐπάλαμον 1304. f. πιτνόντος 1307. MSS. δίκη (δίκᾳ) — MSS. θήγει

Digitized by Google

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'.

Ἰὼ, γᾶ, γᾶ, εἶδ' ἐμὶ ἐδέξω
Πρὶν τόνδ' ἐσιδεῖν ἀργυρασπίδων Δροίτας κατέχοντα χαμεύνας.
Τίς ὁ θάψων νιν; τίς ὁ θρηνήσων; Ἦ σὺ τόδ' ἔρξαι τλήσῃ, κεἰκὼς Ἄνδρα τὸν αὐτῆς, ἀποκωκῦσαι Φυχὴν, ἄχαριν χάριν ἀντ' ἔργων Μεγάλων ἀδίκως ἐπικρᾶναι; Τίς δ' ἐπιτύμβιος αἶνος ἐπ' ἀνδρὶ θείῳ σὺν δακρύοις ἁπτῶν Ἀληθείᾳ φρενῶν πονήσει;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οὔ σε προσήκει τὸ μέλημα λέγειν Τοῦτο· πρὸς ἡμῶν Κάπτεσε, κἄθανε, καὶ καταθάψομεν Οὐχ ὑπὸ κλαυθμῶν τῶν ἐξ οἴκων, Ἀλλ' Ἰφιγένειά νιν ἀσπασίως Θυγάτηρ, ὡς χρὴ, Πατέρ' ἀντιάσασα πρὸς ὠκύπορον Πόρθμευμ' ἀχέων Περὶ χεῖρε βαλοῦσα φιλήσει.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄνειδος ἥκει τόδ' ἀντ' ὀνείδους, ἀντ. ς'.
Δύσμαχα δ' ἔστι κρῖναι,
Φέρει φέροντ', ἐκτίνει δ' ὁ καίνων,
Μίμνει δὲ, μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς
Παθεῖν τὸν ἔρξαντα. Θέσμιον γὰρ
Τίς ἂν γονὰν ...ρᾶσον ἐκβάλοι δόμων;
Κεκόλληται γένος προσάψαι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐς τόνδ' ἐπέβη ξὺν ἀληθείᾳ Χρησμόν. ἐγὼ δ' οὖν

1309. HM. om. 1310. ἐκιδεῖν 1313. v. δροίτας νῦν 1314. αὐτῆς 1317. MSS. HM. — v. δακρύοιν 1319. οὖτε 1323. MSS. Ἰφιγένεια ἰν' 1327. MSS. χεῖρα et φιλήσῃ 1331. f. θρόνῳ 1332. θέσμιον γάρ· 1333. f. ἀραῖον 1334. f. πρὸς ἅρᾳ 1335. f. ἐνέβης

Digitized by Google

Ἐθέλω δαίμονι τῷ Πλεισθενιδᾶν
Ὀρκους θεμένη τάδε μὲν στέργειν,
Δύστηνά περ ὄντ'. ὃ δὲ λοιπὸν, ἰόντ'
Ἐκ τῶνδε δόμων ἄλλην γενεὰν
Τρίβειν θανάτοις αὐθένταισι.
Κτεάνων τε μέρος
Βαιὸν ἐχούσῃ πᾶν ἀπόχρη τῶνδ'
Ἀλληλοφόνους
Μανίας μελάθρων ἀφελούσῃ.

ΑΠΓΙΣΘΟΣ.

Ὦ φέγγος εὔφρον ἡμέρας δικηφόρου.
Φαίην ἂν ἤδη νῦν βροτῶν τιμαόρους
Θεοὺς ἄνωθεν γῆς ἐποπτεύειν ἄχη,
Ἰδὼν ὑφαντοῖς ἐν πέπλοις Ἐρινύων
Τὸν ἄνδρα τόνδε κείμενον φίλως ἐμοὶ,
Χερὸς πατρῴας ἐκτίνοντα μηχανάς.
Ἀτρεὺς γὰρ ἄρχων τῆδε γῆς, τούτου πατὴρ,
Πατέρα Θυέστην τὸν ἐμὸν, ὡς τορῶς φράσαι,
Αὐτοῦ τ' ἀδελφὸν, ἀμφίλεκτος ὢν κράτει,
Ἠνδρηλάτησεν ἐκ πόλεώς τε καὶ δόμων.
Καὶ προστρόπαιος ἑστίας μολὼν πάλιν
Τλήμων Θυέστης μοῖραν εὕρετ' ἀσφαλῆ,
Τὸ μὴ θανὼν πατρῷον αἱμάξαι πέδον
Αὐτοῦ. ξένια δὲ τοῦδε δύσθεος πατὴρ
Ἀτρεὺς προθύμως μᾶλλον ἢ φίλως πατρὶ
Τῷ 'μῷ, κρεουργὸν ἦμαρ εὐθύμως ἄγειν
Δοκῶν, παρέσχε δαῖτα παιδείων κρεῶν.
Τὰ μὲν ποδήρη καὶ χερῶν ἄκρους κτένας
Ἔκρυπτ' ἄνωθεν ἀνδρακὰς καθήμενος·
Ἄσημα δ' αὐτῶν αὐτίκ' ἀγνοίᾳ λαβὼν
Ἔσθει βορὰν ἄσωτον, ὡς ὁρᾷς, γένει.
Κἄπειτ' ἐπιγνοὺς ἔργον οὐ καταίσιον
Ὤμωξεν, ἀμπίπτει δ' ἄπο σφαγῆς ἐμῶν,

1338. v. θεμένα 1339. v. ὁ δὲ 1341. (om.) 1343. MSS. ἀπόχρη μοι δ' 1348. f. ἄγη 1351. χειρὸς — f. ἐκτινόντα 1354. v. αὐτοῦ 1358. sq. f. πέδον· ἀστοξένοις 1359. ξενίᾳ 1362. v. καιδείων 1364. f. καθημένους f. ἄκρυπτ' — καθημένοις. 1365. f. ἄσημ' ὃσ' 1368. MSS. ὤμωξεν ἄν, πίπτει δ' — ἐρῶν

Digitized by Google

Μόρον δ' ἄφερτον Πελοπίδαις ἐπεύχεται,
Δάκτισμα δείπνου ξυνδίκως τιθεὶς ἀρᾷ,
Οὕτως ὀλέσθαι πᾶν τὸ Πλεισθένους γένος.
Ἐκ τῶνδέ σοι πεσόντα τόνδ' ἰδεῖν πάρα.
Κἀγὼ δίκαιος τοῦδε τοῦ φόνου ῥαφεύς.
Τρίτον γὰρ ὄντα μ' ἐπὶ δέκ' ἀθλίῳ πατρὶ
Συνεξελαύνει τυτθὸν ὄντ' ἐν σπαργάνοις.
Τραφέντα δ' αὖθις ἡ Δίκη κατήγαγεν.
Καὶ τοῦδε τἀνδρὸς ἡψάμην θυραῖος ὢν
Πᾶσαν συνάψας μηχανὴν δυσβουλίας.
Οὕτω καλὸν δὴ καὶ τὸ κατθανεῖν ἐμοὶ
Ἰδόντα τοῦτον τῆς Δίκης ἐν ἕρκεσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Αἴγισθ', ὑβρίζειν ἐν κακοῖσιν οὐ σέβω.
Σὺ δ' ἄνδρα τόνδε φῆς ἑκὼν κατακτανεῖν,
Μόνος δ' ἔποικτον τόνδε βουλεῦσαι φόνον·
Οὔ φημ' ἀλύξειν ἐν δίκῃ τὸ σὸν κάρα·
Δημορριφεῖς, σάφ' ἴσθι, λευσίμους ἀρᾶς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Σὺ ταῦτα φωνεῖς νερτέρα προσήμενος
Κώπῃ, κρατούντων τῶν ἐπὶ ζυγῷ δορός;
Γνώσῃ, γέρων ὤν, ὡς διδάσκεσθαι βαρὺ
Τῷ τηλικούτῳ, σωφρονεῖν εἰρημένον.
Δεσμὸς δὲ καὶ τὸ γῆρας αἵ τε νήστιδες
Δύαι διδάσκειν ἐξοχώτατοι φρενῶν
Ἰατρομάντεις. οὐχ ὁρᾷς ὁρῶν τάδε;
Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, μὴ παίσας μογῇς.

ΧΟΡΟΣ.

Γύναι, σὺ τοὺς ἥκοντας ἐκ μάχης νέου
Οἰκουρὸς, εὐνὴν ἀνδρὸς αἰσχύνουσ' ἅμα
Ἀνδρὶ στρατηγῷ τόνδ' ἐβούλευσας μόρον;

ΑΠΤΣΘΟΣ.

Καὶ ταῦτα τἄπη κλαυμάτων ἀρχηγενῆ.
Ὀρφεῖ δὲ γλῶσσαν τὴν ἐναντίαν ἔχεις.

1370. (σιθεὶς ἀρᾷ) 1371. MSS. ὀλέσθη 1379. f. δοκεῖ 1380. ἰδόντι 1381. f. σέβω, 1382. MSS. τόνδ' ἔφης 1383. f. φόνον; 1390. δεσμὸν 1393. MSS. πήσας 1394. f. τοῦδ' ἥκοντας 1396. κῶδ'

Digitized by Google

Ὁ μὲν γὰρ ἦγε πάντ' ἀπὸ φρονήσεως χαρᾷ·
Σὺ δ' ἐξορίνας ἡβίοις ὑλάγμασιν
Ἄξῃ κρατηθεὶς δ' ἡμερώτερος φανεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς δὴ σύ μοι τύραννος Ἀργείων ἔσῃ,
Ὅς οὐκ, ἐπειδὴ τῷδ' ἐβούλευσας μόρον,
Δρᾶσαι τόδ' ἔργον οὐκ ἔτλης αὐτοκτόνως;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Τὸ γὰρ δολῶσαι πρὸς γυναικὸς ἦν σαφῶς·
Ἐγὼ δ' ὑποπτος ἐχθρὸς ἦ παλαιγενής.
Ἐκ τῶν δὲ τοῦδε χρημάτων πειράσομαι
Ἄρχειν πολιτῶν· τὸν δὲ μὴ πειθάνορα
Ζεύξω βαρείαις οὐτι μὴ σειραφόρον·
Κριθῶντα πῶλον· ἀλλ' ὁ δύσφιλὴς σκότῳ
Λιμὸς ξύνοικος μαλθακὸν σφ' ἐπόψεται.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δῆτα τὸν ἄνδρα τόνδ' ἀπὸ ψυχῆς κακῆς
Οὐκ αὐτὸς ἠνάριζες; ἀλλὰ σὺν γυνὴ
Χώρας μίασμα καὶ θεῶν ἐγχωρίων
Ἔκπεμπ'. Ὀρέστης ἆρά που βλέπει φάος,
Ὅπως κατελθὼν δεῦρο πρευμενεῖ τύχῃ
Ἀμφοῖν γένηται τοῖνδε παγκρατὴς φονεύς;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς τάδ' ἔρδειν καὶ λέγειν, γνώσῃ τάχα.
Εἶα δὴ φίλοι λοχῖται, τοὔργον οὐχ ἑκὰς τόδε.

[ΧΟΡΟΣ.]

Εἶα δή, ξίφος πρόκωπον πᾶς τις εὐτρεπιζέτω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ κἀγὼ μὴν πρόκωπος οὐκ ἀναίνομαι θανεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Δεχομένους λέγεις θανεῖν σε· τὴν τύχην δ' ἐροῦμεθα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μηδαμῶς, ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, ἄλλα δράσωμεν κακά.

1400. MSS. ἠπίοις 1406. καλαιγενής, 1407. ἐκ τῶνδε. τοῦδε 1409. MSS. v. σειραφόρον 1410. MSS. κότῳ 1413. ἀλλὰ σύν, γυνὴ f. ἀλλά νιν γυνὴ 1415. f. ἀλλά που 1418. f. Ἀλλ' εὖ 1421. f. ΑΙΓ. et vers. seq. ΧΟΡ. — (κρόκοπτος) 1422. f. αἰρούμεθα = (τῇ τύχῃ) χειρώμεθα.

Digitized by Google

Ἀλλὰ καὶ τάδ' ἐξαμῆσαι πολλὰ δύστηνον ἔρος·
Πημονῆς δ' ἅλις γ' ὑπάρχει· μηδὲν ἡματώμεθα
Στείχετ' ἤδη δ', οἱ γέροντες, πρὸς δόμους πεπρωμένους,
Πρὶν παθεῖν· ἔρξαι δὲ καιρὸν χρὴ τάδ' ὡς ἐπράξαμεν.
Εἰ δέ τοι μόχθων γένοιτο, τῶνδ' ἅλις γ' ἐχοίμεθ' ἄν,
Δαίμονος χολῇ βαρείᾳ δυστυχῶς πεπληγμένοι.
Ὧδ' ἔχει λόγος γυναικὸς, εἴ τις ἀξιοῖ μαθεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἀλλὰ τούσδε μοι ματαίαν γλῶσσαν ὧδ' ἀπαυθίσαι,
Κἀκβαλεῖν ἔπη τοιαῦτα δαίμονας πειρωμένους,
Σώφρονος γνώμης δ' ἁμαρτεῖν, τὸν κρατοῦντα [ταῦτ' ἐᾶν;]

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἂν Ἀργείων τόδ' εἴη φῶτα προσαίνειν κακόν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἀλλ' ἐγώ γ' ἐν ὑστέραισιν ἡμέραις μέτειμ' ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔκ, ἐὰν δαίμων Ὀρέστην δεῦρ' ἀπευθύνῃ μολεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἄνδρας ἐλπίδας σιτουμένους.

ΧΟΡΟΣ.

Πρᾶσσε, πιαίνου μιαίνων τὴν δίκην· ἐπεὶ πάρα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἴσθι μοι δώσων ἄποινα τῆσδε μωρίας χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Κόμπασον θωρῇῶν, ἀλέκτωρ ὥστε θηλείας πέλας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων· ἐγὼ
Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.

1424. MSS. δύστηνον ὁ ἔρως 1425. MSS. ὕπαρχε — f. αἱματώμεθα 1426. MSS. στείχετε δ' οἱ γέροντες κῷ. δορ. πεπρωμένους τούσδε. f. δόμους; τετρωμένους 1427. MSS. ἔρξαντα καιρὸν. f. ἔρξαι τ' ἄπαιρον 1428. f. ἔχοιμεν 1429. χηλῇ 1432. f. δαίμονος 1433. MSS. ἁμαρτῆτον κρατοῦντα 1434. προσαίνειν 1435. (ΚΛΥΤ.) 1440. MSS. ὥςπερ 1441. sq. MSS. ἐγὼ et καλῶς om.

Digitized by Google

SCHOLIA
IN AGAMEMNONEM.

v. 1. θεοὺς μὲν αἰτῶ] B. εἴσθεσις τοῦ παρόντος δράματος ἐκ μονοστροφικῆς ἐστὶ περιόδου· οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι λή. ὧν τελευταῖος·

Μαθοῦσιν αὐδῶ, κοὐ μαθοῦσι λήθομαι.

Μετὰ δὲ τὸν κδ', κῶλον ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον.

v. 2. φρουρᾶς ἐτείας μῆκος] A. τῶν κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἐτείας φρουρᾶς. Γράφεται καὶ μῆκος δ' ἦν κοιμώμενος. Farn. μῆκος ἦν· ἐπί.

κοιμώμενος] B. τὸ κοιμώμενος οὐκ ἐπὶ ὕπνου· πῶς γὰρ ἂν καὶ φρουροῖ καὶ ἄστρα βλέποι ὁ ὑπνῶν; ἀλλ' ἐπὶ ἁπλῆς ἀναπαύσεως, ἵνα ᾖ ὁ φύλαξ οὗτος κοιμώμενος καθὰ καὶ κύων ἐν φυλακῇ νυκτερινῇ.

v. 3. ἄγκαθεν] A. κατὰ συγκοπήν, ἀντὶ τοῦ ἀνέκαθεν· ταῦτ' ἔστιν, ἄνωθεν, ἐξ ἀρχῆς. κλινὸς δίκην] διὰ τὸ φυλακτικὸν τε καὶ φιλοδέσποτον. Farn. ἄγκαθεν· ἐν ἀγκάλαις.

v. 6. δυπάστας] A. τοὺς δυναμένους παρὰ τὰ ἄλλα σημαίνει τοὺς καιρούς.

v. 11. ἀνδρόβουλον] A. τὸ μεῖζονα ἢ κατὰ γυναῖκα βουλευόμενον, γενναῖον· ἢ, κατὰ ἀνδρὸς βουλευόμενος.

v. 14. φόβος γὰρ] A. ἢ περισσὸς ὁ γάρ, ἢ λείπει τὸ ἀλύων *).

*) De Pauw. mavult ἀλύω.

Digitized by Google

v. 15. οἴκου τοῦδε] A. οἴκου διαπονουμένου οὐκ ἄριστα, ὡς τὸ πρόσθεν.

v. 22. ὦ χαῖρε] A. δεῖ διαστήματος ὀλίγου ἐνταῦθα, εἶτα ἀνακραγεῖν, ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν. νυκτὸς ἡμερήσιον] ἐκ νυκτὸς ἡμέραν ἡμῖν διδούς.

v. 26. τορῶς] A. μεγαλοφώνως.

v. 27. ἐπαντείλασαν] A. ὡς ἐπὶ ἄστρου ἢ σελήνης.

v. 30. πρέπει] A. διαπρεπῶς σημαίνει.

v. 31. φοβίμου χορεύσομαι] B. τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας.

v. 32. θήσομαι] A. οἰκειώσομαι.

v. 33. τρὶς ἓξ] A. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἄκρως εὐτυχούντων. Ἐπεὶ καὶ τοῖς κυβευταῖς οὐκ ἔστι πλείω τούτων εὐτυβολῆσαι. Ἔστι δὲ καὶ παροιμία· Ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι.

v. 36. βοᾷς ἐπὶ γλῶσσῃ μέγας] A. Παροιμία ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων παρρησιάζεσθαι. Ἄλλως. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀλαζόνων· ἢ βάρος ἐπίκειται· ἢ φοβοῦμαι ζημίαν ἐπικείσομένην μοι.

v. 40. δέκατον μὲν ἔτος] B. ὁ παρὼν χορὸς συνέστηκεν ἐκ κώλων σλβ'. Ὧν τὰ μὲν ἓξ ἀναπαιστικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ καὶ μονόμετρα. Ἑξῆς δὲ μεταβὰς εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν καὶ τὸ μέτρον ἐνήλλαξεν. Καί εἰσι τὰ ἑξῆς κῶλα ἀναπαιστικὰ πενθημιμερῆ καὶ ἐφθημιμερῆ καὶ δίμετρα ἀκατάληκτά τινα καὶ μονόμετρα ξδ'. Ἑξῆς δὲ εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν μεταβὰς καὶ ἑτέρῳ μέτρῳ ἐχρήσατο· καί εἰσι τὰ ἑξῆς κῶλα χοριαμβικὰ δίμετρα καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ καὶ ἀκατάληκτα καὶ ἡμιόλια καὶ πενθημιμερῆ, καὶ τρίμετρα βραχυκατάληκτα καὶ καταληκτικὰ ρδ'. Ὧν τελευταῖον·

Γαίας μονάφορουρον ἔρκος.

Τὰ δὲ παιανικὰ εἴδη τῶν χορῶν, ὡς εἴρηται καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τῶν Περσῶν δράματος, ἑτέρως εἰσὶν ἐσχηματισμένα. Τὰ μὲν γάρ εἰσι μονοστροφικὰ καὶ συστηματικὰ κατὰ περιορισμοὺς ἀνίσους, τὰ δὲ κατὰ σχέσιν. Εἰσὶ δὲ κατὰ σχέσιν, στροφῶν ἕξ. Ἔστι δὲ τῆς παρούσης μονοστρόφου στροφῆς τὰ κῶλα ἀναπαιστικὰ ξδ'. Ὧν τὰ μὲν εἰσι δίμετρα ἀκατάληκτα, τὰ

Digitized by Google

δὲ μεσόμεσα· τὰ δὲ τῶν ἀποδέσεων δίμετρα καταληκτικὰ, ἤγουν ἐφημιμερῆ. Ἐπὶ ταῖς ἀποδέσεσι πάσαις παράγραφος.

v. 41. ἀντίδικος] Α. ἀντὶ τοῦ ἐχθρός, ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς δίκαις ἐχθρῶν.

v. 45. χιλιοναύταν] γράφεται καὶ Ἰλίου αὐτάν.

v. 48. ἐκ θυμοῦ κλάζοντες] οὐ γὰρ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ θυμούμενοι.

v. 49. οἵτ' ἐκπατίοις] οἵτινες ὕπατοι ὄντες, ὀλέσαντες δὲ τὸν πόνον τῶν ὀρταλίχων, τὸν ἐν τοῖς δεμνίοις τηρούμενον, ἐπὶ τῶν λεχέων στροφοδινοῦνται. Ἄλλως ἐκπατίοις, τοῖς ἔξω τῆς ὁδοῦ· πάτος γὰρ ἡ ὁδός *). Ἢ, ἐκπατίοις λεχέων, ἀντὶ τοῦ τοῖς ἔξω τῆς οἰκίας αὐτῶν. Τὸ δὲ ὅλον, οἵτινες ἀπολέσαντες τοὺς πόνους τῶν ὀρταλίχων τῶν ἐν τοῖς δεμνίοις τηρουμένων, οὕτω γὰρ ὤφειλεν εἰπεῖν, στροφοδινοῦνται ἐν ἀλγεσι τῶν παίδων ἐκπατίοις, ὕπατοι, ἤγουν ὑπεράνω τῶν λεχέων, πληττόμενοι ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν. Δέον δὲ εἰπεῖν ἐκπατίων παίδων, ἐκπατίοις εἶπε πρὸς τὸ ἄλγεσι.

v. 54. ὀρταλίχων] τῶν μηδέπω πετομένων νεοττῶν.

v. 58. τῶνδε μετοίκων] ἐπὶ τῶν μετοικισθέντων νεοσσῶν.

v. 59. παραβᾶσι] τοῖς παραβήσασι καὶ μετοικίσασιν αὐτούς.

v. 62. πολυάνορος ἀμφὶ γυναικὸς] τῆς πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας.

v. 63. καὶ γυιοβαρῆ] βαρέα καὶ μὴ ἐῶντα ἀναπεῦσαι τοὺς πίπτοντας.

v. 64. ἐρειπομένου· πίπτοντος. Farn.

v. 65. ἀκμοκναιομένης] διακναιούσης. ἐν προτελείοις] κυρίως, σαῖς πρὸ γάμου θυσίαις **) νῦν δέ, ταῖς πρὸ τῆς ἁλώσεως μάχαις. — Farn. ἐν ἀρχαῖς.

v. 67. ἐστὶ δ' ὅπη] παρὰ τό, καὶ τὸ μὲν ὥς κε κέλει, τῶς ἔσται.

v. 69. οὐδ' ὑποκλαίων] τὸ τὶς λείπει.

---

*) Al. ἐκαπτίοις, perperam. Steph.

**) Plat. Legg. VI. p. 774. E. ὅσα δὲ προτέλεια γάμων cet.

Digitized by Google

v. 70. ἀπύρων ἱερῶν] τῶν θυσιῶν τῶν Μοιρῶν καὶ τῶν Ἐρινύων, ἃ καὶ νηφάλια καλεῖται.

v. 78. οὐκ ἔνι χώρᾳ] τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

v. 82. ἀλαίνει] ἀλᾶται.

v. 85. τί χρέος] διατί.

v. 86. θυοσκικεῖς· gl. θύματα κινεῖς, πέμπεις. sch. εὕρηται καὶ θυοσκοεῖς· ὡς ἀπὸ τοῦ θυοσκόος ὁ διὰ θυσιῶν τὸ μέλλον νοῶν ἤτοι νοῶν· θύος γὰρ τὸ θῦμα. Farn.

v. 94. χρίσματος ἁγνοῦ] τοῦ ἐλαίου.

v. 96. μυχόθεν] λείπει κομιζομένων *).

v. 98. εἰπεῖν· πρὸς ἡμᾶς.

v. 99. ἦ νυν· δή· τοτὲ· ποτέ. — Ἡ φρονπίς, φησί, ποτὲ μὲν κακὰ διαλογίζεται περὶ τῶν ἀποδημούντων δηλονότι φίλων. ποτὲ δὲ θυσίας ποιοῦσα λαμβάνει χρηστὴν ἐλπίδα. ἥτις ἐλπὶς θεραπεύει τὴν τοιαύτην φροντίδα τὴν βιβρώσκουσαν τὴν ψυχὴν καὶ λεπτοῦσαν τὰς φρένας καὶ τὸν λογισμόν. τῆξις γάρ φησι (?) καρδίας ἔμμονος λογισμός. λυπόφρενα δὲ γράφε. οὕτω γὰρ ἔχει πρὸς τὸ μέτρον ὀρθῶς. δέον δὲ εἰπεῖν καὶ λυπόφρενα, ἀσυνδέτως ἐπέφερεν. Farn.

v. 100. τότε μὲν] ἔοθ' ὅτε μέν.

v. 103. τὴν θυμοβόρον] ἥτις ἐστὶ θυμοβόρος λύπη τῆς φρενός.

v. 104. κύριός εἰμι θροεῖν] A. δυνατός εἰμι εἰπεῖν τὸ συμβὰν αὐτοῖς σημεῖον ἐξιοῦσιν. ὅδιον] τὸ ἐν τῇ ὁδῷ ὀφθέν.

κύριός εἰμι] B. ἐντεῦθεν αἱ κατὰ σχέσιν ἄρχονται στροφαὶ καί εἰσι τῆς πρώτης ταυτησὶ στροφῆς κῶλα ιθ' καὶ τὰ τῆς ἀντιστροφῆς τοσαῦτα. Εἰσὶ δὲ τὰ πλείω μὲν ἀναπαιστικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤγουν ἐφθημιμερῆ, καὶ μονόμετρα καὶ πενθημιμερῆ. Τινὰ δὲ καὶ δακτυλικὰ ἰαμβικά. ἃ καὶ μετρήσεις ἐκόμενος οἷς πρότερον εἰρήκαμεν. Τὸ μέντοι τελευταῖον κῶλον τῆς τε στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς καὶ τῆς ἐπῳδοῦ καλεῖται ἐφύμνιον, καὶ ἐστὶ δακτυλικὸν πεντάμετρον. Ἐπὶ τῷ τέλει τῆς στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς παράγραφος. Ἔστι δὲ τριὰς ἐπῳδική.

*) Sch. κομιζομένῳ, ut Pauw.

Digitized by Google

v. 105. θεόθεν κατακτάς] A. πείθει γάρ με ἡ παρὰ θεῶν πίστις μέλπειν καὶ λέγειν, ὅτι εὖ πράξουσιν οἱ Ἀτρεῖδαι ὅσον ἀπὸ τοῦ σημείου. — κατακτάς, διὰ τὸ μέτρον. Farn.

v. 107 (105). σύμφυτος αἰὼν] A. ὁ γὰρ σύμφυτός μοι αἰών, ὃ ἐστι τὸ γῆρας, διὰ τὴν εἰς θεοὺς πειθώ, μολπήν μοι καὶ ἀλκὴν κατακτεῖ. Ὅ ἐστιν, εἰ καὶ γέρων εἰμί, ὅμως μέλψω τὰ γεγονότα· πέποιθα γὰρ ὅτι εἰς πέρας αὐτὰ ἄξουσιν οἱ θεοί.

v. 109 (106). Ἑλλάδος ἥβαν] τοὺς κρατοῦντας τὴν Ἑλληνικὴν ἥβην, καὶ τὴν ὁμόφρονα περὶ τὰ τακτικά. Λέγει δὲ τοὺς Ἀτρείδας. — συμφρ. ταγάν· τὴν ὁμόφρονα τάξιν.

v. 111 (107). δίκας πράκτορι] τῷ δίκην εἰσπραξομένῳ.

v. 115 (108). ὁ σ' ἔξοπιν ἀργίας] ὁ ἐξοπίσω λευκός. Ὅ ἐστιν ὁ πύγαργος.

v. 118 (109). παμπρέποις] τοῖς βασιλείοις. — παμπρέπτεσιν ἕδραις· εὐπρεπέσιν· ἡ εὐθεῖα ἡ παμπρέπης. Farn. — φέρβοντο· ἤσθιον Farn.

v. 119 (110). λαγίναν — γένναν] τὸν λαγωόν.

ἐρικύμονα] πολυκύμονα. (Adde ἄγαν ἐγκυμοσύνην· ἄλλα γὰρ γεννᾷ καὶ ἄλλα ἐν γαστρὶ φέρει. Steph.)

v. 120 (111). βλαβέντα] πρὸς τὸ σημαινόμενον τὸ βλαβέντα.

v. 121 (112). αἴλινον] ἐπειδὴ ὁ αἴλινος καὶ ἐπὶ θρήνου λέγεται, φησὶν ὅτι ἐν τάξει ὕμνου αὐτὸν λέγε*).

v. 125 (114). τεράζων] τὰ τέρατα διηγούμενος.

v. 126 (115). ἀγρεῖ· ἀγρεύσει. Farn.

v. 129 (116). κτήνη] κτήματα.

v. 131 (117). μή τις ἄτα] μόνον μὴ προσυπὲν ὑπὸ θεῶν τὸ στρατευθὲν τῆς Τροίας στόμιον, ὅ ἐστι, τὸ ἐπὶ βλάβῃ Τροίας στρατευθέν, ἄτη σκοτίσῃς (ἄτη σκοτίσῃ?). Haud dubie σκοτίσῃ. — οἷον· μόνον· ἄτα. βλάβη. Farn.

v. 134 (118). οἴκῳ γὰρ] τῷ γὰρ οἴκῳ τῶν κυνῶν Διός, ὅ ἐστι τῶν ἀετῶν, ὀργίζεται Ἄρτεμις διὰ τὸ τὸν κύοντα λαγὼν ἀποκτεῖναι. (Videtur aliquid deesse. Steph. v. ὀργίζεται, Ἄρτεμις τὸν κύοντα λαγὼν ἀποκτ.) Δοκεῖ γάρ ἐστιν ἡ θεός.

v. 137 (119). αὐτότοκον] σὺν αὐτῷ τόκῳ.

πτῶκα] τὸν λαγωόν.

*) Sch. λέγει.

Digitized by Google

v. 70. ἀπύρων ἱερῶν] τῶν θυσιῶν τῶν Μοιρῶν καὶ τῶν Ἐριννύων, ἃ καὶ νηφάλια καλεῖται.

v. 78. σὺν ἔνι χώρᾳ] τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

v. 82. ἀλαίνει] ἀλᾶται.

v. 85. τί χρέος] διατί.

v. 86. θυοσκικεῖς· gl. θύματα κινεῖς, πέμπεις. sch. εὕρηται καὶ θυοσκοεῖς· ὡς ἀπὸ τοῦ θυοσκόος ὁ διὰ θυσιῶν τὸ μέλλον νοῶν ἤτοι νοῶν· θύος γὰρ τὸ θῦμα. Farn.

v. 94. χρίσματος ἁγνοῦ] τοῦ ἐλαίου.

v. 96. μυχόθεν] λείπει νομιζομένων *).

v. 98. εἰπεῖν· πρὸς ἡμᾶς.

v. 99. ἦ νυν· δή· τοτὲ· ποτέ. — Ἡ φρονπίς, φησί, ποτὲ μὲν κακὰ διαλογίζεται περὶ τῶν ἀποδημούντων δηλονότι φίλων. ποτὲ δὲ θυσίας ποιοῦσα λαμβάνει χρηστὴν ἐλπίδα. ἥτις ἐλπὶς θεραπεύει τὴν τοιαύτην φροντίδα τὴν βιβρώσκουσαν τὴν ψυχὴν καὶ λεπτοῦσαν τὰς φρένας καὶ τὸν λογισμόν. τῆξις γάρ φησι (?) καρδίας ἔμμονος λογισμός. λυπόφρενα δὲ γράφε. οὕτω γὰρ ἔχει πρὸς τὸ μέτρον ὀρθῶς. δέον δὲ εἰπεῖν καὶ λυπόφρεικα, ἀσυνδέτως ἐπέφερεν. Farn.

v. 100. τότε μὲν] ἔστ' ὅτε μέν.

v. 103. τὴν θυμοβόρον] ἥτις ἐστὶ θυμοβόρος λύπη τῆς φρενός.

v. 104. κύριός εἰμι θροεῖν] A. δυνατός εἰμι εἰπεῖν τὸ συμβὰν αὐτοῖς σημεῖον ἐξιοῦσιν. ὅδιον] τὸ ἐν τῇ ὁδῷ ὀφθέν.

κύριός εἰμι] B. ἐντεῦθεν αἱ κατὰ σχέσιν ἄρχονται στροφαὶ καί εἰσι τῆς πρώτης ταυτησὶ στροφῆς κῶλα ιβ' καὶ τὰ τῆς ἀντιστροφῆς τοσαῦτα. Εἰσὶ δὲ τὰ πλείω μὲν ἀναπαιστικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤγουν ἐφθημιμερῆ, καὶ μονόμετρα καὶ πενθημιμερῆ. Τινὰ δὲ καὶ δακτυλικὰ ἰαμβικά. ἃ καὶ μετρήσεις ἐπόμενος οἷς πρότερον εἰρήκαμεν. Τὸ μέντοι τελευταῖον κῶλον τῆς τε στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς καὶ τῆς ἐπῳδοῦ καλεῖται ἐφύμνιον, καὶ ἐστὶ δακτυλικὸν πενταμετρον. Ἐπὶ τῷ τέλει τῆς στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς παράγραφος. Ἔστι δὲ τριὰς ἐπῳδική.

*) Sch. νομιζομένῳ, ut Pauw.

Digitized by Google

v. 105. θεόθεν κατοπτεύει] A. πείθει γάρ με ἡ παρὰ θεῶν πίστις μέλπειν καὶ λέγειν, ὅτι εὖ πράξουσιν οἱ Ἀτρεῖδαι ὅσον ἐπὸ τοῦ σημείου. — κατοπτεύει, διὰ τὸ μέτρον. Farn.

v. 107 (105). σύμφυτος αἰὼν] A. ὁ γὰρ σύμφυτός μοι αἰών, ὅ ἐστι τὸ γῆρας, διὰ τὴν εἰς θεοὺς πειθώ, μολπήν μοι καὶ ἀλκὴν κατασπεῖ. Ὅ ἐστιν, εἰ καὶ γέρων εἰμί, ὅμως μέλψω τὰ γεγονότα· πέποιθα γὰρ ὅτι εἰς πέρας αὐτὰ ἄξουσιν οἱ θεοί.

v. 109 (106). Ἑλλάδος ἥβαν] τοὺς κρατοῦντας τὴν Ἑλληνικὴν ἥβην, καὶ τὴν ὁμόφρονα περὶ τὰ ταικτικά. Λέγει δὲ τοὺς Ἀτρείδας. — συμφρ. ταγάν· τὴν ὁμόφρονα τάξιν.

v. 111 (107). δίκας πράκτορι] τῷ δίκην εἰσπραξομένῳ.

v. 115 (108). ὁ τ' ἔξοπιν ἀργίας] ὁ ἐξοπίσω λευκός. Ὅ ἐστιν ὁ πύγαργος.

v. 118 (109). παμπρέπους] τοῖς βασιλείοις. — παμπρέπτεσιν ἕδραις· εὐπρεπέσιν· ἢ εὐθεῖα ἡ παμπρέπτης. Farn. — φέρβοντο· ἤσθιον Farn.

v. 119 (110). λαγίναν — γένναν] τὸν λαγωόν.

ἐρικύμονα] πολυκύμονα. (Adde ἄγαν ἐγκυμοθοῦσαν· ἄλλα γὰρ γεννᾷ καὶ ἄλλα ἐν γαστρὶ φέρει. Steph.)

v. 120 (111). βλαβέντα] πρὸς τὸ σημαινόμενον τὸ βλαβέντα.

v. 121 (112). αἴλινον] ἐπειδὴ ὁ αἴλινος καὶ ἐπὶ θρήνου λέγεται, φησὶν ὅτι ἐν τάξει ὕμνου αὐτὸν λέγε*).

v. 125 (114). τεράζων] τὰ τέρατα διηγούμενος.

v. 126 (115). ἀγρεῖ· ἀγρεύσει. Farn.

v. 129 (116). κατήνη] κτήματα.

v. 131 (117). μή τις ἄσα] μόνον μὴ προσυπὲν ὑπὸ θεῶν τὸ στρατευθὲν τῆς Τροίας στόμιον, ὅ ἐστι, τὸ ἐπὶ βλάβῃ Τροίας στρατευθέν, ἄτη σκοτίσῃ (ἄτη σκοτίσῃ?). Haud dubie σκοτίσῃ. — οἷον· μόνον· ἄτα. βλάβη. Farn.

v. 134 (118). οἴκῳ γὰρ] τῷ γὰρ οἴκῳ τῶν κυνῶν Διός, ὅ ἐστι τῶν ἀετῶν, ὀργίζεται Ἄρτεμις διὰ τὸ τὸν κύοντα λαγὼν ἀποκτεῖναι. (Videtur aliquid deesse. Steph. v. ὀργίζεται, Ἄρτεμις τὸν κύοντα λαγὼν ἀποκτ.) Δοχεῖα γάρ ἐστιν ἡ θεός.

v. 137 (119). αὐτόκοκον] σὺν αὐτῷ τόκῳ.

πτῶκα] τὸν λαγωόν.

*) Sch. λέγει.

Digitized by Google

[illegible] χωρὶς δ' αὖ[illegible] M. v. ἔρσαι.

[illegible] Ἄλ[illegible] φθορικῶν.

[illegible] τυμβόλα αἰτεῖ με [illegible], ἀντὶ τοῦ

[illegible] δ' ράσματα] δέ[illegible] Ἀρτέμιδος.

[illegible] μάστις.

[illegible]

[illegible]

[illegible] ἢ οὐ δεί[illegible]

[illegible]

[illegible] ἢ περὶ

[illegible] ἀλλὰ καὶ χαρᾶς [illegible] καὶ Εὐριπίδης φησίν (Hip-

[illegible]

[illegible] Pauw. et Stanl. — Vide Not. Spanh. [illegible] Apoll. Rh. IV. 1280.

Digitized by Google

Ἦ μέγά μοι τὰ θεῶν
Μελεδήματ' ὅταν φρένας ἔλθῃ,
Λυπᾶς παραιρεῖ.

Τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστι τῷ· Ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην· (Psalm. XVI. 9.) ταῦτα δὲ ἄγαν ἐστὶν εὐσεβῆ.

v. 169 (141). εἰ τόδε μάταν] εἰ τὸ τῆς ματαιότητος ὀφείλει τις ἀποσείσασθαι τῆς γνώμης, Δία νομιζέτω.

v. 172 (143). ἦν μέγας] A. διὰ τοὺς Τιτᾶνας.

v. 173 (143). θράσει βρυών] ὁ Τυφώς.

v. 175 (144). τριακτῆρος] νικητοῦ· ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς πεντάθλοις ἀποτριαζόντων ἐπὶ ἐλπίδι νίκης *).

v. 179 (146). τεύξεται φρενῶν τὸ πᾶν] ὁλοσχερῶς φρόνιμος ἔσται.

v. 181 (147). τῷ πάθει μαθών] A. καθὼν δέ τε μήτις ἔγνω **). (Hesiodi est γνώμη ἐν Ἔργοις. Illa autem ad v. 192. νηῶν ἐξέφθ. sunt Homeri. Steph.)

v. 183 (148). στάξει — πρὸ καρδίας μνησιπήμων πόνος] τῷ ἁμαρτάνοντι τοῦτο συμβαίνει.

v. 187 (149). σέλμα] τὸν ζυγόν. Τψίζυγος γὰρ ὁ Ζεύς.

v. 188 (150). ἡγεμών] μείζων γὰρ Μενελάου.

v. 191 (151). ἐμπαίοις] ἐμπεσούσαις. συμπνεόντων] συμφωνῶν καὶ οὐκ ἀνθιστάμενος.

v. 192 (151). κεναγγεῖ] νηῶν ἐξέφθιτο ἠΐα πάντα ***).

v. 194 (152). ἔχων] ἀντὶ τοῦ ἐχόμενος.

v. 197 (154). κακόσχολοι] ἐπὶ κακῷ ποιοῦσαι σχολάζειν.

v. 198 (155). βροτῶν ἄλαι] ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ (Odyss. M. 330).

Καὶ δὴ ἄγρην ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες.

ναῶν καὶ πεισμάτων] πάλιν ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ (Iliad. B. 135).

Καὶ δὴ δοῦρα σέσηκε νεῶν.

v. 201 (157). τρίβῳ] διατριβῇ.

v. 204 (159). βριθύτερον] ἐπαχθέστερον.

---

*) Cf. Pollux. III. c. 30. p. 169. et Hesych. s. h. v.

**) Apud Homerum Iliad. XVII. 32. sic legitur:

μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο
πρόν τι κακὸν παθέειν, ἐπεὶ ἐν δὲ τε μήτις ἔγνω.

***) Odyss. M. 329. ubi tamen legitur. νηυσὶ ἐφέφθιτο.

Digitized by Google

v. 140 (122). ἀ καλὰ· ἄρτεμις. F.

v. 141 (123). δρόσοισιν] τοῖς ὑετοῖς, χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι. (Homer. Odyss. IX. 222.) *) Cf. Etym. M. v. ἕρσαι.

ἀέπτοισι] τοῖς ἔπεσθαι τοῖς γονεῦσι μὴ δυναμένοις. Ἄλλως· τοῖς μὴ δυναμένοις πτῆναι **). μαλερῶν] φθαρτικῶν. — Τῶν φθαρτικῶν πετεινῶν. Farn.

v. 143 (125). τερπνά· ἄρτεμις. F.

v. 144 (126). ξύμβολα φάναι] τὰ σύμβολα αἰτεῖ με φάναι (φᾶναι). — Αἰτεῖ· με. κρᾶναι· τελέσαι, ἀντὶ τοῦ φᾶναι τελεσθῆναι. Farn.

v. 145 (126). δέξια μὲν, κατάμομφα δὲ φάσματα] δέξια διὰ τὴν νίκην, κατάμομφα διὰ τὸν χόλον Ἀρτέμιδος.

v. 146 (127). στρουθῶν] τῶν ἀετῶν.

v. 147 (128). ἰήϊον δὲ καλέω Παιᾶνα] ὡς μάντις.

v. 150 (130). ἁπλοίας τεύξῃ] ὦ Ἄρτεμι.

v. 152 (131). ἄδαιτον] ἣν οὐδεὶς ἔδαισεν.

v. 153 (132). σύμφυτον] συγγενικήν.

v. 154 (132). οὐ δεισήνορα] οὐ φοβουμένην, ἢ οὐ δείσασαν τὸν ἄνδρα.

v. 155 (133). παλίνορσος] ἡ ἐξ ὑστέρου ὁρμωμένη.

v. 159 (135). ξὺν μεγάλοις ἀγαθοῖς] διὰ τὴν νίκην.

v. 162 (137). ὁμόφωνον] ὁμοφώνως.

v. 164 (139). Ζεὺς, ὅστις] διάφορος γάρ ἐστιν ἡ περὶ τοῦ θείου δόξα.

v. 167 (140). οὐκ ἔχω προσεικάσαι] ἐγώ, φησί, πάντα ἐρευνῶν καὶ πάντα ἐξετάζων ὡς ἐν σταθμῷ τινι, οὐκ ἔχω ὅμοιόν τι εὑρεῖν τῷ Διΐ, εἰ χρὴ ἀληθῶς ἀποβαλεῖν ἀπὸ τῆς φρονήσεως καὶ τοῦ λογισμοῦ μάταιον ἄλλο ἄχθος. Τὸ γὰρ περί τινων ἄλλων διαλογίζεσθαι μάταιόν ἐστιν ὅπως ἄχθος· ἡ δέ γε περὶ θεοῦ ἔννοια, καὶ τὸ διὰ μνήμης ἐκεῖνον ἔχειν ἀεί, οὐ μόνον ἄχθους παντὸς ἐστιν ἀπηλλαγμένον, ἀλλὰ καὶ χαρᾶς ἀφάτου τὴν καρδίαν πληροῖ. Ὡς καὶ Εὐριπίδης φησίν (Hippol. v. 1102. sqq.)· Ἦ

*) v. χωρὶς δ' αὖ ἕρσαι, ut Pauw. et Stani. — Vide Not. Spanh.

**) Sic Farn. — Tales ἀπτῆνες Apoll. Rh. IV. 1299.

Digitized by Google

Ἦ μέγά μοι τὰ θεῶν
Μελεδήματ' ὅταν φρένας ἔλθῃ,
Λυπᾶς παραιρεῖ.

Τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστι τῷ· Ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην· (Psalm. XVI. 9.) ταῦτα δὲ ἄγαν ἐστὶν εὐσεβῆ.

v. 169 (141). εἰ τόδε μάταν] εἰ τὸ τῆς ματαιότητος ὀφείλει τις ἀποσείσασθαι τῆς γνώμης, Δία νομιζέτω.

v. 172 (143). ἦν μέγας] A. διὰ τοὺς Τιτᾶνας.

v. 173 (143). θράσει βρύων] ὁ Τυφώς.

v. 175 (144). τριακτῆρος] νικητοῦ· ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς πεντάθλοις ἀποστριαζόντων ἐπὶ ἐλπίδι νίκης *).

v. 179 (146). τεύξεται φρενῶν τὸ πᾶν] ὁλοσχερῶς φρόνιμος ἔσται.

v. 181 (147). τῷ πάθει μαθών] A. παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω **). (Hesiodi est γνώμη ἐν Ἔργοις. Illa autem ad v. 192. νηῶν ἐξέφθ. sunt Homeri. Steph.)

v. 183 (148). στάξει — πρὸ καρδίας μνησιπήμων πόνος] τῷ ἁμαρτάνοντι τοῦτο συμβαίνει.

v. 187 (149). σέλμα] τὸν ζυγόν. Ὑψίζυγος γὰρ ὁ Ζεύς.

v. 188 (150). ἡγεμὼν] μείζων γὰρ Μενελάου.

v. 191 (151). ἐμπαίοις] ἐμπεσούσαις. συμπαγέων] συμφωνῶν καὶ οἷον ἀνθιστάμενος.

v. 192 (151). κεναγγεῖ] νηῶν ἐξέφθιτο νῆα πάντα ***).

v. 194 (152). ἔχων] ἀντὶ τοῦ ἐχόμενος.

v. 197 (154). κακόσχολοι] ἐπὶ κακῷ ποιοῦσαι σχολάζειν.

v. 198 (155). βροτῶν ἅλαι] ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ (Odyss. M. 330).

Καὶ δὴ ἄγρην ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες.

ναῶν καὶ πεισμάτων] πάλιν ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ (Iliad. B. 135).

Καὶ δὴ δοῦρα σέσηκε νεῶν.

v. 201 (157). τρίβω] διατριβῇ.

v. 204 (159). βριθύτερον] ἐπαχθέστερον.

---

*) Cf. Pollux. III. c. 30. p. 169. et Hesych. s. h. v.

**) Apud Homerum Iliad. XVII. 32. sic legitur:

μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο
πρίν τι κακὸν παθέειν, ἐπεὶ ἔμπεδον ἔπλετο νήπιος.

***) Odyss. M. 329. ubi tamen legitur νηὶ ἐϊδμονι.

Digitized by Google

v. 213 (162). ἄναξ δ' ὁ πρέσβυς τόδ'] Α. ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐπεὶ δὲ (v. 202.) ἐνταῦθά ἐστιν, οὕτως· Ἐπεὶ δὲ ὁ μάντις εἶπε τὸ καὶ τό, ὁ ἄναξ δὲ ὁ πρέσβυς εἶπε τόδε. Καὶ περισσός ἐστιν ὁ δὲ σύνδεσμος Ἀττικῶς· ἐπεὶ δὲ καὶ πικρῶ — — ἄναξ ὁ πρέσβυς τόδ' εἶπε.

v. 210 (163). κἠρ] γιμωρία.

v. 211 (164). τέκνον δαΐξω] πλείων ὄκνος διὰ τὸ τέκνον.

v. 219 (170). ὀργᾷ] τῷ τρόπῳ γὰρ αὐδᾷ ὁ μάντις. — Farn. λέγει ὁ μάντις.

v. 220 (170). περιόργως] ἐπιθυμητικῶς.

v. 221 (170). ἐὺ χαρ εἴη] καλῶς ἀποβαίη.

v. 222 (171). ἀναγκάς ἔδυ λέπαδνον] Α. ἀντὶ τοῦ ἠναγκάσθη ποιεῖν τροπαίαν μεταβολήν.

v. 225 (173). τὸ πανστόλμιον] ὄζει ἐγὼ πάντα τοὺς ἀνθρώπους τολμᾶν, ἀπὸ τῆς ἀνάγκης δηλονότι.

v. 227 (174). αἰσχρόμητις] αἰσχρὰ ποιεῖν ἀναγκάζουσα.

v. 228 (175). παρακοπᾶ] τοῦ νοῦ παρακοπή. πρωτοπήμων] ἡ μείζων τῶν ἄλλων πημάτων.

v. 232 (178). λιτὰς δὲ] κἂν διὰ τὰς λιτὰς ἃς ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πατέρα παρ' οὐδὲν ἡγήσαντο τὴν ζωὴν αὐτῆς.

v. 233 (179). αἰῶνά παρθένειον] ἤγουν τὰς διὰ τὴν ζωὴν τῆς παρθένου (?). Farn.

v. 238 (182). περιπετῆ] περιεσκεπασμένην.

v. 239 (183). προνωπῆ] προνενευκυῖαν.

v. 240 (183). ἀέρδην] βαστακτικῶς.

v. 241 (183). καλλιπρώρου] εὐμόρφου.

v. 243 (185). βίᾳ χαλινῶν] τῇ βίᾳ καὶ τῷ ἀναύδῳ μένει τῶν χαλινῶν *), τῶν μὴ ἐώντων αὐτὴν λαλεῖν.

v. 247 (189). ὡς ἐν γραφαῖς] διὰ τὸ κάλλος ἢ διὰ τὸ ἀφωνητεῖν.

v. 251 (192). ἀσάυρωτος] ἄξυστος, παρθενική.

v. 252 (193). τριτόσπονδον] πολλὰς θυσίας ποιοῦντα καὶ εὐωχίας καὶ συμπόσια. εὔποσμον] ζηλωτὸν ἐποίει δι' ἑαυτὴν τὸν πατέρα.

v. 253 (195). οὔτ' εἶδον] διατὶ ἀπαυθρώπιον εἶναι τὴν σφαγήν.

*) ἀλλὰ τὸ καλινῶν ἴσως μετοχὴ βίᾳ χαλινῶν τῷ ἀναύδῳ μένει. Scalig. — De Pauw. ἀλλὴν vel nisi φύλλα quoque legi.

Digitized by Google

v. 256 (197). πῶς μὲν καθοῦσι μαθεῖν] τοῖς μὲν πέπονθόσιν ἡ δίκη δίδωσι τὸ μαθεῖν. Δίκην γὰρ δόντες μανθάνουσι τὸ μέλλον. — Δέμας δὲ ἡ δυσκαιρία.

v. 260 (200). τῷ προσσένειν] ὁ γὰρ προγινώσκων τὸ μέλλον καὶ προσσενάζει.

v. 261 (201). τορὸν] φανερόν. Τὸ περιρρωμένον φανερὸν ἥξει. — σύναορα ἀϋτᾶς] συνηρμοσμένην βοαῖς καὶ ὀρήνοις. al. συνίζησις. Farn.

v. 262 (202). εὔπραξις] εὐπραία *).

v. 263 (203). τόδ' ἄγχιστον] τὸ συγγενικόν.

v. 264 (204). μεσαίφρουρα ἔρως] ἐπειδὴ μόνοι μέροντες ἐφύλασσον τὴν Ἑλλάδα.

v. 265 (205). ἦκω ἀερθέων] Β. αἱ ἑξῆς οὗται συστηλιάτων περίοδοι στίχων εἰσὶν ἰαμβικῶν τριμέτρων ἀκαταλήκτων ἐννενήκοντα ἑπτά. Ὧν τελευταῖος·

χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος ἐργασθεῖσ' κότου.

Ἐπὶ ταῖς ἀποδόσεσιν παράγραφος καὶ ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς ἐστι τοῦ χοροῦ.

v. 267 (207). ἐρημωθέντος] Α. ἤγουν ἐρήμου καταλειφθέντος, ὡς ἀποδημοῦντος τοῦ βασιλέως· παρόντος μέντοι οὐ δεῖ συντυγχάνειν αὐτῇ.

v. 270 (210). οὐδὲ σιγώσῃ] εἰ μὴ θέλεις εἰπεῖν, οὐ μεμψαίμην ἄν.

v. 271 (211). παροιμία] παλαιὸς λόγος.

v. 272 (212). ἕως γένοιτο] γένοιτο καλὴ ἡμέρα, ὥσπερ ἡ νῦν.

v. 280 (220). μὴ δολώσαντος θεοῦ] εἰ μήπω θεός με ἀπατᾷ.

v. 283 (223). ἄπτερος] ἀσύφηκτος, κοῦφη.

v. 290 (230). Ἑρμαῖον] ὄρος Λήμνου ἐνῷ ἐτιμᾶτο ὁ Ἑρμῆς.

v. 291 (231). φάνδαν] λαμπάδα.

v. 293 (233). νωΐσαι] ὑπερβῆναι. — Πεῖρ ἔλης νέ κόντον ὑπὲρ νῶν Ἑλλήσποντον. Farn.

v. 294 (234). ἰσχὺς] μεθήσοτε πεύκη, ἰσχὺς πυρός.

v. 300 (240). Μεσαπίου] Μεσάπιον, ὄρος μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Βοιωτίας.

v. 302 (242). δωμὸν] σωρόν.

*) Sch. εὐφραξία.

Digitized by Google

v. 303 (243). μαυροκυμάτων] Σημείωσαι, ὅτι ὑπέβαλε τὸ α διὰ τὸ μέτρον.

v. 308 (248). πλόον καίουσα] ἡ τοῦ Κιθαιρῶνος.

v. 310 (250). Αἰγίπλαγκτον] ὄρος Μεγαρίδος.

v. 313 (253). πώγωνα] πώγωνα λέγει τὴν εἰς ὀξὺ λήγουσαν ἀκμὴν τοῦ πυρός. Καὶ ὁ πώγων γὰρ εἰς ὀξὺ λήγει. Ὥςπερ καὶ ἀλλαχοῦ (Prom. vinct. v. 64.) αὐθάδη γνάθον τὴν ἀκμὴν εἴρηκε καὶ ὀξύτητα τῆς σφηνός. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τούτου ὠνομάσθη παρὰ τοῖς μετεωρολόγοις πωγωνίας ἀστήρ. Σαρωνίκου] κόλπος περὶ Τροιζῆνα.

v. 314 (254). κάπτοπτον] τὸ κατόψιον.

v. 316 (256). Ἀραχναῖον αἶπος] ὄρος Ἄργους.

v. 318 (258). οὐκ ἄπαικτον] οὐ ξένην ἀλλὰ συγγενές.

v. 334 (274). φυταλμίων] οὐ κατὰ τὸν φυτάλμιον Δία ἐνταῦθα ἡ ἐτυμολογία· ἐκ τῆς φύτλης δὲ γίνεται φυτάλμιος. ἤγουν φυτοσπόρος, καὶ μεταθέσει διὰ καλλιφωνίαν, φυτάλμιος.

v. 338 (277). νήστεις πρὸς ἀρίστοισιν· διὰ τὸ μέτρον. al. ἤγουν πρὸς ἄδειπνά. Farn.

v. 349 (289). προθεῖν· ὥστε — κέρδεσιν. F.

v. 351 (291). διαύλου θάτερον] ἐπειδὴ ὁ δίαυλος δύο ἔχει σταδίους, ὧν τὸν ἕτερον διῆλθον ἤδη εἰς Τροίαν ἀνελθόντες, δεῖ λοιπὸν καὶ τὸν ἄλλον διελθεῖν, καὶ ὑπρνοστῆσαι, πρὸς τὸν οἶκον.

v. 354 (294). πρόςπαια] πρόςφατα· νῦν προςπαίσαντα καὶ προςκρούσαντα αὐτοῖς.

v. 358 (298). εὐφρόνως· φρονίμως. F.

v. 361 (301). οὐκ ἄτιμος] τιμώμενοι γὰρ οἱ θεοὶ ἡμείψαντο ἡμᾶς.

v. 362 (302). ὦ Ζεῦ βασιλεῦ] B. εἴρηται ἡμῖν ἐν τῷ τῶν Περσῶν δράματι περὶ τοῦ εἴδους τούτου τῶν χορῶν, ὅμοιον γάρ ἐστιν ἐκείνοις καὶ τοῦτο. Ἔχει γὰρ ἐν ἀρχῇ μὲν σύστημα ἐπιφθεγματικόν, εἰς δύο διῃρημένον περιόδους κώλων ἀναπαιστικῶν ιβ΄· ἑξῆς δὲ στροφὰς γ΄, καὶ ἀντιστροφὰς τοσαύτας καὶ ἐπῳδόν. Καλεῖται δὲ ταῦτα ἐπὰ ἐπῳδική. Ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος· ἐπὶ δὲ τῷ τέλει τῆς ἐπῳδοῦ κορωνὶς καὶ παράγραφος.

v. 368 (308). γάγγαμον] A. δίκτυον.

v. 371 (311). τόξου] ἤγουν τὴν τιμωρίαν, μεταφορικῶς.

Digitized by Google

v. 379 (318). ἀβύστων] τῶν ἱερῶν.

v. 381 (319). πέφανται] οἱ θεοί, φησί, πέφανται καὶ φανεροὺς ποιοῦσι τοὺς ἐγγόνους τῶν ἀσεβῶν τῶν πενόντων Ἀρὴ μείζω ἢ δικαίως κατὰ τῶν δωμάτων τῶν ἀπολμήτων. Ἤγουν, ὑπὲρ τὸ δίκαιον μαχομένων τοῖς ἱεροῖς οἴκοις τῶν θεῶν.

v. 390 (323). ἐκλακτίσαντι μεγάλα. μεγάλως, ἀπὸ μισῶς (? cf. 772). F.

v. 392 (324). πειθὼ] τῆς δ' ἄτης πειθὼ ἄφερτος καὶ ἀφάρατος καὶ βαρεῖά ἐστιν, ἥτις βιάζει αὐτούς, πρόνοιαν, δῆθεν τοῦ πλουτίσαι τοὺς παῖδας ποιαμένη.

v. 396 (327). σάφος] ταῦτ' ἔστι, σέλας *).

v. 413 (335). ἀντίφερσον] ἤγουν ἀντὶ χρυσοῦ φθορὰν καὶ ἀπώλειαν κομίσασαι.

v. 418 (337). τὸ δ' ἐνυέπουσες. ἤκουν τὸ μέμονός.

v. 421 (340). ἀφεμένων] ἀφεμένων ἡμῶν τῆς σιγῆς· ὅ ἐστι, καὶ ἀφισταμένων τοῦ σιγᾶν, τοῦτ' ἔστι, καὶ παῤῥησιαζομένων καὶ φθεγγομένων τι, διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὴν δέσποιναν, ὅμως τῇ παλαιᾷ αἰδοῖ σώζομεν αὐτῆς τὴν παρουσίαν, καὶ πάρεστιν ἡμῖν ἰδεῖν ἡδίστη, καὶ πολύτιμος καὶ ἀλοίδορος. Ἤγουν νομίζομεν ἔτι συνεῖναι ἡμῖν αὐτὴν καὶ τῆς παῤ ἡμῶν τιμῆς ἀπολαύειν.

v. 438 (351). συνορμένους] τῶν συνηγμένων ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἁπάντων ἑκάστου τοῖς οἴκοις ὀδυνηρὰ πένθησις διαπρέπει. — πλησικάρδιος· τὴν καρδίαν πήρουσα. F.

v. 440 (352). δόμων. τῶν οἴκων. F.

v. 443 (354). οὓς μὲν γὰρ πέμψεν ὁ δομος οἶδεν. F.

v. 446 (356). ὁ χρυσαμοιβὸς] Β. Στροφὴ ἑτέρων κώλων ις'.

v. 455 (359). ἀλλοτρίας] Α. ὅτι δι' ἀλλοτρίου ἀπώλλυτο γυναῖκα, σιοπηλῶς βοᾷ μετὰ ὀργῆς, δίκην κυνός.

v. 460 (362). τεῖχος] ὃ ἐποιήσαν ἐν τῇ Τροίᾳ. Βέλτιον δὲ αὐτῆς τῆς Τροίας τὰ τείχη εἰπεῖν. Τὸ δ' εὔμορφοι πρὸς πλείονα οἶκτον προσέθηκεν.

v. 464 (364). βαρεῖα δ' ἀστῶν] Β. Ἀντιστροφὴ κώλων ις'. — δημοκράτου. τῆς δημοσίας. F.

v. 473 (366). παλιντυχῆ· ἐναντία (f. -τίᾳ) δυστυχεῖ. F.

v. 475 (368). ὑπερκότως· ἤγουν τὸ λίαν ἁπλῶς. F.

*) librarii error; pertinet ad τὸ φῶς. Sp.

Digitized by Google

Ἀλλὰ καὶ τάδ' ἐξαμῆσαι πολλὰ δύστηνον θέρος·
Πημονῆς δ' ἅλις γ' ὑπάρχει· μηδὲν ἡματώμεθα
Στείχετ' ἤδη δ', οἱ γέροντες, πρὸς δόμους πεπρωμένους,
Πρὶν παθεῖν· ἔρξαι δὲ καιρὸν χρὴν τάδ' ὡς ἐπράξαμεν.
Εἰ δέ τοι μόχθων γένοιτο, τῶνδ' ἅλις γ' ἐχοίμεθ' ἄν,
Δαίμονος χολῇ βαρείᾳ δυστυχῶς πεπληγμένοι.
Τῷδ' ἔχει λόγος γυναικὸς, εἴ τις ἀξιοῖ μαθεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἀλλὰ τούσδε μοι ματαίαν γλῶσσαν ὧδ' ἀπαμβίσαι,
Κἀκβαλεῖν ἔπη τοιαῦτα δαίμονας πειρωμένους,
Σώφρονος γνώμης δ' ἁμαρτεῖν, τὸν κρατοῦντα [ταῦτ' ἐᾶν;]

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἂν Ἀργείων τόδ' εἴη φῶτα προσσαίνειν κακόν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἀλλ' ἐγώ γ' ἐν ὑστεραισιν ἡμέραις μέτειμ' ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔκ, ἐὰν δαίμων Ὀρέστην δεῦρ' ἀπευθύνῃ μολεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἄνδρας ἐλπίδας σιτουμένους.

ΧΟΡΟΣ.

Πρᾶσσε, πιαίνου μιαίνων τὴν δίκην· ἐπεὶ πάρα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἴσθι μοι δώσων ἄποινα τῆσδε μωρίας χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Κόμπασον θαρσῶν, ἀλέκτωρ ὥστε θηλείας πέλας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων· ἐγὼ
Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.

1424. MSS. δύστηνον ὁ ἔρως 1425. MSS. ὕπαρχε — f. αἱματώμεθα 1426. MSS. στείχετε δ' οἱ γέροντες πρ. δομ. πεπρωμένους τούσδε. f. δόμους; τεπρωμένους 1427. MSS. ἔρξαντα καιρὸν. f. ἔρξαι τ' ἄπαιρον 1428. f. ἔχομεν 1429. χηλῇ 1432. f. δαίμονος 1433. MSS. ἁμαρτῆτον κρατοῦντα 1434. προσαίνειν 1435. (ΚΛΥΤ.) 1440. MSS. ὥστε 1441. sq. MSS. ἐγὼ et καλῶς om.

Digitized by Google

SCHOLIA
IN AGAMEMNONEM.

v. 1. θεοὺς μὲν αἰτῶ] B. εἰςβατικὸς τοῦ παρόντος δράματος ἐκ μανοστροφικῆς ἐστὶ περιόδου· οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι λή. ὧν τελευταῖος·

Μαθοῦσιν αὐδῶ, κοὐ μαθοῦσι λήθομαι.

Μετὰ δὲ τὸν κδ', κῶλον ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον.

v. 2. φρουρᾶς ἐτείας μῆκος] A. τῶν κατὰ τὸ μῆκος τῆς ἐτείας φρουρᾶς. Γράφεται καὶ μῆκος δ' ἦν κοιμώμενος. Farn. μῆκος ἦν· ἐπί.

κοιμώμενος] B. τὸ κοιμώμενος οὐκ ἐπὶ ὕπνου· πῶς γὰρ ἂν καὶ φρουροῖ καὶ ἄστρα βλέποι ὁ ὑπνῶν; ἀλλ' ἐπὶ ἁπλῆς ἀνακλίσεως, ἵνα ᾖ ὁ φύλαξ οὗτος κοιμώμενος καθὰ καὶ κύων ἐν φυλακῇ νυκτερινῇ.

v. 3. ἄγκαθεν] A. κατὰ συγκοπήν, ἀντὶ τοῦ ἀνέκαθεν· τοῦτ' ἔστιν, ἄνωθεν, ἐξ ἀρχῆς. κλινὸς δίκην] διὰ τὸ φυλακτικὸν τε καὶ φιλοδέσποτον. Farn. ἄγκαθεν· ἐν ἀγκάλαις.

v. 6. δυπάσσας] A. τοὺς δυναμένους παρὰ τὰ ἄλλα σημαῖναι τοὺς καιρούς.

v. 11. ἀνδρόβουλον] A. τὸ μεῖζον ἢ κατὰ γυναῖκα βουλευόμενον, γενναῖον· ἢ, κατὰ ἀνδρὸς βουλευόμενος.

v. 14. φόβος γὰρ] A. ἢ περισσὸς ὁ γάρ, ἢ λείπει τὸ ἀλύων *).

*) De Pauw. mavult ἀλύω.

Digitized by Google

v. 15. οἴκου τοῦδε] A. οἴκου διαπονουμένου οὐκ ἄριστα, ὡς τὸ πρόσθεν.

v. 22. ὦ χαῖρε] A. δεῖ διαστήματος ὀλίγου ἐνταῦθα, εἶτα ἀνακραγεῖν, ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν. νυκτὸς ἡμερήσιον] ἐκ νυκτὸς ἡμέραν ἡμῖν διδούς.

v. 26. τορῶς] A. μεγαλοφώνως.

v. 27. ἐπαντείλασαν] A. ὡς ἐπὶ ἄστρου ἢ σελήνης.

v. 30. πρέπει] A. διαπρεπῶς σημαίνει.

v. 31. φοβίμου χορεύσομαι] M. πρὸ τῆς Κλυταιμνήστρας.

v. 32. θήσομαι] A. οἰκειώσομαι.

v. 33. τρὶς ἓξ] A. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἄκρως εὐτυχούντων. Ἐπεὶ καὶ τοῖς κυβευταῖς οὐκ ἔστι πλείω τούτων εὐβολήσαι. Ἔστι δὲ καὶ παροιμία· Ἀεὶ γάρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι.

v. 36. βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας] A. Παροιμία ἐπὶ, τῶν μὴ δυναμένων παρρησιάζεσθαι. Ἄλλως. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀλάλων· ἢ βάρος ἐπίκειται· ἢ φοβοῦμαι ζημίαν ἐπικείσομένην μοι.

v. 40. δέκατον μὲν ἔτος] B. ὁ παρὼν χορὸς συνέστηκεν ἐκ κώλων σλβ'. Ὧν τὰ μὲν ξξ' ἀναπαιστικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικὰ, ἤτοι ἐφθημιμερῆ καὶ μονόμετρα. Ἑξῆς δὲ μεταβὰς εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν καὶ τὸ μέτρου ἐνήλλαξεν. Καί εἰσι τὰ ἑξῆς κῶλα ἀναπαιστικὰ πενθημιμερῆ καὶ ἐφθημιμερῆ καὶ δίμετρα ἀκατάληκτά τινα καὶ μονόμετρα ξδ'. Ἑξῆς δὲ εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν μεταβὰς καὶ ἑτέρῳ μέτρῳ ἐχρήσατο· καί εἰσι τὰ ἑξῆς κῶλα χοριαμβικὰ δίμετρα καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ καὶ ἀκατάληκτα καὶ ἡμιόλια καὶ πενθημιμερῆ, καὶ τρίμετρα βραχυκατάληκτα καὶ καταληκτικὰ ρδ'. ὧν τελευταῖον·

Γαίας μονάφρουρον ἵρκος.

Τὰ δὲ παιανικὰ εἴδη τῶν χορῶν, ὡς εἴρηται καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τῶν Περσῶν δράματος, ἑτέρως εἰσὶν ἐσχηματισμένα. Τὰ μὲν γάρ εἰσι μονοστροφικὰ καὶ συστηματικὰ κατὰ περιορισμοὺς ἀνίσους, τὰ δὲ κατὰ σχέσιν. Εἰσὶ δὲ κατὰ σχέσιν, στροφῶν ἓξ. Ἔστι δὲ τῆς παρούσης μονοστρόφου στροφῆς τὰ κῶλα ἀναπαιστικὰ ξδ'. Ὧν τὰ μὲν εἰσι δίμετρα ἀκατάληκτα, τὰ

Digitized by Google

δὲ μφυρμιστρα· τὰ δὲ τῶν ἀποδέσεων δίμετρα καταληκτικὰ, ἤγουν ἐφθημιμερῆ. Ἐπὶ ταῖς ἀποδέσεσι πάσαις παράγραφος.

v. 41. ἀντίδικος] Α. ἀντὶ τοῦ ἐχθρός, ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς δίκαις ἐχθρῶν.

v. 45. χιλιοναύταν] γράφεται καὶ Ἰλιον αὐτάν.

v. 48. ἐκ θυμοῦ κλάζοντες] οὐ γὰρ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ θυμούμενοι.

v. 49. οἵ' ἐκπατίοις] οἵτινες ὕπατοι ὄπες, ἀλέσαντες δὲ τὸν πόνον τῶν ὀρταλίχων, τὸν ἐν τοῖς δεμνίοις τηρούμενον, ἐπὶ τῶν λεχέων στροφοδινοῦνται. Ἄλλως ἐκπατίοις, τοῖς ἔξω τῆς ὁδοῦ· πάτος γὰρ ἡ ὁδός *). Ἢ, ἐκπατίοις λεχέων, ἀντὶ τοῦ τοῖς ἔξω τῆς οἰκίας αὐτῶν. Τὸ δὲ ὅλον, οἵτινες ἀπολέσαντες τοὺς πόνους τῶν ὀρταλίχων τῶν ἐν τοῖς δεμνίοις τηρουμένων, οὕτω γὰρ ὤφειλεν εἰπεῖν, στροφοδινοῦνται ἐν ἀγγεσι τῶν παίδων ἐκπατίοις, ὕπατοι, ἤγουν ὑπεράνω τῶν λεχέων, πληττόμενοι ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν. Δέον δὲ εἰπεῖν ἐκπατίων παίδων, ἐκπατίοις εἶπε πρὸς τὸ ἄλγεσι.

v. 54. ὀρταλίχων] τῶν μηδέπω πετομένων νεοττῶν.

v. 58. τῶνδε μετοίκων] ἐπὶ τῶν μετοικισθέντων νεοσσῶν.

v. 59. παραβᾶσι] τοῖς παραβήσασι καὶ μετοικίσασιν αὐτούς.

v. 62. πολυάνορος ἀμφὶ γυναικὸς] τῆς πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας.

v. 63. καὶ γυιοβαρῆ] βαρέα καὶ μὴ ἐῶντα ἀνανεῦσαι τοὺς πίπτοντας.

v. 64. ἐρχιπομένου· πίπτοντος. Farn.

v. 65. διακναιομένης] διακναισύσης. ἐν προτελείοις] κυρίως, σαῖς πρὸ γάμου θυσίαις **) νῦν δέ, τοῖς πρὸ τῆς ἁλώσεως μάχαις. — Farn. ἐν ἀρχαῖς.

v. 67. ἐστὶ δ' ὅπη] παρὰ τό, καὶ τὸ μὲν ὥς κε πάθει, τὼς ἔσται.

v. 69. οὐθ' ὑποκλαίων] τὸ τὶς λείπει.

---

*) Al. ἐκακτίοις, perperam. Steph.

**) Plat. Legg. VI. p. 774. E. ὅσα δὲ προτέλεια γάμων ἐστ.

Digitized by Google

v. 70. ἀπύρων ἱερῶν] τῶν θυσιῶν τῶν Μοιρῶν καὶ τῶν Ἐρινύων, ἃ καὶ νηφάλια καλεῖται.

v. 78. οὐκ ἔνι χώρα] τῷ τόπῳ ἐκείνῳ.

v. 82. ἀλαίνει] ἀλᾶται.

v. 85. τί χρέος] διατί.

v. 86. θυοσκικεῖς· gl. θύματα κινεῖς, πέμπεις. sch. εὕρηται καὶ θυοσκοεῖς· ὡς ἀπὸ τοῦ θυοσκόος ὁ διὰ θυσιῶν τὸ μέλλον νοῶν ἤτοι νοῶν· θύος γὰρ τὸ θῦμα. Farn.

v. 94. χρίσματος ἁγνοῦ] τοῦ ἐλαίου.

v. 96. μυχόθεν] λείπει κομιζομένων *).

v. 98. εἰπεῖν· πρὸς ἡμᾶς.

v. 99. ἦ νυν· δή· τοτὲ· ποτέ. — Ἡ φροντίς, φησί, ποτὲ μὲν κακὰ διαλογίζεται περὶ τῶν ἀποδημούντων δηλονότι φίλων. ποτὲ δὲ θυσίας ποιοῦσα λαμβάνει χρηστὴν ἐλπίδα. ἥτις ἐλπὶς θεραπεύει τὴν τοιαύτην φροντίδα τὴν βιβρώσκουσαν τὴν ψυχὴν καὶ λυποῦσαν τὰς φρένας καὶ τὸν λογισμόν. τῆξις γάρ φησι (?) καρδίας ἔμμονος λογισμός. λυπόφρενα δὲ γράφε. οὕτω γὰρ ἔχει πρὸς τὸ μέτρου ὀρθῶς. δέον δὲ εἰπεῖν καὶ λυπόφρενα, ἀσυνδέτως ἐπέφερεν. Farn.

v. 100. τότε μὲν] ἔστ' ὅτε μέν.

v. 103. τὴν θυμοβόρον] ἥτις ἐστὶ θυμοβόρος λύπη τῆς φρενός.

v. 104. κύριός εἰμι θροεῖν] A. δυνατός εἰμι εἰπεῖν τὸ συμβὰν αὐτοῖς σημεῖον ἐξιοῦσιν. ὅδιον] τὸ ἐν τῇ ὁδῷ ὀφθέν.

κύριός εἰμι] B. ἐντεῦθεν αἱ κατὰ σχέσιν ἄρχονται στροφαὶ καί εἰσι τῆς πρώτης ταυτησὶ στροφῆς κῶλα ιβ' καὶ τὰ τῆς ἀντιστροφῆς τοσαῦτα. Εἰσὶ δὲ τὰ πλείω μὲν ἀνακλαστικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤγουν ὀφθημιμερῆ, καὶ μονόμετρα καὶ πενθημιμερῆ. Τινὰ δὲ καὶ δακτυλικὰ ἰαμβικά. ἃ καὶ μετρήσεις ἐπόμενος οἷς πρότερον εἰρήκαμεν. Τὸ μέντοι τελευταῖον κῶλον τῆς τε στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς καὶ τῆς ἐπῳδοῦ καλεῖται ἐφύμνιον, καὶ ἐστὶ δακτυλικὸν πενταμετρον. Ἐπὶ τῷ τέλει τῆς στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς παράγραφος. Ἔστι δὲ τριὰς ἐπῳδική.

*) Sch. κομιζομένῳ, ut Pauw.

Digitized by Google

v. 105. θεόθεν κατακτανέει] A. πείθει γάρ με ἡ παρὰ θεῶν πίστις μέλπειν καὶ λέγειν, ὅτι εὖ πράξουσιν οἱ Ἀτρεΐδαι ὅσον ἀπὸ τοῦ σημείου. — κατακτανεῖ, διὰ τὸ μέτρον. Farn.

v. 107 (105). σύμφυτος αἰὼν] A. ὁ γὰρ σύμφυτός μοι αἰών, ὃ ἐστι τὸ γῆρας, διὰ τὴν εἰς θεοὺς πεῖθώ, μολπήν μοι καὶ ἀλκὴν κατακτεῖ. Ὅ ἐστιν, εἰ καὶ γέρων εἰμί, ὅμως μέλψω τὰ γεγονότα· πέποιθα γὰρ ὅτι εἰς πέρας αὐτὰ ἄξουσιν οἱ θεοί.

v. 109 (106). Ἑλλάδος ἥβαν] τοὺς κρατοῦντας τὴν Ἑλληνικὴν ἥβην, καὶ τὴν ὁμόφρονα περὶ τὰ τακτικά. Λέγει δὲ τοὺς Ἀτρείδας. — συμφρ. ταγάν· τὴν ὁμόφρονα τάξιν.

v. 111 (107). δίκας πράκτορι] τῷ δίκην εἰσπραξομένῳ.

v. 115 (108). ὁ τ' ἔξοπιν ἀργίας] ὁ ἐξοπίσω λευκός. Ὅ ἐστιν ὁ πύγαργος.

v. 118 (109). παμπρέπους] τοῖς βασιλείοις. — παμπρέπτεσιν ἕδραις· εὐπρεπέσιν· ἡ εὐθεῖα ἡ παμπρέπτης. Farn. — φέρβοντο· ἤσθιον Farn.

v. 119 (110). λαγίναν — γένναν] τὸν λαγωόν.

ἐρικύμονα] πολυκύμονα. (Adde ἄγαν ἐγκυμοθοῦσαν· ἄλλα γὰρ γεννᾷ καὶ ἄλλα ἐν γαστρὶ φέρει. Steph.)

v. 120 (111). βλαβέντα] πρὸς τὸ σημαινόμενον τὸ βλαβέντα.

v. 121 (112). αἴλινον] ἐπειδὴ ὁ αἴλινος καὶ ἐπὶ θρήνου λέγεται, φησὶν ὅτι ἐν τάξει ὕμνου αὐτὸν λέγε*).

v. 125 (114). τεράζων] τὰ τέρατα διηγούμενος.

v. 126 (115). ἀγρεῖ· ἀγρεύσει. Farn.

v. 129 (116). κτήνη] κτήματα.

v. 131 (117). μή τις ἄτα] μόνον μὴ προσυπὲν ὑπὸ θεῶν τὸ στρατευθὲν τῆς Τροίας στόμιον, ὅ ἐστι, τὸ ἐπὶ βλάβῃ Τροίας στρατευθέν, ἄτη σκοτίσῃς (ἄτη σκοτίσῃ?). Haud dubie σκοτίσῃ. — οἷον· μόνον· ἄτα. βλάβη. Farn.

v. 134 (118). οἴκῳ γὰρ] τῷ γὰρ οἴκῳ τῶν κυνῶν Διός, ἃ ἐστι τῶν ἀετῶν, ὀργίζεται Ἄρτεμις διὰ τὸ τὸν πόντα λαγὼν ἀποκτεῖναι. (Videtur aliquid deesse. Steph. v. ὀργίζεται, Ἄρτεμις τὸν κύοντα λαγὼν ἀποκτ.) Λοχεία γάρ ἐστιν ἡ θεός.

v. 137 (119). αὐτόκοκον] σὺν αὐτῷ τόκῳ.

πτῶκα] τὸν λαγωόν.

*) Sch. λέγει.

Digitized by Google

v. 140 (122). ἀ καλὰ· ἄρτεμις. F.

v. 141 (123). δρόσοισιν] τοῖς νεογνοῖς, χωρὶς δ' αὖ δ' ἔρσαι. (Homer. Odyss. IX. 222.) *) Cf. Etym. M. v. ἔρσαι.

ἀέπτοισι] τοῖς ἔπεσθαι τοῖς γονεῦσι μὴ δυναμένοις. Ἄλλως· τοῖς μὴ δυναμένοις πτῆναι **). μαλερῶν] φθαρτικῶν. — Τῶν φθαρτικῶν πετεινῶν. Farn.

v. 143 (125). τερπνά· ἄρτεμις. F.

v. 144 (126). ξύμβολα φάναι] τὰ σύμβολα αἰτεῖ με φάναι (φᾶναι). — Αἰτεῖ· με. κρᾶναι· τελέσαι, ἀντὶ τοῦ φᾶναι τελεσθῆναι. Farn.

v. 145 (126). δέξια μὲν, κατάμομφα δὲ φάσματα] δέξια διὰ τὴν νίκην, κατάμομφα διὰ τὸν χόλον Ἀρτέμιδος.

v. 146 (127). στρουθῶν] τῶν ἀετῶν.

v. 147 (128). ἰήϊον δὲ καλέω Παιᾶνα] ὡς μάντις.

v. 150 (130). ἁπλοίας τεύξῃ] ὦ Ἄρτεμι.

v. 152 (131). ἄδαιτον] ἣν οὐδεὶς ἔδαισεν.

v. 153 (132). σύμφυτον] συγγενικήν.

v. 154 (132). οὐ δεισήνορα] οὐ φοβουμένην, ἢ οὐ δείσασαν τὸν ἄνδρα.

v. 155 (133). παλίνορσος] ἢ ἐξ ὑστέρου ὁρμωμένη.

v. 159 (135). ξὺν μεγάλοις ἀγαθοῖς] διὰ τὴν νίκην.

v. 162 (137). ὁμόφωνον] ὁμοφώνως.

v. 164 (139). Ζεὺς, ὅστις] διάφορος γάρ ἐστιν ἡ περὶ τοῦ θείου δόξα.

v. 167 (140). οὐκ ἔχω προσεικάσαι] ἐγώ, φησί, πάντα ἐρευνῶν καὶ πάντα ἐξετάζων ὡς ἐν σταθμῷ τινι, οὐκ ἔχω ὅμοιόν τι εὑρεῖν τῷ Διΐ, εἰ χρὴ ἀληθῶς ἀποβαλεῖν ἀπὸ τῆς φρονήσεως καὶ τοῦ λογισμοῦ μάταιον ἄλλο ἄχθος. Τὸ γὰρ περί τινων ἄλλων διαλογίζεσθαι μάταιόν ἐστιν ὅπως ἄχθος· ἡ δέ γε περὶ θεοῦ ἔννοια, καὶ τὸ διὰ μνήμης ἐκεῖνον ἔχειν ἀεί, οὐ μόνον ἄχθους παντὸς ἐστιν ἀπηλλαγμένον, ἀλλὰ καὶ χαρᾶς ἀφάτου τὴν καρδίαν πληροῖ. Ὡς καὶ Εὐριπίδης φησίν (Hippol. v. 1102. sqq.)· Ἦ

*) v. χωρὶς δ' αὖ τέρσαι, ut Pauw. et Stani. — Vide Not. Spanh.

**) Sic Farn. — Tales ἀπτῆνες Apoll. Rh. IV. 1299.

Digitized by Google

Ἦ μέγά μοι τὰ θεῶν
Μελεδήματ' ὅταν φρένας ἅψῃ,
Λυπᾶς παραιρεῖ.

Τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστι τῷ· Ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην· (Psalm. XVI. 9.) ταῦτα δὲ ἄγαν ἐστὶν εὐσεβῆ.

v. 169 (141). εἰ τόδε μάταν] εἰ τὸ τῆς ματαιότητος ὀφείλει τις ἀποσείσασθαι τῆς γνώμης, Δία νομιζέτω.

v. 172 (143). ἦν μέγας] A. διὰ τοὺς Τιτᾶνας.

v. 173 (143). θράσει βρύων] ὁ Τυφώς.

v. 175 (144). τριακτῆρος] νικητοῦ· ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς πεντάθλοις ἀποτριαζόντων ἐπὶ ἐλπίδι νίκης *).

v. 179 (146). τεύξεται φρενῶν τὸ πᾶν] ὁλοσχερῶς φρόνιμος ἔσται.

v. 181 (147). τῷ πάθει μαθών] A. παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω **). (Hesiodi est γνώμη ἐν Ἔργοις. Illa autem ad v. 192. νηῶν ἐξέφθ. sunt Homeri. Steph.)

v. 183 (148). στάξει — πρὸ καρδίας μνησιπήμων πόνος] τῷ ἁμαρτάνοντι τοῦτο συμβαίνει.

v. 187 (149). σέλμα] τὸν ζυγόν. Ὑψίζυγος γὰρ ὁ Ζεύς.

v. 188 (150). ἡγεμὼν] μείζων γὰρ Μενελάου.

v. 191 (151). ἐμπαίοις] ἐμπεσούσαις. συμπνεόντων] συμφωνῶν καὶ οὐκ ἀνθιστάμενος.

v. 192 (151). κεναγγεῖ] νηῶν ἐξέφθιτο ἥια πάντα ***).

v. 194 (152). ἔχων] ἀντὶ τοῦ ἐχόμενος.

v. 197 (154). κακόσχολοι] ἐπὶ κακῷ ποιοῦσαι σχολάζειν.

v. 198 (155). βροτῶν ἅλαι] ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ (Odyss. M. 330).

Καὶ δὴ ἄγρην ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες.

ναῶν καὶ πεισμάτων] πάλιν ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ (Iliad. B. 135).

Καὶ δὴ δοῦρα σέσηκε νεῶν.

v. 201 (157). τρίβῳ] διαρριβῇ.

v. 204 (159). βριθύτερον] ἐπαχθέστερον.

---

*) Cf. Pollux. III. c. 30. p. 169. et Hesych. s. h. v.

**) Apud Homerum Iliad. XVII. 32. sic legitur:

μηδ' ἀνίος ἵστασ' ἐμεῖο
χήν τι κακὸν παθέειν, ὀχθήσας δέ τε νήπιος ἔγνω.

***) Odyss. M. 329. ubi tamen legitur νηὸς ἐϋδμήτου.

Digitized by Google

v. 213 (162). ἄναξ δ' ὁ πρέσβυς τόδ'] Α. ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐπεὶ δὲ (v. 202.) ἐνταῦθά ἐστιν, οὕτως· Ἐπεὶ δὲ ὁ μάντις εἶπε τὸ καὶ τό, ὁ ἄναξ δὲ ὁ πρέσβυς εἶπε τόδε. Καὶ πέρισσός ἐστιν ὁ δὲ σύνδεσμος Ἀττικῶς· ἐπεὶ δὲ καὶ πικρῶ — — ἄναξ ὁ πρέσβυς τόδ' εἶπε.

v. 210 (163). κὴρ] τιμωρία.

v. 211 (164). τέκνου δαΐξω] πλείων οἶκτος διὰ τὸ τέκνον.

v. 219 (170). ὀργᾷ] τῷ τρόπῳ γὰρ αὐδᾷ ὁ μάντις. — Farn. λέγει ὁ μάντις.

v. 220 (170). περιόργως] ἐπιθυμητικῶς.

v. 221 (170). εὖ χαρ εἴη] καλῶς ἀποβαίη.

v. 222 (171). ἀναγκαῖς ἔδυ λέπαδνον] Α. ἀντὶ τοῦ ἠναγκάσθη ποιεῖν τροπαίαν μεταβολήν.

v. 225 (173). τὸ παντόσολμον] ὅθεν ἔγνω πρώτα τοὺς ἀνθρώπους τολμᾶν, ἀπὸ τῆς ἀνάγκης δηλονότι.

v. 227 (174). αἰσχρόμητις] αἰσχρὰ ποιεῖν ἀναγκάζουσα.

v. 228 (175). παράκοπα] τοῦ νοῦ παράκοπη. πρωτοπήμων] ἡ μείζων τῶν ἄλλων πημάτων.

v. 232 (178). λιτὰς δὲ] καὶν διὰ τὰς λιτὰς ἃς ἐποιεῖτο πρὸς τὸν πατέρα παρ' οὐδὲν ἡγήσαντο τὴν ζωὴν αὐτῆς.

v. 233 (179). αἰῶνα παρθένειον· ἤγουν τὰς διὰ τὴν ζωὴν τῆς παρθένου (?). Farn.

v. 238 (182). περίπεπτη] περιεσκεπασμένην.

v. 239 (183). προνωπῆ] προνενευκυῖαν.

v. 240 (183). ἀέρδην] βαστακτικῶς.

v. 241 (183). καλλιπρώρου] εὐμόρφου.

v. 243 (185). βίᾳ χαλινῶν] τῇ βίᾳ καὶ τῷ ἀνιύδῳ μένει τῶν χαλινῶν *), τῶν μὴ ἐώντων αὐτὴν λαλεῖν.

v. 247 (189). ὡς ἐν γραφαῖς] διὰ τὸ κάλλος ἢ διὰ τὸ ἀφωνητεῖν.

v. 251 (192). ἀταύρωτος] ἄζευκτος, παρθενική.

v. 252 (193). τριτόσπονδον] πολλὰς θυσίας ποιοῦντα καὶ εὐωχίας καὶ συμπόσια. εὔποσμον] ζηλωτὸν ἐποίει δι' ἑαυτὴν τὸν πατέρα.

v. 253 (195). οὐκ εἰδον] διὰ τὸ ἀπαυθρώπου εἶναι τὴν σφαγήν.

*) ἀλλὰ τὸ καλινῶν ἐστι μετοχὴ βίᾳ καλινῶν τῷ ἀνιύδῳ μένει. Scalig. — De Pauw. κλίνης nisi φύλακα quoque legit.

Digitized by Google

v. 256 (197). τοῖς μὲν παθοῦσι μαθεῖν] τοῖς μὲν πεπονθόσιν ἡ δίκη δίδωσι τὸ μαθεῖν. Δίκην γὰρ δόντες μανθάνουσι τὸ μέλλον. — Δίκαια δὲ ἡ δικαιοσύνη.

v. 260 (200). τῷ πρόσθεν] οἱ γὰρ πρόγονοι τὸ μέλλον καὶ πρόσθεν οἶδεν.

v. 261 (201). κορὸν] φανερόν. Τὸ πεπρωμένον φανερὸν ἥξει. — σύναρθρα αὐτμαῖς] συνηρμοσμένη βοαῖς καὶ ὀρήνοις. al. συνίζησις. Farn.

v. 262 (202). εὔπραξις] εὐπραία *).

v. 263 (203). τόδ' ἄγχιστον] τὸ συγγενικόν.

v. 264 (204). μονάφρουρα ἔρος] ἐπειδὴ μόνοι μέροντες ἐφύλασσον τὴν Ἑλλάδα.

v. 265 (205). ἥκω σεβίζων] Β. αἱ ἑξῆς αὗται συστημάτων περίοδοι στίχων εἰσὶν ἰαμβικῶν τριμέτρων ἀκαταλήκτων ἐννεανήσουσα ἑπτά. Ὧν τελευταῖος·

χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος ἐργάσηται πόνου.

Ἐπὶ ταῖς ἀποδέσεσι παρύγραφος καὶ ἐπὶ τῷ τέλει κορωνίς ἐστι τοῦ χοροῦ.

v. 267 (207). ἐρημωθέντος] Α. ἤγουν ἐρήμου καταλειφθέντος, ὡς ἀποδημοῦντος τοῦ βασιλέως· παρόντος μέντοι οὐ δεῖ συμπυγχάνειν αὐτῇ.

v. 270 (210). οὐδὲ σιγώσῃ] εἰ μὴ θέλεις εἰπεῖν, οὐ μεμψαίμην ἄν.

v. 271 (211). παρυμία] παλαιὸς λόγος.

v. 272 (212). ἕως γένοιτο] γένοιτο καλὴ ἡμέρα, ὥσπερ ἡ νύξ.

v. 280 (220). μὴ δολώσαντος θεοῦ] εἰ μήπω θεός με ἀπατᾷ.

v. 283 (223). ἄπτερος] ἀσάφτερος, ναύφη.

v. 290 (230). Ἑρμαῖον] ὄρος Λήμνου ἐνῷ ἐτιμᾶτο ὁ Ἑρμῆς.

v. 291 (231). φάνὰν] λαμπάδα.

v. 293 (233). νωτίσαι] ὑπερβῆναι. — Πᾶσι ἔλῃ τε πάντου· ὑπὲρ τὸν Ἑλλήσποντον. Farn.

v. 294 (234). ἰσχὺς] μεθίστη πεύκη, ἰσχὺς πυρός.

v. 300 (240). Μεσαπίου] Μεσάπιον, ὄρος μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Βοιωτίας.

v. 302 (242). σωμὸν] σωρόν.

*) Sch. εὐπραξία.

Digitized by Google

v. 303 (243). μαυρομμάτη] Σημείωσαι, ὅτι ἀπέβαλε τὸ α διὰ τὸ μέτρον.

v. 308 (248). πλόον καίουσα] ἡ τοῦ Κιθαιρῶνος.

v. 310 (250). Αἰγίπλαγκτον] ὄρος Μεγαρίδος.

v. 313 (253). πώγωνα] πώγωνα λέγει τὴν εἰς ὀξὺ λήγουσαν ἀκμὴν τοῦ πυρός. Καὶ ὁ πώγων γὰρ εἰς ὀξὺ λήγει. Ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ (Prom. vinct. v. 64.) αὐθάδη γνάθον τὴν ἀκμὴν εἴρηκε καὶ ὀξύτητα τῆς σφηνός. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τούτου ὠνομάσθη παρὰ τοῖς μετεωρολόγοις πώγωνίας ἀστήρ. Σαρωνίκου] κόλπος περὶ Τροιζῆνα.

v. 314 (254). κάτοπτον] τὸ κατόψιον.

v. 316 (256). Ἀραχναῖον αἶπος] ὄρος Ἄργους.

v. 318 (258). οὐκ ἄπαπτον] οὐ ξένην ἀλλὰ συγγενές.

v. 334 (274). φυταλμίων] οὐ κατὰ τὸν φυτάλμιον Δία ἐνταῦθα ἡ ἐτυμολογία· ἐκ τῆς φύτλης δὲ γίνεται φυτάλμιος. ἦγουν φυτοσπόρος, καὶ μεταθέσει διὰ καλλιφωνίαν, φυτάλμιος.

v. 338 (277). νήστεις πρὸς ἀρίστοισιν· διὰ τὸ μέτρον. al. ἦγουν πρὸς ἄδειπνοί. Farn.

v. 349 (289). προθεῖν· ὥστε — κέρδεσιν. F.

v. 351 (291). διαύλου θάτερον] ἐπειδὴ ὁ δίαυλος δύο ἔχει σταδίους, ὧν τὸν ἕτερον διῆλθον ἤδη εἰς Τροίαν ἀνελθόντες, δεῖ λοιπὸν καὶ τὸν ἄλλον διελθεῖν, καὶ ὑπρνοαστῆσαι, πρὸς τὸν οἶκον.

v. 354 (294). πρόςπαια] πρόςφατα· νῦν προςπαίσαντα καὶ προςκρούσαντα αὐτοῖς.

v. 358 (298). εὐφρόνως· φρονίμως. F.

v. 361 (301). οὐκ ἄτιμος] τιμώμενοι γὰρ οἱ θεοὶ ἠμείψαντο ἡμᾶς.

v. 362 (302). ὦ Ζεῦ βασιλεῦ] B. εἴρηται ἡμῖν ἐν τῷ τῶν Περσῶν δράματι περὶ τοῦ εἴδους τούτου τῶν χορῶν, ὅμοιον γάρ ἐστιν ἐκείνοις καὶ τοῦτο. Ἔχει γὰρ ἐν ἀρχῇ μὲν σύστημα ἐπιφθεγματικόν, εἰς δύο διηρημένον περιόδους κώλων ἀναπαιστικῶν ιβ'· ἐξῆς δὲ στροφὰς γ', καὶ ἀντιστροφὰς τοσαύτας καὶ ἐπῳδόν. Καλεῖται δὲ ταῦτα ἐπὰ ἐπῳδική. Ἐπὶ ταῖς ἀποθέσεσι παράγραφος· ἐπὶ δὲ τῷ τέλει τῆς ἐπῳδοῦ κορωνὶς καὶ παράγραφος.

v. 368 (308). γάγγαμον] A. δίκτυον.

v. 371 (311). τόξου] ἦγουν τὴν τιμωρίαν, μεταφορικῶς.

Digitized by Google

v. 379 (318). ἀξίστων] τῶν ἱερῶν.

v. 381 (319). πέφανται] οἱ θεοί, φησί, πέφανται καὶ φρενοβλαβεῖς ποιοῦσι τοὺς ἐκγόνους τῶν ἀσεβῶν τῶν πενόντων Ἄρη μείζω ἢ δικαίως κατὰ τῶν δωμάτων τῶν ἀτολμήτων. Ἤγουν, ὑπὲρ τὸ δίκαιον μαχομένους τοῖς ἱεροῖς οἴκοις τῶν θεῶν.

v. 390 (323). ἐκλακτίσαντι μεγάλα] μεγάλως, ἀπὸ μοῦς (? cf. 772). F.

v. 392 (324). πειθὼ] τῆς δ' ἄτης πειθὼ ἄφερτος καὶ ἀφάμπαυστος καὶ βαρεῖά ἐστιν, ἥτις βιάζει αὐτούς, πρόνοιαν, ἵνα μὴ τοῦ πλουτίσαι τοὺς παῖδας ποιωμέθα.

v. 396 (327). σίνος] ταὐτ' ἔστι, σέλας *).

v. 413 (335). ἀντάφερσον] ἤγουν ἀντὶ ἀρότου φθορὰν καὶ ἀπώλειαν κομίσασαι.

v. 418 (337). τὸ δ' ἐνυέπουσας] ἤγουν τὸ μέλλον.

v. 421 (340). ἀφεμένων] ἀφεμένων ἡμῶν τῆς σιγῆς· ὅ ἐστι καὶ ἀφισταμένων τοῦ σιγᾶν, τοῦτ' ἔστι, καὶ παῤῥησιαζομένων καὶ φθεγγομένων τε, διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὴν δέσποιναν, ὅμως τῇ παλαιᾷ αἰδοῖ σώζομεν αὐτῆς τὴν παρουσίαν, καὶ πάρεστιν ἡμῖν ἰδεῖν ἡδίστη, καὶ πολύτιμος καὶ ἀλοίδορος. Ἤγουν νομίζομεν ἔτι συνεῖναι ἡμῖν αὐτὴν καὶ τῆς παρ' ἡμῶν τιμῆς ἀπολαύειν.

v. 438 (351). συνορμιένοις] τῶν συναγομένων ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἁπάντων ἑκάστου τοῖς οἴκοις ὀδυνηρὰ πένθησις διαπρέπει. — πλησιπάρθενος· τὴν παρθένον πέρουσα. F.

v. 440 (352). δόμων. τῶν οἰκῶν. F.

v. 443 (354). οὓς μὲν γὰρ πέμψεν ὁ δομος οἶδεν. F.

v. 446 (356). ὁ χρυσαμοιβὸς] Β. Στροφὴ ἑτέρων κώλων ιζ'.

v. 455 (359). ἀλλοτρίοις] Α. ὅτι δι' ἀλλοτρίου ἀπώλλυτο γυναῖκα, σιοπηλῶς βοᾷ μετὰ ὀργῆς, δίκην κυνός.

v. 460 (362). τεῖχος] ὃ ἐποίησαν ἐν τῇ Τροίᾳ. Βέλτιον δὲ αὐτῆς τῆς Τροίας τὰ τείχη εἰπεῖν. Τὸ δ' εὔμορφοι πρὸς πλείονα οἶκτον προσέθηκεν.

v. 464 (364). βαρεῖα δ' ἀστῶν] Β. Ἀντιστροφὴ κώλων ιζ'. — δημοκράτου. τῆς δημοσίας. F.

v. 473 (366). παλιντυχῆ· ἐναντία (f. -τίᾳ) δυστυχεῖ. F.

v. 475 (368). ὑπερκότως· ἤγουν τὸ λίαν ἁπλῶς. F.

*) librarii error; pertinet ad τὸ φῶς. Sp.

Digitized by Google

v. 482 (372). πυρὸς] B. ἐπυρὸς κώλων ἓξ.

v. 485 (374). ψύδος] A. τὸ ψύδος σύστοιχον τῷ ψεύδει ὡς καὶ τὸ ψυδρόν. Ὅτε δὲ συγγενῆ τὸ δ καὶ τὸ θ τῷ λ, Προϋπόκειται δὲ τὸ ψεῦδος.

v. 493 (379). ὁ θῆλυς ὅρος] ἤγουν περιφραστικῶς, ἡ γυνή· ὡς ταυτὸν ὂν γυναῖκα εἰπεῖν, καὶ ὅρον αὐτῆς ἐκδεδόσθαι.

v. 496 (380). γυναικοκήρυκτον] τὸ φημιζόμενον ἀφοδον ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀνυπαρκτόν ἐστι καὶ ταχέως ἀφεραιρούμενον καὶ σὺν ἐπὶ πολὺ διαμένον. — γυναικαγόρευτον, ἤτοι τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν γυναικῶν. F.

v. 508 (392). πέλοι· ἄν. al. ὑπάρχει. F.

v. 512 (396). δεκάσω] τινὲς μέμφονται τῇ λέξει, ὅτι αὐθήμερον ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας ἥκοντας *).

v. 513 (397). πολλῶν ἀγγειοκῶν] ἡ λέξις ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀγγυρῶν, ὧν πολλῶν ἀγγειοκῶν εἰς τὸ ὕδωρ μία τις περισώζει τὴν ναῦν.

v. 520 (404). κὐπαγώνιος] ἀπόμαχος.

v. 522 (406). τιμάορον] βοηθόν.

v. 527 (411). ἀνηλίοι] οἱ εἰς ἀνασολὴν ὁρῶντες.

v. 528 (412). ἦπου· ὄντως, ἴσως. F.

v. 529 (413). δέξαισθε· ἄν. F.

v. 534 (418). μακέλλῃ] σκάφῃ **).

v. 540 (424). Πάρις γὰρ] ἀπὸ κοινοῦ τὸ οὔτε ληπτέον καὶ εἰς τὶ Πάρις· συνυπακούεται γὰρ ἐκ τοῦ ἐπαγομένου.

v. 541 (425). τὸ δρᾶμα τοῦ πάθους πλέον] τοῦτο δηλοῖ ὡς οὐ πλέον δέδρακεν ἢ πέπονθεν.

v. 543 (427). τοῦ ῥύσιου] τοῦ ῥύσασθαι τοὺς Τρῶας ***).

v. 544 (428). ἔθριεν] ἐθέρισεν †) ἔκειρε. Κοινῶς δὲ ἔθριξεν, ἀφεῖλεν· ἀφ' οὗ καὶ ἡ θρὶξ καὶ Εὐριπίδης (in Oreste 128., ubi Εἶδετε et ἀπέθρισεν in Jambo. De Pauw.)

Ἴδετε καθ' ἕκβας ὡς ἀπέθριξε τρίχας.

v. 545 (429). θάμάρτια] τὸν μισθὸν τῆς ἁμαρτίας.

---

*) Vide Sam. Petit. Legg. Att. p. 57. Sp.

**) σκάφῃ. Aur.

***) Inepte. Ῥύσιον et ῥύσια pignus in genere et pignora, seu quod in praedam rapitur — ῥυσιάζειν, vid. Not. Sp.

†) Sch. ἐθέρισεν, nescio unde: nam Pauw., Stanl. ἐθέρισεν.

Digitized by Google

v. 558 (442). ὧν νῦν τὸ νῦν] ὧν ἐστι τὸ εἰρημένον ὑπὸ σοῦ, (v. 547.) τό·

τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ ἐγώ.

v. 564 (448). σπαρνὰς] ἀντὶ τοῦ σπανίως. Καὶ νῦν γὰρ σὺ συνέχῃς ἀπηλαύομεν. Τὰ δὲ παρήφεια ἀντὶ τοῦ παραδρομὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν νεῶν.

v. 568 (452). λειμώνιαι· λειμῶνα λέγει νῦν τὸ κοινῶς λίβαχ. F. (f. λίβαδα).

v. 569 (453). ἅμπεδον αἵνου] τὸ ἑβραῖον, ἤγουν τὸ περιβεβλημένον ἡμῖν κάλλος *).

v. 578 (462). τί τοὺς ἀπολωλότας] χρὴ κατὰ συνεκδοχὴν ἤγουν; τί δεῖ ψηφίζεσθαι περὶ τῶν ἀπολωλότων;

v. 579 (463). τύχης τοιαύτης] ἐπὶ τῇ ἀπόβολῇ τῶν ἀπολλυμένων δεῖ τὸν ζῶντα ἀλγεῖν, καὶ πάλιν ἐπὶ ταῖς εὐπορίαις χαίρειν.

v. 589 (473). χάρις τιμήσεται] ἤγουν ἐμισλογήσουσι καὶ τῷ Διὶ χάριν τῷ τάδε διαπραξαμένῳ.

v. 591 (475). σὺκ ἀναίνομαι] χαίρω ἐν τῷ μὴ ἀντιλέγειν.

v. 592 (476). ἡβᾷ τοῖς γέρουσιν] τοῦτ' ἔστιν, ὁμιλεῖ. Ἐπιθυμοῦσι γὰρ μανθάνειν, ὧν οὐκ εἰς πεῖραν ἦλθον.

v. 594 (478). σὺν δὲ πλουτίζειν ἐμὲ] μεταδιδόναί μοι τῆς χαρᾶς.

v. 595 (479). ἀνωλόλυξάμεν. ἤγουν ἐπαινίσαμεν. F.

v. 600 (484). πρὸς γυναικὸς] ἤγουν γυναικός ἐστι μετεωρίζεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν ἀκούσασάν τι.

v. 605 (489). κοιμῶντες· ῥᾳθυμοῦντες ἐπὶ τῷ ὀπτῆσαι ἡθυμᾶσαι. F.

v. 606 (490). τὰ μάσσω] τὰ μακρά.

v. 612 (496). πυλας ἀνοῖξαι· ὥστε. F.

v. 615 (499). δωμάτων κύνα] ἤγουν φύλακα.

v. 617 (501). σημαντήριον] σφραγῖδα τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα εὐνῆς.

v. 620 (504). μᾶλλον ἢ χαλκοῦ βαφὰς] ὥςπερ οὐκ οἶδα τὰς βαφὰς τοῦ σιδήρου, οὕτως οὐδὲ ἡδονὴν ἑτέρου ἀνδρός.

---

*) Sch. περιβεβλημένον —. De Pauw.: κατὰ τὸ περιβεβλημένων cet.

Digitized by Google

v. 623 (507). αὕτη μὲν οὕτως εἶπε] οὕτως εἶπεν ἀμφιβόλοις λόγοις καὶ ἐξηγητικοῖς, ὥστε σε μαθεῖν.

v. 635 (519). ἄχθος· βάρος. F.

v. 636 (520). ἄωρος· πρῶτος ἐξαίρετος. F.

v. 644 (525). τρέφαντος· τοῦ ζωογονοῦντος. F.

v. 645 (529). χαῖρε ἡ τιμὴ θεῶν] ἤγουν ταῦτα λέγοντες ἀτιμάζομεν τοὺς θεούς.

v. 649 (533). ἐξαγισθέντας δόμων] ἐξορισθέντας.

v. 652 (536). σεσαγμένων] σεσωρευμένων.

v. 655 (539). εὐεστοῖ] εὐτυχεῖ.

v. 658 (542). ξυνώμοσαν γὰρ] ἐκφράζει τὴν τοῦ χειμῶνος χαλεπότητα.

v. 663 (547). ἤρειπεν· κατέβαλλεν, συνέφορησεν, κεροτυπούμενος] ἤγουν τοῖς κέρασιν ἀλλήλων τυπτόμενος. Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταύρων.

v. 676 (560). οὐ πεποιθότες τύχῃ] οὐ θαῤῥοῦντες, ἀλλ' ἀμφίβολοι ὄντες εἰ ἔτι σωθείημεν.

v. 677 (561). ἐξομολοῦμεν] ὥσπερ ἐθεραπεύομεν ἐν λογισμοῖς τισι τὴν νέαν συμφοράν.

σκαφομένου] διασκεδασθέντος δίκην σκαφοῦ.

v. 688 (572). κλύειν· ἀκούειν. F.

v. 689 (573). τίς ποτ' ὠνόμαζεν] Β. ὁ παρὼν χορὸς συνέστηκεν ἐκ κώλων κς'. Ὧν τὰ μὲν ᾱ εἰσὶ χοριαμβικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ πενθημιμερῆ καὶ ἡμιόλια, καὶ τρίμετρα βραχυκατάληκτα καὶ καταληκτικά. Ἑξῆς δὲ μεταβὰς εἰς ἕτερον ὑπόθεσιν καὶ τὰ μέτρου ἐπήλλαξε. Καί εἰσι τὰ ἑξῆς κῶλα ἀνακλαστικὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ καὶ μονόμετρα κς'. Ὧν τελευταῖον·

Πόλιν οἰκουροῦντα πολιτῶν.

τίς ποτ' ὠνόμαζεν] Β. Στροφὴ κώλων ις'.

v. 697 (575). ἐλάνδρος, ἐλέπτολις] Α. ὁ ἑλὼν καὶ καθελὼν τὸν τῆς Ἑλένης ἄνδρα Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ.

v. 598. ἀβροτίμων· τῶν λίαν τιμίων. F.

v. 699 (576). Ζεφύρου] ἐξ ἑσπέρας γὰρ πνέων οὖριος τούτῳ γέγονε.

v. 701 (577). πλάταν. τὴν κώπην. F.

v. 704 (578). ἀειφύλλους· συνίζησις. F.

Digitized by Google

v. 706 (548). Ἰλίῳ δὲ κῆδος] Ἐπειδὴ τὸ κῆδος σημαίνει καὶ τὴν ἐπιγαμβρίαν καὶ τὸ πένθος, ἐδήλωσε νῦν ὅτι τὸ πένθος λέγει· Ἰλιὰς γὰρ καπῶν, ἡ παροιμία φησί.

Ἰλίῳ δὲ κῆδος] B. Ἀντιστροφὴ κώλων ιϛ'.

v. 708 (550). μῆνις ἥλασε τραπέζας· ἐπέφερε· — ἕνεκα. F.

v. 712 (581). ἐξέπρεπεν· ἤρμοζεν. F.

v. 720 (584). πολύδρηνον] A. λίαν πολύδρηνον, καὶ μέλεον αἷμα ἀναλῶσα.

v. 723 (585). ἔδρεψεν] ἦγουν ἀνέδρεψεν αὐτὸν τὸν Ἀλεξάνδρου τις ἐκτεθέντα.

ἔδρεψεν] B. στροφὴ ἑτέρα κώλων ί.

v. 729 (588). πολλάς· ἦγουν πολλάκις δ' ἔσχ' — πράξεσχε, προσῆλθε. F.

v. 732 (589). σαίνων] A. τὸ σαίνων πρὸς τὸ φαιδρωπὸς καὶ πρὸς τὸ ἔσχε (f. ἔσκε) ἀποδώσεις, καὶ οὐχὶ ὥς τινες πρὸς τὸ σέκνου*) ἀποδιδόντες σαίσαντος φασί. Ὡς τὸ παρ' Ὁμήρῳ· ἀντράκτων ἐπιδέξια. (Iliad. B. 353.)

v. 733 (590). χρονίσθεις δ' ἀπέδειξεν] B. Ἀντιστροφὴ κώλων ί.

v. 735 (591). ἀμείβων] A. ἦγουν ἀμοιβὰς δεδοὺς τοῖς θρέψασιν αὐτόν.

v. 736 (592). ἄταισιν. ἦγουν πολέμοις. F.

v. 739 (593). πολύκτονον· πολλοὺς κτείναν. F.

v. 743 (595). παραυτὰ δ' οὖν ἐλθεῖν] B. Στροφὴ ἑτέρα κώλων ιβ'.

v. 746 (597). ἀκαιρκαῖον] A. λίαν κεκοσμημένην.

ἄγαλμα πλούτου] διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς. οὐ γὰρ ἦν δυσειδὴς ὥστε τὸν πλοῦτον αἰσχύνειν.

v. 752 (600). συμένα] ἦγουν ὁρμηθεῖσα.

v. 753 (601). Διὸς ξενίου] οὗτος γὰρ ἔπεμψε ταύτην αὐτοῖς τοῖς Τρωσί, καὶ τὸν Τρωϊκὸν δι' αὐτὴν συνεστήσατο πόλεμον.

v. 755 (603). Παλλάδος δ' ἐν τοῖς βροτοῖς] B. Ἀντιστροφὴ κώλων ιβ'.

v. 767 (611). φιλεῖ] B. Στροφὴ ἑτέρα κώλων ί.

v. 772 (613). δαίμονά τε τὸν ἀπόλεμον· τὸν Ἄμασχον. ἀντὶ μιᾶς. (cf. 390 et 1164) F.

*) Sic Pauw., Schütz.; τέκνον Stanl.

Digitized by Google

v. 775 (615). Δίκα.] B. Ἀπιστορρήτῃ καὶ λίαν ἐν δυσκάπνοισι.] A. ἤγουν πενιχροῖς καὶ εὐτελέσι.

v. 783 (619). Ἄγε δὴ βασιλεῦ.] B. Σύστημα ἐπιφθεγματικὸν κώλων ἀνακαμπτικῶν κ.τ.λ.

v. 793 (631). προβατογνώμων.] A. ἤγουν ἀπλοῦς καὶ ἄκακος τὴν γνώμην.

v. 798 (634). ὑδαρεῖ.] μεμιγμένῃ καθαρᾷ καὶ ἀκράτῳ.

v. 810 (646). πρῶτον μὲν Ἄργος.] B. εἴσθεσις διπλῆς ἰσονοστροφικῆς τε καὶ συνεχοῦς. Οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι ἑξῆς· Ἴλιον τελευτᾶσι.

Μέλοι δέ τοι σοι τῶν πρὶν ἂν μέλλειν τελεῖν.

v. 814 (650). ἀνδροδυνῆτας.] ἀνδροφθόρους. F.

v. 822 (658). παγὰς.] A. δίκτυα, παγίδας. Καὶ τοῦτο δήπου τὸ Αἰσχύλου*)· τοῖς ἑαυτοῦ πτεροῖς κέρκεσαν καὶ ἐνσχεδεῖς ταῖς πάγαις, ἃς ἄλλως ἐφῆκε, τὰ ἐκ τοῦ νόμου δικαίως ἔσφηκε.

v. 827 (661). ὠμηστὴς λέων.] ἤγουν ὡς ἐπὶ λέων ὠμοφάγος.

v. 838 (674). ἐξεπάτησαι.] ἤγουν, καλῶς οἶδα διακρίνειν τὰς

---

*) Non Aeschyli Tragici, sed Aeschyli paroemiographi eujusdam haec esse putabat Toupius ad Suid. Tom. II. 14. Postea vero se ipse correxit. „Athenaeus XI. 12. p. 494. Καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ ταῖς σαυτοῦ πτεροῖς κατὰ τὸν ξαυμάσιον Αἰσχύλον ἁλίσκῃ, ἀφροδισιονύσους λύσεις κραγματευόμενος. ad quem locum vide Dalechampium. Ita Aristoph. Av. v. 808.

Ταυτὶ μὲν ἥκασμεθα κατὰ τὸν Αἰσχύλον·
Τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς.

ubi Schol. Ἐκεῖνος γὰρ Λιβυστικὴν αὐτὴν καλεῖ παροιμίαν·

Ὡς δ' ἐστὶ μύθων τῶν Λιβυστικῶν λόγος·
Πληγέντ' ἀράκτῳ τοξικῷ τὴν αἰετὸν
Εἰκεῖν ἰδόντα μηχανὴν πτερώματος.
Τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς
Ἁλισκόμεθα.

Quare ad Aeschylum Tragicum allusit scriptor, quisquis fuerit, quem descripsit Scholiastes." Hactenus Toupius. Contra Blomf.: „hic locus, qui etiam apud Svidam ponitur v. Πάγας, vix dubium est quin desumtus fuerit ex Aeliani libro de Providentia. Aelianus autem respexit ad locum istum decantatum ex Aeschyli Myrmidosin, quem illustravit Gatakerus in Misc. Adv. Posth. c. 12. et inter recentes Porsonus ad Eurip. Med. p. 19." Sic Blomfieldius. Vide annotat. G. Dindorf. ad loc. Athen.

Digitized by Google

ὁμιλίας τῶν συνόντων μοι, ὡς τὰς ἐμφάσεις τῶν προσώπων τὰ κάτοπτρα.

v. 841 (677). ἄρτερ οὐχ ἑκὼν ἕπλει] ἤλεγξε γὰρ τὴν μανίαν αὐτοῦ Παλαμήδης.

v. 842 (678). σειραφόρος] ἤγουν δέσμην ἵππων σὺν ἐμοὶ τὸ ἅρμα ἐλαύνων.

v. 876 (712). ἀελημμένης· ἤγουν ἤδη περειλημμένης τῆς δάρης τῇ ἀρούρῃ. F.

v. 882 (718). τόν τ' ἰωνικόν. F.

v. 916 (752). ἐναισίμως] προφητεύοντος.

v. 917 (753). παρ' ἄλλων] ὅτι τὸ αἰσθάνεσθαι δηλοῖ, μὴ παρὰ τῶν οἰκείων ἢ παρ' ἑαυτοῦ πρέπει ἔρχεσθαι.

v. 919 (755). ἄβρυνε] καλλώπιζε.

v. 920 (756). χαμαιπετεῖς βάσεις] μὴ ὡς βαρβάρῳ μοι κέλευε ῥιπτεῖσθαι. Οἱ βάρβαροι γὰρ γονυκλισίαις τοὺς βασιλεῖς εὐφημοῦσιν.

v. 926 (762). ποδοψήστρων] ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πέπλων, δι' ὧν τοὺς πόδας ἐκμάσσαντες λαμπροτέρους ποιοῦσιν οἱ τοιαῦτα ἐκπλύνοντες συνεχῶς. Ποδόψηστρα γὰρ κυρίως τοῦτα λέγεται. Νῦν δὲ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας ἁπλῶς πέπλα οὕτως εἴρηκε.

v. 937 (773). μή νυν] καὶ ὁμαλισμὸν ἀναγνωστέον τὸ νυν, καὶ ἄνευ τόνου, ἵνα ᾖ ἀντὶ τοῦ δή.

v. 938 (774). δημόδρους] ὑπὸ τοῦ δήμου φημιζομένη. Ὡς καὶ Ἡσίοδος φησι· (Ἔργ. 971.) Φήμη δ' οὐ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ

Λαοὶ φημίζουσι· (θεός νυ τίς ἐστι καὶ αὐτή).

v. 948 (784). σωματοφθορεῖν· τὸ σώματα φθείρειν ὑπὸ χεῖρα — πόσιν ἄνδρα ἁπλῶς. F.

v. 956 (792). κατέστραμμαι] Ἄλλως, κατέστραμαι, ἀντὶ τοῦ κατέστην. — Κατέστραμαι· ἰωνικόν, κατέστην. Sch. εὕρηται καὶ κατέστραμμαι, ἤγουν κατεβλήθην καὶ ἡττήθην, ὥστε ἀκούειν σου τάδε· ἤτοι ὑπακοῦσαι εἰς ταῦτα· ὁ δὴ ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν πεποδημένων καὶ κατεστραμμένων πόλεων εἴρηται. F.

v. 975 (811). τίπτε μοι] Β. ὁ παρὼν χορὸς συνίσταται ἐκ κώλων χοριαμβικῶν ξ'. Ὧν τὰ μέν ἐστι δίμετρα ἀκατάληκτα· τὰ δὲ καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ· τὰ δὲ πενθημιμερῆ καὶ ἡμιόλια, καὶ τρίμετρα βραχυκατάληκτα. Ὧν τελευταῖον

Ζωήρυφα πάνυ φρενός.

Digitized by Google

τέπτε μοι] B. στροφὴ κώλων ιγ'.

v. 979 (814). οὐδ' ἀποπτύσαι· ὥστε ἀποβαλεῖν τοῦτο. F.

v. 987 (817). πεύθομαι] B. Ἀντιστροφὴ κώλων ιγ'.

v. 999 (823). μάλα γὰρ] B. Στροφὴ ἑτέρα κώλων ιέ.

v. 1015 (829). πρῆνιν πάσσν] A. ἤγουν λιμὰν διεσκέδασε.

v. 1016 (830). τὸ πεσὸν] B. Ἀντιστροφὴ κώλων ιέ.

v. 1022 (831). ἐπ' εὐλαβείᾳ γε] A. τὸν Ἀσκληπιὸν γὰρ ἐκεραύνωσεν ἀναστήσαντα τὸν Ἱππόλυτον, ὥστε μὴ ἔτι βλαβῆναι. *)

v. 1033 (837). ἔῶν νομίζου] αἱ συστηματικαὶ αὗται περίοδοι στίχων εἰσὶν ἰαμβικῶν τριμέτρων ἀκαταλήκτων λ'. Ὧν τελευταῖόν·

Ἔκουσ' ἀνάγκῃ τῇδε παίπαλον ζυγόν.

v. 1042 (846). ἤμησαν καλῶς] A. ἤγουν ἐπλούτησαν καλῶς ὡς ἐκ θερισμοῦ. Παρὰ στάχυμην δέ, ἀντὶ τοῦ παρὰ τὸ πρέπον.

v. 1049 (853). φανὴν βάρβαρον] ὅτι βάρβαρον τὸ ἄγνευον, διὰ τοῦτο παρεβάλλει τοῦτο αὐτῇ. Ἐν Θρᾴκῃ γὰρ καὶ ἡ μεταμόρφωσις αὐτῆς ἱστόρηται.

v. 1059 (863). παρβάνφ] βαρβάρῳ.

v. 1060 (869). πρὶν αἱματηρὸν] ἀπὸ τῶν στρηνιώντων ὑποζυγίων, ἃ οὐκ εἰκὸς τῷ χαλινῷ ἀφρίζει μετὰ εὐτέλειας. Ἢ, ἐπεὶ αὕτη οὐ πείθεται πρὶν αἱματός μου τὴν ψυχὴν ἐξαφρίσθαι· ἀντὶ τοῦ πρὶν ὀργισθῆναί με αὐτῇ.

v. 1070 (874). ποποῖ δᾶ] Δᾶ, γῆ, Δωρικῶς. Ὅθεν καὶ Δημήτηρ οἷον γῆ μήτηρ. Προσαναφωνεῖ δὲ τὰ εὑρόμενα.

ὀτοτοτοῖ ποποῖ δᾶ] B. εἴδεσις διπλῆς ἀμοιβαίας, τὰς περιόδους μονοστροφικὰς καὶ συνεχεῖς ἔχουσα. Εἰσὶ δὲ οἱ μὲν τοῦ χοροῦ στίχοι, ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι· τὰ δὲ τοῦ ἑτέρου προσώπου κῶλα ἀντισπαστικά. Ἔοικε δὲ ταῦτα στροφῇ καὶ ἀντιστροφῆς κῶλα β', ὧν τὸ ά ἡμιόλιον, τὸ δὲ β' πενθημιμερές. Ὁμοίως καὶ τῆς ἀντιστροφῆς· τὰ αὐτὰ γάρ εἰσι κῶλα. Ἔχουσι δὲ καὶ πόδας πεντεσυλλάβους.

---

*) De Aesculapio ob resuscitatum mortuum fulmine icto a Jove Pindar. Pyth. III., quocum conferendus Apollonius Rhod. IV. 615 sqq., qui de Apolline similia narrat. Sp. — Legebat ἀβλαβείᾳ (non εὐλαβείᾳ). Huet. — Fort. ὥστε μή τι βλ., sine sensu. B.

Digitized by Google

v. 1078 (882). Ἀπολλον] Β. ἑτέρα στροφή· κῶλα γ'. Ὧν τὸ ά πενθημιμερές, τὸ β' δίμετρον ἀκατάληκτον, τὸ δὲ γ' ἰαμβικὸς στίχος τρίμετρος ἀκατάληκτος.

v. 1079 (883). ἀπόλλων ἐμὸς] Α. ἀπολλύων με. Παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν.

v. 1080 (884). ἀπώλεσας] ἐκείνην γὰρ ἀπώλειαν μόνως ὁρίζομαι τὴν τῆς βουλείας, οὐ τὴν νῦν (?). δεύτερον] δεύτερον με ἀπώλεσας, οὐ μετὰ καμάτου.

v. 1083 (887). Ἀπολλον] Β. Ἀντιστροφὴ ἔχουσα κῶλα γ' ὅμοια ταῖς τῆς στροφῆς.

v. 1088 (893). μισόθεον] Α. ἄθεον, θεοστυγές.

μισόθεον] Β. ἑτέρα στροφὴ ἔχουσα κῶλα γ'. Ὧν τὸ ά ἀντισπαστικὸν τρίμετρον βραχυκατάληκτον· τὸ β' δίμετρον ἀκατάληκτον. Ἔχουσι δὲ πενθασυλλάβους πόδας. Τὸ δὲ γ' ἰαμβικὸν τρίμετρον ἀκατάληκτον.

v. 1089 (894). κ' ἀρτάναι] Α. ἀγχόναι.

v. 1091 (896). ἔοικεν εὑρὶν] ἔοικεν, ὡς κύων εὑρὶν, μαστεύειν καὶ ἀναζητεῖν εἰ γέγονεν ἐνθάδε παλαιὸς φόνος.

v. 1093 (898). μαρτυρίοις γὰρ] Φαντάζεται γὰρ ὁρᾶν τὰ σώματα τῶν ἀνηρημένων παίδων Θυέστου.

μαρτυρίοις γὰρ] ἀντιστροφὴ ἑτέρα ἔχουσα κῶλα γ' ὅμοια τοῖς τῆς στροφῆς.

v. 1096 (901). ἦ μὲν· ἦτοι ἐσμέν. F.

v. 1097 (902). προφήτας δ' οὔ τινας] Α. σοὶ λέγοντας ἡμῖν παρὼν σοῦ. Αὐτοὶ γὰρ αὐτάσται γενόμεθα.

v. 1098 (903). ἰὼ ποποῖ] Β. ἑτέρα στροφὴ ἔχουσα κῶλα ε'. Ὧν τὸ πρῶτον ἀντισπαστικὸν δίμετρον ὑπερκατάληκτον. Τὸ β' δίμετρον καταληκτικόν, ἤτοι τὸ ἐφθημιμερές. Τὸ γ' ἰαμβικὸν τρίμετρον ἀκατάληκτον. Τὸ δ' ἀντισπαστικὸν τρίμετρον καταληκτικόν. Τὸ δὲ ε' πενθημιμερές. Ἔχουσι δὲ τοὺς πόδας πενθασυλλάβους.

v. 1102 (905). ἄλκαν] Α. τὸν Ὀρέστην φησί.

v. 1104 (907). βοᾷ] τὰ περὶ Θυέστου.

v. 1105 (908). ἰὼ τάλαινα] Β. ἑτέρα ἀντιστροφὴ ἔχουσα κῶλα ε' ὅμοια τοῖς τῆς στροφῆς.

v. 1109 (910). χειρὸς ὀρεγομένα] Α. Διαδέχονται δὲ ἀλλήλους τοῖς ὀρέγμασι τῶν χειρῶν Αἴγισθος καὶ Κλυταιμνήστρα.

Digitized by Google

v. 1111 (912). ἐπαργέμοισι] τοῖς τυφλοῖς καὶ ἰασήμοις, ἀπὸ τῶν λευκωμάτα ἐχόντων ὀφθαλμῶν *).

v. 1112 (913). ἔ ἔ παπαῖ] Β. Ἐπεῖδεν ἕτερος ἐσχηματίσατο τὰ μέτρα, καὶ προέθηκε τῆς στροφῆς κῶλον· φη τὸ ἔ ἔ. Τὰ δὲ ἑξῆς κῶλά εἰσιν ε. Ὧν τὸ ά ἀντισπαστικὸν δίμετρον ὑπερκατάληκτον. Τὸ β' δίμετρον καταληκτικόν, ἤγουν ἐφθημιμερές. Τὸ γ' ἰαμβικὸν δίμετρον. Τὸ δ' ὅμοιον τῷ ά. Τὸ δὲ ε τρίμετρον καταληκτικόν, καὶ αὐτὸ ἀντισπαστικόν. Ἔχουσι δὲ καὶ πενθασυλλάβους πόδας.

τί τόδε] Α. φαντάζεται τὸν χιτῶνα.

v. 1114 (915). ἡ ξύνευνος] ἡ γυνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος αἰτία ἔσται τοῦ φόνου.

v. 1115 (916). στάσις] ἡ στάσις, φησίν, ἐπολυλύξαι μέλει ἐπὶ τῇ λεωργῷ Κλυταιμνήστρᾳ, ἡνίκα ἀπόληται. Παρὰ τὸ (Odyss. III. 451.):

— — — αἱ δ' ἀλόλυξαν
Θυγατέρες τε κυοί τε καὶ αἰδοίη παράκοιτις.

v. 1117 (918). ποίαν ἐρινὺν] Β. Ἡ στροφὴ αὕτη τοῦ χοροῦ κῶλων ἐστὶ ς', Ὧν τὰ πρῶτα β' ἰαμβικὰ τρίμετρα. Τὸ γ' καὶ δ' ἀντισπαστικὰ τρίμετρα καταληκτικά. Τὸ ε' δίμετρον ὑπερκατάληκτον. Τὸ δὲ ς' ἐφθημιμερές. Ἔχουσι δὲ καὶ πενθασυλλάβους πόδας.

κέλει] Α. ἀντὶ τοῦ λέγεις.

v. 1118 (919). οὔ με φαιδρύνει λόγος] οὐ σεσαφήνισται.

v. 1120 (921). στυγνὸν] τὸ αἷμα.

v. 1121 (922). βίου δόντος] Συμπληροῦται τοῦ βίου δόντος ταῖς αὐγαῖς σου, μηδέπω ὀρῶντος ταῖς αὐγαῖς.

v. 1123 (924). ἄ, ἄ, ἰδοὺ] Β. Ἀντιστροφή ἐστιν αὕτη τῆς ἐφεξῆς στροφῆς καὶ ἔχει κῶλα ἰσόμετρα ἐκείνῃ ε.

ἄπεχε τῆς βοὸς] Α. τίς ἂν ἀποσκήπτειεν αὐτῆς τὸν λόγον μέμφεσθαι, ὅπως ἂν μὴ ἀπόληται;

v. 1126 (926). μελάγκερων] τὸν μελάγκερων ταῦρον λαβοῦσα τῷ μηχανήματι τῷ διὰ τῶν πέπλων τύπτει. Ἐὰν δὲ γράφηται μελαγκέρῳ μηχανήματι τύπτει, ἀντὶ τοῦ κεκρυμμένῳ. Ἄλλως· τῆς μελαγκέρου βοός (?).

v. 1129 (929). οὐ κομπάσαιμ' ἄν] οὐκ ἀλαζονεύομαι μάν-

*) cf. Hesych. s. h. v.

Digitized by Google

τις ἄνδρος ἐπιγινώσκων *) θεόφατα. ὅμως δὲ στοιάζομαί τι κακὸν ἀποβήσεσθαι.

οὐ κομπάσομαι δ'] Β. τῆς τοῦ χοροῦ στροφῆς αὕτη ἐστὶν ἀνάστροφή; ἔχουσα κῶλα ὅμοια ξ.

v. 1131 (931). ἀγαθὰ φάτις] Α. Γνωμολογῶν φησι τοῦτο. Ἐνίοτε γὰρ καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς οἱ χρησμοὶ γίνονται. ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ μοχθηρὰ χρησμῳδοῦσιν. Ἢ τὸ ὅλον ἐπὶ τῷ χρησμῷ Κασσάνδρας· ἀπὸ ταύτων τῶν θεσπισμάτων τις ἀγαθὴ φάτις γίνεται βροτοῖς τοῖς ἐγχωρίοις;

v. 1132 (932). κακῶν γὰρ] διὰ τὰ προσόντα κακὰ τοῖς εἰσερχομένοις καὶ τὰ λεγόμενα φανερά.

v. 1134 (932). φόβον φέρουσι μηδέν] καθὰ τὸ λεγόμενον· Οὐδεὶς εὐτυχὴς πρὸς μάντιν ἀπέρχεται.

v. 1135 (935). ἰὼ ἰὼ παλλάινας] Β. Στροφὴ ἑτέρα κῶλον ε'. Ὧν τὸ α' μονόμετρον. Τὸ β' δίμετρον ὑπερκαταληκτικὸν ἀντισπαστικόν. Τὸ γ' τρίμετρον καταληκτικὸν ὅμοιον. Τὸ δ' ἰαμβικὸν τρίμετρον. Τὸ ε' ὅμοιον τῷ γ'.

v. 1137 (936). πάροδος ἐπαγχέασα] Α. συναναμίξασα τῷ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ συγκεράσασα.

v. 1139 (938). τί γάρ;] τί γὰρ ἄλλο.

v. 1140 (939). φρενομανὴς] Β. Ἑτέρα στροφὴ τοῦ χοροῦ κώλων ξ' ἀντιστοιχούντων. Ὧν τὸ α' τρίμετρον βραχυκατάληκτον. Τὸ β' πενθημιμερές. Τὸ γ' δίμετρον ὑπερκατάληκτον. Τὸ δ' τρίμετρον καταληκτικόν. Τὸ ε' ὅμοιον τῷ α'. Τὸ ς' ὅμοιον τῷ β'.

ἀμφὶ δ' ἀνδρὶ] περὶ σεσηνῆς ἄκοπα φθέγγη.

v. 1142. νόμον ἄκοπον] ᾠδὴν ἀπλῆν. Κιθαριστικὸν δὲ νόμον φησί. Τὸ λέγει· θρηνεῖ νόμῳ ἄκοπον ἀμφὶ συμφοραῖς κακοῖς.

v. 1145 (942). ἀηδὼν] τοῦτο ἁρμόζει τῇ μεταμορφώσει τῆς ἀηδόνος φησίν.

v. 1146 (943). ἰὼ ἰὼ λιγείας] Β. Ἀντιστροφὴ τῇ πρώτῃ στροφῆς κώλων ὁμοίων ε'.

v. 1149 (945). ἄγγελος] Α. Γράφεται αἰτίαν πλημμάτων ἄκαρ] ἐν γὰρ καὶ ἐν ὄρνιθι οὐκ ἀρκεῖ πρωΐη μόνη καὶ οὐ δρήνοις.

*) Sch. ἐκγινώσκειν.

Digitized by Google

v. 1151 (947). πόθεν ἐκιχρήσους] Β. Ἀντιστροφὴ ἑτέρα τῆς τοῦ χόρου στροφῆς κώλων ὁμοίων ς'.

v. 1153 (948). δυσφάτῳ κλάγγῃ] Α. ἀσαφεῖ, αἰνιγματώδει. Ἢ διὰ τὸ δυσηχῆ μαντεύεσθαι, ἢ διὰ τὸ προειδέναι τὰ δεινὰ ἀνωφελῶς.

v. 1155 (950). θεσπεσίας] τῆς μαντικῆς.

v. 1157 (951). ὦ γάμοι γάμοι] Β. Ἑτέρα στροφὴ κώλων ς' ἀντισπαστικῶν. Ὧν τὸ α καὶ β' τρίμετρον ἀκατάληκτον. Τὸ γ' τρίμετρον βραχυκατάληκτον. Τὸ δ' πενθημιμερές. Τὸ ε καὶ τὸ ς' ὅμοια τῷ πρώτῳ.

v. 1160 (952). ἠνυτόμαν] Α. ηὐξόμην.

v. 1163 (955). τί τόδε τορὸν] Β. Ἑτέρα στροφὴ τοῦ χοροῦ κώλων ε ἀντισπαστικῶν. Ὧν τὸ α δίμετρον ὑπερκατάληκτον. Τὸ β' ἑφθημιμερές. Τὸ γ' τρίμετρον καταληκτικόν. Τὸ δ' ὅμοιον. Τὸ ε πενθημιμερές.

v. 1164 (956). νεοχνὸς ἀνδρώπων ἀντὶ μιᾶς. F. (cf. 772.)

v. 1165 (957). πέπλημαι, δ' ὑπαὶ· τέτρωμαι. F.

v. 1168 (958). ἰὼ πόνοι] Β. Ἀντιστροφὴ τῆς ἄνω στροφῆς κώλων ὁμοίων ς'.

v. 1174 (962). ἐπόμενα] Β. Ἀντιστροφὴ τοῦ χοροῦ κώλων ὁμοίων ε.

v. 1179 (965). καὶ μὴν ὁ χρησμός] Β. Εἴσοδος διπλῆς μονοστροφικῆς καὶ συνεχοῦς. Οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι ριθ'. Ὧν τελευταῖος·

Καὶ ταῦθ' ἑκόντων μᾶλλον οἰκτίρω κολύ.

Μετὰ δὲ τὸν λς' κῶλον ἰαμβικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον. Μετὰ δὲ τὸν ρνς' κῶλον ὅμοιον μονόμετρον βραχυκατάληκτον. Μετὰ δὲ τὸν ρλδ' κῶλον ὅμοιον μονόμετρον ἀκατάληκτον.

v. 1195 (981). ἢ τηρῶ τι· ἐπιτηρῶ· F.

v. 1197 (983). τὸ μ' εἰδέναι· τὰ ἐμά. F.

v. 1212. ἄνακτος· ἦγουν πῶς ὀργῆς ἐκπεμφθείς τοῦ Ἀπόλλωνος. F.

v. 1228 (1014). νεῶν τ' ἄπαρχος· ἄρχων. F.

v. 1237 (1023). ἐκκαλούμενος· ἀνεσκύρτησεν, ἠλάλαξεν. F.

v. 1267 (1053). σέ μὲν· πρὸς σὴν ἑαυτῆς ἁρπάσασα τοῦτο λέγε (f. λέγει) σχίζουσα τὰ ἑαυτῆς ἱμάτια. F.

v. 1268 (1154). πεσόντ'. ἀγαθὼ δ'. ἀντὶ τοῦ καλλίω. F.

v. 1271 (1057). ἐπώπτευσας· εἶδες. F.

v. 1278

Digitized by Google

v. 1278 (1064). *ἀντεπίζηνον· ἐναντίον. διάδαχον ἐμοῦ τῆς ξένης.*

v. 1308 (1094). φεῦ φεῦ] A. Ἀπολοφυρομένη λέγει τοῦτο ἐν τῷ εἰσιέναι. Ὀκνεῖ γὰρ εἰσελθεῖν, ὥς τι δεινὸν ὁρῶσα.

v. 1313 (1099). *Σύριον ἀγλάϊσμα*] τὸν ἀπὸ Συρίας λιβανωτόν.

v. 1317 (1103). *οὔ τοι δυσοίζω*] οὐ δυσχεραίνω, φησίν, ὡς ὄρνις θέλουσα εἰς καλιὰν εἰσελθεῖν καὶ θῆρά τινα φοβουμένη.

v. 1321 (1107). *ἐπιξενοῦμαι*] φιλιοῦμαι.

v. 1332 (1118). *τὸ μὲν εὖ πράσσειν*] B. Εἴσθεσις χοροῦ ἐπῳδική, διὰ τὸ μετὰ τὴν διπλῆν κεῖσθαι. Τὰ δὲ κῶλά εἰσιν ἀναπαιστικὰ ιβ'. Ὧν τὸ ς' μονόμετρον, τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα καὶ καταληκτικά, ἤτοι ἐφθημιμερῆ.

v. 1341 (1128). *ἄγαν ἐπικραυεῖ· τελέσει.* F.

v. 1344 (1131). Ὠμοι πέπληγμαι] B. Εἴσθεσις διπλῆς ἀμοιβαίας καὶ μονοστροφικῆς. Οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ξδ'. Ὧν ὁ β' καὶ δ' καὶ ε' τροχαϊκοὶ τετράμετροι καταληκτικοί. Οἱ δὲ λοιποὶ ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι. Ὧν τελευταῖος·

Ἔργον δικαίας τέκτονος. Τάδ' ὧδ' ἔχει.

v. 1356 (1144). *μελλούσης· τυραννίδος δηλονότι.* F.

v. 1363 (1150). *κτείνοντες. ἤγουν τράπον τινὰ τῷ θανάτῳ παραδιδόντες τὴν ζωὴν ἡμῶν.* F.

v. 1366 (1153). *πεπαιτέρα*] A. ὡριμωτέρα, γλυκυτέρα. Ἡδύτερος, φησὶν, ὁ θάνατος ὁ ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν τῆς τυραννίδος.

v. 1371 (1158). *ἐπαινεῖν πάντοθεν*] ἐπαινοῦμεν διαφόρως ταύτην γνώμην, τὸ μαθεῖν ἐν οἵᾳ ἐστὶν καταστάσει ὁ βασιλεύς.

v. 1376 (1163). *ἀρκύστατον*] ἄφυκτον. — *τιμωρίαν ἄφυκταν.* F.

v. 1408 (1195). *τί κακὸν*] B. Στροφὴ χοροῦ ἐκ κώλων ἀναπαιστικῶν ε'. Ὧν τὸ α' δίμετρον ὑπερκατάληκτον, τὸ β' τρίμετρον βραχυκατάληκτον, τὸ γ' τρίμετρον καταληκτικόν, τὸ δ' ὅμοιον, τὸ ε' ὅμοιον.

v. 1410 (1197). *ξυαᾶς· γεραᾶς.* F. — *ὀρώμενον* (sic)· *κινηθὲν γονός.* F.

v. 1411 (1198). *ἐπεύθου. ἔμαθες.* F.

Digitized by Google

v. 1413 (1201). νῦν μὲν δικάζεις] Β. ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι στίχοι ιδ'.

v. 1417 (1205). φλεόντων] Α. πληθυνόντων.

v. 1423 (1211). ἀπειλεῖν] Ἀναγκαίως ἀπειλεῖ, ἵνα ἐκεῖνοι τὸ ἀμφίβολον τῆς μάχης φυλάξωνται.

v. 1427 (1215). μεγαλόμητις] Β. Ἀντιστροφὴ ἔχουσα κῶλα έ, ὅμοια τοῖς τῆς στροφῆς ἀντισπαστικοῖς.

v. 1432 (1221). καὶ τήνδ' ἀκούεις] Β. ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι στίχοι ιζ'.

v. 1447 (1236). φιλήτωρ] Α. ἐκ ψυχῆς φιλουμένη τῷ Ἀγαμέμνονι.

v. 1448 (1237). παροψώνημα] τὴν ἐκ περιουσίας τρυφήν.

v. 1449 (1238). φεῦ τίς ἂν ἐν τάχει] Β. Εἴσθεσις διπλῆς μονοστρόφους ἔχουσα τὰς περιόδους, οὐ γὰρ ἔχει ἀντιστροφήν. Καί εἰσι τοῦ μὲν χοροῦ τὰ κῶλα χοριαμβικά. Τοῦ δὲ ἑτέρου προσώπου, ἀναπαιστικά. Εἰσὶ δὲ τῆς παρούσης στροφῆς κῶλα χοριαμβικὰ ιδ', δίμετρα καὶ τρίμετρα καταληκτικὰ καὶ βραχυκατάληκτα καὶ ἀκατάληκτα. Μετὰ δὲ τὸ ζ' κῶλον, κώλου σημεῖα τὸ ἰώ.

v. 1463 (1246). μηδὲν θανάτου] Β. Ἀναπαιστικὰ κῶλα ς', ὧν τὸ β' μὲν μονόμετρον, τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα· τὸ δὲ ς' ἐφθημιμερές.

v. 1469 (1252). Δαῖμον] Β. Στροφὴ ἑτέρα κώλων χοριαμβικῶν ζ'. Εἰσὶ δὲ τὰ μὲν δίμετρα, τὰ δὲ τρίμετρα, καταληκτικὰ καὶ βραχυκατάληκτα, καὶ ἀκατάληκτα.

v. 1470 (1252). διφυεῖσι Ταρταλίδαισιν] Α. Ἀρεῖ καὶ Θυέστῃ ἢ Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ.

v. 1471 (1253). γυναικῶν] Κλυταιμνήστρας καὶ Ἑλένης λέγει, αἱ κατὰ φαυλότητα ἴσας τὰς ψυχὰς ἔχουσι.

v. 1474 (1253). κόρακος] ὡς κόραξ ἐσθίων νεκρῶν σῶμα βοᾷ, οὕτω καὶ ὁ δαίμων ἐκνόμως δικάσει, παρὰ τὸ δίκαιον.

v. 1476 (1256). νῦν δ' ὤρθωσας] Β. Ἀναπαιστικὰ ὅμοια τοῖς προῤῥηθεῖσιν ἕξ.

v. 1478 (1258). γέννας γενεᾶς.

v. 1482 (1262). ἦ μέγαν οἶκος] Β. Ἑτέρα στροφὴ κώλων χοριαμβικῶν ιέ. Εἰσὶ δὲ τὰ μὲν δίμετρα, τὰ δὲ τρίμε-

Digitized by Google

τρα καταληκτικὰ καὶ βραχυκατάληκτα καὶ ἀκατάληκτα, τὰ δέ, ἡμιόλια. Μετὰ δὲ τὸν η' καὶ ιβ' κώλων σημήματα.

v. 1495 (1271). κοίταν τάνδ' ἀνελεύθερα. ἀνελευθέρως, δουλικῶς. F.

v. 1498 (1273). αὐχεῖς] B. Ἀναπαιστικὰ κῶλα ἡ Ὧν τὸ β' καὶ ζ' μονόμετρα· τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα· τὸ δὲ η' ἐφθημιμερές.

v. 1506 (1281). ὡς μὲν ἀναίσιος] B. Στροφὴ ἑτέρα κώλων ὁμοίων τοῖς ῥηθεῖσι χοριαμβικῶν ή.

v. 1514 (1285). ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ] B. Ἀναπαιστικὰ κῶλα ζ'. Ὧν τὸ β' μὲν καὶ ζ' ἐφθημιμερές· τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα. Ὧν προτίθεται κῶλον ἰαμβικὸν μονόμετρον βραχυκατάληκτον.

v. 1522 (1293). οὔτ' ἀνελεύθερον] B. Ἀναπαιστικὰ κῶλα θ'. Ὧν τὸ β' μὲν μονόμετρον, τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα, τὸ δὲ θ' ἐφθημιμερές.

v. 1531 (1302). Ἀμηχανῶ] B. Στροφὴ ἑτέρα κώλων ὁμοίων τοῖς ῥηθεῖσι χοριαμβικῶν ζ'.

v. 1538 (1309). ἰὼ γᾶ γᾶ] B. Ἀναπαιστικὰ κῶλα ί. Ὧν τὸ ά, τὸ γ' καὶ τὸ ς' καὶ τὸ θ' μονόμετρον· τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα· τὸ δὲ ί ἐφθημιμερές.

v. 1548 (1317). τίς δ' ἐπιτύμβιον] B. χοριαμβικὰ κῶλα, ὅμοια τοῖς ῥηθεῖσι δ'.

v. 1552 (1319). οὔ σε προσήκει] B. Ἀναπαιστικὰ κῶλα θ'. Ὧν τὸ γ', τὸ ς' καὶ τὸ η' μονόμετρον· τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα καταληκτικά· τὸ δὲ θ' ἐφθημιμερές.

v. 1561 (1328). ἄνειδος ἥκει] B. Ἑτέρα στροφὴ κώλων ὁμοίων τοῖς ῥηθεῖσι ζ'. Ἔοικε δὲ ἀνάστροφὴ εἶναι τῆς στροφῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ Ἀμηχανῶ. Ὅμοια γὰρ ἔχει τὰ κῶλα.

v. 1568 (1335). ἐς τόνδ' ἐνέβη] B. Ἀναπαιστικὰ κῶλα ί· ὧν τὸ β' μονόμετρον, τὰ δὲ λοιπὰ δίμετρα ἀκατάληκτα, τὸ δὲ ί ἐφθημιμερές.

v. 1578 (1346). ὦ φέγγος εὔφρον] B. Εἴσθεσις διπλῆς μονοστροφικῆς καὶ συνεχοῦς. Οἱ δὲ στίχοι εἰσὶν ἰαμβικοὶ τρίμετροι ἀκατάληκτοι οβ'. Ὧν τελευταῖος·

Ἀμφοῖν γένηται τοῖνδε καγκραινὴς φονεύς.

v. 1588 (1356). ἑστίας· ἐπὶ τὴν οἰκίαν. F.

v. 1591 (1359). ξενίᾳ δὲ· φιλοξενίᾳ. F.

Digitized by Google

v. 1594 (1363). χερῶν ἄκρους κτένας] A. ἤγουν τὰς διαστάσεις τῶν δακτύλων.

v. 1595 (1364). ἔθρυπτ' ἄνωθεν ἀνδρακάς· ἀντὶ τοῦ καθ' ἑαυτόν. F.

v. 1602 (1371). ὀλέσθη· ἀπώλετο. F.

v. 1614 (1383). ἔποικτον· ἄξιον οἴκτου. F.

v. 1617 (1386). νεοτέρᾳ προσήμενος] Ὑποδεεστέρᾳ καθέδρᾳ ὤν. Οἱ γὰρ ζυγοὶ τῶν θαλαμίων ἀκάθεν εἰσιν.

v. 1620 (1389). εἰρημένου· προσαγὲν αὐτῷ. F.

v. 1621 (1390). δεσμὸς δὲ· ἤγουν ἡ κάθειρξις. F.

v. 1624 (1393). πήσας] ἀντὶ τοῦ παθών. — πήσας· παθών. F.

v. 1631 (1400). ἠπίοις· ἡμέροις. F.

v. 1635 (1404). οὐκ ἔστης αὐτοκτόνως] οὐχ ὑπέμεινας, φησί, δρᾶσαι σὺ αὐτὸς τὸ ἔργον μόνος, ἀλλὰ σὺν τῇ γυναικί.

v. 1641 (1410). κριθῶντα πῶλον] οὐχ ὑποζεύξω τὸν μὴ πεισαρχοῦντα ὡς κριθῶντα πῶλον, ἤγουν πίονα ταῖς κριθαῖς· ἀλλὰ συγκλείσας, καὶ λιμώττειν ἐάσας πραΰνῳ. — κριθῶντα· πίονα ταῖς κριθαῖς. F.

v. 1643 (1411). ἐπόψεται· ἴδῃ (?). F.

v. 1644 (1413). ἀλλὰ σὺν· σοὶ δηλονότι. F.

v. 1649 (1418). ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς] B. Εἴσθεσις διπλῆς συνεχοῦς ἐν ἐκθέσει τοῦ δράματος. Οἱ δὲ στίχοι εἰσὶ τροχαϊκοὶ κέ. Ὧν οἱ κγ' τετράμετροι καταληκτικοί· οἱ δὲ ἐν τῷ τέλει β' τρίμετροι ὑπερκατάληκτοι.

v. 1653 (1422). τὴν τύχην] A. τὸν οἰωνὸν δηλονότι.

v. 1673 (1442). ἐγὼ καὶ σὺ θήσομεν] ἐγώ, φησί, καὶ σὺ κρατοῦντες τῶνδε τῶν δωμάτων διαθησόμεθα τὰ καθ' αὐτούς (?) καλῶς.

Digitized by Google

COMMENTARIUS

IN AESCHYLI AGAMEMNONEM.

v. 1, 2. τῶνδ' ἀπαλλαγὴν πόνων, Φρουρᾶς ἐτείας μῆκος, ἣν κ.: *liberationem ab hisce laboribus,* scil. *vigilia, quae annua est longitudinis termino, quam* —. Servilis sermonis consuetudo per totum Φύλακος soliloquium a poëta servata est. Memorabilis quidem in his primis oppositionis ratio; verum ea tamen non sine exemplis apud Aeschylum maxime ac Sophoclem, antecedente certe quidem pronomine demonstrativo. Ea est enim horum poëtarum consuetudo, ut adjunctis vocabulis antecedentia magis universe et indefinite pronunciata limitent et declarent. Aesch. Pers. 157. ταῦτα δὴ λιποῦσ' ἱκάνω, Χρυσεοστόλους δόμους. Choeph. 94. τάδ' ἐκλέουσα, γάποτον χύσιν cll. S. c. Th. 80 sqq., Eum. 675. Soph. Aj. 1209, Oed. Col. 787. Deinde accusativi absoluti (μῆκος) sic adjectivis additi non desunt exempla. Prosaici quidem scriptores fort. μήκει h. l. protulissent, Plat. Meno. p. 84. C., quamquam et ii frequentant accusativos μῆκος, ἀριθμόν, πλῆθος, μέγεθος — ὄνομα, γένος, φύσιν al., sed locis paullo aliter conformatis (Matth. Gr. Gr. 3428. 5. — Eur. Heracl. 689. μαχοῦμαί γ' ἀριθμὸν οὐκ ἐλάσσοσιν Soph. Antiq. 393. ἔοικεν ἄλλῃ μῆκος οὐδὲν ἡδονῇ). At scrupulum movet Var. lect. μῆκος δ' ἦν in Med. Guelph. Rob., unde μῆκος δ' ἦν in Ald.; item var. lect. in Schol. μῆκος δ' ἦν et μῆκος ἦν Turn. Apte autem adnotavit Wellauerus: „illud δ' patet ab iis profe-

Digitized by Google

ctum esse, qui quum veram lectionem non intelligerent, ita legendum putabant, φρουρᾶς ἐτείας μῆκος δ' ἦν κοιμώμενος, quod maxime comprobat ed. Turn., in qua primi et tertii versus sine puncto distinguitur." Stanl. μῆχαρ et Valck. ad Herod. (v. 150) μῆχος proposuerunt, quod fere ab omnibus probatum est. Ad μῆκος ἦν Cod. Farnes. (nunc Reg. Neapolit.) secundum collationem P. Elmsleji, gl. ἐπὶ, ubi ad v. 3. ἄγκαθεν, quae vox ab ἀνακάς s. ἀνεκάς, „aufwärts," ducta et de qua voce v. not. Spanh., gl. ἐν ἀγκάλαις, nescio utrum ineptius. Conferendus autem Homer. Od. IV. 524. τὸν δ' ἆρ' — φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν cet. Vossius sic hoc exordium bene interpretatus est:

Gebt, Götter, fleh' ich, dieser Mühe Erledigung,
Der Hut, ein Jahr an Länge, da gelagert ich
Vom Dach der Atreionen hier, dem Hunde gleich,
Wahrnahm der Himmelssterne Nachtversammelung.

Humboldtius ἦν κοιμώμενος: „zu welcher hier — gelagert." Κοιμᾶσθαι φρουράν vix indiget illustratione: cf. Bernhardii Wissensch. S. p. 107. sq. Recte Schol. B. τὸ κοιμ. οὐκ ἐπὶ ὕπνου cet. — Λαμπρ. δυν. cf. loc. Musaei a Spanh., et Plut. de exil. p. 601. ἄρχοντες οἱ αὐτοὶ κ. πρυτάνεις a Fritzch. cit.

v. 7. ἀστέρας, ὅταν φθίνωσιν, ἀντολάς τε τῶν· Spurius hic versus judicatus atque ut ineptus et Achilli Tatio, tres antecedentes versus laudanti, ignotus, a multis V. D., interpreti antecedentium verborum tribuendum eum censentibus, relegatus est, ut post Valckenharium a Blomfieldio, verba ἀντολάς τε τῶν vix graeco nedum attico modo conjuncta censente. At paene eo ipso alius argumento Aeschyleum esse versum judicet. S. c. Th. 370. ὑπ' ἀσπίδος δὲ τῷ, ibid. 457. σὺν τύχῃ δὲ τῷ. Cf. notata n. ad Pers. 431. Seidler. ad Eur. Iph. T. 764. „Ἀστέρας nequaquam cum τοὺς φέροντας δυνάστας jungendum est, sed excubitori in fine demum orationis in mentem venit sententiae amplificandae causa de ortu et occasu siderum nonnulla addere, unde laxiore nexu ἀστέρας antecedentibus addit quod concionis et ejus principum imagine dixerat (ὁμηγ. — δυν.), proprio vocabulo designans. Ἀνατολάς τε

Digitized by Google

τῶν mutata constructione dicta sunt; exspectares ἄλλοι τε ἐπιτέλλουσιν." Bamberg.

v. 8. καὶ νῦν „und jetzt," seu potius „auch jetzt noch," videtur minus accommodatum ad narrationis seriem, et aptius καὶ γὰρ (Homeri) „denn ja," vel καὶ δή „jetzt eben," Herm. n. ad Viger. 829, Wolf. Lept. p. 285 et 250. Sed fort. partit., s. eodem sensu καὶ νῦν ut alibi νῦν τε καὶ τότε, νῦν τε καὶ πάλαι simil. Schaef. n. ad Soph. Ant. 181., aut sec. Homericum καὶ τότε δή. Item καὶ γὰρ interdum pro καὶ γὰρ καὶ poni putant. Conferas etiam Hermanni not. ad Vig. p. 924.

v. 10, 11. ὧδε γὰρ κρατεῖν Γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζω κέαρ vulgo legitur, quod vertunt: *sic enim spero fore ut mulieris viriliter ferocientem animum vincam.* Contra ingenium servi. Vertendum certe: hac obedientia mea credo me ferox mulieris ingenium frangere ac mitigare vel minuere. Minus bene etiam Vossius:

Denn, so hoff' ich, wird
Des Weibes mannhaft trotzend Herz gebändiget.

De infin. praesentis post ἐλπ. v. n. ad v. 566. Alteram lectionem ὧδε γὰρ κρατεῖ Γυν. ἀνδρ. ἐλπίζον κέαρ recentiores editores receperunt sic explicantes: „sic enim jubet mulieris animus viriliter ferociens et sperans." Humboldtius:

Denn so heischet es
Des Weibes mannhaft kühnes, tückisch hoffend Herz.

Sed primum κρατεῖ proprie non est *jubet;* potius: „sic dominatur, potentia sua sic utitur ut hoc ita instituerit." Deinde noli credere servum insidiarum, quas Clytaeninestra Agamemnoni struat et assumti in consilii societatem Aegisthi gnarum iis verbis ambiguis uti. Quarum rerum nec Chorus certius quidquam cognovit aut suspicatus est. Tum servilis ingenii talis, quale Aeschylus h. l. describit, non est per aenigmata loqui, quum soleat proverbiis tritisque verborum complexionibus rudioribusque, ut fit in seqq., uti. Denique conspecto signo laetus servus in aedes festinat. Est igitur ἀνδρόβουλον ἐλπίζον κέαρ magis in bonam partem accipiendum. Germanice fortasse sic:

Denn so gebeut
Des Weibes männersinnig hoffnungsvolles Herz.

Digitized by Google

In participio ἐλπίζων post adject. ἀνδρόβουλον sine objecto posito offendit Elmsl. in Rev. of Blomf. Agam. laudans Pors. n. ad Eur. Hec. 293, et significationem mediam illam verbi ἐλπίζειν commemorans. Cum ἀνδροβούλ. cf. ἀνδρόφρων γυνή Soph. fr. XXV., et A. Choeph. 621. γύναικοβούλῳ μητ. φρενῶν.

Versu sequente constructio, quae ab εὖτ' ἂν (scribe εὖταν) incipit, dubito num versu 16. continuetur per ὅταν δ'. Hermannus not. ad Soph. El. 27., quemadmodum inquit, post ὅτε, ἐπεί, ἕως saepe in apodosi ponitur δέ, ita etiam in comparationibus. V. Schaeferi Meletem. crit. p. 59. „Proprie in his formulis abrumpi oratio post protasin existimanda est et deinde alio modo continuari." Alii in his δὲ interpretantur δή, quod non probandum. Imo h. l., ut fit in sermone talium hominum, apodosis prior omissa: „tum somnum timor arcet; nam timeo" — cet.

v. 14. Blomfieldii Ἐμοὶ φόβος τότ' rejicit Elmsl. in Review.

v. 15. τὸ μὴ est Accusat. obj. de eventu. —

v. 16. ὅταν δ' ἀείδειν — δοκῶ. Wellauerus: *quum canendum mihi esse puto.* Incommode. Verte: „quando canere placet." Saepius νομίζειν, οἴεσθαι, δοκεῖν simil. *faciendum putare:* Engelh. n. ad Plat. Apol. p. 211., Lach. p. 81., et δοκεῖ saepius est Latinorum *placet.* Cf. not. ad v. 1516. — Μινύρεσθαι, trillern, sich etwas: Aristoph. Eccles. 880. cll. Sch. et Schol. ad Nub. 718., cll. Lucret. v. 1404. Ἀντίμολπον ἄκος ὕπνου versu seq.: *cantilenam ad arcendum somnum adhibens.* Alii aliter interpretantur: Humb., „Heilmittel so versuchend Schlafabwährendes." Voss.: „den Schlaf durch Gegenzauber so verbannend mir." — De toto autem loco bene disserunt Bamberg. in Progr. de Aesch. Agam. Comment. p. 24. et Fritzsch. in Zeitschr. f. Alterthumsw. 1834. N. 10. et inter se et mecum fere consentientes. Cf. Reisig. C, C. ad S. Oed. C. 709. Spanhem. not. ad h. v. et nostr. adv. 427.

v. 18. κλαίω. Recentiores κλάω. Sed κλαίω et καίω nec tragicis nec veteribus Atticae prosae scriptoribus abjudicari posse jam constare puto. Poppo ad Xenoph. Anab.

Digitized by Google

111. 5, 3. Thucyd. 1. 1. p. 212 sqq. Photius: κλῆσαι οἱ ἀρχαῖοι λέγουσιν, οὐ κλεῖσαι· οὕτω καὶ οἱ τραγικοὶ καὶ Θουκιδίδης.

v. 22. Haud male Scholiastes νυκτὸς ad ἡμερήσιον φάος π. refert et interpungi jubet post λαμπτήρ. —. Ante hunc versum particulas v. 25. Ἰοὺ ἰού cum Herm. ponere dubito.

v. 23. χορῶν κατάστασιν. Explicuit nuper Welckerus de Stesichori fragmentis (edit. Kleinii) disserens in Jahn. Jahrbb. 1829. 2. p. 151.

v. 26. σημαίνω, vulg. σημανῶ, sensu diverso, ut putant: „mulieri ἰοὺ ἰού clamando indico —, et ipse ego tum χορεύσομαι." Sed σημαίνω idem fere quod σημανῶ, Praesens pro Futuro: Bernhardii Wiss. Synt. p. 370., Elmsl. ad Eur. Heracl. 799. Recte infra v. 115. ἀγρεῖ. Recte Aristoph. Ecclesiaz. v. 161. ἐκκλησιάζουσ' (οὐ προβαίην ἂν πόδα). Sic accipiendum ἄγγελλε Soph. Oed. C. 330, atque, cll. ἀναγκάζουσι ibd. v. 589, versuum transpositione abstinendum omnique emendatione; ut Eur. Heracl. 127. σημαίνει (= σημανεῖ). Qua in quaestione non praetermittenda not. Reisig. ad S. Oed. C. v. 785. Habent σημαίνω Med., Guelph., Ald., quod propterea commemoro quia summa congruentia Guelph. et Ald. per hanc fabulam. Sic vers. 3. utrumque exemplar ἔγκωδεν, v. 4. utrumque νεκρτέρων, v. 7 et 16. ὅτ' ἄν, v. 23. χωρῶν, v. 27. εὐνὴν, v. 29. ἐπορθριάζειν et sic porro, ut Aldina ex Guelph. expressa videatur. In plerisque conspirat etiam Med., et lacuna post v. 256. usque ad v. 870. in Med. Guelph. Ald., sed eadem in Rob. et Turn. — Deinde γυναικὶ σημαίνω — ἐπαντείλασαν — ἐπορθιάζειν. Praefero Prom. 216. κράτιστα δή μοι — ἐφαίνετ' προσλαβόντα —. Infra 1328. οὕτω καλὸν δὴ — ἐμοὶ Ἰδόντα —. Cf. Blomf. n. ad loc. Prom., Elmsl. n. ad S. Oed. C. 1435. et Eur. Heracl. 693., Bornemann. n. ad. Xenoph. Anab. I. 111. 1. Recentiores certatim Dativum laudant. Praeivit tragicis Homerus Dativum Il. v. 253. al., et simplicius poni eum ratio evincit. — v. 30. ἀγγελλὼν πρέπει: v. Matth. Gr. §. 559.

v. 32—34. τὰ δεσποτῶν — Eur. Fragm. Pel. VIII.

Digitized by Google

1. Sibi igitur sperat servus et ex hac annuntiatione et ex heri redeuntis gratulatione aliquid boni redundaturum esse. Γένοιτο δ' οὖν —. Commemorans hunc locum Reisigius (n. ad Oed. Col. v. 1435) ad Sophoclea verba σφῷν δ' οὖν ἐγὼ θεοῖς ἀρῶμαι haec adnotavit: junctas δ' οὖν particulas vernaculo sermone exprimere licet voculis: „so denn: so bitt' ich denn die Götter." Junguntur maxime imperativis et optativis. Εὖ πεσόντα θήσομαι: *in meum commodum vertam*. De hac medii significatione bene disputat Bernh. in l. Wiss. Synt. Cap. VIII. Idem sensus est verborum Eurip. Hippol. 706. ἐγὼ γὰρ ταὐμὰ θήσομαι καλῶς, ad quem locum apte Monkius adnotat conferendos esse Küster. de Verb. Med. Sect. 1. 47, et Hemsterh. ad Lucian. Tom. 1. p. 405, qui illustrant locutionem εὖ θέσθαι vel καλῶς θέσθαι τὸ παρόν. Hoc autem loco propter εὖ πεσόντα allegandi lectores potius ad Hemsterhusii dictata in Terent. Adelph. IV. Sc. VII. v. 22. *Si illud — non cadit* — cet. Βαστάσαι h. e. *contrectare*, ut S. O. C. 1101. Reis., coll. Svid. s. h. v.

v. 36. sqq. Τὰ δ' ἄλλα σιγῶ· βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας Βέβηκεν. Locutionem proverbialem βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βεβ., qua rudiori modo significatur libere loquendi potestatem cohibitam esse, illustrat Boeckh. n. ad Pind. Ol. VI. 82. et Spanhem. n. ad huncce locum. Οἶκος — εἰ φθογγὴν λάβοι: cf. Monkium ad Eurip. Hippol. 420. τερεμνά τ' οἴκων μή ποτε φθογγὴν ἀφῇ et 1077. ὦ δώματ' εἴθε φθέγμα —, multa similia, etiam ex latinis scriptoribus afferentem. — Μαθοῦσιν αὐδῶ, κοὐ μαθοῦσιν λήθομαι: „bei Unkundigen habe ich nichts zu sagen" s. inter eos, qui non intelligunt, sileo. De qua Dativi significatione infra not. ad v. 227. dicendum. Cf. Bernhard. W. S. p. 83 sq. Sic et Latini, ut Horat. Sat. 1. 1. 50. *viventi*: „bei einem der da lebt."

Quod ad sententiam, jam versu 19. res Agamemnonis domi, ita ut fieri assolet, pejus quam antea praesente hero constitutas esse servus indicaverat. Num quid aliud his verbis, et ab Aegistho quidem cum Clytaemnestra structae insidiae, ut vulgo putant, significentur, incertum est. Vi-

Digitized by Google

detur id autem rationibus artis dramaticae ductus de industria in dubio posuisse poëta. — Quae sequuntur v. 40. Δέκατον μὲν ἔτος — 104. num omnia unus cantaverit coryphaeus dubito. Videntur inter XV chori personas, quas Agamemnonis choro fuisse traditum est (v. Spanhem. ad Ἥροδ.), et (v. 40—82. inter decem, v. 83—104. inter quinque) distributa fuisse in modum antistrophicorum. Certa ratio autem non apparet. Sunt ea κατὰ σχέσιν facta, Schol. Eurip. Phoeniss. v. 246., infr. n. ad v. 630.

v. 41 sqq. μέγας ἀντίβικος — referendum ad utrumque, ad Agamemnonem pariter ac Menelaum. Qui — *classem Argivorum mille navium ab hac terra solverunt, militare auxilium, magnum animi clamore significantes fortitudinem, more vulturum qui immodicis doloribus acti pullorum supra cubilia circumvolitant, alarum remis remigantes, quum operam in observandis nidis pullorum gratia positam perdiderint; supremus vero audiens aut aliquis Apollo aut Pan aut Jupiter ab avibus editas acutas querelas, propter pullos nidis expulsos sero punientem mittit peccatoribus Erinyn. Ita Atrei filios adversus Alexandrum mittit potentior hospitalis Juppiter pro muliere multos viros habente multa membra gravantia certamina genuum in pulvere incumbentium et hastarum in aciebus anterioribus frangendarum propositurus Danais simul et Trojanis.* — Οὐκ. ζεῦγος Ἀτρειδᾶν v. illustrat. in Valck. Not. ad Eur. Phoen. v. 331. Μέγαν ἐκ θύμου κλαζόντες Ἄρη: non est latinorum *ex animo* (von Herzen), ἐκ θύμου, sed: emittentes et prodentes ex animo vel pectore virtutem magnam: v. not. nostr. ad Sept. c. Th. 52. — Τρόπον αἰγυπιῶν cet. Blomfieldius jam opinatus est haec ex Homero expressa esse Il. π. 428. οἱ δ' ὥστ' αἰγυπιοὶ — μεγάλα κλάζοντε μάχονται —, et Od. π. 216. κλαῖον δὲ λιγέως — αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες οἷσί τε Ἀγρόται ἐξείλοντο πάρος πετεηνὰ γενέσθαι. Apud Aeschyl. comparanda S. c. Th. 295. δρόσκαντας ὥς τις τέκνων cet. et 509., Suppl. 64. — Sequentia οἵτ' ἐκπατίοις ἄλγεσι παίδων cet. difficiliora. Nam quum πάρος tritam viam vulgatamque sedem significet, Scholia-

Digitized by Google

sta hoc per ἐκπατίων παίδων explicat. Elmsl. autem sic: *the solitary remote mourning of the binds, their mourning in unfrequented places far from the path of man, where their nests were built.* Soph. Oed. R. 166. ἐκποπ., ubi Schol. conf. Ἐκπάτιοι pulli quidem sunt sedibus suis nudoque pulsi alioque abducti. Deinde λεχέων Genitivus utrum *loci* significationem habeat an *rationis* (compar.) dubitari potest. Ὕπατοι = ὑπερόπται. Tum in modum epexegeseos δεμνιοτήρη πόνον ὀρταλίχων ὀλέσαντες videntur Aeschyleo more adjuncta: *orbati pullis ipsos in labore ac cura nidorum retinentibus.* Δεμνιοτ. πον. ὀρταλίχων ὀλέσαντες conf. Elmsl. Eur. Herc. F. 1039. Ὀδ' ὥς τις ὄρνις ἄπτερον καταστένων Ὠδῖνα τέκνων. Et δεμν. πον. ut nos poetice: „der jungen Nestsorgen beraubt." cf. Hesych. s. δεμνιοτ.; infr. v. 1236. Est autem dictum ut 1298. ἐμφοδηλήτῳ θανάτῳ. Multa ejusmodi congesserunt V. D., Seidlerus, Schwenckius, alii. — Versus 52. caesura caret ut multi ex sequentibus, quibus eam, si opus esse videatur, facili opera restituas, et h. l. quidem scribendo ἐρέμοις ἀνερευτόμενοι. Vide not. ad v. 84. 87. 95.

v. 55. sqq. Ὕπατος δ' ἀΐων ἤ τις Ἀπόλλωνος ἢ Πὰν ἢ Ζεύς. Quaeritur quid sibi velit τις. Scilicet quia illi dii, utut nominantur, hominum proprie sunt, non avium; oll. v. 1119. Σκύλλαν τινά: nisi mavis τὶς ὕπατος ἢ Ἀπ. —. „Aber es hört ein Gott, sei es Apollon cet." Similiter Vossius: „Doch ein Oberer hört, ob Apollon wo, ob Pan, ob Zeus." Aliter Humboldtius, hoc τις minus, ut videtur, respiciens: „Doch droben, vernimmt bei den Himmlischen Zeus." Locus certe, quem tenet τὶς, huic interpretationi adversatur. Aliter denique Spanhemius, quocum multi recentiorum interpretum faciunt. Fortasse scriptum fuisse ἀΐων δή τις conjicere licet.

v. 57. sq. Γόον ὀξυβόαν τῶνδε μετοίκων —: *acutum clamorem horum pullorum alienas in sedes abductorum:* cf. Schol. Soph. O. C. 936. At melius post ὀξυβόαν interpungitur ut τῶνδε μετοίκων Ἐρινὺς conjunctum sit sicut Eur. Med. 1386. Ἀλλά σ' Ἐρινὺς ὀλέσειε τέκνων. Aurat. ἕνεκα τῶν μετοίκων. Proprie Ἐρινὺς τ. μετ. est divina poena, quae

Digitized by Google

eos sequitur, qui inquilinos et clientes laedunt; quae accidit παραβᾶσιν, qui jus clientium violarunt.

v. 63. Commata, quae vulgo posita sunt, post γυιοβαρῆ et ἐρειδομένου et κάμακος delenda puto. Cod. Neapol. sive Farn. ap. Elmsl. ἐρειπομένου cum gl. πίπτοντος et ἐν προτελείοις cum gl. ἐν ἀρχαῖς. Ad παλ. γυιοβαρῆ in ep. exegesin additum γόνατος κον. — κάμακος: „multas luctas membra gravantes quum genua in pulvere procumbunt et hastae in antesignanorum acie franguntur." Conjuncta πολλὰ παλ. κ. γυιοβ. ut πολλὰ πήματα καὶ καινοπαθῆ ap. Soph. Oed. T. 1277. Ad illustrandum locum faciunt quae adtulit Spanhemius. Humboldt:

Abmattenden Kampfs
Müh lang um das männerumbuhlete Weib
Mit zum Boden gestemmt arbeitendem Knie,
Mit zersplittertem Speer in der Reihen Beginn.

Voss.: *Vielfältigen gliederentnervenden Kampf*
Des hinab in den Staub sich mühenden Knie's
Und der splitternden Stang' in des Schlachtengewühls
Vorkämpfern.

v. 67. Ἔστι δ' ὅπη νῦν ἔστι, h. e., *ut de eo jam taceamus,* quod sollicitudinem movet. Illustrarunt similes dictiones Blomf. n. ad h. l., Schaeferus, Elmsleius et Reisigius n. ad S. Oed. Col. 273., Herm. Vig. p. 709. Male autem habet hoc loco positum Ἔστι, et aliis quoque de causis Both. in repetita edit. sic disponit versus:

κάμακος, ᾗσων
Δαναοῖσιν Τρωσί θ' ὁμοίως.
Ἔστι δ' ὅπη νῦν ἔστι· τελεῖται δ' —

unde aliae gignuntur molestiae. Deinde οὔθ' ὑποκλαίων Casaub. conjecit: nam vulgat. haud dubie corrupt. Supplendum autem τις et significatur Agamemnon.

v. 70. sq. οὔτε δακρύων ἀπύρων ἱερων ὀργας — sc. τις. Optime Humboldtius:

Nicht Weinen versöhnt, nicht Klagegestöhn,
Nicht Jammern den nie auslöschenden Zorn
Ob des Opfers vermisseter Flamme.

Aliter Voss.: *Kein Flehanruf, kein Trankguſs auch*
Kein Thränenerguſs wird Mören, die nie
Glut achteten, beugen den Starrsinn,

Digitized by Google

fort. auctore Scholiasta. Namque quamvis Elmslejo assentiamur contra Blomf. in Review contendenti, multarum ceremoniarum rituumque rationes nos nescire, ut, quod ἄπυρα ἱερὰ Furiis non pro more (cf. Spanhem. et Schwenck. ad Eum. v. 108.) oblata sint, ad argumentum parum valeat: tamen commemoratio ἀπύρων h. l. nec necessaria nec satis apta est. Neque ἄπυρος sic intelligendum ut Prom. 880 (φίτρου δ' ἄρδις χρίει μ' ἄπυρος) intelligi volunt recentiores (Schulzeit. 1830. April. vel Jahrbb. f. Wiss. Krit. 1830. Mai). Malo interpretari ἀπυρ. ἱερ. ὀργ. *iram propter* neglectam desideratamque *flammam* sacrorum i. e. propter immolatam Iphigeniam. Cf. Soph. Aj. 175. ἢ καὐ τις νίκας ἀκάρπωτον χάριν: *propter neglectas gratias pro victoria aliqua referendas.* Eurip. Hippol. 146. ἀνίερος ἀθύτων πελάνων *impia propter non oblata sacrificia;* ibd. 871. ἀβίωτος βίος: *nulla vita vivenda.* Cf. n. ad v. 725. — Genitivi eadem ratio Soph. Aj. 180. μομφὰν ἔχων ξύνοῦ δορός, Hom. Il. 1, 65. v. 158. De Genit., qui apud substantiva χόλος, ὀργὴ, μῆνις cet. *subjectivo* sensu positus est: Schwenck. n. ad Eum. 225. cll. 462; de quo h. l. cogitari non licet.

v. 72. sqq. Vulgo Ἡμεῖς δ' ἀτίτᾳ σαρκὶ παλαιᾷ —: *nos vero propter senectutem inhonoratam ab ejus expeditionis societate exclusi* (cf. Eur. Heracl. Elmsl. 732) *manemus domi puerilem potentiam baculis sustinentes.* Videtur autem ἀτίται scribendum eaque alia forma vocis ἄτιτοι esse. Quodsi sic scribitur, interpretor aliter: *nos vero non τιμωροὶ, aut ἀρωγοὶ propter senectutem —:* vide Spanhemiana. Ἰσόπαιδα ἰσχύν: paulo post v. 80. pari quidem insolentia τρίποδας ὀδοὺς, antea 43. διθρόνου καὶ διωκήπτρου τιμῆς: cf. not. ad v. 182. 657., supra ad v. 49. Sed nemo nisi qui meminit structurae in syntaxi comparativi aliisque comperationibus frequentissimae ut subjectum proprie comparandum omittatur ejusque loco illud, quod illi adjunctum sit, comparetur, illam dictionem penitus perspiciat. Propter νέμειν citandus Sophocl. El. 176. νέμουσι ὑπεραλ. χολ., *servans immodicam iram,* Oed. T. 201. 237. 579. Aj. 1016, al.

Digitized by Google

v. 76. Ὅ τε γὰρ νεαρὸς μυελὸς —: *namque tenella medulla in pectore vigens aequiparat imbecillitatem senilem, neque jam suo loco inest bellica virtus; et senectus decrepita foliorum congerie jam marcescente tripes inambulat.* Ἀνάσσων sane non satis aptum; neque tamen aptius est ἀναίσσων, quod Hermannus conjecit. Neque Ἄρης οὐκ ἔνι χώρᾳ assentiar prorsus Blomfieldio, laudanti Ernest. ad Callim. H. Del. 192. et Valck. ad Theocr. Adon. p. 365. A. cll. Aristoph. Plut. 363., Eqn. 1254. extra dubitationis aleam positum esse. Fritzsch. conj. τόδε περ γηρᾷ: „das Mark, welches jugendlich in der Brust zu wallen pflegt, ist bei uns verdorrt und auch (τε — δε —) die Kampflust findet keinen Platz da wo ein Gealterter am Stabe schleicht." — Vossius:

Denn zarteres Mark des Erblühenden strebt
In dem Busen empor
Greisähnlich, und nicht hat Ares Bestand. —

Ἀρείων sc. γέρων s. τις.

v. 83. sqq. Σὺ δὲ — τί χρέος; τι νέον; τί δ' ἐπαισθ. Interrogationis signa (post χρέον et νέον) non sunt in commata mutanda. Sic σοὶ δὲ, σὲ δὲ, etiam omisso δὲ, Valcken. ad Phoeniss. 1637., Wuestem. ad Alcest. 714. Item σὲ — λέγω, Prometh. 944. Deinde περίπεμπτα θυοσκινεῖς; περίπ. non tam accusat. *modi* cf. n. ad 941., quam solennis ille, ut λύκαια θύειν al. *circumcirca sacrificia distribuendo.* De conjectura περίπεπτα vide Spanhemium. Est ἅπαξ λεγόμενον ut multa apud Aeschylum, in quibus interdum adeo formationis analogicae lex desiderari videtur ut in θυοσκινεῖν (f. θύος κιν.). Vulgata lectio explicatur sequentibus πάντων δὲ θεῶν —, quibus Argivorum *omnes omnino* dii, vel omnis deorum numerus poëtico modo significantur. Cf. v. 400. sqq. — Ἐπαισθομένη fere ut Soph. Ant. v. 9. εἰσήκουσας. — Ceterum vid. Spanh. — Humboldt.:

Denn Aller Altar, der Beschirmer der Stadt
dort oben und tief
Der im Kreis des Olymps, und der Schützer des Markts
flammt jetzo von Opfergeschenken.

Similiter Vossius. Scenae adornationem h. l. apparet

Digitized by Google

insignem fuisse collucentibus jam ab nunciato Agamemnonis reditu sacrificiorum flammis regiarumque aedium facibus, omnia coram choro ipsa instituente et exornante Clytaemnestra. Et euphemistico quidem illo silentio inter sacrificandum rite observando reginam haec procurasse nec se interpellari passam esse, eo, quod interrogata Choro non respondet, indicatum est. Chorus igitur rei causas conjiciens nec reginam iterum interpellans aut ejus silentio offensus v. 104. ad expeditionis Trojanae, in qua rerum, quas conspiciebat, causas sitas esse intelligebat, rationes nobiliori cantu celebrandas pergit, quo, quamvis iterum iterumque in animum recurrentibus curis ac sollicitudinibus, quae τὸ εὐφημεῖν prohibent, sacrificiis illis, quasi Clytaemnestrae diserto silentio jussus favere linguis, *bona verba* addit. Hinc illud αἴλινον, αἴλινον εἰπὲ, τὸ δ' εὖ νικάτω et εὖ γὰρ εἴη et alia.

v. 88. sqq. τῶν ἀστυνόμ. —. Klaus. sic: *Urbici* potius regis et civitatis, *forenses* vero plebis et negotiorum gratia adorantur: hi fere idem qui θεοὶ ἀγώνιοι; illi in arce culti, parum diversi a domesticis et familiaribus diis, γενεθλίοις, ἐγγενέσιν, γενέταις: qui tum superi tum inferi dicuntur, quia duplex haec cujusvis civitatis ratio cum utrisque numeris vertitur in genere regio. Reges a Jove supero sunt oriundi et post mortem Jovis inferi comites (πρόπολοι Ch. 358): quin originem etiam repetunt ab inferis quum in his sit Tellus et principes fere uniuscujusque regiae stirpis proavus a Tellure sit editus, cujus e filia vel nepti sobolem genuit vel Jupiter vel Apollo vel aliquis deus superus. Ab utrisque his numinibus, tum urbicis tum forensibus, differunt coelestia, ea potissimum numina quae imbribus, sole, luce omnibusque rebus quae in coelo sunt, terram fecundant. Hanc cogitationem cum mentione coeli in mente poëtae nostri conjunctam esse patet e Danaid. fr. 36, Ag. 7, Prom. 457. Itaque haec adoratio deorum, qui civitatem, agros, negotia tueantur, est eadem quae Th. 271.: πολισσούχοις θεοῖς, πεδιονόμοις τε κἀγοραῖς ἐπισκόποις." Cf. Spanhemiana.

v. 94 sqq.

Digitized by Google

v. 94. sqq. Φαρμαγσομένη χρίσματος ἁγνοῦ Μαλακαῖς ἀδολ. παρηγ. —

Humboldt.: *Von des heiligen Oels süfse schmeichelndem Duft*
rein athmend umwallt,
Mit der Gabe genährt aus dem Herrscherpallast.

Voss.: *Balsamisch getränkt mit des heiligen Oels*
Unverfälschtem, geschmeidigem Labungsquell
Zum Gebäck aus dem Königesvorrath.

Lectio χρίματος, ut Blomfieldius docet in not. ad h. v., analogiae congruit, latetque etiam in Aldinae χρήματος. In ἀδόλοισι παρηγορίαις inest significatio suspicionis alicujus et sollicitudinis quam Chorus etiam in seqq. prodit, reginamque celare frustra conatur. Et dubius secumque ipse ambigiens aperiatne an dissimulet, ambigua verba profert. — πελάνῳ μυχ. βασιλ. est appositio ad χριματ. ἁγν. μαλ. ἀδολ. παρηγορίαις. Quare comma post παρηγ. ponend.

v. 97. sqq. Τούτων λέξασ' ὅ τι καὶ δυνατὸν — καίων τε γενοῦ. Aurat. τε omittit ante γενοῦ. Aldus et Turnebus λέξ' ἅ τι, unde Blomf. correxit vulg. scribens λέξον θ' ὅ τι. At Doederlin. hic, inquit, si lectio vera est, anacoluthia a sententiae relativae interjectione excusationem habet ut in Platon. Thebet. p. 162, 163. θεοὺς τε εἰς τὸ μέσον ἄγοπες ... καὶ ἃ ἄν οἱ πολλοὶ ἀποδέχοιντο ἀκούοντες λέγετε ταῦτα, ubi Heindorf.: „quae poterat omitti h. l. particula τε, referenda est ad seqq. καὶ ἃ ἄν οἱ πολλοὶ, in quibus paulum mutatur structura pro καὶ — λέγοντες ταῦτα". Sic hoc loco Aeschyli dictum erat καίων τε γενοῦ τ. μ., ἣ νῦν τότε μ., — τότε δ' ἐκ θυμ. ἀγ. φαίνει Ἐλπις, καὶ ἄμυνε φρ. ἀπλ. Confert cum h. l. Eurip. inc. 155, 7., Bernh. W. S. p. 473., alios locos, quibus εἶτα post particip. Hermann. ad Vig. p. 772., contra quem sicut contra Blomfield, notata de Aesch. Choeph. 554. ibidem disputat Doederlinus, nostram quoque vituperans explicationem loci Aesch. Suppl. 480. κλάδους τε — λαβών — θές; quippe ex praecedente genitivo, inquit, cogitatione supplendum est παρθένους τε τάσδε sive αὐτάς τε λαβών, quo referatur κλάδους τε. Cf. Wex. n. ad S. Ant. 84. In seqq. Fr.: ἀκάν' ἀμφαίνουσ': „bald aber gaukelt mir auch die Hoffnung des

Digitized by Google

Guten aus diesen Opfern heitre Bilder vor und verscheucht einen rastlosen Kummer, der schwermüthige Trauergedanken erzeugt." „Aesch. leitet aus den Regungen der καρδία od. des θυμ. den Anstofs zum Gedanken, zur φρὴν ab: Prom. 881. S. c. Th. 272., in fr. 993, 1028. al." — Ἀγανὰ φαίνουσ' post Wunderlich. recte Wellauerus cum aliis, quos laudat Bernh. W. S. p. 477 sq., interpretatus est φαίνουσα ἀγαπὴ οὖσα, ut φαίνω ἀγαθὸς ὤν et similia: Soph. Ant. 20 cum not. Wexii. Soph. Aj. δηλώσω πατρὶ — γεγώς, kl. φαίνεις ἐσθλὸς — γεγώς. [Faciliora autem et notiora, quae illuc transitum faciunt, commemorare piget: Eurip. Hipp. 996. γνώσει ἁπλακών, ibid. 521. πάντ' ἂν φοβηθεῖσ' ἴσθι cf. not. n. infra v. 435 et Monk. ad v. 304 ejusdem fabulae. Aesch. Suppl. 60. δοξάσει ἀκούων; cf. ib. v. 695. et Agam. 475.] Moratur autem additum ἐκ θυσιῶν, quum alibi φαίνειν, δηλοῦν cl. simpliciter hoc sensu ponantur; deinde pro ἀγανὰ propter dialectum maxime, si metrum sinat, (et sinit, nam accusat. n. pl. est) conjiciam ἀγλαὰ, quod quamquam harum rerum peritis haud displicebit nihil praeterea monitis; propter sensum tamen omnino necessarium non est. Pind. Isthm. III. ἀγαναῖς χαρίτεσσι, *blandis hymnis*, al. Notanda h. l. ταὶ μ. — τοτὲ δ'. — quibus orationis efficitur similis ei qua offendit Pind. Ol. I. 5 (10).

v. 103. τὴν θυμοβόρον φρένα λύπην vix genuinum credi potest. Est ea conjectura Heathii, probata Schütz. et Blomfieldio, ut a libris minus quam ceterae recedens. Proxime accedit Wellaueri conj. τὴν θυμοβόρον φρενολύπην, item minus probanda. Neque mea mihi ipsi magis probatur τὴν θυμοβόρον φρένι λύπην, quamquam ab aliis quoque facta. Qui φρένα eo defendunt, quod substantiva (φυγὴ, φόβος, al.) et adjectiva (φύξιμος, al.) verbalia casum verbi regant, meminerint; simplicia, non composita cum substantivo aut adjectivo verbalis ejus esse constructionis; et ea quoque rara. Id statim ad versus 107. Ἑλλ. ἦβαν Ζυμφρονα τάγαν s. ταγὸν adnotandum, non magis probabilem quam Supplic. 248. τηρὸν Ἑρμοῦ ῥάβδον. [Alius generis Aesch. Prom. 904. ἄπορα πόριμος, Choeph. 21. χοὰς προπομπός (quo non referend. loc. Hipp. 1029.

Digitized by Google

φυὴν κἀδόνας quis versus adulterinus); alius vero generis ea loco, ubi Accusativus ob omnis sententiae vi pendet, ut Soph. El. 123., Aesch. S. c. Th. 294., Agam. 145., Eur. Iph. T. 1061. cf. Reis. C. Cr. S. O. C. p. 225. quo etiam τὸ μὴ — v. 15. pertinet. Huc nec pertinere Pers. 977. μυρία πεπαασκόα contendam, nec quod ejus generis est, ὀρθὸν ὤκευσμι οὐδὲν εἰ aut κανδάκρυν' ὀδύρμασα τὴν Ἡρακλέειον ἔριδον. γοδμέδην, simil., Bernh. W. S. p. 119 et 121 cll. 109. cll. not. n. ad v. 940. Retulit eo autem Well. τοὺς ἥκοντας οὐκυρόω v. 1392.: quam interpretationem eadem de causa, quam supra exposui, improbo.]. Τὴν δυσφόρον φρένα λύπης Turn.: „den herzsagenden Traumgedanken" Cetorum de Schol. Farnes. λυπόφρενα δὲ γράφεσθαι γὰρ ἔχω τὸ μέτρον ὀρθῶς Hermanni exspectemus arbitrium. — [Eurip. Heracl. 620. φρενῶν λύπας.] Alius quis, coni. λύπης δυσφόρου ἄπο.

v. 104. sqq. Accedimus ad carmen difficillimum, quo jam diximus contineri chori faustas acclamationes quibus sacrificia Clytaemnestrae prosequitur, vel solennia vota et apprecationes ad quae nuncupanda Chorus commovetur sacrorum istorum, quae subito conspiciebat, procuratione: ut solennitatum auspicato inauguranda causam suscipere videatur. Quibus solennitatibus idem ait se eo perduci ut optime de Trojanae expeditionis exitu sperare jam possit: κύριός εἰμι θροεῖν ὄδιον κράτος αὔραν ἀνδρῶν ἐκτελέων· ἔτι γὰρ cet., eamque in deorum gratiam laeta quadem animi fiducia celebrare: θεόθεν καταπτὰς πειθὼ μολπᾶν cet. Quocum cantionis consilio illud fort. conjunctum est, quod poëta istius expeditionis omina et auspicia, et Calchantis vaticinia potissimum celebrat.

Egregiam eorum omnium rerum institutionem, quam veterum interpretum pauci (ne dicam nullus) intellexisse videntur, quis est quin admiratione omnium dignam censeat? Κύριός εἰμι θροεῖν — Verterunt: *Jure possum celebrare fausti ad iter suscipiendum ominis vim virorum omen perspicientium: adhuc enim divinitus immissa fiducia inspirat cantum, nutribusque aequalis ac socia aetas: quotmodo duplex robur Achivorum Graeciae juventutem*

Digitized by Google

concordem in terram illam mittat cum exercitu vindice omen grave, in Teucrorum terram cum juventutis regibus avium reges, alter niger, alter a tergo nitidus, quum apparerent prope domicilia a manu dextra in illustribus conspicuisque locis vescentes lepore gravida, quae extremo cursu deficiens capta erat (?). Fr.: „Mir steht zu den durch glückliche Zeichen geleiteten Heereszug der obwaltenden Herrscher zu besingen." Bamb.: „ἔτι — τεῦδω, μολπᾶν ἀλκὰν, σύμφυτος αἰών. Αἰὼν σύμφυτος ὁδύρ κράσει (αἰσίῳ), significat tempus inde a misso omine, quod victoriam portenderat, elapsum. Fiducia conjunum robur vocatur." Sententiam eam quidem Herm. probat. Alius quis sic: „ἀλκὰν, Thatkraft (oppos. μολπᾶν), die das Mannesalter, αἰὼν σύμφυτος sc. ἀλκᾷ, genährt. Zu ἀλκὰν ist δίδωσι zu suppliren aus κατασπένει."

Versu primo αἴσιον majorem ceteris vim habet, quod et numerorum ratio ostendit. Cf. Liv. II, XLIX.: *precantur ut illud agmen faustum atque felix mittant* al. Ob ἐκτελέων, quod alii in ἐντελέων mutandum censent, cf. infra not. ad v. 1243. In reliquis maxime interpretem morantur vocabula ἀλκὰν σύμφυτος αἰὼν, quae mihi quidem (nisi forte vox σύμφυτος ut alibi σύντροφος, συνὼν, σύνοικος (ex. gr. χρόνος), vel ut S. Oed. C. 942. 1130., Reis. Philoct. 204., infr. 201. et 729. usurpata est) nimis obscura videntur. Fortasse significat: *propriam vim suam* (quae tantummodo est loquendi et canendi) *aetas*. Sed sic quamquam lectionis vulgatae quodammodo intelligitur sensus aliquis, tamen ad loci perspicuitatem aperiendam necessariae videntur emendationes: fort. v. ἀλκὰ σύμφ. αἰῶνον pro αἰὼν, ἀλκᾷ scribend. vel, ut Both. μολπᾶν ἀλκᾷ ξυμφ. αἰ. *fiduciam canticorum viribus conjuncta aetas*. Quamquam nescio quis malit vulgatam servare et sic explicare: inde quod res vidimus ipsi, quia nos aequales sumus aetate, ad canendum venit nobis auxilium ac facultas. — Deinde videtur legendum Ἑλλάδος ἥβαν ξύμφρονα τὰν γᾶν — δουρ. ὄρνις, τευχοῖδ' ἐκ αἰῶν Θοὰν βασιλεῖς. Quam loci conformationem (vulgo sine commate post ὄρνις) exigunt concinnitatis leges. Quae contra ναγὸν monuit Blom-

Digitized by Google

fieldius, ea Wellaueri quidem nota non redarguuntur; vide autem not. n. ad v. 103. Tum Codd. omnes ἦβαν praeter duos Brunckii et Aristophanis Rav. et Borg. ubi ἥβας, quo confirmatur lectio ἀκμᾶς, quam dedit Both. (al. ἀκμὴν). Item ταὰν γᾶν, praeter Farn. et Flor., ubi ταγὰν (quo pertinet gl. in Farn. τὴν ὁμόφρονα τάξιν); et lectio Ἑλλάδος ἥβας ξύμφρονα ταγὰν haud sane deterior. Tum βασιλεὺς (pro βασιλεῖ) aegre defenditur. Et propter antecedens Θούριος ὄρνις, quod nihil aliud quam *ostentum, omen* significat, in Editt. vulgo cum seqq. conjunctum, aliquis videtur scripsisse βασιλεύς. Etiam Schützius βασιλεῖ in repetita editione restituit. Ὄρνις autem *prodigium* ut οἰωνὸς Eur. Hipp. 877.: quod prodigium, ὄρνις, quale fuerit statim exponitur, βασιλεῖς βοσκόμενοι —. Cur Τευκρίδαι dictum, vide Apollod. III. 12. 1. — ὁ κελαινὸς ὅ τ' ἐξόπιν ἀργῆς —: significantur his aquilis colore distinctis Agamemno et Menelaus. Fons fictionis Homerus (conf. etiam Hom. Il. φ. 252. cum Aristot. H. A. IX. 22). Et ξανθὸς Μενελάος est ὁ ἐξόπιν ἀργῆς vel MSS. ἀργίας. Sed ἀργίας contrarium metro nisi per synizesin pronunciatur, quod vix fieri potest. Igitur ἀργῆς reponendum, quod quomodo in ἀργίας commutatum sit, facile intelligitur. Quod vult Blomf. Doricum ἀργᾶς, num alicubi pro ἀργὴς inveniatur dubito. Certe Pindarus ἀργάεις, ἀργᾶντος cl. XIII. 66, et ἀργάεντι Pyth. IV, 8. De qua forma disputat Buttmann. Gr. ampl. p. 172 et Corrigd. p. 399. Est igitur cum iota subscr. aut ἀργᾷς aut ἀργῇς h. l. scribendum. — Χερὸς ἐκ δορυπάλτου. Sie εἰς δόρυ *dextrorsum*, ἐπ' ἀσπίδα *sinistrorsum*. Hinc s. c. Th. 630. παρ' ἀσπίδος cll. Eur. Herc. F. 158. Δορυπάλτ. active. Lepore foecundo intelligitur Priami domus et imperium. Talia et in nummis. — λοίσθιος δρόμος, *extremus cursus*, h. e. extrema virium contentione factus. Pertinet hoc ad Trojanos ultimis viribus pugnantes et quasi in ultimo stadii cursu victos. Βλαβέντα volunt ad λαγίναν γένναν h. e. leporem, λαγών, pertinere (cf. ἀρείων v. 80.) et esse accus. sing., constructione κατὰ τὸ σημαινόμενον facta! Si accus. plur. neutr. esset, pertineret ad leporem ejusque φέρμα, quod φέρμα nec cur-

Digitized by Google

rere nec currens capi potest. Hom. ψυχὴ Τρῳσ. — ἐρύσσ. — Commode autem Blomf. comparat Hom. Od. A. 195. ἀλλά νύ τόν γε θεοὶ βλάπτουσι κελεύσου: *impediunt illum ne iter suscipiat.* Secundum quae verte: „impeditam, ne extremum cursum perficiat." Confert Nitzschius Od. IV. 469. παιδάρι καὶ ἔδησε κελεύσου. Qui nescio an non sit Genit. *localis.* De verbo βλάπτειν vid. Schaefer. n. ad Antig. 681. — Αἴλινον —: *lugubria dic* scil. propter triste prodigium; τὸ δ' εὖ νικάτω: at quod fausti in omine inest, superet, s. *at deus bene vertat!* s. *vincat id quod felix fortunatumque sit!* Quamquam Athen. XIV. p. 119. C.: λίνος καὶ αἴλινος — καὶ ἐπὶ εὐτυχεῖ μολπῇ κατὰ τὸν Εὐριπίδην, tamen de hac significatione h. l. non cogitandum, quam nego usquam locum habere. Cf. quae nuper Welcker. et Ambrosch. de Lino disseruerunt.

v. 113. sqq. Κεδνὸς δὲ στρατόμαντις cet.: *„Probus autem exercitus augur quum intellexisset Atridas dissentientes consiliis, agnovit leporum epulatores et ducentes principes* (h. e. hos illis significatos esse notatosque intellexit) *et sic vaticinatus est.* Illud τε post πόμπους est explicativum, *et quidem*". Πόμπους, geleitend, (ἐνό, διοι αἰετοὶ ut supra v. 107. πέμπει θοῦριος ὄρνις: ἄρχαι idem atque βασιλεῖς: prodigium, omen. — At dissensio consiliorum cur hoc loco commemoretur, nemo dixerit. Igitur ex lect. Flor. λήμμασι facile restituitur λέμμασι, h. e. *oris ac capillorum colore sic, ut aquilae diversos.* Αἰρεῖδας scribi vult Monkius, de qua diaeresi disputavimus n. ad Pers. v. 880. Δισσὸς, *dissentiens, diversus,* Herm. ad Soph. El. 635. Both. τἀρχὰς i. e. τοι ἀρχ. Laudat Herm. adnotationem Bamb., Aeschylum mythum de cerva vulnerata non nosse, deamque non uni Agamemnoni sed Atridis iratam dicere.

v. 115. sqq. Χρόνῳ μὲν ἀγρεῖ —. *Longo quidem tempore post capiet Priami urbem haec expeditio; omnis autem turrium opes publicas* (δημοσληθῆ) *fatum prius violenter diripiet.* Οἷον μή τις ἄγα (conjectura Hermanni pro vulg. ἄτα) θεὸς ἐπέλθῃ κυφάσῃ προτύπεν στόμιον μέγα Τροίας στρατῳ θέν· οἶκῳ γὰρ ἐπίφθο-

Digitized by Google

μὴ Ἄρτεμις ἁγνὰ, πτανοῖσιν κυσί πατρός —: *modo ne* (timeo) *quod odium divinum obscuret magnum Trojae procusum frenum bellicum* (= Graecorum exercitum Trojae servitutis frenum impositurum): *domui enim* (Atridarum) *infesta est Diana casta, alatis* (quippe illis Atridas significantibus) *canibus patris, quia una cum fetu leporem ante partum miseram mactarunt; odit autem illa coenam aquilarum.* Hac interpretatione si acquiescere liceat, non minus vulgata Codicum scriptura acquiescendum sit. Et probavit eam Vossius sic interpretatus:

Nur dass göttlicher Neid
Nicht verdunkle die Kraft
Dem geschärfeten Zaume der Kriegsfahrt
Gen Troja. Groll hegt dem Palast
Die latoische Jungfrau,
Weil Zeus fliegende Hunde
Von der Geburt mit der Frucht die verschüchterte Häsin geopfert.

E quibus eum apparet πτανοῦσιν κ. — θυομένοισιν causas significationem tribuisse, quod omnino falsum orationisque seriei contrarium est. Sed sunt et aliae res quibus emendationes ut: οἷον· μή τις ἅμα κνεφάσῃ θεόθεν προτυπὸν στ. μ. Τρ. στρατωμένοις· τοῖς γὰρ ἐπιφθ. al. excusari puto. Nam οἷον μὴ Graece non dicitur; nec magis προτυπὲν (saltem πρότυπον, ut χρυσεότυπον al.) — στρατωθὲν (στόμιον). Homerus autem οἷος, μὴ δέ τις ἄλλος ἁμὰ — Il. XXIV, 198, et alibi similiter: unde qui οἷον propter Schol. retineri voluerit, quamquam id et alibi patet falso pro οἶρν scriptum esse, ut Eur. Heracl. 743., Elmsl. Hipp. 534., colligat scribendum esse οἷον· μή τις ἁμὰ κν. θ.: Solum, ne quis simul obscuret turbetve divinitus frenum Trojae destinatum magnum exercitui (στρατωμένοις). In Ald. legitur ἅτα (hinc ἅμα). — Κνεφάσῃ: Il. IV. 167. Soph. Oed. C. 282. Κνεφάσειε ut metro contraria, ita sensui aptissima fort. Triclinii emendatio est. — Deinde προτυπὲν nihili est; postulatur certe προτυπόν. — Tum στρατευθὲν, aut στρατωθὲν a στρατόω, a quo nihil praeter ἐστρατόωντο ap. Homerum, „sie waren gelagert", et Apoll. Rh. II. 387. στρατόωντο. Alterum, στρατευθὲν recte praefert Elmsl. Rev., Pin-

Digitized by Google

dar. Pyth. I. 51. ἐστρατεύθη, *bellum gessit.* Medium ap. Soph. Aj. 1111. ἐστρατεύσατο et Eur. Phoeniss. 435., Iph. Aul. 967 et 1171. cll. Phoeniss. 614. Num στρατῶσον? Malles si quid in his spiritum propheticum spirantibus talem emendationem pateretur, στρατώμενον et deinde τῷ γὰρ: *ei enim infesta.* At quid tum πτηνοῖσι κυσὶ πατρός (qui semper sunt aquilae, Prom. 1057. Διὸς πτηνὸς κύων, δαφοινὸς αἰετὸς)? neque graece dici potest τινὶ ἐπίφθονον εἶναι τινί, *alicui irasci propter aliquid.* Quapropter, quum in vulg. οἴκῳ etiam articulus desideretur, simplicior ratio στρατευθέν· οἴκοι — praeferenda est: *domi enim infesta* (cf. v. 138.) *manet Diana aquilis* (quibus scilicet exercitus Atridarum in portento significabatur). Bernh. Wiss. Synt. p. 102. certe non melius interpretatur πτανοῖσιν κυσὶ πατρὸς „nach ihnen zu schliefsen." Melius Hermannus ad Vigerum 737. αὐτόκοκος πρὸ λόχου, *ante ipsum partum.* Humboldt.: „Heim den geflügelten Hunden des Vaters bleibt Groll tragend, dafs sie, noch eh' er geboren, erwürgen den winselnden Flüchtling." Hinc Both. l. οἴκοι — i. e. *privatim, secum.*"

v. 122. Τόσον περ εὔφρων ἀ καλὰ cet. In hac mesodo intellexi ternos versus sibi respondere. Et primum quidem apparet terna hexametra dact. bis sibi respondere: v. 129. 131. 133. = 134. 135. 136. Tum sequuntur legem eandem hi tres versus:

A.
πάντων τ' ἀγρονόμων φιλομάστοις
θηρῶν βρικάλοισι, τερπνὰ
τούτων αἰτεῖ ξύμβολα κρᾶναι

Fortasse hi (mendosi):

B.
τόσσον περ εὔφρων ἀ καλὰ
δρόσοις ἀέκητσιν μαλερῶν
ἰήϊον δὲ καλέω παιᾶνα

Restant hi:

Γ.
ἁπλοίας τεύξῃ
φοβερὰ καλίνορτος
τοῖς δ' ὁμόφωνον

Postremo singuli sibi respondent, ab singulis fortasse hemichoriis recitati, versus pentametri:

Digitized by Google

Hemich.: α'. δεξιὰ μὲν, παράμομφα δὲ φάσματα στροφῶν
— β'. αἴλινον αἴλινον εἰπὲ· τὸ δ' εὖ νικάτω.

Recurrit ea cantilenae chori ratio ter, v. 171—205. et difficilior cognitu, v. 1238—1345. Alterius cantus institutio sine alterius comparatione perspici nequit, et comparatis his omnibus earum rerum aliqua cognitio aperitur. At longum est et ab hoc loco alienum satis eam explicare: quamquam lex quaedam et norma, quam in versibus distinguendis non minus quam alias sequendam putamus, simul explicatur. Namque Porsonus recte jam praecepit in melicis tragicorum systematis describendis id curandum esse, ut eadem aut similis versuum species quam saepissime recurrat. Repetebant enim saepius poëtae scenici versuum, metrorum, pariterque, per eandem certe fabulam, choricarum seu strophicarum institutionum species. Repetebant vero etiam singulorum versuum complexiones et similes aut easdem metricas connexiones: in quibus recte distinguendis ac describendis maxima opera ponenda est. Quam sublevant saepe sententiarum fines atque interpunctiones; saepe vero earum alia ratio in stropha, alia in antistropha deprehenditur, ut hoc subsidium parum sufficiat. Tum, ut taceam de hiatu, litem in multis numeris dirimente, illud videndum, frangantur an intendantur ea, quam rectam putamus, versuum distinctione vocum, quae debent, vires ac nervi (cf. not. nostr. ad v. 1262); modo ne a solo semper ictu vim vocibus credas addi, quum etiam in thesi longarum syllabarum vis non minima esse soleat, in quibus quippe recitatio morari cogatur. Quod tum quoque animadvertendum, ubi dubitas de versuum genere: in qua re praeterea actionis personarumque recitantium indoles reputanda ac χαρακτήρ. Ubi ea omnia dubitationem non sublevant, ibi quod semper consulendum, aurium judicium omnino sequare.

Denique sensuum cogitationumque legibus rationibusque genus versuum ac systhematum choricorum obtemperare profitemur, ne quis, quod taedet omnibus locis descriptionis cujusque causas exponere, temerario arbitrio ea agi accuset.

Addendum autem, statim propter versus, a quorum

Digitized by Google

expositione metrica disputatio nostra omnis profecta est; hoc me statuere, tragicos non semper illud curasse, ut versus eadem regula metrica procederent in stropha atque in antistropha; sed saepe etiam hoc, ut simili melodiae ejusdem tenore, ac numerorum quadam vicissitudine decurrerent, ita ut non pes pedi responderet, sed melodia sola seu rhythmus congrueret ac consentiret, quod aurium magis judicio aut sensu quam oculorum acie aut digitis percipitur. Quas regulas sequi puto mesodos et epodos fere omnes, et in Agamemnone praeter eas, quas jam diximus cautiones v. 171—205., 372—380. et 1236—1343.

Horum autem corruptorum versuum emendatio semper mihi visa est difficillima. Sententia videtur haec esse: *Diana tantopere quamvis favens tenellis haud laedendis rapidarum omniumque agrestium lactentibus ferarum catulis, laeta tamen jubet horum me interpretari indicia, fausta quidem, sed culpanda tamen portenta volucrum. Io, io, clamo, paean! ne quas* (Diana) *ex contrariis ventis navigandi longas difficultates classem remorantes Danais paret, urgens iterum sacrificium aliquod injustum, epulis vacuum, artificem rixarum cognatorum, viri haud reverentem; manet enim redux* (semper resurgens) *domi dolosa memor Ira, filiae vindex. Talia Calchas una cum magnis bonis pronunciavit ex avibus vialibus e. felix iter portendentibus fatalia familiae regiae: quibus consonum cantum modulare, et faustum vincat.*

His quisque videt Iphigeniam Dianae mactatam notari, atque significari justam, certe excusandam Clytaemnestrae iram in Agamemnona, atque inde exortas rixas inter conjuges, quarum etiam infra fit mentio v. 1163. omniaque referri ad laesum Dianae numen. Diana est enim (ut apparet ex. gr. ex Callim. h. in Dian. 20. Sp.) κατ' ἐξοχήν, ut dicunt, ἡ καλή. (Both. conj. τόσον περ εὔφρονι καλῇ δόρσας, *tantum propitia indulget catulis.*) Alius ὦ καλὰ Vocativum censet. Cf. Müll. Proleg. Wiss. Myth. p. 75. Eadem λοχεία i. e. tutelare numen parturientium ac pullorum agrestium. Quare offensa est gravida lepore mactata ab Aquilis. Eadem patris fatique quidem voluntati ac ar-

Digitized by Google

bitrio cedens excidium Trojae probat; verum ne postea redux Agamemnon matris orbatae filia poenas daret gravi Dianae numini: utique timendum erat. — Dianam leporum amantem vid. et Pausan. III. 22. 11. Sed si in re vera, nec solum in portento, Diana Atridis, Trojam excidentibus, irata erat, annc id ideo quod patria cultrix ejus et Apollinis Lycia et Troas? Δρόσος ut ἔρσαι de *tenellis* dictum nonnihil confirmant ea quae viri docti attulerunt. Nam Etym. M. p. 377. 37. Ἔρσαι, αἱ ἔαρι γεννηθεῖσαι, ἢ αἱ ἁπαλαὶ, καὶ τελείως νέαι, μεταφορικῶς. ὡς Ἀριστόνικος ἐν σημείοις. ἔρση γάρ ἐστιν ἡ δρόσος. καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι τοὺς σκύμνους τῶν λεόντων δρόσους κέκληκε, μεταφράζων τοῦτο. Et Schol. Hom. Od. IX. 222. ἔρσαι· αἱ νεογνοὶ καὶ ἁπαλαὶ καὶ δροσώδεις. Cf. Spanhem. et Schol. Sed vulgo additum ἀέλπτοις vel ἀέπτοις defendi nequit; neque placent conjecturae λεπτοῖς vel ἀλέπτοις vel ἀπτηνοῖ al. Deinde μαλερῶν articulo indiget, quem ex adjuncto in nonnullis Codd. ὄντων repetendum duxi: unde alii, quia in Rob. mendose scriptum ὅλτων, sumserunt λεόντων. Leonum autem notio in verbis τ. μαλ. — θηρῶν conjuncta inest. Sic fiebat, ut scriberemus Δρόσοις ἀάπτοις τῶν μαλερῶν. Tum αἰτεῖ (addita glossa με in Farn.), pro quo alius ἀντὶ, Both. αἰτεῖν sensu imperativi, videtur ita retineri posse, si putetur Diana auguria fausta ideo Calchanti imperasse laetamque vaticinationem, quo certius confidentem Agamemnonem in perniciem praecipitaret. Quapropter φάσματα στρουθῶν (de laeso his aut non laeso metro Hermann. Elem. metr. p. 47., consulendus, non, quos olim Quaest. Aesch. I. p. 136, II. not. ad v. 507, ubi l. οὐδ' ἀμιάρτοις sequutus sum Musgr. et Beck. ad Eurip. 1507.) sunt δεξιὰ μὲν κατάμομφα δέ.

Voss.: *Glückliche zwar, doch bedenkliche Schau der Felsaar' hier!* —

Στρουθὸς generalis quoque est significationis sec. Eustath. ad Il. β. 300. Porro legendum aut ἰήϊον δὲ καλέω II. aut ἰήϊον καλέω — παιάν, primum propter metrum, deinde etiam propter sensum. Nam quod Apollinem ἰήϊον παιᾶνα invocet Calchas, nulla est causa. Existimo autem

Digitized by Google

ἰήϊον παιάν h. l. ita esse dictum, ut alibi ἰὴ ἰὴ παιάν vel ἰήϊε παιάν. Callimach. ἰὴ παιῆον, ἰὴ παιῆον. Aristoph. ἰήϊε παιάν: cf. Spanhemiana. Similiter Soph. Oed. T. 155. et 1094., et Eurip. El. 1211., Phoen. 1050. Ἐχενηΐδες propr. pisces, naves retardantes sec. Aristot. H. A. II. 10. 3. — Σπευδομένα θυσίαν ἑτέραν: *infaustam* seu potius *aliam praeter Iphigeniam victimam caedemque accelerans et postulans*, οὐ δεισήνορα (Both. δεισάνορα), *conjugis negligentem et jura matrimonii violantem* (Agamemnoni perniciosam), νεικέων τέκτονα σύμφυτον *vel jurgia simul efficientem vel potius jurgia cognatorum efficientem et effecturam.* Μίμνει φοβερὰ παλίνορσος οἰκονόμος δολία μνάμων μῆνις τεκνόποινος: *manet enim terribilis resurgens impetumque repetens perniciosum, in familia grassans, dolosa, memor ira caedis filiae haud immemor ultrix ira residua* (i. e. Clytaemnestra: cf. not. ad v. 1054 et 1243). Ambigua haec vaticinia Calchantis esse apparet; et conjunxit poëta cum Iphigeniae immolatae tristi commemoratione instantis eidem familiae caedis divinationem verbis σπευδ. θυσ. ἑτέραν οὐ δεισήνορα admodum quidem ancipitibus, sed magis tamen, maxime propter δεισήνορα, ad futuram caedem quam ad perpatratam pertinentibus. Quod clarius certe appareret, si, quales navium retentarum ideoque immolatae Iphigenia, Achilli fortasse, poëtis Cypriis auctoribus, sponsae, Aeschylus causas in dramate ejus argumenti finxisset, nobis constaret. — In R. Rochettii *Monum. inedit. I.* et *II.* multa quidem intellexi inesse, quae ad haec clarius exponenda earum rerum peritis videantur pertinere; mihi vero explicatio monumentorum semper difficilior quam verborum interpretatio visa est. Conferri malim Aesch. Choeph. 240 sq., Soph. Electr. 528 sqq., Pind. Pyth. XI. 34., Welcker. Tril. p. 403., Nachtr. p. 158. — Vertit Vossius:

Dafs nicht widriger Hauche dem Danaervolk sie mit langer Fahrthemmung zusend'
Andres Opfer begehrend in Hast, ein verbotenes Unmahl, Ehlichen Streit aufregendes, nicht mannscheuendes. Furchtbar Harret ja sein, der zurückkehrt (?)
Tückisch im Hause versteckt, um das Kind fortglühende Rachsucht.

Digitized by Google

v. 136. ἀπ' ὀρνίθων, „gemäfs der Erscheinung der Vögel," s. „daraus, darnach urtheilend."

v. 139. sqq. Ζεὺς ὅστις ποτ' ἐστὶν cet. Egregia Chori sententia haec est: *A nemine tranquillitas animi nobis proficiscitur; nisi a numine, quocunque id dixeris nomine, supremo; cui neminem habeo accensere, si in quem omnino fas sit ex animo curarum onus, ita ut temere susceptum sit, abjicere: Neque qui olim potentia et audacia abundavit; nihil dixeris quod fuit olim* (ὄν pro ὤν). *Qui postea autem fuit, victorem nactus suum periit. Jovem igitur summum qui propenso animo epinicüs celebrat, is omnino sapienter agit, Jovem illum, qui sapere mortales docet, efficiens ut ex malo prudentiam percipiant.* — Tranquillo se animo esse non posse ob Calchantis ambigua vaticinia quum antecedentibus Chorus aperuisset, solatio quasi sibi haec adjungit. Ad summam autem dramatis sententiam quid ea faciant alio loco exponimus. Egregie vero dicta: nec non laudandum quod ἡ χάρις θεῶν adjungitur τῇ φρονήσει θεῶν: in quibus totius dramatis vis posita est. Ζ. ὅστις ποτ' ἐστὶν; ironiam quandam his contineri dicit Welckerus Trilog. p. 104., quod ab hujus carminis indole alienum foret; continetur potius universa quaedam summi dii a vulgaribus formis diversi significatio, quam etiam apud Pindarum et Euripidem explicatam passim legimus. — Εἰ τόδ' αὐτῷ φίλον κεκλημένῳ; de ea appellatione loquitur Heindorf. not. ad Plat. Phaedr. p. 361. et ad Cratyl. 38, et alibi alii. Nota autem in vulgus attractio κεκλημένῳ et a grammaticis satis explicata. Minus notus hic Accusativi usus τόδ' et τοῦτο, de quo Hermannus not. ad Vig. 737. brevius dixit, fusius Bernhard. W. S. p. 66., qui etiam latinorum imitationem commemorat, sed id quidem minus sufficienter. — De adverb. ἄκρο dictum n. ad Pers. 608. 801., et de ἐτητύμως n. ad Suppl. 67. — Antistrophae initium, quod in Farn. et Vict. — οὐδὲν τι πλέξαι, fere sic scribunt: οὐδ' — παμμέχω θεῷ, βροτ., φύδην ἂν λέξαι πρὶν ὤν, ὃς δ' — τυχών. At ἂν λ. non credo latere in Farn. et Vict., potius οὐδέ νιν σι οὐδαμοῦ λέξαι ut Soph. Ant. 183., Wex.

Digitized by Google

not. — Hermannus οὐδὲν ἂν λέξαι not. ad Vig. p. 755. dicit idem esse atque illud ap. Eurip. Suppl. 595. οὐδὲν λέγεις, *parvi momenti est*; quod mihi hoc loco non aptum videtur. Nam sic vertendo hoc οὐδὲν ἂν λέξαι cet., *is diceret vel dixerit nihil se prius fuisse; „nam qui antea exstitit victorem nactus periit"* non apta non existeret sententia. Praeterea sic fit, ut μηδέν postulari posse videatur. Potest autem vulgata defendi addito vocabulo propter metrum ac λέξαι Infin. explicando *nihil commemoratu dignus* —. Judicium aliis permitto. Ζῆνα — ἐπινίκια κλάζων Bernh. W. S. p. 121. — Τὸν φρονεῖν ῥᾳ. — τῷ πάθει μ. δ. κ. ἔχειν Sententia fere eadem v. 197. 198. Infinitivus ἔχειν additus in epexegesin, de quo genere dictum n. ad S. c. Th. v. 764. — δέντα, *faciendo*, s. *eo, quod constituit*: qui participii usus infra explicabitur: cf. Bernhard. W. S. p. 473. — Aliter autem Vossius:

Nicht auch Er, der vormals
Mächtig war, aufgeblüht von keckem Trotz,
Nichts mir nähm' er ab; er war (?).
Auch der drauf erwuchs, den Ob-
sieger fand er und erlag.

In reliquis consentit. Humboldtius Hermanni rationes probavit.

v. 148. sqq. Στάζει δ' ἔν θ' ὕπνῳ πρὸ καρδίας — : *namque stillat etiam in somno angor malorum memor pro animo s. ante cor, atque vel ad invitos venit prudentia; deorum ea haud dubie quidem clementia potenter sublimi transtra insidentium.* Possis ἦλθε, praecedente praes. στάζει, vertere: *venire solet* cll. v. 327., quod maxime fieri debet post ὡς, ὅτε ap. Hom.; et Soph. El. 26. ὥσπερ — ἀπώλεσεν — ὄνησιν. Alibi eodem sensu optat. aur. c. ἄν conj. cum Aor. simplici: v. 1114.; alibi cum Fut. Nam quae nullo tempore non accidunt ea pariter facta esse ac futura dixeris; sic fit, ut sint aoristus praesentis, aor. futuri, et aor. mentis aeque significantes ea quae omni aetate subinde usu venient. Omissum articulum ante σωφρονεῖν notat Herm. ad Vig. p. 703. Σθένος σ. ἡμένων, ut Suppl. v. 83. ἥμενον ἄνω — δόμων ἐφ' ἁγνῶν et v. 515. ἄνωθεν ἡμένου! — Apte confert Wellauer. Soph.

Digitized by Google

Aj. Θοὸν πέρσας ζυγὸν ἑλόμενον propter grammat. scil. rationem. Adde S. Oed. R. 2. τίνας ποθ' ὁδοὺς — δοάζετε Eur. Phoen. 300. γουνοῦμαί σ' ἕδρας προσπίτνων eodem modo explicanda quo Herc. F. 1214. τὸν θάσσοντα θυστήνους ἕδρας et Heracl. 50. al. cf. Bernh. l. l. p. 115. Idem Bernh. periodi sequentis rationem καὶ τόδ' — φέγων, ubi nimis longe abesse apodosin exprobrant, explicat p. 451. Notandus eo nomine etiam Soph. Oed. C. 33. sqq. et alias. Similis locus infra v. 1046. sq. Οὔτινα defendi potest. Nihilominus praeferam οὔτιν', *non quidquam, nihil.*

v. 151. συμπνέων vertunt, *congruens, cedens, se accomodans.* At vel sic id aptum non est. Verto locum ita: *et tum dux natu major navium Achaicarum vatem nequaquam vituperans incidentibus casibus consentientem quam navigandi impotentia, vasa exhauriente, gravaretur populus, e regione Chalcidis stationem habens in multistrepis Aulidis littoribus* —. Vulgo post συμπνέων punctum atque post τόποις comma ponitur. Etiam s. v. 157. (post Ἀργείων) et 161. (κατασχεῖν) pro puncto colon ponendum duxi. Ἀργείων correpta media. — Ceterum cretici, qui h. l. vulgo jambis et trochaeis succedere putantur, cur potius putandi sint trochaici catal., hic non exponam. Narrationis consecutio autem ἀνακόλουθος. Vid. vers. 162.

v. 165. 166. Μιαίνων — Ῥείθροις: his conjunctis certe in unum versibus scribi licet secundum MSS. παρθενοσφάγοις ῥείθροις, etiam παρθενοσφάγοισι ῥείθροις.

v. 167. sqq. Πῶς λιπόναυς γένωμαι —: *quomodo derelictis navibus redeam auxilii spoliatus! Nam sacrificium, quod ventorum* (contrarium) *impetum sedet, et virgineum quidem sanguinem nimia* (a ceteris scil. ducibus) *cupiditate desiderari jus fasque est?* (At deos nolo accusare) *nam* (ut verecunde loquar: Reis. Oed. C. XXXVI.) *bene eveniat.* Videtur hoc εὖ γὰρ εἴη quamquam γὰρ multifariam usurpatur, magis Chori bene ominantis esse. Bene autem Reisigii mentem explicat Wex. n. ad S. Ant. 327. — Vulgo post θέμις colon ponitur, quod nescio, num hanc aliamque propter causam recte fiat. — Λιπόναυς,

Digitized by Google

nota apud Athenienses λιποναυσίας δίκη.*) — Quod ad numeros adtinet, observandum est eodem quo voces nomine memorabiles esse: nisi forte quis negat repetundis saepe iisdem versibus et metris fortius aut sensum aut cogitatum aliquod exprimi. Repetuntur hoc loco autem singulis quibusque strophis eadem cola metrica vel iidem versiculi bis aut ter; et stropha β′ et γ′ adeo sexies recurrit hic versiculus ⏑–⏑–⏑– (semel ⏑–⏑–⏑–⏑–). In str. δ′ bis –⏑–⏑–⏑ praeter hunc –⏑–⏑–⏑–: bis ⏑–⏑–, ⏑–⏑–⏑–, qui item str. ε′ et ζ′ ter repetitur. Str. ζ′ ter ⏑–⏑–, ⏑–⏑–, –⏑–⏑–. Atque versus strophae ε′ et ζ′ fere iidem. Inde factum est, ut stropha ε′ vulgo usque ad v. 180. continuaretur. Quo indicio usus quum multa suaderent, ultimas strophas epodum facere singulasque versus inter singulas Chori personas distri-

*) Ὀργᾷ χειρόργως, quae Bothio intolerabilia. Homer. μέγας μεγαλωστί. Supra v. 114. ἐδάη λαγοδαίτας (fortasse v. 113. δύο λήμασι δισσοὺς), S. c. Th. 7. κολὺς — κολυῤῥόδους — Eum. 592. ἀνδροκτονοῦσα κατέκτανεν, 377. ἄτιμ' ἀτίετα. — Pers. ἔταφεν ἔταφεν, αἶνως αἶνως infra, et αὐτὸς αὐτὸς cet. cet. Infinitus ejus generis dictionum numerus est: nam etiam illae ἔκραξ' ὡς ἔκραξε et μεγέθει μέγας et φεύγοντα (ἐκ)φυγεῖν, εὔφημον εὐφημουμένη, adeo ἄχη ὀδυρμῶν, δεσμῶν κέδαι huc pertinent, εὐδρακὴς λεύσσειν, δύζηλος κεφὰ —, δρόμῳ ἰέναι —, ἀλιώσει κάρδιαν et νόσον — ὥς κε νέηται, ἐν σῇ ἀληθείᾳ ἀληθῶς, nec minus latinorum *pugnam pugnare, occidione occidere,* alia. Quaeritur autem earum omnium dictionum qui sit fons communis et quae significatio. Et origo quidem posita est in simplicissimo illo et antiquissimo more notionem aliquam iteranda ac repetenda ea, qua haec significatur, voce intendendi et amplificandi, quo diutius attentus animus ea retardetur. Quod ut clarius intelligatur, simplicis ac parum excultae linguae Hebraicae exemplum proponendum est. In qua nemo ignorat frequentissimam esse dupplicationem adjectivorum et numeralium, quam Graeci imitantur, etiam substantivorum (Engelh. ad Plat. Mèm. p. 290): μέγας μεγάλων, μυρία μυρία, ἄνδρες ἀνδρῶν, alia apud ipsum Aeschylum. In eadem verborum repetitio aut ejusdem verbi formarum cumulatio usitatissima קָטֹל יִקְטֹלוּן, יָמוֹת יָמוּת, קָטֹל יִקְטְלוּת, coll. gr. ἀλαλίζειν, alia: Gesen. Lehrgeb. der hebr. Spr. §. 73., Ewald. Krit. Gramm. d. hebr. Spr. 195 sqq. Intenditur igitur hac vocum iteratione ac dupplicatione notionis vis augeturque significatio. Accuratius autem hoc exponere non licet. Conf. not. ad v. 998. — Bothius scribi jubet χειρόεργως.

Digitized by Google

distribuere studebam. At opera perdita intellexi consultius esse redire ad Hermanni distributionem. — Ἐκεὶ δ' —, apodosis est multis interjectis ἔτλα δ' οὖν. Quorum sic sibi oppositarum particularum ratio latet neminem. Ad orationis argumentum autem hoc adnotandum est, Agamemnonem imperatoris officio satisfacientem filiae imolatione sacra jura matrimonii humanitatisque et officia paterna laedere. Nam sacra ut apud nos Graecis conjugum liberorumque erant jura, sacra patris officia. Ritus immolandi hominis, adeo filiae unicae ad orientalium superstitiones ac religiones barbaras pertinet, Graecisque a sacris proprie abhorret. Quem Graecorum proavi in maritima Asiae minoris ora habitantes a Phoenicibus, aut Caribus simul ac cetera Artemidis sacra accepere, et inviti quidem: quod hac Agamemnonis fabula omnique Pelopidarum historia docetur. Post priscos incultosque Deos imperio pulsos humanior per Jovem exstitit aetas, hominum dignitate invalescente ut in Prom. exponitur et supr. v. 143. significatur. Ea est igitur hujus fabulae origo. Et Aeschylus quidem ut Agamemnonem virilis officii necessitate ista ad hanc immolationem dicit h. l. adactum esse, sic eum ut patrem impie fecisse non dissimulat, eaque arte effecit heroem tragoedia dignum: Aristot. Poet. XII. 2. Verto locum sic: *postquam igitur necessitatis jugum subiit* (cogi se passus est), *mentem spirans in pejus mutatam, impiam, profanam: qua ex mentis mutatione ad quodlibet audendum in mortalibus promptus exstiterit: nam audaciam gignit impudens infelix prima noxa: sustinuit igitur mactator filiae fieri quo esset auxilium suscepti ad poenas ob raptam mulierem exsequendas belli, et sacrificium pro navibus factum.* Difficilis sane interpretatio verborum φρενὸς πνέων δυσσ. τροπ. —, τόθεν τὸ πανοσ. φρονεῖν μετέγνω = *mutationem animi spirans impiam — inde mutato consilio decrevit audacissimum facinus suscipere.* Longe aliter Elmsl. ὁ νοῦς scilicet βρ. μετ. φρ. τ. πανσ.: *mortal men repent of their audaciousness.* Conferenda potius Casauboni ratio. Est vero h. l. μεταγιγνώσκειν, *mutato animo decernere*, cujus generis alia habet Heind.

Digitized by Google

n. ad Plat. Gorg. §. 105. et Bernhard. W. S. p. 368. Quod sequitur βροτοῖς, nisi a tota enunciatione τὸ παντόλμον φρονεῖν pendet, explicandum ut saepe Dativus apud tragicos aliosque scriptores, *inter homines, humano in genere,* ut βροτοῖς explicuimus in Corr. et Add. ad Sept. c. Theb. Sic supra v. 39, μαθοῦσι, et βροτοῖς ac θεοῖς, Eurip. Hipp. 90. 929. et fort. Soph. O. R. 991. ὑμῖν et σφῶν Soph. O. C. 342. 1435. Malim autem h. l. βρότους ad antecedentia referri et, quum vulgo post μετέγνω oratio distinguatur, post βροτοῖς, quamvis invita antistr., interpungi. — Ἀρωγάν: Homerus: ὡς ἔμμεναι aut simpliciter ἔμμεναι, ut Il. IV, 141. v. 316. al. addere solet. Sed initia nudi Accusativi apud tragicos usitatissimi apud eundem Homerum. Sic θάνατον Il. IV. 155., cll. Il. IV. 173. 197. κλέος et πένθος, v. 266. ποινήν. — Tum λιτὰς — κληδόνας πατρὸς — αἰῶνα παρθ. (sine τε, quod conjectura inseruerunt) κατ' οὐδὲν ἔθεντο: hanc phrasin nescio an illustrent Heindorf. ad Plat. Phaedr. p. 288, Wex. et al. ad S. Ant. 212, Schaef., Reis. et Elmsl. ad Soph. Oed. C. 278. et quos laudamus n. ad v. 183. 184., quamquam non plane idem agentes. — Βραβεῖς pro antiquiore βραβῆς (sine jot. subscript.) Flor. et Farn., quos libros in plurimis conspirare intellexi, et vulgo quidem correctionibus discrepantes a ceteris libris.

v. 180. sqq. Φράσεν δ' ἀόζοις πατὴρ —: *Jussit autem pater popas finitis precibus capellae instar super altare vestibus comprehensam strenue et audacter pronam attollere, orisque pulchri prohibere vocem familiae infaustam.* — Illud παντὶ θυμῷ num ad virginem προνωπῆ, an ad popas (ad λαβεῖν) pertineat dubitari licet. Equidem refero ad λάβεῖν, ut significet *audacter, forti animo,* collato loco Luc. dial. D. VIII. χρὴ καθικν. παντὶ τῷ θύμῳ —: al. Tum φυλακὰν κατασχεῖν propter additum φθόγγον ἀραῖον accipiendum sensu verbi φυλάττεσθαι, Med., aut φυλάττειν. Quo de idiotismo disseruere Schaef. Append. ad Demosth. T. II. p. 505, Reisig. ad Oed. C. p. 225, Stallb. ad Plat. Phileb. 177. al. Sed et in hujus idiotismi, si est idiotismus, explicatione V. D. sic versari soliti sunt, ut exem-

Digitized by Google

plorum copiam exhiberent ex omnibus promiscue scriptoribus collectam, ex quo ea fonte communi profecta sint non exponentes. Neque Bernhardius, in ceteris fortasse solus rectam explicationis *historico-philosophicae*, si sic dicere licet, viam ingressus meliorem iniit viam (l. l. p. 125), neque eam, quam iniit, ad finem usque persecutus est. Huc pertinent etiam Eur. Ion. 586. τοῦτο κἄμ' ἔχει πόθος al., huc fort. adeo Eur. Hipp. 1275. συμπ. βασιλῆΐδα τιμὰν — τῶνδε μόνα κρατύνεις al. clt. nota nostr. ad A. Sept. c. Th. v. 32., huc denique latinorum Terent. Adolph. IV. 4. 9. *id unus mihi indicium fecit*, al. not. n. supra ad v. 103.

v. 185. Βίᾳ χαλινῶν τ' —. Vulgo haec. commate post οἴκοις posito cum antecedentibus arctius conjunguntur, quod, quamquam omnia haec continuo se excipientibus choreutarum vicissitudinibus cantata sunt, propter novae strophae initium duxi in colon mutandum esse, ut S. c. Th. 722. sqq. (vulg. v. 852. ἀντῳδ.) et alibi. Cf. infr. n. ad v. 1267. Quamquam nihil refert. Etiam versuum descriptionem vulgatam mendoso hoc loco mutare nolui. Verto: *Coacta et vi et mutum reddente frenorum robore purpurea vestimenta in terram profundens ad unumquemque sacrificantium misit ab ore misericordiae telum, spectandaque ut in tabulis* —. Χέουσα. Sic κατέχευεν πέπλον — Hom. Il. V. 734. — Quae sequuntur quum lacunosa esse antistropha doceat (nisi rectius ibi verba vulg. ἐπεὶ — ἔκλυσις existimantur interpolata) quid sibi velint aegre dixeris. Cantasse Iphigeniam (ἔμελψεν) saepe in conviviis patris, nisi vox τριτόσπονδον nos moneret moris antiqui, quo in tertia libatione aliquis paeana canere solebat, nec consentaneum esset nec h. l. satis dignum commemoratu. Comparata quidem haec Iphigeniae conditio cum priore ejus et cum *pictae* virginis haud displicet; at nexus: allocutura quidem videbatur voce quos e patris conviviis cognitos habuit graecos sacerdotes; at taciturna (ἀγνᾷ αὐδᾷ = favens lingua) a patre decretam sibi sortem amice est amplexa! Τριτόσπονδος εὔπομος αἶσα, felix sors (num ideo quod Dianae grata sacraque evasura erat?) tertiae libatio-

Digitized by Google

nis, vel inferiae, quorsum? Αὐδᾷ πατρὸς φίλου, nonne esset *jussu patris?* ἀγνὰ ἀταύρωτος, nonne Artemis? Melius igitur sic: — *quos cantando in conviviis patris saepe delectarat, dum virgo pura voce celebrabat genitoris aevum felicissimum, dum tertia fiebat libatio.* Et laudat Elmsl. comparatam h. l. praesentem Iphigeniae conditionem cum priore, quo patris vitam virgo mire honorabat atque exhilarabat (ἐτίμα), et recte idem temporis imperfecti vim cum hujus descriptionis consilio et arte conciliat. Bothius similiter, nisi quod et ob sensum et ob metrum εὐκόσμων scripsit. Denique ὡς ἐν γραφαῖς potest ut ἐν γράφαις Eur. Poeniss. 129. (= „idealisch schön," ut nos, „wie gemalt"), non de vera pictura ut Eur. Troas. 682., Hipp. 1009., quamquam non nego Aeschylum posse respicere his pulcherrimas illas tabulas, quibus Atridarum res erant propositae: v. R. Rochett. Monum. ined. (Orest. s. P. II.), qui cum multa ejusmodi laudat et illustrat, tum hanc Iphigeniae immolationem picturis celebrat. Sed ejus interpretationem cum Aeschyli certe verbis non congruere facile demonstrari potest. Agamemno et βραβῆς et Iphigenia prorsus alias partes agunt ap. Aeschylum. Conferendus Cic. Orat. 22. Sed haec ab hoc loco aliena. Blomf. ὡς ἐν γραφαῖς silentii respectu potius quam formae dictum putat. Non male.

In antistropha v. 199. scriptura maxime variat, quod indicium esse solet interpolationum. Quapropter opinio in antist. glossemata latere (in Farn. om. τὸ δὲ προκλύσειν) et Hermanni fort. ratio scribentis τὸ προκλύειν δ' ἤλυσιν προχαιρέτω, si quidem ex strophicis aptus sensus elici potest, vera putanda. Both. τὸ προκλύειν, ἢ λύσις, προχαιρέτω: „praescire autem quae sit solutio, valeto." Nos aliam rationem tentantes ex ἐπὶ s. ἐπεὶ repetamus ἐκεὶ οὔ πω sive εἶκεν οὔ πω. Similiter versatus est Schützius. Etiam προχαιρέτω dubiae est significationis et auctoritatis. Vulgatae autem hic sensus: *quae inde facta, neque vidi neque dico* (h. e. mactationem ipsam narrare nolo). *Calchantis vaticinia autem haud irrita sunt: atque jure fit ut mala perpessis cognitio rerum futurarum contingat, vel, Iustitia ap-*

Digitized by Google

pendit mala passis id ut rerum casum noverint futurarum; sed nolo ego ea antea audire quippe quum non fiat liberatio. Τὰ δ' ἔνθεν: Soph. Oed. C. 476, τὸ δ' ἔνθεν. — Apte a sensu, minus a metro, scriberetur sic: Δίκαι — ἐπιῤῥέπει· τὸ μέλλον δὲ προκλύειν —. Tum facile appareret τὸ μέλλον subjectum esse verborum τορὸν γὰρ ἥξει σύνορθρον αὐγαῖς scribendorum pro vulg. ἀὐταῖς (al. αὐταῖς) hoc sensu: simul *cum matutinis diei radiis*: in quibus tamen σύναρθρον poni haud malim quam σύνορθρον. — De εἴπερ οὔ πω γένοιτ' ἄν, ne dupplicem soloecismum videantur redolere, et nihil et multa dicenda sunt (de εἰ ἄν c. Opt. v. n. ad v. 765.; de εἰ οὐ Herm. Vig. p. 833); Blomfield., qui ἐπεὶ οὐ γένοιτ' ἄν minus soloece scripsit, nihil adnotavit quam hoc in Gloss.: sensus est: qui merita passi sunt, eventum discunt; futura vero sciscitari, quandó quidem horum nullum est effugium, valeat: (est enim ante diem gemere) quippe evenient liquida et consentanea vaticiniis. Scilicet ὅ τι μόρσιμον, τὸ γένοιτ' ἄν (Suppl. 1045)." Mihi satis h. l. videtur laudasse Hermann. ad Viger. p. 833—835. Confer. infra vers. 765, 1126. — Vossius longe aliter: —

Dieweil im tischreichen Saal die Jungfrau
Des Vaters dreifach geweihtes Loos
Oft froh mit Gesang gefeiert cet.

Humb.: *weil — sie oft im Männergemach des Vaters versammelt einst weilten. Fromm ehrte dann ihres Vaters hoch — beglückt Loos (?) aus kindlicher Brust Stimme sie nicht ergrimmet (?).*

v. 202. sqq. Πέλοιτο δ' οὖν — εὖ πρᾶξις, al. εὔπραξις, quod dubito an correctionem sapit. Eur. Hippol. 196. οὐκ ἀπόδειξις, et quae ibi adnotavit exempla Monkius addenda iis, quae dat Bernh. W. S. p. 338. pariter quamquam dubia, et tolerabiliora in Euripide τἀπὶ τούτοισι (post haec): Suppl. 200. τῶν δ' τἀπὶ τάδε. — ὡς θέλει —: *sicut cupimus nos senes proceres, cognatum Archivae terrae solitarium praesidium.* Sic Schol. multis recentiorum interpretum dissentientibus, sed meliora non proferentibus.

Voss.: *So wünscht, die Hausfreundschaft hier, die Apia's*
Land schirmt, allein als Schutzwehr. —

Digitized by Google

Sic γῆς ἄνακτες, χώρας ἄνακτες, γᾶς πρόμοι Chorus ap. Soph. Oed. T. 911. et Reis. ad O. C. 827 et 880. — Sed Humboldt.: *wie wünscht, die nah uns hier steht Apia's Land schirmend, allein beherrschend.*

v. 207. ἄρσενος θρόνου. De θρόνος et θρόνοι differentibus quae disputat Reisig. n. ad Oed. Col. p. 244., ea paucis, opinor, probantur. Poëseos certe non est sua ejusmodi legibus adstringere.

v. 210. οὐ σιγώσῃ φθόνος: *neque tamen tacenti* (tibi) *invidia.* Similiter Latini: *absit invidia*, al. Similiter οὐδεὶς φθόνος, *nulla existit invidia, salva gratia* interdum et *lubenti animo.* — Ceterum cantu euphemistico functus Chorus qua decebat reverentia accedit ad Clytaemnestram sacris repressa voce functam verbis Ἥκω σεβίζων cet.

v. 213. Πεύσῃ δὲ χάρμα μεῖζον ἐλπίδος κλύειν: *majus spe audies gaudium, majus quam auditurum esse sperasti.* Notus in vulgus hic usus Infinitivi (κλύειν additi ad πεύσῃ).

v. 215. Πῶς φῆς (invito Buttmanno Blomf. φής); πέφευγε τοὔνος ἐξ ἀπιστίας: *effugit verbum, adeo incredibile.* Vide Spanhemiana.

v. 218. Εὖ γὰρ φρονοῦντως ὄμμα σου κατηγορεῖ: *te esse benevolum oculus tuus demonstrat.* Κατηγορεῖν τινός τι (etiam κατά τινος) proprie dicitur, et vulgo in malam partem accipitur. Infra 917. sic κατολολύζειν si vulgatam probas constructionem. Vide Spanhemiana.

v. 219. Τί γὰρ τὸ πιστόν ἐστι—; Ex responso apparet Chorum interrogasse Clytaemnestram num haberet certius indicium; non interrogavit autem, quale hoc esset. Quare scribendum putare possis τί γάρ; τὸ πιστὸν ἔστι τῶνδέ σοι τέκμαρ;

Nicht wahr, ein sichres Zeichen dessen hast du doch?

Alii vero, de recte addito ad haec articulo dubitantes scripserunt τί γάρ; τὸ πιστόν ἐστι—; Sed bene, hujus loci memor, de hoc interrogationis genere disputat Bernhard. W. S. p. 324, 325.

v. 220. 221. Ἔστιν; τί δ' οὐχί; Posterius hoc in-

Digitized by Google

terrogationis signum post θεοῦ poni licet. Versu seq. pro σέβεις conjecit, nescio quis σὺ φῄς; Verum non eget exemplorum demonstratione, σέβειν dici latiori significatione solere. —

v. 222. sqq. Οὐ δόξαν ἄν λαβ. βριζ. φρενός: *visum gravatae dormientisque mentis non ego acceperim pro certo signo, non probaverim.* Λαμβάνειν, accipere omen, probare, eique fidem habere. — Ἀλλ' ἤ σ' ἐπίανέν τις ἄπτερος φάτις; cf. Spanhemiana. Ἐπίανεν (f. ἐπίηνεν), Blomfieldius c. aliis censet ducendum a πιαίνω, quod nisi etiam infra 1436 hoc verbum sic positum legeretur, vix assentirer. Ἐπιαίνω alibi quidam non legitur, nedum ἐπίανεν Aor.; nisi forte ἐπίανεν legendum iota producto ob Augmentum. Compositi haec h. l. vis esse debet ut haec verti possint: *animum tuum jam credulum et spe laetum accedens rumor inflammavit.* Passivi ἰαίνεσθαι usus Homericus notissimus. Activum Hymn. Cer. 430: πολλὰ μάλ' ἀλληλέων κραδίην καὶ θυμὸν ἴαινον. Cf. not. ad v. 377. ubi eadem sententia Chori, et v. 482 sqq.

v. 225. sqq. De ratione Genitivi ποίου χρόνου et v. 229. Accus. τόδε τάχος non opus est disputare aut Grammaticos laudare. Neque eo pertinet, quod Pauw. et Glasg. ἀγγελῶν scribunt.

v. 231. sqq. μέγαν δὲ πανὸν. Auctor Rhesi πανούς, quod vocabulum etiam Soph. ap. Phot. Eurip. Alcmen. 13.: cf. Spanhemiana. Aeschyli hunc locum laudat Athen. XV. p. 701. F. — Deinde vulgo ἐξεδέξατο Ὑπερτελής τε, πόντου ὥστε νωτίσαι, Ἰσχὺς πορευτοῦ λαμπάδος πρὸς ἡδονὴν Πεύκη, τὸ χρυσ. —; in quibus multa menda latere Elmslejus judicat. Et primum verbum finitum desideratur, atque ἐγένετο h. l. durior ellipsis. Quare jam Blomfield. conjecit ὑπερτελεῖ, quod aliis probatur. Idem scribi vult ἰσχὺν, quod cum ὥστε νωτίσαι conjungatur, quia alius nominativus sequitur. Verum est autem quod notat idem Emsl. in Rev., nec νωτίζειν, nec πρὸς ἡδονὴν dici solere eo sensu, quem hic locus requirit; quamquam si ὑπερτελεῖ (*superat*) scribitur, paullulum expeditior locus faciliorque oppositio (πρὸς ἡδονὴν) πεύκη. Alia ratio est expediendi loci ea, qua in

Digitized by Google

vulgatis tantummodo πεύκη mutatur. Pro quo si πεύκης scribis, id cum πρὸς ἡδονὴν conjungendum vertendumque: *ad modum laeti nuntii, facis.* Praeterea Elmsl. conj. προσήνυσεν pro πρὸς ἡδονήν, Both. προ. πρ. ἡδ. *lucis quae grate atque optato proficiscitur:* Prom. 481., Eur. Med. 771., Iph. Aul. 1022. Cf. πρὸς χάριν, S. Ant. 30. Phil. 1156., Eur. Med. 625. At Codd. discrepant modo in ὑπερτελής. Mihi cum πεύκη more Aesch. explicationis causa verbis quae antecedunt obscuris videatur subjici, tum vulgata sic servari possent poëtam patemus hos Nominativos tanquam pendentes ideo h. l. conjunxisse, quo *continuarum* facium seriei imago quaedam adumbraretur. Vide Not. n. ad v. 150. sqq. et 243. et Pors. ad Phoen. 663, νωτίσαι tuentem. Hesych. ἐνώτισεν· τὰ νῶτα περισκέπασεν.

v. 236. Μακίστου σκοπαῖς Ὁ δ' οὔτι μέλλων —. quaeritur quo ὁ δὲ pertineat: nam ad σκοπὸν quod lateat in σκοπαῖς aegre referes; citiusque sane ad Macistum montem, personae vices sustinentem, ut fit apud poëtas. Cf. Spanhem. N. ad v. 294. et 297.

v. 243. sqq. Σθένουσα — μαυρουμένη — ὑπερθοροῦσα facilius procedunt quidem; sed ad idem Aeschyleae dictionis genus pertinent, de quo dictum n. ad v. 231. 150. Inde etiam illa Pers. 480. (v. not. n. ad v. 445).

v. 251. sqq. Ὦτρυνε δεσμὸν μὴ χαρίζεσθαι πυρός. Correxerunt V. D. μοι χαρ. aut νυ χαρ., etiam μὴ χατίζεσθαι. Et facilis sane emendatio μοι χαρ.: *mihi largiri lignorum accensorum struem;* vel, ut alii volunt, *jussum ignem.* At quomodo in his expeditis μὴ pro μοι exstiterit, non explicaveris. Retinenda igitur vulgata quam sic interpretor ut μὴ χαρίζεσθαι sit *non parcere.* Amat enim Aeschylus dictionis λιτότητα quam vocant. Sic S. c. Th. πόλεμον μὴ καπηλεύειν. Sequ. versu ἀφθόνῳ μένει eodem spectat.

v. 253. sqq. Φλογὸς μέγαν πώγωνα — φλέγουσαν. Femininum φλέγουσαν referendum ad φλογὸς (μεγ. πωγ.), periphrasin facis = φλογὸς facientia, ut supra v. 111. λαγίναν γένυσιν — βλαβέντα cf. Eum. 49, et Infinit. ὑπερβάλλειν sic accipiendus ut pendeat a πέμπουσι, eo modo

Digitized by Google

qui declaratur locis a Reisigio C. C. in S. O. C. v. 538. allatis. Alii fort. *tam magnum, ut superaret etiam Saronici freti conspicuum promontorium fulgore.* Durior autem haec junctura; et emendatio, si qua opus, difficilis est. Vulg. κάτοπτρον πρῶνος non defenditur iis quae attulit Bernh. IV. S. p. 50; quamquam alio modo stabiliri posse non despero. Interea Canteri emendationem praefero. Deinde quod vulgo legitur εἶτ' ἔπειψεν, εἶτ' ἀφίκετο retinuit Wellauerus, εἶτα cum vi quadam repetitum videtur ad exprimendam laetitiam, inquiens, quod nuntius jam ad eam pervenerat stationem, quae Atridarum aedibus proxima erat.

v. 257. Hinc incipit memorabilis illa lacuna in Med., Guelph., Ald., Rob., Turn., foliorum MSS. integrorum interitu effecta, quam supplevit ex Cod. suo Victorius.

v. 258. Φάος τόδ' οὐκ ἄπαπτον interpretantur lucem ab Idaea exortam, progenitam. At vide Spanhemiana. — V. sq. Τοιοίδ' ἕτοιμοι — νόμοι leges haud fallaces, sed certae alia aliam excipiente face eventuque probatae.

v. 266. ὡς λέγοις πάλιν: *Quia continenter his verbis delectari volnerim; igitur iterum dicere velis.* Alii emendando οἷς vel οὓς λέγεις, πάλιν languidam reddunt orationem, quum haec extremo eo loco collocata videantur claudicare.

v. 269. ἐγχέας legendum cum Cantero; ἐκχέας Farn. et Vict.: nam quod Wellauerus interpretatur *acetum et oleum si ex duobus effuderis in unum vas,* hoc is facit invitis verbis. Deinde v. sq. οὐ φίλω conj. non prorsus quidem satisfacit legentibus. At Aeschylum dixisse δεχοστατοῦντ' ἂν οὐ φίλως, quin imo more suo eum sic dixisse, Wellauero non assentior. Supra 194. φίλως ἐτίμα: cf. infra 1348. Versus sequentes laudat Elmslejus n. in Heracl. Eurip. v. 833.

v. 273. sqq. Οἱ μὲν — Ἀνδρῶν κατ. τε καὶ φυταλμίων, παῖδες γερόντων — *cecidere et circa virorum consanguineorum parentiumque, et infantes circa senium corpora.* Sensus pervertitur commate post φυταλμίων deleto et φυταλμίων ad γερόντων relato. Reisigius Oed. Col.

Digitized by Google

p. XLIX. vertit: „filii super parentes, parentes super filios strati, pueri super senes."

v. 277. sqq. Τοὺς — πόνος Νῆστις πρὸς ἀρίστοισιν ὧν ἔχει πόλις οὐδὲν ἐν μέρει τεκμήριον. Πόνος νῆστις et similia (v. 154. 828. 1388.), ἐκ μάχης (post bellum: cf. S. Ant. 153. n. Wex.) non egent explicatione — ὧν ἔχει πόλις videntur otiosa nisi eo referuntur sequentia πρὸς οὐδὲν ἐν μέρει τεκμ., „quaecunque in urbe inventa sunt, promiscue, nulla distributione instituta," „stellt sie nach keinem nur mit ihrer Wechselfolge entstehenden Wahrzeichen," Bernhard. W. S. p. 46ff. Conf. infra v. 1330. Animadvertendum puto Aeschylum rei describendae vivida imagine animo obversante incensum orationem rei accomodare, et in descriptione maxime quidem pugnarum gestarum urbiumque captarum; id quod in Pers. et Sept. c. Th. exempla docent locorum sane constructionum perturbatione et grammatica quadam confusione notabilium.

v. 283. ὡς δυσδαίμονες: si ad antecedentia referuntur, haec ferri possunt. Memorabile autem quot locis ὡς corruptum videatur, ut fort. οἱ δυσδαίμονες aut ... ὡς, δυσδαίμονες, „die Unglücklichen!" — Alioquin: ut plebs egena.

v. 285. Εἰ δ' εὐσεβοῦσι —: *si pie colunt deos urbis praesides occupatae terrae, deorumque delubra, certe non quum antea ceperint vice versa capiantur. Cavendum autem ne qua cupiditas prius invadat exercitum ut cupiant quae non decet, lucri studio capti: opus eos est enim ad felicem reditum in patriam etiam alterum divuli spatium decurrere.* Recte Hermann. n. ad Vig. p. 815. οὐκ ἄν γ' ἑλόντες αὖθις ἀνθάλοιεν ἄν, prius ἄν dicit non pertinere ad ἑλόντες, sed ad οὐκ αὖθις: *non facile vicissim victores vinci poterunt.* Idem de ἄν γε ibd. p. 825. Mihi vero hoc γε in his similibus ironice dictum videtur, ut alibi ante ἄν positum et in dictionibus quidem qualis καλῶς γ' ἄν. Est autem illud omnino animadvertendum, per totum Agamemnonem solere Clytaemnestrae orationem acerbitatem magnam ironiamque spirare. Cf. not. n. ad v. 1292 sq. Agitatur enim regina filiae mactatae doloribus Agamemnone, caedis auctore praesente redin-

Digitized by Google

tegratis. De ἄν et γε conjunctis vide Soph. Ant. 747., Od. C. 977., Eur. Med. 500. 582. — Ceterum ἀνδάλοιεν pro vulg. αὖ θάνοιεν, Stanleji egregia est emendatio, quam necessariam esse neges si Clyt. pectori caedem molienti haec quasi excidisse statueris. — Observes vero etiam, haec esse dicta in eam sententiam, quae summa est dramatis, quo quasi speculo qui divinae Justitiae rectas rationes humanarum rerum exitus comprobet, cernitur.

v. 292. Vulgo Θεοῖς δ' ἂν ἀμπλάκητος εἰ μ.: *in deos quum nefas admiserit, si exercitus redierit, vigil vindex clades eorum, qui perierunt, fiet, nisi mala recentia eveniant* (s. c. Th. 1025. ἄγος δὲ καὶ θανὼν κεκτήσεται θεῶν πατρώων —). Sed praestare opinor c. Vict. scribi Θ. δ' ἀναμπλ.: *deorum poenae ut non obnoxius redeat exerc.* —, aut post θεοῖς δ' ἂν commate interpungi, eaque vocabula ad apodosin referri. Particulae ἂν tum bis positae ratio neminem latet; Wellaueri ἂν εἰ μόλοι barbarum sonat. — Blomfieldii rationes h. l. silentio praeterire licet. Ἀμπλάκητος est h. l. ἁμαρτῶν, Elmsl. consentiente. Cf. Hom. Od. IV. 808. θεοῖς ἀλιτήμενός ἐστιν.

v. 296. Infinitivus additus ἰδεῖν ut Rhes. 379. σκύμνον ἔθρεψαν πολίαρχον ἰδεῖν, al.; videsis Reisig. n. ad Oed. C. vers. 70. et 538.

v. 297. Πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τὴν ὄνησιν εἰλόμην. Verte: *pro multis bonis hunc capiebam fructum:* quamquam sic aoristus (εἰλόμην) cujus vim Hermannus n. ad Vig. et Matth. et Bernhard. et alii satis exposuerunt, non plene redditur. Neque Genitivi (πολλῶν ἐυθλῶν) significatio fugit quemquam (Bernh. W. S. p. 178. et 381.).

v. 298. Dixerat antea Clytaemnestra τοιαῦτα τοι γυναικὸς ἐξ ἐμοῦ κλύοις: *haec dicta a me quamquam muliere accipere velis,* respondetque Chorus: *o mulier, secundum virum prudentem verecunde dixisti,* quo tendat reginae exacerbatae in Agamemnonem vindictaeque cupidine inflammatae oratio non intelligens. Imo ad Diis grates agendas pro prospero expeditionis Trojanae eventu, de quo jam certior factus est, pergit. — Χάρις γὰρ — *non contemnendum enim laborum praemium partum est.*

Digitized by Google

v. 302. Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ —. Hos versus anapaesticos inter Chori personas distribuendos esse apparet statim ex ultima brevi in κτεάτειρα et hiatu in ejusdem versus fine. At antistrophica esse haec non magis liquet quam illa v. 40—103. Et Reisigio dicenti v. 302—305. proodum, 305—308. stropham, reliquis antistropham contineri assentiri non possum, quia versus 301 brevior est dipodia, quam nemo suppleverit. Invocatur Ζεῦς βασιλεὺς, post parenthesin (— πανολώτου,) autem Ζεὺς ξένιος. Quod sequitur ἦτε — ad Νύξ relatum, id non minus ad Jovem pertinet; ut supra v. 41. μέγας ἀντίδικος ad Menelaum et Agamemnonem referebamus. — Μέγα δουλείας Γάγγαμον ἄτης πανολώτου: dupplex Genitivus uni voci additus, ut ap. Homer. IV. 84. Ζεύς, ὅστ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται. Bernh. W. S. p. 162. Exempla adjuncti adeo genitivi objectivi et subjectivi infra afferentur. Hic sufficit citasse latina Caes. B. G. 1. 30. *pro veteribus Helvetiorum injuriis populi Romani.* Cf. interprett. not. ad h. l.

v. 309. sqq. Δία τοι — continuatur quodammodo instituta v. 302. Ὦ Ζεῦ β. constructio, quare punctum fine v. 338. in colon mutavi. — Τὸν τάδε πράξαντ' — τείνοντα —. Exeunt quibusdam locis participia propriam sibi vim vicesque adjectivorum vel substantivorum sustinent (Wex. ad Ant. 239. Infr. 489.). Mutem autem τείνοντα in τείναντα, non tam propter Blomfieldium dicentem: *τείνοντα esset, qui cum olim tetendit et adhuc tendit,* neque propter Stallbaumii praecepta docentis, *Graecos hanc sibi legem sanxisse, ut ea ponerent tempora participiorum, quibus re per tempus finitum expressa opus futurum videretur,* quae Graserus retractavit, quam ideo quod hic participium sensu Ablativi Gerundiorum latinorum usurpatum est, tumque non minus praes. partic., usurpatum quam, sensu postulante ut h. l., temporum congruentia a Graecis observata esse mihi videtur. Sic supra v. 147. τὸν ὀδώσαντα — ἔθντα. Sed v. n. ad v. 544. Habet deinde τείνοντα *exempl. Aur.*, cui in plerisque non minorem quam Cod. Farnesiano fidem habeo. Discernenda autem quam maxime in Spanhemianis not. *Aur.* (qua Au-

Digitized by Google

rati conjecturae sane egregiae et a Stanlejo compilatae significantur) ab illa nota, qua veras Codicum lectiones, raro glossas aut lectiones emendationesque marginales MSS. significari cognovi. — ὅπως ἂν — μήθ' ὑπὲρ ἄστρων βέλος ἡλίθιον σκήψειεν: Vossius:

Daſs nicht vor dem Mafs, und nicht jenseits
Er den Pfeil abschnellte vergeblich.

Both. conjungens ἄστρων βέλος *fulmen* ὑπὲρ adverbii locum tenere putat (cll. Xen. M. 1. 3. 6., Eur. Hipp. 531. οὔθ' ἄστρων ὑπέρτερον βέλος). Sic lat. *supra* adv. turbas excitavit ut Sall. Cat. 111. 3. ubi cf. Kritz. Verum etiam dictioni ὑπὲρ ἄστρων βέλος ἡλίθ. σκήψειεν similem apud Pindarum me legere memini, sed nescio locum. Conferas autem Boeckh. not. ad Ol. I. 111. sqq., XIII, 90. et Pyth. 1. 44. Βέλος de fulmine dictum illustrat Spanh. n. ad 5. c. Th. 519. Deinde ὅπως ἂν — σκήψειεν (de spondeo in paroem. v. Herm. Metr. p. 294.) non in dubitationem vocandum. Significat autem ὅπως ἂν (et ἵνα ἂν) c. Optat. non consilium aut finem, sed cogitationem, *quomodo* et *quo loco*, od. „wie es wohl am besten geschehen möchte od. könnte." At instituta cogitatio de eo, qui aut qua via aliquid optime fieri posset, aut qui aliquid futurum esset ab ejusdem qui aliquid fecit consilio utique non multum differt. Differunt autem ea de re sententiae Virorum Doctorum quantum. Et nota sunt in vulgus quae dixerunt post Heind. ad Plat. Phaedr. p. 198. Hermannus et Reisigius nuperque Astius (n. ad Plat. Polit.). Blomfieldius autem ad h. l. adnotat, ὅπως ἂν optativo non solere praeponi nisi quando significat *quo maxime modo*; hoc loco: *qui arcum tetendit eo modo quo potissimum* etc.; quam interpretationem probat Elmsleius in Censura, citans Pind. Ol. VII. 75. ὥς ἂν — κτίσαιεν, Soph. Aj. 1221. ὅπως πρόσειποι' ἂν, Eur. Iph. A. 171. ὡς κατίδοιμ' ἂν, et defendens s. Oed. C. 425. a Blomfieldii emendatione sane infelici cll. 405, ubi ἵνα ἂν χραισοῖς et Eur. Hel. 146. ὅπη ἂν στείλαιμι, cet.

v. 314. sqq. Vulgo scribunt: Διὸς πλαγὰν ἔχρυσιν ἰατῆν,
Πάρεσι τοῦτο γ' ἐξιχνεῦσαι.

Digitized by Google

Mendum sentiens Blomfieldius post ἔχουσιν interpunxit; quo parum profecit. Est vero ἔχειν sensu gladiatorio dictum (Donat. n. ad Ter. I. 1. 55): *a Jove hanc sibi plagam inflictam esse facile illis eam qui habent intellectu. Jupiter perfecit ut constituit. Negabat aliquis deos dignari respicere eos, si qui rerum sanctarum decus calcent; at ille quidem impius. Apparuit id enim per familiam inertium* (ἀτολμήντων), *qui, aedibus divitiarum copia nimis redundantibus, bellicam spirabant atrocitatem praeter jus et fas.* At Blomf.: πέφανται δ' ἔκγονος cet. *refer ad atheum, qui ex eorum genere dicitur, qui impiam vim respirant.* Et in Gloss. refert ad Diagoram Melium; laudatque eas rationes Elmslejus: quibus consentire non possum. Pertinent haec autem ad speciem divinae humanarum rerum administrationis, quae poëtae animo hanc fabulam scribenti obversabatur, explicandam ac caeci fati opinionem tollendam. Difficilia vulg. πέφανται δ' ἐγγόνους ἀτολμήτων Ἀρη πνεόντων vide quomodo Scholiastes explicet. Alii ἐγγόνοις ἀτόλμητον Α. scribunt vertuntque: „innotuere dii posteris *(Priami)* bellum, quod suscipere nefas erat, ultra id quod justum erat spirantium, quum aedes nimia felicitate ac divitiarum copia affluerent." — Recte a sensu, nescio an non a metro, ἀτόλμητον scribitur, quam Stanleji conjecturam, si quidem Stanleji est conjectura, *Ex. Aur.* confirmari video. Ἄτολμος sicut ἀτόλμητος, *non audendus, nefarius*: Choeph. v. 630. Falso Ἀρη aliquis cum prisca voce ἀρή Suppl. 77. comparavit. — Ibidem μεῖζον' pro μεῖζον cum Schol.

v. 321. ἔστω δ' ἀπήμαντον ὅστε κἀπαρκεῖν εὖ πραπίδων λαχόντι scripsimus. Vulgo λαχόντα, rectius Ex. Aur. λαχόντι: *esto* (vel potius *sit*: nam Imperat. pro Optat., ut Suppl. 656. 662. 666. cet. Sic λύου fere imperat. infra v. 780.) *securitas posita etiam in prudentia et praesidii affatim.* Tum vero ὥστε omnino redundat post ἔστω sicut Eur. Hippol. 703. ἀλλ' ἔστι κἀκ τῶνδ' ὥστε σωθῆναι. Id saepius multo apud Sophoclem, et post verbum εἶναι quidem, quam apud ceteros tragicos fieri cognovi: Phil. 656. Ἄρ' ἐστὶν ὥστε κἀγγύθεν θέαν λαβεῖν; Electr. 1454. Πάρεστ'

Digitized by Google

ἄρ' ἦμεν ὥστε κἀμφανῆ μαθεῖν, cet., quibus locis cum hoc Aeschyleo etiam aliam similitudinem intercedere vides. Cf. Aesch. Eum. 197 et 223, et Monk. not. ad Eur. Hipp. 1323. Schaef. ad S. Oed. C. 1350. B., infra v. 1182. Nihilominus hoc loco, maxime propter antecedentia ὑπὲρ τὸ βέλτιστον puto latere mendam, et ὑπὲρ ex ὑπέρφευ antecedente exortum esse, ut sic sit scribendum: τὸ βέλτιστον ἔστω κἀπήμαντον ὥστε κἀκπαρκεῖν —: „sit autem nimia illa divitiarum abundantia innoxia, ut etiam contentus sit possessor bona mente praeditus." Pind. Ol. v. 23. An ὑπὲρ δ' ὃ βέλτιστον? — Both.: „volo rem non esse attritam; ita ut negotiis suis gerendis sufficiat vir sanae mentis." Imo: ut suff. viro —.

v. 322. οὐ γάρ ἐστιν ἔπαλξις —:

Humboldt.: *Denn es wehret der Reichthum*
Wenn des Frevelnden Fuſs, satt
Dikes hohen Altar entweiht,
nicht den Sturz der Vernichtung.

Voss.: *Denn nicht bietet der Reichthum Bollwerk ihm, der in Sattheit schwang*
Die Ferse zum Hochaltar Dikes, Schutz vor Vernichtung.

Ἔπαλξις πλούτου — Genitivus subjectivus: Soph. Oed. C. γένοις ἐπάρκεσιν (cf. Reisig. not.), Hom. Il. IV. 137., Aeschyl. Suppl. 84. ῥῦμα δαιμόνων: quae se vicissim illustrant. — Sententiae eaedem similiterque declaratae in Solon. Eleg. ιγ'. ed. Bach.

v. 324. sqq. Βιᾶται δ' ἀ τάλαινα Πειθὼ —: *Vehementer urget autem infausta Fiducia, filia consiliatrix Noxae intolerabilis: remedium omne autem irritum.* Num Πειθὼ et Ἄτη h. l. an numina sint, ut majusculis scribantur, dubitari adhuc potest. — Vict., Glasg., Blomf. post ἄφερτος commate distinguunt; et Schützius post παμμάταιον punctum delevit ut cohaererent ἄκος δὲ παμμάταιον ῥιν ἐφύφθη. Ceterum veterem scripturam πᾶμμάταιον, quod est πᾶν μάταιον licet retinere.

v. 327. sqq. *Nummi autem adulterini instar attritu et commixtione niger fit, qui justus habitus est, postquam puer volucrem aviculum persecutus civitati intolerabile detrimentum intulit.* Conjectura μελαμπαγοῦς (pro

Digitized by Google

μελάμπαγής) haud absurda: *nummi — nigrefacti manifestius, convictus existit.* Alii sic exponunt: „ut aes adulterinum frictione et commixtione nigrum se prodit, ita niger apparet judicio subjectus; nam Helenam sibi sic studuit acquirere, ut puer avem volucrem persequitur, quum civitati calamitatem insuperabilem attulerit." Διώκει καῖς — pro ὡς δ. π. —; quod brevius fortiusque comparationum genus dramaticis familiare recte illustrat Bernh. W. S. p. 333, et illud proverbium Stallb. ad Plat. Euthyphr. p. 21.

v. 332. Τὸν δ' ἐπίσκοφον τ. Subjectum est θεὸς (ex οὕτις θεῶν antecedente repetendum) = *talibus rebus proclivem e medio tollit Deus.* Sic Latini *is, hic* pro *talis*: Rupert. Comment. in Liv. II. 6. Atque de sumendo affirmativo ex antecedente negativo (τὶς seu πᾶς ex οὕτις θεῶν) vid. interprett. not. ad S. Aj. 481., Oed. R. 236., Oed. C., Heind. ad Gorg. §. 29., Bernh. l. l. p. 458.; cll. Heind. ad Horat. Sat. I. 1. 3.

v. 332. sqq. Subjectum loci est ἡ γύνη, repetendum ex ultima voce antecedentis antistrophae. *Ea* igitur *civibus suis reliquit bellum parandum et Ilio affert dotis loco exitium, quum exiisset subito per portas nefaria ausa. Quod cognoscentes multi conquesti sunt de pernicioso Helenae virorum alienorum studio. (Ille adest silens inhonoratis et nullis opprobriis corripiens et .... amissis suavissimus). Cui vero ejus mari abductae spectrum apparebit — (δόξει).* Hoc δόξει quum omnino mutari in δοκεῖ non liceat (atque nemo non novit Futurorum multiplicem usum vel ex Antig. 361. ὑπάξεται, aut Homer. Il. IV. 131. λέξεται. Od. IV. 208. ἐκπλώσει), tum vers. 337. sq. πολλοὶ δ' ἔσπενον — προφῆται arguunt, haec certe esse ipsa verba vatum, non Cassandrae, aut Heleni, sed senum qui longae vitae casibus et usu de praesentium rerum eventu edocti, et morum alienorum gnari et natura sua nil nisi mala ventura suspicantur. Et congruunt quidem cum Homerica descriptione illa πάρεσαν' ἀλαίδορος —: Il. III. 140—160 et sqq., cf. infr. v. 585. sqq. et Eurip. Helen. v. 625. sqq. Sed difficillimi hujus loci ad singula priusquam accuratius excutienda

Digitized by Google

cutienda perginamus, de numeris in universum hoc adnotare volumus, errare eos nobis videri, qui dochmios, antispastos et bacchios hos versus esse volunt, a quibus tota hujus narrationis indoles abhorreat, quae ne creticos quidem admittat. Praeter dactylos per totum cantum maxime frequentatur jamborum cum trochaicis compositorum genus, quod existebat repressa a voce jambica thesi, supplenda ac recompensanda per lyrae accentum, hoc ⏑–⏑–, –⏑–(⏑), Aeschylo familiarissimum. De Sophocleis loquitur Elmsl. n. Oed. C. v. 699., idem de Euripideis ad Heracl. 780.

Vulgo sic v. 337. πολὺ δ' ἔστενον᾽ σόδ' ἐνυέποντες δάμιον ἀροφῆται, quae verba ad exemplum Aurati refingenda putavi. Tum longe difficiliora haec vulgo v. 240.: πάρεστι σιγᾶς ἄτιμος, ἀλαίδορος, ἄδικτος, ἀφεμένων, ἰδεῖν. Aur. ἀφεμένως sensu metróque nihilominus pessumdato, ac graviorem medelam postulante. Suspicor autem ad eos hunc locum pertinere, ubi sint vocabula ex altera linea in proximam alteram delata, sive id sit factum propter consuetudinem verba lineis superinponendi, cujus generis exemplum Reisigius in Conject. p. 148. notavit, sive ideo, quod scribae oculus propter vicinitatem scripturaeque similitudinem aberravit, ut Eur. Suppl. v. 644. ἔτ᾽ inde profectum esse potest, et Bacch. 485. γυναικῶν ὅδ᾽ ἔφυ λεαίνας δὲ τινος, mutandum in γυναικῶν ἔφυ· λεαίνης ὅδε τινός, aliaque quae tractavit Hermannus Op. III. p. 98. sqq. De Emend. p. transpon. verborum. Confirmant eam autem conjecturam egregie Scholiastae verba, ἀφεμένων ἡμῶν τῆς σιγῆς cet., congruentesque propemodum numeri, quamquam propter dubia antistrophica incerti, qui ut ex asse sibi respondeant, si opus videbitur, facili opera efficietur. Vid. not. ad antistr. Quomodo alii locum lacunosum interpretentur, exemplum est Vossius:

Und statt der Mitgift bringend Leid gen Ilios
Entschlüpft eilfertig sie durch das Thor
Verwegnes wagend. Und es erseufzten laut
Verkündend das nun, die Hausgenährten:

— — — —

Er steht verstummt, ein entehrter
Doch ohne Schmähn, giervoll, das süsse Weib zu schaun.

Digitized by Google

Cogitabam ego quoque Genitivum ἀφεμένων et ἰδεῖν sic accipi debere, ut Eurip. Med. 1396. φιλίου χηρὸς στόματος προσπτύξασθαι aut Hippol. ἔραμαι ἀμφιπόλου λόγχας διαιρεθῆσαι (quos locos addi velim adnotationi nostrae ad Sept. c. Th. 638. sq.); sed illorum locorum ratio alia. Vide igitur Bernh. W. S. p. 481. Nolo autem aliorum explicationes refellere aut meam pluribus declarare. Nam quum antecedant φιλέουσες σύβοι, de hoc mihi satis persuasum est, Menelaum h. l. intelligi. Igitur vide anne probabilis videatur Tafelii ratio sic (in progr. acad. Tub.) disputantis: „Ingeniosissime Musgravius legit σεγάς (*tacitus*), quam vocem in lexicis non obviam tum amplectemur, quum fuerit exemplis comprobata. Interim lege καφέστ σῖγά σ' (i. e. κἄφεστά τε σῖγά), quod eundem sensum fundit. — Sequentia (ἄτιμος — ἰδεῖν) antecedentis κωφὰς (σῖγᾶν) interpretamentum esse, usus Aeschyleus probabile facit. Prodiit quidam *silens*, i. e. *ea non dicens, quae dicere poterat.* Erat is ἄτιμος. Interpretes significationem hujus vocis vulgarem, s. passivum, tenent, ut sit: *honore privatus, dedecore affectus*, sc. Menelaus, quem Paris, Helenae raptor, ignominia afficerat. Ita ἄτιμος loci subjectum erit, reliquae voces praedicata. Verum sensu contentus nostri ignominia quis affectus graece dici vix potest ἄτιμος. Accedit, quod Athenienses passiva nudaque vox ἄτιμος sensum politicum habere solebat. Tentemus aliam viam. Sequentia adjectiva (ἀλοιδ. etc.) activi sensum habent. Quid? si idem in voce ἄτιμος suspicemur, ut sit: *non puniens, notans, reprehendens.* Τιμᾶν saltem et τιμὴ hanc significationem habent, cll. Schneid. Lex. gr. vv. — Deinde idem ille *conviciis* (alios) *non prosciudebat*, erat ἀλοίδορος; idemque ΑΔΙΣΤΟΣ *(dulcissimus, amoenissimus)*. Vidimus doctorum in ultimam vocem conjecturas. Nos lenissimam suademus hanc: ΑΔΗΣΤΟΣ *(non precans)*. Ab hoc adjectivo ut ab antecedentibus pendet ἀφεμένων, deleto post ἄλιστος commate. Jam ἀφεμένων est quibusdam: *abductorum, amissorum* (i. e. Helenae). Quod dubium nobis cum Blomf. Nondum enim grammatici canonem suum de medio aor. II. pro aor. passivo (Matth. ausf. gr. Gramm. ed.

Digitized by Google

II. p. 935 sq.) satis confirmarunt. Absonus quoque molestusque pluralis ἀφεμένων de una Helena, quae statim singulari numero ὑπερκοπία dicitur. Hinc ἀφεμένων ut alias erit: *eorum, qui* (mulierem) *dimiserant.* Nimirum domus regiae ministri amicive (forsan chorus) Helenam non custodiverant, evadere cam adultero siverant. Ob id timeri poterat regis ira in horum primo incuriam erumpens, exspectari deinde poterat, fore ut rex post iram significatam ad persequendos adulteros vel jussu, vel precibus quosdam incitaret. Horum neutrum evenit. *Nec notavit suos, conviciisve petiit, nec ad preces postea descendit.* Et admiremur in his sensuum affectuumque ordinem ac decursum elegantissimum. Primo loco Noster utitur voce miti ἄτιμος, sequitur fortior ἀλοίδορος. Postremo redit lene praedicatum, ἄλιστος. Nimirum a summo affectuum fervore haud raro nec opinato quidam ad molliores sensus descendunt. — Unum hoc addimus. Temere quidam subjectum totius loci Menelaum esse posse negarunt, nimirum immemores, antecedere στίβοι φιλάνορες, et sequi πόρῳ δ' etc." — Praeterea Casauboni, cum Scholiasta fere congruentis interpretatio, imprimis consideranda. Germanicae versionis periculum nostrum hoc est:

Sie liefs den Stadtwohnern Schildträger-Tummeln und Speergedräng' und Schiffsvölker-Kriegsbewaffnung,
Und bringend statt der Mitgift Troja's Untergang
Durch's Thor eilfertig ist sie hinaus Verwegnes wagend.
Vielfach seufzten drob das Haus so anredend seine Seher:
O weh, o weh, Haus! o Haus und Herrscher drin!
O weh, du Bett, und du Spur der Manneshuld!
Der steht da stumm bei der Schmachvoll'n, nicht scheltend sie,
. . . . Gar sanft den Schuld'gen anzuschau'n.
Dem Gram nach ihr über'm Meer
Scheint ihr Abbild im Haus zu walten.
Schöngeformter Statü'n Liebreize widern dem Mann an.
Denn vom blicklosen Schattenbild
Weg fleucht ganz Aphrodite.
In Traumgestalt, oder gramzeugend treten auf Wahnbilder, trugvolle Lust gewährend.

Similiter cecinit Hallerus noster carmine in obitum Marianae. Both. in repetita edit. propter antistr. conjecit: Πάρεστι σῖγ' ἐς

Digitized by Google

ἀτίμους (στίβους φιλάνορας), ἀλ., ἄδιστος, ἀφειμένον (ἄστον τῶν στίβων τῶν φιλανόρων) ἴδεῖν: adstat Menelaus silens inhonoris, sine convicio suavissimusque adspectu cum intermissa ac neglecta sint vestigia (?)." — Pergit Vossius:

Vor Gram, daſs Meerflut sie trennt,
Schattengleich bald erscheint der Hausherr.
Jedes lieblichen Standbilds
Wohlgestalt ist verhaſst ihm.
Nur ihr eigner Blick ihm fehlt,
Hin ist ganz Aphrodita.

Helena absente quid passurus sit Menelaus vaticinantes senes poëta facit. Quapropter ut de conj. ἄναξιν (p. ἀνάσσειν) taceam, ἀνδρί cum oppositionis vi sub finem collocatum (cf. Stallb. ad Plat. Phileb. p. 90); estque fortasse punctum post ἄναξιν seu ἀνάσσειν in comma mutandum, fortasse etiam εὐμόρφων τε scribendum. Sic: *desiderio Menelai instar phasmatis ea domi dominabitur, seu, desideranti merito abreptae trans mare imago sola domibus dominari videbitur, eidemque ejus statuarum erit gratia infesta: nam oculis deficientibus omnis perit Venus:* cll. Eurip. Hec. 442., Orest. 1387, et de Helenae oris gratia Hom. Il. III. 140 sqq. Legitur autem Ex. Aur. ἄναξε, quod nescio an ἄναξιν est, Agamemnoni et Menelao vel toti regiae familiae, unde alius existit loci sensus idemque fort. clarior aptiorque. Humboldtius desparatum locum interpretatur:

Er stehet stumm, die entflohen
vergessend nie (?),
nicht ehrend, scheltend nicht, zu schaun.
Ersehnt noch herrscht, scheint es, im
Haus, als Geist, dort die Meerentführte.
Reiz nachahmender Bilder
ist dem Manne verhaſst,
weil in Blickes Entbehrung kalt
jede Liebe dahin welkt.

Both. Menelaum desiderio intabescentem spectrum h. l. dici putat. — De vocis ἀχηνία etymologia nihil constat. Emper. conj. ἀγληνίαις.

v. 345. sqq. Ὀνειρόφαντοι δὲ —: Menelao in somniis inanem voluptatem phasma Helenae praebet, cet. — Δόξαι

Digitized by Google

Hermannus recte in δόναι mutandum putat; nisi ἔνωσιν facit haec syllaba, ut v. 340. (ἄλοι)δο(ρος); certe ambiguum de his syllabis mihi judicium videtur, quum vera horum numerorum indoles parum cognitam perspectamque habeamus aliis alia docentibus et musicae quae fuerint partes omnibus ignaris. — εὖτ' ἂν — δοκῶν, — ut postea v. 449. constructione subito mutata; cf. Lobeck. n. ad Soph. Aj. 882., Herm. ad eund. 179. et Seidl. ad Eur. Electr. 533., Matth. Gr. §. 556, 2. — διὰ χερῶν βέβωκεν: Eurip. Hippol. v. 829. de mortua repente Phaedra ὄρνις γὰρ ὥς τις χερῶν ἄφαντος. Deinde οὐ μεθύστερον πτεροῖς ὀπαδοῖς vix salvo sensu. In Ex. Aur. πτεροστὶς ὀπαδός: unde ego: πτεροῦσσ' ὀπαδὸς. Vulgatam Blomfield. sic interpretatur: alis quae somni vias comitantur, i. e. quum somnus abit, avolant etiam somnia." Οὐ μεθ'. = simul. § ἀφ' ἑστίας ἄχη.

v. 349. sqq. Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἐφ' ἑστίας ἄχη. Stanlejus ἐφεστίους conjecit, conjecturamque alii probarunt, me quidem non consentiente. Bamb. κατ' οἴκους: *in patria*. Deinde Aurati ὑπερβλητώτερα (i. e. f. ὑπερβλατώτερα) vestigia alius adjectivi, fortasse ab ὑπερβάλλω ducti continet, ut ὑπερβολώτερα secundum Theognidis ὑπερβολάδην. Praeferas id vulgatae lectioni. Hesychius quidem ὑπέρβατον· ὑπερβαινόμενον.

v. 351. sqq. Τὸ πᾶν δ'. Conjecturis nostris efficiuntur hi numeri, minus quidem probabiles:

$$\text{u} - \text{u} - \text{uu} - \text{u} \,|\, \text{u} \,|\, , \text{u} - \text{u} - \text{x} - - \text{u} - \text{u}, - \text{u} \breve{-}.$$

Quid sit πένθεια τλησικάρδιος equidem nescio. Probavi igitur, quod glossa Farn. τὴν καρδίαν τήκουσα postulat, Aurati τηξικάρδιος, cui simile τηξιμελής al. Vertunt τλησικ., *luctus patiens* (πένθεια?). Ejusdem δόμους v. sq. sive conjecturam sive scripturam MSS. minus probo. Vulgata sic verto: *Propter undique a Graecia simul profectos luctus animi patientis in domibus cujusque cernitur: multa enim vero pungunt animos: quos enim quis miserit, novit; pro viris autem arma et cinis in cujusque aedes redeunt. Mars enim, qui corpora cum auro commutat, qui libram tenet in hastarum pugna, combustum Ilio amicis mittit graviter affligens ramentum lacrimabile cineris pro viro,*

Digitized by Google

implens urnas eo bene posito. Gemunt autem laudantes hunc quidem quam sciens pugnae faerit, illum autem, quod in acie honeste ceciderit per alterius uxorem. Haec nescio quis clam exprobrat, invidiosus autem dolor subrepit duces Atridas. Illi enim formosi quidem et honorati illic circum muros sepulcra Trojanae terrae habent, hostilis vero terra sepulcra habentes abscondit. —

v. 353. ἦπαρ, cf. Monk. n. ad Eurip. Hipp. 1070., Heind. Hor. Sat. I. 9. 66.

v. 354. Οὓς μὲν γάρ — ἔπεμψεν οἶδεν: propter sensum metrumque necessarium παρέπεμψ' οὐκ εἶδεν arripui. Nam etiamsi τις vulgatis addideris (quod propter anteced. et seq. ἑκάστου δομ. equidem non desidero), tamen vix jejunius quidquam dici potest quam quod vulgatis istis continetur. Παρέπ., Both.; conf. S. Phil. 1376., Xen. Cyrop. 4. 20.

v. 356. sqq. Ὁ χρυσαμοιβὸς δ' Ἄρης σωμάτων — „Mars cadaverum pretio aurum commutans —, libram tenens non qua aurum penset, sed proelii sortem decernat," recte interpretantur; — is igitur πυρωθέν ἐξ Ἰλ. non auri particulas (ψῆγμα), sed cineris amicis remittit, acerbum ab Ilio combustum ramentum cineris, viri loco redeuntis, implens urnas (non naves). Plane similiter dicit Sophocles Electr. 1116—1141.; cf. Eurip. Suppl. 1127., Hom. Il. H. 333. sqq. Quid Aurati ἀντήνοχος pro ἀντήνορος sibi velit, non video. Est ἀντήνωρ interpretandum ut supra ἀντίφερνος φθορά et προβουλόπαις et Choeph. αἰνοπάτης, h. e. dissolvendum est in elementa sua, ἀντὶ ἀνδρός, ut v. 780. πρόδουλος; v. 957. πρόπυργοι θυσίαι: *pro turribus factae.* Ejusdem εὐθέτους recepi tum propter sensum, tum quod ς facile propter sequentem vocem poterat excidere. In eodem versu primum constructio verbo finito vacans ὡς μάχης ἴδρις observanda, cujus exstant exempla multa; sed locus Prom. 474. καὶ σάντὸν οὐκ ἔχεις Εὑρεῖν ὁποίοις φαρμάκοις ἰάσιμος huic omnium simillimus est. Vide explicat. Bernh. l. l. p. 330. Deinde ἄνδρα τὸν μὲν — τὸν δὲ falso accipiunt, qui contendunt cum Oed. C. 1649. ἐξαπείδομεν τὸν ἄνδρα τὸν μὲν οὐδαμοῦ πάρον' ἔτι, ἄναυτα δ' —,

Digitized by Google

sive cum locis ubi vulgaris constructio: οἱ ἄνδρωπαι, οἱ μὲν — οἱ δὲ —. Confert autem Voss. Cur. Aesch. p. 18, Aristoph. 842. κήρυκα πέμψον τὸν μὲν εἰς δεοὺς ἄνω, ἕτερον δ' ἄκωδεν laudatus ab Wellauero. Denique summam vim habet διὰ γυναικός, *mulieris causa*, al. *culpa*. V. v. 1239.

v. 361. sqq. Φθονερὰν δ', ὑπ' ἄλκας —: *invidiosus infestusque Atridis belli in vindictam suscepti auctoribus dolor subrepit.* Οἱ δ' αὐτοῦ —: vulgata lectio contraria sermonis, qui est de Atridis, perpetuitati. Conjicio igitur scriptum fuisse sic — Ἀτρείδαις οὐκ αὐτοῦ περὶ τ. Θ. Ἰ. εὐμορφῶς κατέχουσιν. Tum pro ἐκδρὰ δ' ἔχοντας clarius Auratus — ἑλόντας, nisi mavis ad ἔχοντας supplere ἐχθρόν, s. αὐτοῦ π. τ. θῆρας (eos, qui ibi sepulturam habent), ut γῆ ad ἐκδρὰ repetendum sit. Cf. S. c. Th. 736. αὐδάσα ναίειν διαπτὰς ὅσσαν ἂν καὶ φθιμένους κατέχειν. cll. 916. ἔκρυσιν, quo cum loco cf. S. Oed. C. 789 et 790. Constat autem, et in Not. ad S. c. Th. expositum, quantum veteris fecerint calamitatem in externa hostilique terra sepeliri.

v. 364. sqq. *Gravis civium praedicatio infesta iratoque, populique imprecationis solvet debitum, vel, popularis imprecationis tributum pendet.* Observandum, poëtam lenire his accusationibus criminationibusque civium Agamemnonis caedis, quasi justae, atrocitatem. — Μένει δ' ἀκοῦσαί τί μου μέριμνα νυκτήρεφες, Voss.: „Mein Herz erbebt ahnungsvoll zu hören Nachtgrauliches." Μένει cum Infinitivo, ut Pers. 804. οὔ σφιν κακῶν ὕψιστ' ἐπαμμένει παθεῖν. Soph. Aj. 641. οἵαν σε μένει κυδέσθαι παιδὸς δύσφορον ἄταν. et Eur. Phoen. 230. Κασταλίας ὕδωρ ἐπιμένει με κόμας ἐμὰς δεῦσαι. Alius generis sunt illa in Prom. ἀλλὰ μοι τόδ' ἐμμένοι καὶ μήποτ' ἐκπεσεῖν, de quibus infra dicetur. His autem addo hoc, me in v. 364—365. mendum latere suspicari. Nam ad τίνει supplendum esse Agamemnonem, non temere crediderim, et Blomf., ego vero, inquit, sic interpretor, ἀστῶν φάτις σὺν κότῳ τίνει χρέος ἀρᾶς δημοκράντου: „rumor popularis cum indignatione idem fere valet ac solennis imprecatio ab urbe facta". At δημοκράντου δ' in MSS.! = rumor perniciosus est et (nam)

Digitized by Google

aequiparat vim publicae civium imprecationis. — Num δημοκράντοις? De dirarum efficacia multa in S. c. Th. leguntur, ut v. 951—970.

v. 366. sqq. Κλαιναὶ δ'οὖν. — *(Eorum, qui multos occiderunt, ut Agamemno, vindices dii non immemores), sed tum nigrae Erinnyes tandem eum, qui praeter fas fortunatus est, adverso vitae cursu reddunt obscurum atque in tenebris versanti nulla salus. Cum magna enim ira laudari grave est; injicitur enim oculis a Jove fulmen.* — δ'οὖν et sensus et numeri postulant. [f. ἀΐσσον, nisi mavis ἄφαντον, S. c. Th. 866. pro (εἰς) ἀφανῆ cll. Spanhem.]. — βάλλεται γὰρ ὅσσοις διόθεν περαυνός num recte verterim dubito. Sin emendatione, quod nolim poëticam vim sentiens maxime Dativi (non pro ὑπὸ c. Gen.), egent, simplicissima sane est ὅσσαις Both. congruensque cum antecedentibus: quamquam etiam conjectura περίσσους pro γὰρ ὅσσοις memoratu non indigna. Potius ὄσσοι sunt Jovis ipsius (non ut ὄμμα positum in Soph. Aj. 140 cll. Reis. ad Oed. C. v. 720, 863.): quo intuente modo fulmen decidit in nimium laudatos.

v. 370. Κρίνω ut νίω Ch. 620. *malo, praefero.*

v. 372. Πυρὸς δ'ὑπ. εὐαγγ. In hac epodo idem observari licet quod in antecedentibus observatum est. Nam numerorum inest responsio, non versuum, quamquam fere congruunt versus quoque 372, 376 et 377:

⏑—⏑—, —⏑—⏑—⏑—, —⏑—⏑—⏑—

deficientibus autem nonnullis versui 372. Subjungitur versui 372 et 376 troch. catalexis —⏑—⏑—⏑—. Versus 374 et 375 trimetri jamb.; item 379 et 380 subjecta (tertium) eadem catalexi. Sunt ea membra a singulis chori partibus (III) cantata.

v. 373. sqq. Pro vulg. ἐτητύμως cum Aurato scripsi ἐτήτυμος. Deinde Wellauerus post οἶδεν commate posito scripsit ἦ τοι (pro ἤτοι) θεῖόν ἐστιν μὴ ψεῦδος; interpretatus: „an vero recte fama illa obtineat, an non mendacium sit divinitus missum, quis est qui sciat?". Notum ἦ in interrogatione conjecturam proferens. Minus notum ibi μή: cf. Herm. n. ad Vig. p. 810. Quamquam etiam ἤτοι — ἦ

Digitized by Google

Graeci dicunt (ἤτοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψ.) ut Aeschylus infra v. 554. ἤτοι τις ἐξέκλεψεν ἢ 'ξηπήσατο, 684. ἤτοι νεάνιες ἢ τεμόντες: cf. Matth. Gr. p. 1254. Quid θεῖον ψ. h. l. sibi velit, cognoscitur ex veterum opinionibus, ex quibus fluxit ap. Homerum (ut Od. 1. 282.) aliosque dictio φήμη seu ὅσσα Διὸς s. Διόθεν s. θεοῦ: cf. interpr. ad Soph. Aj. 998. Ὀξεῖα γάρ σου βάξις ὡς θεοῦ τινός.

v. 375. sqq. Τίς ὧδε παιδνός — καμεῖν. Post ὅδε, οἷος, οὗτος — ὧδε, οὕτω, τοιοῦτο cet. Infinitiv. neminem quidem offendit (Eur. Phoeniss. 383. οὕτω γὰρ ἤρξατ' ἄνομα μὲν τεκεῖν ἐμέ, Valcken. corrigendum censebat). Sed impeditior ratio locorum, ubi post demonstrativum aut positum aut omissum sequitur Infinitivus, quo de genere fortasse etiam S. c. Th. 736. ὅπωσαν καὶ φθιμένοις κατέχειν, nisi hic Infin. est epexegeticus. Nostro autem loco non a solo ὧδε verborum junctura pendet. Tum πυρωθέντα ἔπειτα καμεῖν: post participium δὲ, εἶτα, ἔπειτα, οὕτω positum multas multis locis genuit conjecturas: cf. Spanhem. not. ad h. l. Solum ἔπειθ' ap. Auratum scrupulum injicit. Sensus verborum autem concinit iis quae adnotavimus ad v. 219. sqq.

v. 378. sqq. Γυναικὸς αἰχμᾷ πρέπει —: Vide emendationes in Spanhemii notis. (Both. *mulieris bello*). Necessarias nullas putamus, ne ἀνδρὶ quidem: nam confer. Choeph. v. 620. sqq. ἐπεὶ δ' — Τίω δ' ἀθερμ. — γυναικείαν ἀνυλ. αἰχμάν —: *quandoquidem crudelium facinorum excitavi memoriam, maxime profecto gravate nunc recordor infelicissimum conjugium ab aedibus averruncandum mulierisque dolose excogitatas insidias in maritum armigerum, in maritum hostibus terribilem gravitate sua; honoro (malo) vero focum cruore non tepefactum, a muliebri audacia non temeratum:* quo loco haec respiciuntur. — Πιθανὸς: Hermann. Op. 111. p. 51. „*qui* πιθανὸς *novo significatu positum queritur, videat quid faciat Agamemnonis versus* 494". Πιθανὸς *credulus*, Heindorf. a. ad Plat. Parmen. p. 133., B. Schützius vertit ὁ θῆλυς ὅρος *opinio mulieris ad persuadendum accomodata*. Ὅρος num sit *opinio, narratio*, an θῆλυς ὅρος idem

Digitized by Google

quod ἀ γυνὴ (at supra lepus λαγὼς γάστρα v. 110.) dubito. Cf. v. 949. — Humboldt.:

Und verführerischer sich verbreiten Weibergerüchte leicht
Sich verkündend schnell; doch verschwindend schnell
Erstirbt auch wieder weibgepriesner Ruhm.

Voss.: *(In Weibesmacht geziemts*
Bevor es eintrifft zu preisen froh Geschick).
Leichtgläubig empfängt man Traumbescheid, der heran sich schwingt
Wiegefittiget, aber auch wie im Flug entschwebt vom Weib
Ausgerufne Sag' in Nichts.

Sententia repetita v. 484. sq.

v. 381. sqq. Haec Wellauerus putat Chorago tribuenda esse, quod, quia Clytaemnestra per totam hanc scenam non loquitur, non videat ad quem illud σοι v. 388. referendum sit, nisi ad Clytaemnestram, et quod Chorus propter eum quem in theatro obtinebat locum, procul advenientes primas conspicere solebat. Consentit Bothius. Equidem nihil mutaverim. Fortasse Clytaemnestra speculatum paullulum a scena abierat, reditque subsequente praecone, quem Choro, de reditus veritate dubitanti, quique ipsi muliebrem credulitatem exprobraverat in antecedentibus, veri nuntii testem erat provocatura: quae est verborum ejus τάχ' εἰσόμεσθα — summa, in quibus illud σοι ad Chorum pertinere quisque videt. Eadem quod per totam scenam non iterum loquatur, causa sita in turbato caedemque machinante ejus animo, qui eum nec quiete sermones caedere nec aliquantisper loco eodem permanere patiebatur. Abit ea igitur a scena reditque subito, animi motus acerbis dicteriis prodens. — v. 383. εἴτ' οὖν ἀληθεῖς εἴτ' ὀνεῖρ. — φρένας acerbe Choro dicta. Etiam vocula οὖν eo pertinet; quae ejus vis aliis locis ut v. 371. 678. minus aperta quidem est, aliis autem apertior, ut v. 499. Eur. Ion. 1345.

v. 386. μαρτυρεῖ δέ μοι κάσις πηλοῦ ξύνουρος —. Quomodo pulvis testari Clytaemnestrae posset, nuntium advenientem verbis spem confirmaturum esse, hoc nisi constet aliunde exspectatione et desiderio flagrantes mulieres vel inanibus rebus spem sibi confirmari pati, etiam magis

Digitized by Google

mirari possimus. Exemplo ipsius Clytaemnestrae filia Electra est apud Aeschylum in Choeph. et ap. Soph. in Electra. Praeterea etiam in his aliquid acerbitatis inest, quod *fumo ignis*, cujus testimonio Chorus reginae antea dixerat nolle se fidem habere, regina *pulverem*, κάσιν πηλοῦ, a nuntio adveniente excitatum, opponit: immo ex animi acerbitate fluxisse haec, in qua haerent interpretes, dicto putanda est; inde et quod μοι opponitur illud σοι, h. e. tibi, qui me ignis signo temere credere arguis. Conferenda autem sunt quae leguntur S. c. Th. v. 80. Αἰθέρια κόνις με πείθει φανεῖσ', ἄναυδος σαφὴς ἔτυμος ἄγγελος et v. 415. λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην πυρὸς κάσιν. Procedit autem pulvis cum veniente.

v. 390. Ἀλλ' ἢ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκβάξει λέγων —. Hujus aposioposeos causam esse Hermannus n. ad Vig. p. 370. dicit, quod verebatur Clytaemnestra, aliquid ut impium aut male ominatum dicere de nuntio: *Volebat*, inquit, *dicere: sed aut laetandi causam afferet, aut dolendi.* Mihi autem videtur pronuntiatura fuisse: aut etiam majorem laetitiam aut hanc certe afferet; (contrarium autem eloqui nolo).

v. 396. sqq. Δεκάτῳ φέγγει τῷδ' ἔτους („im zehnten Jahreslichte," Voss.) dictum, ut S. c. Th. προθύμους καταρὰς Οἰδιπόδα, h. e. per enallagen, quam dicunt, cujus innumera quidem apud utriusque linguae poëtas exempla sunt, sed ad unam ea normam non revocanda. Cf. not. ad v. 74. 53. al. Correxit cum aliis Both. δεκάτου.

v. 399. Μεθέξειν φιλτάτου τάφου μέρος, ut Eur. Suppl. 1080. μετέλαχες τύχας Οἰδιπόδα μέρος, et Iph. Taur. 1310. μέτεστιν ὑμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος. Both. confert Soph. Oed. C. 1386. ἀκερδῆ χάριν μετάσχοιμί πως.

v. 403. ἦλθες ἀνάρσιος, Margo Askewiana ἦσθ', quod confirmari sequente ἴσθι assentior Blomfieldio. Both. conj. ἄρσιος, *commodus*. De sententia verborum seqq. et de ea deorum appellatione bene disputat Spanhemius. Erant autem eorum, qui hic invocantur, deorum statuae haud dubie in theatro collocatae. Neque non ibi conspiciebantur μέλαθρα βασιλέων cet. v. 410. 411.

v. 404. ἴσθι σωτὴρ — v. not. ad v. 435. et cf. 1438.

Digitized by Google

Omissum particip. verbi substantivi magis offendit. S. o. Th. 358., S. O. Col. 966. cll. Brunck. n. ad 1260.

v. 411. Σεμνοί τε θᾶκοι —. Vide num huc pertineant Hom. Od. III. 407. ξεστοῖσι λίθοισιν, οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων, vel 11. 14. ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ — cll. Suppl. 25. — χθόνιοι θῆρας κατέχοντες —. Qui Supplicum locus Argivorum numinum commemoratione memorabilis, sed, etiamsi illud ὧν ad χώραν referatur, obscurus.

v. 412. V. φαιδροῖσι τοῖσιδ' ὄμμασι, *deorum*, Blomf. inquit, ἀντηλίων *praesentiam significat, idemque opponi videtur* τῷ πάλαι. Both. *hisce*, quibus me excipitis. Mihi nec haec vulgatae interpretatio satisfacit nec haec ut sit *nunc*, aut haec: rite (κοσμῷ) excipite regem benevolis *hisce*, h. e. quales mei sunt, oculis (: nam hisce oculis vulgo est oculis meis). Aurati ἢ — δώμασι ἢ φαιδροῖς ἰδόντες (ὄμμασι) glossa aut conjectura est. Inde Stanlejus φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι repetiit, pro suisque venditavit, more suo. Minus placet etiam φαιδροῖσι τοῖς ἐν δώμασι. Inde igitur si quae conj. in vulgatorum locum suffeceris, excusationem habebunt; quamquam haud diffiteor in vulgata lectione aperta deprehendi vestigia festivi ingenii, quod statim declarabimus huic praeconi ab Aeschyli tributum esse.

v. 416. Καὶ γὰρ οὖν πρέπει Τρ. κατασκ.: „denn es ziemt sich ja doch, da er cet.", sive: „denn es ist nun doch einmal so schicklich —". Quod nec Vossius nec Humboldtius expressunt vertendo. Sic οὐ γὰρ οὖν Soph. Oed. C. 980. et Herod. IX. 96. — Διὸς μάκελλα, Suidas v. μάκελλα.

v. 419. Βωμοὶ δ' ἄϊστοι — ἱδρύματα: Pers. 811. βωμοὶ δ' ἄϊστοι δαιμόνων θ' ἱδρύματα. Hinc illae lacrymae! — σπέρμα, *proles*.

v. 424. sq. Πάρις γὰρ οὔτε συνελὴς πόλις Ἐξεύχεται —. Constat quidem negationem (ut εἴτε) in altero membro omissum reperiri multis locis, et negationem quidem Choeph. 292., Soph. Aj. 239. 760., Oed. Col. 1553., Philoct. 770., Eur. Troad. 481., Pind. Pyth. X. 46; quod

Digitized by Google

genus etiam Tacito frequentatum, seu non minus saepe quam cum Livio et Sallustio poëtisque alteram interrogandi particulam *(ne, utrum, num)* omittenti (A. I. 6, 3. II. 17, 4. al.). Sed hoc loco inde dubium aliquid exoritur. Ἐξεύχεται rectius Schütz.: „kann sich, darf sich rühmen," quam Voss.: „rühmt sich," aut Humb.: „Denn Paris nicht, nicht seine Stadt Erheben über ihre Leiden mehr die That." Cf. 389. οὐ γάρ πω' ἤῦχουν, „ich konnte mir nicht denken je wieder cet." Similia alias dabo. — *Neque Paris neque culpae affinis urbs gloriari poterunt id quod fecerint, eo quod passi sint, majus esse* (Soph. Oed. C. 439. ἐμάνθανον μείζω κολαστὴν τῶν πρὶν ἡμαρτημένων). *Plectendus enim ille poena rapinae furtique et praedae amisit et funditus perditam cum tota regione paternam demessuit domum. Duplicem enim delictorum poenam luerunt Priamidae.* Sunt istae jactationes gloriosi militis victoris.

v. 427. sq. Τοῦ ῥυσίου δ' ἥμαρτε. Quomodo Helena τὸ ῥύσιον vocari possit, non patet; nisi forte spectare haec credis ad Trojani belli causam principem, quam illustrat Herodotus initio historiarum et Lycophron in Cassandra, cll. infra not. ad v. 916. Scholiastae interpretationem Spanhemius recte ineptam dicit. Num οὐ ῥυσίου ἥμαρτε nec mulcta caruit, non mansit immunis? Si ῥύσιον, ut ait Passovius in Lex. Hom. Iliad. Λ. 674. simpliciter *furtum* significet, id etiam h. l. significare possit. At eo quoque loco de rebus repetundis sermo est: ῥῦσι' ἐλαυνόμενος, *praedam egit, qua suum damnum resarciat.* Vide autem Spanhemiana, quibus et illa διπλᾶ ἁμάρτοι illustrantur, et Reisig. ad Soph. Oed. C. v. 854. Both.: *praeda excidit.* — Αὐτόχθονον πατρῷον — δόμον, nisi mendosum est, videtur significare αὐτῇ τῇ χθονὶ, secundum superiora v. 418. κατείργαστα πέδου. Sin scribis αὐτοχθόνων, sunt αὐτόχθονες v. seq. Πριαμίδαι. Minus placet Blomfieldii αὐτόχθου ὄν. Succurrunt autem legenti αὐτόχθονον πατρῷον δόμον etiam haec: πεπιάνετον ἀηδόνες Soph. Oed. C. v. 17. (supra ὕπνου ἀντίμολπον ἄκος), εὐπατέρειαν αὐλὰν Eur. Hipp. 68., πατροκτόνου χερὸς Iph. T. 1068, Phoeniss.

Digitized by Google

1565. πόδα πυρλάσουσι, partim illustrata ab Elmsl. n. ad S. O. C. v. 718. et Reisig. Comm. Crit. p. 296. Διπλᾶ — ἁμάρτια: Blomf. τὰ ἁμάρτια, *pretium peccati*, sec. Schol., quam ei interpretationem terminatio in ea stabilire videtur. Pers. 674. δίδυμα ἁμάρτια. Alias non invenitur. Hoc autem loco si quis διπλᾶ in διπλῇ mutandum censeat, non repugnem.

v. 431. Χαίρω, *gaudeo* —. Ecce hilarem lepidumque! Sententiam bene explicat Spanhemius. Recte etiam Schützius: *(salveo), nec jam mori, si dii jubeant, detrecto.* Cf. 442. et 1378., Choeph. 438 cll. Hom. Od. VII. 224., Eur. Or. 1114. El. 282.

Tum Chorus: *patriae telluris amor* (sic) *te afflixit* (interrogationis signum post ἐγύμνασεν melius abest).

Praeco: *adeo ut gaudium (reditus) lacrimas oculis eliciat.* — Cf. Eur. Or. 1122. ὥστ' ἐνδακρῦσαί γ' —, Phoen. 1353. ὥσ' ἐνδακρῦσαι γ' — cll. Elmslej. Annot. in Eur. T. v. 934.

Chorus: *Jucundi igitur scitis ejus vos participes fuisse morbi?* (h. e. scitis jam experientia, jucundum esse morbum, cujus ipsi fueritis participes? Et hoc loco interrogationis signum melius abest).

Praeco: *quomodo edoctus demum ejus rationem noverim?* (At scribd. — καῦθ' ἐδεσπόσω λ., quomodo tandem edoctus hac tenebaris sententia?). Both. mavult v. 434. ἦσθα — ἐπίβολος.

Chor.: *Vicissim amantium mutuo ictus desiderio.* Both.: laeto igitur hoc morbo affectus eras, quippe te vicissim amantium desiderio incensus.

v. 435. sq. πῶς δή; διδαχθεὶς — non male Schützius. Et maxime propter διδαχθεὶς τ. δεσπόσω λογ. *(doctus ejus sermonis fiam compos ac peritus).* V. 434. pro vulg. ἦσ cum Flor. ἦστ scribendum, aut ἦσθ corrigendum puto. Constructio ἦστ ἐπίβολοι ex eo genere quod explicuimus n. ad v. 101. Solet in ea post adjectiva (post substantiva, quae vere sunt, non item: Sophocl. Oed. C. v. 567. ξένοδ' ἀνὴρ ὤν) participium ὤν s. γενὼς omitti, ut Suppl. 714. εὐσημον γὰρ οὔ με λαμβάνει. Item post adjectiva, quae

Digitized by Google

substantivorum quasi naturam et potestatem induerunt, ut supra v. 404, νῦν δ' αὖτε σωτὴρ ἦλθε καταγώνιος (ubi Homerus dixisset μέμνησο σ. ἔμμεναι). Nam ut alias participia adjectivorum vicem praestant (Bernh. W. S. p. 472), sic vicissim adjectiva participiorum.

v. 436. Multi scribunt πεπληγμένοι, quod, praesertim si versu antecedente τοῦδ' ἐδεσπόσω scribitur, necessarium non est.

v. 437. Praeco: *igitur desiderio desiderantis exercitus dicis hanc terram teneri?* (Vulgo post λέγειν punctum ponitur.)

Chorus: *sic ut saepe moesto pectore suspirarem.*

Praeco: *Unde haec moestitia premebat te de exercitu?*

Chorus: *jam diuturnam molestiae levamentum habeo silentium.*

Praeco: *Sed cui factum est ut absentibus principibus alios timeres?*

Chorus: *Adeo, ut nunc tuis verbis utens dicam jam mortem minime detrectare.*

v. 439. Scribendo Πόθεν τὸ δύσφρον τοῦτ'; ἐπὶ στόμα φρενὸς στρωφᾷ certe non gratiorem reddis orationem. Vulgata sonat: unde venit tibi infestus hic moeror propter exercitum, s. „Woher denn kam der finstre Mismuth ob des Heers?" — Dativus autem στρωφᾷ pertinet ad eorum genus, cujus exempla explicat Bernh. W. S. Cap. III. — Wellauerus στρόφον de *populo* dictum censet, quod, quum paullo ante στρωτὸς suam habeat significationem, minime probo. Neque magis aliorum interpretationes aut emendationes probandae, quarum recensione hic ut alias supersedeo. — Chorus his adulterium Clytaemnestrae significare non sentit. At uxoris civiumque invidiam hoc bellum Agamemnoni conflaverat, id quod v. 361 sq. et saepius Chorus declarat: cf. v. 635 sq. —

v. 443 sq. Schützius Εὖ γὰρ πέφραγας ταῦτα, πολλῷ δ' ἐν χρόνῳ recte cum Abreschio loci difficultate offensus. Levaveris eam autem scribendo πάλαι s. ταυτὰ pro ταῦτα, nisi rectius emendatione abstinendum et ταῦτα pro τοιαῦτα dictum censes, cl. not. ad v. 332. Constructio quidem

Digitized by Google

ταῦτα — τὰ μὲν, τάδε (*partim — partim*) notissima. — Quod in Aur. sexenties δ' ἄρ' pro γὰρ scriptum est, id sane memorabile.

v. 447. sq. Vulg.: Μοχθοὺς γὰρ εἰ λέγοιμι — καιροστρώτους ...: *Labores enim si commemorare velim et iniquas navium stationes, raras appellendi opportunitates et aspera cubilia — quam diei sortem non simus experti, non gemuerimus* —. Constructio, Hermannus inquit n. ad Vig. p. 770, plena foret, τί δ' οὐ στένοντες ἤμεν, οὖ λαχόντες εἴημεν, ἥματος μέρος; conferens v. 1282. ὅποι δὲ καὶ προβαίνων *et quocumque progrediatur*. Matthi. dicit abrupta constructionis continuitate post καιροστρ. dictum esse, quasi antegressis his δεινοτάτους μόχθους ἐφέρομεν, τί δ' οὐ στέν. — (p. 1095). Tum vulgata οὐ λαχόντες Wellauerus sic tuetur ut vertat: *qua parte diei non suspiravimus, quum illa nobis non acciderint*. At οὐ λαχόντες: ne sic quidem ferri potest. Monet autem hic locus nos aliorum oxymoro quodam impeditorum, quibus accenset Kritaius Sophocleum Antig. 39. 40., nostro certe non dissimilem. Cf. Krit. η. Sall. Cat. XV. 4. Nec non eo referri potest difficillimus locus Antig. 3. At ea res diligentiore eget quaestione. Schützius οὖ λαχόντες, participia haec, inquiens, στένοντες et λαχόντες verborum rectorum instar posita sunt. — Nos οὐκ ἀχθοῦντες ausi sumus sufficere.

v. 450. Τὰ δ' αὖτε χέρσῳ καὶ προσῆν —: *quae vicissim etiam in terra nos circumveniebant* —. Cum καὶ προσῆν cf. 439. ταῦτ' ἐκῆν στύγος στρατῷ. Vulgo τὰ δ' αὖτε χέρσῳ καὶ προσῆν, — Num τὰ δ' αὖτε χέρσῳ —? Τὰ δ' αὖτε paullo ante v. 445. lectum scribae obversatum est animo? Certe in vulg. quam tuentur hyperbaton inesse putantes, comma post προσῆν delendum, si negas interpungendum post χέρσῳ. — In seqq. observa iteratum γὰρ (f. ἐξ οὐρανοῦ δὲ, Cas. δ' αὖ), quod exemplis illustravit Wellauerus, quibus add. loc., ubi ἐκεῖ — δὲ sic positum, S. Oed. C. 732.; cf. v. 453. pro vulgato ἔμπεδον sententia postulat ἐμπέδῳ, de qua scriptura diximus not. ad Suppl. 303. ἀμπέραις, S. c. Th. 95. ἄμπου, 410. σὺν βοῇ al. Sic semper in antiquis titulis, et Plat. Phaedr. p. 237.

Digitized by Google

p. 237. ξύμμοι λάβεσθε (e poëta). Τιθέντες non solum ad δρόσοι referas, verum etiam ad οἶνος ἐσθημάτων. Obversatum poëtae masculinum genus, quod in ejusmodi locis saepissime Homero accidit, in plurali tum maxime genus mascul. pro femin. usurpanti. Quae ex aliis scriptoribus citantur ejus rei exempla, ea sane sunt diversissima inter se, pleraque autem ad construct. κατὰ τὸ νοούμενον redeunt, etiam Pind. Ol. VI. 23. Virile vero ingenium prodit Electra Sophoclis (El. 399.) θανούμεθ' — τιμωρούμενοι cll. Aesch. Eum. 947. — Ceterum ἔνθηρον τρίχα: Soph. Phil. 698., (Rhes. 289.), Aj. 1126. — Both. scribi jubet λειμῶνας citans testem Strab. 131., ἔμπεδον *inhaerens* vertit et τιθέντες, *quasi dixisset* ὑετοί.

v. 461. (παροίχεται) τὸ μήποτ' αὖθις μηδ' ἀναστῆναι μέλειν· Voss.: „dafs keiner jemals wieder aufzustehn verlangt"; similiter Humboldtius, et Blomf. *praeteriit vel resurgendi desiderium.* Both. conj. παροίχεται δ' εὖ τοῖσι μὲν — *praeteriitque gaudium,* et particulam μὲν per se dictam putat. — Novi equidem frequentem negationum abundantiam, multisque eam locis adeo importunam ut Soph. Antig. 3. 4., Trach. 1010., Phil. 414., Trach. 1047., Oed. T. 237. Aj. 1178. al.; verum nescio an h. l. articulus τὸ sit Accusat. et hic sensus: propterea quod nemo iterum ne cogitat quidem resurgere. — *Quid* (igitur) *defunctorum rationes enarrare? Viventem vero* (hinc supra τ. μὲν τεθν.) *oportet lugere de sorte (iterum) infesta, atque maximopere fortuna delectari opus esse censeo.* Both. *immo dignas has fortunas censeo, quibus multum laetemur.* Pro ξυμφοραῖς Blomf. mavult ξυμφοραὶς, quod minime probandum. Et quamvis constet χαίρειν etiam cum Accusat. jungi, tamen Blomf. exempla parum idonea affert, cum λέγειν s. κελεύειν πολλὰ χαίρειν τινά aliter sit explicandum. Tum interpunctionem vulg. paululum immutavimus, sensu, quem exposuimus, postulante. Nam vulg. post λέγειν comma et post παλιγκότου interrogationis signum ponitur. Cum nobis facit Scholiasta.

v. 470. θεοῖς λάφυρα. Antea v. 465. Dativus ἡμῖν, „bei uns," hoc autem loco Dat. θεοῖς, quem alii mutari

Digitized by Google

in Genit. jubent, est, „zur Ehre der Götter," quam significationem Dativus habet in omnibus formulis sacrificandi, vovendi, dedicandi similibusque. Cum Rhes. 180., quem locum Blomf. attulit, θεοῖσιν αὐτὰ κασσάλευε πρὸς δόμοις confer Pind. Nem. VI. 31. Αἰακίδαις ἔρνεα στεφανωσάμενος. Qui usus Dativi cernitur etiam in illis infra v. 687. θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι et v. 1337. δαίμονι τῷ Πλ. Ὄρκους θεμένη et v. 1110. Ἠλίῳ ἐπεύχομαι.

v. 473. Χάρις τιμήσεται: *honorabitur*. Exempla Monk. congessit n. ad Hippol. 1458. Cf. Reisig. n. ad Oed. C. v. 574. Infra 1401. ἄξη.

v. 475. Νικώμενος λ. οὐκ ἀναίνομαι. Hic quoque locus ab plerisque interpretibus perperam intellectus, ut ab Humboldtio, Vossio, et olim Bothio. Verte: *me victum esse verbis non diffiteor*. Jam Abreschius recte confert Eur. Iph. A. 1512. σοφοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι, Herc. F. 1235. εὖ δράσας δέ σ' οὐκ ἀναίνομαι. Alia adtulimus not. ad v. 101. V. Matth. Gr. §. 565. 2; hic autem hoc adjungimus, attractionis genus in iis nos deprehendere.

v. 476. sq. Δόμοις δὲ — *regiae familiae et maxime Clytaemnestrae*. Hanc vim καὶ pariter atque latinorum *atque, et* passim habere (de lat. v. etiam Kr. n. ad S. Cat. Ll. cll. III. f.; cf. infr. n. ad v. 1297.) negari non potest. Falso autem eo referuntur supra v. 63. πολλὰ παλαίσματα καὶ γυιοβαρῆ cum Soph. Tr. 1277. πολλὰ πήματα καὶ καινοπαθῆ. Si recte h. locum intelligimus aut pro μαθεῖν scribendum παθεῖν, aut εὖ μαθεῖν eo pertinet ut intelligatur: *discere felicem reditum celebrare* s. *discere cum oporteat dies festos agere*. (De omisso ante Infinit. articulo Matth. Gr. §. 542.). Nam quid sibi vult illud ξὺν δὲ πλουτίζειν ἐμέ? Chorus ipse nuntii hilaritate et laetitia affectus jam cupit animo suo indulgere vel simul *gaudio augeri* = συμπλουτίζεσθαι. Quod verbum, cf. v. 1055., ita ut multa a nuntio et fort. illud εὖ μαθεῖν h. l. usurpatum est, h. e. liberius, ut fit rebus sic comparatis. Et Clytaemnestra nomine suo audito quasi clandestinis suis meditationibus excitata se laetitiarum ait jam pridem participem esse, sed Chorum id male accepisse.

Digitized by Google

v. 479. Ἀπωλόλυξα, infra v. 481. καὶ γυναικείῳ νόμῳ ὀλολυγμόν. De hac muliebris sexus lamentatione loquuntur Spanhemius et Blomfieldius in notis. Cf. Bornemann n. ad Xenoph. Anab. I. 8., Elmsl. ad Eur. Heracl. 782., Seidl. ad Electr. 686. (Spanh. n. ad Sept. c. Th. 274).

v. 482. Καί τίς μ' ἐνίπτων —: en odió et ira exacerbatam mulierem! cf. n. ad v. 388. Respicit autem Clytaemnestra sermones v. 221. sqq. (etiam v. 375 sqq.?). Qui fuerint λόγοι τοιοῦτοι, ipsa explicat; et secundum hos ait Chori sermones se debuisse credi insanire. Commemorat deinde Clytaemnestra quae jam instituerit in celebrandum rite mariti reditum gratesque diis agendas. Eaque instituta et procurata sunt ab illa dum Chorus cantabat carmen v. 302—380. — Πρὸς γυναικὸς, *e ritu muliebri, ex mulieris consuetudine,* fere quod supra γυναικὸς αἰχμᾷ πρέπει, et infra τὸ γὰρ δεδῶσθαι πρὸς γυναικὸς ἦν (v. 1405). Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 10, Bornem. ad Xen. An. IV, 5, 22., Brunck. ad Arist. Ran. 355. — Participium εὐφημοῦντες h. l. fere adjectivi vicem praestat ad κοιμῶντες pertinens. Sensus est: *nihilominus sacrificabam; atque muliebri ritu alius aliunde per urbem clamorem extollebant, in deorum aedibus inter exstinguendum acclamantes* (h. e. *sub finem*) *seu faustis cum precationibus hostiis defunctam flammam denique exstinguebant.* De ὀλολυγμῷ vid. Spanhem. n. ad S. c. Th. 274. De hoc participiorum usu disputat Bernh. W. S. p. 472. sq., diversa, ut mihi quidem videtur, confundens: cf. not. n. ad v. 146, 449 et 707. Alii aliter de hoc loco judicant. Qui ἐν θεῶν δ' ἕδραις scribendum putant, hoc certe efficiunt ut εὐφημοῦντες ad antecedentia pariter atque sequentia referendum videatur, quemadmodum v. 503. 4. ἄλλου πρὸς ἀνδρὸς non minus ad ἐκπλ. φάτιν quam ad πέρθειν pertinet, quod genus alia not. ibi tangemus. Ex lat. script. exempla dat Gesn. et Heind. ad Hor. Serm. I. 6. 43. cll. Od. II. 19, 28. V, 32. — Ἄλλος ἀλλόθεν c. plur. Eur. Phoen. 1263. cll. supra v. 260.

v. 492. sq. αἰδοῖον πόσιν, non sincero animo dictum esse apparet. Τί γὰρ Γυναικὶ τοὐπὶ φ.: *eequod enim lumen mulieri jucundius visu quam (illud), virum ex ex-*

Digitized by Google

peditione deo servante, ei viro portas aperire? In complexione verborum τούτου φέγγος ἥδιον δρακεῖν (— πύλας ἀνοῖξαι) simplicior subest sententia τί ἥδιον (τούτου τοῦ πύλας ἀνοῖξαι). Est vero omnis conscientia sceleris patrati patrandique turbatae sermo. De omisso ἢ post comparat. disserunt Interprett. n. ad Eur. Alc. 910. Sed ἢ omissum esse non necessario censendum. Nam Infinit. saepe (ut Eur. Alc. 911., Thuc. 1. 33., Plat. Gorg. §. 519. D., Lach. §. 17. et 18 (Engelh.), Cratyl. §. 71 (Heind.) etiam sine articulo (cf. v. 461.) vim Accusativi accipit hanc: „in Bezug auf ..., in Vergleich mit ..." cet., quemadmodum etiam illa v. 624. πολλοὶ τὸ δοκεῖν εἶναι προτίουσι (cf. Herm. ad Vig. p. 703) puto explicanda esse. Sed haec alibi accuratius. Elmsl. autem confert Prom. 629. μᾶσσον ὡς ἐμοὶ γλυκύ. Ἀπὸ στρατείας σώσαντος, cf. Eum. 621. ἀπὸ στρατείας γάρ μιν ἡμποληκότα —, et aliam ob causam Hom. Il. Υ. 224. νῶϊ πόλινδε σαώσετον, qui locus addendus not. ad Pers. 674. — ταῦτ' ἀπαγγ.: *idcirco.*

v. 489. sq. Γυναῖκα πιστὴν — εὕροι —. Optativus videtur industria positus esse, non omisso ὅτι, ut Soph. Phil. 615. οἴοιτο —, pendere ab antecedente ἀπάγγειλον, sensu hoc: *sibi cogitaverit invenisse.* Item ἐκείνῳ, nam videri potest ad Aegisthum hoc pertinere voluisse Clytaemnestra, addens πολεμίοιν τοῖς δύσφροσιν. Item σημαντήριον et χαλκοῦ βαφάς: *haud magis ex alieno viro voluptatem vel malam famam novi quam ferri tincturam* (sup. κρόκου βαφάς) s. *ferrum tinctum:* h. e. non magis quam novi ferrum tingi posse; est enim omnis tincturae impatiens ferrum si cruoris maculas accipit. At tum potius ἢ χαλκὸς βαφάς scribendum, quod proposuerunt post Auratum multi. Χαλκοῦ βαφάς *ferrum caede tinctum,* h. e. caedem cruentam. Eur. Phoeniss. 1594. χαλκόφρονον φάσγανον εἴσω σαρκὸς ἔβαψεν. Longe aliter Welckerus, cujus interpretationem castigavit Hermannus. De ἄλλου πρ. ἀνδρ. dupliciter referendis paullo ante dixi. Cf. Matth. §. 428. 4., Elmslej. ad S. Oed. C. 809. — Haec ambigue locuta Clytaemnestra rursus subito discedit, reditque postea cum Agamemnone.

Digitized by Google

v. 505. sq. Τοιόσδ' ὁ κόμπος — Voss. recte:

Ein solcher Selbstruhm, ist er voll Wahrhaftigkeit,
Misziemet nicht von einem edlen Weib ertönt.

v. 507. sq. Αὕτη μὲν —· Si cum Aurato αὐτὴ scribitur, tum scribendum τοροῖσί δ', aut μανθανεῖν τε σοι — τοροῖσι δ' ἑρμ., ubi τε non suo esset loco positum ut sexcenties, quemadmodum et μὲν et δὲ, etiam γε: Bernh. l. l. p. 462. Deinde λόγον = τοροῖσιν ἑρμηνεῦσιν h. e. „die Rede mit erklärenden Worten gleich Dolmetschern," sc. λόγοισι. Et saepius quidem post singularem in epexegesin additur pluralis. Exempla congesserunt Pors. ad Orest. v. 1051., Bernh. W. S. p. 64. Etiam dativi sic positi exempla exstant Choeph. 13. χοὰς φερούσας νερτέροις μειλίγμασιν et 959. μύσος πᾶν ἐλάσῃ καθαρμοῖς ἅπαν ἐλατήριον, Soph. Oed. C. 673. R. θεαῖς ἀμφικόλων γιδήναις (nisi vero hic Dat. est, ut supra dictum, *in gratiam*). — *Ea quidem tibi sic si intelligis* (ut 505. γέμων ἀληθ.) *ad modum clarae interpretationis exposuit sententiam.* Both. *haec quidem tibi intelligenti*, ut ego intelligo, *rem dixit ita ut decet luculentos interpretes* h. e. dilucide. *Eam tu vero, praeco, refer Agamemnoni.* Memorabilis Scholiastae sententia οὕτως εἶπεν — ὥστε σε μαθεῖν. Profecto autem participia hunc sensum habere, etsi raro, videntur, ut infr. v. 640. θρασ. ἐκ. ἀνδρ. θνήσκουσι κομ., cll. Homer. Il. V. 150. τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίναι' ὀνείρους, *iis ut e bello non redituris*, Soph. Oed. C. 641. R. εἰ σοί γ' ἅπερ φῂς ἐμμενεῖ τελοῦντι μοι, quamquam scio haec aliter explicari solere. Non omnino abhorrent participia v. 523. cum eorum is usus ad illum quasi transitum faciat.

v. 512. Οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξ. Vulgata sic intelligo: *non potest fieri ut mendacia s. commenta bona dicam proponamque amicis in longum tempus fruenda.* Conferendus Monkius (Reisig. Com. Cr. Oed. C. v. 1746.) et propter omnem constructionem n. ad Eur. Hippol. v. 1372., et propter οὐκ ἔσθ' ὅπως n. ad Eur. Alc. 117, et propter καρποῦσθαι n. ad Hipp. 1425 et 434 (Injuria M. relegat vers. S. c. Th. 607).

Digitized by Google

Chorus: *Quomodo tandem si bona dicens etiam vera dicis? Distincta autem haec non facile celanda obscuraque exsistunt.*

(An: *non facile celatur* (celabitur) *te haec distinxisse?)*

In his ἂν pro ἐὰν, in tragicis non usurpatum, nisi in crasi κἂν et in οὐδ' ἄν, omnes offendet. V. Schaef. ad Soph. Oed. T. 1062. Et si οὐδ' ἂν dici licet, cur non πῶς δῆθ' ἂν sensu fere eodem, dici queat, causa me latet. Reciperem autem conjecturam — τύχοις (scil. εἰπών), si sic sententia clarior exsisteret. Nam Wellauerus commate post ψευδῆ ex Vict. retento vertit: *Non possum mendacia dicere, quae pulchra quidem forent amicis, ita ut diu iis fruerentur.* (Admonere W. certe debebat Reisigii n. ad Soph. Oed. C. 743). — *quomodo igitur fieri poterit ut bona narrans vera dicas?* Si τύχοις scribendum, ego cum Both. vertente: *utinam sane vera exornes oratione tua ita ut bona esse appareat,* quam cum Blomf. facere malo sic vertente: *Quomodo fieri potest, ut narrans vera, bona simul narres? namque haec a te modo distincta fuisse satis apparet.* Laudat idem autem Pauwiana: dum falsa a veris separas, facile apparet, quid velis nobisque dicturus sis."

v. 522. 23. Πότερα γὰρ αὐτοῦ ζῶντος — Memorabilis participii usus, sed is non rarus. *)

---

*) Nam referendus ad exempla simpliciora vel notiora, ubi adjuncta habet verba οἶδα, ἐπίσταμαι, ἔγνην, infr. v. 843. (Hom. ὄφεσθαι Il. v. 403., cll. Soph. Aj. 506., πειρᾶσθαι Od. XXI. 184.), θαυμάζω, al., cf. supra not. ad v. 475 et 507. Sic Choeph. 759. πεφυκότος δὲ, νῦν τάλαινα κεύθομαι, et Monk. ad Eur. Alc. 531. θανούσης κέρι λέγεις, ubi usitatius fuerat addi ὡς, ut infra v. 564. λέγουσιν ὑμᾶς ὡς ὀλωλότας cll. Soph. Oed. I. 955. κατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν ὡς οὐχ ἕξ' ὄντα Il. ἀλλ' ὀλωλότα, et infra v. 569. ἴστορεῖ καὶ ζῶντα—. Et ὡς addere maxime prosaicorum est. Xen. An. I. 3. 15. Confer autem infra v. 1155. μαντ. πάνδρος ὡς ὀλωλότος c. Soph. El. 317. καὶ δή σ' ἐρωτῶ τοῦ κασιγνήτου, τί φῄς; ἥξοντος ἢ μέλλοντος; (apud Soph. Aj. 326., item Xen. An. IV. 4. al. etiam cum ὡς et partic. conj.). Qualis genitivus proprie locativus (πεφὶ postea additum)

Digitized by Google

v. 528. sq. Εὔφημον ἦμαρ —. De antiquorum euphemia diximus not. ad illud carmen v. 104. sqq. — Χωρὶς ἡ τιμὴ θεῶν. Observari licet verbum subst. omitti solere ad χωρὶς, δίχα, ἄτερ simil., ut Hom. Il. XXI. 49., Soph. Phil. 31. 115. 485. al. et sic in contrariis σὺν, ὁμοῦ, ἅμα, et adjectivis σύγγονος, σύμφυτος al., ut infr. 720. Humb.: „fern bleibt der Götter Lohn davon." Vossius: „rein davon sei Götterpreis." Idem seqq.:

Wann je ein Bot' Unfälle, schauderhafte der Stadt,
Mit düsterm Antlitz von dem gestreckten Hasre trägt:
Die ganze Stadt hab' Eine Bürgerwunde empfahn.

Idem minus accurate:

Und viele Männer hab' aus vielen Wohnungen
Verbannt der Doppelgeißel Schwung —.

Cf. Schol. Nam gr. κ. δ. κ. ἐξαγισθέντας δ. Blomf. *combustos* vel *ad parentalia elatos* (Sch. ἐξορκισθέντας?). Al. morti *devotos*. Idem Bl. v. 532. mavult τυχόν (pro τυχεῖν), quod non temere rejiciendum, quamquam φέρη idem atque ἀγγέλλῃ. Haereas in articulo τὸ (δήμιον); vide S. Th. 6, — S. Oed. C. 796. Elmsl., Ant. 190. Wex. Propono nec in Vossiana interpretatione acquiescentibus nec in Both.: *unum ulcus, publicum, accid.* — Πόλει μὲν ἕλκος ἔν τε δήμιόν τ' ἔχειν, ubi Infinit. ἔχειν per epexegesin additus. Both.: διλ. ἅτ. bina gerentem hostilia, quorum civitatem affligit, altero singulos cives. — Habet tota autem periodus aliquid impediti, cujus causa sita est in animo nuntii tristia nisi breviter narrare nolentis. Apodosis incipit ab verbis τοιῶνδε μέντοι πημάτων σεσαγμένων, *talibus certe quidem s. scilicet cladibus cumulatis decet hunc dicere paeana Erinyum.* Τόνδε esse potest ἐμὲ τὸν ἄγγελον etiamsi non scribitur σεσαγμένον ut multi volunt. Παι. Ερ., *malum nuntium.* [Παιᾶνα Ἐρινύων, S. c. Th. 872. τὸν δυσκέλαδόν θ' ὕμνον Ἐρινύος ἰαχεῖν Ἀΐδᾳ τ' ἐχθρὸν παιᾶν' ἐπιμέλπειν.] Atque eodem modo ad πρέπει pertinet v. sq.

---

est, ut τῆς σῆς ἀγωγῆς S. Oed. Col. 662. ejusque nec desunt exempla Homerica, nec prosaicorum: Engelh. ad Plat. Apol. §. 14. Φάτις ἐστὶ prosaicorum λόγος ἐστί, de quo vid. Engelh. ibidem.

Digitized by Google

εὐάγγελον Ἥκοντα, scil. οὐ vel πῶς πρέπει συμμίξαι —, constructione non absoluta, sed subito mutata in hanc πῶς κ. τ. κ. συμμίξω —; cujus mutationis subitae causa est in laeto vigore nuntii, cujus saepe jam oratio ejus nos admonuit. Al. suppl. οὐχὶ δεινόν; sim. Confertur Soph. Philoct. 298. οἰκουμένη γὰρ οὖν στέγη πυρὸς μέτα πάντ' ἐκπορίζει πλὴν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ. — Σωτηρίων πραγμάτων. Σωτήριος nec hoc loco opus est passivo sensu dictum putari, nec Choeph. 234., nec Soph. Oed. C. 487., quibus locis pro σῶς positum esse Hermannus censet cll. Schwenk. n. ad Choeph. 234. De Sophocleo loco rectius statuit Reisigius. Choephorarum locum bene interpretatus est Vossius, et h. l. σωτήρια πράγματα sunt „heilvolle Thaten." Sic etiam κληδόνες σωτήριοι Choeph. 501. intelligendum cll. Soph. Oed. C. 796. Cum σωτηρίων πραγμάτων comparandum εὐπραξίας σωτῆρος S. c. Th. 210.

v. 542. sq. Ζυνώμοσαν γὰρ, ὄντες ἔχθιστοι τὸ πρὶν πῦρ καὶ θάλασσα. Non de numinibus hic sermo est, sed ita igni et mari personarum vices tribuuntur, ut alibi ἀρᾷ, ἡμέρᾳ, ἀέρι, αἰθέρι, ἠοῖ, νυκτί, λίμῳ, ἀχηνίᾳ, νίκῃ, κόρῳ, ὕβρει, εὐλαβείᾳ, τύχῃ, ἐλπίδι, φόβῳ, πίστει, δίκῃ, ἄτῃ, αἰδοῖ et multis aliis: v. not. n. ad Pers. v. 346. — Φθείροντε. Mavult φθείραντε Abreschius, cui opponit Blomfieldius haec: *in hac sententia aoristi participium mentem poëtae non exprimeret. Participium praesentis sic positum idem valet ac gerundium apud Latinos: ἐδειξάτην φθείροντε ostendebaut perdendo. Quare Stanlejus corrigens ἐδεξάτην non est audiendus.* Haec fere contraria iis quae notavimus ad v. 311. Nihilominus sensu postulante etiam aliorum temporum participia illo sensu et praesens partic., ubi de re praeterita sermo est, imperfecti sensu (h. l. „dadurch dafs" s. „damals als sie vernichteten") a Graecis posita esse censemus. Nec male exponit Graserus (Specim. Advers. in Serm. Plat. p. 64—74.), quae sit sensus differentia diversorum temporum participiis. Quare supersedere licet h. l. diligentiore explicatione. Addamus autem, fieri saepe non posse, ut accurate demonstremus, quo participii tempore scriptor uti debue-

Digitized by Google

rit, quum id saepe a solo ejus arbitrio pependerit. Quamobrem nec h. l. φθείραντε sufficiendum in vulgatae lectionis locum putamus nec v. 785, nec τείναντε v. 311, quamquam Aurati ibi auctoritate confidere liceat, cf. infra v. 640.

v. 545. sq. ὠρώρει, cf. Hom. Il. Σ. 498., Soph. Oed. Col. 1614, Apollon. Rh. IV, 1697. — θρηΐκιαι, Eur. Alc. 1024, Eur. Hec. 7. et 36. al. cll. not. n. ad A. Pers. 827 (951).

v. 548. sq. Χειμῶνι τυφῶ dictum ut τυφῶ μένος Suppl. 555. — ἀνθοῦν πέλαγος — νεκροῖς Ἀνδρῶν — ναυτικῶν τ' ἐρετμῶν si c. Both. ναυτικῷ τ' ἐρετμῷ corrigi, aut per zeugma explicari ita ut νεκροῖς ad ναυτ. ἐρετμ. repetatur, non licet, constructionem variatam dicas ut Alcman. fr. 17., Aesch. Choeph. 216. 487., cll. Lob. Aj. p. 33. — Ceterum 549. ποιμένος κακοῦ στρόβῳ i. e. *procellae vortice:* Voss.: „denn der Orkan war böser Hirt"; Humb.: „sie untergehn in ihres Führers Wirbelsturz." Pertinet hoc ad festivum nuntii ingenium etiam in malorum narratione, quoad ejus fieri licebat, sibi constans.

v. 552. sqq. V. ναῦν τ' ἀκήρατον σκάφος (τ'?). Dura alterius hujus accusat. ratio et ab nuntii sermone abhorrens. Nec multum proficitur leniore medela νῶν vel νεῶν pro ναῦν. Si Aurati νεός τ' lectio MSS., non conjectura est, scribendum νεώς τ', sin secus, νεῶν τ', quod vulg. lect. similius. — ἦ 'ξητήσατο *seu palam sibi poposcit* (ut sibi debitum). Schütz. ἢ 'ξηγήσατο, quod sic positum videtur Hom. Il. 11. 805. Well.: *nihil mutandum: Deus aliquis aut dolo aut precibus effecit ut servaremur,* de duplice τις laudans Elmslej. notata ad Aristoph. Acharn. 569. et Soph. Oed. R. 1100. — Nec inesse loco potest hoc oppositum *clam aut vi,* nec probatur mihi Hermanni ἐξηρήσατο, quamquam Eur. Med. 789. ὅστις ἐξαιρήσεται τέκνα. Vulgatae autem lectionis sensus etiam sic illustratur, si cogitamus indicari deum qui sibi ex Neptuni potestate navem servatam voluerit vel postulaverit. Both. confert Hom. Od. I. passim. — Τύχη δὲ σωτὴρ ναῦν θέλουσ' ἐφέζετο. Τύχη σώτηρ, = σώτειρα, Valck. n. ad Eur. Phoen. 103. al. θέλουσα *lubens, propitia:* Choeph. 19. γενοῦ δὲ

Digitized by Google

σύμμαχος θέλων ἐμοί, Ind. 515, 752, 782, 801. et Suppl. 136. Sic etiam *velle* et *cupere* Latinorum. Res illustratur Hom. Od. IV. 404. sqq.

v. 561. sqq. Ἐβουκολοῦμεν φρ. ν. π. f. — νεῶν s. ναῶν πάθος: *nos ipsi decipiebamus cogitationibus de navibus amissis.* Sin νέον retines, comma post πάθος delendum. Dictum est autem βουκολεῖσθαι ut ap. Lat. fallere s. decipere labores cantu s. narrationibus cet., fallere tempus, ἀπατᾶν χρόνον, παρήματα al. Vide Spanhem. N. et Eum. 78.

v. 566. Μενέλεων γὰρ οὖν. Both. conj. γὰρ ἄν. — Locos in quibus γὰρ subjectum sibi habet οὖν congessit Elmslejus n. ad S. Oed. Col. v. 495. Idem in Rev. reprobat conjecturam aliorum δ' ἆρ' οὖν. — Προσδόκα μολεῖν: Si eum deus servavit, tum mox eum affore scito. — Hermannus Op. 111. p. 210. de infinitivis futuri, aoristi vel praesentis post ἐλπὶς et simil. disputans, Aoristi, inquit, infinitivus de re exigui temporis eaque instante usurpatur; futuri de re diuturniore vel olim futura; praesentis de re praesenti aut praesens complexa. — Recte dixit Aeschylus Μενέλεων πρώτου τε καὶ μάλιστα προσδόκα μολεῖν. Nam et unius momenti est advenire et brevi futurum significat. Recte vero etiam idem v. 688. (571.) ἐλπίς τις αὐτὸν εἰς δόμους ἥξειν πάλιν; Nam ἥκειν constat non *venire* sed *venisse* significare. Quare diuturnitatis notio inest quum ἥξειν dicit, i. e. „*ecquid spei est eum affore?*" — De Menelai reditu antiquissimus, quod scio, locus Il. V. 715. sq.

v. 574. sqq. Μήτις, ὅντιν' αὐχ ὁρῶμεν, προν.: *annon aliquis quem non videmus, providentia* s. *praevisione fati linguam (hominum) in fortuna* (h. e. convenienter cum fato) *regens?* — Vult Aeschylus scilicet Helenae nomen omen fuisse divinitus immissum. Talia maxime in Vetere Foedere legimus. Ἐλένας s. Ἐλέναυς, *quae naves capit*, cujus paronomasiae exempla collegimus Quaest. A. I. p. XIV. Cf. Elmsl. n. ad Eur. Bacch. 508. Observanda praeterea praepositionis ἐν significatio, *secundum*, ut Suppl. 548. ἐν αἴσᾳ. V. not. ad S. Oed. C. 801. Denique num casu sit factum ut μή τις responderet antistrophico vocabulo μῆνις, apparet comparatis his: 588. αἱματό-

Digitized by Google

ἐσσαν = αἷμ' ἀναπλᾶσα, cll. not. n. ad Pers. 592. sqq.; v. 974. ἔπος ἐφημίσω = τάδ' ἐφημίσω, v. 956. δ' ὑπαὶ = ὑπερβ., 938. θεοφόρητος = θεοφόρους τε., v. 956. μυυρὰ κακά = γοερὰ θανα., al. Supra v. 336. βέβακεν ῥῖμφα διὰ πυλᾶν = παραλλάξασα διὰ χερῶν βέβακεν. al. Frequentior responsio in pari vocum ambitu cernitur, de qua alias dicemus. De conjectura facillima ἀβροπήνων sic Blomfieldius: „emendatio est Salmasii p. 78. a. D. quam tueri videtur Lycophr. 863. μήδ' ἀβροπήνους ἀμφιβάλλεσθαι πέπλους. Supra observaverat Tzetzes, γίνωσκε, ὦ Λυκόφρων, ὅτι τινὰς μὲν λέξεις ἀπ' Αἰσχύλου κλέπτεις. Et hoc recepit Porsonus pro vulgato ἀβροτίμων". De Lycophrone idem saepe observavit Spanhemius; idem de Apollonio Rhodio observari licet. Ἀβροτίμων aptam explicationem non admittit. Ζεφύρου γίγαντος αὐρᾷ: cf. Prom. 531.; Hesiod. Theog. 134. sqq. Est vero γίγας idem ac γηγενὴς idemque τιτάν, si originem spectas: qua de re in Praef. Prom. diximus. Dialectorum diversitate una eademque fabula in diversas abiit, quae dein rursus mixtae sunt a scriptoribus.

v. 578. Κελσάντων· puncto post αὔρᾳ deleto Wellauerus recte cum aliis censet ἔπλευσαν e praecedentibus supplendum esse et construendum καθ' ἴχνος κελσάντων πλάσαν: *navigarunt vestigium secuti eorum* (Paridis et Helenae), *qui navem, non amplius conspiciendam appulerant ad Simoentis ripas.* Ἄφαυστον i. e. ὥστε ἀφ. γενέσθαι. — δι' ἔριν αἱμασσ. ut Hesiod. Theog. 631. διὰ κραιπνὰς ὑσμίνας. Tantummodo articulus τῶν (κελσάντων) additum velim. Pors. et Blomf. puncto post ἴχνος posito κέλσαντες scribi jubent; unde aliae difficultates oriuntur.

v. 579. sqq. Ἰλίῳ δὲ κῆδος —: *Trojae calamitosam affinitatem, vere ita* (κῆδος) *nominatam ira residua adduxit perficiens et tenax animo propositi, contumeliae, qua mensam Jovemque hospitalem affecerunt, sero poenas exigens ab iis, qui carmen nuptiale supra modum celebraverant, hymenaeum qui tum canendus affinibus destinatus erat.* Quomodo ἐπέρχεται significatione medii et ἀείδειν pro passivo positum sit, h. l. explicare supersedeo.

Digitized by Google

v. 581. (Mendum typographicum μέλας (pro μέλος) transiit ex Glasg. in Wellaueri et Dindorfii exemplum). Κῆδος ὀρθ. vere sic nominatum (a κήδει luctu) — μῆνις ἤλασε, *inflixit in perficiendo strenua ira* Deorum an Graecorum? Notum πράσσεσθαι sic positum. Ἀτίμωσιν et τίσοντας — νυμφόσιμον observanda: mensae et Jovis hospitalis non honorati poenas repetens ab iis qui modo ineffabili carmen nuptias honoratis i. e. factum sponsorum in honorem, honoraverunt. Schützius τίσοντας conjecit ad Διὸς referendum, probantibus Buttlero et Blomfieldio, sic locum interpretatus: Ilio autem — ira attulit mensae hospitalis et hospitalis Jovis dehonestationem persecutura nuptiale illud carmen supra modum puhientis —." Qua ratione sententia etiam magis occultari videtur. Si emendatione opus est, pro illo propono τίουσα θ', quod numeros non laedat.

v. 582. sqq. Μεταμανθάνουσα δ' —: *dediscens illum vero hymnum antiqua Priami urbs cantum valde, opinor, lacrimosum gemit, Paridem infausti conjugii auctorem, impostorem exprobrans, lacrimosam vitam propter miseras civium caedes tolerans* (s. perpessa). MSS. παμπρόσθη, vox nihili. Proxime inter conjecturas accedit ad MSS. τὰν πρόσθεν s. τὰν πρόσθ' ἦ, tum πάμπροσθ' ἦ Blomfieldii et πάμπροσθεν Bothii. Quibus receptis aliae mutationes non minus necessariae gignuntur. Num nostra emendatio aliis probetur, dubitamus quidem. Sed τρώκτης apte appellatur Paris, qui Homero est ἠπεροπευτής, ut Iliad. III, 39.

Δύσκαρι, εἶδος ἄριστε, γυναιμανὲς, ἠπεροπευτά:

quod vocabulum Grammatici interpretantur ἀπατεών, item τρωκτης. Sed τρώκτης, fort. vulgare vocabulum, mutavit Aeschylus in παντρ. (f. τὸν αἰνόλεκτρον παντρ. deleto commate), compositorum cum παν et παντ. studiosus, nisi τὸν τρώκτην praestat. At aliae loci supersunt difficultates, primum metricae. In universum glyconeis hoc carmen insigne et pherecrateis, qui versus et a Jambo et a Spondeo et a Trochaeo pari jure incipiunt, ut est apud Monk. not. ad Eur. Hippol. 735. Pyrrhichio Aeschylus plerumque certe in basi

Digitized by Google

abstinuit; Euripides non item; de Sophocle mihi nondum constat, quum aliquot locis trisyllabam basin apud eum invenerim. Excellit Aeschylus eo quoque, quod hos versus non seorsim, sed in metricam quandam periodum conjunctos usurpare solitus est, ut hoc carmine, ubi maxime choriambici seu potius ionici, quos constat esse posse hujus speciei: ⏑⏑–, ⏑⏑–⏑⏑–, interjecti sunt. Quod ad hunc versum, ut ad tres aut quatuor alios ex seqqs., referenti per metrum licet vulgatam, quam infelicibus emendationibus tentarunt, retinere. Dubito autem num liceat sequentia δι' ἔρν antistr. μέλεον habere pro basi trisyllaba. Propter sensum scrib. in str. *αὐξιφύλλους*. Alii *ἀεξιφ.* (Schol. Farn. addit. *συνίζησις*?), qua de forma disputant Casaub. Anim. in Ath. p. 287., Monk. n. ad Hipp. 747. In antistr. observa quam vim habeant *πολύθρηνον — στένει*, et = *πολύθρηνον — ἀνοσιάλαστα*, quam, ut taceam de iis qui tollere ausi sunt, nemo interpretum sensit aut explicuit versione.

v. 585. *Ἔθρεψεν δὲ λέοντα σίνιν δόμοις* —· Ex hoc loco expressos esse constat Aristophanis versus Ran. 1451—1453:

> *οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν.*
> *μάλιστα μὲν λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν·*
> *ἢν δ' ἐκτραφῇ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.*

Et verbis *λέοντος σκύμνον* Periclem significari mihi non persuasum est. Disputarunt ea de re Suevernius, Dindorfius ac nuper Hermannus in recens. Fragm. Aristoph. G. Dindorf. (Leipz. Litt. Z. 1829). — *Nutrivit* (nutrire solet) *sic leonem aedibus* (familiae) *perniciosum, lacte depulsum* (?) *vir, uberum amantem, in vitae primitiis quidem mansuetum, pueris amicum, etiam senibus gratissimum.* Comparatur igitur Helena cum leunculo, cf. sqq., nec potuit facile Aristophanes virum pro muliere substituere Atheniensibus Aeschyleae sententiae gnarissimis, neque hoc ei licuit qui versu sequente *λέοντα* dixerit, quem versum nequaquam ejiciendum eandem ob causam arbitror. Imo *λέων* est Pericles, *λέοντος σκύμνος* est Aspasia, comparata non absurde cum Helena. Saepius autem comici in scenam produxerunt Aspasiam una cum Pericle, et recte Din-

Digitized by Google

dorfius Fragm. Aristoph. p. 21. etiam in fabula τεθράπτοις Calliae Periclis et Aspasiae mentionem factam fuisse ex scholio ad Platonem p. 391. ed. Bekker. collegit cll. Cas. ad Athen. V. p. 220. At haec quaestio non est hujus loci. Quam apte autem Aeschylus et convenienter cum Homero illo dixerit — καὶ γεραστοῖς ἐπίχαρτον apparet comp. Il. III. 140 sqq. — Vulg. οὗτος sensui quidem repugnat, at metro ⏑–⏑– non item; num Grammaticae, propter omissum articulum, alibi exponam. Conjecturam meam ἀὐτὸς nullo verbo tueor.

v. 588. sq. Fort. Πολέα δ' ἔσκεν —; certe suo loco formae ionicae. Namque cum Homero Pindaro aliisque poëtis Aeschylus ubi de tenera et suavi re sermo est, et numeros et vocabulorum formas usurpant convenientes. Quae princeps causa diversitatis dialecti apud eos frequentissimae fuerit. V. *multum haerebat in complexibus tenelli pueri instar, laetis oculis ad manum et blandiens in ventris necessitatibus.* Ποτὶ χεῖρα malim, quum etiam Farn. schol. glossa displiceat, MSS. habeant χειρὶ cll. Hom. Il. οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν. Sed vid. Pers. 814., Soph. El. 931. al. Claus. ἐσχ' cum δίκαν conjungit.

v. 590. sq. Vulgo ἔθος τὸ πρὸς τοκήων· χάριν γὰρ τροφᾶς ἀμείβων, quae strophicis non respondent. Blomfieldius ἔθος τὸ πρὸς τοκέων· χάριν γὰρ τροφεῦσιν ἀμείβων ex Farn. τόκεων et τροφεῦσιν repetitis. Nobis, si omnino, quod videant alii (certe resp. τροφᾶς ἀμείβων = (ἀ)νὴρ φιλόμαστον ⏑–⏑–), numeri vulgatam respuunt, Wellaueri rationes magis probabantur. — Versu sequenti responsio metrica ab Hermanno restituta El. Metr. p. 326. — Quod ad sententias attinet, Wellaueri ἔθος τὸ πρόσθε τοκήων (Well. *antiquam parentium indolem*), „das vormalige Gemüth der Eltern," minus aptum puto, et praefero τὸ πρός γε τοκήων, quod Vossius interpretatur „das Erbgeblüt der Erzeuger." Et facilius potuit syllaba γε ante τοκ. (Γ et Τ simillima) omitti quam θε. Pro Hermanni conj. ἄγαισιν deinde scripserim ἐν ἄταις.

v. 594. Ἐκ θεοῦ δ' — *deo auctore factum est ut sacerdos aliquis Ates in aedibus enutriretur.* — Hinc

Digitized by Google

quoque duci potest ratio qua v. 580. Μῆνις credi debeat *deorum* esse.

v. 595. sqq. Παραυτὰ δ'. —: *similiter venisse in urbem Ilii dixerim animum maris placidi, lene divitiarum ornamentum, blandum oculorum telum, animum pungentem amoris florem. Deflectens dein autem ab indole priore et ad pejus conversa nuptiarum acerbos exitus perfecit, infelici vicinia et consuetudine irruens in Priamidas a Jove hospitali missa sponsis s. virginibus luctuosa Furia.* Παραυτὰ, *secundum haec, eodem modo,* habet etiam Demosth. c. Aristocr. p. 672. Alibi etiam παρὰ τοῦτο, *juxta hoc, prope ad hoc, secundum hoc.* Hermann. Viger. p. 862., Bernh. l. l. p. 258. Memorabile Helenam nec nominari, neque ullo modo accuratius significari. — Num γάμου τελευταί de exitu nuptiarum intelligendum sit, an sic ut ea quae attulit Reisig. n. ad Soph. Oed. C. v. 716. τέρμα τῆς σωτηρίας cll. Aesch. Suppl. 1050. γάμων ἅδε τελευτὰ et Eur. Med. 1385., dubitari licet. Certe locorum ratio ubi τέλος, τέκμαρ, πεῖρας, jam ap. Homer. (cf. Eust. ad Il. VII. 102) periphrasin faciunt, jubet h. l. intelligi *tristes nuptias*, et sperni conject. B. πικροτελεύτους. De dictione poëtis familiari ἵμερος ἄνεδος (ἄωτον) et ἀμμάτων βέλος in not. ad Suppl. diximus. — Ceterum quum in Flor. v. 595. οὖν et in antistr. parum tolerabilis artic. τοῖς desint, ut numeri Aeschylo familiares ⏑—⏑—, —⏑— exsisterent, illas voculas relegavi. Non male autem οὖν tuetur Elmslejus. — νυμφοκλ. Ἐρινὺς: *sponso deflenda.* Homines ipsos dici Ἐρινὺς et Ἄτας notandum: cf. not ad v. 1055.

v. 603. sqq. Παλαίφατος δ' ἐν βρ. —: *Jam olim dicta inter mortales vetus sententia obtinet, magnam et perfectam hominis felicitatem parere nec sine liberis mori, sed ex prospera fortuna generi germinari insatiabilem aerumnam. Verum ego separatam ab aliis meam mihi sententiam habeo. Impium enim facinus postero quidem tempore plura parit, suo ea quidem similia generi: nam aedium justitiam colentium pulchri semper liberi sunt. Petulantia vero* cet. Haec quam maxime animadvertenda

Digitized by Google

censeo. Et deficit alibi quoque ab vulgaribus aetatis suae opinionibus Aeschylus, ut infra v. 1124. sqq.: de qua re alibi exposuimus.

v. 606. correxerunt ob metrum omnes τὸ δυσσεβὲς γὰρ —; at nulla opus est emendatione cum ut supra dictum metri species haec sit ⏑–⏑⏑–⏑–. V. 739. γὰρ multi mutarunt in δ' ἄρ', sententiam, ut mihi quidem videtur, perperam intelligentes, quae est: vetere proverbio quidem monetur a praesigni felicitate gigni magnam miseriam hominibus. Sed hoc omnino verum non est. Nefaria enim istorum fortunatorum facta miseriam proferunt; justi autem et probi non possunt non summa in opulentia felices manere. — Pertinent haec ad summam fabulae sententiam, quam et ex actione et oratione magis magisque apparere videbis.

v. 611. Φιλεῖ δ' τινὰ. Stropha haec et antistropha mendis corrupta. Et ab initio quidem sermo est de Ὕβρει παλαίᾳ ejusque nata. Et additum μὲν jubet nos oppositum δὲ, aut sententiam ubi junioris Ὕβρεως ejusque prolis mentio fiat, exspectare. His ductus rationibus, nisi νεαρά est acc. pro adv., MSS. scripturam νεαρὰ φάους κόσον mutaveris in Νέαιρα (s. νεώρα, cf. Reisig. C. C. in S. Oed. C. p. 258) φύσει τόκον, seu potius — Κόρον· nam Pindar. Ol. XII. 10. Ὕβριν Κόρου, ματέρα θρασύμυθον, ubi conferatur Boeckius, Herodotus VIII, 77. δῖα Δίκη σβέσσει κρατερὸν Κόρον, Ὕβριος υἱόν: quamquam vicissim alibi, ut ap. Solon. ed. Bacch. Fr. ιγ'. Ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν. Οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν Κόρον οὐδὲ παρούσας Εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ. — Τίκτει γὰρ Κόρος Ὕβριν ὅταν πολὺς ὄλβος ἕπηται —. Haec prolem Ἄτην gignit ut ap. Pindar. Ol. I. 56. Κόρῳ δ' ἕλεν Ἄσαν ὑπέροπλον, cet. Similiter Longin. π. ὕψ. §. 44.; cf. supra v. 321. sq. Vulgatae similiorem autem lectionem νεαρὸν φάους σκότον (novam obscurationem felicitatis) praeferre non dubites, nisi omnibus his conjecturis praestet vulgata. — Deinde pro δαίμονα, quum δαίμων et θεός una nota ac compendio exarari solita sint, θεὸν (antistr. λιποῦσ') reposueris; nisi malueris λείπουσ'; item εἰδομένας s. εἰδόμενον pro εἰδομένας, quod

Digitized by Google nescio

nescio an aegrius defenderis constructionis ad sensum institutae exemplis. Vide tamen supra n. ad v. 111. Metrum Aeschyleum ⏑–⏑–, –⏑– est, et sententia recurrit v. 605. sqq. Verto: *Petulantia autem et injuria solet gignere vetusta quidem juvenescentem in malis mortalibus injuriam tum atque quum fatalis horâ s. discriminis tempus ingruerit, nova proles gignet felicitatis invidiam daemonemque inexpugnabilem, invictam, impiam audaciam nigrae domui imminentis Noxae, parentibus similem. Justitia autem splendet in male famosis s. deletis aedibus et cum virtute actam honore afficit vitam. Sed bona auro picta manuumque sordibus inquinata aversis oculis solet relinquere et accedere ad sancta alicujus viri, potentiam non respiciens divitiarum prava laude notatam. Omnia autem ad exitum suum dirigit et ducit.* — Blomfield. versum 612. τόθ' ἢ τόθ' ὅταν —, ut vulgo, cum antecedente conjunxit, virgula post Ὕβριν et puncto post μόλῃ positis; tumque sic scr.: νεαρὰ φάους κότον δαίμονα τὰν ἄμι. — εἰδομέναν τοκεῦσιν — omisso ἀπόλεμον. Alii ejiciunt ἄμαχον, quae revera glossa est in Farn., alii τὰν ἀμι. propter εἰδομέναν scribunt. In MSS. δῶμασι, ὅμμασι, παλιντρόποις (σι), quas equidem, maxime ex Aesch. Persis, cognovi varietates librorum MSS. non habendas esse; quapropter talia in Notis non adnotavi. — Χρυσόπαστα δ' ἐσθλὰ (infra ἐν ποικιλ. καλ. 759., Farn. χρυσοπαστ' ἐσθλὰ), nec in χρυσόπαστ' ἔδεθλα, nec in χρυσόπαστα θέμεθλα mutanda duco. Numeri per totum carmen quietiores, prout postulant severae meditationis rationes. — Est autem φιλεῖ τίκτειν eodem sensu dictum atque aorist. προσέβα (idem atque φιλεῖ προσβαίνειν), quod videbis apud Grammaticos expositum. De conj. τόθ' ἠδ' ὅταν nihil addo.

v. 619. Adventanti Agamemnoni cum pompa et cum Cassandra curru vectis obiam procedit Chorus gratulabundus. Gratulationi interserit autem admonitiones quasdam modesto ore prolatas, animi anxietate genitas.

v. 624. Πολλοὶ δὲ βροτῶν τὸ δοκεῖν εἶναι προτίουσι —: *multi vero mortalium praeferunt probitatis speciem justitiae legem egredientes. Infelici adgemere*

Digitized by Google

quisque paratus. Morsus nullus doloris autem ad animum usque penetrat. Et simul gaudentibus similes invitos vultus cogunt ad risum. Sed qui bonus gregis judex est, ejus viri (sc. τούτου τ. φωτὸς ὄμματα, cf. not. ad v. 684.) *vultum non possunt latere quae benevolo ex animo sincera caritate blandiri videntur.* De τὸ δοκεῖν εἶναι loquitur Herm. n. ad Vig. p. 703. Vox προβατογνώμων contendenda cum ἱππογνώμων (Aesch. Fragm. 219. Sch.), quae non difficilior explicatu, „Rofskenner." Qualia (cf. supra v. 545. ποιμένος κακοῦ στρ.) cur Aeschylus usurpaverit, ratio ex veterum vitae consuetudinisque genere petenda, longe quippe a nostratium diverso, quam ob rem alienissima ea nobis sonant et vix tolerabilia in tragoediis. — Ὑδαρὴς, *perlucidus, sincerus.* Alii propter Aristotelis φιλίαν et μῦθον ὑδ. cll. Diphil. ap. Athen. X. p. 424. F. (ἔγχεον σὺ—τὸ γὰρ ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἐστὶ τῇ ψυχῇ κακόν) et Schol. ὑδαρῇ *falsum* interpretantur. Sed totius loci interpretatio nostra differt a vulgata: *at quisquis arte dijudicandi pollet, hunc haud latere possunt oculi hominis* cet. Propius ad verum quidem Vossii interpretatio accedit, sed discrepat ea tamen nonnihil a nostra:

Doch der wackre Hirt, der die Schäflein kennt,
Nicht wird er getäuscht von des Mann's Antlitz,
Der aus scheinbar herzlicher Zuneigung
Liebkost mit thränender Freundscheft.

Ad v. 629. adnotat Hermannus legendum ex Stob. p. 499. νυκτὶ δὲ χαίρουσιν. At recte Blomf. Stobaei lectionem suspicatur ex varia hujus loci scriptura καὶ νῦν χαίρουσιν ὀμ. ortam fuisse. Idem Hermannus hiatum in fin. v. 630. (βιαζόμενοι.—Ὀρσ.) sententiae finitae adtribuit. At in legitimis systematis, nisi antistrophica sunt aut personarum mutationem habent, talia num tragici admiserint dubito. Est autem consentaneum in sententiarum fines personarum vicissitudines cadere. Repeto igitur opinionem supra (n. ad v. 40. sqq.) prolatam, anap. longiora systemata inter Choreutas distributa fuisse. Et facile h. l. quinque aut tres partes distinguuntur.

v. 636. Οὐ γὰρ ἐπικεύσω, vulgo fortasse recte:

Digitized by Google

nam apud Homerum multis locis γάρ productum invenitur, cujus rei causam non in ictu, sed in littera liquida posita est. Similiter ap. Eurip. Hippol. 482. nescio an Codd. A. Fl. recte ἦ γὰρ ἂν ὀφέ γ' ἄνδρες ἐξευροῖεν exhibeant. — Versu seq. Elmsl. olim legendum dixerat κάρ' ἀπομουσάς τ' ἦσθα γεγρ. οὔτ' εὖ πρ., quam opinionem ipse retractat nota subjecta ad Soph. Oed. C. v. 367.; et aliquanto pejus res cessisse Blomfieldio, ἀπομούσων scribenti, visa est Hermanno in Adnot. ad Med. Elmslej. edit. v. 102 (Op. III. p. 172). Multo melius Elmslejus et Blomfieldius meriti de hac dictione ἦσθ' ἀπομούσως γεγραμμένος: v. Bernh. l. l. p. 338. Totius loci autem sensus hic est: *tu tum quidem abducens exercitum Helenae causa, non enim celabo, pravi consilii mihi reus visus eras, nec bene mentis gubernaculum regens, quippe qui animum promptum morituris afferres.* Ultimis difficiliotibus credo chori contineri criminationem, quod Agamemno juvenibus ut mortis pericula seu vitae discrimina subirent, persuaserit. Alii ἀκαύσιον scribi jubentes alium sensum inesse monent. Voss.: „Unwilligen Muth hinsterbenden Mannen erregend" et Humb. similiter. Melius Blomf. quid sit ἀνδράσι ἐπήσκουσα non satis intelligere fatetur. Fateor et ego, nisi adsentis pertinere haec ad eum participiorum usum, quem explicuimus not. ad v. 507. sq. De part. κομίζων dictum not. ad v. 542. sq., et vide quid faciat v. 653. πληρουμένῳ.

v. 641. sq. Νῦν δ' οὐκ —: *nunc autem non leviter nec sine caritate magnopere gratus est labor militiae bene eo defunctis.* Εὔφρων de rebus dictum ut εὐμενής, πρευμενής al. illustravimus exemplis not. ad Pers. 561. — Τις additum auget quidem vim adjectivi, abest autem in Flor. et salvo sensu et metro. — Cl. ἀπ' ἀκρ. φρ. *ex intima mente.*

v. 649. sqq. δίκας γὰρ οὐκ ἀπὸ γλ. —: nescio num liceat sic interpretari: *nam dii causas non a lingua causidicorum aut sophistarum audientes, sortes viris perniciosas Iliaque calamitosas in cruentam urnam non inter diversa consilia fluctuantes conjecere, ad contrarium autem vasculum spes accessit, quod manuum suffragiis non implebatur.* — Δίκας οὐκ ἀπὸ γλώσσης κλύειν, justi-

Digitized by Google

tiam celere non lingua sed ex animo cll. supra v. 641. οὐκ ἀπ' ἄκρας φρενὸς, infra 1399. ἀπὸ φθογγῆς καρᾶ, Eum. 277. ἀφ' ἁγνοῦ στόματος, ibd. 644. ἀπὸ γνώμης φέρειν ψῆφον δικαίαν (infra 1410. ἀπὸ ψυχῆς κακῆς) al., atque cum inter haec aliquid interesse videam Soph. Oed. C. 936. ταῦτά σοι τῷ νῷ δ' ὁμοίως κἀπὸ τῆς γλώσσης λέγω, quod etiam Blomf. novit vertitque *dico quod sentio*, et multa prorsus similia addens, tamen οὐκ ἀπὸ γλώσσης κλύοντες interpretatur: *non ex ore causidicorum, sed ex rei statu dii judicabant*, fortasse propter κλύοντες, quod secundum nostras rationes esset: non verbis inanibus dii simulabant audire animumque attendere ad justitiam et jus. Deinde motus auctoritate Porsoni, Blomfieldii, al. falsum putavi vulg. ἀνδροδνήτας. Aeschylo frequentatum est ἀνδροκμής. Choeph. 889., Eumen. 248. 961., Suppl. 686. al., cll. Elmsl. n. ad Eurip. Suppl. 525. Pertinet autem accusativus ἀνδροκμῆτας φθορὰς ad ψήφους ἔθεντο ea constructionis ratione quam exposuimus not. ad v. 180. 183. Cf. Pors. ad Eur. Phoen. 300.; Seidl. ad Iphig. Taur. 1061., Hermann. ad Vig. p. 899, et maxime Op. III. p. 221. Quo loco Hermannus ἀνδροδνήτας tueri videtur; et potest sane ἀνδροδνῆτας φθορὰς ad similium dictionum Aeschylearum audaciam referri, ac contendi notiorem vocem ἀνδροκμής ab scribis non facile in inusitatiorem mutatam esse posse. Sed his argumentis nescio an parum efficiatur. — Οὐ διχοβρόπως cf. not. ad Suppl. 524. edit. nostr.; ibidem v. 522. Δήμου κρατοῦσα χεὶρ ὅποι πληθύεται: est enim et ibi χεῖρ quasi collectivo sensu pro χεῖρες, cujus rei argumento est loc. S. Oed. C. 1297 comparatus c. v. 836. Sic ἀσπὶς saepe. Alia exempla adnotavimus ad Sept. c. Th. Verto igitur: *alteri autem vasculo spes* (Spes) *accedebat suffragiis non completo*, h. e. quum nulla suffragia aut pauca in alteram urnam conjicerentur, spes sola ad eam adiit. Consule autem Spanhemiana. — Faehs.: *Spes inanis abiit atque irrita, et ne unum quidem duxit suffragium.* Cl. πληρ. *ita ut non impleretur.*

v. 658. ἐπείπερ καὶ πάγας ὑπερκότους Ἐκραξάμεσθα: *struximus insidias infestas*, h. e. gravi ira con-

Digitized by Google

fecimus. Est enallage quaedam, quam nihil adtinet exemplis illustrare. Cf. n. ad v. 49. 73.

v. 660. Ἀργεῖον δάκος. Porsoni obelo notata me morantur ut v. 649. ἀνδροδοῦπας. Et hoc quidem loco quod obeli causam non satis intelligo, etiam magis offendor. Namque Ἀργεῖον δάκος sunt infesti Argivi, quasi πάγας ὑπερκότους eas Aeschylus dixerit, et sequenti versu epexegesis continetur. Solet autem obscurius dicta Aeschylus suis ipse deinde verbis declarare, adeo λέγω addens ut Sept. c. Th. 474. al. Hoc suis Cicero praecipit in Oratore c. 40. 137. al. Ἀσπιδηνορόφος formatum (Lobeck. ad Phryn. p. 683) ut ἀσπιδηφόρος Sept. c. Th. 19., Eurip. Suppl. 890., Baech. 780. al. Ἀσπιδηνορόφος λέως fuit igitur ἵππου νεοσσός (ex equi istius utero exclusi et ejecti vel egressi Argivi Trojaque quasi saltu facto circa occasum Plejadum potiti). Vide Spanhemiana. Videntur autem jactabunde haec dicta.

v. 665. Τὰ δ' ἐς τὸ σὸν φρόν., *sed quod ad tuam sententiam adtinet, eam me audire memini eademque ipse dico et tibi assentio.* Hunc usum praepositionis εἰς recte vocat tritissimum Heindorf. n. ad Plat. Lys. §. 210. Chori φρόνημα continetur v. 624. sqq.

v. 669. sq. Φίλον τὸν εὐστ. — Stobaei ψόγου pro φρόνου minus aptum. Referendum hoc foret ad Chori vituperium v. 635. sq. — Versu 669. inest quidam sermonis idiotismus in καρδίαν προσήμενος: Lob. n. ad Soph. Aj. p. 249, Reis. ad Oed. C. 1162., Matth. Gr. p. 748.

v. 672. sq. Τοῖς τ' αὐτὸς αὐτοῦ (non αὐτοῦ ut vult Elmsl. n. ad Heraclid. 814.) MSS.: Prometh. 921. ἐπ' αὐτὸς αὐτῷ et 762. πρὸς αὐτὸς αὐτοῦ — S. Oed. C. τὴν αὐτὸς αὐτοῦ et 853. αὐτὸς αὐτὸν al. secundum MSS. Cf. Matth. Gr. §. 489. II., Bernh. W. S. p. 287, (Matth. Gr. §. 468. 6.).

v. 674. sqq. *Expertus dixerim: probe enim novi familiaritatis speciem, umbrae imaginem esse, qui videbantur maxime mihi esse benevoli.* Observa εἴδωλον σκίας (quibuscum contendunt Pindari σκιᾶς ὄναρ) „Schattenbild";

Digitized by Google

item ὁμιλίας κάτοπτρον, inanem modo speciem atque imaginem consuetudinis. — Vossius:

Aus Kunde nenn' ich (wohl ja hab' ich ausgelernt
Des Menschenumgangs Spiegel) nur ein Schattenbild
Sie, welche schienen zugeneigt von Herzen mir.

secundum Schützii rationes, ut solet. Sic etiam Bothius.

v. 678. σειραφόρας, cf. infr. 1409. et interprett. S. Antig. 140. cll. S. El. 722.

v. 679. sq. Εἶτ' οὖν — εἴτε καὶ —. Quid οὖν sibi velit, magis sentitur quam verbis declaratur. Ut alibi indignationis aut ironiae est, sic hic ingratum acerbumque, id quod additum, animo esse significat. Cf. supra 383., Choeph. 672. εἶτ' οὖν — εἴτ' οὖν, Fragm. 318. εἶτ' οὖν σοφιστὴς — al. Plat. Apol. p. 34. E. εἶτ' οὖν ἀληθὲς — εἴτ' οὖν ψευδές. De καὶ in altero membro non opus est ut hic dicam. Suppl. 183. εἴτ' ἀπήμων εἴτε καὶ τραυμένος. Est ejus autem particulae usus latissimus, cujus monuit nuper Engelh. n. ad Plat. Lach. 21. — τὰ δ' ἄλλα — *de ceteris, quae ad civitatem et deos pertinent, disceptandi potestate facta in conciliis consultabimus.*

v. 684. Ὅτῳ δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων π. constructione vulgari, cui praefert maxime Euripides alteram δεῖ μέ τινος: ejus enim aetate prosaicorum illa constructio jam facta erat, qui mox adeo Infinitivum (δεῖ μοι ποιεῖν) ad δεῖ μοι addere coeperunt. Quam rem nolim ex internis ejus rationibus, quas dicunt, judicare: Pors. n. ad Eur. Or. 659., Monk. ad Hippol. 23., Elmsl. ad Med. 552. Et accuratius quaerenti hoc quidem loco recte non uti licet ejus rei argumento: nam videri potest constructio haec esse: πειρασ. πῆμ' ἀποστρέψαι νόσου ὅτῳ δεῖ — h. e. τούτῳ ὅντινα δεῖ — In alteram autem sententiam, qua censens ante ἢ τοι πέσοντες — supplendum esse τούτῳ seu τούτου, hoc tibi afferam exemplum Oedipi Col. 810. οὐ δῆτ' ὅτῳ γε νοῦς ἴσος καὶ σοὶ πάρα, et supra v. 632. οὐκ ἔστι λαβ. ὀμμ. φ., ante quae item τούτου supplemus. Statim non memini talia adnotata a V. D. invenire. Nam quae exempla adtulit Matth. Gr. p. 881., ea huc non pertinent. Praeterea vulg. πήματος τρέψαι νόσον recte correxit, ad cujus exemplum corrigd.

Digitized by Google

Eurip. Hipp. 527. ὁ κατ' ὀμμάτων — ὃς ἀπ' ὀμμάτων. — v. 688. de dativo θεοῖσι consul. not. ad v. 470.

v. 691. In aedes a curru ingressuro Agamemnoni (v. 686. 687.) obviam exit Clytaemnestra, quae, consilio caedis cum Aegistho latente intus structo, pudore et conscientia prohibetur, quin reduci marito amplexus offerat aut salutationem. Alloquitur igitur chorum, quem primum suis oculis animoque offusi pudoris causam satis ambigue φιλάνορας τρόπους suos esse monet, deinde turbatissimae mentis veras rationes omni modo celare studet. Nam stimulati et exacerbati animi motus oratione non modo non celantur aut dissimulantur, sed acerbis verborum stimulis cognoscuntur. Neque veretur Clytaemnestra in caedis animo constitutae, ad quam perficiendam adspectu Cassandrae recenti ira armabatur, excusationem nonnulla praefari.

v. 697. Τὸ μὲν γυναῖκα πρ. ἄρσ. δ. Ἧσθαι δόμοις ἔρημον: Cf. Terent. Adelph. IV. 5. 38.: an sedere oportuit domi virginem tam grandem dum cognatus huc veniret exspectantem: cll. Casaub. ad Apulej. Apol. p. 92.

v. 699. Πολλ. κλ. — *multa audientem de mariti mei voluptatibus mihi invisis.* Eadem criminatio v. 1227.

v. 700. Schütz.: *alium venire mala nuntiantem, alium pejora afferre.* Pertinet λάσκοντις δόμοις ad utrumque sententiae membrum. Cujus generis alia adtulimus n. ad v. 503. cll. Elmslej. n. ad Oed. C. v. 809. Idem Elmsl. bene hunc locum exponit in Rew.

v. 702. sq. Καὶ τραυμάτων μὲν — στέρεσθαι δικτύου πλέω λέγειν. Infinitivus λέγειν pertinet ad ea exempla, quae explicant Bernh. p. 373, Matth. Gr. §. 545. Cf. Engelh. l. l. p. 76. Perfectum (sine ἄν) στέρεσθαι autem explicant Bernhardi W. S. p. 376, Matth. Gr. p. 968. Denique ἀνὴρ ὅδε Clytaemnestra dicens eum, quem dixi, animum suum prodit.

v. 705. sq. Εἰ δ' ἦν τεθνηκὼς —: *sin autem sic mortuus esset quemadmodum id multiplicabant rumores, tricorpor sane alter Geryon multifariam superne triplicem terrae vestem — nam quam iste infra habebat, eam non dico — accepisse gloriari posset, uno-*

Digitized by Google

quoque habitu semel mortuus. Sic interpretor locum difficillimum, quem corrigere vereor. Fabulas enim multifariam traditas esse quis nescit? Hesiodus quidem Theog. v. 287. cll. 979. novit τρικάρηνον Γηρυονῆα. Vulgata fama (cf. Heyn. ad Apollod. n. II. 5. 10. Γηρυόνης — τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυὲς σῶμα, συνηγμένον εἰς ἕν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον τε εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν cll. Schol. et Heins.) *inferius* erat unum corpus, sed inde a femoribus et ilibus, quoad superiora, erat triplex. Quam rem celebraverat Geryonide Stesichorus, quem laudat Scholiastes Hesiodi. Eandem fabulam Pherecydes et Hecataeus explicuerant. — Dictio τριμοιρος χλαῖνα inde sumta quod χλαῖνα aut ἁπλῆ aut διπλῆ erat. Hom. Il. X. 134, III. 126. cll. Heyn. not. — Τὴν κάτω γὰρ οὐ λέγω χθ. ex more Aeschyleo solam in explicationem addita (cf. not. ad v. 659—) cum οὐ λέγω praeterea soleat formula esse indignum aliquid aut male ominatum praeferentis: Herm. n. ad Viger. p. 756. — χθονὸς, non vi locativa ut γαίης Hom. Il. V. 309 utque latinorum poëtae *terrae* ut *humi* usurpant; potius terrae donum. Ἐξηύχει λαβὼν: cf. not. ad v. 475. — Τρισώματος, tricorpor, Geryon etiam Euripidi Herc. Fur. 1271 et 423. commemoratur. — Denique sic positum vulg. τ' ἂν, num mutandum sit in γ' ἂν an τἄν, dubites apud Aristophanem certe; apud Aeschylum citius τἂν praeferas. Cf. Monk. ad Hipp. 443. Aliam explicationem locus habere videtur Blomfieldio, χθονὸς τριμ. χλ. conjungenti: *Multam superne (non enim eam dico quae substernitur) triplicem terrae chlamyda cepisset,* i. e. *ter sepultus fuisset.* Parum aliter Both. (qui nunc crassam, πολλὴν, laenam terrae supernam, tumulum, subjectae longe crassiori putat h. l. opponi), Humb., Voss. alii. Wellauerus τὴν κατ. γ. — χθονὸς: *nam quod sub terra est Geryonis corpus, non dico,* Blomfieldianae rationis molestias sentiens. Elmslejus in Rew. Blomfieldii laudat quidem interpunctionem, sed vertit τριμ. χλαιν. *the three-fated body, or cloak of flesh.* Cl. terram sepulcri intelligit.

v. 711. Πολλὰς ἄνωθεν ἀρτάνας —: *multifariam colli mei laqueum solverunt invitae deprehensae.* Πολ-

Digitized by Google

λὺς quam κοιλὰς significationes habeat videsis ap. Monk. ad Hipp. 1. — λελειμμένης satis tuetur Elmsl. n. ad E. Bacch. 1100. Schol. Farn. ἤγουν ἤδη περιειλημμένης τῆς δέρης τῇ ἀρσάνῃ. An λελειμένης, domi derelictae? Ἀπωθεν, *in superiore aedium contignatione* Sch. Beth. — Vossius:

Ward oft ein hochher schwebend Seil um meinen Hals Gelöst von andern, die mit Gewalt mich überwacht.

v. 718. Προφαινῶν: *ancipitia mihi mala ostentans* (de hoc verbo v. not. n. ad Suppl. 535. ell., Soph. Oed. Tyr. 223., Aj. 1089., El. 109., Eur. Hipp. 960. al.) *et tuum periculum sub Ilio et si qua forte popularis seditio senatum deturbaret; sicut mos est mortalibus: ingenitus lapsum etiam magis calcare.* — Ad σύγγονοι suppleas ὄν (ὥς τε σύγγονον ὄν —) Hermanni monito n. ad Viger. p. 769. — Potest antecedens ἐκ τῶνδε ad has causas referri; potest vero etiam ad antecedentia: *ex re sic comparata.*

v. 722. Τοιάδε μέντοι —: Recte Vossius:

Und dieser Vorwand, glaub' es, ist trugles gemeint.

v. 726. sq. Τὰς ἀμφί σοι κλαίουσα λαμπτῆρ. Ἀτημελήτους αἰών: Praepositionis ἀμφὶ (ut v. 728.) usus (τὰς ἀμφί σοι λαμπτῆρ.) dignus notatus. Sic ap. Trag. ἀμφὶ πάρβει et similia. Huc autem pertinent maxime ἀμφὶ χερσὶν et ea, quae explicat Reisig. ad Oed. C. v. 354. Difficilior autem sensus praepositionis ὑπὸ cum Dativo λεπταῖς ὑπαὶ κων. ἐξεγ. Ῥιπαῖσι Ϟ. Sic Hom. Il. v. 313. ἦ μιν ὑπ' Ἀγχίσῃ τέκε βουκολέοντι. V. Bemh. l. l. p. 269. Ἀτημελήτους num sit: *ab Agamemnonis reditu quasi neglectos, derelictos*, an accedat ad similitudinem significationis adject. cum α priv. compositorum, quam n. ad v. 70. explicuimus, quum nihil adtineat, non quaeram accuratius. Sensus eodem redit.

v. 730. Ὁρῶσα πλείω τοῦ ξυνεύδοντος χρόνου. Ut tota haec Clytaemnestrae oratio obscurioribus sententiis conferta, sic nonnulla singula maxime ambigue dicta sunt, partim quia ambigue de industria Clytaemnestra locuta est, partim quia animo turbato saepe aliter non poterat dicere. — Ὁ ξυνὼν χρόνος non eget explicatione: v. Soph. Oed. C. v. 7. At quid χρόνος ξυνεύδων? quid

Digitized by Google

Ὁρῶσα πλείω τοῦ ξυνεύδοντος χρόνου? Num *plura circa te mala conspiciebam quam somni horas?* (nam multa exempla exstant omissi ἢ post Compar., ubi non Nominativus, sed Genitivus aut Accusativus (v. 1116.) locum habet) an .... *quam somni horae* (scil. conspiciunt)? Blomfield.: *tempus quod inter dormiendum elabitur: nam plura somniantibus adpārere solent, quam quae eodem tempore vigilantibus accidere possent.* — Quod conjeci ξυνευδόντος χρόνου — nam αἰών, χρόνος al. saepius dicitur ξυνευδώς —, facilius intellectu quidem, non autem verborum continuitati inserendum. Cf. v. 105.

v. 731. ἀπενθήτῳ φρενὶ malim ad λέγουμ' ὅσα, quam, ut vulgo fit, ad antecedentia referre. Item comma quod post ναὸς vers. 733. in Vict. recte alii post πρόσονον collocarunt. „Ein schifferhaltend Segeltau" Voss.

v. 735. Cf. Hom. Il. VII. not. Heyn. Alia similia laudat Blomf. ut Asclepiadae (Anthol. Palat. p. 131): ἡδὺ θέρους διψῶντι χιὼν ποτόν, ἡδὺ δὲ ναύταις Ἐκ χειμῶνος —, *post hiemem*, ut Iliad. V. ἐκ καύματος, cf. Eur. Hec. 55, Fragm. XXVI. al. Καὶ, quod correctione tollere vult Blomfieldius, non omni caret sensu. Indicat enim orationem post tot laudationes titulosque uno tenore pronunciatos paululum quasi requiescentem quo collectis viribus pergat. Simulationes hae intenderant ipsae jam animi vires.

v. 738. Ταρπνὰν δὲ —. Et perturbatio et acerbitas animi Clytaemnestrae hac inter laudationes subito interjecta sententia proditur. Ταρπνὸν δὲ ut nos „das kann einem wohl gefallen!" Alii hunc versum loco suo motum putant.

v. 739. sqq. ἀξιῶ, *honoro.* De cujus verbi significationibus loquitur Buttmann. indic. in Demosth. Mid. et Elmsl. ad Eurip. Heracl. v. 918. — τὰ πρὶν non pro vulgato τὸ πρὶν accipio, sed ad πολλὰ — κακὰ refero: „die frühern Leiden in grofser Menge —".

v. 743. τὸν σὸν πόδ' — Ἰλίου κορυθήτορα pertinet quidem ad morem hostibus caesis pedem imponendi et insultandi; sed inest, credo, haud parum ironiae acerbissimae.

Digitized by Google

v. 746. sq. Haec ambigue et subdole ita dicta sunt, ut vix dubitet quispiam spectare ad constitutum animo consilium occidendi Agamemnonis per causam excercendae justitiae. Ἡ Δίκη autem per totam hanc fabulam primas quasi partes agit, ad quam poëta data opera omnes referi rerum harum rationes. Dicta eo pertinentia plura sunt et frequentiora, quam quae facili negotio congeri possint. Cum hac locutione autem ἡγεῖται Δίκη cf. S. c. Th. 397. Δίκη — κάρα νιν προστέλλεται cll. v. 649. Δίκη προσῆκε καὶ κατηξίωσατο. Deinde. ὡς ἂν ἡγῆται. Ἄν, si usquam in talibus, suam sibi hic habet vim, non ad solum ὡς pertinentem. Vid. Herm. d. part. ἄν passim, et cf. loc. inprimis perspic. Hom. Il. VII. 334 et 335. Ast. Plat. Op. X. p. 243.

v. 751. Ἀπουσίᾳ μὲν — εἰκότως —: „Bei der Darstellung meiner Abwesenheit sprachst du vernünftig": Bernh. W. S. p. 79. Malo ἀπουσίᾳ ad εἰκότως referre ut vulgo faciunt. Vult Agamemno intelligi, sane esse consentaneum, multa eam verba facere de diuturniore sua absentia: μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας: „du hast nämlich weit ausgeholt."

v. 754. sqq. *Noli me ex mulierum rationibus delicatum et insolentem reddere, neve barbari hominis instar humi prostrata saluta me hiatu clamorem, neve stragulis stratis invidiosam viam redde; deos utique hisce honorari oportet, in variis mortalem autem pulchris stragulis incedere mihi neutiquam sine metu. Jubeo pro hominis ratione me coli, non dei. Sine stragulis enim et vestibus variegatis fama mea resonat. Non male sapere autem dei summum bonum.*

v. 756. Χαμαιπετὲς βάαμα προσχ. locutio memorabilis, cujus sensus ad graecorum odium in barbarorum προσκυνησίαν referendus est. Lycophr. Al. 263. κλάζων δ' ἄμικτον χάσμα, φιγίστην βοήν (Supr. 268. οἶμαι βοὴν ἄμικτον —). — Χωρὶς παδοψήστρων —: nam sine substragulis et sine his tapetibus fama clamat et invidiam excitat. Καὶ τὸ μὴ καλὰ *et non prava superbaque cogitare dei summum donum. Felicem autem praedicari oportet vita defunctum in felicitate hominibus grata, invidiaque ca-*

Digitized by Google

recte. Quae si mihi omnino possent sic contingere, bono animo ero.

v. 766. lectio in Farn. — ἀνευ θάρσους mera correctio est Triclinii offensi particulis εἰ ἄν c. Opt. Neque ego is sum qui, quae soloece dicta videantur, temere defendam. Sed locorum, ubi εἰ ἄν, εἴπερ ἄν cum Optat. (ut taceam de εἰκὶ ἄν —) emendatione vix tolli queat, tanta vis est, ut jam abstinendum putem his conatibus. Ut Aeschylus epicos, sic Aeschylum Euripides videri possit ejus locutionis auctorem secutus esse. Cf. Thiersch. Gr. §. 330., Herm. n. ad Vig. p. 830. De Sophocle taceo, quamquam cur is formula, rationibus non indigente, abstinendum censuerit, non video: Reisig. ad Oed. C. p. 399. et Comm. de Ἂν p. 107—109. — Bernh. W. S. 412. (Matth. Gr. p. 525): qui viri etiam de Aristophanis et de prosaicorum, maxime Platonis, locis huc pertinentibus loquuntur. Discernenda autem sunt ea loca, in quibus oratio obliqua est aut certe aliquid pro aliorum cogitatione haberi debet, ab iis quibus adnumerandus hic, ubi enunciationis ejus ea vis est: *si cogitari per fortunae vicissitudines possit me omnia sic esse perfecturum* (bono animo sum). Blomfieldii emendationes refellens Elmslejus et commemoratam eam constructionem, ad quam etiam Pers. 449. refert, dicens in Bekk. Anekd. 144., ἄν cum εἰ et optat. ad futurum tempus indicandum pertinere censet. Rectius ἂν *(si res ferat)* et εἰ κράσσ. *(si sic agam)* disjungantur. Both.: *utinam vero omnia sic agam bono animo!*

v. 767. Καὶ μὴν τόδ' εἰκὰ μὴ π. γν. ἐμ.: Vossius: „Nun sage das doch nicht entgegen meinem Sinn." Recte.

v. 768. Διαφθείρειν γνώμην, *corrumpere cogitationem*, h. e. depravare, in pejus mutare. Quam vim hoc verbum habet etiamsi Porsoni conjectura διαφθερῶν' ἐμοί (s. ἐμήν) recipitur. Vulgatam autem emendare nil opus est, cujus sensus: animi sententiam meam scito me in pejus haud mutaturum. Voss.: „den Sinn, erfahr' es, wend' ich nicht zum Schlimmeren." Observes modestiam ac verecundiam Agamemnonis, qua fit ut diguis-

Digitized by Google

simus fiat misericordia (cf. n. ad *v.* 174.), et conferas praesagientem Chorum sup. v. 173. sq.

v. 769. Ἥδῃ θεοῖς δείσας ἂν ὧδ' ἔρδειν τάδε; — Ἂν h. l. Blomfieldius ad ἡδῇ, Wellauerus ad Infinitivum ἔρδειν referunt. Tertium licet proponi hoc ut ad δείσας, cui subjunctum est, additum putetur ea ratione cujus exempla nota Hermanni ad Viger. p. 815. sq. continentur. Quod ideo propono, quia apertum est, versu sequenti verbis δείσας ἄν opponi εἰδώς γ' εὖ: „Etwa aus Furcht gelobtest du dies zu thun?" Agam.: „Nein, mit kalter, besonnener Ueberlegung." Addita igitur ea particula effectum est, ut notio timoris dubitationi obnoxia videretur; quam notionem Clytaemnestra non potuit non dubitanter efferre. Et majore jam fiducia, ubicunque cum modesta quadam dubitatione voci cuilibet (aut uni notioni pluribus significatae ut v. 850.) accentus orationis additus est, etiam Pers. 643 (703), licere ἄν ei voci subjunctum putare contendo. Nam ἀνθρώπεια eo loco habet orationis accentum sicut fort. ἀνθρωπείων Xenoph. Memor. Socr. I. 1. 16. αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπείων ἄν (sec. Codd. Par. G. H.) — ἀνδροποδώδεις ἄν. δικαίως κεκλῆσθαι. Alii ἄν *semper* ad vim Modi pertinere volunt; tum verto: „Hättest du wohl aus Furcht" — provocans ad Herm. h de part. ἄν I. 7. Versu seq. observa τέλος, constitutum animo, votum aliquod pro dono. Cf. not. n. ad Suppl. 466., Pind. Pyth. IV. 507. Schützius autem: *„significare potest ultimam sententiam dicere, in qua perseverandi animus sit."* Succurrit ei f. τέλος μύθου s. μύθων al., *orationis summa et exitus*, seu *ultima et certa animi sententia.* —

Tum v. 771. 772. Τί δ' ἄν —: Quid putas facturum fuisse Priamum, si haec ille perfecisset? Τί δ' ἄν scil. ποιῆσαι, ut statim ἂν βῆναι δοκεῖ.

v. 772. sqq. Μή νυν τὸν ἀνδρ. αἰδεσθῆς ψόγον. Ea significatio, qua sit ἐπαρέσθαι c. Genit., verbo αἰδεῖσθαι non ita frequens. Suppl. 487. Ὅμως δ' ἀνάγκη Ζηνὸς αἰδεῖσθαι κότον ἐκπῆγος cll. 340., Eurip. Heracl. 1038. cll. adnot. Elmsleji. — Αἰδεσθεὶς — *(non ille igitur veritus hominum vituperia)* haud absurda. De versu sequenti

Digitized by Google

vide Schol. — Tum ὁ δ' ἀφθ.: *qui sine invidia, is sine felicitate.*

v. 778. Ἦ καὶ σὺ νίκην τ. δήριος τίεις; Τίειν, *aliquid magni facere, in aliqua re gloriari* rarum ap. Aeschylum quoque, ubi fere est *honorare, ulcisci.* Ceteri Tragici prorsus abstinuere hoc verbo, et errat Beckius in Indice Eurip. — Etiam δῆρις solius Aeschyli: Suppl. 407. Et Genitivi forma ιος num prorsus absurde Grammatici veteres τοῖς κοινοῖς adtribuerint, ut post Buttmannum (Gramm. ampl. §. 1. A. 13.) alii contendunt, dubitari licet. Certe ap. Xenophontem saepe me eam invenire memini. Deinde νίκη δήριος confert Lobeckius (ad S. Aj. 1152.) cum Sophoclis ἐριδός τις ἀγών, et Eur. (Heracl. 798.) μάχης ἀγών et Livii (XXXVI. 19.) *certamen pugnae;* nescio an minus recte. Interpretor: Igitur *tu quoque* (ut ceterae mulieres) *in praesenti* (in tali qualem nunc reportare vis) *jurgii victoria gloriaris?* Both. autem: „hältst du diesen Sieg auch nur des Streites werth?" Non possum non addere Bothiuae explicationi eam, quam olim praeferebam cum ubicunque omisso articulo demonstrativa pronomina non διανοητικῶς usurpata essent, ibi pronomen a nomine separandum nomenque pro praedicato habendum putabam, quemadmodum Engelhardtius statuit (not. ad Plat. Lach. p. 4), et hoc quidem loco sensu hoc: „achtest denn auch du dies als einen Sieg im Streit?", vel: „achtest du denn auch dies für einen Sieg (wenn man im Hader obsiegt)?" Quamquam locus quem h. l. καὶ tenet, non apprime congruit ei explicationi („achtest du denn auch dies —"): tamen saepissime in ejusmodi enunciationibus additum καὶ: Plat. Parmen. p. 156. a. οὐκ οὖν ἔστι καὶ οὗτος χρόνος —; Protag. p. 317. b. καὶ εὐλάβειαν ταύτην cll. loc. ab Engelh. cit. et frequens Hyperbaton ap. Tragicos et sequens versus eam excusat.

v. 779. Κράτος μέντοι παρές γ' ἐκὼν cll. supr. 774. φήμη γε μέντοι δημόθρους. Videsis ad locum vel maxime h. l. conferendum not. nostr. ad S. c. Th. v. 630. Cf. etiam Boeckh. ad Min. p. 165. Blomfieldio causa corrigendi μέν τοι παρ. fuit potius deficiens versus caesura,

Digitized by Google

de qua re loquitur Hermann. El. Met. p. 111, quam sequens ἀλλά. Pendet autem ab hujus versus interpretatione antecedentis explicatio. Vossius bene explicat ambigua:

Gieb nach! die Obmacht nun denn lafs willfährig mir.

Humboldtius autem:

(Erringen willst du wirklich streitend diesen Sieg?)
Freiwillig folg' und überlafs ihn selber mir.

In κράτος inest ea ambiguitas.

v. 780. sqq. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ — *Age, si tibi ita videtur, celeriter solvat aliquis calceos, serviens ad incedendum aptum pedis instrumentum, ne qua cum hisce incedentem mè purpureis stragulis deorum e longinquo oculi feriat invidia. Magna est enim verecundia me ipsum perdere, pedibus quum perdam divitias argentoque emtas texturas.* Προδοῦλον ἔμβασιν ποδός servilem pedis incessum, i. e. inservientem incessui, itaque pro servo habendum. Est appositum (ut Herod. 1. 205. γεφύρας — διάβασιν) ἔμβασιν ad ἀρβύλας, quare commate distinxi. Alibi quidem vox πρόδουλος non invenitur, sed sic πρόβολος ap. Herod. I. 113., et sapit ea Aeschylum auctorem; cf. not. ad v. 357. Ceterum Blomfieldii βάλῃ non aspernandum, si nexus hic est: solvat celeriter aliquis calceamenta ne quis me incedentem tapetibus divina invidia feriat. Eur. El. 900. μή μέ τις βάλῃ φθόνῳ. Optativum autem si post ποδός gravius, ut vulgo, scribitur („Und es möge mich nicht treffen —"), recte positum nemo non contendet. Σὺν τοῖς δέ vulgat. est: „und somit —", neque omnino rarum hoc σὺν τοῖς, σ. τοῖσδε, „somit, sonach, demgemäfs" — et ap. Soph. ξὺν οἷς, *proinde:* v. Reis. n. ad Oed. C. 274. Sin σὺν ταῖσδε commate post ποδός posito scribitur, quomodo tum optativus λύοι accipi debeat ac defendi possit, cognoscitur ex Comm. Cr. Reisigii ad S. Oed. C. p. 167. Ego vero vulgatam retinere malo. — Σωματοφθορεῖν negotia facessit interpretibus, qui στρωματοφθορεῖν et δωματοφθορεῖν conjecerunt; quibus conjecturis accedat σῶμα τοὐμὸν ὁρᾶν. Nam σῶμα de recenti servo, et h. l. de Cassandra dictum eos non offendet, qui adeunt Casaub. Athen. Deipn. p. 360. Recte autem Both. vulgat.

Digitized by Google

tietur comparans nostratium: „das möchte mir an Leib und Seele (Leben) schaden", et Prom. 837. cll. Sch.

v. 786. Τούτων μὲν οὕτω. Voss.: „Hiervon nun also." Genitivus ex adverbio οὕτω ut alibi ex adverbiis temporis et loci pendens fortasse exemplis aliquando confirmabitur. Quo pertinet etiam Genit. in form. ἰέναι τοῦ πρόσω simil. aeque *partitivus*, quidquid Thierschius contra dicit. Num τοὐμὸν μ. οὐ?

v. 790. sq. Χρημάτων ἐξαίρετον ἄνδρα vid. n. ad v. 598. — Ἐπεὶ δ' ἀκούειν —: *quoniam subactus sum adactusque hoc ut tibi obtemperarem, ibo.* — Verbis πορφύρας πομπῶν non sine vi oratio finitur. Detruditur ille enim ab hoc humanae magnificentiae fastigio per eandem, quae insidiae suas celatura invidiamque deorum ei commotura eo eum evexerat, in perniciem.

v. 797. sqq. Οἶκος δ' ὑπάρχει τῶνδε —: *Aedibus nostris per deos contigit ut talia habeant; indigere autem nescit domus. Multarum vero vestium vovissem calcationem ejus mihi antea annunciati (si ejus adventus mihi nunciatus fuisset) in aedibus vatidicis quum ejus reditum omni opere et pretio efficere studerem.* Vulgo post ἄναξ punctum positum, et deinde ἔχειν, πένεσθαι δ' οὐκ — scriptum, quod probare videtur Bernhard. (W. S. p. 166) bene genitivum τῶνδε explicans. Sed dubito de hac conjunctione ἔχειν, πεν. δ' οὐκ ἐπίστ., et ἔχειν in epexegesin ex more additum credo. Cf. not. ad S. c. Th. v. 764. Ceterae conjecturae silentio praetereundae. Addam autem propter ὑπάρχει τῶνδε: Demosth. Neaer. p. 1347. 7. Reisk. τῆς γὰρ ἐχθρᾶς — ὑπῆρχεν. Plat. Menex. τῆς δ' εὐγενείας — ὑπῆρξε, ubi significat *auctorem esse:* quae significationes non debent confundi. Deinde Genit. προὐνεχθέντος (scil. Agamemnonis, al. παπ.) pendet ex παπησμόν cui et subjectivus et objectivus genit. junctus est, ut aliis substantivis alibi: Eurip. Androm. 148. στολμόν τε χρωτὸς τῶνδε ποικίλων πέπλων. Herc. Fur. 561. Αἴδου τ. περιβ. κόμης. Electr. 442. Ἡφαίστου χρυσ. ἀκμόνων; cf. not. supra ad v. 307. Pors. 835 (919). Alia exempla dat Bernh. p. 163. — Est autem προφέρειν *(adferre s. proferre) protendere, annuntiare,*

Digitized by Google

tiare, „verherrlichen", ut simplex φάτιν, *nuntiare*. Sic apud latinos quoque *ferre* et *mittere*. Fere omnes προύνεγκε τόνος vertunt *edito oraculo*, quod fieri posse prorsus negaverim. Both: *si mihi in oraculorum aedibus hoc edictum fuisset.* Ψυχῆς σου, τ. μεταπωμένης vulgo, quod retinere licet interpretanti, *meo animo pro hujusce animi recuperatione pretium quodlibet solvere studente.*

v. 802. 803. Βέβηκε γὰρ σύτης — Verte:

Da Wurzel da war, ging Gebüsch ins Haus hinein,
Des Schattens Schutz verbreitend vor dem Hundsgestirn.

v. 804. sqq. Καὶ σοῦ μολόντος, δ. — *Atque te redeunte domum, hiemali tempestati calorem a reditu afferre significas. Quum autem Jupiter ex acerbis uvis vinum parat, tum jam frigus in domibus exstitit marito domum redeunti.* Genitivorum absol. ad subjectum pertinentium exempla haud rara videsis apud Grammaticos. — Μολόν, ad βέλος referendum, non absurda conjectura est, sed ea tamen nihilominus excipienda. Sequentia difficiliora, et scriptura vulg. Ζεύς σ' (maxime si deinde τόσ' ἤδη ἡ — πάλη scribitur) vereor ne tenere relegetur, quamquam quomodo tum cetera, etiamsi post ὑπερφερομένου apodosis abesse putetur, constituenda sint, non video. — Ὅταν δὲ σ. — οἶνος nimii fervoris activi significatio ac descriptio contineri putatur: *tantum adeo (γε) malum, quantum talis fervor, lenitur reditu mariti.* Num ἀνὴρ τέλειος sit *maritus*, an *vir herilis* (i. e. princeps) dubito equidem, memor eorum quae pro illa interpretatione Spanhemius et pro hac Doederlinus disseruerunt.

v. 809. 810. Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε — hanc sectum abiens Clytaemnestra. Spectant autem ad ejus consilium, ad quod perpetrandum, quum justam esse causam suam sibi persuaserit, non vereatur Jovis, conjugalia jura exsequentis, opem postulare. Sententia fere eadem Choeph. v. 778. De τέλειος dictum not. ad Suppl. 466. Decedunt de scena Agamemno et Clytaemnestra, relicta Cassandra.

v. 811. sqq. Quod sequitur carmen trochaicis numeris quiete ac gratiter decurrit, raris intermixtis Rhesetratis et versiculis dactylicis, at his quidem magis in strophe

Digitized by Google

... Τίνες ἐρωτῶσι; — ... Clytaemnestra ... per se tum tacentibus aliquis Calchantis vaticinis Chorus ut haec ... praemittat adigatur, praecere nolo. — Pro δέσποινα alii δῖπνον aut δαῖτα conjicere, minus necessarium. Sententia haec est: *cur mihi perpetuo attentum illud oculis obversans animi inde mala augurantis volitat, et cur vaticinatus injussum, neque ulla mercede conductum vaticinium? neque objecti velut somnia obscura certa fiducia mei animi sedem incidet?* Qui ἀποπροσεῖπον volent nominat. absolute esse satis frequenter (exx. a Well. ad Suppl. 744) dictum aut dissimilia aut mendosa) me assentientem non habent. Nam quae ratio hujus h. l. genitivi absoluti? Quam is modo facile referri potest ad ... aut ad δαῖτα, ut sit positus pro ... Cf. nott. ad v. 825. — Blomfieldius ἀποπροσεῖπον) verpense: *cur ... fiducia hos terrores velut somnia obscura objectos animi sedem incidet?* At δαῖτα ... tum ad subjectum referendum est. Ἀποπροσεῖπον autem mihi quoque (nisi quis hoc, scribere eoque hoc referre malit, ut ἐρωτῶσι sit appositio, aut ἐς legendum putat: *mittis enim fiducias in animum* cll. v. 106. 107.), quamvis comparenti v. 820. ἀποπροσεῖπον cum (Paeclius) Farnabio videre ἀποβαλὼν τόνδε, ... in ... mutandum videtur. In locis, interrogationis signo ... comitate post δόμοις ponito, versetur: *et cur non respexi modum ... rationem (a petitis jus, „Berechtigung“) mala ... male ... sententiarum sententiam fiducia bene ... animi sedem accredit?* — Atqui ... haec ipsum Chori carmen timoris et anxietatis plenum. ... sensit Homerus ... 815. ... *tamen dii ... aut ... navis conjectionibus senuerint cum sub Ilium ... navalis exercitus; et tamen mea ipse oculis perspexi ejus ... rectum ejusque ... mihi testis sum.*

Nihilominus autem ... mentem ... caram sua sponte ... animus ... bonum non gratam spei fiducia habens. Neque ... fallunt praecordia ... falsis cogitationum ... vertiginibus agi-

Digitized by Google

tatum animum. Opto autem, ut si meo timore aliquid decidat pro irritis, sic ut non habeat eventum. Χρόνος ἔπεσε (i. e. ἀφ' οὗ, Soph. Ant. 15. Sch. Eur. Med. 26. 136. Pors.) ut alibi παλαιὸς ἀφ' (ἐξ) οὗ χρόνος, simil. — Elmsl. pro παρῆσθεν proponit παρῆσσαν. — Πρωμνησίων ἁψενεμβ. φαμμίας ἀπάρας dupplex Genit.; propter funes conjectos, navibus ad littus alligatis (seu proprie, navi prorae inhaerente) quum exeundi non darent facultatem venti ἀχειμάδες, cf. supra v. 151. seqq. Ἀκόρη, pro notiore ἄκαιρος positum, alibi non legitur, neque id eo tamen corrigendum. — Παύροισι δ' ἀπ' ὀμμάτων, *video meis oculis* (S. Oed. C. 15. Eur. Med. 214.) *reditum ipse mihi testans. Eum autem nihilominus lugubrem, qui sine lyra canitur, canitum Erinyos canit a se ipso impulsus animus.* — (cantus Erinyos passim in Sept. c. Theb.) — Σκλάγχνια δ' οὐκ ἀμαύσει πρὸς εὐθίκτους φρ. — *de sive potius super, in justis cogitationibus rotantem turbinibus animum.* Both.: *ad justas cogitationes, i. e. ad veritatem.* — De qua praepositionis πρὸς c. Dat. junctae usu consule Gramm., ut Bernh. W. S. p. 263. — Hac interpretatione efficere studeo hoc ut nec emendationibus, nec interpunctione post πυμάζει opus sit, nec κέαρ πυκαλύμενον prorsus necessario habeantur oppositum ad κέαρ, aut nom. abs. pro genitivis, quod aliis placet. — Εὔχομαι δ' ἀπ' ἐμᾶς τι ... ἐλπίδος — *precor igitur, ut contingat, ut aliquid eorum, quae timeo ita pro falso (in falsum) recidat, ut nunquam eveniat.* Inter τι et ἐλπίδος longa syllaba excidit, aut τι mendosum est, quod suades sequens ἐσθ. Propone secundum Flor. εὔχομαι δὲ τάδ' ἐς ἐμὰν seu εὔχομαι τάδ', ἐμᾶι τιν' ἐς ἐλπίδος. — Nam Flor. εὔχομαι δ' ἐς ἐμᾶς ἐλπίδος. — Both. εὔχι δ' ἐμῆς ἀπὸ ἐλπ. —

v. 823. Μάλα γάρ σου. — Lege: μάλα σε πρὸς τὸ πᾶς s. μάλα γέ σου τὸ πᾶς: *admodum sanitatis integrae meto admodum insatiabilia* vel potius, *perfecta valetudo insatiabilis.* Nam τέρμα ὑγιείας (quamquam additis πᾶς ἀλλᾶς, quod est *integra illa et omnia valetudo*) sic dictum ut ap. Soph. Oed. C. τέρμα τῆς εὐτυχίας, cf. ibi Reisig. ind ad v. 716., qui conferre debebat Plat. Menex. 11.

Digitized by Google

τέλος τῆς εὐπραξίας. Blomf. nexum cum seqq. declaraturus vertit: *in eo puncto non consistit, sed ulterius ire pergens in pejus mutatur.* Eadem fere sententia infra v. 1119. τὸ μὲν εὖ κράτιστον ἀνόρεστον ἔφυ κἄσι βροτοῖσιν. — Νόσος γὰρ — : *namque morbus vicinus proxime ad eam habitans communemque cum ea murum habens ei instat; et felicitas hominis recto cursu pergens saepe offendit ad occultum scopulum. Et si quo metu antea opum paraturum aliquid abjicitur (ex) modica funda, tum non tota domus calamitate valde laborans perire solet nec submergit in navem. Multa vero et larga copia a Jove et ab amnis sulcis jejunium morbum facile depellere solet. Sed in terram semel antea profusum quidem mortiferum sanguinem num quis incantatione posset revocare? Alioquin Jupiter eum, qui recte sciebat mortuos resuscitare, non oppressisset* (aut *Nonne Jupiter eum — oppressit?* scil. εὖ δέ). *Nisi vero Parca constituta parcam a diis prohiberet nimium decipere, nostra mens linguam praevertens omnia haec, quae dicimus, effunderet. Nunc ea autem sub tenebris tremit* (nihil clare scit) *dolens nec tempestivum quidquam perficturam esse sperans animo.* — Locus difficilis; quamquam quid non difficile in Agamemnonem? Praeter numeros [illegible] a multis falso tractatos primum nexus sententiarum obscurus; quae causa fuit interpretationis totius loci proponendae. Ut omittam initio posita μάλα (γάρ) μέ σου — nam cum nova strophe nova sententiarum series incipere potest: statim sequentia νόσος γὰρ non plene, quomodo cum antecedentibus cohaereant, a Blomf. expositum videbitur multis. Ego vero in istis acquiesco, neque Schützii aliorumque in ἀνόρεστον haerentium emendationes (ἀνάρεστον, ἀκόρεστόν τοι τέρμα al.) probandas duco. Nexus autem cum seqq. hic est: quemadmodum ubi nimia valetudo —, morbus imminet; sic etiam fortuna recta progrediens facile allidi tur ad latentem scopulum. Quum autem quis, ut nauta metu naufragii commotus quod nimium est oneris moderata ex funda projicit, eoque facit, ut recta vehatur nec

Digitized by Google

deprimatur navis, ita fidutiarum nimiae opes, quibus gignitur augeturque cupiditas inexplebilis, projecerit ita ut justum modum non excedens recta ratione vivat, tum is integra ac constante felicitate florebit. — Rast. καὶ κάτιμος εὐθ. ὰ. ἔκ. ἀφ. aliquid excidisse putant propter antistrophan (ad quam vid. notata). Pendet inde autem quodammodo etiam interpretatio vocis εὐθυπορῶν. Quae si significat *recta* i. e. *proba via procedens*, nexus alius est, et καὶ κάτιμος: adeo proba et moderata felicitas interdum alliditur ad latentem scopulum. Sin εὐθυπορῶν est *recta via pergens, sine modo ac temperantia ad infinitum tendens*, ut ap. Pind. Ol. VII., sententia ceteris exaestit accommodatior. Numeros quam esse hos — ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – aut etiam – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – mihi appareat, nolo aliorum virorum his numeris contrarios conatus exponere. At nec sensu nec numeris v. 824. lacunae certa indicia contineri contendo. — Καὶ τὸ μὲν πρὸ χρημ. Locus simillimus Suppl. v. 449. sqq. (unde γάμος ductum Blomf. pro ὄμμος substitui vult) cf. Sept. c. Th. 775. sqq., Athen. VII. p. 292. A. — Καὶ — ὄμμος βαλώμεθ' οὐκ ἔδω κράτος δόμοις — αὐδ' ἑκόντας σάφος facilius haberi possunt pro nominativis absolutis quam alia, quippe minus latente eorum causa ac ratione. Est enim duplex nominativorum, quos absolutos seu pendentes vocant genus. Alterum id habet proprium, ut nomen in universum a principio ponatur, ac singulae partes separatim adjungantur, non conjungantur, ad modum istorum οἱ μὲν ἀνδρώποις τὰ μὲν — οἱ δὲ, seu — τῶν μὲν — τῶν δὲ — cet., quo pertinet etiam loc. Aesch. Pers. 34. ἄλλους ὁμ. Πέρσας ἔπεμψεν, Σουσιοκάμης —; alterum in eo constat, quod nomen fere cum participio conjunctum sequentibus sic praeponatur, ut quae inter ea intercedat ratio menti legentium vel audientium relinquatur invenienda: quo genere orationis propter vim rhetoricam nostrates quoque uti solent. Sic Suppl. 942. μόσχοι προέρχονται μὲν τὰ καίρια, — οἴμοι μύδου μῦδος ἀν ἐλθοιτο, sine participio Sept. c. Th. 678. ἀνδρῶν δ' ὁμαίμων πλήθος ὡδ' ἀπαυστόνως, — οὐκ ἔστι μῆκος πῆδε παῦ μιάσματος. Frequens esse hoc genus maxime in orationi-

Digitized by Google

bus ac dictis, per se patet. Matthiae cum aliis hanc et alia confundentem nec ullam rationem, quam in ipsius nominativi notione grammatica sitam esse intellexi, explicarunt. Diutius autem harum in rerum explicatione commorari mihi non licet. Memorabilis praeterea structura. Nam sic conjungenda: καὶ ἀνδὸς προβαλὼν τὸ μὲν χρημάτων (alteram partem opum) vgl. ad. ex. v. Πημονῆς γέμων ἄγαν: ut ob nimium onus periculo naufragii obnoxia navis, sic pernicisi domus ob nimias opes. — οὐδ' ἐκόνησε σκάφος sc. ὄκνος β. Blomf.: sc. „ὁ νόμος σημαίνων" Fort. scrib. καὶ πρὸ μὲν τὸν χρ. ὤκνον β. — Πολλά τοι δόσις ἐν Διὸς —, eadem sententiarum series in loco, quem laudavi. Supplicum: γένοιτ' ἂν ἄλλα Κηφίσου Διὸς χάρις. — ἀλόχων ἀπουσιῶν cf. Soph. Antig. 340. — νῆστιν — νόσον cf. supra n. ad vv. 72 et 154.

Humb.: *Beisthanmägabe, vom Zeus unermüdlich gespendet, und jähriger Furchen Gewinn sehnsucht bald des Darbens Noth hinweg.*

Idem antecedentia multo melius Vossio interpretatus est.

v. 830. sqq. In strophae initio in Farn. haec: κάλα γε (supra γάρ) τοι δὴ τᾶς πολλᾶς, cui respondet quodammodo antistrophae initium τὸ δ' ἐπ' ἀῶ πόδ' γ' (Ex. Aur., vulgo πόσσ') ἵκεαι, et respondet sequentia quoque sibi ἀνάκομον — ὑγιείας, hujus voce penultima correpta, quorum hi numeri ⏑⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑⏑ – ⏑ – ⏑ – –; sed quem dochmios habere hos nolim, multa insunt, quae scrupulum moveant. Deinde MSS. — μέλαν αἷμα τίς ἂν πάλιν ἀγν. —, in Farn. autem — τίς ἁ ἁγναλέσαι', unde antistrophica interpellata esse, etiamsi metrum id non indicat, jure colligas. Et soln τίς deleto μέλαν αἷμ' ἂν πάλιν ἀγν. responsio restituitur: ⏑⏑ – ⏑ – ⏑, ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑; nihilominus res incerta est. Nam si lect. Farn. τίς ἁ — non est conjectura Triclinii, alia emendatione opus est, cum dubites an τίς ἁ — ferri queat pro τίς τοι ἁγναλ.; quamquam τίς τοι — ἁγναλ. pro οὔ τοι ἁγναλέσαι' ἔν τις dictum esse apparet et eodem modo πῶς γε, ἀρά γε defendi potest, Reis. Oed. C. p. 323. Cf. quae Elmsl. de τᾶρα, οὐ τᾶρα docet n. ad E. Heracl. 269. — Cf. Eum. 648. In seqq. saepe δέ γε, οὐδέ γε ut v. eq.,

Digitized by Google

quem exhibent MSS. sic: οὐδὲ — Ζεὺς ἔπαυσεν ἐν ἀβλαβίᾳ (γε). Haec quae Scholiastes dicit de Aesculapio κεραυνωθέντι intelligenda esse, si comparantur cum strophicis, videntur audacius tractanda. Et nexus quoque sententiarum suadet, ut sic scribantur, ut fecimus; unde magis jam apparet glossatoris esse haec: ἐν ἀβλαβίᾳ γε: *et hoc recte et sublubriter quidem fecit Jupiter.* Alii autem haec, quid Scholiastes habet ὥστε μὴ βλαβῆναι ad mortuos ab Aesculapio resuscitatos pertinere putant, eaque de causa Blomfieldius ea in versum priorem rejecit. Eligant lectores. Ejiciendi causa idonea mihi videtur in numeris potissimum sita esse; etsi totam hanc emendandi rationem maxime ex S. c. Theb. cognovi valde incertam esse minimeque tutam. Sic versum 1062. illius fabulae Ἔρις κεραίνει μῦθον ὑστάτη θεῶν i. e. *Rixa omniam numinum minime ultimumque litem dirimit* jam nobis ejectum etiam propter Eurip. Phoeniss. 814. Ἦ δαιμονᾷς Ἥρᾳ θεά; est. — Tum non praetereunda silentio Elmsleji sententia, ἄν, ex qua particula αὖτ' exstitisse putabam, melius omitti ut interrogationis modo haec verba efferantur. Quam sententiam ideo quoque probo, quia ἄν omissa (scil. cum αὖτ') et metrum _⏑_⏑ sic aptius est sententiae (Ζεὺς ἔπαυσεν) et in strophe lacunae incommoditas ista tollitur. Quod ex Schol. pro ἔπαυσεν potius ἔκαυσεν colligi potest, uno verbo commemorasse sufficit. Ut vulgo locum scriptum volunt, (οὐδὲ — Ζεὺς ἂν ἔκαυσεν.) probabile Blomfieldii monitum, subaudiendum tum esse ἄλλως, ut in Prom. 1019. Σὲ γὰρ κρατοῦσαν οὐκ ἂν ὄνῃ ἐκφέρην, Eurip. Iph. T. 1256. al. — Τὸν ὀρθοδαῆ τῶν φθιμένων ἀνάγειν constructionis genere quo de supra dictum est (cf. Monk. ad Hipp. 1372., Wex. ad S. Anti 481., Bernh. W. S. p. 362.) idque ad frequentissimae Graecis attractionis rationes pertinet. — Ad sententiam quod adtinet, cf. Eum. 646 sqq., Eur. Alc. 958 cl. 110., Eur. Suppl. 775 sqq. Alii ad τῶν φθιμένων supplent νίκην. Cet. Fl. ἐν εὐλαβείᾳ quod recepit Claus. v. 832. sqq. Εἰ δὲ μὴ πεπαγμένα: *nisi fatum constitutum me prohiberet quominus a diis accepta sors mea mihi sineret plura accipere, et percipere* (aut *meditare*),

Digitized by Google

animus linguam praevertens omnia ista, quae Agamemnonis rebus timeo, effunderet. Nunc autem is clam fremit et dolens, nec sperans amplius in tempore laqueos se soluturum esse, quam mens angore aestuet. — πλέον φέρειν num h. l. sit *plura proferre ac nuntiare* certe dubites. Cf. interprr. loci Soph. Oed. C. v. 6. Blomfieldio est *proficere*. Si ad φέρειν pertineret ἐκ θεῶν, significatio non dubia. — Προφθάσασα καρδία γλώσσαν, si lingua non assequi potest cogitationum celeritatem. — Humboldtius: *Wenn die Stunde gottbestimmt*
nicht die Stunde wiederum
mehr zu bringen hielt zurück, —
goss das Herz voreilend sich
über meine Lippen aus.

Vossius: *Wenn des Schicksals Mora nicht*
Kraft des gottverlieh'nen Amts
Hemmte mehres kund zu thun cet.

Sententiarum series haec est: aurea mediocritas tuetur hominem a calamitatibus. Praestat, quod nimium est divitiarum projicere; projectum et amissum facile restituitur Jovis beneficio. Profusum sanguinem autem nemo potest, ne deus quidem, revocare; atque timeo ne sanguis profusus huic familiae calamitatem afferat. Humanae prudentiae autem id non datum est, ut clarius futura homo praesentire atque accuratius praedicere queat. — Quibus dictis conspicitur Clytaemnestra e domo rediens Cassandram perniciei comitem Agamemnoni adductura. Cassandra autem, quae sint ea mala quae quodammodo ob Calchantis vaticinia anxius Chori animus praesentiebat, clarius mox vaticinatur.

v. 838. sqq. Ἐπεί σε Ζ. ἀμηνίτως δομ. — Ἀμηνίτως pro qua voce alii ἀμηνίστως scribi volunt, ab aliis vertitur *cum benevolentia erga me*, aliis *absque dominarum saevitia* et a Well.: *sine ira erga te*. Sed locus, quem tenet, impedit quominus ad Ζεὺς σ' ἔδμησε referatur. Pertinet potius ad sequentia. Mora enim introitus domum facta a Cassandra persuadebat Clytaemnestrae, illam ut μῆνιν animo gerere crederet. Hac ira ex animo dimissa Cassandram famulis interesse jubet regina. — Nota vim vocis ἀμηνίτως.

Digitized by Google

v. 842. sq. Καὶ παῖδα γάρ τοι —:

Alkmenens Sohn ja, sagt man, musst' einst auch sich doch Verkauf gefallen lassen und das Joches Druck.

Aliter Voss. et Humboldt. Nimirum πλῆναι cum Participio junctum analogiam eam sequitur, quam exposuimus not. ad vv. 101. et 122. cll., Bernh. W. Synt. p. 477. Quae leguntur in Flor. πλῆναι δουλείας μάζης βίον glossatoris sunt.

v. 845. Ἀρχαιόπλουτων δέσπ.: *magna est gratia dominorum jam olim divitum, s. valde optabiles sunt domini ab initio gentis ac familiae suae usque opulenti. Nam qui recens et subito divitias invenerunt praeter spem, ii servis admodum acerbi.* Cf. Soph. El. 72. 1316. — Prometh. πᾶς γὰρ νέος πρ. τραχύς. Quod legitur in Ex. Aur. ὅμου γε, id vero aliam explicationis viam monstrat. Sed nolo vulgatam tentare, quamvis dubitationi obnoxiam. Nec tetigit eam (Porso —) Dinderfius. Quod alii scripserunt οἱ δ' οὔπ. puncto post στάθμην posito, tantum non soloece dictum credas. Sensus autem quis alius praeter eum, quem explicui, huic loco conveniat, non video. Nam eodem redit, si ad verbum vertis: *praeter spem autem ditescere soleut et acerbi sunt servis ac supra modum.* Punctum vero post στάθμην tum quoque ponendum; et παρὰ στάθμην accipiendum sensu ei, quem habent κατὰ et πρὸς στάθμην, contrario. In Farn. scriptum exstat οὐδ' οὔπεσ'.

v. 850. sq. Ἐντὸς δ' ἂν οὖσα μοῖρ. ἀγρ. Πείθοι' ἂν εἰ πείθοι' ἀπειθοίης δ' ἴσως. Indiget et hic locus explicatione, non correctione: quamquam similis locus infr. v. 1181. ὡς ὧδ' ἐχόντων χαίροι' ἂν εἰ χαίροι' suadet pro ἐντὸς δ' ἂν οὖσα scribendum ἐντὸς δ' ἀλώμενα. Aliam viam, non minus in particula ἄν (ἐντὸς δ' ἂν οὖσα) offendens, monstrat Herm. ad Vig. p. 946. Conjecit enim ἐκτὸς δ' ἂν οὖσα —. Referenda autem mihi videtur particula ἄν h. l. ad totam horum verborum complexionem et sententiam (ἐντὸς δ' ἂν οὖσα μοιρίμων ἀγραμμάτων), cui ea modestiae ac verecundiae notam addit. Cf. not. n. ad 788. et Soph. Oed. C. 965. Si scriptum esset εἰ εἴης ἂν ἐντὸς μοῖρ. ἄγρ., hoc accederet quidem ad similitudinem eorum:

Digitized by Google

ὑμεῖς γὰρ ἡγεῖσθε καὶ εἰ μὴ δυνατὸν ἐξ ἑαυτοῦ λανθάνειν Plat. Resp. X. p. 612. C. al.; neque vero haec prorsus aequiparant misericordiam, humanitatem ac verecundiam enuntiationis Chori. Conjungenda in unum autem ac per se accipienda πείσει' ἄν εἰ πείθοιο: „ich denke, du folgst (ich dächte, du folgtest), wenn du folgen willst," pariter *subjective* enuntiata. Sed omissum esse ἄν in altero membro statuit Herm. Op. III. p. 190. Idem autem l. de partic. ἄν p. 164. dubitanter, ait, dictum πείσει' ἄν, quia ex eo pendet, ut placeat Cassandrae obedire: sine conditione autem ἀπείθοις, quod id putat futurum esse chorus. — Deinde negant bene graece dictum esse, quod sequitur ἀπειθοίης ἴσως Blomfieldius (Quart. Rew. N. XXIII. p. 363) et Burgesius (n. ad Suppl. 716), quorum ille, quia ἴσως sine ἄν non construatur, dicit repetendam esse particulam ex priori sententiae membro, sicut in Soph. Oed. T. 955. πάλαι ἂν Ἡδιο. μὲν οὖν πῶς δ' οὐχ ἄν, ἀσχάλλοις δ' ἴσως, assentiente Burgesio, qui locum Aeschyli Suppl. sic emendat ἴσως γὰρ ἂν (pro vulg. ἢ) Κήρυξ τις ἢ πρέσβυς μόλοι, ac sic omnia, quae suae sententiae obstant loca, similiter. Recte vero Elmslejus (not. ad Eur. Iphig. T. 1055. τὰ δ' ἄλλ' ἴσως ἅπαντα συμβαίη καλῶς): *ipsum* ἴσως *locum tenet particulae* ἄν. Profecto memorabilis hic Aeschyli locus, quo et ἂν additum et paullo post ἂν omissum tanta Grammaticis facessit negotia! — Neque quae antecedunt Σοί τοι λέγουσα πάντα σαφῆ λόγον ab omnibus recte intellecta; quamquam ab Humb. et Voss., quorum alter accuratissime: „Dir ausgeredet hat sie traun ein klares Wort." Cf. Soph. Trach. 1120. εἶπον ὁ χρήσιμος λήθον. Oed. C. 1034. R. Χωρῶν ἀπείλει: parallelismo quo supr. v. 805 cll. Eur. Heracl. 489. M.

v. 854. Ἔσω φρενῶν λέγουσα πείθω νιν λόγῳ: „in's innere Herz ihr redend überred' ich sie." Elmslejus (in Edinb. Rew. 1811. N. XXXVII.) legi jubet πείσω, quod non necessarium est. Latine dixerim: *jam vero ita loquor persuadens ut ad animum ejus descendere orationem meam oportere credam, nisi* cet. Al. *cum prudens die.*

v. 855. Τὰ λῷστα τῶν πάρεσθ' ὁρῶ λέγειν: *verum quae e re nata, s. rebus sic comparatis, moneri jam pos-*

Digitized by Google

sunt, optima mensa. Τῶν προθύτων τὰ λῷστα alibi. Cf. Prom. 214. Bl. Ceterum pro πείσου Blomfield. πεῖσον. Et Elmsl. (in Rew. of Blomf. Prom. v. 274.) *ubicunque*, inquit, *apud Tragicos per metrum fieri possit, auctor sim, ut pro πείθου et πείθεσθε restituatur πιθοῦ et πίθεσθε.* At et aliquid in his quoque esse codicibus tribuendum, et plenius sonantes formas tragicis magis placuisse arbitror. Cf. Reisig. not. ad Sophocl. Oed. C. v. 511. — Ἕπου Voss. „Gieb nach" et πείθου „Folg' ihr." Num transponenda ea duxit? At etiam Humb. ἕπου sic vertit.

v. 857. Οὗτοι θυραίαν τήνδ' ἐμοὶ σχολὴ πάρα Τρίβειν cet. olim vertebam: *neque quam foris versantem verbis hancce tractare vacat.* Reutius Bernhardo auctore W. S. p. 190. statuitur τριβὴν supplendum esse, ut infra v. 1409. Ζεύξω βαρείας — ζεύγλας et 1389. τρίπτυν ἐκτενδίδωμι — δόσιν vel πλαγήν. Quod dicendi genus ellipticum haud ita rarum: cf. not. n. ad S. c. Th. v. 52. Non consentienti placebit Bothii σχολήν.

v. 859. sqq. Τὰ μὲν γὰρ ἑστίας μεσομφάλου —. Opposita haec antecedentibus θυραίαν —. Voss.: „Denn am Hausaltar im Mittelraum —", Humb.: „denn in Hauses Mitte stehn —". Sed hoc esset: τὰ μὲν παρ' ἑστίᾳ μεσομφάλῳ. Tum πρὸς σφαγὰς πυρός! Humb. pergit: „die Lämmer schon zur Feuerschlachtung nah' dem Heerd"; Voss.: „steht schon zur Schlachtung vor dem Feu'r das Opfervieh". Verte: *nam penetralis sacrificii victimae stant jam in usum mactationum igneārum praesto nobis qui non sperabamus hanc esse laetitiam perceptiros.* Both. construit: τὰ μὲν μῆλα ἔστ. ἤδη πρὸς σφ. πυρὸς ἑστ. μεσ. Cf. Spanhemiana. — En autem Clytaemnestrae acerbam contumeliam! — Et prospexit ara Aeschylea, ut in majus progrediens ac crescens conspiceretur animi infesti cupiditas et ardor.

v. 862. sqq. Ἀξυνήμων ab συνίημι qua sit analogia ductum nescio. — Σὺ δ' ἀντὶ φώνης. Observa particulam δὲ ut ἴσα cum indignatione in apodosi positum ac fere aequipollens vim particulae δὴ cognatae. Φράζε χάρᾳ. χερὸς praecit ei tale manus signum Clytaemnestra. V. Spanh.

Digitized by Google

v. 866. Καλῶν πολίτις φρενῶν fort. βάσις. — Rost Ἥκει vulgo colon positum, et recte quidem ad sensum cum seqq. Χαλίνου δ' pertinent ad ἡμαίνετας, non ad ἥκει. — Haec nihilominus sufficit comma.

v. 867. Desinit jam lacuna ista in Med. Guelph. Ald. Rob., quorum exemplorum auxiliis inde a v. 251. egimus ad fidem Vict. Flor. Farn. et Aurat. redacti.

— v. 873. Καίνιαδν (ζυγόν). Voss.: „heb' als neu das Joch." Verto: *hoc jugum initia s. novum suscipe.* Est vero nove dictum (cf. Hesych. s. h. v.), et Aeschylus (ὀρθοκραίρας (non ζυγόν sed) λόγον, ut ait Eurip. in Pirithoo. Talia non tangenda manu emendatrice, lubenterque rectracto quae in aliam sententiam dixi alibi; ut not. ad Suppl. 475. nam ἀφανόμους ἑστοὺς est: „blühende Aussichten."

v. 874. Chorus post haec dicta adiit propius carpentum, Cassandram vel invitam in domum regiam deducturus. Tum illa demum quum ei et doloris ingentis et divinationis stimulis vexatum animum ad Chori reginaeque monita adtendere non licuisset, sic corripiebatur, ut ea, quae sequuntur, efferetur de carpento descendens et domum versus procedens. In iis primum Apollinem increpat omnis miseriae suae auctorem. — De carminis ratione disputat Lachmannus Chor. Syst. II. C. XIX. Inest non modo numerorum, sed et sensuum et sententiarum in stri et antistr., quem parallelismum dixeris, accuratissima responsio.

v. 876. sq. Τί ποτ' ἀνωτότυξας ἀ Λ. De Apollinis a luctu alieno numine loquitur Spanhem. n. ad Callim. H. in Apoll. 20 sqq. Cf. Muell. in Dor. I. Ὀτοτύζειν autem sic formatum est, ut αἰάζειν, φεύζειν al. Apollinis signum in scena conspiciebatur.

v. 881. Οὐδὲν προσήκουσ' — παραστατεῖν: Bernhard. W. S. p. 467.

v. 882. Ἄπολλον — Ἀγυιᾶτ' ἀπόλλων ἐμός. Pindar. Pyth. XI. 1. Σεμέλα μὲν Ὀλυμπιάδων ἀγυιᾶτις. Conf. Interpp. ad Horat. Od. IV. 6, 28., Siebel. ad Paus. v. 31. et Spanhem. — De paronomasia ἀπόλλων conf. Macrob. Sat. 1. XVII., qui loquitur etiam de Ἀγυιεύς nomine ibd.

Digitized by Google

c. IX. Disputavimus de rebus ad Apollinem pertinentibus in programmate *de Apollinis antiquissimo cultu* inscripto. Hic autem Apollo dux viae sanae tristis et auctor a Cassandra increpatur. Paronomasiae collegit Elmsl. ad Eur. Bacch. v. 608. Cf. supra v. 575. Both. malvit ἀπόλλων, Ἀπόλλωνι, non temere. — Vertit οὐ μάτην, *non parum*, Herm. ad Vig. p. 788. — τὸ δύστηνον, prius Troiae quidem, quum amore deceptus faceret Apollo, at ei vaticinanti inter Troianos nemo fidem haberet ipsaque injuriis ac contumeliis afficeretur. Et descripsit carmine Schillerus quomodo illa suam miseriam Troianam Apollini, sicut alteram hoc Aeschyli loco, exprobraverit. Παρ' ἓν Cl. ut *hinnuli* v. 889. Both. omittit interrogationis primi signum ut sit conjuncta duplex interrogatio: de cujus ratione critici disserunt ad Soph. Antig. 2. 3.

v. 892. Ἆ, ἆ, pro quibus Guelph. ἀᾶ, leguntur in omnibus libris praeter Farn. et Vict., ubi contra archetyporum fidem omissa sunt. Abesse non possunt, sectoque omnes versus Cassandrae ab exclamationibus incipiunt. Mirum autem quod in antistrophae desiderantur in MSS. Et quum in sequentibus eaedem sibi interjectiones respondeant, quae ibi exciderint, difficillimum explicatu. Haeret autem Cassandra subito quum domum intrare velit sanguinis profusi vestigiis deprehensis. Hinc εὖρος v. 896. v. 893. sequ. Μιάστορα μὲν τόνδ' ἀναβακχεύειν ἀρᾶν, vulgo καὶ βρόμον. Putantur posteriora saltem (etiam τοιόνδε πέτρωμα per se accipi possunt sicut in Soph. Oed. C. ἔχω τόδε πρᾶγμα et sim.) non pendere ab ἀνέκραγεν, sed a repetenda praepositione. Φησὶ *Ducit me ad domum diis invisam, multorum parricidii malorum conscium, et ad laqueum, viri (Agamemnonis) vas sacrificum et solum sanguinolentum.* Cf. Hygin. fab. 85. Neque tamen omnino displicet conjectura τοιόνδε (ἀρᾶσθαι). Vid. n. ad antistr. aut κἀρόμιον ἄνδρ. Π. ῥαντήριον ut activam vim haberet alii πέδον ῥαντήριον: de quibus in ριος cadentibus adjectivis dictum not. ad v. 538. Ῥαντήριον est *quod partinet ad τὸ ῥαίνειν*, tum vero etiam jam sanguis profusus in ultionem novas semper caedes flagitare. vide-

Digitized by Google

retin. Plato in Phaedr. Ἄτης πολλῶν ἐκ μειρακίων τὸν — ἀμαθίᾳ περιστήσασα videtur haec respicere. Al. conj. δοκοῦσιν. — Quare his et sqqq. fabulam sequatur Aesch. certo dubium. v. 898. sqq. Τὰ βρέφη, σφαγάς pro absolutis accusativis habent Elmslej. (ad Eur. Heracl. 693.), Well., alii. Quibus non assentior. Cassandra enim divino spiritu concita oculis suis videt manibusque praesentes monstrat, repraesentatque (τὰ seu τάδε, cll. Scholl. ad v. 1093.) quos luget liberos, tum eorum mactationem, tum mactatorum epulationem. Et scriberem τάδε c. MSS. et in antistr. ἀρτίως, nisi doctiorem additus creticus suo hic loco positus videretur.

v. 901. Ἦμεν — ἦμεν h. l. parum aptum mihi videtur, quod et Humboldtio et aliis visum est, quamquam res incerta. Alii ἢ μὴν — ἦσμεν malunt, sed hoc ἢ μὴν h. l. certe non exspectaveris.

v. 910. Both. olim κραιπνοῖς ἐντείνουσα manus alternas. Fatuo quidem non opus est, nam praesentia haec jam conspicit animo Cassandra. Χερῶν ἐν ἀγρίᾳ: „Hand auf Hand." Locus Choeph. v. 423. Χερὸς ὀρέγμασι autem, quam multae vocabulorum comprehensiones in Choeph. et Eumen. consulto repetitae videantur, probabilem reddit Hermanni conjecturam προσπίτνω δὲ χεῖρ' ἐκ χειρὸς ὀρέγματι, *manus manui rapido icta succedit*" interprete Blomfieldio. Hermannus vero citat scholio: διωδέκατον δὲ ἀλλήλοις. In Flor. et Farn. metrica fortasse Triclinii correctio est χερὸς ὀρεγμένη. De Aegistho jam loqui Cassandram probabile non est. — Manuum ὀρέγματα hostili consilio facta Herod. VI. 102. sqq., Plat. Menex. p. 264. Engelh.

v. 911. 912. Νῦν γὰρ ἐξαίνιγμάτων Ἐπαφρ. σοφ. ἀμηχανῶ: *nunc enim ex aenigmatibus obscuris oraculis laboro.* Sed quid hoc est? Antecedunt οὐκ ἐμπύρων, quibus parum sane videntur convenire haec τῶν μὴ —. Num ἀμηχανεῖν ἔκ τινος (alibi κατά τινος), *laborare ex aliqua re?* An ἔπαφρα ἐξαινιγμάτων construenduin? Et hoc quidem praefero vertens „dunkel nach Weise der Räthsel". Cf. Bernhard. W. G.

Digitized by Google

p. 230., et infra v. 970.; Both.: *aenigmatibus obscurato oraculo*. Al. νοῦν pro νῦν conj.

v. 915. sqq. Quum oratione Cassandra jam sit commotior, crescatque pedetentim vehementia, abscissa membra ei magis conveniunt. Igitur fortasse sic distinguendum: Ἀλλ' ἀρκύς; ἡ ξύνευνος — φόνου στάσις δ' ἀνόρεστος γένει κακοῖ. — Vulgatam verte: *quid illic apparet? An rete aliquod orci? Sed rete est consors tori, caedis causa.* Both. constr. ἀλλ' ἡ ξύνευν. φον. (ἐστίν). ἄρκυς ἡ ξύνευνος. — στάσις δ' ἀνόρεστος γένει, *gentis*, i. e. in gente. Aliter de hujus dativi causa loquitur Bernh. W. S. p. 84. Erat autem στάσις sic in personis (etiam divinis) et in familiis, quas tragicas dicere licet, calamitatum satis celebratarum genetrix ac parens, quemadmodum in populis, quod exposuimus in Praefat. ad Persarum exemplum nostrum. In Prometheo nota est στάσεως descriptio; neque minus nota στάσις Danai et Aegypti (in Suppl.), Eteocles et Polynices (in S. c. Th.), ect. Verte: „Entzweiung im Geschlecht rastlos." Both.: *coetus (Furiarum) insatiabilis sacrificiorum lapidatione dignarum* (i. e. caedium). — κατολολυξάτω θύματος λευσίμου pendet genitivus non tam a praepositione κατὰ (ut vult Bernhard. W. S. p. 243.) quam a sensu verbi cum ea compositi. Ad sensum idem valet conjectura κατολολύξαι ὦ θυμ. λευ., in quam olim incideram. Sed λεύσιμον (θῦμα λεύσ. *sacrificium exsecrandum*, interpretatur Buttlerus, probante Elmslejo n. ad Eur. Heracl. p. 765. Add.) proprie *lapidatione*, s. *lapidationis poena dignum*. Eurip. l. l. λεύσιμον ἄλγος dolor ex lapidatione h. e. talem dolorem requiparans, quam lectionem mutari nolim. Pariter Aeschyl. verba v. 921, et supra προσ. κτυπούμαι στρατοῦ tentari non debent. Tragici enim et omnes fere poëtae has adjectivorum formas usurpant saepe latiore sensu: cf. n. ad 895. et ad 921. Sic ἀστὴς alio sensu positum credideris S. c. Th. 808., alio Choeph. 1013, alio Ag. 1129. — Et de notissimo φίλος vide Seidl. n. ad E. Tr. 243. Sic adjectivum in ας ap. Soph. Oed. C. 697.; nam Καφισσὸν νομάδες ἐσπόρου, sc. ὑδάτων, videtur esse: „die Kephisischen Wei-

Digitized by Google

den erzeugend"; quemadmodum latini poëtae frequentant activam vim adjectivorum *tristis, segnis* al. Sed de hoc loco amplius dicendum foret. Cf. Pers. ad Hec. v. 1125., Elmsl. O. C. 284., Reisig. ibd. 1021.

v. 918. Ποίαν Ἐρινὺν τήνδε δωμ.: *qualis est ea Erinys, quam me jubes familiae occinere, s. quam nam praecipis ut familiae huic naeniam canam?* Sc. τὸ θῦμα λέσσομον causa miseriae vel miseria exorta a caede nefaria vel parricidio. Sunt ea autem Cassandrae verba male ominata, spectantque ad Agamemnonis caedem.

v. 920. sqq. Ἐπὶ δὲ καρδίαν ἔδραμε κροκοβαφὴς σταγών. Similiter in Sept. c. Th. κακόν τι καρδίου μου περιπνεῖ κρίος. Virg. Georg. II. 484. *Frigidus obstiterit circum praecordia sanguis.* Sanguis h. l. κροκοβαφὴς σταγών: quapropter Vossius: „mir an das Herz heran dränget sich feuerroth das Blut." Sequentia significant: „wie bei einem speergefallenen," nisi conj. Dind. ἅτε καιρία πτ. probatur. Nam MSS. v. ἅτε καὶ δόρια πτώσιμος —, et δόρια quid sit aegre dixeris, nec adjuvant quidquam var. lect. δωρία s. δειρία. Plerique adoptarunt conjecturam Casauboni ἅτε καὶ δορὶ πτωσίμους. Quam dubitanter recipiens Blomfield. *sanguis, ait, ad praecordia recurrens moribundorum vitam conficit.* Twinning. n. ad Aristot. conj. δορὶ πτωσίμους. Nos δόρει scripsimus quod et ad vulgatam scripturam et ad antistrophicam metrum propius accedit. Tum vulg. ξυναντεῖ, pro quo Vict. ξυνάντεα. Et pro αὐγαῖς alii malunt αὐγάς. Schol. autem αὐγαῖς —, et mihi βίου δύντος αὐγαῖς bene dictum videtur. Both. ὅτε, *quae, qualis: guttam croceam cor suum oppleviske dicit, qualis gutta ex hasta hostili decidens (itaque frigida) una cum radiis vitae occidentis* (viri percussi) *evanescere soleat, o solo hausta.* Voss.: „indem Nacht das Aug' hüllt"; accuratius: „indem das Leben in den Augen (mit der Sonne?) untergeht", s. „erstirbt". Denique πτώσιμος ampliori significatione: cf. n. ad v. 917.; et poëticae rationis est talis conjunctio enunciatorum ἐπὶ δὲ καρδ. — ἅτε καὶ δ. πτώσιμος ξυναντᾷ. — Jam vero observa etiam rem ipsam. Nam Cassandra crescente divini spiritus impetu

Digitized by Google quo

quo propius domum accedit funestam, eo clarius quae intus patrantur aperit, Agamemnonis caedem scilicet. Haec omnia quanta arte Aeschylus instituerit, h. l. magis admirari possum quam explicare. Quae ars etiam ad numeros metricasque responsiones accuratissimas pertinet. Et conveniebant commotiori Cassandrae animo haec abscissa cola ⏑⏑⏑–⏑–| et antea –⏑⏑–⏑– congruentibus enunciatorum colis; et consentaneum est chorum quoque his sic enunciatis commoveri, et ad commotiores orationis numeros abripi. Cassandra autem tantum abest, ut chori commovendi aut de instante caede edocendi causa ea pronunciet, ut ejus nulla habita ratione solius animi stimulis obsequatur. Conjunge deinde cum Cassandrae hac vaticinatione quae in priore fabulae parte enarrata. Calchantis vaticinia sunt (quae et ipse Chorus videtur conjungere v. 932—34.), concedesque horrorem quendam inde animis incussum sentiri, ac conspici Furiarum et ex Thyestae convivalibus et ex Paridis nuptialibus facibus accensas flammas conquassantium numen quasi praesens.

v. 926. sqq. Μελαγκέρων. respicit ad ὁ κελαινός — v. 108. Both. confert Columell. R. R. 6. 1.: parandi boves — cornibus — nigricantibus. Cf. Hom. Od. Λ. 410. ὥς τίς τε ταμέτσανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ cet. Alii μελαγκέρῳ praeferunt ad μηχανήμασι relatum, quod Schütz. interpretatur *bipennem corneo manubrio instructum*. Scholiastes κεκρυμμένῳ, additque τῆς μελαγκέρου βάος, quod quomodo ceteris conveniat explicare non possum. — Al. πίπτει: cf. de poëticis hujus verbi formis disputata ab Herm. et laudata a G. Dind. ad Eur. Heracl. v. 77. Al. εὐπέπλοισιν — μηχανήμασιν. Κύπτει propter metrum fere necessarium: in stroph. enim γένει. Verte: *Ah, ah! ecce, ecce! prohibe a vacca taurum; vestibus ea indutum nigris cornibus insignem postquam arripuit machina, percutit; cadit is autem in vas aquale. Insidiose occidentis vasis casam tibi dico.*

v. 930. sqq. Ἀπὸ δὲ θεσφάτων —. Cf. Hom. Il. A. μάντι κακῶν, οὐ πώποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπες: cet., quamquam ea cum his non magis omnino concinunt quam quae Isabella de vatibus pronunciat apud Schillerum nostrum.

Digitized by Google

κακῶν γὰρ διαὶ — *per mala enim progredientes verbosae s. vetustae vatidicorum artes metuere nos vaticinia docent.* E Scholiis parum subsidii petitur. Neque ideo tamen emendandus locus. Altera autem lectio κακῶν γὰρ δὴ αἱ magis contraria videtur sensui quam metro; fort. κακῶν δὴ γὰρ αἱ —. Faciliora explicatu certe si ad Calchantis ante decem ann. edita vaticinia spectant, πολυετεῖς τ., sed ea lectio paucorum admodum librorum est. Alii legi volunt θεσπιῳδοί vel θεσπιῳδῶν (— δοῦ). Probabilius pro φόβον legitur φόνον. In Rob. θεσπιῳδὸν φόβον omissa; sed puto per negligentiam. Non autem φέρουσι μαθεῖν pro φέρουσιν μ. per negligentiam scriptum in omnibus MSS. Duplicantur enim pronunciatione liquidae, maxime congruente accentu metrico. — Vossius:

Durch Unglück ja kams,
Die mit ergrauter Kunst tönen Zukunft,
Sie bringen Furcht statt der Lehr.

Both. διαὶ — θεσπιῳδῶν et pro μαθεῖν — μάτων, quod queritur ab aliis ne commemoratum quidem esse.

v. 935. sqq. Ἰὼ, ἰὼ ←:

metrum hoc ⏑ – ⏑ –, ⏑ – – ⏑ –, ⏑ – ⏑ –

tum ⏑ ⏑ ⏑ – ⏑ –, ⏑ ⏑ ⏑ – ⏑ –

in neutro concinit stropha et antistropha; supra autem jam diximus in his accuratissimas responsiones comparere, ideoque multas aliorum Vir. conjecturas rejecimus. In stropha primus, in antistropha secundus versus mendosus. Hermannus autem etiam primum antistrophae versum emendatione tentat, transponenda censens vocabula ἀηδόνος μόρον, unde alii nescio an deteriores numeri existunt. Mihi κακόστομοι corrigendum et vocabulum quod sequentis versus sensui sit accomodatius, substituendum. Cf. Eur. Hipp. 666. τάλαινες ὦ κακοσυχεῖς γυναικῶν πότμοι. — Fort. κακόθροοι (-ῥῥυθμοι) s. κακόστομοι. Neque in sequente versu melius quidquam invenio aliis; sed, si conjectura τὸ γὰρ ἐμὸν θρόῳ πάθος ἐπεγχέαι (cll. not. ad v. 944) omnino displicet, aegre ἐπεγχέασα quatuor syllabarum esse concedo, quod verbum explicat Scholiastes, quamquam is potius ἐπεγχέασα ante oculos videtur habuisse. Seidlerus conjecit

Digitized by Google

ἐπ' ἄχεα σά: sed dixisset, ait Blomf., Aeschylus ἐπ' ἄχεσι σοῖς. Both. ὑπεγγύοις, *obnoxiis*. Cf. n. ad v. 1057. — Pergit enim Cassandra ad suam mortem instantem cum Apolline expostulandam. In οὐδέν ποτ' εἰ μὴ notissima dictionis ellipticae formula nota add. ποτέ ut ad νῦν, ἀεί cet. — Τί γάρ; = τί δὲ ἄλλο ἢ τοῦτο; Herm. n. ad Vig. p. 729.

v. 939. sqq. Φρενομανής τις εἶ — ἀμφὶ δ' αὐτᾶς θροεῖς νομ. ἄν. — αὐτᾶς h. l. pronomen secundae personae, ut 1110. ἐμὸν τὸν αὐτῆς primae p., cll. supra 672. — Eur. Hec. 124. τῆς μαντιπάλου βάκχης. — Νόμιον ἄνομον *infaustae modulationis genere ac modo*, — οἷά τις ἑ. — *quo gemit* —. Ἀκόρετος βοᾶς. Rob. βοῦς, Turn. βοᾶς, et βοᾶς φιλοίκτοισι φρεσίν Farn., βοᾶς φιλοίκτοις ταλαίναις φρεσίν Vict. ex gloss. Sed ξουθὰ — ἀηδὼν, *flava* luscinia, *fusca*, Eur. Hel. 1116. et Arist. Av. 211. 743., ubi Schol. ξουθῆς τε εἶπεν, παρόσον τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων ξουθὰ φαίνεται. Praeterea confer Aristot. H. A. IX. 48. sqq. cll. Aesch. Fr. 300., Suppl. 61 sqq. Alii ad cantum referunt vocem ut idem valeat atque λιγεῖα, quod non assentior. — Ἴτυν Ἴτυν (στένουσ') fort. non est accusat. *modi* ut supra νόμον ἄνομον et Pers. 118. ἀλλ' ἥδε θεῶν ἴσον ὀφθ. φάος ὁρμᾶται et S. c. Th. 268. τὸν μέγαν τρόπον al. (cf. not. ad v. 103.): nam is est accusat. οἷα. Igitur si cum Blomf. θροεῖ supplere nolis, quum ἀμφιθ. κ. βίον, „das leidenvolle Leben hindurch" interpretari etiam minus liceat, ἀμφιθαλὴς conjeceris. — Aristoph. Ran. 683. κρίζει δ' ἐπίκλαυτον ἀηδόνιον νόμον (fort. resp. Suppl. 69. Φιλόδυρτος ἀηδονίοισι νόμοισι). Both. *Ityn lugens per pullulantem malis vitam*. —

v. 943. sqq. Ἰὼ — μόρου: de eo accus. loquitur Bernh. W. S. p. 134. — Vulg. περιβάλοντο γάρ οἱ θ., contra sensum et metrum; περιβαλόντες Ven., Flor., Farn., quod probo. Ex quo non intellecto vulgata exstitit lectio. Est ejus autem participii eadem ratio atque postea v. 1056. ἰδοὺ δ' Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδύων ἐμέ, et fort. 936. τὸ γὰρ ἐμὸν θρόῳ (s. θροῷ, Turn. Ald.) πάθος ἐπεγχέας, quam exponunt Bernh. W. S. p. 470., Matth. Gr. §. 562. 1. Ceterae et hujus et antecedentis versus correctiones, quia

Digitized by Google

per hoc canticum strophicum syllabae syllabis accurate respondent, non admittendae. — Rem qua de mentio infertur explicant, coll. Hom. Od. T. 518. ὣς δ' ὅτε — inter se Aesch. Suppl. 67. sqq., Lex. Seguier. p. 349. 6. Ἀηδόνειος θρῆνος. Ἀισχύλος — θρηνεῖ δὲ γόον τὸν ἀηδόνειον, (Blomf. ἀηδόνιον), et Spanhemiana. — Ἐμοὶ δὲ μ. σχ. ἀμφηκεῖ δορὶ: his jam quis animus tam ferreus quin gravissime commoveatur? — ἀμφηκεῖ δ. Soph. Aj. 286., Elect. 495. Cf. Spanh.

v. 947. sqq. Πόθεν ἐπισσύτους —. *Unde habes (accepisti) vanos errores in te irruentes et divinitus afflatos? Unde fit ut canas terribilia voce infausta simulque justa modulatione? Unde accepisti definitas divini carminis vias male ominatas?* Ὀρθιος ap. Hom. de acuto clamore aut cantu dicitur, cf. ἐπορθιάζειν supra 28, 919., Pers. 685, 1044. Hic autem νόμος ὄρθιος prout μελῳδία ὄρθιος nescio an potius ad modulationis numeros pertineat, ad dochmios scilicet illos, licet Cassandra antea de se ipsa dixerit θροεῖ. — Ὁρους θεσπεσίας ὁδοῦ: Pind. Ol. II. πτυχαὶ ὑμνῶν, VIII. ἐπέων οἶμοι λεγ., Eurip. Phoen. 927. θεσφάτων ἐμῶν ὁδόν. Cf. Spanhem.

v. 951. sqq. Inde ab hoc versu in Cod. Med., et inde a v. 952. in Guelph., Ald., Turn. iterum lacuna, quae pertinet usque ad Choeph. v. 10. In Rob. eadem lacuna, sed simul monitum, sequentia esse ex Choeph. — Ἰὼ γάμοι γ. Πάριδος ὀλέθριοι φ. Artifices hoc sic expresserunt ut facerent Furias ex hymenaei facibus suas pestiferas accedentes. — Facit et hic locus multum ad misericordiam commovendam. Cf. Aristot. Poët. XII. et XVIII. At nolo in singulorum locorum luminibus explicandis morari, quum longe amplius sit declarare quomodo singulae partes pertineant ad perfectam tragoediae speciem eam, quam poëtae animo divini spiritus pleno observatam esse collata inter se membra doceant. Prodit enim quasi victrix ex strage hominum sibi obnoxiorum communi illa quae suarum sibi semper rationum in humanarum rerum administratione est conscia, probatis consiliis suis vere divinis, Justitia. De qua re quum alio loco disseramus, hoc loco id modo monemus, Cassandrae irato Apollinis numini obnoxiam for-

Digitized by Google

tunam ab ipsa h. l. expositam vel maxime ad summam illam dramatis sententiam pertinere facile apparere. Orationem ejus prout ipsa sui magis compos fiat, jam sedatiorem vides ac tranquilliorem fieri, ita ut nox jambico rhythmo procedat. Facilius igitur ejus oratio intelligitur a Choro (cf. v. 955. sqq.).

v. 955. sqq. Τί τόδε τοῇδ' ἄγαν —: *Quid hoc sit, quod valde clara voce pronuntiaveris,* vel, *quid sibi velit tam clarum quod pronunciasti verbum, vel puer intellexerit. Ictus autem sum cruento morsu flebiliter ob miserandam sortem lamentantis gravissima auditu mihi.* Μάθοι, sine ἄν, *fieri utique debet ut intelligat* vel, *fieri non potest quin intelligat.* — Addito ἄν significatur, hoc, ut intelligat illud, igitur intelligentiam, ab alia re pendere: id quod omnino contrarium est Chori sententiae. Quapropter ἄν ab editoribus nonnullis insertum relegandum censebam. Deinde τί positum ut Soph. El. 316. ἱστορεῖ τί σοι φίλον, al. —. Tum ὑπὸ, si non adverb., c. dat. (πέπληγμαι ὑπαί δήγμασι φ.), sed memorabile: nam quae afferunt Bernh., Matth. alique exempla, longe facilius quam hoc possunt explicari. Valcken. n. ad Hipp. 1070. Canteri conjecturam δ' ἦτορ laudat, quae laudari non debet. Denique audacter dictum θραύμασ' ἐμοὶ κλύειν. F. τραύμασ. s. κλαύμασ'. In Farn. θαύμασ'.

v. 958. Scribendum ὀλομένας pro ὄλω — s. ὀλουμένας, quae participii forma etiam in Suppl., Pers., S. e. Th. oblitterata invenitur. Sensus est: *heu labores, labores urbis prorsus perditae! heu sacrificia a patre pro conservandis moenibus facta, quae multas jugularunt pecudes pascentes, remedium autem nullum effecere quominus urbs ea quae passa est, pateretur.* Blomfieldii ἐκάρκεσεν necessarium mihi non videtur.

v. 961. Formam ἐμπέδῳ editores certatim expunxerunt. Vid. not. nostr. ad v. 453. Ad βαλῶ supplere ἐμαυτὴν nescio quis mavult quam mendum suspicari. Ego putem posse in θερμόνους seu θερμὸν οὓς (θερμὸν οὖν στάγμ'?) mendum latere; quamquam Eur. Cycl. 511. εἰς ὕπνον βαλεῖς sc. σεαυτόν. Praepositio ἐν facit autem ut,

Digitized by Google

verbi ἐμβάλλειν via valore videatur. Both.: ἐμπέσω βολῷ conjecit.

v. 962. sqq. Ἐπόμενα προτέροισι —: *Consentanea superioribus haec addidisti. Et quis te quamvis malevolus nimisque molestus deus in te irruens luctuosas mortiferasque calamitates canentem facit? De eventu autem ambigio.* Schütz. et Both.: καί τις — θανατοφόρα· non cum interrogatione, quod vide an praestet. — Postulat numerorum ratio ut καὶ ante κακοφρονῶν omittatur consent. Cod. Ven. et Flor. Nihilominus autem hi dochmii ex asse strophicis non respondent. At quis est qui ideo locum graviori medela tentandum injungat editoribus? Maxime recedit ab antecedentium ratione antistrophica θρεομένας = θανατοφόρα si κάκα ante θρεομ. omittitur. At equidem omittendum censentibus non temere assentio. Nam syllabarum ac sonorum similitudo, de qua not. ad v. 575. sq. diximus, id vetat: μινυρὰ κακὰ θρεομένας = γοερὰ θανατοφόρα. Potest autem strophicae responsionis ratio ista ob eandem causam, qua numeri, mutata videri: cf. not. ad v. 951. sqq. Deinde κακοφρονεῖν lectio omnium librorum, quia quomodo exstiterit, aut defendi possit nescio, mihi negotia facessit. Lucem aliquam tamen Auratus praebet, cujus in exemplo μελίζειν τε πάθη. Et potuit facile sane τε ante πάθη excidere. At numeri prohibent eam emendandi viam persequi.

v. 965. sqq. Καὶ μὴν ὁ χρησμὸς —: *Et profecto oraculum meum non amplius e velamine prospiciet* (prospiciens erit: cf. Thiersch. Gr. Hom. §. 307. 4.) *sponsae recens nuptae instar. Sed manifestum versus solis ortum videtur spirans proditurum* (i. e. luce clarissima appariturum) *ita ut fluctus ritu obstrepat ad radios hujus mali multo gravius*, i. e. ut nunc, ubi clarius jam cernitur calamitas, magis divinationis meae vis sentiatur, *doceboque non amplius per aenigmata.* Δὲ (λαμπρὸς δ' ἔοικεν) proxime venit vim particulae ἀλλά: ut Soph. Oed. C. 941., alias, inprimis antecedente negatione. Praepositionis ἐκ (ἐξ αἰνιγμάτων) eadem h. l. vis, quae v. 911. Conf. autem Hesych. et Harpocr. s. v. ἀνακαλυπτήρια. Videntur in hoc

Digitized by Google

loco difficiliori sibi respondere ἡλίου πρὸς ἀντολὰς ἐσήξειν et κλύζειν (sic Aur. pro κλύειν) πρὸς αὐγὰς νοῦδε πήματος. Homerus κλύζειν ἐπ' ἠίονας. Both.: ἐσάξειν — κλύζειν: *sed clarius effulgens tanquam Zephyrus versus solis ortum flans irruet, ut fluctus decumani ritu hac, quae nunc est, calamitate multo major adversus solem effervescat:* cll. Hom. Il. δ. 422. Aurati πρὸς ἀντὰς non necessarium est. Correpta adhuc divino impetu, loquitur Cassandra, sensim sensimque remittens, donec recentibus agitatur stimulis. Cujus artis Aeschylene multi interpretes omnino non observantes deprehenduntur.

v. 971. sqq. Καὶ μαρτυρεῖτε —: cf. v. 896. sqq. — Ῥυηλατούσῃ recte Farn. et Aur. (ὀνηλατούσῃ Flor.); quamquam etiam ὀνηλατούσης in Vict. et Cant. defendi possit. — αὖ λέγει i. e. εὑρημεῖ.

v. 974. sqq. Κῶμος significantius quam antea χορός. Sunt enim Erinyes quasi commissatores cruentarum istarum epularum. Καὶ μὴν — γε: „und vollends gar": cf. n. ad v. 1027. Βροτεῖον, αἷμα κ. ἐν δ. μένει — ξυγγ. Ἐμῶν: haec de Furiis disserens alias explicabo. Sic δαίμων (πάσμος) ξυγγενὴς Pind. Nem. v. 74., Isthm. 1. 55. s. γενεθλιος, Ol. XIII. 148., Aeschyli ἀμφίδρομος (Hesych): Solg. N. Schr. p. 665.: cf. 827. not. ad v. 895. 1055. Τμηθοῦσι δ' —: canunt hymnum aedibus adhaerentes de principali culpa. Accus. κῶμ., ὅτην cum ὕμνον ὑμηθοῦσι, quomodo sit explicandus vid. not. ad v. 145. Αἶνα — ἐπινίκια πλάθων et v. 1261. et Beruh. W. S. p. 121. — Πρώταρχον Ἄτην (Homer. ἀρχέκακον Il. V.) alii Myrtili caedem a Pelope patratam secundum Sophocl. Electr. 506—527., Eurip. Orest. 992—999., 1562 sq., alii coenam Thyesteam et caedem liberorum ejus intelligi volunt. Mihi poëtas poëta optime intellexisse videtur Goethius noster in Iphigenia, qua in fabula Iphigeniam Thoanti facit res eas inde a prima origine repetitas sic narrantem:

Schon Pelops, der gewaltig wollende,
Des Tantalus geliebter Sohn, erwarb
Sich durch Verrath und Mord das schönste Weib,
Des Oenomaus Tochter, Hippodamien.
Sie bringt den Wünschen des Gemahls zwei Söhne,

Digitized by Google

Thyest und Atreus. — Neidisch sehen sie
Des Vaters Liebe zu dem ersten Sohn
Aus einem andern Bette wachsend an.
Der Hafs verbindet sie, und heimlich wagt
Das Paar im Brudermord die erste That. cet. —

Cf. Pausan. KOP. XVIII. 2. εἰ δὲ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτοῖς τὸ μίασμα τὸ Πέλοπος καὶ ὁ Μυρτίλου πρόσπτοκαὶος ἠκολούθησε cet. *Per vices autem respuebant, fratris* (Atrei) *torum conjugalem calcanti* (Thyestae) *irato.* Conf. Choeph. sin. Παιδοβόροι μὲν πρῶτον ὑπῆρξαν cet.

v. 983. Non male Both. τὸ μὴ εἰδέναι λόγῳ: Prom. 334., E. Heracl. 5.

v. 985. sq. πῆγμα — παγέν. Eur. Iph. Aul. 395. τοὺς κακῶς παγέντας ὅρκους. Ad quem locum Marcl.: *phrasis* παγεὶς ὅρκος *non est Euripidi propria si Auratus recte, quod puto, emendat Aeschylum Agam. legendo* ὅρκου πῆγμα *pro* ὅρκος πῆμα. Both.: ὅρκους πῆγμα de qua conjunctione diximus not. ad v. 108. — θαυμάζω σου, ut ἄγαμαι τινος, ἀποδέχομαι τινος conferenda cum λέγω τινος, ubi pronomen supplent τι s. τοῦτο. At quid tum statuendum de substantivis λόγος σου al.? — ἀλλόθρουν πόλιν — λέγουσαν: λέγειν τι, *aliquid narrare*, i. e. de aliqua re, apud Hom., Soph., Eurip. maxime me invenire memini.

v. 989. sqq. Dederis id stichomythiae, ut recipias versus sic ordinatos, ut auctore Hermanno ediderunt eos Blomfield. et Wellauer.; verum dubitationes meas non possum non proferre. Nam vulgatus ordo personarumque distinctio sic differt ab hac recente:

ΚΑΣ. Μάντις μ' Ἀπόλλων τῷδ' ἐπέστησεν τέλει·
ΧΟΡ. Μῶν καὶ θεός περ ἰμέρῳ πεπληγμένος;
ΚΑΣ. Πρωτοῦ μὲν αἰδὼς ἦν ἐμοὶ λέγειν τάδε.
ΧΟΡ. Ἀβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον.

At vulgo:

ΚΑΣ. Μάντις μ' Ἀπόλλων τῷδ' ἐπέστησεν τέλει·
πρωτοῦ μὲν αἰδὼς ἦν ἐμοὶ λέγειν τάδε.
ΧΟΡ. Μῶν καὶ θεός περ ἰμέρει πεπληγμένος;
ἀβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον.
ΚΑΣ. ἀλλ' ἦν παλαιστὴς cet.

Digitized by Google

In quibus solus versus ἀβρύνεται γὰρ π. minus convenire videtur sermonis seriei, cujus sensus ne in illa quidem constitutione omnino est congruens. Nam v. προτοῦ μὲν αἰδὼς — pudoris Cassandrae haec dicentis causa ea erat, quod se amore Apollinis artem vaticinii debere rumoribus malevolis jactari sciebat. Qua ejus castitate et verecundia insigni miserandum ejus fatum etiam vehementius animos pungit, utpote apud Graecos atque in barbara foemina. Et in μῶν καὶ θεός περ — illud καὶ non ad θεός, sed ad θ. ἱμέρει πεπληγμ. referendum, cujus interrogationis causa inest in versu antecedente προτοῦ μὲν αἰδὼς cet.

v. 992. Ἀβρύνεται γὰρ πᾶς τις —. Eurip. Iph. Aul. 858. οὐχ, ἁβρύνομαι τῷδ'· ἡ τύχη γάρ μ' οὐκ ἐᾷ. In Farn. legitur βαρύνεται, nescio an scribae errore.

v. 993. Ἀλλ' ἦν παλαιστὴς —: *vero luctatoris instar amore meo laborabat favorem multum mihi tribuendo.* Ἀλλὰ ut latinorum *imo* in colloquiis.

v. 995. Συναινέσασα Λοξίαν ἐφευσάμην. Hanc igitur ipsa confitetur culpam, et hic et v. 999. Est ea autem aequiparanda Agamemnonis culpam, quocum et similem luit poenam. Utriusque vero delictum est ejusmodi quod Aristoteles Poet. XII. 2., XIII. 5. tragicum vere dicit. Quas res sic instituendo effecit Aeschylus, ut perfectam tragoediae graecae speciem exhiberet. Cf. notata ad v. 170. sq., 951. sqq.

v. 998. sq. Vulgo οὐδὲν οὐδὲν, quae scriptura non temere rejicienda. Sic ἄλλος ἄλλος Soph. Ant. 138., Eur. Phoen., πάντων πάντων Aesch. Pers. cet. Est enim ea, qua utuntur veteres poëtae, reduplicatio aut flexionis, aut vocis, aut notionis, aut sententiae, et hae quidem posteriori maxime ad exemplum orientalium, apud quos parallelismus membrorum. Fusius rem eam ab origine sua repetitam explicuimus not. ad 168. sq. Et quamquam Graeci ut morum ac notionum sic verborum ac dictionum magnam partem sic ab Asiaticis acceperunt ut graeco ingenio, quoad fieri posset, conformarent: tamen illius reduplicationis causa princeps in ipsius rei natura sita est. — Recipiendam nihilominus putavi Canteri emendationem, pariter atque versu

Digitized by Google

antecedente, ubi vulgat. ἄναστος (pro ἄνατος) habet quo defendatur. Schol. in Farn.: ἤγουν κῶς ὀργῆς ἐπειράζης τοῦ Ἀπόλλωνος. Nam ἄνακτος Apollinis cognomen frequentissimum quas causas haberet, explicuimus in comment. de cultu Ap. antiquissimo; atque sequens versus si hoc v. ἄνατος legitur, minus huic congruens, et dativ. πόσῳ eo pertinet, quo referunt. dat. στρατῷ supra v. 439.

v. 1002. sqq. Recentibus agitari se sentit divinationis stimulis Cassandra. Notandum ὑπὸ significans *sensim* seu *paullulum*. Sic in ὑποδείδω, al. — MSS. v. φρομίοις, ἐφημίοις, Ven. ἐφημένους, item Farn. superscripto ἐφημένους, unde patere censent, ex sequentis versus fine huc translatum esse vocabulum. Hinc factum est, ut alii aliter genuinum restituere conarentur, quorum conjecturis Elmslejus suam addidit ἐνθυμίοις. Hesych.: Ἐνθύμιος· σεμνὸς, ἄπορος. Quam conjecturam non magis probo quam ceteras. Neque ipse meliorem reperi correctionem, et malo vulgatam lectionem eo magis servare, quo frequentius Aeschylus cognatas voces proximis versibus repetit, formisque insuitatis utitur. Radix vocis ἐφήμιος est vel ἵημι vel ἧμαι: et ab ἵημι quidem ἥμων quoque et ἧμα ductum est. Sed aliis relinquam hanc viam persequendam. Hesychio autem duce s. v. εὐφημ. alia inveneris; et supr. lectum v. 946. ἐφημίσω ad eandem ducit conjecturam.

v. 1015. sqq. Οὐκ οἶδεν οἷα cet.: *nescit* (Agamemno) *qualia lingua invisae canis loquuta et sereno vultu prolixius fabulata Noxae occultae instar patratura sit infausta fortuna. Talia parat femina; viri interfectrix est. Quod invisum monstrum recte appellem eam? Viperam an Scyllam aliquam habitantem in rupibus, nautarum exitium, furentem Orci matrem, implacabilem exsecrationem suis spirantem? Ita vero exsultavit audacissima illa ut in fuga hostium. Speciem autem praebet gaudentis salute reditus.* Τοιαῦτα τολμᾷ θῆλυς· ἄρσενος — hanc interpunctionem, quia θῆλυς ἄρσενος oppositum sit, alii mutarunt aut post τολμᾷ interpungentes, aut omni sublata interpunctione medio e versu et sub finem addita versu seq. εἶεν scribentes. De ἔστιν initio versus

Digitized by Google

disputat Elmsl. ad Her. 387., Lachm. Ch. S. p. 24.; atque Both. conj. εἶσιν. Quas rationes non ita necessarias habeo. — Τί νιν — τύχοιμ' ἄν; Choeph. 416. τί δ' ἂν εἰπόντες τύχοιμεν ἄν; Choeph. 997. τί νιν προσείπω; Soph. El. 756. τί ταῦτα τοι. — λέγω cll. nota Herm. ad h. l., Monk. Eur. Hipp. 828. τύχοιμ' ἂν sine genitivo rei, ut Eur. Iph. A. 995. secundum interpretationem Herm. ad Vig. p. 762. — θύουσαν ᾅδου μητέρ' — etsi mire dictum, inquit Naeckius, satis tamen illustratum est proverbio anglico, *the devil's dam*, cui etiam nos Germani consimile habemus. De postremis autem — ἀσκοποῦν τ' ἀρὰν φίλοις πνέουσαν, quaeritur an emendanda sint et quomodo construenda. Et constructionem quidem quod attinet, id pono tamquam certum, non posse eam ita institui: Orci matrem quae furit et imprecationem vel, ut alii legunt, Martem amicis spirat. Nova et a praecedentibus diversa verbis ἀσκοποῦν τ' ἀ. φ. πνέουσαν Clytaemnestrae appellatio continetur. Igitur Ἀράν scribe, vel scribi posse, si cui ita placeat, concedo, ut alibi Erinys vocatur Helena: mihi ἀράν sufficit. *Quid illam*, inquit, *dicam: viperam an Scyllam, furentem Orci matrem, furiamque implacabilem concitatam in proximas?* Variat orationem dum primam et alteram appellationem particula ἤ disjungit, tertiam ponit asyndeton, et quartam particula τε annectit. Ἄσκοπον autem ἀράν, rectissime, h. e. nulla libatione placabilem: „nam vulgo ἀραί placabiles putabantur; unde Clytaemnestra in Electra Sophoclis, visis nocturnis perterrita, libari Agamemnoni jubet, nimirum eo consilio, ut placaret ἀρὰν occisi a se mariti, eodemque consilio eadem, ut est in Eumenidibus, illa tam multa obtulit deabus, quae tuentur ratasque faciunt ἀράς. Eurip. Alcest. 424 (436) Orci epitheton ἄσκοπος est. Deinde φίλοις acuendum est atque erigendum pronunciando." Sic Naeckius in dissertat. de locis aliquot Aeschyli; et recte quidem. Possent autem cum v. θύουσαν Ἄϊδου μητέρα etiam conferri Βάκχαι Ἄϊδου, Βάκχη νεκύων, aliaque ap. Euripidem ejusque Scholiastas: ut Hec. 1076., Phoen. 1496. Conf. etiam supra v. 595. Pro vulg. ἀρὰν Lobeckius reponendum censet cum aliis

Digitized by Google

ἄρτι, quod non assentior. Neque magis κλήσω pro μητέρ᾽ auctore Facisio in Lex. Trag., aut πόσιον p. θύσω. Bamb. Potius ἀρὴν ex Suppl. 77. Deinde φίλοις κν., *implacabiles diras suis spirantem.* Sunt enim τὰ φίλα vel τὰ φίλτατα vel liberi, vel conjux: Soph. Oed. C. 250. 1110.; Eur. Hipp. 969. c. n. Monkii, Phoen. 587. i. not. Valcken. Falso igitur ab ὁ φίλος h. l. Dativus ducitur; neque jam eget exemplis aliorum adjectivorum generis neutrius in dat. usurpati. Adde exemplis in not. ad Pers. prolatis Sophocl. C. C. 880. τοῖς δικαίοις, Plat. Apol. Socr. §. 24. (Engelh.) τοῖς αὐτοῖς. Tum quod scripsi ὡς pro vulg. ὡς factum est, quo gratior existeret sententiarum conjunctio. — Νόστιμος σωτηρία ut supr. n. ad v. 917. ex Eurip. prolata ἄλγος λεύσιμον. Sic ἁλώσιμος, λύσιμος, φύξιμος, πτώσιμος, al. usurpantur a poëtis ad modum Hom. δούλιον ἦμαρ, quocum cf. v. 1361. Κρεουργὸν ἦμαρ.

v. 1026. Καὶ τῶνδ᾽ ὅμοιον εἴ τι μὴ πείθῃ σὺ: *et horum si quid tibi non persuadeo perinde est.* Herm. Vig. p. 725. Infra 1089. σὺ δ᾽ αἰνεῖν εἴ τέ με ψέγειν θέλεις ἅμοιον. — Τί γάρ; saepissime ut etiam νὴ δέ (δή); vi suo aequiparat τί γὰρ οὐχί; (v. 220.) s. πῶς γὰρ οὔ; Sic lat. *quid enim*, pro quo *quidni* passim emendatur. Cf. Heind. ad Hor. Sat. 11. 7.

v. 1027. sqq. Καὶ σύ μ᾽ ἐν τάχει παρὼν Ἄγαν γ᾽ ἀληθ. Alii vulg. μὴν τάχει, Elmsl. n. ad Eur. Bacch. 546. male retinent. Nam τάχει illo Euripidis loco, et καὶ μὴν (ἄγαν γε) v. 1041. firmatur. Ut ἄγαν γε hic et v. 1041. καὶ μὴν ἄγαν γ᾽, sic alibi saepius κάρτα γε, λίαν γε, ἦ γε (914), al., cf. not. ad v. 831. s. 974.

v. 1040. Κλύουσ᾽ ἀληθῶς οὐδὲν ἐξηκασμένα: num: „in der That nicht blofs Vermuthetes?" Nescio propemodum quid hoc loco faciam: nam plane contrarium, ac nexus postulat, mihi videtur significari. Blomfieldius quidem vertit οὐδὲν ἐξεικασμένα *non modo levi similitudine expressa;* at quo jure? Num loc. S. c. Th. 441. Κεραυνὸν οὐδὲν ἐξεικασμένον Μεσημβρίοισι θάλπεσιν τῆς ἠλίου quem vertit *ne levem quidem similitudinem habens*, magis ei obest quam prodest. Igitur interpretor: *audientem vera,*

Digitized by Google

nequaquam solum ad similitudinem expressa? Item Humb.: „Es also wahr vernehmend, nicht aus Lug gewebt". Sic Hom. Il. I. 547. cf. supr. v. 638., infr. v. 1183., quibus locis similis adverbii ratio. Bernh. W. S. p. 159.

v. 1034. Εὔφημον, ὦ τάλαινα, κοιμ.: *ad bene ominata verba, o misera, compone os.*

v. 1035. sqq. Ἀλλ' οὔτι Παίων —: *At auxiliator nemo ei rei adest.*

XOP. *Non, si ea quidem jam praesto erit; at velim ne eveniat.*

Alii conjecerunt εἴπερ ἔστιν γ' quod necessarium esse negat Well., vulgata explicans: si id quod dicis praesens aderit, i. e. si factum erit. Λόγος, ῥῆμα, ἔπος, μῦθος = ipsa res aut factum quod argumentum est orationis et narrationis. Similiter versu 1038 ἄχος dictum est.

v. 1038. sqq. Τίνος recte scribitur. Observa de Clytaemnestrâ interfectrice nondum Chorum suspicari. De ἄχος i. e. res, argumentum doloris, vid. n. antecedent. Ἦ καίρ', ἄρ' ἄν παρεσκόπεις χρησμῶν ἐμῶν· minuitur certe soloecismus, quem exprobrant, interrogationis signo post ἐμῶν posito, vel verbis sic expositis: „So sehr hättest du denn also meiner Orakel Sinn verfehlt!" Euripides, in apodosi quidem, Suppl. 305. καρ' ἂν εἶχον ἡσύχως. Alc. 814. κάρ' ἂν ἐν σόφοισιν ἦν. Num ἦ κάρ' ἄγαν, probata ab Herm. et Well., recte dici queant dubito, quia ἄγαν fere idem ac κάρτα, Reisig. ad Oed. C. 65., quapropter Eurip. Alc. 814. κάρτα καὶ λίαν. Both. conj. ἦ καρτερὰν παρ. sc. ὁδὸν, *vehementer.* Al. pro ἂν conj. οὖν et αὖ.

v. 1040. sqq. Τοῦ γὰρ τελοῦντος —: *Non enim intellexi machinaturum.*

Cass. *At vero graeci sermonis gnara graece locuta sum.*

Chor. *Nam etiam oracula graeca non intelligo, pariter quippe obscura.*

Καὶ γὰρ τὰ πυθόχρηστα —: Well.: *enimvero et oracula graece loquuntur, nec tamen facilia sunt intellectu.* Conjecturas quo minus puto necessario factas, eo minus lubet commemorare. Indulsit iis partim Vossii quoque interpretatio, qua h. l. longe rectior est Humboldtiana.

Digitized by Google

v. 1043. Παπαῖ· οἷον τὸ πῦρ —. Both. hunc et sequ. senarium a librariis fabricatos censens conj. — τὸ πῦρ ἐπέρχεταί μοι et Ἄπολλον! οἰ 'γώ. — Comparandus is animi vatidici status cum mari aestuante quod brevibus intervallis novas vires colligere videtur. Profert Cassandra autem iterato quoque vaticinationis impetu non eadem, sed nova et clariora. Et hoc quidem loco primum pronunciat Clytaemnestrae cum Aegistho, velut leaenae cum lupo, concubitus, absente Agamemnone, tanquam generoso leone, absente, frequentatos. De Aegistho autem nondum mentio certior ulla illata est. Deinde eas profert causas sibi iratae suaeque vitae par exitium parantis reginae. Quam rem quum brevius Clytaemnestra significaverit v. 868 sqq., tum infra se illius utpote pellicis caede consorte exsultare profitetur. Quae causa est cur aptissime dicta censeam haec: ὡς δὲ φάρμακον τεύχουσα — ἐνθήσειν (sic Farnes.) —: *quasi toxicum parando etiam meam mercedem admixturam esse irae suae gloriatur gladium viro acuens, ut advectionem meam mercede remuneret, seu, pro me adducta repensura meam caedem* (cf. v. 1226 sqq.). Quae sic rectissime vertit Humboldtius:

gleich wie Giftestrank
Bereitend, ihrem Groll zu mischen Rach' an mir
Rühmt frevelhaft sie, wetzend ihrem Mann das Schwerdt,
Mit Mord für mein Herkommen auch zu lohnen ihm.

Errat hic quoque Vossius. — Ἀντισίασθαι φόνον illustrat Elmsl. n. ad Eur. Her. 852.

v. 1051. sq. Habitus et insignia sacerdotum seu vatum jam ex Homero cognita h. l. cognoscuntur. — Σὲ μὲν (alii scribi jubent σφὲ μὲν), gl. in Farn.: πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἐσθῆτα τοῦτο λέγε, σχίζουσα τὰ ἑαυτῆς ἱμάτια.

v. 1054. sq. MSS. ἀγαθὼ δ' ἀμείψομαι: quae interpretatur glossa in Farn. καλλίω (ἀντὶ τοῦ καλλίω): „ich werde sie mit schöneren vertauschen." Et constat positivum sensum praegnantem interdum habere (Viger. H. p. 68, Matth. §. 457. 1., Nitzsch. D. Comp. et Superl.); quod in hunc locum cadere facile intelligitur. Jacob. em. πεσοντά γ' ὧδ' ἀμ. — Ἄλλην τιν' ἄτην ἀντ' ἐμοῦ

Digitized by Google

πλουτίζετε: *aliam noxam s. calamitatem*, i. e. aliam, quae Noxae vates facta erit, seu calamitati obnoxiam, ab eaque vexatam *exornate*. Sic alibi ap. Tragicos πῆμα et πόνος, aliaque apud alios scriptores. Bernh. W. S. p. 46. nonnulla, quamquam diversa, congessit. Nam quos persequuntur Furiae, eos ipsos Ἐρινύες et Ἄτας dici jam supra notavi. Sic jam ap. Hom. Il. VI. 356. al., et sic fit ut v. 977. κ. ξυγγόνων Ἐρ. dicatur. Maxima ex Aeschylo copia congeri potest, qui audacius ceteris eo in genere versatus est. Cf. supra v. 134. μῆνις. — Πλουτίζειν latiori sensu etiam supra v. 979. Similiter supra παιάνειν latiori sensu. — Similis imprecatio Clyt. v. 1340. Disputat etiam de hoc loco Naeckius in illa, quam supra laudavi, dissertatione. Apud Aeschylum, ait, in Agamemnone Cassandra, ubi exuit atque abjicit ornatum, scipionem et collare μαντικόν, inter alia praeclara, nam omnia ibi divina sunt, hoc dicit: ἄλλην τιν' —. Ubi ἄτην suspectum fuit interpretibus, nisi qui me fugerit, omnibus. Conjecerunt ἄπης, ἄτης, ἄταις, quod etiam obversabatur egregio interpreti hujus fabulae, qui duplici modo interpres est, quum transtulerit eam in sermonem nostrum et exquisitissimas translatione sua explicationes expresserit: „Bereichert unheilschwanger eine andere." Equidem si Ἄτην, littera majore, scriptum invenissent, neminem de vitio fuisse cogitaturum arbitror. Cassandra se ipsam *ἄτην, noxam*, dicit; non contendo enim Ἄτην scribendum esse; satis est ἄτην, ut supra v. 387. 1125. 1231., Sophocl. Antig. 529 (533), Eurip. Androm. 103; alibi. Sed quomodo Cassandra se ipsam *ἄτην, noxam*, dicit? Egregie, nisi me sensus fallit. Nempe per se innocentes sunt fatidici. Verum quum haec omni tempore fatidicorum et vatum sors fuerit, raro ut avertant mala, sed ut fidem tum demum inveniant plerumque, quum tristi eventu comprobantur effata eorum, odium quoddam conjunctum est cum munere vatis, ita ut ipse videatur *noxa* esse, quia auctor quodammodo mali videtur is esse, qui primus illud sciverit atque edixerit. Id quam maxime in Cassandram cadit, cui haec fatalis erat et a deo imposita conditio, ut nunquam audiretur: quare

Digitized by Google

illa quocumque pedem infert, cladem necemque affert. Vaticinabatur Trojae: perit Troja. Accedit in Graeciam, vaticinatur, interimitur Agamemno. Quis hanc non *noxam* dicat? Caeterum in verbis Aeschyli illa jam satis noto prolepsis sive anticipatio observanda est: „ornatum enim suum Cassandra transferri jubet in aliam, non quae jam sit vates, sed ut assumto eo ornatu vates et noxa fiat. Video nunc Ἄσην legisse Vossium." Haec egregie disputata esse negabit nemo. Meminerimus vero etiam h. l. Schilleri Cassandrae:

Und sie warf die Priesterbinde
Zu der Erde zürnend hin. cet.

v. 1056. sq. Ἰδοὺ δ' Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδύων —. De his diximus not. ad v. 943. *Ecce Apollo ipse me exuens veste sacra postquam idem me in ipso hoc conspexit ornatu irrisam valde ab amicis, verius inimicis.* — Μάτην ad καταγελωμένων μέγα pertinet, significans *inepte, absurde, temerario modo.* Pro μετὰ Lachm. l. l. p. 21. με τλάς. — Conferenda hujus loci constructio Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδύων — (ἐκώπτευσας) ἐποπτεύσας δὲ — cum impeditiore v. 936. sq. Τὸ γὰρ ἐμὸν ξρος πάθος ἐπεγχέας — ποῖ δὴ μὲ δ. τ. τ. ἤγαγες; Nam altera alteram illustrat, si qui dem conjectura illa mea probabilis videtur. Schiller. l. l.:

Und sie schelten meine Klagen,
Und sie höhnen meinen Schmerz.
Einsam in die Wüste tragen
Muſs ich mein gequältes Herz;
Von den Glücklichen gemieden,
Und den Fröhlichen ein Spott!

v. 1060. sq. Καλουμένη δὲ φοιτὰς — ἠνεσχόμην. Non conjungenda καλουμένη ἠνεσχόμην, sed ὡς ἀγύρται ἠνεσχόμην πτωχὺς, τ., λιμόξηνς scil. οὖσα. Nam in talibus participium verbi εἶναι saepe omitti, non eget demonstratione. Fit hoc apud verba cognoscendi et declarandi, ubi ea pariter c. particip. conjunguntur, imprimis vero etiam ap. κυρεῖν, simil. — Φοιτὰς substantive positum ut δρομὰς, ξυιὰς, λυσσὰς, φοιβὰς, μαινάς, et significat fere idem ac μαινάς, ut Eur. Bacch. v. 163. notante Elmslejo. — Cf. Choeph. 1040.

v. 1064.

Digitized by Google

v. 1064. sq. *Βωμοῦ πατρ. δ' ἄντ' ἐκείνου μένος — κοπίσης* scil. *ἐμοῦ* —. Vossius:

Und statt des Altars meiner Väter harrt ein Block,
Von meines Schlachthiebs heifsem Strom hellroth gefärbt.

Praestat *φόνιον*.

v. 1066. Jam tertium vaticinatur, in antecedentibus non commemoratum. Sunt ea autem verba vinculum, quo continentur Choephori cum Agamemnone.

v. 1070. *Ἄτας τάςδε θριγκώσων φίλοις*: redibit familiae calamitatum summam confecturus, eas ad fastigium summum evecturus. Cf. Eurip. Tro. 493., Herc. F. 1280.

Ceterum inter hunc v. et 1071. *Ὁμώμοται γὰρ ὅρκος ἐκ θεῶν μέγας* (in MSS. post v. 1076. collocatum vers.) inserendum censet Hermannus adsentientibus Blomf. et Well.; et habent sic sequentia unde pendeant. At versuum transponendorum rationem semper dubitationi valde obnoxiam esse jam supra diximus, et ne hoc quidem loco is versus plane aptus est, quamquam verba *ἄξειν νιν ὑπτίασμα πειμένου πατρός* sic tum explicantur, ut commode subjuncta videri possint. Alii versuum vulgatum ordinem servantes *ἄξει* scribi jubent pro *ἄξειν*, et suo loco versum istum vulgo collocatum censent, quos Vossius secutus est. Iis assentiens *ἄξειν* quoque fort. retineas, exponens sententiam, non verba: „es ist das Händefleh'n des Vaters, das ihn zurückführen wird." Alii vertunt *ὑπτίασμα πατρ.* lapsus supinus patris. *Ὑπτιάσματα χερῶν* sunt preces facientis et vota nuncupantis. Cf. S. c. Th. 577. et vide quid faciat *ἐξυπτιάζων*. Blomfield.: *ὑπτίασμα, resupinatio.* (*Ὁμώμοται*, Rhes. 814. *ὀμώμοσται*.) — *Ἐκ θεῶν* Schütz.: *deorum jussu.* Potius, a diis jurejurando id sic constitutum est, scil. *τὸ παθεῖν ἐμέ*, et ab Apolline quidem. *Ἄξειν* autem passivo sensu: *adductum iri*, vel, *ut adducatur.* Sic *ἐμμίξειν, immixtum iri*, Reis. Oed. C. 1053. (cf. v. 1400).

v. 1072. *Τί δῆτ' ἐγὼ πάροικος* —. *Κάροικος* quomodo possit confirmari aut apte explicari equidem nescio. Postulatur saltem *μέτοικος*. Voss.: „Warum doch zaghaft

Digitized by Google

jammernd (κάτοικτος v. τόδ' οἶκτος?) so seufz' ich empor." Sequentia potius emendationis τόνδ' οἶκτον commonent. Interea κάτοικτος ὧδε construe. Both. conj. ἐγὼ οὐ κάτοικτος ὧδε. Al. non ἐκὼν.

v. 1074. Πράξασαν ὡς ἔπραξεν: v. Schaef., Reis. et Elmsl. n. ad Soph. Oed. C. 273. Nego autem, ea quae Elmsleius de hac similibusque locutionibus docet, in omnes locos sic cadere et cadit in hunccc. Nam h. l. de calamitatibus sermo est.

v. 1076. Ἰοῦσα πράσσειν, ich will gehen und erdulden, erleiden will ich den Tod. Πράσσειν igitur eodem sensu ut paullo ante v. 1075. Alii praeferent: *eundo defungar.*

v. 1086. Οὐκ ἔστ' ἀλυξὶς — (L. χρόνου πλέον vulg. χρόνῳ πλέῳ): *non est effugium, hospites, plus temporis* i. e. longiore temporis spatio nihil paratur auxilii. Inter alias conjecturas maxime ea quae est in Farn., si est conjectura, χρόνῳ πλέῳ et non potius vera lectio, commemoranda. Praestat ea fere eandem sensum. Probavit eandem Jacob. Rost. χρόνῳ *cunctatione.* Vossius videtur χρόνῳ πλέων cum Well. probasse. Schütz. et Blomfield. χρόνου πλέων. Both. vulg. *temporis necessitate navigo*, ut Musgravius. Humboldtii rationes nescio, qui verterit: „Zum Fliehen ist mehr keine Zeit." In recentt. edit. versi. 1090 et 1091 inverso ordine leguntur. Transponendos censuit primus Heath.; tum Schütz., Humboldt., Blomf., Well. Transpositionis num idonea sit causa dubito et hoc loco. In MSS. enim sic:

v. 1089. ΧΟΡ. Ἀλλ' ὑπὲρ πλήμων οὖσ' ἐπ' εὐτόλμοι φρενός.
ΚΑΣ. Οὐδεὶς ἂν οὕτω σαῦτα τῶν εὐδαιμόνων.
ΧΟΡ. Ἀλλ' εὐκλεῶς σε καὶ θανεῖν χρὴ βροτῶν.
ΚΑΣ. Ἰώ, πάτερ, σοῦ τῶν τε γενναίων τέκνων.

Apparet hinc, ad voc. πλήμων respici sequentia versus voce εὐδαιμόνων, atque ad seq. vers. εὐκλεῶς deinde vocib. γενναίων τέκνων. Consultius certe foret corrigere ἀκούσῃ, si sensum pervertere videatur. Vulgata autem ita interpretor:

Chor. *Sciae miseram te fieri ab audaci generositate animi tui.*

Digitized by Google

Cass. *Talia adtendit nemo dicta ab iis qui beati sunt,* v., *talia audit nemo de iis qui beati sunt.*

Chor. *Decore ac generose mori nimirum est voluptas felicitasque mortali.*

Cass. *Vae tibi, pater, propter te liberosque tuos generosos.*

Ἀκούειν τινός τι ut λέγειν τινός τι et λόγος ἐστίν τινος: supra v. 523. 986. Cf. Engelh. n. ad Plat. Apol. S. p. 176. Sed et altera interpretatio ferri per sententiarum nexum optime potest; dummodo id tibi persuadeas, Chorum velle nonnulla in solatium dicere Cassandrae, quae suae mortis diem adesse affirmat; et in solatium ei laudare generosae mortis jucunditatem. Retinuit vulgatum ordinem Vossius quoque:

Chor. Unglücklich, glaub' mir, bist du durch herzhaften Sinn.
Kass. Niemals erzählt man solches von Glückseligen.
Chor. Wohlan denn, ruhmvoll sterben dünkt den Menschen süfs.
Kass. Weh dir, o Vater, weh dem edlen Kinderstamm.

At me reprehendes, quod nec hoc nec antecedentibus locis (v. 990 sq. et 1071.) eum ordinem in exemplo hocce adoptaverim, quem tot viri doctissimi receperunt. Scilicet non ego is sum, qui tot viris doctissimis acutius videre mihi videar; at non poenitebit MSS. confisus libere et ingenue meas opiniones illorum judiciis opposuisse. Quas si ipsi refutaverint, fiet ut in δευτέραις φροντίσι eorum obsequar judicio. Ceterum ultima haec Ἰὼ πατὲρ — τέκνων locuta Cassandra initura est in aedes regias; at reformidans subito retro cedit. Quo facto Chorus τί δ' ἐστὶ χρῆμα cet.

v. 1095. ἔφευξας: ea ratione aor. dictum credo qua ἐγέλασας, ἐθαύμασας, ἐπῆνεσας, ἀπέπτυσας al. — εἴ τι μὴ φρ. στ.: „sicher fährt dir Grau'n ins Herz." V.

v. 1097. Καὶ πῶς τόδ' ὄζει θυμ. ἑφ.: malunt alii scribi καὶ πῶς; τόδ' —. Est autem tanquam duplex interrogatio in unam conjuncta, prout fieri solet in sermone graeco. Both.: quomodo hoc olet, victimis ad aram stantibus?

v. 1099. ἀγλαΐσμα δώμασι: cf. exemplum laudata a Bernh. W. S. p. 88.

Digitized by Google

v. 1103. sqq. *Nequaquam timeo, virgultum* s. *fruticetum ut avis. Sed mihi ut mortuae hoc* (scil. *me sic non timuisse*) *testemini quum mulier* (Clytaemn.) *pro me muliere mortua fuerit, et vir* (Aegisth.) *pro viro, qui malam uxorem duxit* (Agam.), *ceciderit. Eo hospitii dono utar mortem oppetitura.* Θάμνον ὡς ὄρνις, nisi est ut avis timore fruticetum petit, proverbiali dictione, quid h. l. sibi velit, me latet, nec sufficit Scholiastae interpretatio. Pendet autem ab his etiam judicium de verbis seqq. vulg. φόβῳ. Ἀλλ' ὡς θανούσῃ, quae correxit Hermannus sic φόβῳ Ἄλλως. θανούσῃ —. Hermannum secuti sunt Blomf. et Well. Contra Vossius:

Nicht beb' ich angstvoll wie vor dem Laub der Vogel bebt!
Nein, meines Todes bringet mir das Zeugniſs dar cet.,

certe non deterius. — Num δυσώζω (= ὦ λέγω)? Eustath. ad Il. X. p. 1279. 34. — In sequentibus versibus admirabilis sonorum et pedum congruentia inest, quae bene in aures cadit.

v. 1109. sq. Ἅπαξ ἔτ' εἰπεῖν ῥῆσιν — Ἐμὸν τὸν αὐτῆς. Nec quid languidi his insit, nec quid sibi ab Her. manno propositum ῥύσιον θρῆνον velit, satis assequor. Est et per se ῥῆσις apud poëtas frequens vox, et h. l. ab ἐμὸν τὸν αὐτῆς, eo pariter atque ad θρῆνον pertinentibus idoneam atque aptam vim accipit. V. ἢ θρῆνον, *seu potius threnum.*

v. 1110. sq. MSS.:

Ἡλίῳ δ' ἐπεύχομαι — Ἱρὸς ὕστατον φῶς, τοῖς ἐμοῖς τιμαόροις
Ἐχθροῖς φονεῦσι τοῖς ἐμοῖς τίνειν ὁμοῦ
Δούλης θανούσης εὐμαφοῦς χειρώματος.

Quae si interpretationem admittunt ullam, sic puto exponenda esse: *Helio preces fundens, ad extremam mihi ejus lucem, meis vindicibus imprecor ut infestis meis interfectoribus pariter debitum solvant; quum serva occisa fuerit facili negotio.* Ubi observandum consternati et perturbati animi hanc esse orationem turbatiorem, cujus singula membra justo modo non cohaereant; et maxime a verbo ἐπεύχομαι difficultates gigni, primum, quod id poëtico modo cum Dativo junctum sit, secundum analogiam

Digitized by Google

tamen notatam supra ad v. 471., deinde quod repetendum est alia significatione, imprecandi nimirum, ad verba ἐχθροῖς φονεῦσι τίνειν. Aliter videtur Vossius accepisse:

Dir denn fleh' ich, Helios
Am letzten Lichtstrahl, und die meiner Ehr' ihr sorgt,
Laſst ihren Mördern jene Feind' abbüſsen auch —.

Olim cogitabam ab ὁμοῦ pendere dativos τοῖς ἐμοῖς τιμ. Ἐχθρ. φον. τ. ἐμοῖς: *precor cum vindicibus meis —, ut luant poenas;* at alterum τοῖς ἐμοῖς obstat. Est autem ὁμοῦ sic positum causa obscuritatis etiam alibi: ut Soph. Aj. 405. τοῖς δ' ὁμοῦ. Corrigendum locum censent omnes, alius aliter, praeter Elmslejum, qui nihil tamen affert ad vulgata servanda. Sic factum est, ut ego quoque conjecturae locum darem sub textu, quem vocant; cujus sensus sit: *precor ut meis vindicibus inimicos percussoresque mei poenas luant caedis meae.* De phrasibus cum τίνειν compositis disputat Elmslejus in Rew. ad h. l. et ad Heracl. p. 135., Bothius conj. φόνευσιν a φόνευσις.

v. 1114. Ἰὼ βροτ. πραγμ. —: *o res humanas! quas quum secundae sint, vel umbra aliqua everterit; sin adversae, vel expressa madens spongia delere solet omnem earum imaginem.* His dictis (quibuscum cf. Eur. Hel. 232 et Fragm. Pelei τὸν ὄλβον — θεός, al.) postremum semel infelicium vel omnem speciem re futili deleri imprimis conquesta abit in aedes Cassandra. Ejus sors atque oratio sicuti vaticinatio de Agamemnone perculit Chorum; sed dubitat is adhuc de vero ejus vaticinii eventu, cum caesi Agamemnonis clamorem exaudit. Causas dubitationis suae explicat his τὸ μὲν εὖ πράττειν cet.

v. 1117.: *Felicitatis cupiditas insatiabilis insita omnibus est mortalibus, et ab aedibus digitis jam monstratis nemo vetans felicitatem arcet vocans: ne intres amplius in eas. Atque etiam Agamemnoni dii id dederunt, ut Trojam expugnaret. Quod si jam majorum ob caedes punietur* cet. Δακτυλόδεικτον alii conjecere, minus apte quamquam non perverse. Articulus certe male deest. Post μελάθρων et post τάδε comma poni recte jubet Hermannus.

Digitized by Google

v. 1126. sqq. Νῦν δ' εἰ προτέρων —. Sensus haud dubie is est: *sin majorum autem caedes luet et mortuis moriens alienorum caedium poenas pendet: quis tum mortalium haec audiens autumet se non calamitosa vitae sorte uti?* Est igitur Chori sententia haec ut dubitandum putet Agamemnonem alienarum caedium et a majoribus quidem commissarum poenas morte sua luere: quae tum vulgata inter Graecos opinio erat, ni fallor ab Orientalibus in Graeciam propagata. Eam igitur improbat. Et improbat eam Sophocles quoque loco a paucis recte intellecto Oed. Col. 229. sqq. Οὐδενὶ μοιριδία τίσις ἔρχεται ὧν προπάθῃ τὸ τίνειν· ἀπάτα δ' ἀπάταις ἑτέραις ἑτέρα παραβαλλομένα πόνου, οὐ χάριν, ἀντιδίδωσιν ἔχειν. i. e. *nemini a fato constitutum est id, ut plectatur pro iis, quae a prioribus quasi hereditaria supplicia acceperit; sed fraus sua nova superaddita alienis ei infligit poenae ac vindictae plagas.* Et jam supra duobus locis vidimus aperte Aeschylum vulgi opinionibus adversari v. 317. et 608.: quibus ex locis conjunctis apparet, quae summa sit hujus dramatis sententia. Vid. Enarrat. addit. Sed mendis hic locus laborat apertis. Nam metro contrarius v. ποινὰς θανάτων ἄγαν ἐπικρανεῖ et τίς ἂν εὔξαιτο βροτῶν ἀσινεῖ. Deest autem v. 1127. ἀγὰν in Ven. et Flor., et omitti potest salvo sensu illud ἂν versu sequenti, quod videtur nihil aliud esse, quam illud ἀγὰν versu antecedente. Inde hi exoriuntur versus: ποινὰς θανατῶν ἐπικρανεῖ (lege ἐπικραίνει) — Τίς ἄγαν εὔξαιτο βροτῶν ἀσινεῖ. Fere consentientem habeo Bothium, qui propter omittendum ἂν citat Matth. Gr. §. 514. — Phrasis ποινὰς ἐπικραίνειν rara est. Schol. Farn. τελέσει. Cf. infra v. 1316. ἄχαριν χάριν ἀντ' ἔργων μεγ. ἀδικ. ἐπικρᾶναι. — Τίς εὔξαιτο cf. supra n. ad v. 830. — Ἀγὰν rariori sensu etiam S. c. Th. 814. Verto *quis omnino.* Ἀσινεῖ δαίμονι φῦναι, fortunam vitae integram, a malis liberam accepisse natura. Eumen. 311. ἀσινὴς δ' αἰῶνα διοιχνεῖ. Choeph. 1013. σὺτις μερόπων ἀσινῆ βιότου διὰ πάντ' — ἀμείψει. De δαίμονος significatu bene disserit Solgerus N. Schr. II. p. 662. sqq.

v. 1131. Non absurde Blomf. conjecit ὤμοι πέπλην-

Digitized by Google

μάς, κωφὸν κλύειν ἔχω, et vere! seq. Both. οἷμαί τιν' — οὐτασμένος. Quae sequuntur, quum vulgo inter semichoria distribuantur, recte Hermannus docuit inter Chori personas distribuenda esse. Bamb. vult, quia commata binos senarios habeant et XII sint, duodecim choreutarum numerum esse; chorum in tres ordines s. στοιχοὺς quaternarum personarum divisum fuisse, locumque aliter describendum. Memorabile, quod in Sophoclis El. 1536. et 1538. Clytaemnestra caesa fere iisdem vocibus utitur.

v. 1135. Ἀλλὰ κοινωσώμεθ' ὅν πως ἀσφ. β. Hic locus si ὅν πως ἀσφαλῆ separatim accipiuntur pro ἥτις πως ἀσφαλῆ ἦ, quodammodo defenditur, quamquam ὅν pro ἥν ap. Tragicos offensioni est. Et videtur ea Bernhardii sententia esse, W. S. p. 331, si quidem recte eum intellexi. Corrigendus hic locus (qui facillimo negotio corrigitur κοινωσώμεθ' ἁπλῶς seu κοινωσομ — s. κοινωσαίμεθ') ideo quoque non videtur, quod veteres tam facili correctione abstinuerunt. Potius ὅν πως explicetur, si qua fieri potest. Sin αὐτοῖς probaveris, tum ea ejus pronominis vis mendum hoc intulit. Al. ad Hom. provocant. Cf. Herm. d. p. Ἂν p. 93 sq.

v. 1137. Ἀστ. κηρ. βοήν: cives in auxilium vocare. Cf. Hom. Od. X. 132.

v. 1139. Νεοῤῥύτῳ ξίφει, Spanh., Blomf. conj. νεορρύντῳ. Well. autem, non de gladio Clytaemnestrae recente caede cruentato sermonem esse, sed de stricto Choreutarum gladio contendit. Est vero νεοῤῥύτῳ ξίφει: „mit neugezücktem Schwerte" (a ῥύω).

v. 1141. Ψηφίζομαι τι θρᾶν: *censeo rem gladio agendam esse*: cf. not. ad v. 16. Observa deinde constructionem horum τὸ μὴ μέλλειν ἀσμὴ, et versu antecedente vocabulum tragicum (quo tamen etiam Herod. usus est) γνῶμα: Eur. Heracl. 408., Soph. Trach. 593.

v. 1142. sq. Φροιμιάζονται γὰρ ὡς τυραννίδος σημεῖα πράσσοντες πόλει. *Res liquet* sc. μὴ ἀκμὴν εἶναι: *nam praeludant id agentes, ut urbi parent tyrannidis futurae insignia*. Blomf. vertendum putat *tyrannidis futurae indicia seu specimina*. Well. scripsit ὡς, quo parum proficimus; quamquam Both.: ejusmodi velut prae-

Digitized by Google

lusiones ait esse tyrannidos; φροιμ. percussores aegis; ordo. φροιμ. γ. σημ. τυρ. πολει, ὡς πράσσοντες. Vossius:

Wohl schaum gilts hier; vorzuspielen pflegt ja so
Der Herrscher Willkühr, wer was unternimmt im Staat.

Politice haec dicta esse miror, quod nemo observavit. Quo pertineant, dicemus not. ad v. 1346.

v. 1143. sq. MSS. οἱ δὲ μελλούσης κλέος πέδον κατοῦντες —, et Glossa in Farn. ad μελλούσης· τυραννίδος δηλονότι. Deinde πέδον sensu quo πεδοῖ dictum esse monetur loco Choeph. 637., ubi alii ut h. l. πεδοῖ corrigunt. Nihilominus, maxime deficiente articulo ante μελλούσης, fortasse commoveberis ad praeferendam Hermanni emendationem οἱ δὲ τῆς μελλοῦς κλέος πεδοῖ κατ.: nam Trypho περὶ τρόπων in Mus. crit. Vratislav. p. 10.: κατὰ παρονομασίαν, ὡς χρυσῷ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ· οὕτως ὠνόμασται καὶ παρ' Αἰσχύλῳ μελλώ. Χρονίζομεν ὧδε. τῆς μελλοῦς χάριν, quamquam dubitari debet haec ad hunc Aeschyli locum pertinere. — οὐ καθεύδουσι χερί. Sic Soph. Oed. C. καὶ βραδὺς εὕδει, quod alii corrigendum censent.

v. 1147. Τοῦ δρῶντός ἐστι καὶ τὸ βουλεῦσαι πέρι. Blomf. construit ἐστὶ καὶ τὸ βουλεῦσαι περὶ τοῦ δρῶντος: *quum caedem jam non prohibere possimus, de eo qui fecit (de interfectoribus) consilium inire licet.* Quod multis de causis improbandum probavit Wellauerus. Rectius comparat eum locum cum Theogn. 118. εὐλαβίης ἐστὶ περὶ πλέονος (W. S. p. 260) Bernh., et Vossius rectissime: „Wer handelt, der hat's auch in Rathgebung voraus." Nam e sequentibus κἀγὼ — λόγοισιν — πάλιν cognoscitur Choreutae placere τὸ δρᾶν γε. Both.: et praeterea praestat consulere quam agere. Cl. τ. β. π.: ejus est etiam in censendo.

v. 1150. sq. Vulgo ἢ καὶ βίον πτείνοντες ὧδ' ὑπείξομεν δ. κ. —: *an* (mora et cunctatione nostra) *vitam* (Agamemnonis?) *perdentes* (non facto aliquo servantes) *sic cedemus aedium dehonestantibus istis dominis* (δ. καταισχυνταῖσι τοῖσδ' ἡγουμένοις;). Alii βίον πτείνοντες vertunt: *vitam nostram perdentes:* quibus omnino non adversor. Etiam ultima facili opera mutantur sic δ. κατ-

Digitized by Google

τοῖς δ' ἡγουμένοις: *et hisce novis dominis.* Canterus autem κτείνοντας in τέμνοντες mutavit, quem omnes secuti sunt. Voss.: „Was? um das Leben hinzuziehn —", similiterque Humb. Contra Glossa in Farnes.: ἦγουν τρόπον τινὰ τῷ ζωπύρῳ καταδιδόντες τὴν ζωὴν ἡμῶν. At superest quaerere num ἡγούμενοι *domini* h. l. possit verti, et quisnam praeter Clytaemnestram intelligi debeat. De Aegistho enim nominatim nondum sermo fuit; nisi forte ex vers. 1045 et 1046 (λέαινα συγκοιμωμένη λέοντι) et 1142. προμιάζονται collegeris, eum a Choro h. l. significari, eademque de causa dictum esse καταισχυντῆρσι δομῶν. Sed etiam caede domum polluentes sic dici queunt, et consentaneum est Chorum non putare Clytaemnestram sine aliena ope, qualiscunque ea sit, caedem patrare. Igitur caedis adjutores cum Clytaemnestra sunt δομῶν καταισχυντῆρες, et ἡγεῖσθαι sine genitivo aut dativo quum constet significare *praeire* sive exemplo sive auctoritate, fortasse et hoc loco sic positum esse potest. Unde longe alius loci sensus emergit. Sed nolo hac via pergere; nam timeo ne recta non sit.

v. 1153. sqq. Τεκμηρίοισιν ἐξ οἰμωγμάτων μαντευσάμεσθα τἀνδρὸς ὡς ὀλωλότος. Contorta mihi videtur oratio, nec tamen correctione tentanda. Cf. not. ad v. 523. 565.

v. 1158. sqq. Ταύτην (scil. τὴν γνώμην. Elmsl. ad Heracl. 1053., qui falso tamen Soph. Phil. 1448. κἀγὼ γνώμῃ ταύτῃ τίθεμαι in γνώμην ταύτην mutari jubet), ἐπαινεῖν πάνοθεν πληθύνομαι: „dieser Meinung beizutreten werde ich allerseits von mehreren Gründen bestimmt". Πληθύνομαι, *repleor argumentis:* vid. not. nostr. ad Suppl. v. 618., Reisig. ad Oed. C. p. 245. et Spanhemiana. Sequentia τρανῶς Αγ. — exponuntur in Schol. vulg. *Nimirum ut certo exploremus quomodo se Agamemno habeat* B. Ceterum observa, jam singulorum chorentarum orationes ad coryphaeum redire quod fit etiam in canticis. In aedes introituris obviam procedit Clytaemnestra, quae omni pudore deposito caedis patratae rationes explicat, neque eas tamen Choro probat. Imo is allata ipsa cadavera conspicatus caedisque participem Aegi-

Digitized by Google

sthum vehemente ira armatur in eos. Est hoc eccyclema ut v. 1192. 1235., de quo disputat Schol. ad Choeph. 965., Poll. IV, 128. Otfr. Muett. ad Eumenid.

v. 1161. Memorabile hoc ejus orationis exordium, maxime si comparas cum isto ejusdem exordio v. 691., ubi οὐκ αἰσχυνόμενόν σ' φίλαν[ι] τῷ, et h. l. τἀναντί' εἰπεῖν οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι.

v. 1162. sqq. Sensus est: nam quonam alio modo quam simulatione ac dolo possis inimico eas insidias, quibus certo pereat, struere? Tales insidias Clytaemnestra dicit πημονὴν ἀρκύστασιν — ὕψος κρεῖσσον ἐκπηδήματος, et in Farn. ad πημονὴν ἀρκύστασιν gl. τιμωρίαν ἄφυκτον. Cf. Pers. 99. παράγει εἰς ἀρκύστατα, Eum. 112. κούφως ἐκ μέσων ἀρκυστάτων Ὥρουσεν (al. ἀρκυσμάτων): ex quibus locis pro adjectivo, cujus genus neutr. substantivi loco positum sit, certum argumentum peti non potest nisi collat. Eurip. Or. 1422. et Soph. El. 1476, ubi Schol. ἄρκυς τὸ δίκτυον ἐκ τούτου δὲ ἀρκύστατος. Locus autem laud. Pers. conferendus etiam propter ὕψος κρεῖσσον ἐκπηδήματος. Neque propter om. ἂν necessaria omnino est Elmsleji emendatio πημονῆς ἀρκύσταθ' ἂν, quam multi probarunt. Nam ἄν omitti posse in talibus jam supra monitum est not. ad v. 1129. Cf. Matth. Gr. §. 515. A., Bernh. W. S. p. 411., Herm. n. ad Soph. Aj. 904. Si quid corrigendum, κρεῖσσον mutem in κρείσσον.

v. 1165. sq. Ἐμοὶ δ' ἀγὼν ὅδ' οὐκ ἀφρ. π. Νεικῆς παλαιᾶς ἦλθε —: *mihi hoc certamen veteris simultatis non sic venit ut de eo nondum cogitaverim, quamvis cunctanter ac sero venerit.* Conjungo ἀγὼν νείκης παλαιᾶς, quae unam notionem contineant, ut alia sic posita: Lobeck. n. ad Soph. Aj. 1152. Olim genitivum ad ἀφρόντιστον pertinere putabam. Nuper ad ἦλθεν eum retulit Bernh. IV. S. p. 166. Both.: certamen propter veterem victoriam quam a me reportavit Agam. immolata Iphigenia. Est autem νείκη secundum Etym. et Suid. φιλονεικία (ἐκ τοῦ νεῖκος); de qua voce dubitat Blomfieldius. Res autem, de qua sermo est, jam commemorata a Calchante v. 132. sqq., cf. v. 1245. sq.

Digitized by Google

v. 1167. Ἔστηκα δ' ἔνθ' ἔπαισα' ἐπ' ἐξειργασμένοις; sic in Ven. et Farn.; vulg. ἔπεσ', quod alii mutant in ἔπεσεν. Sententia est: nunc eo loco sto, ubi eum occidi, ac res jam consumata et jam perducta ad finem est. Exempla dictionis: ἐπ' ἐξειργασμένοις vide laudata a Matth. Gr. 565. A. 1.

v. 1169. Quia τὸ φεύγειν durans actio est, et τὸ ἀμύνεσθαι ad temporis modo momentum pertinet, quod est in Ven., Flor. et Farn. ἀμύνασθαι adeo praestare videtur.

v. 1171. Πλοῦτον εἵματος κακόν: *perniciosam plicarum vestis copiam.* Schol. Hom. Od. I. 36.

v. 1172. sq. Παίω δέ νιν δὶς, κἄν δυοῖν οἰμώγμασι —. Repone οἰμωγμάτοιν, inquit Elmslejus not. ad S. Oed. C. v. 551., ubi et Eum. 603. μιασμάτοιν scribi jubet, cui non obsequor propter exempla quae et ipsi sanissima videntur, quia nulla scilicet eorum emendatio est. In sequentibus ad τρίτην facile ex παίω repetitur πληγήν. Non opus autem v. 1173. αὐτοῦ *ibi* verti.

v. 1175. Ἀιδ. v. σωτῆρος εὐκταίαν χάριν — *donum votivum*, quia est tertia plaga et τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι. Cf. Epigon. Fragm. I. Sch.

v. 1177. Ὀξεῖαν αἵματος σφαγὴν: „scharfen Mord des Bluts", i. e. sanguinem fortiter effusum. At taedet haec furibundae mulieris verba accuratius explicare.

v. 1179. sq. Χαίρουσαν — ἢ Διὸς νότῳ Γᾶν, εἰ σπορητὸς — „mich, die nicht minder frohe als die Erde wenn die Saat keimt". Haec quoque rectius servantur quam mutantur in ἢ διοσδότῳ γάνει σπορητὸς — s. Δ. v. γανύω σπ.

v. 1182. sq. Χαίροιτ' ἂν εἰ χαίροιτ' *et quae antecedunt* ὡς ὧδ' ἐχόντων a Grammaticis nostratibus videsis explicata, et illa quidem Matth. Gr. §. 515. A., Bernh. W. S. p. 404. Cf. n. n. ad v. 856., haec autem Matth. Gr. §. 563. — Εἰ δ' ἦν πρεπόντων ὥστ' ἐπισπένδειν νεκρῷ — τάδ' ἂν δικαίως ἦν —. Πρεπόντων si adesset articulus τῶν facilius ferretur. Conjecturae πρεπόντως autem sic explicanda ratio, ut sequentium δικαίως ἦν, ὑπερδίκως —. Scilicet quum ad alia verba (cf. supr. n. ad v. 1130.), tum

Digitized by Google

maxime ad verbum substantivum addita inveniuntur adverbia, ubi adjectiva exspectes. Hom. Il. VII. 424. ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον: alia Homeri exempla collegit Thiersch. Gr. §. 307. 5, et aliorum scriptorum Doederl. in Quaest. Hom. Sp. III. L. VI., et Bornem. ad Xenoph. Anab. IV. III. 8, quibuscum conf. Bernh. W. S. p. 117. (§. 22.) et p. 159. Deinde ὥστε videtur superfluum, si quidem omnino aliquid superfluum dici licet: cf. not. n. ad v. 321. Tum post ἦν vulgo distinguitur puncto oratio, quam interpunctionem, sic ut fecimus cum Well., mutandum censet Hermannus. Et comma post ἦν posuit Blomf. quoque, sed is quidem nihilominus sequentia ad v. seq. traxit. Necessariam tamen correctionem ullam non habeo. Sententia videtur esse haec: si cui mortuo unquam, huic certe maxime libare decet. Neque ideo tamen τάδ' ἂν mutem in τῷδ' ἄν: nam possis sensum exponere etiam sic: si ulla ulli, haec certe nostra libatio (i. e. caedes) justa foret. Taceo etiam de conjectura εἰ δ' ἦν πρέπον τοιῷδ' —. V.: *tantorum exsecrabilium in aedibus malorum, quum hic absens impleverit craterem, ipse ebibit reversus.*

v. 1189. sqq. Πειρᾶσθέ μου γυναικὸς ὡς ἀφρά-σμονος: „versucht's einmal mit mir, in der Meinung, ich sei ein unbesonnenes Weib. Ich aber, da ihr mich schon kennt, sage es euch unerschrocken —". Nescio quidem num recte exposuerim poëtae verba; at aliorum interpretationes poëtae sensum etiam minus assequuntur. — σὺ δ' αἰνεῖν εἶτε — ὅμοιον cf. not. ad v. 425 et 1026., Herm. ad Vig. p. 834, Wex. n. ad S. Ant. 40.

v. 1192. Οὗτός ἐστιν Ἀγ. Aperit jam cadaver obvelatum Clytaemnestra.

v. 1195. sq. Τί ποτὸν, ὦ γύναι —: *quo veneno gustato, o mulier, terra genito esculento aut poculento horrido ex mari orto hoc furiale facinus aggressa es et populi exsecrationes contraxisti?* Retinui vulg. ῥυσᾶς, de cujus significatione loquitur Spanhemius, quamquam ea lectio metro aliquid adversetur; de quo Herm. El. metr. p. 280. Is quatuor breves syllabas v. 1196. χθονοτρεφές et antistr. παράφρονα δ' ad paracatalogen refert: cujus et

Digitized by Google

alii loci monent; cf. not. n. ad Pers. 229, S. c. Th. 136., cum quinque breves pro cretico aut bacchio, tres pro jambica, duo pro geminata anacrusi haberi plerumque debeant. Aliter Lachmannus Chor. Syst. p. 87. Equidem nec assentiri nec meliorem metri explicationem proponere possum; et quamvis videatur v. 1197. ratio expeditior esse, tamen conjecturam ἰυγᾶς a sensu parum commendatam aut χυτᾶς (Etym. M. sub v. χυτῷ λιμένι) propter metrum recipere nolim, praesertim cum etiam antistrophicus vitium traxisse credi possit. Sequentia quoque multis modis tentata sunt; sed vide not. ad antistropham. Vehementis irae esse haec abruptae orationis et numerorum particulae declarant. Et ea est causa obscuritatis eorum. Audias modo haec ἀπέδικες ἀπέταμες, ἀκόταλες δ' ἔση, attendasque numeros quasi ruentes etiam in illis χθονοτρεφὲς ἔδανον ἢ ποτὸν —, denique catalexin gravissimam ne dicam terribilem μῖσος ὄβριμον ἀστοῖς et antistr. τύμμια τύμμασι τῖσαι! Bothius conjunxit — δημιοδρόους τ' ἀρὰς ἀπέτακες, ἀπέταμες; ut diras populares abjecisse atque abscidisse h. e. contemnisse dicatur Clyt. Quid faciendum sit glossis in Farn. ἰυγᾶς, gl. χηραῖας — et ὀρώμενον gl. κινηθὲν γονός, aliis relinquo investigandum. Fort. κιν. γάνος ad ὀρομ.

v. 1203. sqq, Οὐδὲν τόδ' —, *nihil ejusmodi*, Well., οὐδὲν τόσ', Vossii conjecturam recepit Blomfieldius. Verto: *qui nihil ejusmodi huic viro objicis, qui nihil magis curans quam si pecus occidatur quum pecora abundent in gregibus velleribus bene instructis, mactavit suam natam, carissimam mihi filiam doloribus partam qua sedaret ventos Thracios. Eum virum nonne oportuit ex hac terra pellere ut piaculi poenam daret?* Igitur sensus est: Agamemno non majoris faciens hanc caedem quam pecoris ex abundante multitudine, mactavit filiam. Accusatt. ἐπῳδὸν θρ. ἀημ. et μιασμ. ἄποινα illustrantur cum alibi tum in Bernh. W. S. p. 127. Vulgo aliter hunc locum verti nihil adtinet multis explicare.

v. 1210. sqq. Vulgata haec sensu carere fere omnibus visa sunt. Et impedita esse minime nego quidem; at emendationes V. D., maxime ad verbum παρεσκευασμέ-

Digitized by Google

ης pertinentes (al. παρεσκευασμένας, al. —μένῃ, al. —μένῃ σ') non magis probabiles esse facile intelligitur. Idque intelligens Wellauerus παφεσκευαμένη scripsit hoc sensu: *jubeo autem te, nam et ego ad similes minas parata sum, victoria vi reportata mihi imperare; sin minus, et si contraria dii perfecerint, damno edoctus sero sapere disces.* Verum credo in vulg. non deteriorem sensum inesse, si quidem ὡς Infinitivo sic junctum est ut alibi etiam ὅτι (Reisig. n. ad S. Oed. C. v. 376.), hunc: *dico tibi autem te minari hoc ut comparatae mihi tu similiter, victoria reportata, imperes.* In quibus si alii παρασκευασμένης ita malunt intelligi, *mihi quae ad id jam animum meum comparaverim,* nihil detrecto. Cogitatio autem ferocis Clytaemnestrae fieri posse ut victa illis parere debent, ejus orationem paullulum turbabat.

v. 1215. Μεγαλόμητις εἶ περίφρονα δ' ἔλαχες —: *magna meditans es et callide loqueris: scilicet sicut cruentarum rerum bene gestarum fortuna mens ferocit ac furit. Macula sanguinis in oculis bene splendet non punita. Sed aliquando te oportet amicis orbatam plagam plaga pendere.* Haec postrema pertinent ad Orestis facinus, quod mox clarius significatur, supra jam a Cassandra memoratum. Neque non habent rem vere factam ad quam sint referenda haec στερομέναν φίλων, cujus rei in not. ad Choeph. monebuntur lectores. Περίφρονα vulgo aut *superba* vertunt aut emendare conantur; item φονολιβεῖ τύχᾳ aut *caede facta* interpretantur, aut τύχᾳ, cui voci etiam antistr. adversetur, mutant in ψύχᾳ v. τεύχει v. ϑύει. Cf. supra v. 575. — Pro Λίπος in Vict. Λῖκος, in Glasg. λίπος, al. λίβος. Sic σίβος et σῖφος Choeph. 203., Pers. 20. 372. Bl., Bornem. ad Xen. An. I. 6. 1. Tum pro vulg. εὐπρέπειαν τίετον rectius Farn. εὖ πρέπει ἀτίετον, quae propter sensum et metrum emendavimus, quamquam emendatis nondum strophicae syllabae respondent eo, quo opus esse videtur modo.

v. 1119. Ἀκούεις de re instante. Quod ἀκούῃς conjecerunt, indicat. majorem in hac re vim habere adnoto,

Digitized by Google

nec ἔμεν sim. pro Conj. habendum videri. — Τέλεσσε, *jus perficientem.*

v. 1224. sq. Οὔ μοι φόβου μέλλοντος ἐλπὶς ἐμπαύσειν. Conjecturam φόνου pro φόβου haud multum abfuit quin verborum continuitati inserirem. At si construis φόβου ἐλπὶς μέλλοντος ἐμπαύσειν, sensus idem est. — De infinit. praes. post ἐλπίς supra diximus. Conf. Elmslej. ad Eur. Med. 750. et Her. 150., et Herm. Opp. III. p. 210. Aeschylus autem Ag. οὔ μοι φόβου μέλ. — recte sensu est praesenti quia hoc vult, *nec metuo vivo Aegistho, nec metuam quamdiu ille vivet.* In Flor. et Farn. ἐμπαύει. Vulgo vertunt: *non spero fore ut in timoris aedes ingrediar quamdiu accendat ignem in foco meo Aegisthus, sicut antea mihi faverat hic enim nobis scutum est haud parvum confidentiae.*

v. 1228. sqq. Κεῖται γυναικὸς ἥδε, τοὐμοῦ, i. e. ἐμοῦ, non Cassandrae. Χρυσηίδων cf. Bernd. IV. S. p. 61. et notata sup. ad v. 700. V.: *jacet qui me injuria affecit suam uxorem, Chryseidem ad Ilium deliciae; et haec captiva et portentorum interpres et huic consors toti, vaticinans et in lecto fidelis ejus socia et in navis transtris simul cum ea versans. Sed impune id non fecere: ille enim ita; haec autem jacet quippe amica istius; mihi vero adduxit (ex sua morte capiendum gaudium ad priores meas delicias accedens).* Vers. 1233. neque vulg. ἰσοτρίβης neque conj. ἰσοτρίβης sensui et metro satisfacit: quapropter aliam conjecturam supposui. Vers. 1237. Well.: παραψώνημα habet duplicem genitivum ut Soph. Aj. 54., ubi vid. Herm. παραψώνημα αὐνῆς est *gaudium, quod ex ejus morte seu sepulcro (sic αὐνή Soph. El. 429) capitur,* παραψώνημα χλιδῆς *gaudium quod ad priores delicias accedit.* Quae tamen interpretatio non omni omnino probabilia. Rectius fort. creditur verbis τῆς ἐμῆς χλιδῆς contineri appositio ad αὐνῆς, *conjugii*, ut commate opus sit ante illa verba. Alii conjecere αὐτῆς v. αὐνῆς, v. — χλιδῆς, alia. Inest his autem causa simul occisae Cas.

v. 1238. sqq. In his memorabile est, quomodo ver-

Digitized by Google

sali sint ñ, qui omnia antistrophica esse credentes accuratas responsiones postulabant. Inauditas lacunas ibi esse statuerunt ubi sensus, etiam numeri vix unam vocem excidisse docent. Latet quidem adhuc vera harum stropharum ratio, ejusque investigandae studium nunquam intermittendum est; at nihil unquam profeceris si omnino a librorum MSS. fide deficiendum statueris, quo nescio quod mirabile strophicis systematis artificium emergat. Etiam Hermanni ratio mihi artificiosior videtur quam pro simplicitate Aeschylea. Is hoc descripsit systema:

α'. β. γ'. δ. α'. δ'.

ε'. ς'. ζ'. η'. ε'. ς'. ζ'. η'.

θ'. β. γ'. ι. θ'. ι.

si quidem hoc Aeschyli loco et haec rerum, quae aguntur, conditione systematis tricae omnino alienae sunt. Simplicioris igitur descriptionis periculum fecimus, in qua tamen eius partes, quibus ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α'. et ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β'. inscripsimus, dubitationi obnoxias esse videmus, sive eae recitatae sint ab singulis hemichoriorum choreutis, sive ab praesule. — Τίς ἄν ἐν τάχει —: *utinam aliquis* —. Sic πῶς ἄν et πίς ἄν Soph. Oed. C. 1100. Schaef. — De numeris loquitur Lachm. Ch. S. p. 81.

v. 1239. Ἐν ἡμῖν usu Homerico dictum.

v. 1240. Γυναικὸς δικαί: v. supra v. 360. Al. conj. ἄν ἀμῖν pro ἐν ἀμί.

v. 1242. Ἰὼ πάρανους Ἑλένα —. Hemichorium inscripsimus propter alterum hemichorium a Codd. notatum v. 1309. sqq., cui ut responderet, magnam post verba Νῦν δὲ τελείαν lacunam indicarunt. Facile utrumque hemichorium in tres partes dividitur sententiarum terminis notatas. Et alterius hemichorii prima et altera pars syzygiis anapaesticis constat, quae etiam huic intermixtae sunt, sed sicut in antecedentibus liberiore quadam ratione; ut cautio sit, ne omnino dimetronum anapaesticorum systemata describamus. — Νῦν δὲ τελείαν —. *nunc autem nobilem et praeclaram animam demessuisti ob sanguinem ac caedem Iphigeniae non expiabilem: quippe quae prius inimicitiae argumentum in aedibus fuit, domitrix viri perni-*

Digitized by Google

pernicies. Τελεία φρήν utrum h. l. *nobilis ac perfecta* sit an *conjugalis* aut *herilis* dubitari licet per ea quae nuper disseruit Doederl. in Lect. Homer. Spec. III. Cf. supra v. 105. ἐκτελέσαι, infra v. 1280. τέλεον. — ἐκπυθίσω, sic δρέψασθαι αἷμα S. c. Th. 718. Respicit h. l. poëta ad v. 830., sicut in sqq. ad 139. sq. et 1165. — Οἰζύν vulg., quod in οἰζύς mutarunt invitis etiam numeris. Diximus de hac similibusque formis in not. ad Suppl. et Pers. (n. ad v. 84.). At ἐράσμιος quid significat? Blomfieldium ut *valde noxia* interpretantem reprehendit auctor Rew. vertens *valde aedificata* ut ἐεδμήτος, εὔδμητος inque memoriam revocans simili metaphora dicta νεκρῶν πέκτονας ὄρας ἐρημώσαν, καλλίστυργον Σοφίαν (quod, ap. Aristoph. Nub. 1024., conferri potest cum ὑφίστυργοι ἐλπίδες in Suppl.). — Num ἔρως, ἔρως δμώτειρ' ἀνδ.? — Comma quod nos post ἔρως ponendum censemus, Blomf. post ἐράσμιος posuit, pro qua voce ἐρεσμιητός substituere vult, quamquam ἐράσμιος explicari possit *a contentione aedificata.* Idem in Gloss. πολύμναστον ἔρον de contentione ob Helenam inter procos intelligi vult.

v. 1251. Ἀξύστατον, *incompositus, inconditus, discors.* — Zon. ἀξύστατον· οὐ συνεστῶτα, οὐδὲ κυκηθὸν ἀλλ' ὀρθόν: quae in hunc certe locum non cadunt. Vossius: „äufserster Jammer", Humb.: „nie heilende Leiden". Claus. *incomparabilis.*

v. 1252. Δαῖμον ὃς ἐμπίτνεις —; *Daemon, qui incidis in aedes et in geminos Tantalidas et vehementiam consentientem mulierum animum meum pungentem excitas!* Non male Both. ἐσοφίσαο, si metrum ferret. — ἐκ γυναικῶν, ut Choeph. 417. ἐκ μαστῶν θυμός, al.

v. 1255. Per numeros, etiam per sensum, in stroph. βίον emitti licere credas. Alii malunt credere vocem h. l. excidisse, ut δόμους: quod quomodo facile excidere potuerit, non video. Propter varietatem lectionis (σταθεὶς ἐννόμως) et propter Schol. etiam difficilius, quid exciderit, conjicitur. Atque σταθεὶς ἐννόμως non multum abest, quin omnino restituenda censeam.

v. 1256. sqq.: *Nunc correxisti oris sententiam tri-*

Digitized by Google

plicem dnumvirum hujus gentis accusans: ab illo enim libido sanguinis lambendi nixa olitur, priusquam cessavit vetus calamitas, recens sanguis effunditur. Quid πρόσχημα significet, coll. c. Choeph. fin. sequentia docent; origo autem vocis obscura, fort. καχύς. Vide tamen conjecturam meam subscriptam. Solger.: „den ungeheuren Dämon dieses Geschlechts" cujus explicationes vel maxime conferendae in Nachgel. Schr. II. p. 665. Deinde vulgo νείρει, quod nihil est; scitum νάρκᾳ, quod tamen longius recedit a MSS.; igitur fuse *νείμει* cll. not. ad v. 1425. Tum *νέος ἰχώρ*. Ἰχὼρ *αἷμα μετασυμβεβηκός, ἕλκους*, cll. Schol. ad Hom. Il. IV. 340.

v. 1262. sqq. Ἡ *μέγαν οἴκοις σοῖς δαίμονα* —. Difficile saepe, causas explicare cur inter plures conjecturas a sensu aeque probabiles haec vel illa ceteris praestare videatur maxime si numerorum rationes aut aurium judicium sequimur. Ut hoc loco cur improbaverimus ab aliis mutatum *εἴ* in antistr. in *ἐσοί* vel *ἥδρα* (– ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑...) et *σοῖς* (pro vulg. *νοῦσόν*) interea scripserimus, causam in sensu quodam positam fuisse fatemur; neque negamus tamen pro *οἴκοις σοῖς* propter metrum antistrophicum non plane congruens et propter *καὶ* (βαρύμενον) nos potius adjectivum desiderare mensurae choriambicae vel dijambicae, cujus prior pars sit *οἰκο..* (et finis δα) quo proxime ad librorum lectionem accedat. — Post *φάτις* interpunctionem deleverim: nam constructio ea est, quam supra saepius explicuimus: cf. Bernh. W. S. p. 121. Deinde *διαὶ Διὸς* — arctius cum antaced. *ἀνηῶς τύχας ἀποῤῥέοντον* conjungendum et colon post *ἀποῤῥέοντον* in comma mutandum videbatur. — *Διαὶ Διὸς* ut supra saepius *διὰ γυναικός*: conf. not. ad v. 1241. — *Τί γὰρ βροτοῖς ἄνευ Διὸς τελεῖται* —: cf. Suppl. 824. *τί δ' ἄνευ σέθεν ξυναοῖα τέλεια ἔστιν.*

v. 1269. sq. Κεῖσαι — *ἐκπνέων*. Ἐκπνέων bisyllabum quin habeam nihil dubito, quamvis quae alias synizesis genera probavi, nunc magnam partem improbanda ducam. Deinde in sqq. recte *κοίταν νέαν* ἀν ad *κεῖσαι* pertinere Well. statuit; sed eo non prohibetur, quin colon post *ἐκπνέων* ponatur. Sunt autem hae strophae ut aliae

Digitized by Google

(Sept. c. Th. 854.) sententia non nimium sejunctae. Supra v. 185.

v. 1273. sqq. Αὐχεῖς εἶναι —: *jactas meum esse hoc facinus; sed ne dicas Agamemnonis me esse conjugem: indutus enim specie uxoris hujus mortui vetus truculentus vindex daemon Atrei, dirae coenae praebitoris hunc punivit adultum pro junioribus mactans.* Haec in excusationem caedis prudens Clytaemnestra. — Victorius post ἐπιλεχθῆς aliquid excidisse ratus est; alii propter antistropham quam statuunt v. 1292. sqq. adeo versus duos intermissos esse sibi persuaserunt.

v. 1281. sq. Ὡς μὲν ἀναίτιος εἶ —: *te hujus caedis insontem esse quis testis erit? ubi? ubi? paternus tamen daemon vindicans adjutor esse potuit: adigitur enim cognatis sanguinis fluminibus niger Mars: quocunque autem progreditur, subpeditabit* (i. e. copiam faciet), s. πάχνὸν πουρσβόρῳ (ut eo progrediens vel nativoro (ut Thyestae) frigus sit incussurus), quod vult etiam auctor *Rev. of Blomf. Agam.* dicens metaphoricum esse πάχνα, ut πεπνουμένη Choeph. 80, πεπνοῦται Homer. Iliad. p. 112. et Hesiod. Ἔργ. κ. Ἡμερ. 357. citansque Eustathii haec: τὸ δὲ πεπνοῦται ἦτοι πεῖται μὲν καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, ἐν τῷ ἐπάχνωσε φίλον ἦτορ, δηλοῖ δὲ τὸ πυκνοῦται, καὶ οἷον πέπηγνται τῇ λύπῃ, ἐπεὶ καί ἡ πάχνη δρόσος ἐστὶ πεπυκνωμένη καὶ πεπηγμένη ἢ καὶ ἄλλως πεπνοῦσθαι ἀντὶ τοῦ ψύχεσθαι. Εἰώθασι δὲ οἱ παλαιοὶ ψυχρὰ λέγειν τὰ ἀήθη. Alii probant πάχνα πουρσβόρῳ. — v. 1281. tanquam ad numeros enervandos pro εἶ ob strophicum vs. alii ἦσθα, alii ἐσσί conjecerunt. Sed vide not. ad v. 1262. — Deinde v. 1282. πῶς πῶς pro ea quam siculam credunt voce duplice πῶ in marg. Ask. invenit Buttlerus recepitque Blomfieldius. — Μέλας Ἄρης (alii conj. μέλεος): cf. supra v. 357. Both. post μαρτυρ. delet interrogationis signum, ut duplex interrogatio conjuncta sit.

v. 1292. sqq. Οὔτε dixit Clytaemnestra tanquam in seq., ubi οὐδὲ γάρ —, alterum οὔτε additura. Alii corrigunt οὐκ. Deinde post ἔφηκ' volunt interrogationis signum poni, quod ego non assentior, quia haec mihi Clytaemnestra acerbissima ironia, ut alia, pronuntiasse videtur, exem-

Digitized by Google

pli gratia illa v. 1323. seqq. — De numeris Lachm. l. l. p. 29 et 81. — Verto: *Utique non indignam arbitror mortem huic contigisse: non enim is quidem dolosam cladem aedibus intulit. Imo meam ex ipso partam filiam, multum defletam Iphigeniam, qui haud indigne tractavit, haud indigna passus ne quidquam apud inferos glorietur cum gladio inflicta morte poenas luerit rerum, quarum primus exstitit auctor.*

v. 1294. Pro δολέαν alii δούλιον cll. Choeph. 74. scribendum putant. Supra δολίῳ μόρῳ.

v. 1297. Vulg. πολυκλαυτόν τ' nulla correctione tentandum. Nam non rarum fit ut oppositio adjungatur per particulas *copulantes:* Suppl. (43.) 54. 695.; statim v. 1354.; quamquam tum potius *et quidem,* sicut καὶ saepius, significat; quo pertinet magna pars exemplorum in Animadv. d'Orvill. ad Charit. p. 455., Adnot. Elmsl. ad Eur. Med. 940. Cf. not. n. ad 1354., supr. not. ad v. 477. Recte Eurip. Hec. 79. ἄγκυρά τ'. Sic latini *que* usurpant: Liv. 11. XLII. *largitiones temeritatisque invitamenta,* ad quem locum alia exempla congesserunt Drakenb. et Rupert. idem in particulas *et, ac* cadere docentes. — Tum MSS. ἀνάξια, quam lectionem alia ac sensus postulat versuum descriptione tueri nolo, praesertim quum pateat unde syllaba ὰν exorta sit, et in oratione acerbam ironiam inesse mihi persuasum sit: cf. n. ad v. 1421.

v. 1302. sq. Jungenda εὐπάλαμον μέριμναν ὅπα τράπωμαι: i. e. ὅπ. τραπ. (ὅπα τρ. Elmsl. n. ad E. Heracl. 594., cf. Wex. ad Ant. 43.) μέριμναν ὥστε γίνεσθαι εὐπάλαμον. De versuum horum genere satis dictum est supra n. ad v. 333. sq. Est autem εὐπάλαμος oppositum voci ἀπάλαμνος quo sensu ea posita Hom. Il. v. 597. al. — In vulg. Δίκη videtur appositum habere Μοῖρα et utriusque praedicatum esse θηγάνει. An Δίκης ἔπι —?

Mich schreckt des Platzregens hausserschütterndes
Gekrach mit Blutguss; denn ausgetropft hat's.
Ihr Racheschwert zu andern Graunthaten wetzt
An anderm Wetzgestein die Möra.

Oratio spectat ad Orestem.

v. 1309. sqq. Summa pietas et caritas senum erga

Digitized by Google

Agamemnonem hinc elucet. Ante Τίς δ' ἐπιτύμβιος in MSS. Ἠιχόριον inscriptum, quo indicatur a singulis chori partibus haec a v. 1309—1318. recitata esse, unde colligitur etiam de illis v. 1242. sqq. id posse contendi. Ἐπιτύμβιος αἶνος ἰάπτων non mutanda in ἐπιτύμβιον αἶνον ut volunt post Stanlejum, Schütz., Blomf., etiam Bernh. W. S. p. 108. Nam egregie, licet audacter dictus ipse ἐπιτύμβιος αἶνος ἰάπτων πονεῖν. Alibi homines dicuntur ἰάπτειν ὀρχήματα; alia. Melius illustratur praepositionis ἐπὶ c. d. hic usus in Wiss. Synt. p. 249.

v. 1323. sqq. Orationis acerbam contumeliam nemo non intelligit. Hinc ipse Chorus statim Ὄνειδος ἥκει τόδ' —.

v. 1328. sqq. Ὄνειδος —: *contumelia contumeliam excipit. Difficiles vero sunt hae res dijudicatu*, vel, *gravi certamine dirimentur. Ferentem enim fert alter* (sc. φέρων, vide n. ad v. 1334.), *luit qui interfecit.* (Sic partic. ὁ δρῶν, „der Thäter" in Soph. Antig. frequentatum). *Manet vero in aeternum manente Jove hoc ut patiatur qui fecit.* Φέρειν, ferre, praedas agere: φέρειν καὶ ἄγειν. Cl. subj. putat ὀνείδη. Supplendum φέρων, brachylogia, cujus exempla praeter alios Bernh. W. S. p. 455. congessit. Tum ἐν χρόνῳ, quod alii ad παθεῖν referunt conferentes ἐν μέρει similiter interjectum v. 279., nescio non ad μίμνοντος quoque pertineat: cf. not. ad v. 504. Μίμνει autem absolute quodammodo positum ut supra v. 477. ἠβᾷ et statim 1334. κεκόλληται, et Soph. El. 495. μ' ἔχει, al. Reisig. Comment. Crit. in S. Oed. C. p. 242. — Παθεῖν τὸν ἔρξαντα: Choeph. 311. δράσαντα παθεῖν τριγέρων μῦθος. Tum post θέσμιον alii interpungunt sequentia vertentes: *quis prolem cui exsecratio imminet, ejiciet homo? Illaqueatum est genus perniciei.* Scilicet pro vulg. ᾧ̓ον Hermannus scribi jussit ἀραῖον. Alii θεσμίων malunt: *legitimis e domibus*; quod si ἀραῖον probatur propter metrum, illud non minus probari debet propter sensum. Equidem statuerim nihil corrigendum, et syllabam potius ante ᾧ̓ον omissam conjectura esse inveniendam. Nam Τίς — ᾧ̓ον, τίς — ἄμεινον pariter atque οὐ ᾧ̓ον, οὐκ ἄμεινον cet. vere graecae dictiones sunt, quarum magnam partem jam affert Bernh. W.

Digitized by Google

S. p. 433. Nisi vero nihil h. v. excidit, quod numerorum ejus vere Aeschyleorum ratio docet, et in strophico versu, omnino mendoso, nam θήγει vulg. legitur, mendum latet.

v. 1334. Κεκόλληται γένος προσάψαι scil. γένους (nisi mavis recipere: *ut in se cohaereat*): *constitutum est ut gens adtingat gentem*, h. e. successione continuatus gens gentisque fortuna. Ceterum monuisse sufficit, facile haec ad politicas quae tunc erant rationes referri posse.

v. 1335. sqq. Sic vulgo. Vossius sec. Schütz. — χρησμὸς: „Ein traf er auf den wahrhaft, des Geschicks Ausspruch." Alii ἐνέβης, eodem sensu quam quo vulg., si ἐνέβη quoque habet pro subjecto Chorum, non πρᾶγμά τι. Quapropter nihil muto: si quidem a Choro jam aversa haec Clytaemnestra loquitur. — Nostram his confirmari crediderim loci antec. explicationem. Et pertinent Chori dicta ad Orestem: cf. v. 1415. sqq., supra v. 1218. sq. 1261. Clytaemnestra vero: *ego vero volo daemoni Clisthenidarum jurejurando dato haec quidem ferre quamvis toleratu difficilia. Quod autem reliquum, migrans ex hisce aedibus aliam velim familiam conterat mortuis propinquorum caedibus. Bonorum vero etiamsi parvam partem possideam, omnino sufficit si modo mihi contigerit, hisce ut insaniam mutuarum caedium aedibus expellam.* Dativum δαίμονι jam explicuimus nota ad v. 471. Ejusdem generis dativus Soph. Oed. C. θεαῖς (ἀμφιπολῶν) νυμφαίας, ut ἱστάναι τινι χόρους (— Νύμφαις, Aristoph. Nub. 272.) et Hom. Il. VII. 314. τοῖσι: *in gratiam eorum*, al.

v. 1343. scripsi τῶνδ' pro vulg. μοι δ'; id propius ad libros MSS. accedit quam μοι γ' quod aliis probatum est. Recte ii autem v. 1339. ὅ δὲ λ., *quod reliquum est.* Sic ὅ Eur. Iph. Aul. 468., Suppl. 163., Hec. 13. coll. not. Pors. — Ceterum Bothius qui ἐς τόνδ' ἐνέβης — hoc de Oreste vere vaticinatum esse Chorum interpretatur, τάδε μὲν στεργ. restitutionem Orestis Clytaemnestram ait aequo animo ferre velle.

v. 1346. sqq. Accedit Aegisthus magna armatorum satellitum caterva stipatus: v. 1419. Quem ea arte imperium terrae occupantem videntes Athenienses non poterant

Digitized by Google

non Pisistrati meminisse: cuius admonebantur etiam oratione. Herod. 1. 59. sqq. — Φαίην ἄν κ. ἄδη νῦν βροτ. τιμα ὁρους θεοὺς — conferende cum illis v. 318. sqq. Οὐκ ἔφα τις θεοὺς βροτῶν cet. — Πῆς ἄχη mala mortalium ex injuriis. Alii ἄγη scribendum censent. Bene Humb.:

Die Götter schaun auf dieses Erde Weh herab.

Item κείμεσθ' φίλως ἐμοὶ —

zur Freude mir gesunken schaut diesen Mann,
den listgen Frevel büßen sehmen, der Vaterhand.

Αὐτοῦ τ' ἀδελφὸν: *et fratrem quidem adeo suum*: vide not. ad v. 1297., unde apparebit quid statuendum sit de Eur. Med. 940. (Elmsl.) et Androm. 25, aliisque locis ubi γε scribi jubet Herm. (Adnot. ad Med. ab Elmslej. edit. v. 940.) et δὲ Elmsl. Neque αὐτοῦ omnino falsum esse confirmaverim: est ea autem quaestio subtilior quam qua hoc loco defungi possimus. — Ἀμφίλεκτος ὢν κράτει: „im Streite begriffen wegen der Herrschaft". Aeschylus aliam quam vulgo fabulam tradit nescio an antiquiorem. Certe quae sequuntur a vulgata traditione non minus discrepantia, antiquioris et rudioris aevi esse quis neget? Adeo suum ipsius progeniem exsecratur irae impotens barbarus. Et jam saepius monui hos barbarici aevi mores, quibus dii ipsi recentem Graeciam exuerint, sedulo Aeschylum tragoediarum fecisse argumenta. —

v. 1359. Αὐτοῦ, „selbst dort", quam vim habeat, declarant subsequentia ξένια —. Non male in Farn. ξενίᾳ. — Προθύμως μᾶλλον ἢ φίλως: „eifrig mehr denn liebevoll (freundgesinnt)" interpretes nostrates. Κρεουργὸν ἦμαρ —: *festum diem carnibus apponendis celebrare simulans.* Cf. n. ad v. 1026., Hom. Od. σ'. 140.

v. 1363. sqq. Τὰ μὲν ποδήρη καὶ χερῶν ἄκρους κτένας —: Cf. Herod. 1. 119. de epulis ab Astyage Harpago appositis: „Ἀστυάγης — σφάξας αὐτὸν καὶ κατὰ μέλεα διελὼν — εὖτμητα δὲ ποιησάμενος — Ἁρπάγῳ — πλὴν κεφαλῆς τε καὶ ἄκρων χειρῶν τε καὶ ποδῶν τ' ἄλλα πάντα· ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκειτο ἐπὶ κανέῳ κατακεκαλυμμένα cet." Et haec postrema contineri hoc versu ἔδρυπτ' ἄνωθεν — facile qui-

Digitized by Google

dem tibi persuadeas eum facillime ἔρυτ' mutetur in ἐκρυτ': hinc Vossius:

Doch erst die Plattfüfs' und der Hände Auszackungen
Verberg er abwärts einem Kästlein eingelegt.

Et conjecturis restituendus sensus fere omnibus visus est. Nolo autem omnes conjecturas h. l. referre, inter quas ea maxime, qua καθημένοις scribitur, mihi probatur. Tum autem post hoc vocabulum interpungendum et in seqq. ἄσημ' ὧδε scribendum est, quo aliud significetur verborum seq. subjectum. Ἔρυτ' autem quo minus mutem, prohibeor loco Harpocrat. Ἐνέρυτα· ψαμοὶ ἦσαν ὕπερ βεβρεγμένοι, οὓς ἐποίουν εἰς σκάφην ἄρτους διαθρύπτοντες καὶ φακὴν ἐπικεδάσαντες, unde etiam (ἔρυτ') ἄνωθεν lucem aliquam accipit. At si vulgatam lectionem retinemus, horum certe verborum non difficilior explicatio, et apparet ex μὲν (τὰ μὲν) et δὲ (ἄσημα δὲ) haec ad unum subjectum pertinere, et ad id quidem unde omnis narratio exorsa est v. 1356. Igitur interjectis his ἔφυσα δὲ — κρεῶν, repetitur mente πλήμμυρι Θυέστης, *qui pedes quidem ac manuum pectines in vinum aut jus concidebat seorsum assidens* vel *pro sua parte appositos: ea vero istorum quae internosci non poterant, ignarus statim sumens comedit cibum generi haud salutarem.* Discernuntur itaque, ut apud Herodotum membra faciliora cognitu, summi pedes ac manus ab ceteris. Illa Thyestes parum intuitus comminuit in jure seu vino immersitque haec autem comedit. Cf. etiam Pind. Ol. I, 40 sqq. Ἀνδρακὰς, quod Hesychius κατ' ἄνδρα ἕνα ἕκαστον interpretatur, aptius explicat glossator in Farn. καθ' ἑαυτὸν, *pro sua parte.* — Ἄνωθεν καθ. *desuper collocatas.* Superius assidens Atreus, Both. inquit, h. e. ad superiorem partem mensae, qui locus erat convivatoris, seorsim devoravit manum —, Thyestae autem ἄσημα dividi jussit, i. e. ea membra, quae agnosci non possent, quae ille imprudenter comedit. — Pro ὡς ὁρᾷς idem ὡς ὑρὸς scribi jubet.

v. 1367. sqq. Κἄπειτ' ἐπιγνοὺς — ; *Et postea quum cognovisset facinus nefarium, ejulavit reciditque caedem evomens et sortem intolerabilem Pelopidis imprecatur scelestam injuriam coenae jure exsecrans, ut*

Digitized by Google

sic pereat tota gens Phlisthenis — Num in vulgata lect. ἔρων lateat ὀρῶν an ἐμῶν non dubito. Δάκτισμα δείπνου Buttlerus et Musgravius interpretantur de mensa inter cadendum a Thyesta una cum exsecratione eversa, Blomfieldius autem de cibo vomitum excitante, comparantes Ovid. VI. 660. sqq. de Tereo narrata, et Both. v. 1368. conj. ἔρῳ (desiderio filiorum nactatorum); quibus non assentio: cf. v. 325., Lycophr. 137. λάξας προσέξου . . . . . .

v. 1371. Vulg. ὀλέσθη, gl. in Farn. ἀπώλετο, vide num tueri possis.

v. 1374. Emp. conj. ὅστα μ' ἔλιπε πάλαι.

v. 1376. Ἡ Δίκη κατάγαγεν: Sept. c. Th. v. 397. Δίκη — κάρτα νιν προστέλλεται, supra v. 747. ἐς δῶμ' ἄελπτον ὡς ἄν ἡγῆται Δίκη.

v. 1380. Ἰδόντα, duriuscule. Farn. ἰδόντι puto ex correctione. Cf. quae diximus supra not. ad v. 26.

v. 1381. sqq. Αἶγισθ', ὑβρίζειν —: *Aegisthe, ferociam in malis haud laudo. Tu igitur hunc virum sponte tua te occidisse dicis et solum miserandam hanc caedem machinatum esse: nego evitaturum esse in judicio tuum caput a populo jactatas, certo scito, cum lapidatione diras.* Justam in his orationis compagem desiderantes post versum 1382. versum excidisse putant. Mihi haec sic pronuntiata videntur senum, tanquam rei capitalis judicum, nam populi personam sustinent, gravitatis ac severitatis esse. Confitetur crimen reus duobus versibus: respondet de jure Chorus duobus versibus. — Ὑβρίζειν ἐν κακοῖς —: Soph. Aj. οὐδ' αὖ τοιαύτην γλώσσαν ἐν κακοῦς φιλῶ, et 1142. ἐν κακοῖς ὕβριζε, Soph. Oed. C. 592. θυμὸς ἐν κακοῖς οὐ ξύμφορον, cf. Eur. Suppl. 463. — Vulg. τόνδ' ἔφης non omnino repudiandum. — Ἔποικτον gl. in Farn. ἄξιον οἴκτου. Al. conj. ἐπακτὸν s. ἔποικον. — Λευσίμους ἄρας: supra v. 917. λείσιμον θύμια, ubi alia adnotavi, quibus adjungas Soph. Aj. 254. λεβόλευστον ἄρην, Eur. Ion. 1240. θανάσιμον λεύσιμον ἄτην, al.

v. 1386. sq. Σὺ ταῦτα φωνεῖς νεαρέᾳ κρόκῃ μ. —: cf. Spanhemiana et Schol. *Errant igitur,* Blomf. inquit, *senes* παλάμιοι, *Aegisthus et Clytaemnestra* ζυγῖται,

Digitized by Google

Agamemnio σωφρονέστης. Quanto simplicius Scholiastes! — Κρατούντων τῶν, h. e. τούτων τῶν κρατούντων s. κρατ. τῶνδε: cf. not. ad Pers. 431. (Soph. Oed. C. 742). — Σωφρονεῖν εἰρημένον: gl. in Farn. προστάγμὰν αὐτῷ, *qui sapere jussus sis*: cf. Bernh. W. S. p. 471.

v. 1390. sq. Δεσμὸς δὲ καὶ τὸ γῆρας —: *senectutem quoque vincula et jejuniae angores praestantissimae mentis medicae docere* (docent); *quod quum intelligendi potestatem habeas nonne intelligis?* Adversum stimulum ne calcitres, μὴ κῆρας μογῆς vulgo; at rectius κραίνας tamen conjecit Person., nam κραίνω Schol. MS. Gotting. ad Pindar. Pyth. II. fin. Ceterum conf. not. Elmsl. ad Eur. Bacch. 494. et Spanh.

v. 1394. sq. Γύναι, σὺ τοὺς ἥκοντάς —: *mulier, tu, illius e bello nuper reversi domus custos, lectum viri polluisti juxta ac viro duci hanc machinata es mortem?* Quia hoc loco interrogationis signum exstat, etiam v. 1383. post φόνον id locum habere, debere credideris. Aegistho; non Clytaemnestrae haec esse statuens Humb. sic vertit:

Du Weib, dulden dem eben Wiederkehrenden
Vom Kampfe schlau auflauernd cet.

Similiter Vossius:

Weibling, du diesem, der vom Kampf jüngst wiederkam,
Haushüter cet.

Et Clytaemnestram a scena discessisse et post Aegisthi altercationem rediisse v. 1423., ejus rei causas me latere fateor. Videtur de ea re etiam Blomfieldius dubitasse, qui ad v. 1386. (1607) annotavit haec: *vide an non haec* ῥῆσις *ad Clytaemnestram pertineat.* Deinde οἰκουρὸς de mulieribus dici solet. Accusat. τοὺς ἥκοντας ab ea voce pendere (secundum ea, quae notavimus ad v. 103.) vix crediderim, neque tamen conjecturam τοῦδ' ἥκοντος probaverim. Ἅμα ad participium pertinere facilius assentio (secundum exempla ad h. l. a Blomfield. et ad Plat. Phileb. c. 106. a Stallb. laudata); at vide num omnino fieri non possit, ut construatur σὺ τοὺς ἥκοντας — ἅμα οἰκουρὸς εὐνὴν ἀνδρὸς αἰσχύνουσ' —, ubi ἅμα ut latinorum *juxta* conjunctionis vim habeat. Ceterum si contendimus Clytaem-

Digitized by Google

nostrae orationem in prioribus, quibus se ipsius caedis reum confitetur, deinde Aegisthi (v. 1373.) κἀμοὶ — φόνου βαφεύς, cum v. 1403 sqq. et 1412 sqq., videntur quidem ea sic esse intelligenda, ut putandus sit, Aegisthus consilium caedis dolosum Agamemnoni struxisse, et Clytaemnestra caedem ipsam patrasse. At quamquam solum τὸ βουλεῦσαι φόνον pertinet ad Aegisthum, cum conjunctum τὸ κρανεῖν et τὸ βουλεῦσαι v. 1382 et 1383. ei tribuatur: h. l. verba ἐβούλευσας μόρον possunt ad Clytaemnestram pertinere. Vide praeterea, quid faciat v. 1405 et 1413. Denique cur et αἰσχύνουσ' τοὺς θρόνους οἰκουρὸς, non τὸν θρόνον οἰκ. poëta dixerit, demonstrandum foret. Haec velim considerent, qui ea ad Aegisthum pertinere volunt. Secundum nostram autem opinionem crimini opponitur Clytaemnestrae h. l., quod caede Agamemnonis ducis simul exercitum ejus victorem dedecore affecit, et utpote conjux foedus conjugale violavit. Et hoc adulterii crimen simul ad Aegisthum pertinebat; quo fit, ut ipse armis ac satellitibus fretus respondere pergat et minas addat. Summa arte autem Aeschylus instituit hoc, ut Clytaemnestra tantisper taceat animumque minutum, placabilemque oratione sua in fine fabulae ostendat. Ea est enim humani, maxime muliebris, natura animi, ut cum facto aliquo deferbuerit ira, tam placidus sit, et factum nolit. Deinde is ejus animus est in Choephorarum initio, et auctus adeo angore et sollicitudine. Igitur etiam eam ob rem id recte sic instituit Aeschylus.

v. 1397. sqq. Καὶ ταῦτα τἄπη —: sunt haec minantis. Similia Eurip. Hipp. 885. κακῶν ἀρχηγὸν ἐκφαίνεις λόγον. — Ὀρφεῖ δὲ γλ. — ὁ μὲν γὰρ ἦγε —: cf. Eurip. 560 sq. ἔνθα πόθ' Ὀρφεὺς κιθαρίζων σύναγεν δένδρεα Μούσους, σύναγεν θῆρας ἀγρώστας. — ἀπὸ φθογγῆς χ., ἀπὸ ut alibi ἐκ, v. 1253., quae praepositiones omnino similem usum habent. Σὺ δ' ἐξορίνας —: *tu vero mansuetis utique ululatibus excitans abripieris.* ἠπίοις ὀλάγμασιν oxymoron quoddam cf. Alb. Hesych. I. p. 475. Alii conj. ἠπίοις. Vid. Gl. Farn., atque Both. ἠπίους: stultos excitans ad seditionem. — ἄξῃ passivi sensu (cf. n. ad v. 1071).

v. 1402. sq. Ὡς δὴ σύ μοι τυρ. —: „wie woll-

Digitized by Google

test du denn wol —", (quasi scilicet;) cf. Seidl. ad Eur. Iph. T. 1304. Ὅς οὐκ, sic posita negatio Soph. Oed. C. 277. καὶ μὴ θεοὺς σιγῶντες —. De cumulatis negationibus, seu potius post parenthesin repetitis nonnihil diximus supra. — Pro Clyt. loquentem Aegisthum tandem respicit Chorus.

v. 1405. sq. Τὸ γὰρ δολῶσαι —. Verto:

Der List Ausführung war dem Weibe ja gemäfs,
Ich war verdächtig, der ich Feind aus alter Zeit:
Nun aber will ich's unternehmen mit den Gütern hier
Des Manns zu herrschen cet.

Τὸ γὰρ δολῶσαι —, consentaneum quidem fuit, ut mulier insidias meditaretur, ego autem caedem perficerem; sed ego coram Agamemnone apparere non poteram propter veteres inimicitias suspectus. Nunc autem occisi ejus opibus instructus imperium civitatis suscipio, et dicto non audientem ζεύξω βαρείαις scil. ζεύγλαις s. σείραις; cf. not. ad v. 857.; ὡς (suppl.) οὔτι μὴ (cf. not. n. ad S. c. Th. v. 37. 38.) σ. — Vulgo post 1405. lacunam statuunt, quod necessarium esse non video, neque si comma, quod post παλαιγενής posuere Vict. et Cant., retinetur, haec ἐκ τῶν δὲ τοῦδε χρ. omnino abhorrere a justa serie assentio; et in Vict. et Cant. ibi ἐκ τῶνδε τοῦδε —. Sic etiam in Farn. ubi post ἐχθρὸς punctum positum est. — Οὔτι μὴ σειραφόρον κριὸς πῶλον: Voss.: „als ein nicht gleichziehendes Gerstkeckes Rüfslein". Et gl. Farn. κριὸς ὢν τα; πίσυρα ταῖς κριθαῖς. cf. supr. n. ad v. 677. — ἀλλ' ὁ δυσφιλὴς σκότῳ (vulg. κότῳ) cet. Conjungenda σκότῳ ξύνοικος, et σκότος de carceris tenebris dictum est.

v. 1412. sq. Τί δὴ τὸν ἄνδρα —: *cur tandem ex animi imbecillitate non ipse hunc virum interemisti? sed occidit eum foemina quae erit terrae deorumque inquilinorum piaculum. Verum Orestes alicubi vivit ut huc reversus prospera fortuna victor amborum et interfector exsistat.* Sic si legitur ἀλλά νιν γυνή; quamquam cohaerentia horum cum antecedentibus non minus obscura. Sed vulgo ἀλλὰ σὺν, γυνὴ, unde antecedens αὐτὸς significationem accipit *solus*. Quam lectionem vulgat. confirmat quidem gl. in Farn., loc. Thucyd. 111, 13. μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν —,

Digitized by Google

aliique ubi praepositio σὺν adverbii locum tenet, ut ap. Homer. ξὺν δύο ἐρχομένω. Comma, quod grammatici nescio cujus diligentia posuit post ἀλλὰ σὺν, omittamus. Etiam verba χώρας μέσυμα καὶ Θ. ἐγχ., praeterquam quod post ἔχειν interrogationis signum statuunt, non omnes eodem modo interpretantur. Postremo quod post φανεὶς exstat interrogationis signum, id exclamationis est. Sunt qui hoc signum post φάος ponunt: ut Humb., qui sic: „Es schaut Orestes wohl noch wo das Licht?" Scilicet propter ἆρα. At confer talia exempla ut Soph. Oed. C. 408. 9. Elmslej.

Οὐκ ἆρ' ἐμοῦ γε μὴ ψαύσωσίν ποτε.
Ἔσται ποτ' ἆρα τοῦτο Καδμείοις βάρος.

v. 1416. sqq. Ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς —. Verto:

Nun da solches Wort und Thun dir gut scheint, sollst sogleich du sehn!
Auf denn, werthe Kriegsgenossen, auf, nicht fern ist mehr der Kampf.
Auf denn, jeder halte flugs die Hand am Schwerte kampfbereit!

De δοκεῖν sic posito diximus n. ad v. 16. Cf. Soph. Oed. C. 877. εἰ τάδε δοκεῖς τελεῖν. ΚΡ. δοκῶ. Recte hos versus Stanlejus Aegistho continuat et v. 1421. Choro, et 1422. Aegistho tribuit. Alii id fieri posse negantes Hermanno auctore vers. 1419. et 1420. Choro tribuunt, inter quos Aegisthi versum excidisse statuunt, et versum 1421. Aegisthi, v. 1422. Chori esse volunt: quorum rationes probare non possum. Nam quod Well. assentit, sensum aperte Stanleji distributioni repugnare, verum esse negabis si Aegisthum senseris ex more satellitibus stipatum per eosque Choro ista populi tanquam universi nomine et auctoritate minitanti vim inferre paratum esse. Quod autem dicit versuum responsionem non pati tres versus Aegistho tribui, id quam incertum sit statim ex distributione versuum inde a v. 1431. sq. cognosci potest: nisi rectius existimas v. 1420. et 1421. conj. Chori esse. Bamb. censet trinos choreutas deinceps h. l. singulos versus recitare ut v. 1419, 20, 21. — Ceterum his quoque Aegisthus Pisistrati rationes refert.

Digitized by Google

v. 1422. δεχόμενός λέγεις θανεῖν σε —. Fortasse δέχεσθαι h. l. sensu gladiatorio, quo jam ap. Homerum positum reperitur, ut Il. V. 227. 228. Voss.: „Gelte dies dein Wort vom Tode". Herm. ad Soph. Aj. 1061. — τὴν τύχην δ' ἐρούμεθα. Conj. ἁλούμεθα s. αἱρούμεθα cll. Choeph. 925. s. ἐρώμεθα. Adjeci θερισούμεθα propter v. 1424. aut πειρώμεθα cll. v. 1432. Nam πειρᾶσθαι cum accus Eur. Troad. 979., Pind. Pyth. 11. 62., Thucyd. 1. 71. Potest etiam τῇ τύχῃ scribi.

v. 1424. sqq. Versus mendosi. Primum pro vulg. δύστηνον ὁ ἔρως Schützii conjecturam δύστηνον θέρος recepi; quamquam offendor antecedente κἀλλὰ. Praestat ea tamen cll. Eur. In. ap. Stob. XLIII. ἔπειτ' ἀμᾶσθε τῶνδε δύστηνον θέρος et Blomfieldianae (ex Eurip. Bacch. 1314.) ἐξήμησα κάλλιστον θέρος et meae δύστηνος δ' ἔρις. Admonet autem is locus illius admodum vexati Soph. Oed. C. v. 367. sqq., ubi non mutanda lectio πρὶν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἦν ἔρις, certe non propter sq. v. 379. εἰσῆλθε — ἔρις καινή: imo his ipsis verbis declaratur, isto loco esse ἔριν ἀγαθὴν intelligendam. — v. 1425. Vulg. ἡματώμεθα („nicht mit Blut seien wir befleckt!") non omnino falsum judico: cf. Buttm. §. 98. Anm. 15. c. Bernh. W. S. p. 379. — v. 1426. Vulg. στείχετε δ' οἱ γέροντες πρ. δομ. πεπρωμένους τούσδε ita correxerunt, ut τούσδε in fine abjecto scriberent στείχετ' ἤδη δ', οἱ γέροντες, πρ. δόμους, πεπρωμένους, vel στείχεθ' ὑμεῖς, οἱ γερ. vel στείχεθ' οἱ γέροντες ἤδη —. At vereor τούσδε abjicere quod tantummodo loco motum videatur. Both.: στείχετ' εὐθὺς, γερ., πρ. δόμους, πεπρωμένας (sc. ποινὰς) πρίν παθεῖν ἔρξαντ' ἄκαιρον. Num στείχετε τούσδε δ' οἱ γ.? — v. 1427. Vulgo — ἔρξαντα καιρὸν χρῆν τάδ' ὡς ἐπρ.: quae non sensu carent si καιρόν, commodum, sic intelligitur ut Pind. Pyth. 1. 157. al., et χρῆν elliptice (Bernh. W. S. p. 136.): „die wir es thaten, wir mufsten es den Umständen nach thun, wie wir es thaten". Quamquam ἔρξαι δὲ καιρὸν — aut etiam ἔρξαι δ' ἄκαιρον χρ. — faciliora intellectu; in quibus non necessarium est ὡς post τάδε ad illam idiotismum referre quem illustrant interpretes n. ad Soph. Oed. Col.

Digitized by Google

1124. (Elmsl.); *saepius*, inquiunt, *utuntur Graeci scriptores, inprimis poëtae, particula* ὡς *ubi* ὅσα, ἅ *aut simile quid exspectes.* Auctor *Rev.*, hos versus ita conjecit scribendos:

Στείχειθ' οἱ γέροντες ἤδη πρὸς δόμους, πεπρωμένους
Πρὶν καθεῖν· στέρξαντες αἴρειν χρὴ τάδ' ὡς ἐπράξαμεν.

Equidem his ipsa vulgata praefero, in quibus maximè πεπρωμένους ita Aeschylum sapit ut minime sollicitari debeat. — v. 1427. Genit. μόχθων ab omisso τι pendet, et conf. not. n. ad v. 797. Al. τις μ. ἔνοιτο. Alii non male γένοιτο in θέσθο mutandum censent aut τοι in τῳ, verum ego nihil muto. Both.: εὖ δὲ τοι γένοιτο· ἄλ. bene autem sane eveniat, quod adtinet ad hos labores, hisce satis implicabimur.

v. 1433. sq. supplendam lacunam post τὸν κρατοῦντα additur in marg. Ασχ. λοιδορεῖν. Ibidem ἁμαρτῇ τὸν legitur annotatum: quod etiam in Farn. ἁμαρτῆτον κρατοῦντα latet. Quae nos versui subjunximus, per similitudinem litterarum facilius omitti potuerunt. De acc. δαίμονας (πειρωμένους) diximus jam not. ad v. 1422.

v. 1439. Ἴσθι — δώσων: cf. not. ad v. 101. et 476.

v. 1441. 1442. Ἐγώ et καλῶς, quae voces desunt in MSS., ex Schol. editores suppleverunt. — De phrasi εὖ vel καλῶς τίθεναι et τίθεσθαί τι dictum supra not. ad v. 32. Supplendum denique h. l. ταῦτα sec. Schol., ubi διαθησόμεθα τὰ καθ' αὑτοῦς (i. e. καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς) καλῶς. Both.: μὴ προσ. — ne cures vanos hos latratus —. Τῶνδε δ. quod adtinet ad hanc domum sive familiam. — Cf. Hom. Od. III. 304.

Digitized by Google

Die Orestie des Aeschylus als Kunstwerk.

I. *Ueber Agamemnon im Allgemeinen.*)

Es kann kein Zweifel sein, dafs der Agamemnon des Aeschylus das erhabenste und zugleich das schwierigste Kunstwerk ist, welches die tragische Muse Griechenlands hervorgebracht hat. Das geheimnifsvolle Dunkel, welches über das ganze Stück ausgebreitet ist, hat namentlich in den Prophezeihungen des Kalchas und der Kassandra seinen Grund: und eben dies ist auch der Grund der fast unüberwindlichen Schwierigkeit für das Verständnifs sowohl des ganzen Werkes, als auch der einzelnen Stellen und Wörter. Ein gewisses Grauen herrscht durch das ganze Stück; in Furcht und Angst wird die Seele des Lesers bis an das Ende erhalten. Obgleich die Leuchten, durch welche Aeschylus Asien und Europa auf eine höchst geniale Weise verbindet, und sodann die Illumination des königlichen Pallastes und die Opferbrände durch die ganze Stadt das Grauen der Nacht, worin der Anfang des Stükkes spielt, aufhellen: so drängt sich doch der Spruch des Kalchas über die Erscheinung der doppelten Adler durch die Erinnerung an Iphigeniens Opferung und den wie ihrem Blute entstiegenen, in Agamemnon's blutigem Hause harrenden Rachedämon so tief in die Seele ein, dafs wir mit Cassandra in ununterbrochenem Schauder vor diesem Hause zurückbeben. Und wie steigert sich dieses Grauen nicht, wenn Kassandra ruft:

Ha, schaut sie dort, die dem Pallast aufsitzenden
Knöblein, des Traums wahnwitz'gen Dunstgebilden gleich;
Die Kinder, seht doch, abgewürgt durch Freundeswarm,
Die Hände voll des Fleisches von hauseignem Frafs! cet.

Es

*) Vgl. in meiner (b. Hartm. in Leipz. erscheinenden) Wissenschaftl. Alterthumskunde der Philos. der gr. Tragödie.

Digitized by Google

Es ist nicht blofs Klytämnestra, die gleichsam zur Beschönigung ihres Frevels auf den alten Rachedämon der Pelopiden hinweist; es ist die fremde Seherin Kassandra, die troische Königstochter, es ist Kalchas auch, es ist der Chor alter Greise, die den Todesengel seit Myrtilos Tode über diesem Hause schweben sehen und uns fürchten lehren, dafs sein Schwert gewetzt durch den Fluch des Thyestes über seine ganze Nachkommenschaft nicht eher zu wüthen aufhören werde, als bis der letzte Sprofs dieses fluchbeladenen Stammes ausgerottet ist. Aber wie der Kufs des Morgenthaues den in der Nacht geschlossenen Blumenkelch eröffnet, so erwärmen und erweitern unsre durch dies Grausen des Fatums fast erstarrte Herzen die Trostsprüche des wahrhaft hellenischen Geistes, die den an der Handlung klar werdenden Hauptgedanken bestimmt genug bezeichnen. Aufser der merkwürdigen Stelle v. 165. ff., wo der Chor sagt, dafs des Menschen vor dem eisernen Geschick bebendes Herz Ruhe finde im Glauben an einen Gott, wie er auch heifse, der mit Weisheit die Schicksale der Menschen zu ihrem eigenen Heile regiere; aufser diesen sagt der Chor v. 762. ff.:

Seit grauer Zeit ward im Volk der alte Spruch befestigt —
Doch getrennt mein' ich allein dieses —:
Recht treuen Häusern — blühet immer das Heil fort.

und unglaublich erscheint ihm, dafs Agamemnon, wenn er erliege, dem blutigen Rachedämon seines Hauses ganz unschuldig erliege v. 1341. ff.:

Wenn jetzt er nun sühnt der früheren Blut
Und den Todten erliegt um Andrer Mord
Ausduldend die Strafen des Morde;
Jedweder der lebt, leidloses Geschick
Wer hofft es noch, höret er solches?

Und mit mehr Ruhe blicken wir dem Ausgange der Handlung durch die ganze Orestie entgegen; und wenn wir von der starren Gerechtigkeit der alten Dämonen erzitterten, so erfreut uns bald ein heiteres Göttergeschlecht, das nicht den ganzen Stamm schonungslos untergehen läfst und den Orestes rettet. — Mit dem Verschwinden der Gräuel der alten Pelopiden, eines ursprünglich fremden,

Digitized by Google

barbarischen Stammes, dessen letzter Zweig den hellenischen Charakter annimmt,*) war nämlich in Griechenland der Untergang der anderen barbarischen, fluchbeladenen Herrscherstämme gleichzeitig; mit diesen verschwand auch die finstre Macht der Blutrache und der substantiellen Rachedämonen in Griechenland und mit einer helleren, heiteren, aus Ionien herstammenden Cultur erhoben auch edlere Göttergestalten ihre Macht auf den Thron: die Gnaden- oder Huldgöttinnen, die Chariten folgten der Erinnys, und vor dem Morgenroth des hellenischen Weltaltars zerfloss das mystische, pelasgische Grauen und bald leuchtete Helios am hellenischen Horizonte in goldner Majestät. — Somit haben wir an der Orestie eine Trophäe, eine Siegesfeier des hellenischen Geistes, der den Barbarismus überwunden, das Fremde abgearbeitet und mit segensreicher Originalität jugendlich schön aus dem grauenvollen Chaos sich emporgeschwungen zu dem idealen Gipfel des Olymps.

Eine Beziehung auf die barbarische Vorzeit liegt nicht blos in der Schilderung der alten Gräuelscenen der Atriden, sondern auch noch in der Opferung der Iphigenia und in dem Raube der Helena. Menschenopfer gehören dem hellenischen Geiste nicht an, und da diese Begebenheit, so wie der Raub der Helena, von der Volkspoësie gestaltet, von den cyprischen Dichtern ausführlich bearbeitet worden, so liegen hier namentlich phönicisch-karische Culturideen zum Grunde. Der Raub der Helena hat aber auch noch eine andere Beziehung, von der wir in der Vorrede zu unserer Ausgabe der Perser des Aeschylus gesprochen haben, eine Beziehung, die Herodot im Anfange seiner Geschichte und Lykophron in der Kassandra hinlänglich hervorheben. Sie gehört dem alten Zusammenhange und Verhältnisse Asiens und Europas an und ist eben jene *στάσις*, woraus der Argonautenzug, der Zug der Griechen nach Troja und als letzter Akt des grofsen Trauer-

*) Plat. Phaedr. *ἅτης παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων τοῦδέ ἔν τισι τῶν γενῶν ἐγγενομένης, ἡ μανία προφυτεύσασα*, et. cll. Rep. Hip. 364. c. *εἴτε τι ἀδίκημά του γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων* cet.

Digitized by Google

spiels die Perserkriege hervorgingen: eine ὕβρις, die ausdrücklich in den Persern v. 188. und im Agamemnon v. 1416. erwähnt wird. Bei der Abarbeitung und Ueberwindung der barbarischen Uranfänge, als die dem griechischen Genius fremden Anschauungen zurückgedrängt wurden, war im Reiche der Ideen, namentlich der religiösen Ideen, eine gleiche ὕβρις eingetreten, welche Aeschylus im Prometheus schildert, den sich in dieser Hinsicht an die Eumeniden anschliefst. Das blinde Fatum und die seinen Principien unbewufste starre Nemesis mit ihrem ganzen blutigen, nachtentsprossenen Gefolge weichen nach und nach den reinen Vernunftbegriffen und den idealen Göttergestalten. Doch übten jene chaotischen Gestalten, in denen, als aus dem Innern der Natur und des menschlichen Gemüths entstanden, viel Hoheit und Göttlichkeit enthalten war, ihre Macht über die Gemüther des griechischen Volks noch bis in die Perserkriege aus. Erst dann zerriss der griechische Geist die Barbaren-Ketten mächtig, und fing an sich ganz frei zu regen, frisch zu entwickeln und auszubilden. Und dies ist eben das Zeitalter, in welchem Aeschylus, der die äufsern Sclavenketten bei Marathon zersprengen half, auch die den Geist noch beschränkenden Fesseln zu zerreifsen anfing.

Wir haben das Fremde, als die Voraussetzung Griechenlands, den Orientalismus oder Barbarismus im griechischen Denken und Handeln vor dem Beginn der Perserkriege anderwärts nachgewiesen, meinen aber, dafs die Sache noch einer weitläuftigen Untersuchung bedarf, wobei auch auf die Griechen in Kleinasien Rücksicht zu nehmen, die die fremden Voraussetzungen nicht sowohl abarbeiteten und von sich abstiefsen, als vielmehr in sich aufnahmen und volksthümlich gestalteten und verarbeiteten. Im eigentlichen Griechenlande aber, wo die verschiedenartigsten Stämme zusammengekommen waren, machten die fremden Kolonien die Herrscherfamilie aus und erhielten und behaupteten, bei ihrem losem Zusammenhang mit dem übrigen Volke, das fremde Princip lange Zeit, bis sie von dem übrigen Volke, das mit der Zeit mäch-

Digitized by Google

tiger und selbstständiger wurd, immer mehr getrennt und auf sich selbst reducirt wurden. Da verwelkte dann das fremde Princip unter fremdem Himmel, wie vom Lebensbaume abgefallen (Shakespeare im Lear nach Kaufmann's „der Zweig, der los sich reifst und selbst sich trennt vom mütterlichen Saft, er welkt dahin und wirkt den Tod"). Die Königshäuser rieben sich in sich selbst auf, nachdem die Spannung nach Aufsen aufgehört hatte. Dieser ihr Untergang blieb den griechischen Geschlechtern im schauerlichen lebhaften Angedenken und die Sage darüber, durch zahlreiche Feste (Hesych. u. Etym. M. sub v. Λύσις, Aristot. Ἐπιτ. τῶν. p. 108) und Denkmäler (Paus. §. 147. 258. 444.) in immer frischem Leben erhalten, und durch die Volkspoesie ausgeschmückt, setzte sich in den Dichtern fort, der Tragödie Anlafs und Stoff gebend. Das dann durchweg in sich verschmolzene und vereinigte Griechenland stellte nun sein Princip dem Orient desto wirksamer entgegen und die alte natürliche Spannung zwischen beiden trat in den Perserkriegen auf den Culminationspunkt. Nach den Siegen bei Marathon und Salamis hörte die Spannung Griechenlands nach Aufsen hin auf, das achtgriechische Princip erreichte seine ἀκμή, in der aber schon die Keime zu innerer Spannung, die hernach seinen Untergang herbeiführte, gegeben waren. S. Praefat. in Aesch. Pers.

Es ist der Mühe werth, und äufserst interessant, dies auch im Einzelnen zu verfolgen, und alle die verschiedenartigen Nüanzen und Richtungen des schöpferischen griechischen Princips darzustellen. Hieher gehört aber nur zweierlei, nämlich: wie sich das ionische Epos ausbildete, dann sich im eigentlichen Griechenlande in das lyrische und dramatische Element auflöste und diese beide gleichzeitig sich vollendeten, ersteres im Pindar, letzteres im Sophokles; zweitens, wie sich der griechische Glaube in seinen Beziehungen auf Kultus, Moral und Kunst das Fremde abstofsend selbstständig gestaltete und theilweise auch die inneren und äufseren politischen Verhältnisse bestimmte. In beiden Hinsichten war Aeschylus ein bedeu-

Digitized by Google

tendes Moment und es ist das Haupterfordernifs einer gründlichen Untersuchung, in seinen Tragödien die Stufenfolge nachzuweisen, nach welcher sich das poëtische und das religiöse Element seines Charakters ausgebildet hat; namentlich aber kann ohne dies über keins seiner Stücke den Forderungen des jetzigen wissenschaftlichen Standpunkts gemäfs genügend geurtheilt werden, noch weniger darf man es ohne dies unternehmen, die zeitige Reihefolge seiner Stücke, oder den Hauptgedanken eines Einzelnen bestimmen zu wollen. Auf unsre mehr ins Einzelne gehenden Darstellungen an einem anderen Orte uns berufend geben wir hier nur die Hauptsachen an.

Denn wer könnte wohl zweifeln, dafs in den Persern des Aeschylus und in seinen Sieben vor Theben das epische Element eben so vorherrscht, als in seinen Schutzflehenden das lyrische? Wer könnte zweifeln, dafs der Prometheus und die Orestie diese Elemente weit mehr in sich verschmolzen enthalten? Wer sollte also nicht von vorn herein zugeben, dafs schon darum der Prometheus und die Orestie der Vollendung der Aeschyleischen Kunst angehören und jene den Anfängen derselben.

Und was nun die andere, die moralische Seite des Aeschyleischen Charakters anbetrifft, so weifs jeder Kenner des Aeschylus, dafs mit Prometheus die Spannung und der Kampf und Sieg der sogenannten neueren Götter eben so bestimmt bezeichnet ist, als in den Eumeniden, und dafs von dieser inneren religiösen Ansicht in den überhaupt mehr äufserlich gehaltenen Stücken nur wenige Spuren und Anklänge vorkommen. Des Dichters Hafs aber gegen fremde, von Aufsen her drohende Tyrannei spricht sich zwar schon in seinen früheren Stücken aus, aber im Prometheus und im Agamemnon kommen (namentlich am Ende der Stücke) politische Beziehungen auf einheimische Tyrannen-Herrschaft vor, die nicht zu verkennen sind. — Endlich ist nun sowohl für den Gegensatz zum orientalischen Standpunkt, als für die Entwicklung des Hellenischen Geistes in sich bedeutsam, dafs die Idee der verklärten Menschheit im Prometheus so

Digitized by Google

weit gediehn, dafs diese Menschheit ihrer Gottgleichheit sich bewufst, den Göttern dreist entgegentritt — in Form einer individuellen Subjectivität gegen das Objective des Orientalischen Standpunktes — in den Eumeniden aber sogar Apollo und Athene sich die Entscheidung über Orests Blutschuld von Athenäensischen Bürgern gefallen lassen. Die Fortbildung dieser Idee im Sophokles und das Verhältnifs der beiden Oedipus zur Orestie gehört einer weiteren Untersuchung an.

Wir sollten nicht meinen, dafs jemand an der Wahrheit dieser Prämissen zweifeln, oder gar unsern folgenden Behauptungen dieses Fundament entziehen könnte. Aber eins müssen wir noch bemerken. Es könnte nämlich nicht ohne Wahrscheinlichkeit behauptet werden, dafs ein vollständig richtiges Urtheil über den poëtischen und religiösen Charakter des Aeschylus uns deshalb unmöglich sei, weil die weit gröfsere Hälfte seiner Stücke verloren gegangen ist. Da aber an ein blindes Ungefähr zu glauben mit der Vernunft streitet, also gewifs ist, dafs wegen ihrer inneren und äufseren Vortrefflichkeit diejenigen Stücke, die wir haben, erhalten worden sind, so müssen diese vollendetsten Stücke auch am vollkommensten den Aeschyleischen Geist enthalten, und wir werden der anderen in so fern entbehren können, als sie doch nur bestimmtere Nüanzen der geistigen Kraft des Aeschylus uns nachweisen, der Hauptsache nach aber immer mit jener übereinstimmen würden.

Auf eine andere Behauptung legen wir, der Natur der Sache nach, weit weniger Gewicht. Wir glauben nämlich uns für überzeugt zu halten, dafs die Orestie des Aeschylus späteren Ursprungs sei als der Prometheus, da dieser aber noch die Spannung selbst in der gröfseren Hälfte, oder mehr einen plötzlichen Sieg der abstrakten Götter gegen die alten Dämonen, die sich noch nicht für überwunden halten, darstellt, und eine freiwillige Unterwerfung letzterer und eine Vermittelung und Versöhnung noch in die ferne Zukunft hinaus schiebt. In der Orestie sehen wir schon eine vollständige moralische Weltordnung

Digitized by Google

dem neuen hellenischen Princip gemäfs sich entwickeln, eine gerechte Weltregierung, deren starres älteres Element zwar noch vorherrschend ist, namentlich im Agamemnon, aber doch schon in den Choephoren an Milde gewinnt, und in den Eumeniden gleichsam den letzten Kampf kämpft mit dem verklärten Princip. Die Furien werden zu Eumeniden. Und so macht die Orestie auch in dieser Hinsicht einen höchst merkwürdigen Uebergang zu der tragischen Muse und dem moralischen Principe des Sophokles, der im Oed. Col. diesen völlig gereinigten hellenischen Genius uns im herrlichsten Lichte darstellt. Denn da sind es, nach einer unübertrefflichen Dichtung, die Eumeniden, welchen Namen ihnen Aeschylus gab, ja selbst, die versöhnt den Oedipus als ein von seiner Geburt aus fremden unhellenischem Stamme ihnen verfallenes Opfer in ihr Heiligthum aufnahmen und ihn mit ewiger Ruhe bei sich für seine vom Fatum über ihn verhängten Leiden entschädigen. Da spricht Sophokles bestimmt aus, was Aeschylus in heiliger Begeisterung nur erst ahnte: οὐδένι μοιρίδιος πίσος ἔρχεται, cet. Aber eben dieser nur erst als Ahnung in der Seele des Aeschylus unbewufst aufgekommener Gedanke ist dennoch die Seele des Agamemnon da, die ganze Orestie ist die Verkörperung dieses Gedankens nach seinen drei Hauptrichtungen hin, und ist auch, aber schon völlig im Bewufstsein klar geworden, der Hauptgedanke des Sophokleischen Oedipus auf Kolonos.

Die Untersuchung über die einem alten dramatischen Kunstproduct zum Grunde liegende Hauptidee ist indessen noch auf andere Weise zu bevorworten. Zuerst weisen wir die Meinung ab, dafs ein ethischer Satz, ein moralischer Begriff als solcher, eine praktische Lehre — — als der eigentliche Zweck jedes dramatischen Kunstwerkes angesehen, und darin, wie von selbst, in die Augen springen müsse. Diejenigen, die diese Behauptung aufstellen, und es sind dies gerade die Meisten, berufen sich hierbei auf den horazischen Ausspruch: „*aut prodesse volunt aut delectare poëtae*," ein Ausspruch, der nur einem Römer einfallen konnte, und der, wenn er einmal so verstanden

Digitized by Google

werden mufs, als man allgemein glaubt, beweisen würde, dafs Horaz das wahre Wesen der Poësie nur oberflächlich aufgefafst habe. Eine wirkliche Absicht, ein praktischer Zweck ist der idellen Poësie schnurstracks zuwider, und unsern zwecksüchtigen Dichtern und Kunstrichtern könnte man in einem gewissen Sinne aus der Bibel zurufen: „Trachtet am ersten nach dem Reich Gottes, dann wird euch das Uebrige von selbst zufallen!" Das Reich Gottes ist nämlich für die Kunst das Reich der Ideen oder der Ideale.*) Wer sich von einer Idee ergriffen und begeistert fühlt, der entäufsert sich dieser Idee durch Ausdruck, Formgebung und Darstellung nach innerer Nothwendigkeit wie ein gottbegeisterter Seher; dann verkörpert sich diese Idee von selbst, dann versinnlicht und veranschaulicht sie sich fast ohne sein Zuthun, dann tritt sie in die äufsere Erscheinung, oft ohne dafs man des Anfangs sich klar bewufst geworden; ja sie versenkt sich wieder und geht unter in eine nicht mit Bewufstlosigkeit unternommene Darstellung derselben, welches der Charakter des vollendeten Kunstwerkes, eines Sophokleischen, ist, während jene bewufstlosere Entäufserung mehr ein kunstloses Kunstwerk giebt, ein einfaches, roh plastisches, ein mehr Aeschyleisches Kunstwerk. Im Aeschylus jedoch, wie im Sophokles ist es mehr die äufsere Handlung, an welcher die Idee klar wird als das Wort und die Rede der handelnden Personen oder des Chors. Der Unterschied ist genauer jedoch der, dafs aus dieser Idee des Sophokles, wie aus einem Brennpunkte Handlung und Rede, sich gliedernd und in eine Einheit verschmelzend, hervorgehen, im Aeschylus aber mehr massenhaft und vereinzelt die zu der idellen Einheit führenden Theile der Rede und der Handlung dastehen.

*) In Bettina's Briefwechsel sagt Goethe's Mutter, mit der tiefsten und innerlichsten Auffassung und Erkenntnifs der poëtischen Praxis ihres Sohnes (11, 215.): die Poësie sei dazu da, um das Edle, Einfache, Grofse aus den Krallen des Philisterthums zu retten; Alles sei Poësie in seiner Ursprünglichkeit, und der Dichter sei dazu da, diese wieder hervorzurufen, weil Alles nur als Poësie sich verewige.

Digitized by Google

Eben so treten in dem Gange einer entweder auf dem Zusammenhang der Fabel, oder auf einem symbolischen Zusammenhang beruhenden Trilogie bei Aeschylus die einzelnen Beziehungen einer Idee getrennt und gesondert auf, jedoch immer nach naturgemäfser Stufen- oder Reihenfolge. In der Orestie nun, welcher zum Grunde liegt eine, das starre alte Fatum verklärende moralische Weltordnung, die sich in der Seele des Dichters, geweckt durch die äufseren Begebenheiten seiner vielbewegten Zeit, gebildet, und die Sophokleische Schicksalsidee, die das Schicksal in nähere Beziehung zum innersten Menschen bringt, vorbereitet hatte, erscheinen im Agamemnon noch starke Züge des alten Schicksals; denn fast mehr nach dem Fatum als nach eigenem Verschulden stirbt Agamemnon; jedoch weist Aeschylus geflissentlich immer auf Selbstverschuldung des Agamemnon hin; in den Choephoren tritt aber die Selbstverschuldung als Ursache des Todes der Clytaemnestra klar auf, und das Fatum fast ganz in den Hintergrund; in den Eumeniden feiert die für das mehr aus Selbstentschlufs oder vielmehr aus unwillkührlichem Selbstentschlufs, das ἄκον πρᾶγμα des Oedipus, hervorgegangene Verbrechen der blutigen Wiedervergeltung, dem alten Fatum sich entgegensetzende Gnade der Götter, einem alles vereinenden und versöhnenden Triumph.

Die Rachedämonen der in der Nacht beginnenden Orestie erschrecken und entsetzen uns im Agamemnon durch ihre furchtbare grauenvolle Gewalt und die nächtlichen Wachtfeuer, die dem Uebergange von Asien nach Europa, der Verbindung des Orients und des Occidents leuchten, erheben nur noch das Schauerliche der beginnenden Handlung für den, den sie an die Schrecknisse des uralten Verhältnisses beider Erdtheile erinnern. Aber die heitere Sonne verscheucht allmählig die noch in der Morgendämmerung der Choëphoren mächtigen Schreckgestalten (τοῦδ᾽ γὰρ ἥξει σύνορθρον αὐγαῖς Ag. 201.); und als diese nun senkrecht auf Griechenland herabblickte, da lächelte sie dem menschlichen Urtheile hellenisch idealer Gerechtigkeit über Götterangelegenheiten,

Digitized by Google

und Minervas Gnadensprüche; und am Abend geleiteten die Himmelslichter vereint mit den Fackeln ächt hellenischer Pietät die nunmehrigen Eumeniden versöhnt aus dem Reithe hellenischer Cultur in ihr pelasgisches Urreich zurück (in den Eumeniden). —

Doch bevor wir dies dramatische Kunstgebäude in seine einzelnen Theile zerlegen und genauer betrachten, müssen wir auf den Mythus, als die materielle Basis des Ganzen, und auf die Hauptpersonen, die Träger des Ganzen, unsere Aufmerksamkeit richten. —

Es ist, wie schon gesagt, ein zwar achäisches, aber doch ursprünglich fremdes, ein asiatisches Geschlecht, dessen Untergang, da es den Rachedämonen verfallen war, dargestellt ist. Die Charakterzüge desselben als eines solchen, waren schon in der Sage gegeben. Tantalus schlachtete seinen Sohn Pelops zur Opferspeise der Götter, die er bewirthete*): ein ächt orientalischer Zug, dergleichen in der Sage von Tantalus und seinem Geschlechte sehr viele vorkommen, und die auch die spätesten Dichter — Ovid, Axulejus — so wenig verwischt haben, dafs sie auch im Ausdruck und Wort bei der Darstellung dieser Geschichte, was von Wenigen bemerkt

*) Die Ilias enthält noch Nichts davon; in der Odyssee ist die Ermordung durch Aegisth und Klytaemnestra, auch schon Orest als Rächer durch die Volkspoesie gefeiert (1. 298). Die Opferung Iphigenias durch Agamemnon ist späteren Ursprungs, auch wohl die Unthat des Atreus gegen Thyestes, die der Sage von Tantalos Greuelthat nachgebildet ist, woran sich die Sage von der Schändung der Aerope durch Thyestes anschlofs, um die Kette des im Geschlecht fortwuchernden Unheils, das von Tantalus beginnt, und die Schicksalsidee herauszustellen. In der Odyssee hat Klytaemnestra noch keinen persönlichen Antheil am Mord Agamemnons; bei Aeschylus ist auch schon ein triftiges Motiv für ihren Gattenmord. Artemis Zorn ist bei Aeschylus noch dunkel. Sophokles und besonders Euripides führen die Andeutungen aus, und erschöpfen den Stoff, so dafs beim letzten Glied der Atridenfabel, dem Orestes, die Versöhnung eintreten mufste. Artemis entrückte Iphigenien, deren Opfer sie wegen der getödteten Hirschkuh von Agamemnon gefordert, und die Heimführung des taurischen Dianenbildes legt Apollo dem Orestes als Sühne auf.

Digitized by Google

worden, den Orientalismus wiederzugeben streiten. — Pelops, von den Göttern gerettet und lebendig gemacht, ging mit seinen Schätzen in den Peloponnes. Hier zeigte sich sein Barbarenthum bei seinem Wettfahren am Hippodameia, wo er den Myrtilus, der ihm den Sieg verschaffte, ermordete und den Leichnam ins Meer warf; eine Sage, deren historischen Grund wir in den Exc. zu Aesch. Suppl. nachgewiesen haben. Dieser Blutschuld, der προώτατος ἀνήρ, folgte eine andere gröfsere in seinen Söhnen, Atreus und Thyestes. Wegen der Verführung seiner Gemahlinn Aerope verjagte Atreus den Thyestes, und als dieser zurückkam, um sich mit seinem Bruder zu versöhnen, schlachtete wie zum Versöhnungsmahl, Atreus dessen Söhne, und setzte ihr Fleisch dem Vater vor. Als dieser den Greuel erkannte, verfluchte er das ganze Geschlecht des Pelops, also auch die Seinigen mit. — Starke Züge des Barbarismus! Atreus Sohn, Agamemnon, liefs in Aulis seine Tochter Iphigenia, wider Wissen der Klytaemnestra, der erzürnten Artemis opfern für eine glückliche Fahrt nach Troja. Klytaemnestra sinnt auf Rache an ihrem Gemahl, und vereinigt mit dem Aegisthus, dem Sohne des tief gekränkten Thyestes, führt sie an dem von Troja mit Kassandra zurückgekehrten Agamemnon den Mordplan aus. Dies ist die in der Volkspoësie lebendig erhaltene und fortgebildete Sage, wie sie mit der, dem inneren Menschen zugehörigen, Labdakidensage die Flamme der tragischen Poësie erregt hat. — (cf. Hom. Od. III. 464. seq., IV. 91., VI. 159. seqq.) — Die Hauptpersonen der Handlung sind also Agamemnon und Klytaemnestra; und der Dichter hat beider πάθος, beider Berechtigungen, wie sie in Conflict kommen, deutlich dargestellt, und ihren Charakter nach Homer und der Volkspoësie gezeichnet. Agamemnon, ein alt griechischer, achäischer Heros, tapfer, ruhmsüchtig; Klytaemnestra stolz, listig —. Agamemnon zu schwach, vom unternommenen Zuge nach Troja unverrichteter Sache mit dem gesammten Heere zurückzukehren, opfert einer fremden Sache seine Tochter auf. Klytaemnestra, ihres Kindes um einer fremden Frau

Digitized by Google

willen beraubt, kann ihren Rachedurst nur im Blute Agamemnons stillen.*)

Der Schauplatz ist der mit Götterbildern gezierte Platz vor dem Pallaste Agamemnons. Es ist Nacht. Ein Sklave auf der Warte über dem Pallaste giebt Acht auf das Feuersignal, das Agamemnon, wenn Troja gefallen, zu geben versprochen hat. Indem er sich über die Beschwerden dieser Nachtwachen in einer Art komischen Laune und nicht ohne zweideutige Anspielungen beklagt, erscheint es, und er eilt mit der fröhlichen Nachricht in den Pallast zur Königin, sich davon viel Gutes für seine Lage versprechend. — Der Charakter des Sklaven ist treu nach der Natur gezeichnet. — Die, die Nachtwachen in der Stadt besorgenden Alten kommen herbei und treten auf, den Chor bildend. Die Ursache des nun zehn Jahre dauernden Krieges mit Troja erwähnend und bedauernd, aus Altersschwäche daran nicht Theil nehmen zu können, erblicken sie die Klytaemnestra und fragen sie nach der Ursache des Freudenopfers, das sie veranstalte. Still, nach feierlichem Brauch, geht sie vorüber, hier und da, und an allen Altären den Göttern Opfer anzündend. Die Ursache ahnend, stimmt der Chor den Glückwünschungsgesang an, dessen Hauptgedanken folgende sind: Ich halte mich für berechtigt, eine glückliche Vollendung der Kriegsunternehmung nach Troja zu preisen, obwohl das Andenken an die Erscheinung der beiden Adler auf dem Pallaste der Atriden, die Angesichts der versammelten Heere eine trächtige Häsin verzehrten, das Herz mit Bangigkeit erfüllt; denn der Seher Kalchas, diese Erscheinung auf die beiden Atriden und auf Trojas Schicksal deutend, verkündigte zwar Trojas Fall, fürchtete aber zugleich auch den

*) Agamemnon, alle Schuld von sich wehrend, selbst vor dem kleinsten Fehl gegen die Götter sich zu verwahren suchend und in Allem der Götter Gunst zu gewinnen und zu erhalten strebend, bringt dadurch, dafs die Zuschauer von vornherein seine Schuld dargelegt sehen und ihren Umfang kennen (durch diese Selbstverkennung) jene poëtische Illusion hervor, die bei Sophokles im Ajax und besonders im König Oedipus die tragische Kunst auf den Culminationspunkt fördert.

Digitized by Google

Zorn der Artemis, der Schutzgöttinnen der jungen Brut, weil sie, die Fahrt nach Troja hemmend, ein Sühnopfer begehrte, welches im Atridenhause des Kindermords listige Rache in steter Gluth unterhalten werde. Wegen dieses traurigen Sehersprüchs, sagt der Chor, könne man sich nur dadurch beruhigen, dafs man der Weisheit und Güte einer höchsten Gottheit, welche die menschlichen Schicksale gewaltsam ordne, vertraut:

Zeus, wer er auch sein mag, wenns ihn freut, so genannt zu werden, ihn ruf' ich also feiernd an!
Nichts ja weifs ich auszuspähn, Alles wohl erwägend wir,
Als Zeus, wenn man vereitelnd vom Herzen die Last weg werfen soll mit rechtem Sinn.
Nichts wer auch vor dem gar grofs war, der auf sich bläht in keckem Trotz,
Nichts doch gilt er mir; der war und der nachher ward, der Obsieger fand er und verschwand.
Ihm doch, dem Zeus, wer verständigen Sinnes lobpreiset,
Wird empfah'n der Weisheit Sieg.
Ihm, der Weisheit lehrt dem Staubsohne, der das Leid als Lehr' ewig angeordnet hat.
Es tritt auch im Schlaf vor das Herz schuldbewufst Seelenangst und zu Nichtwoll'nden kommt das Weisesein.
Dies ist doch der Götter Huld, die machtvoll thronen auf erhabnem Sitz.

Diese von Wenigen verstandene Stelle ist als die erste Stufe der Darstellung des gleichmäfsig an der Handlung selbst sich entwickelnden Hauptgedankens zu betrachten, und wohl zu bemerken, dafs hier ausdrücklich eine φρόνησις statt der blinden Schicksalsmächte auf den Thron der Welt gesetzt, dafs zwei kraftstrotzende, der φρόνησις ermangelnde Weltherrscher als unterworfen dargestellt und die χάρις, Huld und Gnade an diesem Göttergeschlechte gepriesen wird.

Und als nun, fährt der Chor zu erzählen fort, die Flotte von Aulis durch widrige Winde so lange zurückgehalten wurde, da sagte Kalchas, Artemis thäte dies und fordre Iphigenien zum Sühnopfer. Agamemnon weinte und wehklagte, von der einen Seite den Zorn des versammelten Heeres fürchtend, von der andern die Rache des

Digitized by Google

Tochtermordes. Doch — er entschloss sich zum Opfer! Gefühllos nahmen die Kampfrichter die holde Tochter und vergeblich flehte sie ihr Mitleiden an. Es heisst:

Doch als des Nothzwangs Joch er aufnahm,
Da athmete unheilige, frevelhaft ungeweihte Wendung sein Gemüth,
Da lernt er auf immer jedes Wagestück.
Denn auf der Erd' eignet kecken Sinn an
Das Urvergehen im unselgen Wahne.
Er nahm Muth, seines Kinds Opfrer zu sein, dem Weibesraub
strafenden Krieg zum Beistand
Und zu der Schiffe Weihfest.
Das Flehn und Klaggestön'n des Vaters —
Sie schätzten's nicht, zartes Jungfrauen-Leben auch nicht, die
Richter.
Den Priestern ruft drauf nach Flehn der Vater
Wie ein Greis oben auf dem Altar
Umhüllt vom Gewand festen Muthes.
Sie vorwärts empor zu ziehen und dem schönen Mündlein Acht
habend zu wehren jeden fluchenden Laut dem
Haus ab.
Und bei der Sprachhemmung zaumkräftigen Zwang
Das Purpurkleid glitt ihr auf die Erde.
Sie warf das Mitleidsgeschoss ihrer Augen Jedem zu der Opfrer
Und reitzend gleich einem Bild als wollt' anreden sie.....
Da sonst oft sie ja
Zu Haus in weiträumigen Speisesälen
Gesungen; wo durch Gesang sie, die keusche Jungfrau,
Zum dritten Weihtrank verherrlichte
Lieblich des Vaters Glückszeit.

Obwohl nun der Chor die Erfüllung des Wahrsagerspruchs von der seitdem in dem Atridenhause lauernden Rache fürchtet, will er doch die Zukunft nicht voraus wissen; wünscht Freude, Heil dem Königshause und tritt ehrfurchtsvoll zur Klytaemnestra, nach der Ursache ihrer Freudenopfer fragend. Sie theilt ihm die Kunde mit, dass Troja gefallen sei; und als der Chor sie der Leichtgläubigkeit beschuldigt, erzählt sie nicht ohne Bitterkeit, dass sich ihre Kunde auf die sicheren Feuersignale gründe. Der Chor ist äusserst erfreut darüber, aber Klytaemnestra fängt an, die Zweideutigkeit ihrer Freude zu verrathen und spricht von dem Unglücke einer zerstörten Stadt, wie leicht der Eroberer dabei die Götter erzürnen und zahllosen

Digitized by Google

Ungemach verschulden könnte. Der Chor, von der wahren Gesinnung der Königin nichts ahnend und seine Gedanken aus Achtung zurückhaltend, lobt ihre Rede als verständig. Sie geht aber ab über das, was nun zu thun sei, nachzudenken und den Mordplan auszusinnen, indessen der Chor von Grund des Herzens Zeus für den glücklichen Erfolg der Unternehmung gegen Troja dankt. Gerecht, sagt er, hat Zeus gerichtet. Diejenigen, welche im Glauben an ein blindes Ungefähr, an der göttlichen Gerechtigkeit zweifeln, sind nun ihres frevelhaften Irrthums überführt. Reichthum schützt nicht den Ungerechten vor der göttlichen Strafe, und entdeckt wird jeder Sünder wie falsches Geld. So ergings dem Paris, der die Helena entführte, und dadurch sowohl ihrem Gemahl Schmerz und Kummer, der auch in der Nacht nicht nachliefs, als auch in der Familie der nach Troja gezogenen Krieger so vielen Jammer verursachte, an dem auch Agamemnon, der die kriegslustige Jugend beredete und gegen Troja führte, Schuld hat. Den Unwillen des Volkes und die Ungnade der Götter hat auch er durch seine Ruhmsucht erregt. Und wer sollte glauben, dafs er dennoch eines glücklichen Erfolgs der so viel Menschenleben kostenden Unternehmung theilhaftig zurückkehre? Dies wäre wohl weiberhafte Leichtgläubigkeit. — Dies ist der Gedankengang des Gesanges, der die zweite Stufe der Entwicklung der Hauptidee des Ganzen, gleichsam schritthaltend mit der Handlung, entwickelt. Bestimmt tritt der Dichter dem Volksglauben an ein blindes Ungefähr ohne selbst bewufste Gerechtigkeit im Anfange entgegen.

Nimmer, sprach Jemand, würdigt Gott anzuschauen menschlich
Thun,
Wie auch, man untastbares Heil zertritt. Doch gottlos der Mann,
Dem Stamm wards klar derer welch' unfrommen
Sinnes Kriegswuth sehnauben mehr als Recht ist,
Wenn anschwillt Ueberfluss ihres Guts etc.

Zugleich wird aber auch der Knoten der Handlung geschürzt. Denn auch Agamemnon ist nicht ohne Schuld. Diese Schuld war aber eine ähnliche als die daraus folgende Opferung der Tochter, eine von den Umständen

Digitized by Google

herbeigeführte, die er fast noch gedrungen auf sich lud. (Darin wurzelt das Tragische der Handlung nach Aristot. Poët.)

Kalchas Spruch ist zur Hälfte schon eingetroffen und der Chor glaubt weiteres Unglück fürchten zu müssen. — Klytaemnestra kommt zurück mit noch bestimmterer Nachricht von der Rückkehr Agamemnons. Ihre Sprache ist aber, wie ihr Gemüth, unruhig, zerstreut; der Chor wünscht Glück zu ihrer Hoffnung. Da tritt der Herold selbst auf mit einem beutetragenden Gefolge, und nachdem er vor allen Göttern des Landes, vor deren Altären er vorbeiging, gebetet, verkündigte er die Ankunft Agamemnons, des glücklichen Helden und Siegers. Die frohe Stimmung des Erzählenden theilt sich dem Chore mit; er bezeichnet jenem seine herzliche Freude nach so langer Sehnsucht. Dadurch noch mehr ermuntert, erzählt der Herold nicht ohne Ruhmredigkeit die überstandenen Beschwerden und Gefahren, den Sieg, die gemachte Beute und dergl. Der Chor nimmt an allem freudig Theil und meint, dafs Klytaemnestra wohl für einen guten Empfangsschmaus Sorge tragen werde. Diese aber, des Vorwurfs der Leichtgläubigkeit eingedenk, spricht anfangs ziemlich bitter; dann heuchelt sie gleiche Theilnahme und Freude, und geht ab, als wollte sie Alles zu einem fröhlichen, feierlichen Empfange ihres Gemahls vorbereiten. Unterdessen erkundigt sich der Chor nach dem Schicksale des Menelaus und erfährt die wunderbare Rettung des Agamemnon aus dem Sturme, worin jener wahrscheinlich seinen Untergang gefunden habe.

Der Herold geht freudig dem Agamemnon entgegen. Der Chor aber, dem das Unglück so vieler Menschen in jenem Sturme und der Verlust der Schiffe nahe geht, sagt, dafs dies Paris und Helena verschuldet und daher ihre gerechte Strafe erhalten hätten, er als ein leichtsinniger Verführer, sie als eine schmeichelhafte, versteckte, undankbare Buhlerin. Man glaube aber nicht, fährt der Chor fort, der allgemeinen Meinung gemäfs, dafs jedes grofse Erdenglück Unglück auch noch über die Nachkommen bringe.

Der

Digitized by Google

Der Gerechte ist ungestört glücklich. Aber des Uebermuthes Fluch ist es, dafs er immer weiter fortschreitend im Frevel Unheil gebärt. Daher wohnt meistens nur in den Häusern der Armen Gerechtigkeit und Glück. Klar spricht auch in diesem Chor der Dichter den Fortgang des Gedankens oder der Idee aus, und seinen Widerspruch gegen die alte Volksmeinung:

Seit grauer Zeit ward im Volk der alte Spruch befestigt:
Ein hohes und volles Glück des Menschen
Gebärt fort, stirbt nicht ohne Kinder.
Und von des Glückes Gunst den Hausenkeln keimet unendlich Elend.
Doch getrennt, mein' ich allein dieses: zwar zeugt frevelnde Handlung
In der Zeit mehreres Thun ähnlich dem Urstamme vollkommen.
Recht treuen Häusern jedoch
Blühet immer das Heil fort
Doch Uebermuth alten Stammes treibt hervor jungen Sprofs cet.

Dies angewendet auf den Agamemnon, so hat der Chor das Unrecht desselben schon deutlich ausgesprochen und die alten Gräuel seines Stammes deckt hernach Kassandra und der Chor deutlich auf, so dafs es klar wird, dafs weder zu grofses Glück des Hauses, noch blindes Geschick an seinem etwaigen Ungemach allein Schuld sei. — Alsbald erscheint Agamemnon selbst mit Kassandra auf einem Wagen. Würdevoll schreitet ihm der Chor entgegen und empfängt ihn mit ungeheuchelter Freude und unversteckter Freimüthigkeit. Damals, sagt er, als du fortzogst mit der Blüthe des Landes der Helena wegen, konnt' ich es nicht billigen; jetzt aber freue ich mich um so mehr, dafs dir dennoch Alles wohlgelungen ist. — Agamemnon giebt den Göttern, die er dankend zuerst anredet, die Ehre der ruhmvollen Unternehmung, durch welche die Schmach des Atridenhauses kräftig an den Trojanern gerächt worden sei; und als er vom Wagen absteigen will, kommt mit einem Gefolge Teppiche tragender Dienerinnen Klytaemnestra aus dem Hause, und mit meisterhafter Kunst hat der Dichter den Seelenzustand derselben in ihrem Gespräche dargestellt. Innere Unruhe, Zwang geheuchelter Freundlichkeit, heimlicher Groll — spricht sich in der zerstreuten, abwechselnd bitteren und

Digitized by Google

übertrieben lobredenden Rede aus. Es ist noch nicht eine schamlose, abgehärtete, abgefeimte Sünderin, die hier spricht; ihr Rachegeist ist noch im Kampfe mit besseren Gefühlen, im Kampfe mit sich selbst, der sich überall ausspricht. Ihres Racheplans sich bewufst, vermag sie es nicht, ihren Gemahl offen anzuschauen und anzureden, möchte gern die Ursache ihrer zu offenbaren Gemüthsunruhe, auf eine Schaam über eine Art von Mannssucht, die sie zu haben scheinen könne, schieben, sagt aber fast sich widersprechend:

Ihr Bürger Argos', dieser Stadt ehrwürdge Hut,
Nicht schamvoll scheu' ich's, meinen männerholden Sinn
Heut aufzudecken: denn die lange Zeit erstickt
Im Menschen Schaamgefühl. cet.

So beginnend will sie die Qualen ihrer Sehnsucht in der langen Abwesenheit ihres Mannes schildern und ihre ausgestandene Angst bei den häufigen Gerüchten von Agamemnons Tode; aber in ihrem Munde wird die Rede eine Anklage des Agamemnon, und indem sie mit klugem Vorbedacht den Orestes entfernt zu haben vorgiebt, wodurch ihr Alleinsein noch unerträglicher, ihre jetzige Freude aber über die endliche Rückkehr ihres Gemahls um so gröfser geworden sei, läfst sie durch die plötzlichen Uebergänge ihrer Gedanken, durch seltsame, derbe Ausdrücke, Befangenheit und Zerstreutheit noch mehr merken, sucht aber jedem etwaigen Zweifel an der Aufrichtigkeit ihrer Freude dadurch zu begegnen, dafs sie ein übertriebenes Lob des Siegers ausspricht und nun seinen Weg ins Haus mit Teppichen zu belegen befiehlt. Dabei entschlüpfen ihr, wie unwillkührlich, noch die zweideutigen Worte, die ihr inneres Treiben verrathen:

Das Andre wird die Sorge, nicht vom Schlaf besiegt,
Gerecht anordnen mit den Göttern, wie's verhängt.

Agamemnon, zwar etwas über die lange Rede betroffen, ahnet jedoch nichts Schlimmes, verbittet sich aber die rothen Teppiche unter seinem Fufstritt, als eine Ehre, die nur Göttern gebühre, und bei den Menschen ihm Neid und üblen Ruf erwecken könne, fügt sich aber endlich

Digitized by Google

doch der Hartnäckigkeit seiner Frau, seinem Charakter gemäfs, heifst ihr aber, der gefangnen Kassandra mit Freundlichkeit zu begegnen. Und während er absteigt, macht sie ihrem vollen Herzen durch doppelsinnige Rede noch mehr Luft, erfreut darüber, dafs Agamemnon so furchtlos in ihre Falle geht, und schliefst abermals mit ihr Vorhaben bezeichnenden Worten:

Zeus, Zeus, Vollender, o vollende meinen Wunsch;
Und was du auch vollenden willst, besorg' es doch!

Dies mehr für sich redend, folgt sie dem Agamemnon ins Haus. Der Chor aber durch alles dies in seiner, von Kalchas Spruch her ihn betroffenen Besorgnifs noch bestärkt, spricht es aus wie schwer es ihm werde, sich zu beruhigen, obwohl er mit eignen Augen den glücklich zurückgekehrten Agamemnon geschaut. Das Glück des Agamemnon, dieser Gedanke tritt zu den früheren, ist zu grofs, als dafs es nicht irgendwie scheitern sollte. Doch der Verlust des Vermögens liefse sich noch ertragen, da dieses die Huld des Zeus wieder ersetzen könnte; aber wenn er ja das Leben verlieren sollte! — Und doch, fährt der Chor fort, wenn ich meiner dunkeln Ahnung trauen darf — —; doch ich will schweigen. — Klytaemnestra, nachdem sie schon um den Agamemnon das mörderische Netz geworfen, kommt, um auch seine Buhlin da hineinzuziehen, und versucht es, zuerst durch gütiges Zureden sie zu bewegen vom Wagen herabzusteigen und ihr zu folgen. Kassandra, den furchtbarsten Kampf in sich kämpfend, bleibt auf alles Aeufsere nicht achtend stumm und in sich gekehrt sitzen, so dafs auch der Chor vergeblich sein Zureden anwendet. Klytaemnestra wird zornig und spricht abgehend vom blutigen Zwange; als aber der Chor sagt, er könne ihr nicht zürnen, sie nur bedauern und abermals sie bitten, sich doch der starren Nothwendigkeit fügen zu wollen, da bricht ihr innerer Schmerz hervor, zuerst in kurzen Klagetönen:

O du, du, du, o weh', Erd'!
Apollon, Apollon!

dann in weiteren Klagen über Apollon, den Urheber ihres

Digitized by Google

Ungemachs, der sie zu diesem verruchten, blutbesudelten Hause geführt, wo sie die gemordeten Kinder, das blutige Mahl erblicke, und davor erbebe; wo sie die neue Blutschuld wittere die eine Gattin an ihrem Gatten begehe, den sie beim Bade in ein Netz verstricke. Der Chor ist äufserst betroffen über diese, wie ihm unverständliche, so mit Angst und Grauen ihn erfüllende prophetische Sprache; sie aber fängt an auf ihr eignes blutiges Loos, dem sie in diesem Hause entgegengehe, zu reden, und spricht in herzzerreifsenden Worten.

Allmählig ruhiger geworden, stellt sie in ruhigeren Weisen dem Chor die blutigen Frevel des Hauses, das geschlachtete Kinderpaar des Thyestes dar, zeigt ihm die blutberauschten Furien darin und spricht endlich klar Agamemnons Mord durch Klytaemnestra aus. Der Chor, obwohl sie ihm den Apollon selbst darstellt sowohl als Urheber ihrer Weissagekunst, als auch ihres jetzigen und früheren durch Unfolgsamkeit und Täuschung verursachten Ungemachs, das theilweise aber auch darin bestehe, keinen Glauben zu finden, schaudert bei ihren Worten, schreibt sie aber einer Geisteszerrüttung zu und glaubt ebenfalls nicht an ihre Wahrhaftigkeit, da es ihm undenkbar scheint, dafs Agamemnon von seinem Weibe getödtet werden könne. Dies erregt in ihr einen neuen Ausbruch ihres prophetischen Schmerzes. Sie bezeichnet einen Buhlen als Gehülfen des Mordplans und nennt sich selbst das zweite Opfer der blutigen Weibesrache. Und so zürnend auf Apollon, und ihre Kunst, sein Geschenk, selbst verhöhnend, findet sie in der prophetischen Gewifsheit, dafs ein Rächer kommen werde, und in der Erinnerung an das Unglück, das ganz Ilion betroffen, Beruhigung und Muth zum Tode, dem sie ja doch nicht entgehen könne. Zur Verwunderung des Chors will sie nun dreist ihm entgegen gehen; aber beim ersten Tritte nach dem Pallaste schaudert sie zurück vor den Blutspuren und dem Mordgeruch. Doch ermuthigt sie bald wieder der Gedanke, dafs Klytaemnestra selbst mit ihrem Leben ihre Schandthat büfsen müsse, und sie thut wieder einen Schritt vorwärts.

Digitized by Google

Ihre Geistesverwirrung steigt; bald aber zerfliefst ihr Schmerz in rührende Ausdrücke tiefer Wehmuth über das traurige Loos aller Sterblichen. Sie tritt ins Haus, einen bittern Stachel im Herzen des Chors zurücklassend.

O weh des Menschenloses! denn den Glücklichen
Vernichtet leicht ein Schatten. Doch den Unglücksmann —
Des feuchten Schwammes leiser Druck löscht weg das Bild.
Und das mich mit mehr als das andre jammert mich.

Dafs diese herrliche Partie der Kassandra ein herrliches Glied in der Gedankenkette des Ganzen und eine nothwendige Stufe in der Entwicklung der Hauptidee ausmache, wird Niemandem zweifelhaft sein, der nur überhaupt die Ueberzeugung hat, dafs jedes geniale Kunstwerk eine Idee zum Brennpunkt habe, worauf die einzelnen Strahlen zurückzuführen seien, und dafs das geistige Räderwerk keine fremdartigen Elemente dulde. In des Dichters Seele war eine, dem barbarischen Schicksalsglauben widerstrebende lichtere Weltansicht aufgegangen, und reinere Ideen von Gerechtigkeit, edlere Göttergestalten waren hervorgetreten, deren Urprincip, die Idee des Höchsten, möge er Zeus oder anders heifsen, auch die verklärte Idee einer moralischen Weltordnung enthielt, die in den widersprechenden Erscheinungen dem Menschen aufzusuchen bleibe. Kassandra nun, selbst Priesterin einer verklärten hellenischen Göttergestalt, des Apollon, der hernach in dem Enddrama den Nachtgestalten offen entgegentritt, diese Kassandra, wie konnte sie durch eben diesen Gott unter das Mordbeil der Klytaemnestra geführt werden? — Der Dichter läfst sie selbst ihr Verschulden bekennen: sie, zur heiligen Seherin ausersehen, war unfolgsam ihrem Gotte, war wortbrüchig. Allein diese Wortbrüchigkeit findet in unserem Gefühl Entschuldigung, und insofern zollen wir ihr aus gleichem Grunde Mitleid als dem Agamemnon. Aber ihr Gott liefs ihr noch einen Trost in der Seherkraft. Sie sahe schon ihren Rächer kommen, den Apollon selbst sendet und den dieser auch selbst hernach errettet. Und so macht denn dies den Uebergangspunkt zu den folgenden Dramen, in welchen der Zweck erst recht offenbar wird.

Digitized by Google

Prophezeihungen bilden bei Aeschylus überhaupt die Anschliefsungen der trilogischen ersten beiden Stücke, besonders aber immer bei dem ersten Stücke, das Vorbereitung, Grundlage und Motiv zum Ganzen ist. Den Fortgang der Idee aber spricht der Chor im gleich darauf folgenden Gesange aus. Denn da Kassandra zuletzt den Knoten aufs Höchste geschürzt, und das Geschick aller Sterblichen als höchst traurig geschildert hatte, so sagt der Chor: Allen Menschen ist doch von Natur unersättliche Begierde nach Glück gegeben. Agamemnon hat der Götter Huld erfahren. Sollte er nun aber wirklich ermordet werden, und zwar wegen der Vergehungen seiner Vorfahren, welcher Sterbliche könnte dann wohl zweifeln zum Unglücke auf der Welt geboren zu sein?

Nach des Wohlstands Glück ward jedem der lebt
Unersättliche Gier. Fingergezeigeten
Pallästen abwehrt's Keiner verbietend:
Tritt nicht hier ein mehr! rufend.
Auch diesem der Stadt Priamos Obsieg
Ward als Göttergeschenk,
Und von Göttern geehrt ist die Heimkehr.
Wenn jetzt er nur sühnt der Früheren Blut
Und den Todten erliegt um Anderer Mord
Ausduldend die Strafe des Mordes:
Jedweder der lebt leidloses Geschick
Wer hofft es noch, höret er solches?

Also den Zweifel an Huld und Gerechtigkeit der Götter auf die Spitze erhebend, hört der Chor Agamemnons Todesruf. Anfangs höchst bestürzt und unentschlossen, immer noch zweifelnd und unter sich selbst getheilter Meinung, entschliefsen sich endlich die Greise im Pallast sich von der Wahrheit oder Unwahrheit der Sache zu überzeugen, als Klytaemnestra mit Blut bespritzt, schamlos, furienähnlich ihnen entgegentritt und sich des Mordes rühmt. An die Spitze ihrer Rede stellt sie den barbarischen Satz: „Mord für Mord". Und als der Chor das Verdammungsurtheil über sie ausspricht, erwiedert sie spottend: sie kümmere sich nicht um diesen Urtheilsspruch, sie habe Gerechtigkeit ausgeübt an dem trügerischen Mörder ihrer

Digitized by Google

vielgeliebten Tochter, sie habe Schutz und Schirm in Aegisthus, und Kassandra habe als Buhlin ihres Gemahls den Tod verdient.

Der Chor, diesen Gründen nichts entgegensetzend, beklagt und beweint das Loos des Königs, und da er auf die Helena die erste Ursache des Jammers schiebt, verweist ihn die Königin auf den alten Bruderzwist des Atridenhauses, dem Iphigenia und dem Agamemnon gefallen sei. Ihre Bitterkeit vermindert sich nur erst dann, als sie aus den Worten des Chors schliefsen zu können glaubt, dafs dieser ihr Gerechtigkeit wiederfahren lasse.

Dann wird sie immer ruhiger und wünscht, dafs endlich der Wechselmord in ihrem Hause aufhören möge; sie wolle dann gern mit Wenigem zufrieden sein.

Völlig im Contraste mit ihren letzten Worten sind die des Aegisthus, der in Weise eines Tyrannen mit einem grofsen Gefolge Bewaffneter jetzt auftritt, frohlockend über den gelungenen Mordplan, wodurch er die seinem Vater Thyest von Atreus zugefügte Schmach und den Kindermord gerächt habe. Der Chor spricht über ihn als einen feigen Mörder das Verdammungsurtheil aus. Spott und Drohungen erwiedert Aegisthus; es kaum der Mühe werth achtend, sich wegen des Mordes zu vertheidigen, lehnt er blofs den Vorwurf der Feigheit ab, und da der Chor bei seinem Verdammungsurtheile, das er über die Mörder und Ehebrecher ausgesprochen, beharrt, sie auch mit der Rache des Orestes bedroht, so greift Aegisthus zum Schwert und befiehlt seinem Gefolge dasselbe zu thun. Dadurch wird Klytaemnestra aus ihren beängstigenden Gedanken, in die sie versunken ist, aufgeweckt, tritt zwischen die gezuckten Schwerter und beschwichtigt die Erzürnten durch die Bitte, nicht noch mehr Blut zu vergiefsen. —

Digitized by Google

SPANHEMII NOTAE MSS.

IN AESCHYLI AGAMEMNONEM.

Ad argumentum fabulae.

Athen. D. VIII. p. 358. E. de Antiphane ἐν Βουταλίωνι, ὅπερ δρᾶμα τῶν Ἀγροίκων ἐστίν ἐνὸς διασκευή. Casaub. Anim. p. 624. Moris fuit et Comicis et Tragicis poëtis idem argumentum in plures fabulas dividere, quas uno communi nomine inscribebant. Sic laudatur Sophoclis Ὀρεστεῖα vel Ὀρεσταί· item ἡ περὶ Ὀδυσσέα πραγματεῖα. Similiter Antiphanes Comicus plures fabulas affinis argumenti docuerat titulo Ἀγροίκων, cet. Agamemno una e Tetralogia Aeschyli, dicta Orestias, nempe Agamemno, Choephori, Eumenides, et Proteus Satyricus. Schol. Aristoph. ad Ran. p. 263. πρῶτον δέ μοι τὸν ἐξ Ὀρεστείας λέγε. Schol. Τετραλογίαν φέρουσι τὴν Ὀρεστίαν αἱ διδασκαλίαι· Ἀγαμέμνονα, Χοηφόρους, Εὐμενίδας, Πρωτέα Σατυρικόν. Ἄριχος καὶ Ἀπολλόδωρος τριλογίαν λέγουσι χωρὶς τῶν Σατυρικῶν. Hinc liquet falli Casaub. Animadv. ad Athen. p. 624.: *sic laudatur Sophoclis* Ὀρεστεῖα *vel* Ὀρεστιάς; quae Aeschylo tribuenda sunt. — In Ranis Aristophanis p. 271. Schol. ἔστι δὲ κῶλον ἐκ χοροῦ, ὡς ἀνέγνων ἐν Ἀγαμέμνονι δράματι Αἰσχύλου. Nempe respicit ad versus Agamemnonis 103 et 104. Chorus Agamemnonis e quindecim personis constat. Schol. Aristoph. ad Equites, p. 323., e quindecim mulieribus: συνεισήκει δὲ ὁ χορὸς ὁ μὲν κωμικὸς ἐξ ἀνδρῶν ἤδη καὶ γυναικῶν· ὁμοῦ δὲ καὶ ἐκ παίδων κδ', ὡς καὶ οὗτος ἀπηρίθμησεν ἐν Ὄρνισιν· ἄῤῥενες μὲν ὄρνις ιβ', θηλείας δὲ τοσαύτας· ὁ δὲ τραγικὸς ιε'· ὡς Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.*)

Vide Hesychium Αἰώρα, ἑορτή Ἀθήνησιν, ἣν οἱ μὲν ἐπὶ τιμῇ — οἱ δὲ ἐπὶ Κλυταιμνήστρας καὶ Αἰγίσθου. — De relicto Clytaemnestrae Cantore ab Agamemnone, eoque procul rejecto ab Aegistho cf. Sext. Empir. adv. Mathem. I. p. 128. — Aristoteles περ. Θαυμ. ἀκουσμ. p. 108.: apud Tarentinos festum Agamemnoniadis, ἐν ᾗ νόμιμον εἶναι ταῖς γυναιξὶ μὴ γεύσασθαι τῶν ἐκείνοις θυομένων. — Pausan. II. p. 115, 116. αὐτὰ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, πότερον αἰκίας ἦρξεν Αἴγισθος,

*) Item Sch. Eum. 575. H.

Digitized by Google

ἢ προὐπῆρξεν Ἀγαμέμνονι φόνος Ταντάλου τοῦ Θυέστου συνοικεῖν δέ φασιν αὐτὸν Κλυταιμνήστρᾳ παρὰ Τυνδάρεω λαβόντα. Ibid. p. 123. Tantalo seu Thyestis seu Brontei filio nupta Clytaemnestra priusquam Agamemnoni nuberet. — Locus in Agamemnone Aeschyli, βίου δύσνυκτος ἀνηλίου. a. P. Victorio notat. ad Aristotel. Poët. C. XXI. ἢ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς δυσμαὶ βίου. —

Scaliger Poët. III. p. XLVII. p. 368.: *Sic apud Aeschylum interficitur Agamemnon ac repente tumulatur; adeoque cito, vix ut cocor respirandi tempus habeat.* In quo tamen erat Scaliger, quum nulla mentio in hoc dramate tumulati Agamemnonis. In Χοηφορ. de inferiis Agamemnonis sub initium agitur. — Dan. Heinsius Animadv. in Agamemnonem Senecae p. 562.: „Oeconomia Tragoediae ex parte ab Aeschyli cognomine. Locum enim, quem tantopere ibi veteres commendant, de Cassandrae furore expressit. Ibi Agamemno in scena mactatur; hic res partim a Cassandra, partim ab Electra exprimitur sine alia ἀπαγγελίᾳ aut persona nuntii. Electram e Sophocle instruxit." Sext. Empir. adv. Mathem. p. 134. C. τὸν μὲν Ἀγαμέμνονα ἡ Κλυταιμνήστρα ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐστίας κατέσπανεν, ὥσπερ βοῦν ἐπὶ φάτνῃ. — Alexander Pheraeorum Tyrannus, qui cum Thebanis et Pelopidis dimicavit, primus Tyrannorum a propria uxore sublatus Plutarch. in Pelop. p. 298. A. νῷ δὲ μόνῳ πρῶτον τύραννον ὑπὸ γυναικὸς ἰδίας ἀπολέσθαι.

Agamemno Mycenarum Rex, Argivorum Menelaus σύντροφος Agamemnonis. Agamemno Atrei filius, Menelaus Pleisthenis filius. Atridae autem ambo dicti, quod una cum Agamemnone apud Atreum Argivorum Regem educatus. Jo. Malal. Chronogr. p. 117. De Agamemnone Pleisthenis filio vide Dict. Cretens. et Quint. Just. III. VII., p. 239. — Pleisthenem impudicum a poëtis accepimus.

Pausanias observat Aeschylo inter alios poëtas Inachum fluvium quod Argivorum agrum praeterlabebatur, vocare Ἀργεῖον: καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἴναχον ἄλλοι τε καὶ Αἰσχύλος πόταμον καλοῦσιν Ἀργεῖον.

Ad Ἄκοδ.

ἐξ ὧν καὶ ὁ χορὸς συνίσταται. Chorus horum senum e quindecim senibus constans juxta Schol. Aristoph. Equit. p. 323.: ὁ δὲ (χορὸς) τραγικὸς ἦν, ὡς Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι· ἰδίως δὲ Αἰσχύλος τὸν Ἀγαμέμνονα ἐπὶ σκηνῆς ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ. Fort. ὑπὸ σκ. Id in Notis quoque observatum postea vidi. Philostr. de Vit. Apollon. C. VI. p. 276. De Aeschylo ἢ τὸ ὑπὸ σκηνῆς ἀποθνήσκειν ἐκείνῳ ὤφειλον.

ὀλυμπιάδι εἰκοστῇ, ὀγδόῃ. ἑβδομηκοστῇ Scal. ὀγδοηκοστῇ Sam. Petit. Ad. L. Attic. p. 67.

Ad. v. 1. Θεοὺς μὲν αἰτῶ. Αἰτῶ hic Attice cum duobus Accusativis ut Pers. 220. αἰτοῦ τάδε σὸν πόσιν Δαρεῖον. — Aristoph. initio Vesp. p. 431. servus ad custodiam heri constitutus, ea fessus parat illam dissolvere: φυλακὴν καταλύειν νυκτερινὴν διδάσκομαι. Plato lib. X. de Republ. p. 620. B. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος ἐχθρὰν

Digitized by Google

δὲ καὶ τοῦτον τοῦ ἀνδρωπίνου γένους διὰ τὸ πάθη αὐτοῦ διαλλάξαι βίον.

v. 2. φρουρᾶς ἐτείμας μῆκος. Pind. Od. IV. Isthm. p. 460. ἐτείων ἀέθλων. Fl. Christian. ad Aristoph. Vesp. V. 2. Sic apud Aeschylum in principio Agamemnonis ille custos poscit vigiliarum missionem. φρ. ἐτ. ἀπαλλαγήν. Quo loco admonebo studiosos τὸ ἄγκαθεν pro ἀνάκωθεν, unde apud Hesych. leg. ἀγκάσδεν, ἀνάκωθεν· Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.

v. 3. ἄγκαθεν, κυνὸς δίκην. Anthol. IV. 5. Ep. 6. οἰκοφύλαξ σκυλάκαινα. Scalig. ad Varron. de L. L. p. 44. veteres canes vocabant custodes, cet. Aesch. Ag. v. 616. Aristoph. Vesp. p. 498. de Cane, ὅτι σοῦ προσάρπασαι καὶ φυλάττει τὴν θυράν. Infr. v. 1238. οἰκουρὸν, οἶμοι, τῇ μολόντι δεσπότῃ. Canes ædium custodes, unde proverbium, cujus meminit mulier in Lysistr. Aristoph. p. 999.: σύλλαβεῖσθαι τὴν κύνα: *cave canem*. Canem Helena se ipsa vocat apud Homer. Fl. R. Ἔδνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου εἵνεκ' ἄτης, et paulo ante Δᾶες ἐμεῖο κυνός. Athen. D. XIII. p. 611. C. de canibus τότε συναναβαπτίζον καὶ οἰκουρὸν εἶναι καὶ φυλακικὸν τοῦ τῶν εὖ δρώντων βίου. Callim. H. in Del. de Iride, assidua Junonis famula Ἥ καὶ ὑπὸ χρύσειον ὀδὸν ἶξε, κύων ὡς Ἀρτέμιδος, ἥτις τε δοῆς ὅτε παύσεται ἄγρης, ἕζεται ἀφράστῳ καὶ ἴχνεσσιν. Telemacho duo canes custodes dati apud Hom. in Odyss. profecturo; qua de re Apollon. apud. Philostr. VI. E. 14. p. 307. Theophrast. Charact. περὶ ἀγροικίας p. 14. καὶ τὸν κύνα προσκαλεσάμενος καὶ ἐπιλαβόμενος τοῦ ῥύγχους εἰπεῖν, οὗτος φυλάσσει τὸ χωρίον καὶ τὴν οἰκίαν καὶ τοὺς ἔνδον. Vid. Casaub. Comm. p. 145. Antiphanes poëta vocat canes φρουροδόμους. Eustath. Il. X. Ἔθος ἦν τὰς αὐγὰς θύρας φρεῖσθαι ὑπὸ κυνῶν. Artemid. Il. XI. p. 95. de canibus, qui olim distincti in custodes ædium vel venaticos, τῶν κυνῶν οἱ μὲν ἐπὶ θήραν τρέφονται —, οἱ δ' ἐπὶ φυλακῇ τῶν κτημάτων, οὓς οἰκουροὺς καὶ δεσμίους λέγομεν. Nota igitur, ejusmodi canes dictos οἰκουροὺς vel δεσμίους. Hinc ἐκωκίς de cane tanquam inspectore et comite assiduo. Lycophr. p. 176. de Hecuba Ἑρμιὼ τρίμορφος θήσεταί σ' ἐκωκίδα. Hinc canis noctiluca Romanis dictus, Varro de L. L. IV., p. 26. *quod hic item et noctiluca in custodia ut venandi signum voce dat, canis dictus*, ubi Scalig. in Conjectt. p. 43. pro *noctiluca* legit nictaculus, a nictando quod Graecis σκυλᾶν.

v. 4. ἄστρων κάτοιδα νυκτέρων ὁμήγυιν. Hic et duo sequentes versus citantur ab Achille Statio in Isagoge ad Phaenom. Arati p. 81. Ὁμηγύρεις aliquotiens apud Apollon. Rhod. II. 469 et 998. IV. 1369. Hinc ὁμαγύριος Juppiter apud Aegienses Achajae ob congregatos ibi ab Agamemnone ad bellum Trojanum Graecorum proceres, Pausan. VII., p. 444. Ὁμαγύριος δὲ ἐγένετο κατὰ Διὸς ἐπίκλησις ὅτι Ἀγαμέμνων ἤθροισεν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον τοὺς λόγου μάλιστα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀξίους. Athen. D. XV., p. 679. F. de Τενέδῳ urbe

Digitized by Google

Aegypti ἐν αὐτῇ θεῶν δημήτρας καὶ ἱερὸν μέγα καὶ ὄγνον. Musaeus Her. et Leand. 9. ἄγειν ἐς δημήτριον ἄστεμφες.

v. 7. φθίνουσιν. Hinc ἡλίου φθινοπώρου, de occasu Solis Pers. 332.

v. 10. βάξιν. Pers. v. 639. βάγμασι. In Petride etsi 30 diebus Susiana distante, una die qui abierant id quod denunciabatur, audire poterant, ὅις τὸ φλεγυρηθὲν παρὰ τοῦ φύλακος ἐσῄει. Diodor. XIX. p. 666. C.

v. 15. βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ. S. C. Th. 3. βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.

v. 16. μινύρεσθαι. Infra 1174. μινυρά πάσα.

v. 17. ἀντίμολπον ἐστέλλουσαν ἄλγος. Ἐντέλλουσιν, ἀναιρεῖν quasi ἄντομα φέζειν. Hesych. ἐντέλλουσαι τοῖς ὕπνοις ἀναιροῦσαι. Varro R. R. 1. 2. p. 6.: famem aestivo die si non diffindessem meo insititio somno meridie, vivere non possem. Scalig. in Not.; Et dixit Varro diffindere diem somno insititio ut Aeschylus ἐντεμὼν ὕπνῳ ἀντ. ἄκ. Diffindo somnum carmine insititio. Plutarch. Solone p. 83. A. ἐντεμεῖν σφάγια κεφαλὴ καὶ κιχῆ τοῖς ὕπνοις.

v. 21. εὐαγγέλου — πυρός. Eurip. Phoen. 1223. ἐξ εὐαγγέλου φήμης ἀκούσῃ. Med. 975. εὐάγγελοι γάνυσθε et 1010. δόξης εὐαγγέλου. Infr. 483. πυρὸς δ' ὑπ' εὐαγγέλου, et v. 272. εὐάγγελος ἐως, et v. 270. εὐαγγέλοισιν ἐλπίσιν. Hinc εὐαγγέλια θύειν ob faustum nuntium, de Atheniensibus nuntiata morte Philippi. Plutarch. in Demosth. p. 855. F. πυρὸς οὖν ἄφνω εὐαγγέλια, εἰ ἀναδῆσαι εὐαγγέλια Aristoph. Plut. p. 77. ἐστεφάνουν μ' εὐαγγέλια Equit. p. 327. Plutarch Phocion. p. 752. ἐορτάζειν εὐαγγέλια συνεχῶς καὶ θύειν τοῖς θεοῖς. Item. ἄλλων ἐπ' ἄλλων εὐαγγελίων γραφομένων καὶ φερομένων. Idem in Catone p. 784. A. εὐαγγέλια θύειν. — Ὀφθαλμοῦ πυρός. Dio Chrys. XIII. p. 225. B. A. Palamede edoctos Atridas τοὺς φρυκτοὺς ὅπως χρὴ ἀνιλεῖν.

v. 22. λαμπτὴρ πυπτὸς. Hinc λαμπτηροῦχία infra 900. Choeph. Λαμπτῆρες ἐν δόμοισιν.

v. 23. χορῶν καταστασιν. Eurip. Phoenissa. 1272. δαιμόνων καταστασιν, Schol. καταστασις, ἡ τύχη. Soph. Aj. v. 1267. καταστασις νόμου. Idem. καταστασις quod καθίδρυσιν Galeno ad Hippocr. de fractur. III. p. 257., T. XII.

v. 24. 25. ἰού, ἰού, παρεκγραφή, ut. Prom. 114. ἐέ, ἐέ. Aristoph. de Pac. p. 631. ἰού, ἰού· ἰού, ἰού. — Συμφοραῖς. Aristoph. Equit. p. 327. ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖσιν Schol. μέσον δ' ἄνομα ἢ συμφορά, δηλοῖ γὰρ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν.

---

v. 13. ἐκισκοκουμένην] ἐκισκοτουμένην Aurat. v. 14. ἐμὴν, φόβος γὰρ] ἐμοὶ τότ', vel ἐμοὶ φόβος τοτ' Aurat. v. 15. βεβαίως] βεβαίῳ Aur.

Digitized by Google

v. 27. ἐκανπέλασαν. Choeph. v. 280. ἐκαντέλλειν, Eurip. Phoeniss. v. 105. κοδὸς ἵππος ἐκαντέλλων.

v. 28. ὀλολυγμόν. Iph. 605. 606. Sic in faustis et re lacta ap. Eurip. Orest. v. 1139. ὀλολυγμὸς ἔσται, κὖρ σ' ἀνάψουσι θεοῖς Aesch. S. c. Th. 681., Eum. 1046 et 1050, Aristoph. de Pace p. 630. εὐφημεῖν χρὴ καὶ μὴ ὀλαλύζειν, μηδὲν ἀρύζειν ἀλλὰ ὀλολύζειν Schol. ὀλολύζειν· σὺ μὲν ἡσυχῆς εὔχεσθαι. Aesch. S. c. Th. 274. ὀλολυγμὸν ἱερόν cet. — Εὐφημοῦντα. Soph. Trach. v. 181. εὐφημοῦσα πᾶν ἔσχε.

v. 29. ἀνορθιάζειν. Ἀνορθιάζειν Andocid. de Myster. p. 185. ταῦτα τὰ δεινὰ καὶ φρικώδη ἀνορθιάζουσι.

v. 30. φρυκτὸς ἀγγέλων. Aristoph. Vesp. p. 526. ταύτῃ τῇ δαΐδι φρυκτοὺς σημανῶ. Schol. ὡμᾶς ὡς ἐχούσῃ δᾷδα περφυγμένα τῇ δαΐδι φρυκτοὺς σημανῶ, ὅπερ ἐστί. Iph. v. 280. Φρυκτὸς Graecis imagines dictae facis, quae murorum summitatibus impositae adventum hostium sociis indicarent, ut ab iis caverent; quandoque etiam ut iidem ventum auxiliariorum declararent; priori casu faces movebant, posteriori quietas tenebant. Docet id Thucydidis Schol. ad lib. II. p. 164. C., ubi Thucydides εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας φρυκτοί τε ἤροντο καὶ ἔρχονται. Schol. φρυκτοὶ εἰσὶ λαμπάδες τινὲς μετὰ τύλων φανόμεναι, αἵτινες βασταζόντες ἄνωθεν τῶν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς πλησιοχώροις ἢ τοῖς ξυμμάχοις ἐκίνησαν, ὡς ὅτι δεῖ προφυλάξασθαι. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ πολεμίους τοῦτο ἐκίνουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φίλων· ὅταν ἤδεσαν βοηθεῖσαν αὐτοῖς ἐχομένην (l. ἐχομένην) ἐσήμαινον κάλων τὰ τῶν φρυκτῶν, ὡς οὐ δεῖ προσβοηθεῖσθαι· καὶ ὅταν μὲν φίλους ἐδήλουν, ἐβάσταζον τοὺς φρυκτούς, ἡρεμοῦντες· ὅταν δὲ πολεμίους, ἐκίνουν τοὺς φρυκτοὺς δηλοῦντες τὸν φόβον. Eadem quae hic Schol., apud Suidam leguntur, unde ea descripta in Not. ad Aeschyl. p. 784. Idem Thucyd. C. III. p. 185. D. φρυκτοί τε ἤροντο ἐς τὰς Θήβας πολέμιοι· παρανίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως φρυκτοὺς πολλοὺς παρεσκευασμένους ἐς αὐτό σφισιν, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας. Ubi nota φρυκτωρίαν dici de indicio ex accensis illis φρυκτοῖς seu facibus. Iidem φρυκτοὶ dicti πυρσοί, ut Herodot. VII. et γαμαπῆρες Polyaen. Vid. Not. ad Aeschyl. Agam. V. 1. p. 781. Παραφρυκτωρεῖν ap. Lysiam orat. XII. Harpocration φρυκτωρεῖν ἐστὶ κυρίως τὸ διὰ πυρσῶν ἀναστενομένων σημαίνειν ὅτιοῦν, Thucyd. III. p. 225. C. ὑπὸ φυλακὰ αὐθωῦς ἐφρυκτωρήθησαν ἐξήκοντα νῆες Ἀθηναίων. Schol. διὰ φρυκτοῦ ἐμηνύθησαν, ἀντὶ τοῦ ἀρχομένης ἡμέρας διὰ πυρσῶν ἐμηνύθησαν. — Φρυκτωρίας inventio, juxta alia Palamedi tributa in Schol. Eurip. Orest. p. 161.

v. 31. φροίμιον χορεύσομαι. φροίμιον nempe praeludium in cantu, ab οἰμή, cantilena, oda; Callim. H. in Del. V. 6. Δήλῳ νῦν

---

27. ἐκαντέλασαν] ἐκανπέλασαν.

Digitized by Google

οἴμης ἀποδάσσομαι. Apoll. Rh. IV. 150. οἴμῃ ἐελγόμενος. Unde etiam apud eundem IV. 150. συνοίμιον ὕμνον. Schol. ibid. οἰμὴ γὰρ ἡ ᾠδή. S. c. Th. 7. φοιμίοις.

v. 33 πρὸς δὲ βαλούσης — φρυκτωρίας. Lycophron. p. 168. φρυκτωρία. faces. Idem p. 61. κακὸν φρύκτωρον. Eurip. Rh. v. 65. ἔννυχος φρυκτωρία. Nam φρυκτωρίαι faces in summitate turrium aut montium accensae, quibus olim signum indicabatur adventus hostilis, quo suppetiae ferrentur. Theognid. Scholiast. ἔθος ἦν ἀπὸ τῶν πύργων καὶ ὀρεινῶν τόπων σημεῖα διὰ πυρὸς τοιαῦτα παρεσκευάζειν, καὶ αὐτὰ φρυκτωρίαι ἐκλήθησαν, καὶ φρυκτωρεῖν τὸ σημαίνειν ἔφοδον πολεμίων. Vide Meurs. ad Lycophr. p. 182. Aristoph. Avib. p. 596. Ἐφοδεύειν, κωδωνίζειν, πανταχῇ φυλακὰς καθεστήκασι καὶ φρυκτωρίαι Ἐν τοῖσι πύργοις. Schol. φρυκτωρίαι, αἱ τῶν πύργων φυλακαὶ παρὰ τὸν πυρσὸν καὶ τὸ ὠρεύειν. Ad vocem ἐφοδεύσαι apposite ille Scholiast. Theogn. notat — ἔφοδον πολεμίων.

v. 35. ἄναπτος οἴκων. Pind. Isth. IV. χρυσέων οἴκων ἄναξ. Infr. v. 970. οἶκος ἄναξ.

v. 36. βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας βεβ. Thom. Mag. ἡ βοῦς οὐχ ὁ βοῦς· ἀρσενικῶς δὲ μόνον τὸν τῆς παροιμίας ἐκφέρομεν, βοῦν, οἷον τὸ, βοῦν ἐπὶ γλώσσης φέρει. Sic Menander apud Athen. XII. 549. D. παχὺς γὰρ ὡς ἔπος ἐπὶ στόμα. Casaub. Animadv. p. 856. Est autem allusum ad proverb. βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας, quo usus Aeschylus et alii tragici. Onomastic. Pollucis IX. VI. p. 1631. lin. 39. δίδραχμον. τὸ δὲ παλαιὸν νοῦσο ἦν Ἀθηναίοις νόμισμα καὶ ἐκαλεῖτο βοῦς, ὅτι βοῦν εἶχεν ἐντετυπωμένον cet., καὶ ἐν τῇ παρὰ Δηλίας (Δηλίοις) θεωρίᾳ τὸν κήρυκα κηρύττειν φασὶν, ὅστις δωρεὰν τινὶ ἐδίδοτο, ὅτι δοθήσονται αὐτῷ τοσοῦτοι βόες· καὶ δίδοσθαι κατ' ἕκαστον βοῦν δύο δράχμας Ἀττικάς. Kuhn. in Animadv. ad Poliaen. p. 180. Auctor tradit numisma quoddam Atticum seu Delium Boos nomine venisse eo quod animalis illius imagine signatum faerit; unde prov. βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκεν *bos linguam calcavit*, cum quis pecunia corruptus obmutuit. Habetur solum in principio Agamemnonis. Eustath. Il. p. 962. ita hoc affert proverbium, βοῦν ἐπὶ γλώσσης φέρειν, *bovem in lingua*. Βοῦς ἐπὶ γλ. est *bos super linguam*.

v. 43. διῤῥόνου Διὸς ἕδραν καὶ δικηπόλου. Soph. Philoct. ὦ δίκαιοι σφαγεῖς ἀραῖοι —. Infr. 110. δίῤῥονος κράτος. Soph. Aj. 253. δικραιτῆς Ἀχελῷδαι. Callim. H. in Jov. 79. Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. Aesch Eum. 629. Διοδότοις σκήπτροις. Nempe juxta Homerum et Dion. Chrysostb. orat. I. p. 3. non omnes promiscue Reges, sed tantum Boni, a Jove.

v. 44. ζεῦγος Ἀχαιδᾶν. Soph. Aj. 390. 391. δισσάρχας ὀλέσσας βασιλεῖς. Andocyd. de Myster. p. 194. ἐπὶ ζεύγους ἦγον εἰς τὸ πρυτανεῖον: Interpres: *quadrigis in Prytaneum duxerunt*. Leg. *bigis*. Unde ζευγῖται dicti. Ζεῦγος proprie de bobus junctis aut equis; inde de quovis pari, ut Ζεῦγος ἐμβάδων de pari calamitate, Aristoph. Equit. p. 340.

Digitized by Google

v. 45. χιλιοναύτων. χιλιόνεων στρατὸν Eurip. Orest. v. 353. ἑλκύσας χιλιόνεσσιν Iphig. Aul. v. 175. χιλιόναυν στρατιὰν Rhes. 263.

v. 49. αἰγυπιῶν. Vulturum sex genera, juxta Schol. Apoll. Rhod. I. v. 1049. p. 198. ἔστι δὲ ἱεράσσῃ γένη ἕξ. — Lycurg. in Leocrat. τὰ γοῦν ζῷα τὰ πτηνὰ μάλιστα πέρυσι κρὸς πάχος, ἃ ἐστιν ἰδεῖν ὑπὲρ τῆς αὑτῶν νεοττιᾶς ἐθέλοντα ἀποθνήσκειν· ὅθεν καὶ τῶν κυνηγικῶν τινες εἰρήκασιν, οὐδ' ἀγρία γὰρ ὄρνις ἦν πλάσῃ δόμον, Ἀλλὴ νεασσοὺς ἐντεκεῖν ἠθέλησεν. Schol. Apoll. Rh. p. 108. ὁ δ' ἱέραξ ἱερός ἐστιν Ἀπόλλωνος.

v. 50. λεχέων, de nidis avium, et metu columbarum de iis sollicitarum v. S. c. Theb. v. 298.

v. 54. ὀρταλίχων. Hoc de pullis, apud Nicandrum de avibus pullos parientibus, Alex. v. 140. ὀρταλέχων ἀκαλὴν ᾠδῖνα. Schol. p. 58. νῦν τὰς ὄρνιθας λέγει· οὐ γὰρ τὰ νήπια ᾠάσουσι. Hinc vox ἀνορταλίζειν apud Aristoph. Eqnit. p. 362. de pullis avium primum e nido prodeuntibus, ἀνορτάλισες. Schol. ὀρτάλιξιν δὲ λέγεται ἐπὶ τῶν ἀρχομένων ἀναπτεροῦσθαι. Ὀρτάλιχες apud eundem de gallis Boeotiae. Ita enim Boeotus Achaea. p. 412. τῶν ὀρταλίχων, ἢ τῶν τετραπτερολλίδων. Schol. ὀρταλίχων δὲ τῶν ἀλεκτρυόνων κατὰ τὴν τῶν Βοιωτῶν διάλεκτον.

v. 55. Ὕπατος δ' αἰῶν, ἥτις Ἀπόλλων ἢ Πὰν ἢ Ζεύς. Infra 518. ὑπατός τε χώρας et v. 89. ὑπάτων χθονίων. — Hi tres dii recensentur tanquam augurionum aut venationis praesides, ad quae omina vulturum vel respicium aviam usus. Sic paulo infra v. 124. de auguriis e visis aquilis leporina carne vescentibus. — Pan haud frustra inter μαντικοὺς Deos hic relatus, utpote a quo ipse Apollo artem vaticinandi edoctus juxta Argumentum Pindari Pythicis praefixum p. 185. ἔμαθε δὲ τὴν μαντικὴν τέχνην ὑπὸ τοῦ Πανός· οὗτος γὰρ τοῖς Ἀρκάσι πᾶσιν ἐπιμελῶς ἐμαντεύετο. Jupiter vero et Apollo ut soli veri et certi augures apud Soph. Oed. Ty. V. 501. ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ξυνετοί cet. — Pan apud Argives cultus. Hinc versus incerti poëtae apud Hephaest. p. 33.: Πᾶνα κλασγικὸν Ἄργος ἐμβασεύων.

v. 58. μετοίκων. Μετοικεῖν τῆς δὲ γῆς Suppl. 617. μέτοικος S. c. Theb. 554. Pers. 319. Ch. 682. Scholiastes Sophoclis ad. Oedip. Colon. v. 888. εἰ μέτοικος — tangit hunc locum. μετοίκους δὲ καλοῦσι τοὺς ἀπὸ ἑτέρας χώρας μεταβαίνοντας καὶ κατοικοῦντας ἐν ἑτέραις· κέχρηται δὲ καὶ Αἰσχύλος ἐπὶ τῶν οἰωνῶν ἐν Ἀγαμέμνονι λέγων οὕτως· τῶν δὲ μετοίκων —, ἀντὶ τοῦ ἐναίκων. Μετοίκους γὰρ εἶπε τῶν ὑψηλῶν τόκων τοὺς οἰωνοὺς κἀκεῖσε ἀντὶ τοῦ ἐναίκων. Sic. Eumen. 869. ἐνοικίου δ' ὄρνιθος —.

v. 59. Παραβᾶσιν. Παραβασίαν S. c. Th. 149., παραβάντες

---

50. ἄλγεσσι] ἄλγεσι Scal. 58. τῶνδε μετοίκων] ἕνεκα τῶν μετοίκων Aur.

Digitized by Google

intr. 798., καραβατὰ Suppl. 1056. Alitur καραβαίνειν de Choro Aristoph. Equit. p. 317. Schol.

v. 60. ὁ κρείσσων. Ὁ κρείσσων et οἱ κρείττονες de Deo et de Diis saepe apud Auctores. τὸ κρεῖττον de Deo apud Stob. ad. Gr. p. 517. Hinc Hesychius ab Aeschylo notat in dramate κρείττονες Deos vocari, κρείττονες — καὶ οἱ θεοὶ δὲ, Αἰσχύλος Αἴτνᾳ.

v. 62. κολυάνορος. Lycophron de eadem Helena p. 138. τῆς θηλύκαιδος καὶ τριάνορος κόρης. Agam. 158. δεισήνορα, 420. φιλάνορες. v. 63. καλαίσματα. Eum. 719. κάλαισμ' ἀφύκτων. Suppl. 550., Anthol. IV. 2. Ep. 5., Pausan. II. El. p. 357 et 363.

v. 64. γόνατος κονίαισιν ἐρειδομένου. Κονία de pulvere Athletico, pro κόνις, qualis pulvis non aptus ad palaestricum. Galen. de San. tuend. II., c. XII. p. 92. T. 6. et c. IX. p. 86. Etiam ἐρείδειν vox palaestrae. Galen. ibid. ἅψαντες κρὸς ἀλλήλας τὼ χεῖρε, τὴν μὲν ἐπὶ τὸν αὐχένα βιαίως ἐρείδειν. Eurip. Hec. 65. σκολιῷ σίμικωνι χερὸς ἐρειδομένα. Verbum ἐρείδειν ut alia verba palaestrae ad συνουσίαν translata, ut aliquoties apud Comicum, Ἐκκλησ. p. 742., Θεσμοφ. p. 793. Apud Theocrit. Idyll. v. 24. καὶ τὸν εὔβολον ἀμνὸν ἔρειδε, Sch. ἔρειδε, ἤγουν φέρων κάτω.

v. 65. διακναιομένης — κροτελείοις. Agam. 94. διακναιόμενος. Schol. διακοπτόμενος. — Προτέλεια ναῶν Agam. v. 235. cll. 729., Lycophr. p. 36. et Schol. Προτελὴς θυσία Graecis dicta hostia, quae ante alias mactata; ut de sue apud Paus. Cret., Athen. IX. p. 376. A. ἱερὰ ἕξουσι ὗν, καὶ αὐτὴ προτελὴς αὐτοῖς ἡ θυσία νενόμισται, ubi vide Casaub. interpretationem. Interdum de sacrificio ante nuptias peragi solito, unde προτέλεια θύειν et προτελὴς ἑορτή. Plato Comicus ap. Athen. X. p. 441. F. εἰ γὰρ Φάωνα δεῖσ' ἰδεῖν, προτέλεια δεῖ ὑμᾶς ποιῆσαι πολλὰ πρότερον τοιαδί. Schol. ad nostr. loc. ταῖς πρὸ γάμου θυσίαις. Plato de Legg. VI. p. 774. E. ὅσα δὲ προτέλεια γάμων. ἢ τις ἄλλη περὶ τὰ τοιαῦτα ἱερουργία μελλόντων, ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων προσήκουσα, ἐστὶ τελεῖσθαι. — Προτέλεια Suidae dies, qua nuptura virgo deducebatur in aedem Minervae, quaque sacra peracta; tum de praeludiis in mysteriis. Themist. orat. V. ad Jovian. p. 71. καὶ βασιλεὺς μετὰ τὴν εἰρήνην ἔξω τοῦ νεὼ τὰ προτέλεια μυήσας, εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν τελευτὴν καταθήσεται.

v. 66. Κάμακος. Cas. ad Ath. I. p. 56. Sic κάμαξ, quod proprie idem ac κάραξ, pro *hasta* ponunt poëtae. Eur. Hec. 1155. Electr. 852.

v. 70. ἀπύρων ἱερῶν, h. e. ἁγνὰ θύματα, de quibus Plato L. l. VI, quae ἄνευ πυρὸς, et Diog. Laert. V. et Pollux aliique. Pind. Ol. VII. p. 66. τεῦξαν δ' ἀπύροις ἱεροῖς. Qualia Eumenidum sacra et Parcarum. Μοῖραι de Furiis apud Sophocl. Oed. Col. v. 232. juxta

---

68. ἐξ τὸ κεκρ.] ἐς vacat Aur. 76. ὅτε] ὅ τε Aur. 81. ἀρείων] ἄρειον Aur.

Digitized by Google

Schol. μοῖραι γὰρ νῦν τὰς Ἐριννύας ἀκουστέον. Hinc passim simul junctae, Mosch. Idyll. III. 24. ἦέ τινος Κηρῶν ἢ Ἐριννύων αἰνὰ βέλεμνα. Ipse Aesch. Eum. 201. de sacris Eumen. χοὰς τ' ἄοιν. — ; sacra tamen eadem non ἄκυρα sed ἔμκυρα ibid. innuit v. sq. Ἄκυρα h. l. dicta, non quod omnino sine igne fierent sed quod sine victimis, quae ἔμκυρα inde dicuntur. Callim. Lav. 101. κόσσα μὲν ἡ Κάδμηΐς ἐσύστερον ἔμκυρα καύσει.

v. 72. ἀτίτᾳ. Τίσας h. e. τιμωρὸς· Choeph. 65. Ἀτίσας Eum. 257. Hic. ἀτίτᾳ pro ἀτίμῳ.

v. 75. ἐπὶ σκήπτροις. Eurip. Hec. v. 65. καγὼ σκολιῷ σκήπτωνι χερὸς διερειδομένα —. Σκήπτροις, *baculis*. Contra βάκτρον pro sceptro Ch. 360. et Agam. 210.

v. 76. ὅτε γὰρ —. Aur.: perinde est ac si juvenes essemus: robore enim illis aequales sumus, videtur robur in medulla.

v. 79. φυλλάδος ἥδῃ. Infr. φυλλὰς ἵκει ἐς δόμους, et Soph. Trach. v. 760. τεμένιαν φυλλάδα de luco pro fronde. Eurip. Suppl. 32. Φυλλάδος hic de aridis foliis. Quo respexit Hesychius φυλλάδες οἱ ξηροὶ κλάδοι· καὶ φύλλα ἔχοντες. Apoll. Rh. I. 454. et Schol. Diphilus apud Athen. IV. p. 133. F. Ἡ φυλλὰς ἢ δριμεῖα κεριοισθήσεται, pro quo H. Grot. in Excerpt. Com. p. 783. legit. ἡ δριμεῖα κερισεισθήσεται, lirium, spargentur folia suaviolentia. καταπαρφ. Hesych. καταπαρφεῖ ἀφανίζει, ζηραίνει. E plantis et arboribus alia ἀείφυλλα, alia φυλλόβολα — Theophr. H. Pl. I. c. XIV. p. 17.

v. 80. Τρίπαδας. Τρίπους de sene in aenigmate de Sphinge Appollod. III. v. Τετράπουν de animali quadrupede. Eurip. Rhes. 211. τετράπουν μιμήσομαι. Sic δίβαμος, biceps ibid. Rhes. 216. Apollod. l. l. p. 171. τελειούμενον δὲ τὸν ἄνθρωπον δίπουν· γέροντα δὲ τρίτην προσλαμβάνειν βάσιν, τὸ βάκτρον. Schol. Aeschyl. ined. ubi versus Γηραιὸς δὲ πέλων τρίτατον πόδα, βάκτρον ἐρείδει.

v. 82. ὄναρ ἡμερόφαντον. Pind. Pyth. VIII. p. 295. σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωποι.

v. 85. τί χρέος; vide Sept. c. Theb. v. 20.

v. 86. τίνος ἀγγελίας — θυοσκινεῖς. Alludit ad morem Graecanicum sacra pro foribus aedium faciendi ob bonum vel in faustum nuntium. Aristoph. Equit. p. 361. τίν' ἔχων φαμὴν ἀγαθὴν ἥκεις; ἐφ' ὅτῳ κνισᾷ ἀγυιάς. Schol. ἔθυον γὰρ πρὸ τῶν εὐαγγελίων πρὸ τῶν αὐλῶν ἕκαστος· ἀγυιὰς δὲ τοὺς ἀγυιοὺς θεούς. Ἄλλως. ἔθος ἦν τοῖς ἐν ἀγυιαῖς ἱσταμένοις θεοῖς ἐπὶ ταῖς ἐρχομέναις ἀγγελίαις θύειν, ὡς ἂν εἰ ἀγαθαὶ εἶεν, ἐπινεύσειεν ταύτας· εἰ δὲ τοὐναντίον, ἀποτρέψαιεν.

v. 87. περίπεμπτα θυοσκινεῖς. Aur. *holocausta sacrificas*. Legen-

---

79. ὑπεργήρων] — ρως Scal. 87. Πειθοῖ] πειθοῖ Scal., melius

Digitized by Google

Legendum etenim κερίσματα. Hesychius κερίσσεσον, τὸ, περισσεῦον. Aristoph. in Plato p. 16. κερισσεύουσι τὴν μοχθηρίαν. Schol. κερισσεύειν (ante κερικέκτειν) ἀπὸ τῶν ζύμη τὰ ἄθυτα περιλαμβανόντων. Verum retineri potest hic κερίσματα, quod nempe ad omnes aras deorum ut sequitur sacra et libationes fierent, jussu Clytemnestrae. — θυοσκοῖς Hesych., unde θυοσκόος apud Eurip. Bacch. 224. Schol. Aristoph. Equit. p. 292. θυοσκόος κυρὸς τὸ θύω καὶ τὸ νοῶ, ὁ φραίνει τὸ νοῦν.

v. 88. ἀστυνόμων, qui dii *urbani* Romanis dicti, h. e. in urbe culti. Alii nempe dii Ἀκραῖοι, qui in arcibus, alii ἀστυνόμοι et ἀστυκοὶ qui in urbe et quorum vulgo statuae in foro, alii, qui Ἀγροτῆροι seu Agrestes et Agricolarum dii, Varro. C. D. R. R. I. p. 3.

v. 89. ὑκάτων —. S. e. Th. 277. τοῖς πολισσούχοις θεοῖς πεδιονόμοις τε κ' ἀγοραῖς ἐπισκόποις. De Jove ὑκάτῳ primum nuncupato Pausan. l. VIII. p. 456.

v. 90. ἀγοραίων. ΔΙΟΣ ΑΓΟΡΑΙΟΥ ara accensa, in nummis. Infra Eum. 976. Ζεὺς ἀγοραῖος. Ceterum ad hunc versum respicit Aristides H. in Jov. p. 30. ἀλλ' ὦ τῶν βασιλείων κρόδρομος μελάθρων Αἰσχύλε χορὸς ἦσε, τῶν τε οὐρανίων καὶ τῶν κατέρων cet.

v. 95. καρηγορίαις. Παρηγορία *mitigatio*, Hippocrat. D. A. V. p. 184. T. XI., Apoll. Rh. II. v. 1285. Ἄρευ δ' αὖτε καρηγορίησεν.

v. 96. κελάνῳ — βασιλείῳ, in sacrificio regio. Πέλανος nempe proprie liba pro sacrificiis, unde Pers. v. 204. regina Persarum Atossa θέλουσα θῦσαι πέλανον, et contra ἀθύτων πελάνων mentio ap. Eurip. Hippol. 147., ubi Schol. πέλανοι, τὰ εἰς θυσίαν πέμματα. Choeph. 9. χέουσα τόνδε πέλανον ἐν τύμβῳ κατρὸς: Schol. πέλανον· κᾶν το ἐπιθυόμενον οὕτω κάλουσι.

v. 99. Παίων. Infra v. 1258. Ita Aesculapius. Hinc infra 859. φαρμάκων καιωνίων. Aeschylus in μύσοις apud Harpocrat. ὀργεῶνας. Εὐχαῖς δὲ σώσοις δεσπότας καιονίαις, non καιονίας ut ibi legitur. Apoll. Rh. 2. 704. καλὸν ἰηπαιήον', ἰηπαιήονα Φοῖβον, Schol. ἤτοι διὰ τὸ κέμπειν τὰ βέλη, ἢ ὅτι ἰάσεως ὁ θεὸς αἴτιος. Hinc Apollo ἰατρὸς ut in jurejurando Hippocratis, et ἰατρόμαντις Eumen. 63.; imo etiam inde ἀκέσιος dictus ut Eurip. Androm. 900. ὦ Φοῖ' ἀκέσιε, κημάτων δολίης λύσιν, juxta Pindarum de eodem Pyth. V. p. 274. ὃ καὶ βαρείων νόσων ἀκέσμασ' ἄνδρεσσι καὶ γυναιξὶ νέμει.

v. 101. ἀγανὰ. Aristoph. Vesp. p. 535. οὐδενὶ γὰρ οὕτως ἀγανῷ ξυνεγενόμην, Schol. ἀγανῷ, ἱλαρῷ, καλῷ πράῳ· οἱ δὲ

κευσοῖ Vossio. Hallem cum. Scal. κυδοῖ. Sic S. e. Th. 376. κυδώ τίν' ἡμῖν, Schol. κυδὼ, ἀγγελίαν. — θυοσκοεῖς] θυοσκοῖς Hesychius. Vide Not. ad h. versum. 99. κ. τε] τε om. Aur.

Digitized by Google

ἀφανίσαι· ἄκρα ἀγανοφροσύνη — πρᾴότης. Ὅμηρος, σοὶ δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν. Apoll. Rh. I. 917. Ἀξέμεναι ἀγανῆσι παλαφατέῃσι ἐέλσας.

v. 103. λύκης φρένα· φρένος λύκην vel λύκουρον· „sed est glossema," Aur. — Non est glossema, sed pro λύκην φρενός juxta Schol.

v. 104. κύριός εἰμι ῥοιζῶν ὄδιον κράτος. Citat hunc et sequentem vers. Aristoph. Ran. v. 1308., Soph. Oed. Col. 1378. de Amphiarao, augure: κρῶτα δὲ οἰωνῶν ὄδοῖς. Addit. v. sq. αἴσιον: itinerantem petentium auspicia; imo felix imperium auspicatum. Ὄδιον αἴσιον nempe faustum augurium innuit. Hesychius, ὄδιος, οἰωνὸς αἴσιος. Sic. infra 164. ὀρνίθων ὀδίων de avibus sciscitibus, Eum. 773., ὀδρὺς ἀρτίμους καὶ καθόρνιος κόρους. Idem. Aeschyl. in καθιεῖ. Athen. l. IX. Ὄρνιχα δ' οὐ ποιῇ σε τῆς ἐμῆς ὁδοῦ. Item infra Agam. 1163. ἀστεσίας ὀδοὺς; artis divinatoriae, et Prom. 485. ἀνοδίους τε συμβόλους. Alludit nempe hic Chorus ad augurium geminae aquilae lepores devorantis, h. e. Trojae, a duobus Atridis evertendae. Hinc explanandus etiam Sophocles, Oed. Tyr. v. 318., ubi de Tiresia augure: μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν, μήτ' εἴ τινα ἄλλην μαντικῆς ἔχει ὁδόν. Pind. Pyth. V. p. 255. βροντᾶς αἴσιον φθέγμα, antea p. 234. αἴσιαν βροντάν. Nem. IX. p. 408. αἰσιᾶν οὐ κατ' ὀρνίχων ὁδὸν. Apud Aristop. Ran. p. 172. pro ὄδιον κράτος legitur ὅσιον κρ., Schol. ἐν τοῖς πλείστοις αἴσιον· Ἀσκληπιάδης τὸ ὅσιον.

v. 106. ἐντελέων. ἐντελέων, qui sunt in magistratu. Aur., a τέλος nempe pro ἀξίωμα, vid. Schol. Ms. ad Hom. — Fort. ἐν τέλει: Choeph. 248. ἐντελῆς.

v. 109. ὅκως pro ὅταν, cui praeponendum ὅτι, *quod, quando.* Aur.

v. 110. δίδρομον κράτος. Hic duo versus ab Euripide adducti apud Aristoph. Ran. p. 272. — Soph. Aj. δικαστὰς Ἀτρεΐδαι et v. 390. δισσάρχας ὀλέσσας βασ. Philoct. καὶ τῶν Ἀτρειδῶν, δικλῶν στρατηγῶν. — Κράτος nempe dominium, imperium, unde αὐτοκράτωρ, πάνσοκράτωρ, κοσμοκράτωρ — et κρατεῖν regere, gubernare.

v. 112. δίκας κράκτορι. Eum. 320. κράκτορες αἵματος. Soph. Trach. v. 255. Ζεὺς ὅτου κράκτωρ φανῇ, ibid. 875. Κύπρις — ἐφάνη κράκτωρ, Schol. κράκτωρ, κρακτικῇ. — Refert itidem haec. sed paulo aliter Euripides ibidem p. 272.

Ξὺν δορὶ καὶ δίκας κράκτορι
Θούριος ὄρνις
Τὸ φλαττοδράττοφλαττοδράξ.

Suppl. 655. κράκτορά τε σπορᾶς. — Κράκτωρ vero vox fori Attici, de exactore eorum, quae aerario aut diis debebantur, quo sensu κράκτορες saepe apud Rhetoras, ut Demosth. adv. Mac. p. 668. C. τοῖς κρά-

---

v. 103. λύκης φρένα] λυκησίφρονα Scal. v. 106. ἐντελ.] ἐντελ. Scal. = ἐν — Aur. 112. κέμπη] κέμπει Scal.

Digitized by Google

κτοῦσιν ὁ τῆς ἰσημοιρίας χρόνος. et Andocid. de Myster. p. 28. περὶ δὲ τῶν ἐκγεγραμμένων εἰς τοὺς πράκτορας ἢ τοὺς ταμίας τῆς θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν. Quo sensu etiam εἰσπράκτορες et ἐξαμῆς πράκτορες dicti, ut Antiph. Or. K. p. 68. συμπράκτορας εἶχον τῆς αἰδοῦς. Πράκτων nempe et εἰσπράκτωρ Attici Rhetoribus passim pro debitum exigere, ut Demosth. adv. Aphob. p. 590. B. μόλις εἰσπράξω τὸ ἀργύριον, Is. Or. X. p. 586. ἐξ ἁπάντων ἀδικήματα ἐσπράττομένου.

v. 114. οἰωνῶν βασιλεῦς. Nicand. Ther. p. 132. βασιλήϊος ὄρνις Αἰετός. In oppido Pella duae aquilae in culmine domus, ubi puerum enixa erat regina, tota die prospexisse, gentibus per Europam Asiamque imperii augurium id fuisse: in Supplem. Cort. p. 1. et Mela 23., Serv. ad Georg. IV, 238. Agamemno per aquilam designatus Ch. v. 245. αἰετοῦ κατὰ.

v. 117. Ἴκταρ. Lucian. Lexiph. Ἴκταρ ἐμβλέπειν, ubi cf. Schol. — καὶ σημ. τὸ ἐγγύς. Thom. Mag. Ἴκταρ ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς λέγεται, Ἴκταρ μελίφρων. Eum. 1001.

v. 119. καλλιπρώιρους. Ἐμβάλλειν pro ἐμβάλλειν. Suppl. 746, ubi vide notata.

v. 120. βοσκόμενον ναγίνῃσιν nempe juxta Id., quod ex Herodoto notat Athen. IX. p. 400. Κ. ὅτι Δημόκριτος ὑπὸ κάνιδος ἁφθῆναι καὶ ἀγρίου καὶ ὄρνιθος καὶ ἀνδράποδον. Sic de aquila comminte leporem Aristot. H. A. IX. p. 282. ἁρπάζει δὲ πέρδικα, καὶ ὄνακρον καὶ ἀλώπεκας. Epicrates Comicus apud Athen. XIII. p. 540. C. τοῦς ἀετοῖς, οὗτοι γὰρ ὅταν ὦσι νέοι ἐκ τῶν ὀρῶν κρόβας ἁρπάζουσι καὶ λαγὼς μετέωρ' ἀναρπάζουσ' ἀπὸ τῆς ἀγέλης. Hinc aquilae species dicta λαγωφόνος, Aristot. H. A. IX, c. 32. p. 284. Nicand. Ther. p. 32. docet, leporem ex aquilae unguibus eripi a draconte:

Αὐτὰρ ὅτου καὶ ὄφιν καὶ ἠνεμόεσσα λαγωὸς
Ῥεῖα δράκοντ' ἥμασα νέον ἀμφαφάσσῃ ὄνυξι
Θάμνου ὑπαΐξας· ὁ δ' ἀκοντίσας ἀφορῇ θανάτῳ
Μάρναται.

Aquilae leporem devorantes quandoque in nummis. Epicrates ap. Athen. in Exc. H. Gr. p. 667. τοῖς ἀετοῖς etc.

v. 121. ἐφευμολπὰ φέρβοντο. Vide notata ad vers. 140. Schol. Eurip. Phoeniss. v. 803. ἀσκιδοφέρμονα. Schol. σαυσίνων ἀσπιδοφόρμονα· φέρεται γὰρ τὸ ὄρθιον. Schol. h. l. κολοκυνθόνας, nempe κολύγονον ζῷον lepus, ut notat Athen. IX. p. 400. E. e Xenophonte ἐν τῷ Κυνηγετικῷ, et exemplum adducit ibidem Athenaeus apud Astypalenses, ubi immissis duobus leporibus progressu temporis 6000 lepores reperti.

---

113. δοῦρος ὄρνις Τυνδαρὶδ' ἐπ' αἶσαν] Τυνδαρὶδ' ἐπ' αἶσαν δοῦριος ὄρνις Aur. v. 118. χερὸς ἐκ δορυσσόου] τε (s. ἐκ) ἀρισσῆς Scal.

Digitized by Google

v. 122. αἴλινον — δὲ δὲ εὖ νικάτω. Callim. H. in Apoll. 20. ἐκλὸς Θέτις Ἀχιλῆα κινύρηται αἴλινα μύρομ. Sch. αἴλινα, ἤτοι θρηνητικὰ. Soph. Aj. v. 625. αἴλινον, αἴλινον Eurip. Orest. v. 1387. Αἴλινον ἀρχὰν θανάτου βάρβαροι λέγουσι Eurip. Helen. v. 170. λευκὸν, ἢ σιφλὴν αἰλίνεος καρδίη. Herc. Fur. 348. Αἴλινον μὲν ἐκ' εὐτυχεῖ μολπᾷ θοῦρος ἰαχεῖ. Cetertim hic versus et in seq. antistropha ἐφύμνιον dictus, de quo vide Schol. ad metr. Agam. v. 104. τὸ μέντοι τελευταῖον αἴλαν τῆς ἴσης καὶ ἀντιστρ. καλεῖ παιᾶνα ἐφύμνιον. De ephymnio vide Hephaestion. ad Metr. p. 70. et M. Victorinum p. 76., brevia cola, quae post strophen et antistrophen — ἐφύμνια dicuntur, ut est ἰὼ παιάν. At non semper brevia esse haec cola ἐφύμνια, at illud ἰὼ παιάν, quale exemplum adfert etiam Hephaestio, liquet ex hoc ἐφυμνίῳ Aeschyli, quod est dactylicum pentametrum, ut notat Schol. de metris. Aliud autem μεσόμνιον, quod super additur versui, de quo Hephaestio p. 79. — Ab hac αἰλίνῳ φθογγῇ diversa οἶδος ὠδῆ, ap. Athenae. εἴλινος, quae τῶν ἀπολυμαινόντων erat propria seu talium ἐξεντίων, ut liquet ex eodem Athenaeo l. XIV. p. 618. D. et Eustatio. Vid. Casaub. Anim. p. 892. τὸ δ' εὖ νικάτω: acclamatio vel appretatio solennis Aristoph. v. 402. τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ. Infra v. 295. εὖ γὰρ εἶχ. 352. τὸ δ' εὖ πραγοίης! Sic Demosth. in fine primae Philippicae. σιγὴν δὲ ὅτι κάδον ὑμῖν μέλλει συνοίσειν. v. 127. πομπεύς. Infr. v. 327., Ch. 84., Eurip. Bacch. v. 963. Ἔχου δὲ πομπὸς δ' ἔμ' ἀγὼ σωτήριος. Idem Hec. v. 922. ἡμεῖς δὲ πομπεύσ.

v. 130. ἀγρεῖ, pro ἕστιν ἀγρέσει Attice.

v. 132. πτήνη — δημιόπλητος. Δήμιον semper pro κοινῷ, Suppl. v. 375 et 707. — Κτήνη Schol. πτήνεσι, vulgo pro pecoribus, armentis, ut notat Schol. Trach. v. 703. πτησίου βοτοῦ λάχνην. Schol. ἀπὸ πτησίου προβάτου μᾶλλον σήσασα, ἤγουν ἐν οἴκῳ τρεφομένου· πτήνη δὲ τὰ πρόβατα διὰ τὸ πέτεσθαι καὶ βοσκ. Hinc Gen. IV. v. 20. ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων. Gen. XXVI. 4. πτήνη προβάτων καὶ πτήνη βοῶν, male interpres, pecora ovium et pecora boum, pro, possessiones ovium et possessiones boum, sicuti Vulgata. Hesychius πτήνη, καὶ τὰ ἄλογα.

v. 136. στόμιον μέγα Τροίας. De Taenaro seu inferis Ch. 805. μέγα στόμιον.

v. 138. Ἄρτεμις ἁγνὰ. Τὰν αἰὲν ἀδμάταν. Soph. El. 1354. Infra v. 952. ἁγνὰ ἀπαύρωτος. Suppl. 1038. Ἄρτεμις ἁγνά.

v. 139. στρωτοῦ κυνὸς intellige ἰσνίου, propter canes Jovis, i. e. aquilas. Aen. Prom. 1030. Διὸς δὲ σοι πτηνὸς κύων, ubi vide notata.

v. 140. αὐτόστολον πρὸ λόχου —. Sic in Anthol. I, 32. Ep. 4.

---

125. λήμασι διασσοῖς] — διασσοῖς Aur. = βάρσεσι διασσοῖς Aur. 134. οἷον μέτις] τοίη τις Aur. (μή τις). 137. στρατηλάτ. οἶκῳ γὰρ] στρατηλᾶν glossema, Aur. — οἴκῳ Scal. — δ' ἄρ Aur.

Digitized by Google

Diana, tanquam pœnam præfecta juvenem gravidam sibi immolandam liberavit a morte, non justam censens interimere patientem. Ἡ θεὸς, αἰδύνων γὰρ ἐπίσκοπος, οὐκ ἐδίκαζε κτανεῖσαν κτείνειν, ὡς ἐλεῖν ἔμελλεν. — Vetitum quippe apud veteres ne victimæ ἔθυσαι et ante partum mactarentur; de qua lege ab Androtione Athenis lata Athen. IX. p. 375. C. καλαιὸς νόμος, ὡς φησὶν Ἀνδροτίων τῆς ἐπιγονῆς ὄντα τῶν ῥεμμάτων, μὴ σφάττειν πρόβατον ἄπυον ἢ ἔτυον.

v. 141. μογερὰν ἀτῶσα. Athen. IX. p. 400. D. τὸ μέντοι ἢ ἀτῶσα λαγωὸν, εἰ μὴ ἐστι Ἰωνικὸν, σλοσνάξει τὸ ω.

v. 145. δρόσοισι — μαλερῶν ὄντων. Ὄντων abundat, Aur. μαλερῶν Pers. v. 62. Δρόσοισιν, pullis. In re obscœna Aristoph. Equit. p. 359. de semine seu rore genitali, ἐν πασσυρίσσει λείχων τὴν ἀρόσπυστον δρόσον. Sic Eurip. Androm. 226. σὺ δ' οὐδὲ φάνηδ' ὑπαὶ θρίας δρόσον. Τῷ σῷ προσίζειν ἀνδρὶ δειμαίνουσ' ἐᾷς. — Schol. ad nostr. loc. τοῖς νεογνοῖς, seu *pullis*. Quod addit ibi Schol. χωρὶς δ' αὖ πέρσαι corruptum pro χωρὶς δ' αὖν' ἔρσαι. Homericum nempe hemistichium, Odyss. IX.

— χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
χωρὶς δ' (αὖθ' ἔρσαι) αὖν' ἔρσαι.

ubi ἔρσαι iidem dicuntur teneri agnioli, τὰ ἐρσόδη καὶ δροσόδη πρόβατα, sicuti hoc loco δρόσοι de teneris pullis; et apud Anacreontem ἁπαλὸν δὲ καὶ δροσῶδες, tenerum nempe instar roris, de qua significatione hujus vocis videndus δ κάνυ ad Athen. IX. c. 8. p. 662. Adde δρόσον apud Comicum de prima pubis lanugine. Τοῖς αἰδοίοισι δρόσος καὶ χνοῦς ὥσκερ μήλοισιν ἐπάνθει. Citatur hic locus op. Etymol. III. voc. ἔρσαι.

v. 147. ὀβριμάλοισι, τερπνά. Aelianus H. Anim. VII. c. XLVII. p. 463. τῶν δὲ ὑστριχων καὶ τῶν τοιούτων ἀγρίων τὰ ἔκγονα ὄβρια καλεῖται· καὶ μέμνηται Εὐριπίδης ἐν Πηλεῖσι τοῦ ὀνόματος, καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι καὶ Δικτυουλκοῖς. Eadem ex Aeliano suppresso nomine habet Eustath. Odyss. I. p. 350. ἐκεῖθεν καὶ ὀβρίκαλα παρὰ Αἰσχύλῳ, λεόντων σκυμνία. Τὰ δηλαδὴ καὶ ὄβρικα καὶ καλὰ· ἕτεροι δὲ φασιν ὅτι τὰ ὄβρια καὶ ὀβρίκαλα λεόντων καὶ λύκων σκυμνία cet.

v. 148. ξύμβολα φάναι. Suppl. 511. καὶ ξυμβόλοισιν οὐ πόλυστομεῖν χρεών. — Ξύμβολας et ξύμβολον in neutro dictum proprie de avium augurio ex earum occursu et signo quod inde capiebatur. Aristoph. Avib. p. 675. φήμη γ' ὑμῖν ὄρνις ἐστι ταραμόν τ' ὄρνιθα καλεῖτε. Schol. ξύμβολον ὄρνιν· ξύμβολον ὄρνιν φασὶν, ἐπειδὰν συμβόλους ἐποίουν τοὺς κρῶτα ξυναντῶντας καὶ ἐξ ἀπαντήσεως τι προσημαίνοντας. ξυμβόλους δὲ καὶ τοὺς διὰ τῶν ταραμῶν οἰωνισμούς·

---

145. δρόσοισιν ἀέπτοισι μαλερῶν ὄντων] — ἀπέπτοισι Aur. — καὶ ὀρνέων πτηροῖς καίπερ μαλερῶν ὄντων in marg. Scal.

Digitized by Google

δεξίφρονα δὲ οὕτως Δημοχάρης· καὶ σύμβολον, εἰσπαρὸς, σημεῖον, μαντεῖμα· λέγεται καὶ δεξιοσκόπος ὁ σύμβολος. Idem Hesychius in voce ξυμβάλους, ubi etiam dictum de ξυμβάλοις σταρμοῖς, qui σταρμοὶ Cereri sacri. Sic apud Schol. Sophocl. ad Oed. Tyr. v. 52. ἀφ' οὗ δ' ἔλεγον καὶ πᾶν τὸ εἰς μαντεῖον συντείνον, ὅρνιν, οἷα σταρμὸν ἢ παλμὸν ἢ τοιοῦτόν τι· mox αἴσιοι δὲ οἷα εὐσύμβολοι καὶ τὰ ἀγαθὰ σύμβολα δηλοῦντες.

v. 149. 150. δέξια μὲν, παράμορφα δὲ φ. Hae quidem visiones dextrae sunt, verum tamen asseusandae. Aen. — Prom. 488. οἵτινές τε δέξιοι φύσιν, εὐώνυμοί τε. Vide Js. Vossium ad Catullum p. 108. de dextris omnibus quandoque pro infaustis. Σύμβολα signa e quibus augurla avium fausta an infausta. Sic ξύμβολοι Hesychio auguria διὰ σταρμῶν. Auguria autem ex avibus fausta vulga, quae e volatu a dextris, infausta, quae a sinistris. Unde δεξιστρὰ vulgo de infaustis dicta, ut Soph. Aj. v. 183., ubi Schol., δεξιστρὰ οἱ παλαιοὶ τὰ μοχθηρὰ ἐκάλουν, δέξια δὲ τὰ συνετά, ut apud Aeschyl. Suppl. v. 615. χερσὶ δεξιωνύμοις ἔφριξεν αἰθήρ, Schol. χερ. δεξ. δεξίοις. Sic δέξιος οἰκιστὴρ Callim. H. in Apoll. v. 67., et δέξια φοῖβος ἔχει Apoll. Rhod. 1. 301. Factum nonnunquam tamen, ut sinistra omnia pro faustis, dextra pro infaustis superarentur ut hoc loco. Cujus etiam rei rationem e Varrone erult Js. Vossius ad Catullum p. 106, e situ nempe avium inclusarum in caveis, quarum quae sinistrae erant, dextra faciebant omine, et contra. Unde si a laeva ad dextram iverant, fiebant ἕξοδοι, et sinistra inde omina. Hesych. ἕξοδον, τὸν οὐκ αἴσιον οἰωνὸν et ἐξελαίμας· οὐκ αἰσίους pro quo idem Js. Vossius ibidem ad Catull. p. 105. legit ἔξω λαβᾶς, i. e. ἔξω λαιᾶς, sed de quo ultimo quaerendum. Prom. v. 713. λαιᾶς δὲ χειρός. Schol. MSS. ad Hom. Il. K. 174. δέξιον — ἢ τὸ μαντικὸν σύμβολον. Φάσματα. Agam. v. 424. Sic Apollinis φάσμα seu spectrum.

v. 151. ἰήϊον — καιᾶνα. Apoll. Rhod. 2, 714. ἰήϊε κελεηγενέτα ad Phoebum et v. 704. καλὸν ἰηπαιήονα, ἠπιοήονα Φοῖβον. Callim. h. in Apoll. v. 21. ὄπποτ' ἰὴ παιῆον, ἰὴ καιῆον ἀπούσῃ. Aristoph. Vesp. p. 492. Ἰήϊε καιάν. Schol. Ἰήϊε καιάν, ὡς ἐπὶ κακῶν λύσει τὸν καιᾶνα ὕμνον ᾄδουσιν. Locus ejusdem Comici in his vocibus ἰὴ καιὼν ἰή. Tr. Ἄφελε τὸ καιάν, ἀλλ' ἰὴ μόνον λέγε. Koq. ἰὴ τρίνυν γ', ἰὴ μόνον λέγει. Eiρην. p. 653. Idem Lysistr. p. 912. Ἐπὶ δὲ Διώνυσον ἄγε χορὸν ἰήϊον. Praeter Apollinem Bacchum etiam ἰήϊον acclamabant, tamquam ἱλαρὸν et quo esset ἵλεως seu propitius, quam in rem ἰὴ ἰὴ proferebant: Athen. VIII. p. 363. B. Μεθυμναῖοι καὶ Ἀναῖον καὶ Ἐλεῖον καὶ Ἰήϊον προσηγόρευον, ὥσπερ καὶ τὸν μὴ σκυθρωπὸν καὶ σύννουν ἱλαρόν. διὸ καὶ τὸ δαιμόνιον ἵλεων ἠξίουν γίνεσθαι ἐκφωνοῦντες ἰὴ ἰή. At ἰήϊος etiam in luctu dictum liquet ex Eurip. Electr. 1211. ἰήϊον γόον. — Callim. H. in Apoll. v. 97. ἰὴ ἰὴ παιῆον ἀναύλιον αὔτευε τοῦτο Δελφός τοι κρήγυιστον ἐφύμναν εὕρετο λαὸς ἅμος ἐκβολίην χρυσέων ἐκδείκνυτο τόξων, et mox Ἰὴ

Digitized by Google

ἰὴ παίων. Idem v. 89. ἰὴ ἰὴ Καρεῖα v. 25. ἰὴ ἰὴ φθέγγεσθε. Hom. Il. A. 473. καλὸν ἀείδοντες παιήονα. Soph. Oed. T. 156. ὑμὶν, Δῆλε παιάν, v. 1116. ἰὴ ἰὴ Φοῖβε.

v. 153. ἐχεναήδας: *retinacula*. Vide de his Echeneidibus seu piscibus qui naves remorantur, Oppian. ἁλ. ειν. 1. a v. 222., ubi is elegantur describit, qua arte et modo id ab echeneidibus fiat.

v. 154. ἀκλοίας, cui opponitur πλοῖα Suppl. 1053. Sic Eurip. Iphig. T. v. 15. δεινῆς τ' ἀκλοίας. Infra v. 196. ἀκλοίᾳ.

v. 155. σπευδομένα θυσίαν. σπενδομένα = libandum sibi poscens sacrificium. Auct.

v. 159. καλλινοστος. Apoll. Rh. 11. πλημμυρὶς καλλίνοστος.

v. 160. οἰκονόμους. Hesych. οἰκονόμος, ὁ τὸν οἶκον ταμίευτος φύλαξ. Ita legendus hic locus. Soph. El. 192. οἰκονομῶ θαλάμους κατρὸς.

v. 161. μινάμων — τεκνόκοινος. Choeph. 646. τέκνον δὲ ἐκείνοφέρει δώμασι αἱμάτων παλαιτέρων: Schol. h. e. τίκτει ὁ φόνος ἄλλον φόνον. Hinc Furiae μνήμονες Prom.

v. 164. 165. ὀρνίθων ὁδίων. Prom. 486. ἐνοδίους τε συμβόλους. Eum. v. 773. ὁδοὺς ἀζύμους καὶ καρόρνιθας κόρους. Supp. 104. θροεῖν ὄδιον κράτος αἴσιον.

v. 168. Ζεὺς, ὅστις κοτ' ἐστὶν. Aristoph. Nub. p. 148. Socrates ποῖος Ζεὺς· οὔ μὴ λῆρήσῃς, οὐδ' ἔστι Ζεύς. Hercules apud Eurip. Herc. Fur. v. 1263. Ζεὺς δ', ὅστις ἁ Ζεύς.

v. 169. κεκλημένῳ. Κεκλημένους μὲν ἀνακαλούμεθ' αὖ θεοὺς, Eurip. Suppl. v. 626. Sic de Baccho Aristides in fine H. in eundem T. 1. p. 57. χαίρειν ἤδη τὸν Ἰακχόν τε καὶ τὰ πολλὰ δὴ ταῦτα κεκλημένος. Julian. Imp. Or. VII. p. 429. ὦ Ζεῦ πάτερ, ἢ ὅτι σοι φίλον ὄνομα καὶ ὅπως ὀνομάζεσθαι. — Nam Πολυωνυμία inter Deorum praerogativas. Hinc apud Pindar. Od. Isthm. V. p. 462. μάτερ Ἀλίου πολυώνυμε Θεία.

v. 170. προσεννέπω. Ch. 108., Eurip. Rhes. v. 389. Ἕκτωρ, καλαιᾷ σ' ἡμέρᾳ προσεννέπω. et Troad. 50. προσεννέπειν.

v. 171. οὐκ ἔχω. Ita Attici ἔχω προσεικάσαι. Sic alii Tragici, ut Soph. Aj. 1401. ἔχω σ' ἐκαινέσαι, et Euripides saepe. Demosthenes Mid. p. 388. A. ἔχω δὲ λέγειν καὶ κωμῳδίας ἐτέρας.

v. 174. ἀπὸ φροντ. ἀχθ. χρὴ βαλεῖν ἐτητύμως. Pro ἀπόχρη β. ἐτ. φρ. ἀχθ., quae vox infra v. 1586., et Atticis usitata, ut ibi noto. Solitae autem illae vocum divisiones metri causa. Sic Aristoph. Ar. p. 610. ἀπὸ γὰρ ὀλέσεις pro ἀπολέσεις. — ἐτητύμως. Infr. 487. 692. 1306., Eum. 491., Suppl. 744., Eurip. Heracl. 997. ἀλλ' ἐτητύμως. Soph. Trach. v. 1081. γενοῦ μοι καῖς ἐτήτυμος γενοῦς.

v. 177. θράσει βρύων. Aristoph. Νεφ. p. 125. βρύων μελίσ-

---

v. 158. δεισήνορα] πεισήνορα Auct.

Digitized by Google

σαις. Citatur etiam a Steb in Exc. H. Gr. p. 217. Ch. 62. ἄχη βρύει et 67. νόσου βρύων, lege νόσῳ.

v. 179. 180. τριακτῆρος. Vide τριαχθῆναι apud Suidam. Infra Ch. 337. ἀτρίαστος et Schol. ibid. Hinc Exm. 592. τριῶν παλαισμάτων et ibi Schol. Inde explico S. c. Th. v. 983. τρικάλιστον κτημάτων. Ch. 866. τοιάνδε πάλην μόνος ὢν ἔφεδρος. V. quod ibi not. de voce ἐφέδρου. Pollux III. c. XXX. p. 168. et Hesych. ἔφεδρος, τρίτος ἀνδρεύων. Quo referre possis vocem τριστάτης, qua nisi aliquoties LXX. Exod. XIV. 1. et XV. 4. et quae de significatione hujus vocis attulerunt veteres theologi Origines et Greg. Nyss. de iis qui in sede tertia stant: primo enim et secundo cadente tertius ille seu τριστάτης in ejus locum succedebant: τοῦ γὰρ πρώτου πίπτοντος ἢ ἀποκαμόντος ὁ τριστάτης ὑπεισήρχετο τὸν ἐκείνου τόπον. Vid. Schol. ad Exod. XV. 4., Hebr. שָׁלִישׁ, tres, unde שָׁלִישִׁי, tribunus, princeps, τριστάτης, cet. — Poll. III. c. 30. p. 169. ἐπὶ δὲ πενταέλου τὸ νικῆσαι, ἀποτριάξαι λέγουσιν. Hesychius ἀποτριάξαι, τρεῖς πληγὰς δοῦναι. Choeph. 337. Sch. ἀτρίαστος· ἀπὸ τῶν παλαιστῶν οἱ ἀποτριάζονται ὑπὸ τῶν ἀντικάλων. Hinc Epigramma de quodam athleta, Anthol. 11. c. 1.

Ἀνστὰς δ' ἐν μέσσοισιν ἀνέκραγεν· οὐχὶ τρί' ἐστὶν.
Ἕν πεῖμαι, λοιπόν τ' ἄλλα τις βαλέτω,

de quo vide Casaub. ad Theocrit. p. 255. Erat enim lex agonostica, quae τριάσσειν jubebat eum, qui ad praemium adspirabat.

v. 182. ἀκινίκια κλάζων. Eurip. Alcest. 1028. νικητήρια λαβών. Aristoph. Equit. p. 156. Ἑλλάνιε Ζεῦ· σὸν τὸ νικητήριον.

v. 184. 185. ὀδώσαντα — μαξὼν. Eurip. Ion. 1050. ὄδωσον. Prom. 812. ὀδώσει. — Μαξὼν: Grot. μάξος, Cant., μάξαν. Pro μαξὼν — ξέντα lego μα — ξόντα v. ἔχ. — quod suadet etiam metrum. Sp.

v. 190. 191. δαιμόνων δὲ κου — σέλμα: esse quoddam beneficium Deorum etiam vim suam exercentium. Σέλμα. S. c. Th. κἀκὶ σέλμασι πύργων στάζητε. Sic Suppl. v. 106. ἥμενον ἄνω φρόνημά πως est. — v. 192. ὁ κρέσβυς in notis disting. ὁ κρέσβυς v. Ἀχ.

v. 195. ἐμκαίοις —. Infr. 356. πρόσκαια. Soph. El. 906. ὡς εἶδον ἐμκαίει τί μοι ψυχῇ σύνηδες ὄμμα φιλτάτου βροτῶν. Schol. ἐμπεδούσας. Est ἐμκαίει pro ἐμπίπτει. Ἐμκαίειν Graecis alioquin dictum. *clavos infigere* ad opus aliquod ornandum, unde ἐμκαυστικὴ τέχνη ars illa dicta apud Athen. XI. p. 488. B. ἐμκείρισθαι τοὺς χρυσοῦς ἧλους τῷ ἀργυρῷ ἐκκόμασι κατὰ τὴν ἐμκαυστικὴν τέχνην. Unde et opera ejusmodi ἐμκαυστὰ, ut et Eustachio observat Casaub.

---

179. ὃς δ'] οὐδὲ Aur. 185. τῷ — μαξὼν] τὸ — μάξον Aur. — Vid. Not.

Digitized by Google

Anim. p. 911., unde lux Hesychio, ἴμασον, ἄμικρον, nempe ejusmodi artis ἰμασιστικῆς.

v. 196. κενοαγωγεῖ. (in not. dist. κενεαγωγεῖ βαρ.) — Κεναγωγεῖν: hinc κεναγωγία de vasorum inanitate seu fame, unde Aristoteles de Piraeo porta Atheniensium apud Pollucem VI. c. VI. καὶ Ἀριστοτέλης δὲ τὸν Πειραιᾶ μὴ κεναγωγίαν ἄγειν. Vide ea de re Meurs. de Piraeo p. 24.

v. 198. ἔχων, activ. pro pass. ἐχόμενος, ut notat Schol. Contra S. c. Th. 97. ἔχεσθαι pro ἔχειν.

v. 204. ναυπόσχολοι, νήστιδες. Hesychius νῶναι, ναυπόσχολος, ἔννοια. — νήστιδες infr. 1632., Prom. 603.

v. 203. κεισμάτων. V. Pers. 112. λεπτοδέσμοις πίσμασι et Suppl. 772. κεισμάτων σωτηρία.

v. 205. τρίβῳ κατέξαινον. τρίβος ap. Hippocr. de calle seu lacedeatis pedis planta: Med. offic. 11. p. 46. T. XII. Galen. Comment. ibid. Ἴσασι τῷ μὲν βαδίζοντι τὸ ἔχνος τοῦ ποδός. Orph. Argon. 57. δόλου τρίβον ἡκερόεντα pro δολερὰ machinatus. Infr. 399. Eurip. Med. 1030. καὶ κατεξάνδην πόνοις. Phoeniss. 1152. πρὶν κατεξάνδω βολαῖς. Hesych. κατεξανίει, διασῴει, Guget. an κατεξάνιεν? lege κατεξαίνει.

v. 207. μῆχαρ. Theocrit. Id. B. εἶχε τι μῆχος. Eurip. Androm. 536. πανῶν μήχους l. μῆχαρ ut hoc loco.

v. 208. πρόμοισι. Eum. 402. ἄπτορές τε καὶ πρόμοι. Item Soph. Oed. Tyr. 676., Eurip. Phoen. 1250., Eurip. Troad. 31. Ἀθηναίων δὲ ἡσεῖδαι πρόμοι. Soph. Oed. C. 937. ἰὼ γᾶς τε πρόμοι.

v. 210. βάκτροις: pro scipionibus aut sceptris: Choeph. 360. κεισίμβροτόν τε βάκτρον. Contra σκῆπτρον pro baculo, Agam. 75.; Atticis βακτηρία. Aristoph. Conc. p. 726. Λακωνικὰς γοῦν ἔχετε καὶ βακτηρίας, apposite ibi, quod non observavit Faber, de mulieribus virili habitu ad concionem prodituris, idque pro more, ut cum βακτηρίαις eaedem aderant. Idem Vesp. ἐκκλησιάζειν πρ. συγκ. Βακτηρίας ἔχοντα καὶ τριβώνια: Schol. παλαιὸν δ' ἦν ἔθος τοὺς ἐντίμους γέροντας τριβωνοφοροῦντας ἐκκλησιάζειν μετὰ βακτηρίας. Alloquin id in Merbulo arguit Demosth. adv. Pantaenet. p. 63. C. καὶ μέγα φθέγγεται καὶ βακτηρίαν φορεῖ. — Βακτηρίαι olim e malvis Theophr. H. Gl. 1. V. p. 6.

v. 213. τόδ' εἶκε φωνῶν· (πόσ' in Notis): εἶκε φωνῶν. Sic ἔφη λέγων pro ἔφη Soph. Aj. 772. Attici οἴχεται θανών Philoct. 420. Sic λόγους λέγε Eur. Med. 321.; ἔχων ἔχειν Alc. 322. Sic ἥκω καὶ κατέρχομαι Choeph. 3. et 5. κλύειν ἀκοῦσα, quo nomine ab Euripide perstringitur ap. Aristoph. Ran. 267. τοῦτ' ἔστιν αὖθις λέγει. Aristoph. Vesp. p. 487. ἦ δ' ὃς λέγων. Schol. ἀντὶ τοῦ ἔφη, καὶ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ εἰμί. Fl. Christ.: vetus fuit verbum ἠμὶ pro φημὶ,

197. βαρύνονθ'] βαρύνει Aur.

Digitized by Google

unde ἣ pro ἔφη. Sic. Atticismus in repetitione quandoque ejusdem verbi, ut apud Platonem in Euthyphr. p. 26. ed. 8o. Gr. λέγω γὰρ — ἣ ὁ ποιητὴς ἐκόμησεν. Atticis tautologiae ad majorem emphasin frequenter. Sic apud Demosth. c. Aristocr. 11. p. 559. A. ἱκετεύω, ἀντιβολῶ σε — p. 556. A. δέομαι καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, ut etiam adv. Eubul. p. 536. A. δέομαι, ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ.

v. 216. ἄγαλμα. Ch. 198. Suppl. 200., Soph. Antig. 1129., Eurip. Helen. 207. de Dioscuris Διὸς μὲν γενὲς ἄγαλμα κασιγνήτοιν δόμων. Infra 751. ἄγαλμα πλούτου.

v. 220. λεικόναυς. quod ut ignominiosum lege cautum Athenis. Pollux. 8. c. 6. λεικοναυτίου μὲν ἐκρίνετο ὁ τὴν ναῦν ἐλλείπων, ὥσπερ ὁ τὴν τάξιν λειποταξίου· ἀναυμαχίου δὲ ὁ τὴν ναῦν μὲν μὴ λιπὼν, μὴ μέντοι ναυμαχήσας. Aeschin. de fals. legat. p. 267. A. de Demosthene ἐνεγράφης λειποταξίου. Andocid. de Myster. οὗτοι δὲ ἂν ὦσιν (tempestate) ἄτιμοι ὁπόσοι λίποιεν τὴν τάξιν ἢ ἀστρατείας ἢ δειλίας ἢ ναυμαχίας ὄφλοιεν. Vid. Petit. p. 558. Unde lex etiam Athenis, ut qui tempestate oborta in navi maneret, navis et onus eidem remaneret. Marcellinus in Hermogenem. δίδωσιν ὁ νόμος τὴν ναῦν τῷ ἐνακομείναντι. Cicero de Invent. 2. qui in adversa tempestate navem reliquerint, omnia amittunto; eorum navis et onera sunto, qui in navi remanserint. Vid. Meurs. Th. Att. p. 132.

v. 223. Ὀργῇ ὀργαὶ spiritus feroces. Sic Pindar. Isthm. V. μεγαλήτορες ὀργαὶ Αἰακοῦ. Ὀργῶν de tumore hominum in corpore. Hippocr. Aphor. 22. et Galen. ibid. T. IX. Ὀργῶν de virginibus viro maturis: Plutarch. Num. p. 77. C. τοῦ μὲν Αυκούργου κεπείρους καὶ ὀργώσας νυμφεύσαντος. De plantis Theophr. Pl. 11. c. V. p. 268. ταχεῖα γὰρ ἡ βλάστησις καὶ ἡ ῥίζωσις ὅταν ὀργῶν εἰς ὀργῶσαν τύχῃ. Sic ibid. 1. c. VI. p. 204. τοὺς καρποὺς ὀργᾶν καὶ τὰ ὅλα δένδρα.

v. 224. καριόργως ἐκτυμπᾶν: glossema, Aur. (In Not. καριόργως τ' ἐκτυμεῖ).

v. 225. εὖ γάρ εἴη· τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ: Aristoph. Acharn. p. 402.

v. 226. λέκαδνον: Aristoph. Equit. διαμηδείσην τε λέκαδνα. Schol. λέκαδνα, οἱ σηδιαῖοι λῶροι — ἢ οἱ μασχαλιστῆρες τῶν ἵππων. Erinna in Od. Sapph. Stob. Flor. VII. ed. Grot. p. 49. σᾷ δ' ὑπὸ σθένει λαιψηρῶν λεκάδνων. Ad Hom. Il. E. v. 730. λέκαδνα Schol. MSS. οἱ μὲν τοὺς μασχαλιστῆρας, οἱ δ' ἀσφαλίσματα, ἢ περὶ τὰ στέρνα τῶν ἵππων ἱμάντας. Eurip. Electr. 46., Iphig. Aul. 443. ἀναύχους ζεύγμασ' ἱππικοὺς ἁμαξεύσαμεν.

v. 227. 28. ἄναγνον. Ch. 906. ἄναγνα μητρὸς ἔργα. Soph. Oed. Tyr. 1397. ἄναγνον. Eurip. Hippol. 1448. ἄναγνον. Antiphon.

---

220. λεικόναυς τε] λειοναῦτες, λειοναύστης Aur. 225. Ἐμοῦ] fort. Ἄρτεμις Aur.

Digitized by Google

Oest. 11. p. 32. ἄναγνον καὶ μιαρὸν ὄντα. S. Oed. Coll. v. 999. ἄνδρα καὶ πατροκτόνον ἢ ἄναγνον de Oedipo. Pertinet h. l. ad τροπαίαν: impiam mutationem. Sic Choeph. v. 773. ἀλλ' εἰ τροπαίαν Ζεὺς ναυῶν ἔφσει ποτε. Schol. τροπαίαν, μεταστροφήν. Quo sensu et Ζεὺς τρόπαιος dictus: τροπαία nempe eo sensu, quo τροπή de mutatione in pejus. Infr. Agam. 1248. μάχης τροχῇ. de acie fugata.

v. 230. μετάγνωσ. Suppl. 116. μεταγνούς. Soph. Phil. v. 1302. οὔπουν ἔνεστι καὶ μεταγνῶναι πάλιν. Lysias orat. XVIII. pro Aristoph. 3. p. 316. καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ σοφωτάτους μάλιστα ἐξεῖναι μεταγιγνώσκειν. Andocid. Myster. p. 243. μὴ μεταγνῶτε.

v. 232. καρακοπά. Eum. 330. καρακοπὰ, καραφορά. Eurip. Bacch. 33. καράκοποι φρενῶν. Hippol. 238. κἀπὶ καράκοπτει φρένας. Aristot. Θαυμ. ἀκούσμ. p. 93. ἐν Ἀβύδῳ καρακόψαντα τῇ διανοίᾳ. mox κατέσχη τῆς καρακοπῆς, desiit delirare.

v. 233. 234. Ἐυτῆρ. Infr. 248. Gl. 253., Soph. Trach. 622. Πολέμων ἀγωγάν, supple εἰς ἀγωγάν Aur.

v. 235. κροτέλεια. supra 65. ἐν κροτελείοις. Lycophr. p. 56. κρωτόλεια, Schol. κρωτόλεια δὲ εἰσι τὰ τῆς λείας καὶ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου κρώτιστα καὶ ἐξαιρετά. Eurip. Iph. Aul. 718. κρωτέλεια δὲ ἤδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾷ.

v. 237. 238. καρ' οὐδὲν αἰῶνα καρδένιον ἔδεντο — βραβῆς: καρ' οὐδὲν ἔδεντο: *nihili habuere*. Post οὐδὲν supple καὶ Scal. (αἰῶνα τε καρδένιον in Not.). Sic αἰὼν pro *aetas*, *aevum* quod ex αἰὼν factum, Soph. Antig. 589. ἄγευστος αἰών. Unde et αἰὼν pro *vita* apud Homerum juxta Sch. MSS.; infr. v. 254. — Βραβῆς. Pers. 302. μυρίας ἵππου βραβεύς. Soph. El. 693. βραβεῖς δρόμων διαύλων. Lycophr. τῆς δ' Ἡλίου δυγατρὸς Ἰχναίας βραβεύς.

v. 239. ἀόζοις. Hesych. ἀοζοί, μάγειροι, ὑπηρέται, θεράποντες. lege ἄοξοι. Etym. M. ἄοξος, ὁ ὑπηρέτης.

v. 242. κρονωπᾶ. Hesych. κρονόπως cet. κρατεῖς, lege κρονωπῆς. Idem. κρηνάς. Eur. Bacch. 639. Εἰς κρονώπι' αὐτὶν ἥξει. Hippol. 374. χώρας Πελοπίας κρονώπιον. Alcest. 141. ἤδη κρονωπὴς ἐστι καὶ ψυχοφθαγεῖ: Schol. κρονωπὴς, κρατεπικουΐα, κρονενευκυΐα εἰς θάνατον, eb. v. 184. στείχει κρονωπάς. Androm. 729. ἄγαν κρονωπὴς: Schol. εὐκατάφορος. ἕτοιμος, κρόχειρος. Bacch. 644. κἄς κρονώπιος.

v. 243. ἀέρδην. Hesych. ἀέρδην, ἄνευ· lege ἀνέρδην.

v. 244. καλλιπρῴρου. πρῶρα ἀντὶ τοῦ προσώπου, ut in Choephonis. Aur. — Nempe v. 369. κάφοιδεν πρῴρας. Polyb. Exc. l. 16. καὶ πρῶρα πρόσθεν ὄμμασι βλέπουσα ὁδόν.

---

229. τόδεν — καντόπολμον] τόπε Aur. ὄδεν Schol. κάντολμον Schol. 230. βροτοῖς] l. βροτοὺς. 246. χαλινῶν τ'] χαλινώσας Aur.

Digitized by Google

v. 250. ἀνδρῶνας Hesychius, ἄνδρεία, τὰ συσσίτια Κρητῶν. Adde Athen. p. 143, 186. Strabo p. 480, 482., et Not. ad Hesych.

v. 252. ἀγνὰ ἀκαύρωτος. Ταῦρος de pudendo virili. Hinc jocus Aristophanis de muliere lasciviente. Lysistr. p. 840. ὡς δὲ σωφρονῇ τὸ σῶμά σου, κἂν ταῦρον ἀγχ. Ibid. p. 850. οἴμοι δὰ ἀπαυρώσῃ διαξω τὸν βίον. *Nec taurum ruentis in Venerem tolerare pondus* Horat. ad V. lib. 2. Hinc ἀδμήτας *virgines*, Suppl. v. 155. ἀδμήταν ἀδμήτα. Apoll. Rh. I. 671. καρδίηκαὶ ἀδμῆτες, et I. 811. ἀδμῆτές τε κόραι. Sic μόσχος de Polyxena, Eurip. Her. v. 526. et in Helena 1492. Supra κωλικῶν ἡδομένων, h. e. κυρδωνικῶν, S. c. Th. 460.

v. 253. τριτόσπονδον. (Not. τρίσπονδον): nempe adludit ad tertium poculum libatum Jovi Soteri. Hesych. τρίτος κρατὴρ. Suppl. 27. καὶ Ζεὺς σωτὴρ τρίτος. Item Ch. 1073. et Eum. 762.

v. 256. 257. ἄκραντοι. Ch. 63., Eurip. Bacch. 435. οὐδ' ἄκραντ' ὥρμησαμεν. — Ηαδη, μαδ. Sic ante v. 185. τῷ πάθει μαθὼν — θέντα, vel ut lego ibid. τῷ πάθει μα — θόντα.

v. 260. ἡ λύσις. (in Not. ἦλυσις, adventus). Hecub. 67. ἦλυσιν ἄρδρων, gressum: Schol. οὕτω καὶ τὴν ἔλευσιν, ἦλυσιν.

v. 262. 263. ἀϋταῖς. Not. αὐταῖς. — Εὔκραξις, Platoni Legg. III. p. 701. Εὐκρασία, Eur. Hec. 58. εὐκραξία.

v. 264. ἄγχιστον ἀκίας. Unde ἀγχιστεία apud Aristoph. in Avib., et oratores Atticos, ut Isaeum. Soph. Antig. v. 180. γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὁλωλότων: Schol. οὐδετέρως κατ' οἰκειότητα, κατὰ συγγένειαν. Eur. Troad. 48. τὸν γένει μοι ἄγχιστον κατρὸς et v. 224., τάν τ' ἀγχιστεύουσαν γᾶν. Lex Athenis, de qua Isaeus de Hacred. Arist. μὴ ἐξεῖναι ταῖς ἐπικλήροις ἔξω τῆς ἀγχιστείας γαμεῖν. Petit. Legg. Att. p. 441. Demosth. adv. Macart. νόθῳ ἢ νόθῃ μὴ εἶναι ἀγχιστείαν μήτε ἱερῶν μήτε ὁσίων. Aristoph. Av. ἐρῶ δὲ δὴ καὶ τὸν Σόλωνός σοι νόμον Νόθῳ δὲ μὲ εἶναι ἀγχιστείαν. — De ἀκία v. Soph. Oed. I. 1759. Sch.

v. 266. 67. Ἥκω σεβίζων. Attica, sic ἥκω λικὰν, Eur. Hec., ἥκω φέρουσα, Androm. 60. Σεβιζόμενοι Pind. Isthm. V. p. 464. — Ἀρχηγοῦ Eurip. Hippol. 151. ἢ πόσιν τὸν Ἐρεχ. ἀρχαῖον —.

v. 270. εὐαγγέλοισι ἐλπίσιν ξυηκολεῖς. v. 480. εὐαγγέλου κυρὸς. — Εὐαγγέλια ξύειν τὸν δῆμον οὐκ εἶα Philippus, Plut. Phoc. p. 797. D. Id. p. 752. B. ἑορτάζειν εὐαγγέλια συνεχῶς καὶ ξύειν τοῖς ξυοῖς. Idem in Demosth. p. 855. E. εὐαγγέλια ξύειν. In Demetr. p. 893. εὐαγγέλια ξύειν. In Agesil. p. 693. Agesilaus ἔξυσεν εὐαγγέλια et p. 615. Joseph. Bell. Ind. V. XII. p. 894. F. καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἑόρταζεν, εὐαγγέλια δὲ καὶ ξυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτέλει. Eur. Phoen. ἐξ εὐαγγέλου φήμης. — ξυηκολεῖς: Apoll. Rh. IV. 702.

---

250. ἐκαὶ] ὡσεὶ vel ὅκως Aur. 258. ἐκιρρέκει] ἐκιρρέκει Aur. 260. ἡ λύσις] ἦλυσις Aur. 269. εἶτε] εἴτε Aur.

Digitized by Google

ἕξεις πονηθλήν. Aeschl. Pers. v. 262. εὐηκόλαν περὶ, Eur. Heracl. εὐηκολεῖται δ' ἄσπερ μάστιγι ὑπὸ lustratur civitas.

v. 270. εὐάγγελος. Aristoph. Equit. p. 327. εὐαγγελίσασθαι πρῶτον ἡμῖν βούλόμαι. Ibid. εὐστρήνου μ' εὐαγγέλιαν lego εὐαγγελία ob bonum numerum; mox tamen εὐαγγελια θεῖναι ἑκατὸν βοῦς τῇ θεῷ. — Citatur ab Eustath. ad Il. A. p. 22.

v. 273. ὅσα — μητρὸς εὐφρόνης κάρα pro ἡμέρα, sicut alibi, ut supra Pers. 386. ἡμέρα pro ἠὼς. Sic Musaeus Hes. et Leand v. 110. φέγγος ἀναστέλλασα κασιγνήτην εἰς Φύσιν ἠοῦς, et v. 288. κατέλθεμεν ἐς σύνιν ἠοῦς. Sic Ausura ap. Virgil. Aen. VI. roseis Aurora quadrigis Jam medio est. — μητρὸς εὐφρ. Sic in Theodectis tragici gryph. de die et nocte ap. Athen. X. p. 452. ἡ. Εἰσὶ πασίγνηται δυναὶ, ὧν ἡ μία λίγεια Τὴν ἐνθάδ' αὖθ' ἡ δὲ τεκοῦσα κάλιν γ' ὑπὸ Ταύτης τεκνοῦται. — Eustath. ad Fl. A. p. 22. Λητοὺς δὲ υἱὸς, λέγεται Ἀπόλλων, τοιούτοις πυσὶ δοκεῖ γὰρ est. — Schol. Soph. ad Ajac. 20. citat. Euripidis versus πρῶ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δείξεις ἄπας. Eur Iph. Aul. 169. πρὶν εὐφρόνης σκίαν. Infra v. 287. τῆς νῦν τεκούσης φῶς τόδ' εὐφρόνη.

v. 276. κέφευγε τοῦχος. Eodem sensu, quod jam vidit doctissimus Victorius, Liv. II. c. IV. quia ob ingentem laetitiam, qua repente perfusi fuere, fugerat id illos, vixque poterant credere id se audisse. — Graecis et Romanis alioquin *fugere se* dictum, ut Ciceroni non semel, pro *apud se non esse, se ipsum vitare.*

v. 278. χαρὰ — δάκρυον ἐκκ. de lacrymis prae gaudio. Sic in hoc ipso dramate, infr. 550. ὦ ἐνδακρύτων γ' ὄμμασιν χαρᾶς ὑπὸ, et v. 595. ἀναλύσιμα μὲν πάλαι χαρᾶς ὑπὸ. Sic non semel reliqui duo tragici. Soph. Electr. 911. χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων, et ibid. 1343. γέγηθας ἔχων δάκρυον ὀμμάτων ἄπο, et v. 1424. σῦπος' ἐκλ. χαρᾶς δακρυῤῥοοῦσα. Eurip. Helen. 660. ἐμὰ δὲ δάκρυα χαρμονὰν κλέον ἔχει χάριτος ἢ λύπας. Pindar. Pyth. IV. p. 246. ποιμφὶ δάκρυσι γηραιᾶσιν βλεφάρων est.

v. 279. κατηγορεῖ (de voce κατηγορεῖν hic apud Aeschyl. pro *attribuere* vid. Casaub. ad Strab. p. 12.) — Male haec non a Clytaemnestra sed Clytaemnestrae dici a nuntio conjecerunt, quod vidit jam postremus editor, Stephanus et Canterus, ac proinde φρονούσης legendum credidere. Κατηγορεῖ, h. e. arguit, probat: neque enim semper in eandem partem, sed pro attribuere, praedicare nonnunquam, quo sensu sumi hoc loco ab Aeschylo vidit magnus Casaubonus. Sic κατηγορεῖν pro κὸ ἀγορεύειν dici notant Peripatetici, ut Simplicius in Praedicament. p. 4. et Strab. I. p. XVI. ὡς ἄν εἴ τις, φησὶν ὁ Ἵππαρχος, Ἀττικῆς εἰρεσιώνης κατηγορίᾳ.

---

278. δάκρυον] δάκρυ Aur. 279. φρονοῦντος] φρονούσης Steph. Cant. 280. τό γὰρ] — δ' ἄρ' Aur.

Digitized by Google

v. 282. ἀνθίζων φάσμαθ' — σίβεις. Post σίβεις nil opus hic λόγεις reponere cum postremo editore, et nihil mutandum. Σίβεις nempe apposite hic pro *curas, satagis*, aut *animum revocas*. De somniis vero ut re futili ac inani et vulgatis inde veriverbiis res obvia. Eum. v. 92. σίβεις σίβας.

v. 283. βριζούσης φρενὸς] nempe gravati seu quasi somno oppressi animi. Choeph. 897. βριζόν de dormituriente infante. Eum. 280. βρίζει γὰρ αἷμα pro torpet sanguis. Auctor Rhesi. v. 825. οὔθ' ὑπνοῦ μέσου οὔτ' ἄβρυζον, qua voce usus jam olim Homerus Il. IV. v. 223. ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντ' ἴδοις. Athen. VII. c. III. p. 325. B. de Deliis ὅταν βύσσινα ᾖ ἐνδύτα· ἀύπνῳ δ' ἔοικεν ἡ ἐν ὕπνῳ μαθητής. βρίζειν γὰρ οἱ ἰαχάται λέγουσι τὸ καθεύδειν. Casaubonus p. 583. βρίζειν — a cibo dormire a βορίζειν h. e. ἀπὸ τῆς βορᾶς ἔχειν. Hesychius καταβριξας, καταμοιμφθείς.

v. 284. ἄπτερον φάτιν. Sic Hom. Od. 17. ἄπτερος ἄγγελος μῦθος, ubi aliis pro vano dicti notat Eustathius. Hesychius ad hunc Aeschyli locum respicit Ἄπτερος ἡ ταχύς, Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι. Unde liquet nihil hic mutandum, nec cum Aurato σύπτερος pro ἄπτ. leg. — Φάτις Jovis filia juxta Schol. Soph. Oed. Tyr. v. 151. τοῦ Διὸς δύστηνος Φάτις.

v. 287. τᾶς νῦν τακούσας. Noctis filius dies hic dicitur, sicut paullo ante v. 273. Aurora Noctis filia. At Pindaro dies non Noctis sed Solis, filius dictus, meliore jure, Ol. II. p. 21. καῦ' ἀλίου. Eadem proinde matre cum Fratre Aurora et Dies aetas juxta Poëtam. Schol. ἔτι ὁ ἥλιος τὴν ἡμέραν γεννᾷ.

v. 289. Ἡφαίστους Ἴδης — σέλας. Apposite hic voces in montis Idae cacumine statuuntur primae captae Trojae nuntiae. Picea enim abundans locus, unde ἴνδαδος ἀκρώρη Theophristo, IH. c. X. p. 53. Unde etiam silvestris illa picea, e qua faces fieri solitae, Idaea dicta, eodem auctore, καλοῦσι δὲ τὴν μὲν Ἰδαῖαν et picem copiosius praebens ἡ Ἰδαία seu Idaea picea, et in sequentibus οἱ περὶ τὴν Ἴδην δαδουχοι. Vulcanus autem apposite, ubi de igne accenso sermo, et ob cultum Dei illius in Lemno et illi tractui familiarem. Sic Ἡφαίστου δαδουχία dictus in nuptiis ap. Eur. Troad. v. 342. Unde nihil mirum accensas vulgo faces in Vulcani sacris et λαμπαδηφορίαι agonem institutum, quod ad Aristoph. Ran. p. 217. notant veteres Critici; qui respicit Anthol. Gr. VII. Ep. 68. Ἡφαίστου τελέσαι καὶ πεύκαια — σέλας· Ἡφαίστου σέλας πύκινον hic dictus ut ap. Soph. Philoct. v. 1000. σέλας Ἡφαιστότευκτον. Unde etiam σέλας de face, ut σέλας νυμφίδιον de face nuptiali ap. Apoll. Rh. IV. 803. et ap. Eurip. Iph. T. 1224. σέλας τε λαμπάδων.

v. 290. φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν —. Sic supra φρυκτὸς de face

---

282. σίβεις] fort. σὺ φῆς. 284. ἄπτερος] fort. σύπτερος Aur. 290. ἀγγέλου] ἀκαγγέλου Aur., Suid. ἀπ' ἀγγάρου rectius.

Digitized by Google

V. 30.; idem quod βάξ, λαμπὰς, κύρβις, λαμπὴ, φανὸς. Hinc φρυκτωρεῖν facem praeferre apud Hippocrationem et φρύκτορος et φρυκτορίας pro face v. 33. et apud Lycophronem. p. 64. et 168. — Ad hunc Aeschyli locum respicit rebus Epigramma, ut erudite ibidem notat Bradaeus Anthol. p. 515. φύρμος μὲ φύρμῶν, κυρφόρος με κυρφόρον. — Ἀπ' ἀγγελ. κυρ.: ἀπ' ἀγγάρου legunt hic Etym. M. et Suid., quod jam viderunt V. D., et juxta eos Eustathius ad Odyss. XX., ubi ex Dionysio notat dici Persis ἀγγάρους, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόρους. Ita etiam legit Bradaeus ad Anthol. p. 515. — Eustath. ad Od. T. de usu barbararum vocum.

v. 291. κρὸς Ἑρμαῖον λέκας Ἀθήνου. Sic de ipsa Ida Euripides in Ino apud Stobaeum, μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτῆρος Ἰδαῖον λέκας. Mons vero iste Lemni Hermaeus ἑρμαῖος λόφος Homero commemoratus Od. Η. 741. et Ἑρμαῖον ὄρος Sophocli in Philoct. 1493., ubi non lamen ut h. l., sed vocem represso gemitu reddidisse dicitur. Ἑρμαῖον ὄρος καρέκεμψεν ἐμοὶ Στόνον cet. Il. Vossius notat ad hunc locum, faces in Ida accensas — videri potuisse ab iis qui in summo Athone versabantur. Verum nil opus, quum ab Idae caelmine ad Lemni montem Hermaeum facium fulgor penetrarit, inde demum ab accensis aliis in Hermaeo — ad montem Atho. (cf. Not. ad v. sqq.) — Stobaeus in Exc. H. Grot. p. 159. Neque enim Vulcanus solum sed Mercurius in Lemno cultus. Ἑρμεῖα enim loca montana, quod Mercurius montanus Deus, ut notat Sophocl. Schol. ad Philoct. v. 1488. ὅτι νόμος ὁ θεὸς καὶ ὄρειος ὁ Ἑρμῆς. Hinc Theocrit. Idyll A. v. 77. ἦνθ' Ἑρμᾶς κράτιστος ἀφ' οὔρεος. —

v. 292. μέγαν δὲ φανὸν. Sic. Anthol. Gr. 192. μέγα κῦδος φάνιον ἐν κραδίῃ. In Epigr. Ms. ὁ δὲ βαιὸν ἀνάψας φάνιον — εὐρύ με κρυπτόμενον. Nuperus Aeschyli editor φανὸν hic glossema putat, aut legendum ex Athen. XV. c. 20. κανὸν: nempe Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι μέμνηται τοῦ κάνου· ἐχρῶντο δὲ αὐτῷ ὡς λαμπάδι. Paulo ante Menandri locum adduxerat, in quo legitur κανὸν λύχνου λυχνοῦχον, ὅτι κάρεστι φῶς. Idem tamen paulo ante c. XVII. p. 699. κανὸν et φανὸν promiscue legi observaverat, ὁ δὲ κανὸν, ἄλλος δὲ φανόν. Unde nihil necesse hic mutare, et obvia alibi φανοῦ (Eur. πόθεν δὲ κεύκης φανὸν ἐξεῦρες λαβεῖν, Menand. ὁ φανὸς ἐστι μεστὸς ὕδατος) pro face mentio. Hinc etiam de φανῶν seu facium usu in veterum mysteriis, dictae eaedem φαναὶ ut apud Eurip. Rhes. 552. μυστηρίων τε τῶν ἀπορρήτων φάναις, et in Ion. 550. εἰς φάναις γε Βακχίοις. Imo Bacchus ipse φανὸς dictus, Hesychius Βάκχος — οἱ δὲ φανὸν λέγουσιν. Quo sensu etiam dictus idem Lycophroni φαυστήριος p. 44., uti notat Tzetzes Φαυστήριος δὲ λέγεται ἀπὸ τοῦ διὰ φανῶν καὶ λαμπάδων ἐπιτελεῖσθαι τὰ τούτου μυστήρια. Neque aliter φαίνειν pro λάμπειν ut de sole apud Aristoph. Nub. p. 161. οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν, et φαναῖος praesens et conspicuus Jupiter seu ἐκφανὴς dictus in Rheso v. 353. Ζεὺς ὁ φαναῖος ἥκεις. Sic φανόταιον, clarissimum,

Digitized by Google

apud Platonicos, apud Proclum p. 100. Ἰανοὺς ap. Aristoph. Εἰρην. p. 636. Ἰανοὺς ἔχοντες, ἐν δὲ τοῖς ἰανοῖσι πῦρ: Schol. ἰανοὺς οὓς νῦν ὑμεῖς λαμπτῆρας ἢ φανοὺς καλοῦμεν· τοὺς δὲ νῦν φανοὺς καλουμένους λύχνους τινάς φασι λέγειν τῶν καλαμῶν· τὰς δὲ λαμπάδας τοὺς τροχηλοὺς φανοὺς ἢ κανοὺς διὰ τὸ κ.

v. 293. 294. τρίτον Ἄθῳον. Unde liquet, quod modo monui, non ex Ida monte, sed ex Hermio, Lemni vicinori, accensas faces ad montem Atho pervenisse. Αἶπος de montis cacumine; unde de quavis re ardua; unde ap. Eurip. Alc. 500. Σκληρὸς γὰρ ἀεὶ καὶ πρὸς αἶπος ἔρχεται: Schol. πρὸς τὸ ἀναντὲς καὶ δύσκολον ὁδοιτορεῖ· τὰ γὰρ ὑψηλὰ δυσχερῆ ἐστιν. De eodem monte, Lemni insulam inumbrante Sophocles Ἄθῳ σκιάζει νῆσα Λημνίας ἁλός, quod ob intervallum nimis longum fieri posse negat ὁ κάνυ ad Solinum, refellit autem Js. Vossius ad Melam cap. 2. p. 119., cujus locum eam in rem adduxit alius editor. Illud certe liquidum, citius potuisse accensas faces in cacumine montis hujus Lemnii conspici, quam umbram ejusdem Athos Lemnum usque projici. De altitudine montis Athonis vide Vossium ad Melam p. 118. 119. Mela l. II. c. 11. p. 28. Ex quibus Haemus in tantam altitudinis abit, ut in Euxinum et Hadriam ex summo vertice ostendat. Voss. p. 115. id negare Strabonem, affirmare Polybium et jure contendit. Ἄθῳον αἶπος Ζηνὸς hic vocatur, quod olim cacumina montium vulgo Diis et Jovi quidem sacra, unde templa ejusdem et simulacra in eorum fastigio erecta, quod quum aliunde notum, tum antiqui nummi adhuc hodie ante oculos ponunt. Hinc factum, ut montes ἱεροὶ vocarentur nonnunquam poëtis, ut supra ἱεροῦ Τμώλου in Persis. Sic Argaeus Jupiter cultus in cacumine montis Argaei apud Caesaream Cappadociae metropolin; imo mons ipse Argaeus pro deo cultus, quod firmare etiam videntur praeclari nummi Caesareae, in quibus mons ille depictus cum inscr. ΑΡΓΑΙΩ. Sic Jupiter in monte Atab. cultus ap. Pind. Ol. VII. p. 71. νώτοισιν Ἀταβυρίου μέσων, Schol. ἱκάνω γὰρ τοῦ ὄρους ἵδρυται ὁ Ζεύς. Sic ... in summo Alpium vertice cultus, auctore Livio, l. XXI. c. XXVIII. et Caucasus Διοῦ οἶκος Indis dictus, auctore Philostrato, de vit. Ap. l. 2. et mater Galeni. Maximiani *Deorum montium cultrix* Lactantio dicta —. Imo inde Jupiter Ἀκραῖος et ἐπακραῖος, h. e. juxta Hesychium ὁ ἐπὶ τῶν ἀκρῶν τῶν ὀρῶν ἱδρυμένος· ἐπὶ γὰρ τῶν ὀρῶν τοὺς βωμοὺς αὐτῷ ἵδρευον ὡς ἐπόλου. Sic in fastigio Sipyl.: Pelopis matris templum juxta Pausan. Eliac. p. 311. Hinc montes diis consecrati apud Lucian. T. 1. de Sacrif. p. 367. καὶ ὄρη ἀνέθεσαν. Sic stellae Syrii et Jovi aras in montibus Thessaliae erectas commemorat Apollon. Rh. 11. 525. ἱερά τ' αὖ ἔδρεξεν ἐν οὔρεσιν cet.

v. 294. νωτίσαι: *transfretare* hoc loco. Sophocles alicubi pro *fugere*

---

294. ὑπὲρ Ἕλης τε] Ἕλλης ὑπέρ τε Aur. Voss.

Digitized by Google

fugere usurpat, quod terga vertant fugientes, ut notat ibidem Scholiastes, Oed. Tyr. v. 202. καλ. δράμημα ποιῆσαι: Schol. ποιῆσαι, ἀποκλάσαι, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν τὰ νῶτα διδόντων ἐν ταῖς φυγαῖς.

v. 296. πεύκῃ. Eur. Bacch. 146. κισσώδη φλόγα πεύκης. — Πεύκη passim pro face veteres poëtas, quod prae aliis arboribus resinoferis maxime ille esset ἔνδαδος, Theophrast. H. Pl. I., c. IX. p. 10. Id. III. c. X. p. 52. 53.: ἅπασα ἔνδαδος πεύκη καὶ ῥίζης et ὅλον γὰρ γίνεται δᾷς, *tota vertitur in materiam resinosam, e qua* δᾷδες *fiunt*. Item πιττώδεστερον ὅλον τὸ δένδρον. Sic πεύκη de face apud Eurip. Troad. v. 351. ἐκφέρετε πεύκας et v. 533. πεύκας ἐκ σούριδος. Helen. 876. κρούσον δὲ πεύκην. Apoll. Rh. IV. 223. τῇ δὲ ἑτέρῃ πεύκην περιμηκέα: Schol. τὴν λαμπάδα. Cf. Eur. Hippol. 1253., ubi πεύκη de silva ob copiam illius arboris, ut dictum, in hoc monte Ida. Apud Graecos sicut e picea vulgo fiunt faces, sic e junco seu θρύῳ secapsae lacernae, unde θρυαλλίδες dictae; Aristoph. Nub. p. 1256. Apud Romanos autem e carpino et corylo, ut notat Plin. l. XVI. c. XVIII. p. 254. — Χρυσοφεγγὲς: *Instar Solis lucens*. Sic χρυσωπὸς αἰθὴρ apud Sophoclem; et Euripidi in Hippol. v. 1276. de Cupidine χρυσοφαὴς. A Solis autem luce obvia comparatio de luminis fulgore. Exc. H. Gr. p. 145. tale χρυσοφεγγὲς lumen e λύχνῳ aureo Minervae in arce, de quo Pausan. A. p. 48., Strab. X. p. 447. D.

v. 297. Μαιστίου σκοπᾶς. Maciſtus inter Lesbi montes a Plinio recensetur l. V. c. XXXI. p. 622.; et alibi inter Arcadiae oppida Maciſtum l. IV. c. VI. p. 420. Quorum utrumque locum habere hic non potest. Straboni commemoratur regio Peloponnesi Μαιστία, ubi urbs Triphylia. Exules Messenii Peloponnesi εἰς Μάιστον recessisse: l. VI. p. 257. Atqui nullus ex his tribus Μαίστου potest huic loco convenire. Agitur de monte medio inter Athonem et Euboeam ac fluenta Euripi; unde alius omnino quaerendus, de quo silent veteres qui supersunt Geographi.

v. 300. Εὐρίπου ῥοάς. Euripides vocat alicubi Εὐρίπου πύλας, alibi de Euripi quibus agitabatur verticibus, δίναις, ἃς δάμᾳ Εὔριπος —, Iph. Aul. 804., Iph. T. 6.

v. 301. Μεσαπίου. Montis hujus ut prope Anthedonem in Boeotiâ siti meminit Strabo (IX. p. 405. E.) et Pausanias. Eundem vero Euboeae adscribit Stephanus. Anthedon in Boeotia Euboeae apposita. Pausan. IX. 574. tradit Messpium montem se attollere in ea Boeotiae parte quae ad laevam Euripi, infra quem sita maritima Anthedon: cf. Schol. Aesch. ad h. l.

v. 303. Γραίας ἀρίζηλος. Γραίας nomen cum de Graeca juxta interpretemur, tum *annosa erica* verti potest, sicuti passim τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν νέων, aut senescentium plantarum apud scriptores,

---

298. ὃδ' = πρὸς τὸ σημαινόμενον, Μαιστίου σκοπός Scal. =

Digitized by Google

qui de his agant, mentio. Verum annosas arbores ad ignem conficiendum ob nimium siccitatem minus idoneas aetate vegetis decet alicubi Theophrastus: Cf. H. Pl. V. X. p. 116. καὶ τῶν γεραν δρίων. Plin. XVI. p. 270., Theocrit. Id. V. vi 121. Σκίλλας ἰὼν γραίας ἀπὸ σάμαος αὐσίνα. Sic γραίας ἀνάνδρης κάπτος de caule annoso spini: Soph. Exc. H. Gr. p. 151. et Hesych. κάπτος, ἄνανδρα, ἰκὰν γεράσκη. Priore proinde sensu intelligendam hanc vocem, de graeca nempe erica, alia etiam suadent, quod nempe, quae vulgo Graecis *erica* diceretur, alio nomine alioquin, ap. Athenienses, auctore Plinio, *tetralix*, in hoc ipso Euboea ac ad Euripum tractu, *sisara* diceretur. Unde etiam Plinius alibi: Ericem Graeci vocant fruticem non multum a myrica differentem. Unde etiam liquet, familiarem exstitisse plantam in hoc tractu Messapii montis, ut peculiaris etiam nominis ibi meminerint, seu cum Stephano in Euboea, seu in viciniis ad appositum Euboeae partem statuatur. Nihil mirum itaque e fruticis illius congestis acervis ignem struxisse positos in eo monte speculatores, quod captae Trojae delatum ad se e Macisti jugis simili indicio nuntium alterius propagarent. Unde cur *Graecae ericae* appellationem adjunxerit, quod nempe alia et propria huic tractui voce planta eadem vocaretur. Verum apud Plinium pro *tetraxe* quod viri docti *tetraticem* leg. in veteribus libris, aut *sisyrum* non sisaram — non miror, quia quocunque modo eaedem voces ibi legantur, illud ibi liquidum, Graece *ericam* dici, quae peculiare aliud nomen cum in Attica tum in Euboea obtinebat. Ne illud jam adferam, hinc ericam eandem statui nonnullis cum alia planta, quae *selago* Plinio, aut juxta Bellinium, quae *phana* Graecis dicta, e quibus nominibus opportunum ad facis vices praestandas usum continue agnoscas, (lib. XI. c. XVI. p. 502., XXIV. c. IX. p. 329. ς σίλφι e quercu usi ad lumina lucernarum Theophr. H. Pl. III. c. VIII. p. 49. ᾧ χρῶνται πρὸς τοὺς λύχνους, καίεται γὰρ καλῶς — ibd. II. c. V. p. 31. τὸ δὲ γῆρας κοινή τις φθορὰ πᾶσιν) seu ad σίλας ac φανὸν, de quibus paulo ante, excitandum. Sic certe veterum faces non e picea solum aut pinu, sed aliis arboribus aut plantis, ut e spina alba, quae nubentes illustrabant, faces, aut vulgo e carpino — notante Plin. XVI. c. XVIII. p. 257. Sic privatae lucernae e πρύφ et πρυαλλίδες dictae.

v. 303. πρωμὸν. Hinc πρωμήσας vox a Sapphone usurpata apud Hephaest. p. 33. καὶ κινίσσῃ τινὰ πρωμήσας.

v. 304. Καμπάς. Notum λαμπάδα Graecis de face accensa dici, unde λαμπαδοδρομία et λαμπαδοδρόμος de agone facium. Eadem itaque innuunt in narratione horum ignium, φρυκτὸς, σέλας, φανὸς, πεύκη, φάος.

v. 305. κεδίσω Ἀσωποῦ. Sic Pers. 507. ἔνθα κεδνὸν Ἀσωπὸς ῥοᾶς Ἀρέμ. Hinc de Thebanis nymphis Eurip. Ἀσωπίδες κόραι. Hecc. Fur. 785. Asopi vero hujus ad Thebas fluvii fontes in Araethyrea ponit Apoll. Rh. 1. 117. πηγῆσιν ἐφέστιος Ἀσωποῖο: Schol. Ἀσωπὸς ποταμὸς Θηβῶν, ἔχων τὰς πηγὰς ἐν Ἀραιθυρέᾳ, quae urbs Pe-

Digitized by Google

lophotinasi. — δίκην φαιδρᾶς Ἡλίου φάους: sic paulo ante fulgorem solis cum ignibus illis accensis contulerat v. 296. χρυσοφαγγὲς, ὥσπερ ἥλιος.

v. 306. Κιθαιρῶνος λέπας. Sic Euripides in Bacchis v. 750. Κιθαιρῶνος λέπας. Alibi eodem dramate v. 62. Κιθαιρῶνος κεύθας ut Soph. Oed. Tyr.; alia de eodem ibid. 601. Imo inde Κιθαιρὼν de quovis monte.

v. 307. κομπεῖ πυρός. Supra v. 127. κομπεῖς ἀρχούς.

v. 308. ἠναίνετο. Ἀναίνεσθαι dici notat Harpocration, proprie de nuptiis aut concubitu denegatis. Quod tamen hic locum non habet neque infra v. 592. et 1661., ubi vox eadem *ἀναίνομαι* a Choro aut ab Aegistho usurpata, neque in incerti versu apud Themistium Orat. III. p. 112.: Ἀασάμην· μὴδ' αὐτὸς ἀναίνομαι. Componitur inde vox ἀπαναίμενοι Eum. 975. Pro concubitu denegato usurpat Euripides in Hippolyto v. 14. ἀναίνεται δὲ λέκτρα.

v. 310. λίμνην Γοργῶπιν. Paludem hanc alio nomine Ἐσχατιῶτιν dictam et ad Isthmum Corinthi positam tradit Etym. M. Ἐσχατιῶτις, λίμνη πειμένη κατὰ τὸν Ἰσθμὸν cet., ὕστερον δὲ Γοργῶπις ἐκλήθη ἀπὸ Γοργοῦς τῆς Μεγαρέως θυγατρὸς γυναικὸς Κορίνθου. Apud Strab. Γοργυπία inde loca ad Tanain sita l. XI. p. 495.

v. 311. ὄρος Αἰγίπλαγκτον: Scholiastae ad hunc locum dicitur locus iste mons Megaridos, de quo altum apud veteres geographos silentium. — δεσμὸν — πυρός. Hunc locum non adsequuti sunt interpretes qui vertunt: „*ut mihi indulgerent ignis mandatum*", quum praeter alia obstent clare sequentia, quibus traditur non inde ab Aegiplancto ad speculatorem ad Argos positum pervenisse nuntium illum captae Trojae ignem, ultra Saronicum mare ad Arachnaei montis speculatores pervenisse, inde autem Argos. — δεσμὸς pro lege aut instituto Atheniensium Eum. 481. δεσμὸς proinde hic non de mandato aut lege, sed lignorum strue, quem usum vocis etiam notant veteres Critici: Hesychius δεσμοὺς τὰς συνδέσεις τῶν ξύλων. — Faces et lampades de impressionibus igneis in aere Plin. II. c. XXVI. p. 183.

v. 312. μὴ καρίσσεσθαι: μοὶ vel μεταχαρίσσεσθαι. Dein πυρός. Πανὸν legit hoc l. Athen. XV. c. 20.

v. 314. φλογὸς μέγαν κώγωνα. Inde Cometes Pogonices seu barbatus dictus: Plin. 41. c. XXIV. p. 178. Idem et caudatus, propterea quod barba seu cauda projicitur semper in partem contrariam Soli: Manil. l. 1. p. 26.: Nunc prior haec species — sub imagine barbae. Eustath. Il. B. p. 308. καὶ κώγων δὲ ὁ Τροιζήνιος λιμήν, τῷ ζωϊκῷ ὁμωνυμεῖσθαι Πώγωνι. Πώγων Troezeniorum portus, ad cujus nomen alludit hic Aeschylus, ut erudite ad Melam notavit Js. Vossius p. 154.

---

312. μὴ] νιν Aur.

Digitized by Google

Ibid. Σαρωνικός. Saronicus sinus prope Trœzenem in Peloponneso. Straboni Salaminiacus, item Pontus et κόλπος ceu *Eleusinius* vocatur. Solino Megarensium sinus. Sic Euripidi κόντος Σαρωνικὸς dicitur Hippol. v. 1200. κρὸς κόντον ἤδη πεμπόνη Σαρωνικόν, ubi paullo ante dixerat Hippolytum viam secutum e Troezene, quae fert recte in Argos et Epidaurum. De hoc sinu Saronico Euripidis Scholiastes Σαρωνικὸς κόλπος ἐστι κρὸς τῇ Κορίνθῳ ἱερὸς Ἀρτέμιδος, ἐν ᾧ φασι Σκίλλαν ὑπὸ Μίνωος ἁλισθῆναι· ὄνομα οὖν ἐστι καλάμου ἀπό τινος Σάρωνος κυνηγοῦ, qui nempe cervum venans et furore correptus se in illud mare praecipitem dedit. Fabulam ibidem de Scylla Nisi filia et a Minoe rapta ac navi imposita, e qua se praecipitem in mare dedit, in feram deinde conversa. Σαρώνια festum annuum Dianae Saroniae Pausan. 11. p. 147. Σαρωνίδα λίμνην τὴν ταύτῃ θάλασσαν ibid. p. 142.

v. 317. Ἀραχναῖον αἶπος. Sic supra A. 293. Ἀθῶον αἶπος. Arachnaeus autem mons Argos hic a Scholiasta traditur. Sic Stephanus Ἀραχναῖον, ὄρος Ἄργους. Pausanias autem l. 11. p. 132. A. eundem montem ponit in Argivorum regione supra Lessam, eundemque Sapyselaton antiquitus dictum; Jovis autem et Junonis aras esse in eodem monte, quibus in magna siccitate sacra fiunt.

v. 319. ἄπακτον Ἰδαίου πυρός. Ἄπακτος non solum de Ave, sed de annosa spina etiam dictum, ut praeter Hesychium in hac voce, liquet e Sophocle Exc. H. Gr. p. 151. γραίας ἀκάνθας ἄπακτος ὡς φυσώμενος: Grotius: Lanugo velut afflata veteris c., et apud Nicandr. Alexiph. p. 136. οἷα τε δὴ γήρεια νέον τεθρυμμένα κάπκου. Schol. Nic. γήρεια δὲ τὰ ἄνθη τὰ λευκὰ καὶ πολυειδῆ — κάπκος δὲ ὁ καυλὸς αὐτῶν, ἐξ οὗ θρύπτονται καὶ κίπτουσιν. Unde hoc loco illud φῶς σὺν ἄπακτον Ἰδαίου πυρός intelligi posset de lumine Idaei ignis propagato ope combustorum lignorum e spinis aridis. Lucret. III. v. 387. *papp. vel.* —

v. 320. λαμπὰς de agone facium: Isaeus Orat. V. p. 479. γεγυμνασιάρχηκε δὲ λαμπάδι, et Or. VI. p. 496. γεγυμνασιάρχηκα εἰς Προμήθεια —, Lysias Or. XX. p. 343. εὐθὺς ἐγυμνασιάρχουν εἰς Προμήθεια. Et λαμπαδηφόρος victor in ejusmodi agonibus, Hesych. λαμπάς, λαμπάδος ἀγών, καὶ ὁ νικήσας λέγεται λαμπαδηφόρος. Leges autem illas λαμπαδηφ., quas memorat hic Aeschylus, seu receptas in illis agonibus, enarrat Pausanias l. 1. p. 58. et de Angaris Herod. VIII. ut nempe prioris cursoris face accensa et exstincta sequens decurrat, et eadem exstincta tertius. Sin autem omnium exstincta fax, nullus victoriam fert. Λαμπαδηδρομία Athenis locum habuit in festis Minervae, Vulcani, Promethei, et praeterea in Eleusiniis juxta Petavium

---

315. κάπκτον] Sic Aur. Scal. 316. εἶτ' ἀφ.] l. ἔστ' ἀφ. 320. ἔτυμοι] l. ἕτοιμοι.

Digitized by Google

ad Themist. Or. V. Not. p. 409. Vide Aristoph. Ran. p. 247. λαμπαδηδρομίαι δὲ γίνονται τρεῖς ἐν Κεραμεικῷ, Ἀθ., Ἡφ., Προμ. De δρομεῦσι lineque hereditariis in Myster. Eleus. adhibitis vid. Pausan. I. p. 68. Λαμπάδος certamen ab equis in Βενδιδίοις, festo Dianæ, pro Piræo, meminit Plato init. Reip. V. p. 328. λαμπὰς ἔσται πρὸς ἑσπέραν ἱππῶν τῇ θεῷ cet. Hunc cursum lampadum ab equis male Meursius ad Panathen. refert. Gr. fer. p. 59. Simplicius τάχα τῆς ἐν Πειραιεῖ λαμπάδος τῆς ἐν Βενδιδίοις μνημονεύει. — Λαμπαδηδρομίαι vulgo juniorum et robustorum, unde apud Aristoph. Vesp. p. 516. — ἢ λαμπάδα ἔδρᾶμες, ἀνευρὼν ὅτι νεανικώτατον.

v. 322. νικᾷ δ' ὁ κρῶσσος: nempe si facem inextinctam servet, nec opus suum alteri lampada tradere. Præerat festo Rex Sacrorum, Poll. VIII. c. VIII. p. 397., et Gymnasiarchi, Xenoph. π. πρσ. p. 929. E. — ὁ τελευταῖος δραμών: qui nempe exstinctis cornis, qui ante illum decertaverant, facibus, suam inextinctam servat. Soliti autem ultimi illi decurrentes percuti manibus juniorum. Schol. Aristoph. Ran. p. 264. ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀγῶνος τῆς λαμπάδος, καὶ τοὺς ὑστάτους τρέχοντας ἀπὸ τῶν ἀγοραίων τύπτεσθαι πλατείαις ὑπὸ τῶν νεανίσκων χερσί· καὶ λέγονται αἱ τοιαῦται Κεραμεικαὶ πληγαί. Faces autem illæ in λαμπαδηφορίαις, seu quæ in honorem deorum accensæ, vulgo ornari solitæ; unde Aristoph. Vesp. p. 528. δαῖς δῆτ' οὐχ ὁρᾷς ἐστιγμένην. Schol. ἐστιγμένην λέγει τὴν δᾷδα; ἔγραφον γάρ καὶ ἐκόσμουν τὰς λαμπάδας ἢ τὴν αὐλητρίδα φησὶν ἐστιγμένην. Aeneis etiam λύχνοις usi veteres, ne tam cito exstinguerentur: Theophr. de Igne p. 426. διὸ καὶ ὅταν ἐπισεῖῃ τοῖς λύχνοις, ἧττον σβέννυται· καὶ οἷς γε νῦν κοιοῦσι τοὺς χαλκοῦς, ὅτι ἀντὶ τῶν λαμπτήρων χρῶνται τὸ ὅλον, οὐδὲ σβέννυται πλὴν ἐὰν ἔσχατόν τι γένηται ἀνεῖμα.

v. 330. κύτει. Joseph. Arch. VIII. c. IV. p. 264. T. καὶ τῶν κατὰ τούτων ὄντων κύτος.

v. 335. φυταλμίων. Pausan. 11. p. 147. commemorat apud Troezenios templum Neptuni φυταλμίου, et quare. Soph. Oed. Col. 148. ἥδρα φυτάλμιος, ubi cf. Schol.

v. 339. νῆστις: solito usu de jejunio; quandoque de intestino, ut apud Eubul. Athen. C. 3. p. 100. E. Ἡράκλεια, νῆστις, κλείμενες,

---

321. ἄλλος] ἄλλοι — πληρουμένοι] θηρεύμενοι Aur. 330. ἄλειφά τ'] — δ' Aur. — κύτει] Sic Voss. (cf. v. 825.). 331. δίχοσταιοῦνθ' ἂν οὐ φίλως] φίλω Aur. vel δίχοσταιοῦντα οὐ φίλα. (φίλω in dual. leg.). 334. πεπτωκότες] — κότων Aur. 336. γεῤῥόντιον] γέροντες Aur. et in Not. 339. πρὸς ἀρίστοισιν] ἀναρίστοισιν Aur. Scal. 340. τάσσει.] τάσσειν Aur. 343. νέουσιν] ναίουσιν Aur. νεύουσιν Scal. + πῶν] — ϑ' Scal. Sic in Not. 344. ὡς] ὦ al. ὦ̃. Soph. 87. In Not.: mallem contrarium ὡς δ' εὐδαίμονες.

Digitized by Google

μήρα. Diog. L. VIII. p. 232. observat νῆστιν Empedocli aquam dici, nempe ut intellige, quod ejus potus in jejunio proscribebantur.

v. 346. εὐσεβοῦσι — κολισσουχ. δ. Nempe Atticis promiscue dicitur εὐσεβεῖν θεοὺς et apud Soph. Phil. 1474. εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεῶν, s. εὐσ. πρ. δ. ut cum praep. εἰς, εὐσεβεῖς εἰς τοὺς κακοὺς Antig. 74. Sic ut in eadem trag. 1369. εἰς τοὺς δ. ἀσεπτεῖν. De diis rite colendis devictae gentis a victoribus. Aliter propheta ad Amasiam Regem Judaeorum post devictos ab eo Amalecitas — θαυμάζειν ἔλεγον εἰ τούτους ἡγεῖται θεοὺς, οἱ τοὺς ἰδίους, καφ' οἷς ἐτιμῶντο, μηδὲν ὤνησαν, Joseph. Αρχ. IX. c. X. p. 317. A., vid. 11., Chron. XXV, 15, ubi LXX. εἰ ἐξῆψησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι οὐκ ἐξείλοντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός σοῦ — Deos captae urbis excedere, S. c. Th. 223 —. In delubra deorum non saeviendum hostibus. Hinc Hercules ad Neoptolemum apud Soph. Philoct. 1474. κομίζετε γαῖαν, εὐσεβεῖν τὰ πρ. δ.

v. 347. θεῶν τ' ἱδρύματα. Plato legg. IV. p. 717. B. ἑπομένοις δὲ αὐτοῖς ἱδρύματα ἴδια κατρώων θεῶν κατὰ νόμον ὀργιαζόμενα, ubi ἱδρύματα per *statuas* vertit Serranus. Pers. 813.

v. 352. Κάμψαι διαύλου. Aristoph. Avib. p. 354. ἐπὶ τὸν δίαυλον ἦλθον, Schol. ἐπὶ οἱ διαυλοδρομοῦντες μεχρ' ὅπλων τρέχουσιν, ἔχοντες λόφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· ἄλλως· δίαυλος, ὃ δεῖτον ἔχων τὸν δρόμον ἐν τῇ κορείᾳ τὸ κληρῶσαι τὸ στάδιον καὶ ὑποστρέψαι· ἄλλως· δίαυλος ὁ δισταδιος τόπος ἢ μέτρον κηπίων ἑπτά, δίαυλος γὰρ ἡ μακρὰ περίοδος· ὅπερ δ' εἰσὶν ἀγωνίσματα, στάδιον, δίαυλος, δόλιχος, ὁπλίτης, πυγμὴ, παγκράτιον, πάλη καὶ ἅλμα. V. Pind. Isthm. I. p. 437., Pausan. X. p. 675. Δίαυλος de duplici cursu in itu et reditu. Hinc δίαυλος de freto jactato aestu reciproco fluctuum. Eurip. Troad. 435. οὐ δὴ στενὸν δίαυλον ᾤκισται πέτρας. Unde Hesychius, διαύλους, στένους τόπους. Imo alibi apud Euripidem de fluctibus hinc inde jactatis: Hecub. 29. κολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος.

v. 355. πρόσκαιτα. Supra ἐμπαίοις v. 195. Nicand. Ther. p. 48. ἀγρεύσεις πρόσκαιον.

v. 366. στέγανον δίκτυον. Nicand. Alex. p. 155. στεγανὴν δὲ ὑποσύρεο νηδύν. Infr. 1124. δίκτυον Ἀΐδου.

v. 373. 74. ὑπὲρ ἄστρων. Gallis *en l'air*. βέλος ἠλίθιον σκήψειν. Hesych. σκῆψαι, κεσεῖν. Hinc σκηπτὸς *fulmen*, et Pers.

---

346. εὐσεβοῦσι] εὖ σέβουσι Scal. 348. αὖ ξάνοιν ἂν] ἀνξαλοῖεν duplici manu in Exempl. Aur. (Ita et in Not.). 350. κοῖεῖν sc. ὥστε. 352. ἀναμικλάκητος] f. ἀμικλάκητος. 359. εὐφρόνως] f. ἐμφρόνως, alioquin εὐφρόνως infr. v. 858. Sp. 367. ὑπερελάσαι] ὑπερηλάσαι in Ex. Aur. (ὑπερελάσαι?). 369. γάγγαμον ἅρπαγ. κων. in Not. 372. πείνοντα] πεινάντα Ex. Aur. 373. ὑπὲρ ἄστρων] ὑπέρασπρον Aur. 374. σκήψειν] σκῆψαι Ex. Aur.

Digitized by Google

254. λοιμοῦ σκήπτος] Soph. Oed. Tyr. 28. πυρφόρος θεὸς σκήψας ἐλαύνει, λοιμός. Eodem sensu S. Ic. Theb. 434. οὐδὲ γῆν Διὸς Ἔριν κάδε σκήψασαν. Cf. Soph. Aj. 137. δὲ δ' ὅταν κληγὴ Διός. Infr. 279. μὴ θεοῦ κληγή τις ἦκοι. — Verte v. 390.: *quod sufficiat viro.*

v. 391. λακτίσαιντι μεγάλῳ] cet. Prom. 880. λακτίζει et ibi notata. Eurip. Iph. Taur. v. 1396. πρὸς οἶμα λακτίζοντες. Plato in Euthydemo p. 277. C. Ἔτι δὴ ἐκεῖ τὸ τρίτον παραλαβὼν ὥσπερ κάλλιστα ὅρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον, καὶ ἐγὼ γυμνὸν βακτιζόμενον τὸ μειράκιον, βουλόμενος ἀναπαῦσαι αὐτὸ, ubi pro βακτιζόμενον lego λακτιζόμενον: *conculcatum quasi adolescentem*, e lactu petito ibidem vocabulo.

v. 397. σίνος. μέγας σίνος infr. 743. Vide a me notata ex Harpocrat. et Galen. T. XI. p. 90. de usu vocis σίνος et σίνεται.

v. 399. τρίβῳ — προβολαῖς. Lege ob metrum πρεσβολαῖς. Ophic. Argon. 68. τρίβους δ' ἤνυσε θαλάσσης. — Soph. Aj. 1233. δείματος οὖν μοι προβολή. Προβολαί actio de calumnia, Xenophon. Hist. Gr. 1. p. 452. Ulpian ad Demosth. Timocrat. de actione in eos, qui die festo injuriam faciunt.

v. 400. μελαμπαγής. In notis Augli editoris μελαμπυγής. Μελάμπυγος Graecis *fortis*, *strenuus* ex indicio actoris. Hesychius μελάμπυγοι, ἀνδρεῖοι· τοὺς γὰρ δασεῖς τὰς πύγας ἀνδρείους ἐνόμιζον. Hinc prov. ap. Zenobium p. 116. μὴ τῷ μελαμπύγῳ περιτύχοις. Sic eo sensu usus eadem voce Eubulus apud Athen. III. p. 108. A. ut erudite ibi monet δ κάνυ·

Ἐγὼ δέ γ' εἰμί τῶν μελαμπύγων ἔτι.

Contrarium λευκόπυγος, ὁ ἀνάνδρος, ἔμπαλιν δὲ μελαμπύγους τοὺς ἀνδρείους ἔλεγον.

v. 401. δικαιωθεὶς. Δικαιῶσαι, πολάσαι, Hesych. Sic δικαιοῦν Soph. Aj. 1094., et Philoct. v. 795. pro δίκαιον νομίζειν. Hic quod *convictus*, *manifestus*, *deprehensus*. Hinc δικαίωσις judicium, ut LXX., Levit. XXIV. 22. δικαίωσις μία ἔσται τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ, ubi minus recte ab Interprete δικαίωσις *justificatio* redditur. Agitur enim de aequali judicio exercendo erga peregrinum et indigenam, in Hebr. מִשְׁפָּט.

---

375. Διὸς] Δ. δὲ Ex. Aur. 382. ἐγγόνους] ἔγγονοι in Ex. Aur., ἐγγόνοις Scal. et in Not. 383. ἀπολμήσων] —σον in Ex. Aur. et Not. 384. μεῖζον] μείζων in Ex. Aur. 385. ὑπέρφευ] ὑπέρευ in Ex. Aur. 387. κἀπαρκεῖν] κἀπαρ. Scal. 388. λαχόντα] λαχόντι in Ex. Aur. 391. μεγάλα] μεγάλας Aur., et μέγαν propter metrum, Not. 394. προβουλόκαις] ἀπρόβουλος καῖς Aur. 395. ἄκος] ἄγος in Ex. Aur. 397. σίνος] σέλας Aur. 400. μελαμπαγῆς] μελαμπυγῆς Not. 401. 402. ἐκεῖ — διώκει] ἐκεῖ διώκει in Not. 402. κτανὸν] κτανὸν Not.

Digitized by Google

v. 405. *ἀλίστροφον.* Apoll. Rh. 4. 981. *ἀλίστροφαί εἰσι πάλευδοι.* Ephippios Com. Athen. H. p. 65. et 370. D. *πολύπους τε πολλὰς πλοκὰνας ἀλιστρεφῶς*, de neu polypedum in festo Ἀμφιδρομίων Athenis.

v. 410. *πλοκαῖς γυνὶ* leg. *Πλοκαῖσι* propter metrum: *deceptionibus.* Item *πλέκειν* et *πλοκὴ* saepe Atticis *decipere, fraus.*

v. 414. *ἀντίφερνον.* Ἀντιφερνὴ vel *ἀντίφερνον* leg. XX. Cod. Justin. dotatio ante nuptias seu propter nuptias, Graecis Jurisconsultis προγαμιαία δωρεά, ut καράφερνα dicta, dona reservata a sponso, sponsa aut parentibus, alias ἐξώπροικα. Vid. Salmas. de Mod. usur. p. 147. Προγάμεια nempe πρὸ γάμου δῶρα: Pollux οὕτω δὲ ἂν καλοῖτο καὶ τὰ πρὸ γάμου δῶρα. Graecis recentioribus ὑποβόλου nomine: vid. Salmas. Ὑπόβολον dein Jurisconsultis recentioribus augmentum dotis. Photii T. XIII. τὸ καλούμενον οὐχ ὑπὸ συμφώνου ἐδίδοτο τὸ ὑπόβολον ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νόμου.

v. 418. *προφῆται*, qualis Helenus et Cassandra.

v. 425. *πολοσσῶν.* Lycophr. p. 101. *πολοσσοβάμων* Schol. ἤτοι ἀνδριαντόγλωφος· πολοσσὸς γὰρ ὁ ἀνδριάς.

v. 428. *Πᾶσ' Ἀφροδίτη.* Eurip. Bacch. 236. Οἰνώπας ὅσσοις χάριτας Ἀφροδίτης ἔχει.

v. 435. *μεθύστερον.* *μεθυστέροις* S. c. Theb. 587., *μεθύστερον* Ch. 514., Soph. Tr. 723. ἐγὼ *μεθύστερον.*

v. 437. *ἀφ' ἑστίας.* *ἀφ' ἑστίας* συθεὶς Pers. 868., Ch. 966. *ἀφ' ἑστίας μῦσος.*

v. 442. *ξυγγάνει πρὸς ἦπαρ* Soph. Aj. 55. Infr. 801. οὐδὲν ἐφ' ἦπαρ προσικνεῖται. Eur. Suppl. v. 599. ὥς μοι ὑφ' ἦπατι δεῖμα χλοερὸν ταράσσει.

v. 448. *ταλαντοῦχος· ταλάντιοι* de agonibus Inscr. Gr. 111. Item Angl. Nehleri p. 372. *τάλαντον ἐκρέκει* Theogn. ap. Stob. p. 287.

---

406. *φαδαιρεῖ*] καθαίρει. 410. *πλοκαῖς*] *πλοκαῖσι* propter metrum. 417. *πολὺ*] πολλοὶ in Ex. Aur. 418. *τόδ'*] *τάδ'* al., *τόνδ'* in Ex. Aur. et Not. ibid. *δόμων*] δόμον in Ex. Aur. 421. *σιγᾶσ', ἄτιμος*] σιγῶσ' in Ex. Aur. — f. ἔντιμος, Schol. exponit πολύτιμος. 422. *ἀφεμένων*] *ἀφεμένοις* in Ex. Aur. 423. *ὑπὲρ κοντίας*] *ὑπερκοντίας* in Ex. Aur.; *ὑπερκοντίας* una voce, Not. 424. *ἀνάσσειν*] ἄναξε in Ex. Aur.; mallem ἄναξιν, Not. 425. *γὰρ*] δ' ἄρ ibidem. 426. *ἔχθεται*] ἐρέθεται Ibid. 427. *ἀχηνίαις*] *ἀχθηνίαις* ibid., *χρημάτων ἀχηνία* Ch. 299. 432. *μάταν*] *μάτην* ibid. 435. οὐ def., ᾗ ἃ in Ex. Aur. 436. *πτεροῖς ὀπαδοῖς*] *πτεροστὶς ὀπαδὸς* in Ex. Aur. 438. *ὑπερβαστότερα*] *ὑπερβλαστότερα.* Al. *ὑπεβλητότερα* in Ex. Aur. 440. *πλησικάρδιος*] *πηξικάρδιος* ibid. 441. *δόμων*] δόμοις ibidem. 443. *οἶδιν*] οὐκ εἶδεν ibid.

Digitized by Google

ed. Gret. De voce ναλάντου vide Porphyr. Schol. MSS. ad Hom. XXI. v. 264.

v. 451. ψῆφμα. Hesych. ψῆγμα, ξύσμα, lege ψῆγμα.

v. 458. σῖγά τις βαύζει. Σῖγα adv., vid. Exempl. apud Sophocl. et Eurip., Pers. 13. νέον δ' ἄνδρα βαύζει.

v. 460. κρόδικαι Atticis vindices, Spartanis popul. regum tutores, ut liquet ex Plut. Lyc. p. 40. E.

v. 462. ᾄφκας: ᾄφκη ἀντὶ τοῦ ἔμβυσ. Suppl. 26. χρόνος ᾄφκας κατέχοντες. Pers. 405. ᾄφκας τὸ προγόνους et Not.

v. 464. ἔχοντας pro κατέχοντας. Vide notat. ad Prom. v. 694.

v. 469. πολυπόνων. Eurip. Hel. v. 199. Helena de se Δι' ἐμὸν ὄνομα πολύπονον et v. 242. ἁ πολύπτονος Κύπρις. Infra v. 743.

v. 470. ἄσκοποι θεοὶ πέλαιναι — χρόνῳ: tanquam Noctis filiae. Eum. 1036. Hinc pullatus earum habitus Eum. 372. Μέλαινα τ' Ἐρινὺς S. c. Th. 208., μελανειμὴς ἐρινὺς ibid. 705. — De ἄσκοπ. vide Soph. Ajacem. χρόνῳ: sic Choeph. 976. ἐν χρόνοις, *tandem*, Suppl. 740. χρόνῳ, Choeph. 650. χρόνῳ pro *tandem*, h. e. σὺν χρόνῳ, *avec le temps*, ut Ch. 1012. ξὺν χρόνῳ, *post longum tempus*.

v. 472. 473. τριβᾷ βίου: τριβή nempe Atticis pro διατριβή. Sic infr. Choeph. 747. τῆς ἐμῆς ψυχῆς τριβήν, et Aristoph. Avib. p. 548. οὐκ ἄχαρις ἐς τὴν τριβὴν: Schol. ἐς τὴν τριβὴν· ἡ μεταφορὰ τοῦ εἰς τὴν διατριβήν.

v. 474. ἀΐστοις. Infra v. 538. Eum. 568. Apoll. Rh. 746. Ὁποῖόν τοῦτον ἄϊστον, Schol. ἄϊστον, ἀφανῆ, ἄγνωστον. Hinc ἀϊστωθείς. ἀφανισθείς Hesychio et Soph., Trachin. v. 896. αὐτὴν διηϊστωσα: Schol. αὐτὴ ἑαυτὴ ἠφάνισεν· ἀντὶ τοῦ ἀφανῆ ἀπὸ τοῦ βίου ἐκοίμισεν.

v. 480. πολικόρδαξ. Hesychius πολίκορδος. Sic infr. 794. πολίκορδ', Ἀρίσας. Pind. Ol. VIII. p. 76. πολικόρδοις ἐν μάχαις.

v. 487. καιδνὸς. Hesych. καῖδνος, ἄφρων: lege καιδνὸς. Callim. Jov. 57. de Jove Ἀλλ' ἔτι καιδνὸς ἐὼν.

v. 499. φρυκτωριῶν. Supra 33. φρυκτωρίας. Harpocrat. φρυκτωρεῖν ἐστὶ κυρίως τὸ διὰ πυρσῶν ἀναπεμπόμενον σημαίνειν ἁμοῦν.

---

452. Ἀντήνορος] Ἀντήνοχος Aur., ἀντ — ς Scal. 453. πύθέσου] πύθέσους ibid. 464. ἔχοντας] ἐλόντας Aur. 466. δημοκράτου δ'] δημοκρατὶς Aur. 473. καλινδυχῇ] — δυκεῖ Scal. 485. ἀηδύμων] ἀήδυμος Aur. 486. ἤτοι θεῖόν ἐστι μὴ ψύθος] pro μὴ Aur. μοι. In Notis εἴτοι θεῖον ἐστὶν ἢ ψύθος. 489. κυρωθέντα] κυρωθῇ τὰν Aur., κυρωθεὶς al. 490. ἔκειτ' ἀλλαγᾷ] ἔκειθ' in Ex. Aur., ἄλοχε ibid.; al. ἀλλ' ὡς, al. ἄλοχα, al. ἀλλάδη in Ex. Aur.; in Notis ἐκεῖ θ' ἀλλαγᾷ. Al. ἄλλοχα. 491. ἐν — αἰχμᾷ] ἐν om. Scal. — ἀκμᾷ Aur.; ita et Scal. 492. κρέκει] οὐ κρ. Aur. 495. ταχύπορος] ταχύπορον Aur. delendo punctum.

Digitized by Google

Δείλαιχος ἐν τῇ Λισχίνου συνηγορίᾳ —. Παραφρυάττω περιτρέπω τοῖς πολίταις, Lysias, orat. XII. p. 216., conspirans cum hostibus.

v. 501. ἐφήλωσε, *decepit*, quo sensu etiam Apoll. Rh. v. 982., μηδέ μι πειρηνοῖς φηλώσῃς ἐπέεσσιν, ubi Schol., φηλώσῃς, ἀπατήσῃς, ἀπὸ τοῦ φήληκος, σοῦ δώρου σύκου, de quo postremo vid. Schol. Aristoph. ad Equ. p. 710. φήληκα τὸν ὄλυφον. Hinc ἔφηλος; LXXI. v. 19. Κυρτὸς ἢ ἔφηλος. Verte: obtenebravit, luscum effecerit.

v. 502. καπάσιον: Aristoph. Acharn. p. 417. καδαίνων τρεῖς κατασκίους λόφους. S. c. Th. 390., Suppl. 359.

v. 503. 504. κώπις — δειφία πόνις. S. c. Th. 500. λογχὺν μέλαιναν, αἰόλην κύρις κάδαν. — Hesychius tangit hunc locum, non expresso auctore, δειφία πόνις, ξυρά: ita enim distinguo.

v. 507. 508. ἀλλ' ἦ —: De hoc loco vide Casanb. ad Theophr. p. 323., ubi agit de superstitione veterum, ut ea non nominarent, quae mali ominis loco essent; contrarium tradentes βλασφημεῖν et βλάσφημον εἰπεῖν dicebant. Cui opponitur εὐφημεῖν.

v. 509. προσθήκη: Soph. Oed. Tyr. v. 38. ἀλλὰ προσθήκῃ θεοῦ, *ope divina*. Demosth. περ. συντελ. p. 10. ἐν προσθήκης μέρει. Schol. Soph. l. l. συμβολῇ, ἐπικουρίᾳ. LXX. Gen. IV. 12. οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτ. δοῦναί σοι, *non adjiciet virtutem suam* —.

v. 512. πατρῷον οὐδ' Ἄργ. hos nempe ut reduces patriam suam salutarent et exosculerentur. Idem factum a discedentibus e loco in quo quis vixerat, unde Neoptolemus ad Philocteten Lemno abitum parantem apud Soph. Phil. 1442. στεῖχε προσκύσας χθόνα.

v. 513. Schol. τινὲς μέμφονται cet. De hac censura vid. Sam. Pet. Legg. atl. p. 58. Quamquam longe prudentius Seneca quam Aeschylus, qui eodem die eversum Illum et reducem Agamemnonem praestat: nam quo die vidisse facem accensam speculator refert ad Clytaemnestram cet., eodem, inquam, die redit Agamemno, ipso decimo a profectione anno finiente, ut innuit Talthybius. Sed longe prudentius Seneca, qui pene unius mensis intervallum facit a capto Ilio ad reditum Agamemnonis in patriam.

v. 517. καῖρε μὲν χθών. Aeschin. c. Ctesiph. in fine p. 311. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Γῆ καὶ Ἥλιε καὶ ἀρετή. Terra nempe tanquam Vesta hic prima ante deos alios invocata, qua de re alibi.

v. 518. ὕπατός τε κώρας Ζεύς. Sic ὕπατον de Jovis domicilio, Pind. Ol. V. p. 6. ὕπατον εὐρυσθένους πεδίλ δῶμα Διός. Ol. XIII. p. 114. ὕπατ' εὐρὺ ἀνάσσων ὀλυμπίας. Eurip. Rhes. 455. φθόνον ἄμαχον ὕπατος Ζεύς. Theocrit. Idyll. 5. v. 34. Ζεὺς ὕπατος. Apoll. Rh. IV. 146. de Somno Ὕπνον — θεῶν ὕπατον. Aesch. Suppl. 25. ὕπατοί τε θεοί. Oppian. ἁλιευτ. 3. ὕπατον κράτος Ἀντωνῖνε. Oraculum Dodonae apud Demosth. Mid. p. 392. B. περὶ ὑγιείας θύειν καὶ

509, εὖ γὰρ] — δ' ἄρ Aur.

Digitized by Google

σῦκησθαι Διὶ ὑπάτῳ. Jovi ὑπάτῳ primum sacra facta a Cecrope Atheniense: Pausan. VIII. p. 456. ὁ μὲν γὰρ Δία τε ὠνόμασεν ὕπατον πρῶτος, καὶ ὅσα ὕχθι ψυχὴν, τούτων μὲν ἡδίοσιν οὐδὲν θῦσαι, κέρμασα δὲ ἐκικχώρια ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καθήγισεν cet. Clem. Alex. Strom. V. p. 604. tradit, Xenocraten Calchedonium τὸν μὲν ὕπατον Δία, τὸν δὲ νέατον παλῶν, ἔμφασιν κατρὸς ἀπολείπειν καὶ υἱοῦ.

v. 520. Σκάμανδρον — ἀνάρσιος. Euripides Aeschylo objicit apud Aristoph. Ran. p. 255., quod Scamandri saepe meminerit ἢ Σκαμάνδρους ἢ πάφρους. — Ἀνάρσιος, Apoll. Rh. II. 343. ὅσσον ἀνάρσιος εἶμι, Schol. σημαίνει καὶ τὸν ἐχθρὸν. l. II. 632. πάντη γὰρ ἀνάρσιοι ἄνδρες ἔασιν. Cf. Eum. 401. Infr. Ag. 1166., Ch. 2.

v. 521. σωτὴρ καθαγώνιος. Juppiter σωτὴρ v. 27. ΔΙΟΣ ΑΩΝ ΣΩΤΗΡ in nummis ΑΛΠΙΩΝ. Forte καθαγώνιος. Sic ἀναγώνιος Ἑρμῆς Pind. Pyth. 11. p. 202., ubi Schol. citat versum Aeschyli Ἑναγόνιε Μαίας. Item καῖς ἀναγώνιος Pind. Nem. VI. p. 378. Sic Apollo ἀναγώνιος Eustath. ad Il. Ψ. v. 65., et eques ἀναγώνιος Synesio Ep. 40. p. 180., Aristoph. Plut. p. 111. Mercurius de se Ἑναγώνιος τοίνυν γ' ἔσομαι. Ἑναγωνίου Mercurii ara in ingressu stadii Olympici Pausan. El. p. 314. l. 1.

v. 522. ἀγωνίους θεοὺς. Suppl. 522., Plato l. VI. Legg. p. 783. A. προσχρεωμένους μέντοι Μούσαις τε καὶ ἀγωνίοις θεοῖς. In eorum numero praeter Mercurium, Herculem, alios etiam Jupiter ap. Soph. Trach. 28. Ζεὺς ἀγώνιος.

v. 523. τιμάορον: infra v. 1291. et 1335., Apoll. Rh. IV. 709. Ζῆνα καλαμνίων τιμήορον.

v. 528. δαίμονές τ' ἀντήλιοι. Hesychius ἀντήλιοι θεοὶ οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρύμενοι· Eurip. Ion. 1550. de Minerva Ἀνθήλιον πρόσωπον ἐκφαίνει θεῶν. Salmas. de Mod. usur. p. 680. In ipsa via ante januam, in loco quo apud Atticos et ceteros Graecos ora pro finibus posita, Apollini Πυραίῳ dédicata et aliis Diis quos ἀντηλίους vocarunt. Haec ora etiam ἀντήλιος, βωμὸς vel ἀνθήλιος, quia contra Solem sub divo expositos. Tertull. de Idolol. l. XV. p. 94. D. Etiam apud Graecos Apollinem Thyraeum et Antelios Daemonas, ostiorum praesides legimus. Sic θεοὶ προδομεῖς, quorum ara Megaris Pausan. Attic. p. 78. ἑστία θεῶν προδομίων καλουμένων, ὅτε τῆς οἰκοδομίας τοῦ τείχους ἤμελλεν ἄρχεσθαι. Soph. Aj. 84. οἱ δ' ἐσκέρους ἀγωῶνας, οἱ δ' ἀντηλίους ζητεῖτ': Schol. τὸ ἀντηλίους ἀπὸ τοῦ ἀντολίους γέγονε κατὰ τροπὴν τοῦ ὁ εἰς η, ὥσπερ καὶ τὸ φυτοκόμον φυτηκόμος· mox dicit male a quibusdam libris scribi ἀνθηλίους, non enim fieri ab ἥλιος. Al. Schol. Ἀνθηλίους, ἰδίους, τοὺς ἀντικρὺ τῆς ἀνα-

---

521. καθαγωνίοις] καὶ ἐκαγώνιος Aur. cf. καθαγώνιος, v. Not. 529. ἦ που κάλαι, φαιδροῖσι τοῖσιδ'] εἰ που κάλαι — ἦ — δάμασι, ἢ φαιδροῖς ἰδόντες. in Ex. Aur.

Digitized by Google

τολῆς τοῦ ἡλίου. Juxta postteriorem hunc sensum explicandus etiam Aeschylus hoc loco de simulacris Deorum ad orientem solem expositis.

v. 531. εὐφρόνη. Plutarch. de Curiosit. p. 521. D. τὴν νύκτα προσῆκον εὐφρόνην, μέγα πρὸς εὕρεσιν τῶν ζητουμένων καὶ σκιῷ. ἡγούμενοι τὴν ἡσυχίαν cet.

v. 541. συντελὴς πόλις. συντέλεια Plat. Legg. p. 905. B. οὐκ εἰδὼς αὐτῶν τὴν συντέλειαν. Festum συντελ. Hebr. Exod. XXIII. 16. Deuter. XVI. 33.

v. 542. ὄφλων γὰρ ἁρπαγῆς —: *cum damnatus esset rapinae et furti.* Nempe juxta Solonis legem, qua duplici poena furtum vindicabatur: Demosth. in Timocrat. Ὀφλὼν: Eur. Bacch. 852. φίλαυτα Θηβαίοις ὄφλειν. Hecub. 327. ἀμαθίαν ὀφλήσομεν. Eurip. Androm. 187. μὴ 'κὶ τῷδ' ὄφλω βλάβην. Aeschin. πλοκῆς ἕνεκα τὰς αὐχένας ὀφληκὼς. Demosth. in Timocrat. p. 475. καὶν ἀσεβείας τις ὄφλῃ. Ibid. ἐὰν τις ἁλῷ πλοκῆς et p. 476. ἰδίαν δίκην πλοκῆς ἁλοίη. Plato Legg. VI. p. 457. E. ἐὰν δ' ὁ φεύγων ὄφλῃ, si reus damnatus sit, ubi ὄφλειν simpliciter pro *condemnari*, ὠφληκὼς *damnatus*. Ibid. p. 755. A. et 767. E. ὁ δὲ ὄφλων τὴν τοιαύτην δίκην: et IX. p. 857. τὸ μὲν γὰρ κλαπὲν δὴ χρέων διπλάσιον κρῶτον ἐστίσειν, ἐὰν ὄφλῃ τις τὴν τ. δ. cet. Compositum κροῦφιλαν aut κροοφιλεῖν Aristoph. Vesp. v. 3. ἆρα τ. κλ. κροῦφιλας μέγα· — Δίκην. Eum. δίκας αἵματος.

v. 544. τοῦ ξυσίου δ' ἥμαρτε: *amisit pignus captum.* Demosth. orat. in Timocr. p. 474. ἐάν τις ἀπολέσῃ, ἐὰν μὲν αὐτὸ λάβῃ, τὸ διπλάσιον καταδικάζειν· ἐὰν δὲ μή, δεκαπλάσιον πρὸς τοῖς ἀπολωλόσιν. Furtum autem et rapinae inter gravissima crimina Athenis: Demosth. in Energ. p. 484. καὶ γὰρ ἱεροσυλίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ καὶ πλοκῇ καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις εἰσὶν ἔνοχοι, et p. 477. B. τοῖς κλέπταις, τοῖς ἱεροσύλοις cet. Ῥυσίου: Eum. 232. ἱκέτην ῥύσομαι. Suppl. 736. ῥυσίων ἐφάκτορες et 417. ῥυσίων ἀφάψεται Soph. Oed. Col. 906. καὶ μεῖζον ἆρα ῥύσιον πόλει τάχα φήσεις. Philoct. 973. φόνον δὲ φόνου ῥύσιον τίσω τάλας: Schol. φόνου ῥύσιον, ἐνέχυρον, ἀμοιβὴν ἐκτίσω. Ὅμηρος, ῥύσι' ἐλαυνόμενος. Apoll. Rh. 1. 1351. τοῦο δὲ ῥύσι' ὄπασσαν, ἀποκρίναντες ἀρίστους: Schol. ῥύσι' ὄπασσαν, ἀντὶ τοῦ ὅλα ἐνέχυρα οἱ Μυσοὶ παρέχον τῷ Ἡρακλεῖ ὑπὲρ τοῦ πάντοτε αὐτὸν ἐκζητεῖν. Etym. M. ῥύσια, ἐνέχυρα, τὰ ἀντὶ τινῶν ἁλισκόμενα, ἅπερ ἀντὶ τῶν ἡρπασμένων ἀπαίτουσι. — Ῥύσια αἰτεῖν cet., qui petebant et obtinebant licentiam ob injuriam acceptam ab aliquo abducendi ea, pignoris quasi loco, quibus damnum sarcirent. Unde ῥύσια velut pignora reddenda si altera pars satisfecerat. Exempla ejus rei apud Homer. Il. XXI. ῥύσι' ἐλαυνόμενοι. Hesych. ῥύσιον τὸ ἔνεκα ἐχθροῦ κατεχόμενον. Hinc ῥύσια *obsides*. Joseph. Bell. Jud. I. c. XI. p. 735. A.

---

530. δέξασθε] δέξεσθε Scal.

Digitized by Google

δανείσασθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα ὑπὲρ τὸν τοῦ λυτρωμένου παῖδα. Interpres: mutuum ab eo sumeret quod redemptionis causa praeberet, pignori opposito ipsius filio, quem redimeret. Pro quo Αρχ. XIV. p. 498. B. παρέξων αὐτὸν ἐνέχυρον τοῖς Ἀραψιν.

v. 548. ἀντιρρεῖ. Solemne votum atque in Sacro Foedere usitatum mortem optare aut non timere amplius, eorum qui voti alloquin compotes facti. Aeschin. in Ctesiph. p. 272. A. ἀντιροῦντας ἐκφοβῶν, adversarios terrens.

v. 549. ἐγυμνάσασιν. Prom. 594. πρὸς βίαν γυμνάσεται.

v. 552. δεσπόσω. Eodem verbo usus Joseph. Antiquit. 11. c. III. p. 41. A. καὶ ὡς αὐτοῦ μᾶλλον δεσπόσῃ. Choeph. 186. τῆς δὲ δισκάζειν φ. Galen. meth. med. V, οὐκ ἄρχεσθαι καὶ δεσπόζεσθαι. Eurip. Suppl. 518. Κρέοντα δεσπόζοντ' ἐμοῦ.

v. 556. δύσφρον. Infr. 617. τοῖς δύσφροσιν. Ch. 276. δυσφρόνων μειλίγματα.

v. 570. ἔμπεδον σίνος. Infr. 863. ἐμπέδως, et σίνος 397. et 744. Porphyrius in Scholiis MSS. ad Homeri H. M. 12. notat τεῖχος ἔμπεδον apud poëtam non ἑδραῖον, βεβαῖον, seu *firmum* ac *stabilem* murum, ut vox ibi ab auctore brevium Scholiorum explicetur, significare, sed τὸ ἐν πεδίῳ κείμενον τεῖχος, et ex Arato in Bot. firmat ὅσσα ἔμπεδα πάντα φύονται, ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἐν τῇ γῇ κείμενα.

v. 573. Ἰδαία χθών. Eurip. Helen. 1339. χιονοδρέμονας διεκ, Ἰδαίαν νυμφ. σκ.

v. 587. θεοῖς λάφυρα. S. c. Th. 485. λαφύροις δῶμα κοσμήσει πατρὸς et 283. λάφυρα δαΐων cll. v. 964.

v. 589. εὐλογεῖν πόλιν. Suppl. 480, 260, 599 εὐλόγως. Attici sic Aristoph. Concion. p. 737. Ἑτερά τε κλεῖσται τὰς γυναῖκας εὐλόγει. Eurip. apud Plut. Alex. p. 695. D. τὸν λαβόντα τῶν λόγων καλὰς ἀφορμὰς οὐ μέγ' ἔργον εὐλογεῖν. Aristoph. Equit. p. 322. Εὐλογῆσαι βουλόμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν. Eurip. Hec. 465. τόξα σ' εὐλογήσω. Ion. v. 1614. εὐλογεῖς θεόν. Sophocl. Philoct. 1346. πατέρα τε τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντα σε. *Benedicere* LXX. Gen. XLVII. 7. καὶ ἠυλόγησεν Ἰακὼβ τὸν Φαραώ.

---

555. φρενὸς] φρενός μ' Scal. 556. στρατῷ] στρατοῦ Aur. 558. τυράννων] κοιράνων propter metrum, Canter., τυρράνων Scal. 559. Ων] Ὡς Aur. Scal. 560. Εὖ γὰρ] Εὖ δ' ἄρ in Ex. Aur. — ταῦτα τ'] τ' ἄλλα Aur. 561. εὖ] ἂν Aur. 564. μόχθους γὰρ] μόχθος δ' ἄρ —. 566. λαχόντες] f. κλαίοντες in Not. 568. γὰρ] δ' ἄρ in Ex. Aur. 569. γὰρ] δ' ἄρ ibid., al. δὲ — λειμωνίαι] χειμωνία Aur. 571. ἔνδηρον] f. ἄνδηρον. Sic A. 572. εἰ] ἂν Aur. 578. αὖθις] αὐτοῖς Aur. — ἀναστῆναι] ἀναστένειν Id., ἀναστένον Al. 579. ἀναλωθέντας] ἀπωλωθέντας Aur. 580. τὸν — χρὴ] τί — χρῆν Aur. 585. κοτωμένοις] in Not. κοτωμένους. 587. ταῦτα] πάντα in Ex. Aur.

Digitized by Google

v. 596. Ἀνωλόλυξα Soph. Trach. 208. Ἀνόλόλυξον δόμοις ἐφετμίοις ἀλαλαγαῖς. Aesch. S. c. Th. 831. κἀπολολύξω.

v. 598. ἀνάστασιν· ἀναστατῆρα, *vastatorem*, Sept. c. Th. 1023., Ag. 1236., Ch. 301. ἀνάστασις pro resurrectione, sensu contrario Eum. 657.; de expergefactione a somno κοῖαν μ' ἀνάστασιν δ' ἐξ ὕπνου σπᾷναι Soph. Phil. 281. De migratione Thucyd. II. p. 109. D. cll. Schol. et 11. p. 117. A. c. Sch.

v. 599. ἐνίκτων. Apoll. Rh. 1. 492. χάϊν' ἐναντάζων: Schol. κακολογῶν καὶ μεμφόμενος. Ibid. 1. 864. ἐναντάζων μετέειπεν. 11. 1169. ἐσσαῦτις ἐνίψομεν ἀλλήλοισι, ubi ἐνίπτειν pro amice confabulari, ut inter amicos et patrueles Sic III. 475. ἦν τιν' ἐνίψω.

v. 602. κλαγκτὸς· κλαγκταὶ κέρκαι h. e. symplejades, Apoll. Rh. IV. 786. et 860., ubi Planetas male vertit interpres.

v. 606. εὐφόδῳ φλόγα. Soph. Antig. v. 1073. οὐδὲ μηρίων φλόγα. Eurip. Ion. v. 707. καλλίφλογα πέλανον.

v. 611. δρακεῖν. Porphyr. κερ. ἀκοχ. p. 264. ὅθεν καὶ τὸ βλέπειν, δρακεῖν λέγουσιν οἱ ποιηταί.

v. 615. γυναῖκα κείστὴν. Clytaemnestra de se apud Eurip. Iphig. Aul. 1158. ὡς ἄμεμπτος ἦν γυνή.

v. 616. δωμάτων κύνα. Infr. 923. Agam. ad Clytaemnestram δωμάτων ἐμῶν φύλαξ. cf. 905. et supr. v. 3. Varro L. L. IV. p. 26. de cane, *noctilucus in custodia*. Ad quem locum Scaliger citat hunc Aeschyli locum, et alium hujusce dramatis ἄνδρα τόνδε, τῶν σαθμῶν κύνα. Columella: quamquam canis dicitur falso mutus custos, et Plaut.: cui bini semper custodes totis horis accubant.

v. 618. σημαντήριον. Aliter σήμαντρον. Eurip. Iph. T. 1373. Δεινοῦς δὲ σημάντροισι (non σημάτροισι) ἐσφραγισμένοι. Xenoph. κ. κροσοδ. p. 926. B. ἀνδράποδα δὲ σεσημασμένα τῷ δημοσίῳ σημάντρῳ.

v. 643. κῶς γὰρ λεγ. Vide Senecae Agam. v. 410.

v. 646. χωρὶς ἡ τιμὴ θεῶν. Eurip. Hec. 2. ἕδης χωρὶς ὅπως σαι θεῶν.

v. 653. 654. σεσαγμένων. σάττω *onero*, unde et pro *furcire*, ut ap. Antiph. Athen. VII. p. 295. Ἐρίφιον ὀπτὸν — ὃ σκλὴν σεσάχθω νῆστις. Contrario sensu ἀποσάττειν *exonerare* ap. Philem. Athen. VII.

---

602. οὖσ'] τ' οὖσ' Aur. 605. ἐνδέων] ἐν θεῶν Aur. et in Notis. 612. ἀπὸ — ἄνδρα] ἢ 'πο — ἀνδρὶ A. 621. χαλκοῦ] χαλκὸς Aur. vel al. 624. Αὖτη] Αὐτὴ Exc. Aur. 625. εὐκρεκῶς] εὐκρεκῆ Aur. 630. ἐς τὸν] ὡς οὐ vel ἢ ὡς τ' οὐ. 631. κεδνὰ τ' ἀληθῆ] κεινὰ μὴ 'ληθῆ Aur., al. μᾶλληθῆ vel τῆς λήθης. 632. σκισθέντα] ἰαθέντα, apta scita. A. (ἄλλοτε κεδνὰ καὶ τ' ἀληθῆ ἅμα εἰκῆν δυσχερὴς· ἀλλὰ χωρὶς δῆλά ἐστι Scal.). 637. ἄκρος] ἄκρου Aur. 639. γὰρ] δ' ἄρ' Aur. Not. 642. τρέφοντος] στρε — Aur. 643. γὰρ] δ' ἄρ Aur. 654. τόν δ'] τῶν δ'. Ita in Notis.

Digitized by Google

p. 292. E. ἑαυτὸν ἀπασάμενος ex emend. Casaub. Vide Pers. 927. Schol. — τόνδ' Ἐρινύων S. c. Th. 873. δυσκέλαδόν τ' ὕμνον Ἐρινύων ἰαχεῖν cet.

v. 662. ὠρώρει πανά. Soph. Oed. Col. 1693. σὺδέ τ' ὠρώρει βοή. Apoll. Rh. IV. 1687. Ὠρώρει σκοτίη μοχ.

v. 663. Θρηϊκιαι πνοαὶ. Apoll. Rh. I. 953. ἀνέμοισι θρηϊκίοις. I. 1013. ἐπὶ πνοιῆς ἀνέμοιο. Lycophr. p. 149. αἴθων θρ. — Schol. ὁ διάπυρος θρασυπὸς κύων· λέγει δὲ τὸν Βόρρᾶν. Anthol. III. c. IX. Ep. VI. ὁ θρῃξὶ ἐτήμως Βορέης. Horat. Od. I. 25. Thraicio bacchante magis cet.

v. 669. ναυτικῶν τ' ἐρετικῶν. Ἐρέσσω non synonymum verbi κίπτω sed βάλλω, unde ut βάλλω σε, sic ἐρέσσω σε, Apollo Alex. de Synt. p. 278., Soph. Aj. v. 309. ἐν δ' ἐρετμοῖς Νηρῶν ἐρεσσόμενος: Schol. κάπτα γὰρ ἐπὶ τὴν ἔραν κίπτοντα ἐρέσσια καλοῦσιν.

v. 673. σώτηρ. Soph. Phil. fin., Pind. Ol. XII. p. 109. σώτειρα τύχα cet. Hinc Fortuna passim cum temone in nummis. Eurip. Troad. 102. πλεῖ πατὰ πορθμὸν, π. κ. δαίμονα. — ναῦν θέλουσ'. Leg. ναυστολοῦσ', v. ναυστολῶσ'. Eurip. Troad. 77. ναυστολῶσ', 164. ναυσθλώσουσιν, unde emend. Hesych. ναυσθλωσάμενος, ναυστολήσας, non ναυσθωσάμενος.

v. 675. ἐξοκεῖλαι. Suppl. 447. ἐξοκέλλεται. Pausan. Arcad. p. 493. ἐς ἐκβολὰς δὲ — γυναῖκες δὲ πλέον ἐξοκέλλουσιν. Plutarch. in Timol. p. 253. E. εἰς ὃν οἱ πλεῖστοι τῶν στρατηγῶν ἀπληστίᾳ τιμῶν καὶ δυνάμεως ἐξοκέλλουσιν. Idem. de educ. lib. p. 5. B. οἱ δὲ εἰς — ἐξοκέλλουσιν. — πραταιλέων χθόνα. In cod. 4to. ed. mal. παταίπεδον pro πραταιλέων. Eurip. El. 354. πῶς δ' ἂν γένοιτ' ὢν ἐν πραταιλέᾳ πέδῳ Γαίας.

v. 678. ἐβουκολοῦμεν. Eum. 78. βουκολούμενος πόνον. Callim. H. in Dem. 176. πατ' ἦερα βουκολέονται, de stellis errantibus. Aristoph. in Pace p. 634. με βουκολήσεται: Sch. ἀπατήσεται, καὶ βουκόλημα τὸ ἀλλαγητρον. Aristoph. Vesp. p. 432. τὸν αὐτὸν ἄρ' ἐμοῖ βουκολεῖς Σαβάζιον: Schol. βουκολεῖς, τρέφεις. Βουκολεῖν apud eundem pro *decipere* Concion. p. 726. βουκολεῖν τὸν δήμιον. In lege Atheniensium apud Athen. VI. τοὺς δὲ παρασίτους ἐκ τῆς βουκολίας ἐκλέγειν ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑαυτῶν ἕκαστον ἕκτα κριθῶν. Casau-

---

655. εὐάγγελον] εὐάγγελος Not. 656. ἥκοντα] ἥκων τε Not. — (λείπει στίχος· κῶς δεῖ μέχρι χίας Scal.). 659. γὰρ] δ' ἄρ Aur. 660. ἐδειξάτην] ἐδεξάτην Aur. 662. δυσχείμαντα] δυσχείμαντα Ex. Aur. 666. κοιμένος κακοῦ] κοιμένων κακῷ Ex. Aur. 669. ναυτικῶν τ' ἐρετικῶν] ναυτικοῖς ἐρετικοῖς Ex. Aur. 670. ναῦν] νέος τ' Ex. Aur., νεὼς Aur. et νεῶν (per συνίζησιν). 673. ναῦν θέλουσ'] ναυστολοῦσ' Scal. — ib. σωτὴρ] σώζειν Ex. Aur. 677. νέον] νεῶν in Notis.

Digitized by Google

bonus βουκολίαν ille dici putat jugerum vel alium agri modum, ex quo parasito licuit hordeum sumere. Sam. Petit. ad Legg. AH. p. 87. exponit ἐκτὸς βουκολίας sine dolo et fraude, ut βουκολία idem significet quod ἀκάτῃ auctoritate Hesychii, apud quem βουκολῶ, ἀκατάω.

v. 679. σκοδουμένου. Eurip. Androm. 1129. κἀντόζειν σκοδούμενος. Aesch. S. c. Th. 815. κατίσποδημένοι: Schol. κεκτωκότες. Aristophanes utitur hac voce in sensu obsceno pro βινεῖν, Ἐκκλησ. p. 727. κλεῖστα σποδοῦνται: Schol. σκοδοῦνται, βινοῦνται.

v. 685. ἱστορεῖ· ἐξιστορῆσαι S. c. Th. 512. ἱστορεῖ, ὁρᾷ Hesychius.

v. 686. μηχαναῖς Διὸς. Hinc Juppiter ipse Suppl. 602. τὸ πᾶν μῆχαρ.

v. 690. Τίς κοτ' ὠνόμαζεν. De nominum impositione θέσει ficta non φύσει, agit hoc loco poëta, Pythagoreos ea in re secutus et inde Platonicos; ut liquet ex Platone in Cratylo, quod observatur jam in notis Stadleji ad hunc locum.

v. 695. δορίγαμβρον. Infr. 717. γαμβροῖσιν, Lycophr. p. 28. νυμφεῖα κεντάγαμβρα et p. 38. γαμβροκτόνον.

v. 698. Ἑλένας, ἕλανδρος cet., l. ἑλένας, h. e. quasi ἑλέναυς, navium expugnatrix. Infr. 1473. Ἑλένην ἀνδρολέτειρ'. Eurip. Orest. 1390. Δυσελένας, ἑστῶν Περγάμων Ἀπολλωνίων Ἐριννῦν. — Si Agamemnon est ἕλανδρος τῆς Ἑλένης, non tamen propterea Ἑλένη dicta fuerit ἀπὸ τοῦ ἑλεῖν Scal.

v. 699. ἁβροτίμων. Sic supra Persae ἁβροβάται, et ἁβροχίτωνες εὐναί. Apud Eurip. in Orest. 349. ἁβροσύνη de dignitate corporis juxta Interpretes; de Menelao πολλῇ δ' ἁβροσύνῃ δᾶλος ὁρᾶσθαι, melius de habitu totius corporis regio.

v. 701. Ζεφύρου γίγαντος αὔρᾳ. Prom. 351. γηγενῆ. Inscr. Regillae Αὔρῃσι Ζεφύροιο.

v. 702. φερέσκιδες. Sic φερεσακὶς Thebani Hesiodo in Scuto v. 13.

v. 708. κῆδος. Vide Suppl. 78. κηδεμὼν et ibi notata. Κῆδος affinitas inter conjuges, conjugium: Eurip. Androm. v. 869. οὐχ ὧδε κῆδος σὺν διοίσεται κόσις. Hinc κηδεμὼν adfinis, gener: Eurip. Med. 991. κηδεμὼν τυράννων: Schol. καρὰ τὸ κῆδος, ἀντὶ τοῦ γαμβρέ. Orest. 478. κήδεμ' ἐμὸν, gener meus. Κῆδος Graecis cum luctus tum adfinitas. Hesychius κῆδος, πένθος, λύπη, συγγένεια, sicuti passim

---

682. ταῦτ'] ταύτ' eodem, Not. 683. γὰρ] δ' ἄρ vel μὲν Ex. Aur. Not. 685. εἰ δ' οἶν] γοῦν Aur., εἰ γ' οὖν Not. 704. κλάστην] κλάσας Canter. et in Not. 705. κελσάντων] ἔκελσαν τὰς Aur., κέλσαντο al., κέλσαντας Ex. Aur. 706. ἀξιφύλλους] ἀξιφύλλους Ex. Aur.; in Not. αὐξιφύλλους. 710. ἀτίμως] ἀτίμης, ἀτίμας, ἐκτίμα, ἐντίτιμα, ἀτιμίαν in Ex. Aur. Item ἄτιμα, ἀτίμως. Canterus ἀτιμωσιν in Notis. 711. ἴν'] ἐν Aur.

Digitized by Google

sim priori sensu κήδομαι, κηδεύειν apud poëtas. Pro conjugio autem Eurip. Androm. 869., Apollon. Rh. 1. 47. Hinc Suppl. III. κήδισσ' ἀχέων pro κύδισσ', v. quae ibi notavi. Κῆδος Ἀδράστου λαβὼν Eurip. Phoeniss. 77. de Polynice, genero Adrasti. Κηδεστὴς adfinis et gener. Pro adfini seu qui alterius sororem duxit, Andocid. Myster. p. 192. 95. 97., ubi male in duobus prioribus locis κηδεστὴν per *socerum* reddunt, ut liquet ex postremo loco p. 197. εἶτα δὲ τὸν κηδεστὴν ὃς ἔχει σου τὴν ἀδελφήν. Alibi pro *genero*, ut apud Antiph. Orat. XVI. p. 144. κηδεστὴν δ' ἐμαυτοῦ, ᾧ ἐγὼ δέδωκα τὴν θυγατέρα. Eurip. Iph. T. 708.

v. 717. γαμβροῖσιν ἀείδειν. Verte *sponsis*. Apud Sophocl. Oedip. Tyr. 70. κρεόντ' ἐμαυτοῦ γαμβρὸν pro *adfini*. Γαμβρὸς saepe pro *sponso* apud poëtas. Sic pro *socero* seu κηδεστῇ LXX. Exod III. 1. XVIII. 1, 5. γαμβροῦ pro quo in Mss. al. τοῦ κηδεστοῦ. Γαμβροὶ tragicis de *soceris*, Homero de *generis*, Hom. Il. E. Οἷος σὺν γαμβροῖσι, κασιγνήτοισί τε σοῖσι: Eustath. p. 572. fin. ἰστέον δὲ, ὅτι γαμβροὶ νῦν μὲν οἱ κοινῶς οὕτω καλούμενοι· ἡ δὲ τραγῳδία ἐν τῷ κηδεύσας καλοῖς γαμβροῖς, τοὺς κηδεστοὺς δηλοῖ. Pro *sponso* Pindar. Ol. VII. p. 60. et Nem. V. p. 377. et passim apud Theocrit. Idyll., Eurip. Rhes. 198.

v. 719. Πριάμου κολ. γεῳ. Regnum Priami vetus: Horat. Od. I. 15.

v. 721. Πάριν τ. αἰνόλεκτρόν. Eurip. Hecub. 944. Ἰδαῖον τε βούταν Αἰνόκαριν, Eurip. Helen. 1129. Πάρις αἰνόγαμος.

v. 727. σίνιν — ἀγάλακτόν. Aristoteles inter γλώττας seu voces ex aliena dialecto petitas illud Lycophronis refert, Rhetor. III. p. 123. καὶ Σκίρων, σίννις. Xenophon. Ἀπομνημ. 11. τοὺς γὰρ ξένους, ἐξ οὗ ὁ τε Σίνις καὶ ὁ Σκείρων cet. Sic de leone Lybico armenta regis Eurypyli vastante, Callim. H. in Apoll. 92. βοῶν σίνιν Εὐρυπύλοιο. Notus alioquin latro infamis in Isthmo, κιτυοκάμπτης dictus, de quo Ovid Metam. VII. 440 — occidit ille Sinis —, et Pausan. 11. p. 86.

v. 734. φαιδρωπὸς· φαιδρωπὸς et σαίνων hic in Nominat. pro φαιδρωπὸν et σαίνοντα. Quae ἐναλλαγὴ casuum Atticis haud infrequens, ac infra ad Ch. 405. etiam notamus, ubi Accusat. pro Dativo κλύουσαν pro κλυούσῃ. Quae non apud poëtas solum, sed apud so-

---

716. ἐκέρρεκεν] ἔμπρεκεν, al. ἐκέτρεκεν Ex. Aur. 719. γεραιὰ] γεραιοῦ Aur. 723. καμπρόσδη] καμπενδῆ Aur. καμπένδη, κανώλη, κανώλεθρον Ex. Aur., κάμπένδη in Not. 724. κολίστην] κολιτὰν Ex. Aur. et Scal. 725. ἀναλᾶσα] ἀνήλασα Aur. 728. οὗτος] οὕτως Aur. 730. εὐφιλόκαιδα] εὔφιλον κάισιν Aur. (καὶ φιλόκ. Aur.). 731. γεραροῖς] γερμοῖς Ex. Aur. 732. κολέα] κολλὰ Aur. 734. φαιδρωπὸς] φαίδρωπον Aur., ita in Not.

Digitized by Google

lutae orationis scriptores notant nonnunquam veteres Critici, ut ad magni Hippocratis locum lib. III. Epidem. κυδίων, ὃς ὤκει παρὰ Γῆς ἱερεὺς ἤρξατο τρόμος, ut Galenus inter alia notat, ad evitandum σολοικισμοῦ ζήτησιν legisse alios Πυδίωνι, ὡς ω. κ. Γ. ἱερ. ἤρξατο. Antiptosis illa frequens apud Tragicos et Comicos. Sic apud Aristoph. Vesp p. 439, τῷ δ' υἱεῖ γε τῷδι Βδελυκλέων ἔχων τρόκους: Schol. ἀντιπτωσίς ἐστιν ἀντὶ δοτικῆς τῆς ἔχοντι· συήθως δέ. Similia exempla ex Homero, Euripide al. vide ap. Eustath. Il. B. p. 236. Ἀστράκτων ἀκιδέξια, Eustath. p. 236. σολοικοφανὲς pro Δία ἀστράκτοντα, et Euripides σ' ἐξφυτῆσας Δῆλων Σχολή μ' ἀκεῖρεν, al. — Ibid. v. 735. ἀνάγκαις: Galen. ad Hippocrat. de fractur. T. XII. p. 210. τὰς ἰσχυρὰς ἀντιτάσεις ἀνάγκας εἴρηκε, τὸ βίαιον αὐτῶν ἐνδείξασθαι βουλόμενος.

v. 736. χρονισθεὶς. Eurip. Iph. Taur. 1219. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν, *cunctari*. Hic pro *tempore seu aetate grandior factus*; alioquin *cunctari*, *tardare*. Sic LXX. Gen. XXXIV, 19. καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος, et non tardavit, et Exod. XXXII. 1. ὅτι κεχρόνικε Μωυσῆς.

v. 743. σίνος πολύκτονον. σίνος Hippocr. de Ac. vict. III. p. 9. T. XI. σίνεα μεγάλα. Galen. ibid. Σύνηδες αὐτῷ, τὰς βλάβας σίνεα λέγειν cet., καὶ γάρ τοι σίνειν λέγουσιν οἱ Ἴωνες ἀντὶ τοῦ βλάπτειν· qua voce σίνεσθαι pro *laedere* saepe usus Xenophon.

v. 746. παραυτὰ: pro παραυτίκα. Hesychius παραυτά, παραχρῆμα, εὐθέως, παραυτίκα.

v. 749. νηνέμου — ἀκασκαῖον. Enrip. Hecub. 533. νήνεμον δ' ἔστησ' ὄχλον. Eustath. Il. H. p. 668. l. 29. Αἴλιος δὲ Διόνυσος καὶ χρῆσιν παράγει Κρατίνου ταύτην, σκήπτροισιν ἀκασκῇ κροβιβῶντα.

v. 751. ὀμμάτων βέλος. Prom. 650. ἰμέρου βέλει. Suppl. 1011. ὄμματος θελκτήριον.

v. 752. δηξίθυμον. In versu Sopatri apud Athen. p. 101. B. l. 111.

τὴν δηξίθυμον ἐντὸς ὀξάλμην ἔχων,

ubi Eustathius ad Odyss. Δ., quod jam vidit Casaub., explicat δηξίθυμον idem quod δακέθυμον, nempe ἔνθα δὲ δηξίθυμος ταυτόν ἐστι τῷ δακέθυμος.

---

735. σαίνων] σαίνοντα Aur., item al.; ita in Notis. 737. τὸ κρὸς] κρὸς τὸ in Notis. 738. γὰρ] δ' ἄρ Aur. 740. ἀκέλευστος] ἀκέλευστον. 744. ἐκ θεοῦ] quasi Deo quodam nato, Aur. 746 παραυτὰ δ' οὖν ἐλθεῖν] τοιαῦτα vel Πάλιν αὐτά, τουτέστι ὡσαύτως Ex. Aur.; νιν ἦλθεν in Notis. 748. λέγομ'] λέγοιτ' A. 753. παρακλίνουσ'· ἐκέκρανεν δὲ] παρακρινουσ' ἐξέκρανεν A.

Digitized by Google

v. 754. | γάμου κικρᾶς τελευτᾶς: Suppl. 1058. γάμων ἄδε τελευτά. Eum. 838. γαμηλίου τέλους.

v. 759. 760. καλαίφατός — γέρων λόγος. Soph. Oed. Col. 467. καλαίφατ', ἃ cet. scil. μαντεῖα. A. Ch. 312. τριγέρων μῦθος. Eurip. Hercul. F. 26. γέρων δὲ δή τις ἐστὶ Καδμείων λόγος. Eustath. ad Odyss. X. p. 1923. λέγει δέ που, φασὶ, καὶ Αἰσχύλος οὕτω τὸ γράμμα, οἷα ὡς λέγει γέρον γράμμα, τουτέστι λόγος. Σοφοκλῆς πλησυντικῶς· σὺ γὰρ γέροντα βουλεύεις, ἤγουν καλαιὰ, ἀρχαῖα.

v. 766. δίχα δ'. δίχα pro diversum, distans. Infr. στράτου δίχα, seorsim ab exercitu, Eurip. Phoen. 119.

v. 769. σφετέρᾳ. σφετέρᾳ pro ἰδίᾳ de unius possessione. Pers. 903. de Dario ἐκράτυνε σφετέραις φρεσί.

v. 772. τίκτειν ὕβρις. Isidor. Pel. 1. Ep. CCCCXXXIII. p. 100. A. κόρος δὲ ὕβρεως κατὴρ, ὕβρις δὲ πάντων.

v. 776. τὸ κύριον. Sic Eurip. Orest. 1037. τόδ' ἦμαρ ἡμῖν κύριον, haec dies nobis fatalis. Aesch. Suppl. 740. χρόνῳ τοι κυρίῳ — ἐν ἡμέρᾳ. Athenis νόμος κύριος dicitur lex rata, ut apud Demosth. contra Timocrat. τοὺς νόμους τοὺς πρὸ Εὐκλείδου — κυρίους εἶναι. Ibid. ψήφισμα δὲ μηδὲν μήτε βουλῆς — μήτε νόμου κυριώτερον εἶναι.

v. 783. δυσκάπνοις, verte: in quibus exilis focus, rarus fumus, seu ignis, nempe paupertatis. Δύσκαπνα fumosa. Theophrast. H. Pl. V. c. X. p. 116. 117. Δύσκαπνα δὲ τῷ γένει μὲν ὅλως τὰ ὑγρά, καὶ τὰ χλωρὰ διὰ τοῦτο δύσκαπνα· mox ἐκεῖ καὶ ἡ ἄμπελος ὅτε ὑγρὰ, δύσκαπνος· ἐκ δὲ τῆς ἰδίας φύσεως ὁ φοίνιξ.

v. 784. χρυσόκασται] Lucian. Nec. p. 314. de veste Tragicorum, et Athen. XIV. p. 536. A. μίτρα χρυσόκαστος cet. Demosth. adv. Polycl. p. 711. A. κόσμον χρυσόκ. —

v. 786. κίνῳ χερῶν. Soph. Aj. 328. κακοκινέσταγον: Schol. τὸν κίνον, ποτὲ μὲν ἐκ τῆς ἰδίας, ποτὲ δὲ ἐκ ἥδους· mox κινῶδες γὰρ τὸ ἀδόκιμον τῇ γνώμῃ, καὶ οὐ καθαρόν· κίνα (l κίνος) ὁ ῥύπος δὲ ἐνὸς ν, κίννα τὸ ὄσφρεον διὰ δυοῖν. Alibi *vinum hordaceum* Athen. X. p. 447. B.

v. 787. καλινηρόποις ὄμμασι. Suppl. 180. καλίνηρον ὄψιν. Apoll. Rh. III. 1156. καλινηροπίῃσιν, Sch. ἤτοι ταῖς παρεκστρυφαῖς. Ibid. IV. 165. ἐκὶ νῆα καλινηροκάεσθαι, et 643. καλινηρόκωντο. Soph. Philoct. 1253. καλίνηροπος.

---

754. κικρᾶς τελευτᾶς] —κρὰν —τὰν Aur. 768. μετὰ] τέκνα Aur. 769. γέννᾳ] γένῃ Aur. 770. γὰρ] δ' ἄρ Aur., et in Notis. 777. παρὰ] παροῦ Aur. — κότον] τόκον Aur. — al. πεᾶρορ' φ. τόκον. Scal. παρᾷ φάος. 779. ἀνίερον] ἀνίαρον Ex. Aur. 780. μελαίνας] μελαίνειν — ἄτας] ἄταν Aur. 785. 786. δ' ἐσλὰ] ἔδεσλα Aurat. Scalig. manu; ἔδεσλα Ex. Aur. 788. ὅσια — νόῦ] ὁσία — κου.

Digitized by Google

v. 790. αἴνῳ. Infr. 926. αἰνεῖν. Αἶνος quandoque pro sermone, ut Sophocl. Philoct. 1414. ὦ δεινὸν αἶνον αἰνέσας.

v. 797. τὸ δοκεῖν εἶναι —. Sic S. c. Th. 597. οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει.

v. 799. τῷ δυσπραγ. Citantur hic et seq. versus ap. Stobae. ed. Gr. p. 467. Δυσπραγέοντι in ed. Stob. Grotii.

v. 801. ἐφ' ἥπαρ προσικνεῖται. Supra v. 442. θιγγάνει πρὸς ἧπαρ, et 446. εἰσαφικνεῖται.

v. 807. ὑδαρεῖ σ. φιλότητι. Aristot. Polit. 2. φιλίαν ὑδαρῆ, in Notis.

v. 810. ἀπομούσως. Eurip. Phoen. 792. Βρομίου παράμουσος ἐορταῖς, et Ch. 465. παράμουσος. Eur. Med. 1089. ἀπόμουσον.

v. 818. οἰκουροῦντα. Aristoph. Achara. p. 422. ὅπως ἂν οἰκουρῇ τὸ πέος τοῦ πυμφίου. Sophocl. Trach. 551. οἰκούρ' ἀντέπεμψε, praemia pro custodia domus. Oed. Col. 356. κατ' οἶκον οἰκουροῦσιν ὥστε καθέδοι. Philoct. 1360. οἰκουρῶν ὄφις. Clem. Alex. Strom. IV. p. 499. A. αἱ γυναῖκες οὐδὲν ἐλάττων τῶν ἀρρένων καὶ οἰκουροῦσι. Hinc ὑποικουρεῖν Aristoph. Θεσμοφ. p. 830. ὑποικουρεῖτε. Athen. V. p. 214. D. de Athenione Peripatetico, qui tyrannidem Athenis invaserat, ἐκηρυσσέν τε δύνοντος ἡλίου πάντας οἰκουρεῖν.

v. 819. θεοὺς ἐγχωρίους. Plato Legg. p. 740. ταῦτα δ' ἔχειν διανοήματα καὶ περὶ τοὺς ἐγχωρίους θεοὺς τε ἅμα καὶ δαίμονας.

v. 821. ἐκραξάμην, nempe pro διεκραξάμην ut Choeph. 1008. στυγερῷ θανάτῳ διεκράχθης. Est *delere, interficere.* Soph. Oed. Col. 1788. ἔκραξεν οὖν, *finivit vitam.*

v. 823. ἀνδροθνῆτας. Ap. Eurip. Cycl. 93. ἀνδροβρῶτα.

v. 824. αἱματηρὸν τεῦχος. Τεῦχος nempe hic, pro urna judiciali, in quam immitti soliti Athenis calculi, quo sensu etiam usurpatur Eum. 745. ἐκβάλλεσθ' ὡς τάχιστα τευχέων κάλος. Τεῦχος itaque poëtis dictum id genus urnae judicialis, quae vulgo ἀμφορεῖς, κάδοι, καδίσκοι apud scriptores Atticos, ut ap. Aristophanem non semel. Vesp. p. 451. et 491., Demosth. adv. Eubul. p. 537. B., Lysiam Orat. XII. p. 204. vocantur, et Isaeum de Agn. Haered. p. 574. Quum autem duo apponerentur ejusmodi τεύχη seu καδίσκοι, unum, in quod injiciebantur calculi albi, pleni et absolventes dicti, alterum in quod nigri et condemnantes, postrema haec urna αἱματηρὸν τεῦχος, nempe ut ἐν αἵματος δίκῃ dicitur. Hinc e duobus illis urnis prior *Misericordiae* seu

---

790. αἴνῳ] αἰνῶ Ex. Aur. 791. τέρμα] τέρμασι A. — τέρμοδις Ex. Aur. 795. ὑποκάμψας] — κύψας Aur., al. ὑποκάρψας. 797. εἶναι] τοῦ εἶναι Aur., τῷ — in Notis. 799. δυσπραγοῦντι] δυσπραγέοντι Aur. 812. ἐκούσιον] ἀκούσιον in Notis. 814. ἀφίλως] ἄφιλος Ex. Aur. 845. κόνος] κόνον Aur. 823. κλύοντες] λύοντες Scal.

Digitized by Google

ὁ ἑλέου, altera autem θανάτου seu *Mortis* dictae, ut observat Schol. ad Vesp. Aristoph. p. 502. Dicta ibidem prior urna absolvens κύριος, altera ἄκυρος ut notant Schol. ibidem. Hinc τῷ κάδῳ Aristoph. Avib. p. 591. Αἱματηρὸν τ. nempe in αἵματος δίκη, ut vocatur Eum. 755. Dicebatur idem ὑδρία, ἀμφορεύς, κάδος, καδίσκος et infundibulum super impositum dictum κημὸς apud Athen. IV. 8. et Arcadium grammaticum MS. Κημὸς ἡ χώνη τὸ ἐκθέμενον ἐπὶ τῇ ὑδρίᾳ, ἐξῆς αἱ ψῆφοι φέρονται.

v. 825. ἐναντίῳ κύτει. Contrarium nempe ubi divisa et paria judicum suffragia, ut Eum. 744. κἂν ἰσόψηφος cet. et 755. ἴσον γάρ ἐστι τἀριζήμημα τῶν κάλων. Duae nempe urnae erant una aenea, altera lignea, Pollux VIII. c. 10. p. 407. αὖθις δὲ δύο ἀμφορεῖς ὁ μὲν χαλκοῦς, ὁ δὲ ξύλινός, ὁ μὲν κύριος, ὁ δ' ἄκυρος. Prior nempe dicebatur πρότερος ἢ κύριος, in quam ψῆφοι absolventes aut condemnantes conjecti; alter ὕστερος ἢ ἄκυρος, in quam missi calculi neque damnantes neque absolventes: Schol. Aristoph. ad Vesp. ἀμφορεῖς ἦσαν, ὧν ὁ μὲν κύριος λεγόμενος, εἰς ὃν τὴν κυρίαν ψῆφον καθίεσαν οἱ δικασταὶ ἢ καὶ καταδικάζοντες ἢ καὶ ἀπολύοντες. Vide Thucyd. 1. p. 449. de judicio in causa ducum Atheniensium θεῖναι δὲ ἐς τὴν φυλῶν ἑκάστην δύο ὑδρίας· ἐφ' ἑκάστῃ δὲ τῇ φυλῇ κήρυκα cet. Sed ψῆφοι olim χοιρίναι dictae, e conchis marinis apud Polluc. VIII. p. 387. et Schol. Aristoph. in Vesp. p. 481., postea ex aere; juxta Ulpian. ad Timocrat. olim ψῆφοι ἀπὸ χοιρείων ὀστῶν, unde χοιρῖναι. Aliae vero ἄτρυτοι, albae absolventes; aliae nigrae aut τετρυπημένας, condemnantes, quarum postremae ψῆφοι ὀλεθρίαι dictae: S. c. Th. 204. Ἄτρυτοι seu non perforati calculi dicti etiam κλῆρεις. Unde Aeschin. contra Timarch. ἡ δὲ κλῆρος ὅτῳ μὲν cet. — Κύαμοι dicti iidem calculi, unde κυαμεύειν *sortiri calculos* Demosth. in Timocr. et Ul.: prom. p. 239. κύαμον γὰρ ἐκάλουν τὸν κληρὸν καὶ τὴν ψῆφον· ἐκ τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄρχειν. — ψῆφοι erant aenei juxta Aristot. de Rep. Ath. ψῆφοι δέ εἰσι χαλκαῖ. Pollux VIII. c. 10., S. Petit. l. Att. p. 332. 333.

v. 826. χειρὸς οὐ κληρουμένῳ. Aeschin. in Timarch. p. 194. A. ἐλπίδων κενῶν ἐμπλήσας. Manibus olim sublatis suffragia lata. Hinc Xenoph. H. Gr. 1. p. 449. in causa ducum Atheniensium, qui in vincula conjecti, τὰς χεῖρας οὐκ ἂν καθεώρουν. Hinc διαχειροτάνια de suffragii latione, idem p. 452. et διαχειροτονουμένων ibidem. Φηλόφησις, ἤγουν χεὶρ ἐλαίζουσα ἐνέτυχεν οὐ κληρουμένῳ. Scal.

v. 831. καγᾶς. Atticis κάγη et καγὶς. Amphis apud Athen. XIII. p. 567. meretrices vocat καγίδας βίου. Ἑτέραις τε τοιαύταισι καγίσι τοῦ βίου.

v. 833. δάκος. Aristoph. Av. p. 592. ἐρκτὰ τε καὶ δάκε'

826. χειρὸς — κληρουμένῳ] χείλος Not. — μένοι, al. μένου. 832. ἐκραξάμεθα] —μεσθα Scal., Not.

Digitized by Google

ἁπάσα —: Schol. δάκεσα δὲ θηρία ἰοβόλα. Scal.: Θηρίον· ἵππος δούρατος.

v. 834. ἀσκιδηστρόφος λεὼς. S. c. Th. 89. ὁ λεύκασπις λαὸς. Soph. Antig. 107. τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν.

v. 835. Πλειάδων δύσιν. De iisdem stellis idem Aeschylus apud Athen. XI. p. 491. A. καὶ Αἰσχύλος δὲ ἐκφανέστερον προσκαίζων τῷ ὀνόματι κατὰ τὴν ὁμοφωνίαν·

Αἱ δ' ἔστ' Ἄτλαντος παῖδες ὠνομασμέναι
κατρὸς μέγιστον ἄστρον οὐρανοστεγῆ
κλαίεσκον, ἔνθα νυκτέρων φαντασμάτων
ἔχουσι μορφὰς ἄπτεροι Πελειάδες.

Nota, Trojae excidium hic adscribi tempori, quo contigit occasus Plejadum, alibi XII. Thargelionis Attici, ut in versu — , aut XXIII. Th., MSS. Schol. Eurip. (Vide Stanlej. Commentar.). — Theocrit. Id. κδ. v. 11. ἐς δύσιν ἄρκτος Ὠρίωνα κατ' αὐτόν.

v. 836. ὠμηστὴς. Ὠμησταὶ Bacchus Plutarch. Themist. p. 129. καὶ καθιερῶσαι κάνας ὠμηστῇ Διονύσῳ. Vid. Clem. Alex. Protrept. p. 9., Lycophr. p. 78. de leone ὃν χάρινος ὠμηστοῦ cll. Schol. Oppian. Kυν. 1. p. 144. θήρεσιν ὠμηστῆσι.

v. 844. πεκαμμένῳ. Ch. 189. πεκαμένῃ, nempe φρόνημα καὶ σὺν δύσβουλον πεκαμένῃ h. e. πεκτημένῃ. Sic Xenoph. Exp. Cyr. VI. p. 371. D. πεκαμένον ὀρχηστρίδα εἰσάγει, h. e. habentem. Sic III. p. 307. C. τίνες πέκανται σφενδόνας pro ἔχουσι. Aristoph. Av. p. 586. ὅστ' ὑφαντροβίνητον — οὐ πέκασαι.

v. 851. σειρασφόρος. Soph. El. 724. Σειραῖον ἵππον. Schol. τὸν ἔξω τοῦ ζυγοῦ, τὸν δεξιόν. Eurip. Iph. Aul. 223. τοὺς δ' ἔξω σειραφόρους. Aristoph. Nub. p. 196. πεντῶν ὑπὸ τὸν πρωκτὸν σε τὸν σειρασφόρον. Cf. Eurip. Rhes. 303. Infra 1649.

v. 854. κοινοὺς ἀγῶνας. Sic ΠΡΩΤΑ ΚΟΙΝΑ ΑΣΙΑΣ de agonibus communis Asiae aliquotiens in nummis.

v. 857. φαρμάκων παιωνίων nempe *remediis salutaribus*. Sic Pers. 607. κέλαδος οὐ παιώνιος, clamor haud fortunatus: Schol. οὐ παιώνιος, ἀλλὰ φθαρτικός. In Harpocrat. voce ὀργεῶνα citatur Aeschylus in Μυσ., cujus locus refertur etiam apud Suidam:

Εὐχαῖς δὲ σώζει δεσπότας παιωνίας,

ubi legendum liquet παιωνίαις, ut hic φαρμ. παιων. — Παιώνιον peculiari sensu dictum putat Casaub. ad Athen. p. 462. de loco Athenis, ubi erant columnae, quae for. aquae ductus sustin. in versu Comici apud Athen. VI. p. 268. A.

Τὰ θερμὰ λουτρὰ πρώτων ἄξω τοῖς ἐμοῖς

---

834. ἀσκιδηστρόφος λεὼς] ἀσκιδηστροφοῦ ~~λεὼς~~ Aur. — ~~λεὼς~~ Aur., λόχος al. 840. ταῦτα] τ' αὐτὰ Aur. 844. νόσον] νόσου. In Not. διπλάζει. 856. μενεῖ] μενῇ in Notis.

Digitized by Google

Ἐπὶ κύνων ὥσπερ διὰ τοῦ καυσωνίου
Ἐπὶ τῆς θαλάττης.

Virgil. Aen. VII. 789. de Hippolito — Paeoniis revocato herbis. Sophocl. Trachin. 1225. ἀλλ' ὧν ἔχω καυσώνιον καὶ μοῦνον ἰατῆρα τ. ἐμ. κακῶν. Phil. 1377. καυσωνίας εἰς χεῖρας ἐλθεῖν.

v. 858. ἤτοι κέαντες. Sic Pindarus de morborum remediis, quae a Chirone edoctus Aesculapius Pyth. 111. ἢ κολιῷ χαλκῷ μέλη τετρωμένοι, ἢ χερμάδι τηλεβόλῳ, ἢ θερινῷ κυρὶ κεκαυμένοι δέμας. Mox de remediis τοὺς μὲν μαλαγαῖς ἐκοιδαῖς ἀμυσέων, τοὺς δ' cet. Aesch. Prom. 481. Prometheus de se ἕδειξα κράσεις ἡπίων ἰκέσμάτων.

v. 861. δεξιώσομαι. Soph. El. 981. τοιοῖς δ' ἐκείνοις οὐχὶ δεξιώσεται; Lycophr. p. 14. δεξιούμενον, salutatum. Soph. Oed. Col. 618. δεξιώματα, concordia.

v. 863. ἐμπέδους. Eum. 336. Infra 984. Hinc verbum ἐμπεδοῦν et ἐμπεδῶσαι, leges stabilire, Plutarch. Sol. p. 92. B. ὤμν. ὅρκ. ἡ βουλὴ τοὺς Σόλωνος νόμους ἐμπεδώσειν. Eodem sensu ἐμπεδοῦν Plat. VII. Legg. p. 825. A.

v. 864. πρέσβος Ἀργ. Pers. 625. Infr. 1402. et 1309. τοῦ χρόνου πρεσβεύεται. Vid. omnino Clytaemn. ad Agamemn. apud Eurip. Iphig. Aul. 1141.

v. 874. ἔκπαγλα. Pind. Pyth. p. 242. ἀνὴρ ἔκπαγλος. — Choeph. 546. ἔκπαγλον τέρας et 215. ἐκπαγλουμένην. Nican. Thec. p. 59. et 32., Call. H. D. v. 247.

v. 877. τέτρωται δικτύου πλέῳ. Idem nempe quod aliter dicebant Graeci de perforato cribro, ut apud Lucianum ἐσθὴς κοσκινηδὸν τετρυπημένη, ut adnotat Casaub. ad illum locum Alexidis apud Athen. 11. p. 60. B. ὀρύττων ἀποδέδειχα κόσκινον, ubi Casaubonus Anim. p. 123.: Aeschylus paulo aliter τέτρωται δικτ. πλ. λέγ.

v. 881. στιμ. χλαῖναν: ἐνταφιον Scal.

v. 885. λελημμένης. Eurip. Bacch. 1160. ἀπορίᾳ λελησμένος f. λελημμένος. S. c. Th. 361. οὐτ' ἴσον λελημμένος. Eurip. Cycl. 432. τῇ κύλικι λελημμένος, ubi Canter. legit λελησμένος, quod improbat jam Fl. Chr.

v. 887. κύριος πιστευμάτων: f. πιστωμάτων. Sic Ch. 957. πιστώμασι. Et κύριος de patre apud Eurip. Iph. Aul. 705. Cf. κύριοι Eum. 127. Supra τὸ κύριον 776.

v. 889. δορύξενος. Ch. 914. δόμους δορυξένους. Verte: mi-

---

873. ἥδρυνας] κληδόνας Ex. Aur., ita et in Not. 874. λάσκοντας] λάσκοντα in marg. Scal. 877. τέτρωται — λέγειν] τέτρωτ' ἄν, al. ἐτέτρωτ' ἄν Ex. Aur. — λόγῳ Ex. Aur., et pro πλέω A. πλέως. 879. κ' ἄν] γ' — Ex. Aur. 885. λελημμένης] εἰλουμένη vel εἰλημμένης Ex. Aur. 887. σῶν κύριος πιστ.] κῦρος ὧν Aur., κύριος ὢν al. — f. πιστωμάτων.

Digitized by Google

litaris eidem amicus factus. Ulpian. in Midian. p. 197. C. δορύξενοι δὲ οἱ ἐν πολέμοις φιλοξένησις ἀλλήλοις· ἰδιόξενοι δὲ οἱ ξενούμενοι παρά τισιν.

v. 890. ἀμφίλεκτα. Infr. 1594. ἀμφίλεκτος ὤν. S. c. Theb. 815. ἀμφιλέκτως.

v. 895. σκῆψις. τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει, Eurip. Iphig. Taur. 122, Med. 744. σκῆψιν τιν' ἐχθροῖς σοῖς ἔχοντα δεικνύναι, Orest. 749. σκῆψιν ἐς πρῖαν προβαίνων.

v. 899. λαμπτηρουχίας. Hesychius λαμπτὴρ —, Ἀττικοὶ δέ τοὺς καιομένους λύχνους λέγουσιν. Cf. Choeph. 535. λαμπτῆρες ἐν δόμοισι.

v. 900. ἀτημελήτους. Apoll. Rh. I. 812. ἀτημελήτως ἀλάληντο et III. 829. ἀτημελῆ.

v. 906. πρόστονοι ναὸς πρόσωνον al., Eurip. Hec. 114. λαιφ. πρωτόνος ἐπειρεσιόμεναι Apoll. Rh. 1. 564. Δῆσαν δὲ πρωτόνοισι cet., Schol. πρωτόνους δὲ τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ ἱστοῦ ἐπὶ τὴν πρῷραν καὶ τὴν πρύμναν ἐντεινόμενα σχοινία. Id. I. 1234.

v. 907. στύλον προδῆρη. Sic filius unicus *ancora* Hecub. 79., Cf. LXX. Exod. XIX, 9. παραγινόμενος πρός σε ἐν στύλῳ νεφέλης, advenio ad te in columna nubis,

v. 909. ἐκ χείματος. Eurip. Heraclid. 429. χειμῶνος ἐκφυγόντες ἄγριον μένος. Εἰς χεῖρα γῆ συνῆψαν. Dein nota hic ἐκ pro *post*, Eum. 2. ἐκ δὲ τὴν Θ.: *postea vero* Th.

v. 910. ξέος. Prom. 677. 811., Apoll. Rh. IV. 1417. ξόον, ᾧ ἀκὸ δίψαν Αἰθομένην ἄμαρτον λωφ.

v. 917. ἐκέσταλται τέλος. Τέλος et τέλη de magistratu, et proprie de magistratu Laconum, quibus τέλη iidem dicti notante id ad Thucyd. Scholiasta, ubi Thucyd. τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων, Schol. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἄρχοντας τῶν Λακ. τέλη ἐκάλουν διὰ τὸ αὐτοὺς τὰ τέλη τοῖς πράγμασι τιθέναι. Hinc Xenoph. Anab. 11. p. 290. A. de Clearcho ἐκ τούτου δὲ ἐξανατάξη ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ τελῶν. Tum cf. Eum. 746., Stob. Exc. Gr, p. 35. ex Aeschylo ἐκιστέλλειν c. Dat. pro ἐντέλλεσθαι. Schol. Thucyd. 1. p. 39, — Δμωαί. Eur. Hipp. 1184. δμῶες, et δμῶες ἀναγκαῖοι Hom. Od. Ω. 209.

v. 918. κέδον πελεύθου — στάσμασιν. στάσμασιν hic pro tapetibus substratis. Sic ap. Athen. IV. p. 138. C. de Mardonii Satrapae Persarum luxu παρασκευὴ χρυσῷ καὶ ἀργυρῷ καὶ παραπετάσμασι ποικίλοις κατεσκευασμένην. Sic de primo Chori in vetere Comoedia apparatu Athen. 11. p. 57. A. ὁ χορὸς δ' ὧρχειτο ἐναψάμενος δαπέδας καὶ στρωματόδεσμα. De Pharnabazo Satrapa Persa in

---

893. βουλὴν καταβρίψειεν — σύγγονον] vel βόλον vel βουλὴν — καταβράψειεν Scal. — σὰν γόνον Ex. Aur. 900. ἀτημελήτους] ἀτημέλητος. 912. τοιοῖσδε] — σε Aur. 916. ἄναξ] ὦ 'ναξ Scal.

Digitized by Google

congressu cum Agesilao Plutarch. Agesil. p. 602. C. ὁ δ' ὡς ἐπῆλθεν ὑπεβεβλημένων τε αὐτῷ κωδίων μαλακῶν καὶ ποικίλων δακέδων. De Cleopatrae convivio, quo Antonium excepit, et apparatu, e Socrate Rhodio Athen. IV. p. 148. B. καὶ κατεστρώθη ἐκὶ κηχυαβάθη τὰ ἐδάφη ἐμπεπασμένων δικτύων τοῖς ἕλιξιν, Cas. κάλυξι. — Παραπετάσματα involucra ap. Menandr. Stob. ed. Gr. p. 377. et Incerti apud eundem p. 389. Tales tapetes animalium monstrosorum figuris ornati, de quibus Aristoph. Ran. p. 256. Αὐτοῖσι παραπετάσμασι τοῖς Μηδικοῖς γράφουσιν.

v. 919. πορφυροστρώτοις κόροις. Sic de purpureis stratis in ingress. Chor. in theatr. ap. Graecos ex Aristotele et Andronico Solon. de Usuris p. 88., ubi hunc Aeschyli locum citat. Purpurea stragula olim apud Graecos ad operiendos lectos frequenter adhibita, unde Plato Comicus apud Athen. 11. p. 48. B. κἀν' ἐν κλίναις ἐλεφαντόκοσι καὶ στρώμασι πορφυροβάπτοις. Infr. 966. πορφύρας κατῶν. Athen. V. p. 212. C. de Athenione Peripathetico. De constratis tapetibus purpureis in via, quae ad nuptiale convivium Iphicratis tendebatur Anoxandrides apud Athen. IV. p. 131. B. κατὰ τὴν ἀγορὰν μὲν ὑπεστρῶσθαι στρώματα μὲν —, Στρωμνὴ doni loco missa Antalcidae Graeco a Rege Persarum Athen. II. p. 48. F. Στρωμναὶ ἀνδροβαβεῖς cf. Sext. Empir. adv. Mathem. III. p. 152. D. Barbarici nempe luxus olim purpurea stragula Athenioni e Cappadocia, ubi apud Mithradatem plurimum valuerat, Athenas reduci: Athen. V. p. 212. C.

v. 925. μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας. Infr. 1303., Eurip. Hec. 1177. μακροὺς τείνω λόγους Med. 138., ἢ μάκρ' ἂν ἐξέτεινα. Schol. contra praeceptum Aristotelis in Rhetor. III. p. 148. ὥσπερ οὐδὲ προοιμιάζεσθαι μακρῶς. Soph. Aj. 1062. μὴ τεῖνε μακράν, ubi simplex τείνε pro ἔκτεινε. Pers. 700. μήτι μακεστῆρα μῦθον ἀλλὰ σύντομον λέγειν. Stobae. Fl. 35. p. 141. Gr. σοφοῦ πρὸς ἀνδρὸς ὅστις ἐν βραχεῖ πολλοὺς λόγους οἷός τε συντέμνειν καλῶς. Num contrarium Graeci dixerunt συντέμνειν λόγους ut Eurip. in Aeolo ap. Stob.; orationes autem illas prolixas et quasi in circino dixerunt λόγους ἐν κύκλῳ ut Eupolis in Tribubus ap. Stob. p. 141. καὶ τοῦ μὲν ἐν κύκλῳ γε καύσομαι λόγου: Cf. Aesch. Prom. v. 928. γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται. Sic ἐκτενείαν pro extensione aut prolixitate sermonis Athen. III. p. 113. F. καὶ τὸν Γραμματικὸν τοῦτον ὑπερεπαινῶν διὰ τὴν ἐκτένειαν. Aesch. Suppl. 99. ἐκτενεῖς alio sensu. Respexit h. l. Athen. XIII. p. 573. C.

v. 929. χαμαικεκτὲς βάσιμα προσχάνης. Aliud nempe barbarici moris nec Graecanici indicium, reges humi prosternendo colere. Hinc ut singulare in Timagora Atheniensi notat Athen. II. p. 48. E. Τιμαγόρᾳ τῷ Ἀθηναίῳ τῷ προσκυνήσαντι βασιλέα, Persarum scilicet.

---

920. ἔν] νιν Aur. in Notis. 925. γὰρ] δ' ἂρ Aur., al. δ' εἰς.

Digitized by Google

Adorare prostrato humi corpore Graecis ignominiosum. Hinc factum Thebani hospitis apud Persarum Regem οὐ μὲν ἔδρασεν οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν αἰσχύνειν φερόντων: Aelian. V. H. 1. 21., Eurip. Phoeniss. 300., Troad. 1021., Orest. 1509. Προσκυνῶ σ' ἄναξ νόμοισι βαρβάροισι προσπεσών. — Joseph. Αρχ. XI. p. 362. A. τῷ εἴδει τῆς ὀρχήσεως προσκεχήναμεν.

v. 930. εἵμασι στρώσασ'. Bion Id. 1. 7. de purpureis stragulis Adonidis κέκλισται ἁβρὸς Ἄδωνις ἐν εἵμασι πορφυρέοισι. Στρώματα nempe apud veteres minime barbaro luxui deditos non solum ad tegendos seu operiundos lectos, sed pedibus etiam subjecta quandoque et calcata ut hoc loco, et innuit Plato in Politico et cujus locum eam in rem citat Athenaeus II. p. 48. A. νῦν δὲ τὴν στρωμάτων σύνδεσιν περιβολῇ χωρίζουσι καὶ ὑποβολῇ φασι ὁ φιλόσοφος, nempe a Platonis Politico. Casaub. p. 98. ὑποβολὴν hic non destratis aut subjectis pedibus, sed quidquid insternendi aut incubandi causa ponatur, explicat.

v. 932. ἐν ποικίλοις. — κάλλεσιν βαίνειν. Ad quem locum respicere videtur Eurip. Hec. 470. ἐν δαιδαλίοισι ποικίλλουσ' ἀνδρακρύοισι πήναις. Citatur Etym. M. s. v. κάλλαια. Athen. II. p. 48. B. ἤκμαζε δὲ ἡ τῶν ποικίλων ὑφὴ, μάλιστα ἐντέχνων περὶ αὐτὰ γενομένων Ἀκεσᾶ καὶ Ἑλικῶνος τῶν Κυπρίων. Sic Jeu Regi Israelitarum ab Elisaeo Propheta declarato adstantes Duces II. Reg. IX. 13. LXX. ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτοῦ. Josephus vero ea de re Αρχ. IX. c. IV. p. 308. F. ἐκστρώννυον αὐτῷ τὸ ἱμάτιον. Ev. Matthaei. XXI. 8. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ. Ejusmodi olim Persarum tapetes, de quibus in pompa Philadelphi Athen. V. p. 197. B. ψιλαὶ δὲ Περσικαὶ τὴν ἀνὰ μέσον τῶν κοδῶν χώραν ἐκάλυπτον, ἀκριβῆ τὴν εὐγραμμίαν τῶν ἐνυφασμένων ἔχουσαι ζώων. Ibid. XII. p. 539. C. de Clito Alexandri familiari ἐκ πορφυρῶν ἱματίων διακεκασμένων τοῖς ἐντυγχάνουσι διελέγετο; quod male Dalec. vertit: *amictus veste purpurea* et *obambulans*, pro, super purpureis stratis obambulans. Sic ἱμάτια saepe pro stragulis dicta ut ap. eund. Athen. 1. p. 17. F. καὶ κλινήρων ἀλουργοῖς περιστρώσας ἱματίοις, et p. 23. D. ex Aristot. οἱ Τυρρηνοὶ δείπνουσι μετὰ γυναικῶν ἀνακείμενοι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ. Substratae nonnunquam vestes in honorem abeuntium, quae cultum et desiderium eorum testarentur: Plutarch. Cat. p. 764. C. de Catone e militia abeunte ὑποστρώντων τὰ ἱμάτια τοῖς ποσὶν ἢ βαδίζοι. Cf. Plut. Nic. p. 325. B. de Nicia theoro Delum misso.

v. 945. ἐν ποικίλοις: ut barbaricum nempe seu Asiatici luxus argumentum arguit Agamemno illa purpurea strata humi calcanda. A

---

931. τοι τοῖσδε] τοιοῖσδε Aur. 942. δείσας] δηίους Hasyll. Aur., al. δήους. 943. ἐξεῖπον] ἐξεῖπεν Aur. 945. δοκῶ] δοκῶ Ex. Aur. Not.

Digitized by Google

Persis certe primum reperta tradit Heraclides apud Athen. II. p. 48. D. καὶ κρῶσι δὲ Πέρσαι, ὡς φησιν Ἡρακλείδης, καὶ τοὺς λεγομένους στρώτας ἐφεῦρον, ἵνα κόσμον ἔχῃ ἡ στρῶσις καὶ εὐάφειαν. Idem. lib. XII. p. 514. C. de luxu Persarum regum καὶ δήπει διὰ τῆς τούτων αὐλῆς κεῖσθαι ὑποστρωμένην ψιλοστακίδων Σαρδιανῶν, ἐφ' ὧν οὐδεὶς ἄλλος ἐπέβαινεν ἢ βασιλεύς. Hinc de Trojano Ganymede Eurip. Troad. 821. ἐν οἰνοχόαις ἀβροβαΐνων.

v. 951. δήριος. Hinc δηριᾶσθαι, *certare*, ap. Apoll. Rh. II. 16. cll. Schol., Pindar. Ol. III. p. 116. δηρίομαι κολέσιν κεῖσθαι πλήθει καλῶν. Hesych. δηρίασθαι, μάχεσθαι.

v. 953. ἀρβύλας: *calceos*. Ἀρβύλαι nempe proprium Argivorum calceamentum. Hinc Eur. Orest. 1472. Μυκηνίδ' ἀρβύλαν κροβας. Idem Aeschyl. apud Polluc. VII. 22. p. 347. κέλευστρ' ἔχουσιν εὐθέας ἐν ἀρβύλαις. Apud eundem Polluc. de calceorum variis generibus VII. 22. p. 347. αἱ δὲ Ἀργεῖαι, κάνταῦθα δῆλον ὡς Ἀργείων τὸ εὕρημα, καθάπερ αἱ Σκυδικαὶ Σκυδῶν, καὶ Ῥοδίων Ῥοδιακαί. Ἀρβυλίδες Theocrit. Id. I. 25. ποτ' ἀρβυλίδεσσιν ἀείδει: Schol. Ἀρβύλη δὲ εἶδος ὑποδήματος ἀπὸ τοῦ ἁρμόζεσθαι cet. Hesych. Ἀραβύλας ὑποδήματος διαφορὰ καὶ βαρβαρικὰ. Lucian. Philopseud. καρβατίναι τὰ καρ. καὶ κομψ. ὑποδήματα ἃ καὶ ἀρβύλας φασίν. Js. Voss. ad Catull. errare tradit Lucianum quod ἀρβύλαι essent calcei sonori et p. 290. ab ἀραβέω unde et ἀραβύλαι ap. Hesych. Pollux. VII. 22. p. 346. ἦν δέ τι ὑπόδημα, καὶ ἀρβύλη εὐστελὲς ἐπ' ἐργασίαν. Hinc Eurip. Or. 146. λαπτὰν ἴχνος ἀρβύλης τείνει, μὴ κτυπῆ, μήδ' ἔσω κτύπος. Lycophron. p. 135. de Perseo ἀρβυλόκτερον. Ἀρβύλη ap. Schol. Nicand. pro ἀρβύλη ubi citat locum Orestis v. 146. paulo ante allatum. Cum Eurip. Or. 147. conferri potest illud Apoll. Rh. IV. 1195. σιγαλόεντι κιδώνῳ cet.

v. 955. ἐμβαίνουσ' ἀλουργέσιν. Qualia nempe calceamenta purpurea barbarici olim luxus, et e quorum genere quae Demetrius luxu reliquos supergressus parari curasse dicitur apud Athen. XII. p. 535. F. ἦν γὰρ κατὰ μὲν τὸ σχῆμα τῆς ἐργασίας, σχεδὸν ἐμβάτης (lego ἐμβάδες vel ἐμβάδος) κίλημα λαμβάνων τῆς κολυτελεστάτης πορφύρας· τοιοῦτο δὲ χρυσοῦ κολλὴν ἐνύφαινον ποικιλίαν ὀπίσω καὶ ἔμπροσθεν ἐκμέτρως οἱ τεχνῖται, ubi non adsequutus est Dalech., nec monuit Casaub. quid κίλημα eo loco, nempe taenias veluti quibus purpureis et auro intextis calceamenta illa insignita. Sic locus ap. Athen. V. p. 210. E. σὺν ἀνδρομήκεσι λημνίσκων κιλήμασι χρησοῖς πλήθη.

v. 961. ἐκ δὲ κρόσωθεν. Eum. 297. κλύει δὲ καὶ κρόσωθεν

---

946. αἰδεσθεῖς] αἰδεσθῆς Aur. Not. 951. τήνδε] τῆδε Aur. 954. κρόδουλον] κρόκουλος Aur. 955. τοῖς δέ μ' ἐμβαίνονθ' ἁλουργέσιν] ταῖς δὲ μὴ 'μβαίνοντο τ' ἁλουργίσι Aur. 957. σωματοφθορεῖν] στρωματοφθορεῖν Aur.; sic in Notis. 963. αὐτὴ] αὑτῇ.

Digitized by Google

ὧν θεὸς, ibid. 62. ἐγγὺς παρεστὼς καὶ πρόσω γ' ἀποστατῶ. Prom. 312., Eurip Hippol. 102. πρόσωθεν αὐτὴν ἅγνος ὢν ἀσπάζομαι. Oppian. Ἁλιευτ. de Diis eorumque prudentia πηλόθεν ἐγγὺς ἐόντες.

v. 966. πορφύρας κατῶν. Sic purpura saepe apud Latinos pro veste purpurea et conchylia ap. Juvenal. Sat. III. 81. pro veste purpurea e conchylio. Eur. Iph. T. 262. πορφυρ. στεγ.

v. 969. 970. οἶκος — ἄναξ, Sic Pindar. Isthm. IV. p. 459. χρυσέων οἴκων ἄναξ καὶ γαμβρὸς Ἥρας de Hercule. — κηκίδα: non *fuligo* cum Interprete sed *galla*, qua ad tincturam usi. Unde κικῖδα legendum liquet. Sic siliquae fructa loco κικῖδος usi ad tincturam Theophr. H. Pl. IV. c. III. p. 73. ὁ δὲ καρπὸς ἕλλοκος, καθάπερ τῶν χιδρικῶν, ᾧ χρῶνται οἱ ἐγχώριοι πρὸς τὰ δέρματα ἀντὶ κικίδος. Sic infra Choeph. 102. φόνου δὲ κηκὶς — πολλὰς βαφὰς ἐξείργουσα τοῦ ποικίλματος. Demosth. adv. Arhob. p. 548. κηκίδα δὲ — de tinctura pretiosa.

v. 975. φυλλὰς: Supra 79. φυλλάδος καταπαρφομένης. Soph. Trach. 766. de luco βωμοὺς ὁρίζει τεμενίαν τε φυλλάδα. Schol. φυλλάδα τὸν ἀπὸ τῶν τεμενῶν στέφανον ἢ τέμενος πολύφυλλον. Eurip. Suppl. 32. δεσμὸν δ' ἀδέσμων τόνδ' ἔχουσα φυλλάδος.

v. 977. δωματῖτιν ἑστίαν. Apollo δωματίτης apud Aeginetas cultus Schol. Pind. Nem. p. 374. θύουσιν Αἰγινῆται Ἀπόλλωνι οἰκισσῇ καὶ Δωματίτῃ.

v. 981. ἀνδρὸς τελείου. Τέλειοι οἱ γεγαμηκότες Hesych. Anacr. Od. LVI. ἐδόκει θελεῖν Κυθήρην pro συνουσιάζειν. Soph. Antig. 1254. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχὼν, Schol. τοὺς γὰρ γαμοῦντας τελείους ἐκάλουν. Eumen. 838. καὶ γαμηλίου τέλους, Schol. τοῦ γάμου. Hesych. Ἥρα τελεία καὶ Ζεὺς τέλειος ὅτι γαμήλιοί εἰσιν. Suppl. 1058. γάμων τελευτὰ. Eodem sensu καντελὴς δάμαρ. Soph. Oed. Tyr. 950. ἐκείνου γ' οὖσα καντελὴς δάμαρ: Schol. καντελὴς, τέλεια, νόμιμος. Sic Plato de conjugatis viris et mulieribus Leg. XI. p. 929. C. τῶν τε ἄλλων ὁπόσοικερ ἂν ὦσι γυναικῶν εἴτε ἀνδρῶν τέλειοι.

v. 982. Ζεῦ τέλειε —. Sic Pind. Ol. XIII. p. 123. Ζεῦ τέλειε Antiph. Orat. 1. p. 22. τὴν σκονδὴν ἅμα ἐκχέουσα ἐκείνοις εὐχόμενος, ἃ οὐκ ἔμελλε τελεῖσθαι. Hinc ἱερὰ τέλεια seu *sacra integra*, nempe ob integras victimas, Demosth. Neaer. p. 525. C. προκαλοῦντα

---

965. καταστρ.] l. καθέσταμαι Schol. 968. εἰς ἄργυρον] ἰσάργυρον Salmas. vid., Not. 970. οἶκος] f. οἴκου. 972. δειμάτων] δ' εἱμάτων Aur., item Canter., et in Not. 973. προϊκεχθέντος] σοῶν ἐχθέντος (?) Aur. 974. καμίστρα τῆσδε μηχανωμένης] κόμιστρα Not. — σῆς Scal. — μέλη Scal. 976. ὑπερτείνασα] — τείνουσα Aur. 979. τ' ἀπ'] τ' om. Aur. Scal. 980. ἤδη] ἡδύ Aur. 985. δεῖγμα] δεῖπα vel δῆγμα Aur. Scal., in Not. 987. ἀκέλευστος] ἀκέλευστον Aur. 988. ἄμισθος ἀοιδά] ἄμισθον ἀοιδὰν Aur.

Digitized by Google

ἀῦτὸν οἱ γεννῆται κρὸς τῷ διαιτητῇ ὀμόσαι καθ' ἱερῶν τελείων. Pind. Pyth. 1. p. 176. Ζεῦ τέλει' ἀεὶ. Schol. τέλεια. Hom. Il. A. v. 5. Διὸς δ' ἐτελείετο βουλὴ, et Il. T. 90. θεὸς διὰ πάντα τελευτᾷ. Hinc Pallas de se Eum. 902. ἔξεστί μοι μὴ λέγειν ἃ μὴ τελῶ. Lucian. de Jove trag. et θεῶν Ἐκκλησ. τὶς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελείων θεῶν οἷς ἔξεστιν, ubi Petit. Legg. A. H. p. 210. nullo sensu dici hic putat τελείων θεῶν, quod locum ibi habere non possit nisi habita ratione vel aetatis vel dignitatis vel situs, et emendat τε λείων θεῶν, *laev. Deor.*, sed male.

v. 1003. θάρσος. Prom. 333. Ch. 257. θράσος in malam partem Aeschin. in Tim. p. 185. βδελυρία, συκοφαντία, θράσος: Schol. Apoll. 1. p. 150. τὸ θάρσος τὸ εὔλογον, θράσος μετ' ἀναιδήτητος: Schol. Soph. ad Electr. 482. εἰ δὲ ἄλλο μὲν σημαίνει θράσος, ἄλλο δὲ τὸ θάρσος, μὴ θαυμάσῃς· πολλὰ γὰρ τοιαῦτα καινοτομοῦσιν οἱ ποιηταί. Cf. Suppl. 514. κοῦ θράσος νέμεις ἐμοὶ, *fiduciam.*

v. 1004. ματάζει. Soph. Oed. Tyr. 911. ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων, Schol. ματάζων, ματαιοφρονῶν.

v. 1005. τελεσφόροις. Callim. H. in Cerer. 129. 130. τᾶς δὲ τελεσφορίας καὶ τὰν θεὰν ἄχρις ὁμαρτεῖν, ubi τελεσφορίας pro τελεσφόρους *seu initiatos* male vertunt ibi interpretes, quia ea vox ipsa sacra seu mysteria denotat, ut apud eundem Callim. in Apoll. v. 76. 77. ἐν δὲ κόλπῳ θῆκε τελεσφορίην ἐκετήσιον, et ap. Apoll. Rh. I. 917. de sacris Samothracum Ἀῤῥήτους ἀγαγῆσι τελεσφορίῃσι δέμισας. Τελεσφορεῖν Joseph. Antiquit. III. c. X. p. 95. D. de muliere praegnante et quae filium enititur, ἐγκύμονα γίνεσθαι καὶ τελεσφορεῖσθαι τὴν γαστέρα. Eurip. Med. 713. ἕρως τελεσφόρος h. e. τέλειος. Aristot. Rhetor. τελεσφόρος: Anonym. in hunc loc. p. 55. τελεσφόρος λέγεται ἐπὶ κυήματος ἢ ἐπὶ καρποῦ· οὐ μὴν δὲ ἐπὶ προδυμίας ἢ πίστους. Τελεσφορεῖν, tributum pendere, Xenoph. κ. προσοδ. p. 922. C.

v. 1008. ἐλπίδος: *timoris.* Ἐλπὶς, *metus*, infr. 1443. Sic ἐλπίζειν *metuere*, Eurip. Ion. 248. θῆρός σφε τὸν δύστηνον ἐλπίζει κτανεῖν, de matre nempe, quae de exposito infante sollicita credit a feris decerptum. Soph. Aj. 512. κακὰν ἐλπὶδ' ἔχων: Schol. ἤγουν φόβον. Homer. Il. κ. 108. ἐλπόμενοι, metuentes. Soph. Trach. 113. δύστανον ἐλπίζουσαν εἶσαν. Aj. 814. ὀλεθρίων Αἴαντος ἐλπίζει φάτιν. Plato Legg. I. p. 642. C. φόβος μὲν ἡ πρὸ λύπης ἐλπὶς, timor doloris expectatio. Schol. Thucyd. p. 1. τὸ ἐλπίσας οὐ μόνον ἐπὶ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπὶ τῇ τοῦ μέλλοντος ἐκβάσει λέγεται.

v. 1014. εὐφυκορῶν, Pind. Ol. VII. p. 71. ἐπὶ ὕβριος ἐκφρὰν

---

989. ἀποκτίσας] —σαν Scal. 991. ἵξει] ἕξει Aur. ἵξει Scal. 992. ἐκεῖ] ἐκὶ Aur. Scal. 993. ξυνεμβόλοις] ξὺν ἐμβ. Aur. Scal. 999. ὅκως] ὁκὸς Ex. Aur., ἅμως in Not. 1007. τι] τάδ' vel γε Aur. 1009. γαῖρ] δ' ἄρ.

Digitized by Google

ὁδὸν εὐθυπορεῖ. Isthm. p. 467. δρόμον εὐθυπορῆσαι. Theophr. H. Pl. 1. c. VIII. p. 9. εὐσχ. γὰρ ἡ ἐλάτη τῷ εὐθυπορεῖν. c. IX. p. 298. καίτοι τὸ εὐθυπορεῖν ὑπάρχει πως τούτων, al.

v. 1046. Ἕρμα. Eum. 567., Suppl. 586. Ἑρμαῖον ὄρος. Soph. Philoct. 1489. Sed aliud ἕρμα, aliud ἑρμαῖον. Galen. ad Hippocrat. de Articul. com. 3. p. 377. T. XII. λέλεκταί μοι καὶ πρόσθεν τὰ ἐρείσματα, καὶ ἐρμάσαι τὸ ἐρεῖσαι, καὶ τοῦτο εἶναι καὶ τὸ παρὰ ποιητῇ γεγραμμένον ὑποδίρρον ἕρματα νηῶν. Ἕρματα nempe ibi fulcimenta et ἑρμάσαι fulcire; ἕρμα navium saburra et quae moli fulciendae admoventur; acervi lapidum Graecis ἕρματα vel ἕρμακες, non ἕρματα, unde recte apud Dion. Chrysost. Orat. 66. p. 655. pro ἕρματα ἀθροίζεσθαι leg. ἕρμαια — Casaub.

v. 1018. κτησίων: hic de facultatibus seu opibus, unde appellatio Jovis κτησίου Suppl. 459. et mentio sacrae eidem aras infr. 1047, in cujus dei custodia reconderentur in penu aedium.

v. 1024. ἀμφιλαφὴς: de hac voce vid. Schol. Apoll. Rhod. IV. 982. et XI. 735., ἀμφιλαφῆς, ἀνδηρὸν, μεγάλως καὶ περίσσως. Choeph. 329. ἀμφιλαφὴς κηρᾳχθείς, *ab utraque parte conturb.*

v. 1025. ἐκτετιᾶσι. Apoll. Rh. IV, 1217. ἐκτέτακα. Aristoph. Equit. 318. ἐκτείνους τὴν φύσιν ὅσους. Lex Attica apud Porphyr. IV. de Abstin. Deos colere ἀπαρχαῖς καρπῶν, πλάνους ἐκτείνοις. V. Petit. Legg. A. H. p. 2. Lex Athenis ap. Demosth. c. Aristocrat. ἐκτέτακα τὰ τ. βουλ. ψηφισμ.

v. 1035. φέρειν. φέρον pro *fato*. Anthol. 1. p. 29. εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου. Eurip. Phoen. 1751. τὰς γὰρ ἐκ θεῶν ἀνάγκας θνητὸν ὄντα δεῖ φέρειν. Apoll. Rh. 1. 298. τ. μοῖραν κατὰ θυμὸν — πλῆθι φέρειν. Soph. Oed. C. 1767. τὸ φέρον —, Oed. Tyr. 883. φέροντι μοῖρα.

v. 1042. ἐκτολυπεύειν: de voce τολύπη, unde τολυπεύειν et ἐκτολ. vid. Hesych. et Scal. ad Varron. p. 45.

v. 1044. κομίζου. Apud Pindarum κομίζειν pro ἀνακομίζειν, *repetere, reducere velle*, Ol. XIII. p. 117. Ἑλέναν κομίζοντες: Schol. ἐβούλοντο τὴν Ἑλένην ἀνακομίσαι. Eurip. Phoeniss. 697. κόμιζε τὸν Μενοικέως Κρέοντ'. Eurip. Hec. 926. κομίζεται.

v. 1046. κοινωνὸν εἶναι χερνίβων. Eum. 659. πολὰ δὲ χέρνιψ φασσόρων cet. Soph. Oed. Tyr. 247. μήτ' ἄγισμα κανὸν

1017. καὶ τὸ] χ' ὦ vel καὶ τὸν Ex. Aur. 1018. ὄπνος] ὄκνον Ex. Aur. 1027. πισόν] κέσον γ' Ex. Aur., κέσον ἀπ. in Notis. 1028. θανάσιμον] θανασίμου Aur. 1030. ἐκαίδων] ἐκ' ἀοιδᾶν Aur. 1033. αὖθ' ἕκαυσ' — εὐλαβείᾳ] αὐτὸς Aur., ἔπεισ' in Not., ἀβλαβία γρ. Scal., ἐκ' εὐλ. delet Cant. in Not. 1035. μοῖραν] μοίρας Ex. Aur. 1038. δν τάδ'] τόδ' ἂν Ex. Aur. 1045. ἀμφίστως] ἀμφίσιος Aur., in Not.

Digitized by Google

κοιεῖσθαι δῆτα χέρνιβας νέμειν. Choeph. 289. οὔτε κρατῆρος μέρος εἶναι μετασχεῖν, οὐ φελοσκόνδου λιβός. Aristoph. Lysistr. p. 905. κοινῇ δικαίως οἱ μίας τὰ χέρνιβος βωμοὺς περιῤῥαίνοντας ὥσπερ ξυγγενεῖς.

v. 1047. κτησίου βωμοῦ: ἁρκείου, supr. 1018. Ara nempe Jovis κτησίου, quae vulgo juxta Vestae focum seu aram in penetrali aedium parte, ubi penus, unde conjungi observo ap. Dion. Halicarn. Deos κτησίους cum Vesta domestica, qua de re alibi in Diatriba de Vesta. Choeph. 798. οἵ τ' ἔσωθεν δωμάτων κλουταγαθῆ μυχὸν νομίζετε. Simulacra Jovis Κτησίου in Καδίσκοις imposita describit Athen. XI. p. 473. B. C., de quibus Casaub. Anim. p. 793. Jovis victus, i. e. διαίτας. Inepte; vide not. ad Eum. 659., Hippocrat. de Insomn. c. 4. p. 514. T. VI. ubi docet ob res prosperas supplicationes Ἡλίῳ, Διὶ οὐρανίῳ, Διὶ κτησίῳ, Ἀθηνᾷ Κτησίῃ, Ἑρμῇ, Ἀπόλλωνι. Dio Chrysosth. Orat. 1. p. 9. de Jovis Epithetis Κτήσιος τε καὶ Ἐπικάρκιος, ἅτε τῶν καρπῶν αἴτιος καὶ δοτὴρ πλούτου καὶ κτήσεως, οὐ πενίας οὐδ' ἀπορίας. Demosth. adv. Mid. p. 392. C. θύειν μίαν ἡμέραν Διὶ κτησίῳ βοῦν λευκὸν, Jovi opulento, Wolf. interpret. Isaeus Orat. VII. p. 310. τῷ Διὶ τε θύων τῷ κτησίῳ, περὶ ἣν μάλιστα ἐκεῖνος θυσίαν ἐσπούδαζε. Mox καὶ ηὔχετο ἡμῖν ὑγίειαν διδόναι καὶ κτῆσιν ἀγαθὴν, ὥσπερ εἰκὸς, ὄντα κάπκον. Unde liquet qua de causa cultus Jupiter κτήσιος, ut κτῆσιν ἀγαθὴν daret.

v. 1052. ἀρχαιοπλούτων. Si necesse est servire, ἀπ' ἀξίου γοῦν ξύλου, Scal. Soph. El. 1508. ἀρχαιόπλουτα εἰς καιρὸς ἑδράσματα. Ἀρχαῖα apud Atticos sors seu summa pecuniae creditae sub usuris, τὸ κεφάλαιον. Hesychius ἀρχαῖα τῶν δανειῶν τὰ κεφάλαια. Aristoph. Nub. p. 188. αὐτοί τε καὶ τ' ἀρχαῖα (non ἀρχεῖα) καὶ τόκοι τόκων. Xenoph. κ. κροσοδ. p. 922. C. καὶ οἱ ἀργύριον ἐξάγοντες — ἀρχαίου λαμβάνουσιν.

v. 1060. Κεκτημένη. κεκτημένη et κεκτημένος Atticis frequenter de hero et hera, ut Aristoph. Plut. 4. τῷ κεκτημένῳ, et Lucian. in Asino p. 122. T. 11. τὴν κεκτημένην, seu heram. Hinc κεκτημένος saepe apud Demosth. de agri aut praedii possessore et ἐγκεκτημένοι Athenienses, qui praedia in aquis possidebant a δημόταις distincti, ut adv. Polydem. p. 702. C. Phrynichus in Satyris ap. Polluc. VII. c. VIII. 146. Φρύνιχος γὰρ ἐν Σατύροις τὸν δεσπότην κεκτημένον ὠνόμασεν.

v. 1064. θυραῖον. Sic θυραῖον ante fores, Soph. El. 316. Supra pro extranei, v. 846. et alibi, aut longe dissito, ut postremum Ch. 113., Soph. Trach. 542. Hinc Aristoph. Εἰρην. p. 694. ὁ γὰρ βωμὸς θύραισι: Schol. τὸ δὲ θύραισι, αὐτί· τοῦ ἐξ ἑτοίμου, in promptu, extemplo.

1054. ὦμοί τε] ὄμου γε Ex. Aur., γε Aur. — σπάσμην] σπάσμιον Aur. 1055. ἔχεις] ἕξεις Aur., Not.

Digitized by Google

v. 1065. ἑστίας μεσομφάλου, *gentilis* s. *domesticae*, καρῳοῦ: Isaeus de Ar. Haer. p. 531., Aeschin. fals. legat. p. 266. Sic Eurip. Ion. 461. μεσόμφαλος Ἑστία. V. S. c. Th. 753. μεσομφάλοις κυδ. χρηστηρίοις. Festus: *penetrale sacrificium dicitur quod interiore parte sacrarii conficitur, unde et penetralia cujusque dicuntur*. S. c. Th. 281. ἑστίας θεῶν.

v. 1070. Manu pro voce loquuti. Tibull.

v. 1072. μαίνεται. Hinc φρενομανὴς infra dicitur et μανικὴ, s. μαντικὴ: Plat. in Timeol. p. 71., Aristid. Or. 1. T. III. p. 25., Schol. Eurip. Hec. p. 61., Clem. Alex. p. 9.

v. 1083. Τί ταῦτ' cet. Citantur hi duo versus in Scholiis Phoenissa. p. 352.; pro ἀνωτ. legitur ibi male ἀνωλόλυξας. Aristoph. Εἰρ. τόνδ' ὀτοτύζειν. Eurip. Hel. 376. κἀνοτότυξεν. Phoen. 1045. Ἄλλος ἄλλον ἐκωτότυξε.

v. 1090. Ἄπ. ἀγυιεῦ σ' Ἀπολλ. ἐμὸς. Aristoph. Vesp. p. 492. Ὦ δέσποτ' ἄναξ, γείτων Ἀγυιεῦ. Pausan. 1. p. 60. Ἀπόλλωνα Ἀγυιέα colunt Ἀχαρναὶ δῆμος Atheniensium. V. Macrob. 1. 17., Eur. Phoen. 634. καὶ σὺ Φοῖβ. ἄναξ ἀγυιεῦ. Anthol. 11. 24. Ep. 3. Νικήτης ἄδων, τῶν ὠδῶν ἐστιν Ἀπόλλων, Ἂν δ' ἰατρεύῃ τῶν θεραπευομένων. Pollux IV. c. XIX. lib. II. p. 103. ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς καὶ ἀγυιεὺς ἔκειτο βωμὸς πρὸ τῶν θυρῶν. Ita enim ibi legendum ex optimo MSS. Js. Voss., non ἀλμεὺς. Horat. Od. VI. l. IV. levis Agyieu ad Apollinem. Idem προστατήριος. Soph. El. 631., Steph. in Ἀγυιαὶ, καὶ ὁ Ἀπόλλων Ἀγυιεύς. Schol. Eur. Phoen. 634. ἐν τοῖς προπυλαίοις καὶ οἰκήμασι ἱδρύμενε· ἅτι τὸν Ἀγυιέα πρὸ πυλῶν ἔστασαν· κίων δὲ οὗτος ἦν εἰς ὀξὺ λήγων. Nota simulacrum illud Apollinis Ἀγυιέως fuisse columnam acuminatam. Id innuit etiam Hesychius, Ἀγυιεὺς ὁ πρὸ τῶν θυρῶν ἑστὼς βωμὸς ἐν σχήματι κίονος. Apollo Ἀγυιεὺς Athenis invocatus Demosth. c. Mid. p. 392. B. Ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, λαοῖς, Ἀρτέμιδι καὶ ναῦ ἀγυιὰς κραταῖρας ἔσταμεν καὶ χορούς. Ibidem κνισσᾶν ἀγυιὰς seu vicos lustrari posse Athenienses oraculis. Ad quem locum Ulpian in Mid. p. 162. B. κνισσᾶν μέντοι τὰς ἀγυιὰς τὸ θύειν τοῖς ἑρμαῖς· ἀγυιὰς γὰρ τοὺς ἑρμὰς ἐκάλουν κατὰ στέρησιν διὰ τὸ μὴ χεῖρας ἔχειν· γυῖα δὲ τὰ μέλη. Nota ἀγυιὰς dictas statuas manibus mutilas. Aristoph. Equit. p. 361. ἐφ' ὅτῳ κνισσῶμεν ἀγυιάς. Schol. ἕδυον γὰρ πρὸ τῶν πυλῶν ἕκαστος· ἀγυιὰς δὲ τοὺς ἀγυιοὺς θεοὺς ἀντὶ τοῦ θυσίας ἐκτελοῦμεν τοῖς θεοῖς. Ἀγυιὰ *via*, inde *vena*, Empedocles apud Aristot. περ. ἀναπνοῆς. Ὡς δὲ αὖτως πίειν αἷμα κλαδασσομένων δι' ἀγυιῶν. Michael. E. in hunc

1070. καρβάνῳ] γ' καρβάνου Aur. 1079. ἴσχ'] ἴχ' Aur. 1080. ἔκουσ'] εἴκουσ' Ex. Aur., ita Robert. et Not. — τῆδε] τόνδε Aur. 1085. ὀτοτοτοῖ] ὀτοτοτοτοῖ τοιοῖ Voss. 1093. καρὲν] καρὸν Aur., in Not. 1095. σ'] om. Aur.

Digitized by Google

hunc locum p. 167. b: ἀγυιαὶ γὰρ αἱ ὁδοί· λέγει δὲ ἀγυιὰς τὰς φλέβας. Aristoph. Equit. p. 301. ἐφ' ὅτῳ κνίσα. ἀγυ. Schol. θύειν δὲ πρὸ τῶν εὐαγγελίων πρὸ τῶν κύλων ἕκαστος ἀγυιὰς δὲ τοὺς ἀγυιτὶς θεοὺς ἀντὶ τῆς θυσίας ἐκπεδοῦσιν ὑ. δ. Ἄλκις. ἔτος ἦν τοῖς ἐν ἀγυιαῖς ἱσταμένοις θεοῖς ἐπὶ ταῖς ἀρχομένοις ἀγγελίαις θύειν· ὡς ἂν εἰ ἀγαθαὶ εἶεν, ἐμπεδοῦσιν ταύταις· εἰ δὲ τοὐναντίον, ἀποτρέψωσιν. Id. Vesp. 493. Ὦ θέοκοσ' ἀνὴρ οἷτον Ἀγυιεῦ τοῦ μοῦ πρόφρων κρᾶς κύλας. Schol. καὶ τοῦ Ἀγυιέως Ἀπόλλωνος ἰδίως Εὐτυχίας οὕτω γράφει· mox τούτους γὰρ ἐπὶ τὰς στρατιὰς φάσματος οἱ Ἕλληνες μέλλοντες τὰς ἀγυιὰς ἱστᾶσιν ἐπὶ καὶ νῦν τῷ Ἀπόλλωνι· πρὸ τῶν θυρῶν ἐντὸς εἶχον λίθους εἰς ὀξὺ λήγοντας ὡς ὀβελίσκους ἱδρυμένους εἰς τιμὴν Ἀπόλλωνος Ἀγυιέως ἀπὸ Ἀγυιεὺς εἰδὼ εἰς ὀξὺ λήγων, ὃν ἱστᾶσι πρὸ τῶν θυρῶν τοῦτον δὲ αὐτοὺς φασὶν εἶναι Ἀπόλλωνας· οἱ δὲ Διονύσου· οἱ δὲ ἑρμοῦν· ἔστι δὲ ἴδιον Δελφέων εἶδος· ἄν οἱ παρ' Ἀττικοῖς λεγόμενοι ἀγυιεῖς, οἱ πρὸ τῶν οἰκιῶν βωμοὶ ὡς Σοφοκλῆς παιάνων τὸ Ἀθηναίων ἔτη εἰς Τροίαν φησί·

Λαμπὰς δ' ἀγυιὰς βωμὸς ἁγνίζων πυρί
Σμύρνης σταλαγμοῖς βαρβάροις εὐοσμίας.

Ἄλκμαν δ' ὁ πρὸ τῶν σκιλλοῦν θυρῶν κανοῦν φησιν ἱερὸς Ἀπόλλωνος καὶ αὐτὸς θεός. Φερεκράτης καρακαλλίδι· ὦ δέσποτ' ἀγυιεῦ, τἀμὰ σὺ μέμνησό μου. Eurip. Phoeniss. 638. et Schol. Laurus vulgo posita propter hunc Ἀγυιᾶ, ut liquet ex Aristoph. Schol. μόφ. p. 782. καρὰ τὸν ἀγυιᾶ κλῶν δ' ἐχόμενη τῆς δάφνης. Apud Naucratilas idem Ἀγυιεὺς cultus videtur nomine κριοῦ. Athen. IV. p. 149. E. ἐν δὲ τῇ τοῦ κριοῦ Ἀπόλλωνος καταγράφει. Hesych. κῶμαι, ἀγυιαί, ῥύμαι. Ἀγυιὰ de inferis, Pindar. Ol. IX. p. 86. κοίλαν κρὸς ἀγυιὰν — ἐνασσόντων. Schol. ὥσπερ καρὰ τὸ ἄγω, ἀγυιὰ· οὕτω καὶ καρὰ τὸ μύω, μύλα καὶ καρὰ τὸ ἄγω, ἀγυιά.

v. 1101. εὐθύνειν — κύνοὸς δίκης. Sophocl. Aj. 8. κυνὸς δὲ καίνης ὡς τις εὐρύνει βάσιν. Apollon. Rh. I. 125. εὐρίσιν τε κυνῶν. Agath. 1194. ῥιγηλοτόμης. Anth. VI. c. 24. Ep. ἃ καὶ τῶν εὐρίνων λαιμοτόδαν σκυλάκων. Oppian. Κυνηγ. Δ. 355. σὺν εὐρίνοισι κύνεσσιν.

v. 1118. λουτροῦσι φαιδρύνασα. Lycophr. p. 169. de eadem caede ὃ μὲν γὰρ cet. Eurip. Hecub. 1281. φόνια λουτρὰ σ' ἀναμένει. Lavacris: balnea nempe nondum in usu, sed lavacra, λουτρὰ dicta ἀσάμινθοι, ut observ. ex Homero et Artemidoro; quibus add. Pausan. X. p. 679. αἱ λουτρὰ ἀσάμινθοι κατὰ τρόκον εἰσὶν αὐτῷ τὸν ἀρχαῖον. Eadem lavacra λουτρῶνες dicta ut Lycophr. p. 105. Θέρμην δὲ καὶ λουτρῶνος ἀρνείων στέγην, et paulo ante χύτλα

1100. ἀρτάναι] ἀρτάναν Aur.; ἀρτάνας f. in Not. 1110. ἄχθος] ἔχθος in Not. 1112. ἀλκὰν] ἀλκὰ Aur. 1119. γὰρ δ' ἄρ Aur. ut v. 1121.

Digitized by Google

ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ κύκλα τὰς ἀγκεῖδους.

Alioquin κύκλα pro *inferis* ep. Apoll. Rh. III. 1075. cll. Schol.

v. 1124. ἢ δίκτυον. Recte irretitam et caesum Agamemnonem tradit, qua de re infra Clytaemnestra, patrata caede, v. 1391. ἄπειρον ἀμφίβληστρον ὥσπερ ἰχθύων.

v. 1127. λευσίμου. Eurip. Heraclid. 60. Εἰς Ἄργος, οὗ σε λεύσιμος μένει δίκη, et 765. καὶ λεύσιμον Ἄργος. fort. Εἰ λευσ.

v. 1128. ἀρινν῀ν. Sic Ἐρινὺς de Helena Eurip. Or. 1392. κατηγάγομεν Ἀπολλωνίαν Ἐρινῦν.

v. 1132. δύντος αὐγαῖς: Metaph. a Solis occasu, qui sanguis in occasu nitor cadit hasta. Scal. (?).

v. 1135. κέπλοισιν. Lycophr. de eadem caede et indumento Agamemnonis κορνώσους ῥαφάς.

v. 1137. ἐπώδῳ τεύχει. Lycophr. p. 169. χθόνα καὶ χθόνιον ἐγκάρῳ βανεῖ. Supr. 824. αἱματ. τεῦχος.

v. 1139. ϝεσφάτων γν. ἀκρ. Soph. El. 1630. ἐμοὶ σοῦ μάντις εἶμι —. Infra de Cass. ϝεσφατήλογος 1450. Thucyd. 1. p. 91. βουλῆς κρατίστης γνώμων: Schol. γνώμων, κριτής.

v. 1143. 1144. κολυσεῖς, opponitur ἐκείνου ἄπνουν σῶμ. 1025. ϝεσπιφδόν fort. ϝεσπιφδῶν ut ad κακῶν prioris versus seu malorum vates referatur. Eurip. Med. 666. ὀμφαλὸν γᾶς ϝεσπιφδόν. Infr. 1163. ϝεσπίας ὁδοῦ. Eurip. Hec. 677. ϝεσπιφδὸν Καασάνδραν.

v. 1149. φρενομανής. Μαντικὴ nempe quasi μανική: Schol. Eurip. Hecub. p. 61., Clem. Al. Probr. p. 9.

v. 1151. νόμον. Νόμος pro cantu passim. Callim. H. in Del. 304. ὑκαείδουσι νόμον Λυκίου γέροντος Vid. Not. Fabr. ibidem, Suppl. 72. Ἰαονίοισι νόμοισι. Prom. 577. ὑκνοδάκαν νόμον. Νόμοι proprie de cantu ad citharam quod vere notat Scholiastes. Egregiae eam in rem Platonis locus Legg. III. p. 700. B. Ubi de aliis cantuum speciebus agit, addit, νόμους τε αὐτὸ τοῦτο τοὔνομα ἐκάλουν ᾠδήν τινα ἑτέραν, ἐκέλευον δὲ κιθαρῳδικούς. Ibid. p. 700. D. tradit de poëtis, ἄρχοντες μὲν τῆς ἀμούσου παρανομίας ποιηταὶ ἐγίγνοντο φύσει μὲν ποιητικοί, ἀγνώμονες δὲ περὶ τὸ δίκαιον τῆς μούσης καὶ τὸ νόμιμον. Scholiast. notat κιθαρωδικὸν νόμον intelligi, quia ᾠδὴ νόμον Aeschylo familiaris fuerit. Schol. Aristoph. Ran. p. 272., ubi Euripides

Ποῖόν γ' ἀκούσῃς χάριεν στάσιν πολῶν
Ἐκ τῶν κιθαρῳδικῶν νόμων εἰρημένην.

Schol. Τιμοθέου φράσας ὡς τῷ ὀρθίῳ νόμῳ κεχρημένου τοῦ Αἰσχύλου καὶ ἁπλουστάτῃ μούσῃ. Νόμος nempe de cantu ad citharam olim

---

1122. ἀκαρχέμοις] ἐπ' ἀρχέμοισι (Hesych. ἐπάρχεμα, ὄμπασα στεφανούμενα). 1131. δορί(α] δορὶ ἃ Scal. 1136. μελαγκέφοι] μελαγκέφῳ. 1142. γὰρ] δ' ἄρ Aur.

Digitized by Google

proprie dictus: Plat. Legg. IV. p. 722. D. καὶ ὅπου κιθαρῳδικῆς ᾠδῆς λεγομένων νόμων, et I. VII. p. 799. E. νόμους τὰς ᾠδὰς ὑμῖν γεγονέναι καὶ καθάπερ οἱ παλαιοὶ τότε περὶ κιθαρῳδίαν, οὕτω κἀς, ὡς ἔοικεν, ὠνόμασεν. Est autem duplex hujus vocis acceptio, de qua Aristot. Topic. VI. p. 363. οἷον ὁ νόμος μέτρον ἢ εἰκὼν τῶν φύσει δικαίων cet. Proclus Chrestom. ad Phot. p. 344. ὁ μέντοι νόμος γράφεται μὲν εἰς Ἀπόλλωνα, ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐκνυμίαν ἀπ' αὐτοῦ· νόμιμος (l. νόμιος) γὰρ ὁ Ἀπόλλων ἐκλήθη· ὅτι τῶν ἀρχαίων χορὸς ἱστάντων καὶ πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ᾀδόντων τὸν νόμον, χρυσόξεμις ὁ Κρὴς κρῶτος στολὴ χρησάμενος ἔκρικεῖ, καὶ κιθάραν ἀναλαβὼν εἰς μίμησιν Ἀπόλλωνος, μόνος ἦσε νόμον· εὐδοκιμήσαντος δὲ αὐτοῦ διαμένει ὁ τρόπος τοῦ ἀγωνίσματος· δοκεῖ δὲ Τέρπανδρος μὲν (κρῶτος τέλειῶσαι τὸν νόμον, ἡρῴῳ μέτρῳ χρησάμενος. Ibid. p. 345. Dithyrambus τὸν Φρύγιον καὶ ὑποφρύγιον ἁρμόζεται· ὁ νόμος δὲ τῷ συστήματι τῷ τῶν κιθαρῳδῶν Λυδίῳ. Plutarch. Music. de ἀυλητικῷ intelligit p. 1133. F. Cf. Eurip. Med. 1387. Schol. et Arist. Acharn. p. 370., Nub. p. 165.

v. 1153. ἀμφιθαλὴς κακοῖς — et antea Ἴτυν. Hinc Luscinia lugens ob amissum filium Ityn dicta Soph. El. 160. πτηνολέτειρα ὡς τις ἀηδὼν Eurip. Rhes. 549. γηρυὶ παιδολέτωρ μηλοκοπὸς ἀηδονὶς μέριμνα. Thucyd. II. p. 118. A. καὶ τὸ ἔργον τὸ περὶ τὸν Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἔπραξαν· κόλιοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀηδόνος μνήμῃ δαυλιάδι ἢ ὄρνις ἐκωνόμασται. Epops seu Tereus Lusciniae maritus et Itys pater apud Aristoph. Av. p. 550.

Τὸν ἐμὸν καὶ σὸν κολυδάκρυν Ἴτυν
Ἐλελιζομένη διεροῖς μέλεσι.

Sic de Luscinia Terei conjuge seu Procne, non Philomele proinde, vide ad Suppl. 64. not. — Ἀμφιθαλῆ. Aristoph. Av. p. 619. Ὁ δ' ἀμφιθαλὴς Ἔρως: Schol. ἀμφοτέροις τοῖς γονεῦσι θάλλων. Choeph. 392. ἀμφιθαλὴς Ζεύς. Soph. El. 148., Callim. Fragm. p. 166. παῖδ' σὺν ἀμφιθαλεῖ, Plat. Legg. p. 927. C. ἢ περὶ τὸν ἀμφιθαλῆ γενόμενος κακός: Serranus: *ac in utrumque parentem superstitem peccasset;* inepte, pro: *cui uterque parens superstes*, juxta Hesych. et Petav. ad Them. Orat. V. p. 562. Quandoque de Deo majorum gentium, e Deo et Dea nato: Philo ad Caj. p. 1805. B. de Caji vesania τοὺς ἡμιθέους ὑπερβ. — ἀμφιθαλῶν εἶναι δοκούντων.

v. 1158. ἀμφήκει δορί. Nempe πελέκει. Sic de simili facinore Athenienses mulierum securi maritos interficiendi Aristoph. Thesmoph. p. 797. οὐδ' ὡς τὸν ἄνδρα τῷ πελέκει γυνὴ κατεσκόδησεν. Infr. 1529. ἀμφιστόμῳ βελέμνῳ. Soph. Trach. 947. ἀμφικλῆγι φάσγ., El. 488. ἀμφήκης γένυς. Aj. 287. ἀμφήκες λάβῶν Ἐμαίετ' ἔγχος, Aristoph. Nub. p. 189. ἀμφήκει γλώττῃ. Eadem nempe securi et te-

1157. αἰῶνα] Sic quoque Aur. Scal. 1161. ἐκιφόβῳ] ἐκίφοβα Aur.

Digitized by Google

pida adhuc caede Agamemnonis, occisi a Clytaem. Cassandra, ut videre est ap. Philostr. II. p. 796. 97. de eadem securi ibidem κέλεκυν ἐς αὐτὸν ἧκεν ἀμφήκη τοῦτον. Eur. Hel. 989.; ut δίστομον ξίφος s. ἀμφιδέξιος ἑτερόστομος.

v. 1163. ϑεσπίας ὁδοῦ: supr. 164. ὀρθίων ὁδίων. Eum. 773. ὁδοὺς ἀϋτύμους. Eur. Hec. 677. Est pro ϑεσπιφδοῦ ut sup. 1143. et Soph. Oed. Tyr. 471. ϑεσπέσιμα Arist. Equit. p. 348. φράζεν Ἑρ. λογίων ὁδὸν, ἥντιν' Ἀκ. ἔχειν. Hesych. ϑεσπίζει, μαντεύεται, προφητεύει.

v. 1166. Σκαμάνδρου. Eum. 401. ἀπὸ Σκαμ. Choeph. 364. Σκαμ. κορ. Euripides inter κομπεύδη Aeschylo usitata usum frequentem hujus Scamandri objicit apud Com. Ran. p. 255. cll. Schol. χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦτο, ὅτι πολλὰ Αἰσχ. ἐν τῷ ποταμοὺς καὶ ὄρη λέγειν.

v. 1168. Ἀχερουσίαις ὄχϑαις. S. c. Th. ὃς εἰσὶ δ' Ἀχέροντα ἀμείβεται. Acheron nempe fluvius e promontorio Acherusio oriens in Meriandinorum ad Pontum tractu: Apoll. Rh. II. 745. ὅστε δ' ἐξ ἄκρης —, 752. ἐξ Ἀχερούσιδος ἄκρης. Id. II. v. 355. Διγήεις τ' Ἀχέρων — Ἄκρης ἐκ μεγάλης.

v. 1176. κρόκυργοι ϑυσίαι: Arae nempe aliae ἀσπιοὶ, de quibus Suppl. 510. extra moenia, et in littore, quandoque et ad fluvios, unde dicti βωμοὶ ἐκάπτιοι, Apoll. Rh. II. 691.

v. 1187. Καὶ μὴν — ἐκ καλυμμάτων. Hesychius ἀνακαλυπτήριον, ὅτε τὴν νύμφην πρῶτον ἐξάγουσιν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Philostrat. de vit. Soph. II. 606. ὅτε δὴ καὶ ἐκπηδᾶν ἐρομένου τινὸς, ὅποτε ἄγοι τὰ ἀνακαλυπτήρια, ἀστειότατα ὁ Ἑρμοκράτης, ἐγκαλυπτήρια μὲν οὖν, ἔφη, τοιαύτην λαμβάνων. Eur. Med. 623. νεοδμήτου κόρης.

v. 1192. αἰνιγμάτων φρεν. Prom. 355. φρενοῦν, Ch. 114. καφρένωσας. Lycophr. p. 3. διοίχνει δυσφάτους αἰνιγμας. Prom. 611. οὐκ ἐμπλέκων αἰνίγμασ', ἀλλ' ἁπλῷ λόγῳ.

v. 1195. sqq. φόνος ἐπὶ φόνῳ Θυέστου παίδων, ὁ ἀμέμονος Scal.

v. 1200. ὑμναῦσι. S. c. Th. 873. δυσπέλαδον ὕμνων Ἐρινύων. Pind. Ol. VII. ὑμνέων παῖδ' Ἀφροδίτας.

v. 1203, 1204. τοξότης — φλέδων. Supr. 638. ἔκυρσας ὥστε

1162. ὁμοῦ] ὡς Ex. Aur. 1173. δάγμασι] f. δείμασι, Nom opus: supr. 800. δῆγμα λύπης. 1174. δυσαλγεῖ] δυσκλαεῖ Aur. — ϑρεομένας] ὀδυρομένας. 1175. ϑραύμασ'] ϑαύμασα. 1181. ἐμπέδῳ] ἐν πέδῳ — ϑερμὸν ὡς τάχ' ἐν πέδῳ. 1185. πάϑη] τε κ. Ex. Aur. 1189. λαμπρὸς δ'] λαμπροῦ Aur., λαμπρὰς Voss. 1191. κλύειν] κλύζειν Aur. 1193. μαρτυρεῖτε] μαρτυρεῖτ' Ex. Aur. — συνδρόμως] —μον. 1194. ξυηλασούσης] —λασούσῃ Aur. 1203. ϑηρῶ] Sic Aur. Scal.

Digitized by Google

τοιούτου ἄνδρος σκοπεῖν. — Πυρρικὸς saltationis genus ad Phrygium, sicuti paulo ante κῶμος. Athen. I. 14. Meurs. Orchestr. in Πυρριχικῶν. πτ. φλέδων. Hesych. φλέδων, φλυαρία καὶ ὁ ἀλαζών, εὐήθης. Timon in Sillis ἀλλ' οὐδὲν τούτων φλεδόνων μέλει, unde in Anthippi Comici versu apud Athen. IX. p. 403. pro κἀστὶ φίλων τὸ εἶναι ὑπόκριτον Casaub. Anim. p. 698. emendat κἀστὶ φλεδόνας εἶναι. Comici autem ideo hic v. 1193. mentio, quod in coena et ebrius traditur Agamemno actitasse ap. Philostr. Icon. p. 796.

v. 1202. κατὰ θυμόσας. Eum. 486. ἐρῶσιν δικασταὶς ὁρκίων αἱ ῥοαὶ μένος. Jurare cogebantur testes jure Attico. Hinc Antiphon. Orat. de caede Herodis in causa homicidii. ἀνάγκαιον δὲ καὶ οἱ μάρτυρες ἦσαν παραστῆσαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς τὸν αὐτὸν ὅρκον ὀμόσαντας καὶ ἐπιτιμίους ὄντων σφίσιν κατὰ μαρτυρεῖν ἁπλῶς. Tum ap. Demosth. adv. Eubul. ψευσθαι. de Testibus in genere, τοὺς μάρτυρας ὅρκον ὀμόσασθαι. Alia lege juxta eundem Demosth. ad Timoth. ut, in jus vocatus in testimonium ἢ μαρτυρεῖν ἢ ὀμόσασθαι ἢ χιλίας δραχμὰς δοῦναι τῷ δημοσίῳ. Petit. p. 357., Aeschin. de fals. legat. 268. τῶν μὲν μαρτύρων ὀμνυμένων καὶ μαρτυρούντων ἀκούετε. Eum. 483. Ὑμεῖς μαρτυρεῖτε cet.

v. 1207. κἀγὼ δ'. Sic κἀγὼ δ' ὅμοι. Eurip. Iph. Aul. 395.

v. 1214. ἀβρύνεται. Sup. 938. ἄβρυνε. Hesych. ἀβρύνεται, ἁβρύνεται. Soph. Oed. C. 1403. ἐγκαλῶν ἀβρύνεται. — Scal. ἐπίφορος.

v. 1215. κἀλαίσσεις: adversarius. Eum. Suppl. 704. Δαναὸς πολεμιστὴς ἦν. Soph. Phil. 437. σοφὸς καὶ pro bellatore.

v. 1216. ἥδιστον νόμῳ· nempe an contra τὸ μίσημα γάμου. Hinc γαμικοὶ νόμοι, qualem memorat Athen. IV. p. 150. A. apud Naucratitas. Unde et nuptiae inter res sacras habitae, ut de Athenienſibus Thucyd. II. p. 111. A. καὶ ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρὸ τοῦ γαμεῖν — ἄλλα τε ἐν ἱεροῖς νομίζεται, καὶ ὕστε χρῆσθαι. Schol. καὶ ἐς ἄλλα τε γ., καὶ γὰρ ὁ γάμος ἱερός. Inde etiam Dii γαμήλιοι et γαμήλια sacra nuptialia.

v. 1225. φρονιμίοις ἐφημίοις. Hesych. εὐφήμιος γόος, δυσφήμοις καὶ ἀντίφρασιν, Αἰσχύλος. Nicand. Al. p. 144. εὐφήμου de myrto: Schol. τοῦ στυπτικοῦ. Scal. ἀφημίοις vel ἐφυμνίοις.

v. 1234. οἰκουρὸν. Infr. 1635. οἰκουρὸς de Clytaemnestra, supr. 818. Dimarch. c. Demosth. p. 47. ἐν μὲν ταῖς παρασάξεσιν οἰκουρός. Demosth. adv. Energ. p. 656. B. καὶ τῇ γυναικὶ βουλομένῃ

1206. λόγῳ καλαπὰς] λογαπαλαιὰς Voss. 1207. ὅρκος κῆμα] ὅρκου κῆγμα Aur. et in Not. 1208. σου] σε Aur. 1212. ἐμοὶ] ἐμῶν vel ἐμὴν Aur. 1220. ἄσκοπος] ἄπατος in Not. (sed non opus) Suppl. 364. ἄπασον φρενῶν. 1221. οὐδὲν οὐδὲν] οὐκ ἔτι Aur., οὐκέτι Voss., οὐδὲν Scal., οὐδὲν οὐδὲν Cant. Not. 1225. ἐφημίοις] ἐκφημίοις Aur. 1230. ἐκοίκισιστον γέμος] ἀκάτιστον νέμος Aur.

Digitized by Google

ἣν τοιαύτην οἰκουρὸν μετ' αὐτῆς με καταλεκτέον. Naumachius apud Stob. Fl. Gr. p. 317. inter praecepta conjugalia uxori servanda Σοὶ δ' οἰκωφελίῃ μελέτω, μεγαρόν τε φυλάσσειν. Inde Hesych. οἰκορ. Sic de cane sedium custode Aristoph. Vesp. p. 409.

Ὁ δ' ἕτερος οὗτός ἐστιν οἰκουρὸς μόνον.

Idem Lysistr. p. 885. Ἐξοὺς τὸν ἄφιν ἴδον οἰκουρὸν κύνα. Sic Soph. Phil. 1360. Σηκὸν φυλάσσει — οἰκουρῶν ὄφις. Et οἰκουρὸς dicta mulier cui peculiaris aedium custodia data, ut liquet Athen. XIII. p. 590. D. — φίλαν ὕστερον δὲ καὶ οἰκουρὸν ἐκαίσατο. Plutarch. in M. Antonio de Fulvia Clodii vidua et uxore Antonii οὐ παλαισίαν οὐδὲ οἰκουρίαν φρον. Demosth. adv. Neaer. p. 758. ἀνὴρ φόβον παῖς γυναιξὶν παφασκευάζων καὶ σωφρονεῖν καὶ μηθὲν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ δικαίως οἰκουρεῖν. Sopheck. in Peleo Exc. H. Gr. p. 137. Ἡγεῖτο τὸν Αἰάκειον οἶκουρὸς μόνη. Οἰκουρία *custodia domus.* Hercules de conjuge Herc. Fur. 1373.; inde οἰκούρα praemia pro ejusmodi custodia, Soph. Trach. 551. οἰκούρᾳ ἀνέκειμην τοῦ μακροῦ χρόνου. Ut οἴκουρος sic νομίουρος ὁ τὴν νομὴν φυλάττων ap. Arcad. Grammat. MSS. et Ὑλόκουρος, ὁ τὴν ὕλην νέμων. Aliquin ab ὠρεῖν fiunt κυλαρὸς τὴν κύλην φυλάσσων, θυρωρὸς τὴν θύραν, ἰσχοὶ τῆς πόλεως φύλακες. Apollod. Bysacd. MSS. p. 2. 3. Ab οὖρος, *custos.* Hom. οὐρῆες. Aristot. Poët. et perigrinam vocem citat.

v. 1242. Σκύλλαν ἴνδ. Choeph. 812. φοινίαν Σκύλλαν. Lycophr. de eadem Scylla p. 106. ῥιζοτόμος ναυτιλοφθόρους ὑποπλάς.

v. 1246. ἐν μάχῃ τροπαῖ, *in acie fugatus.* Sic τροπὴ eodem sensu LXX., Exod. XXXII. 18., Arist. H. Jov. ἐν δὲ μάχαις τρόπαιος.

v. 1264. κυδόμενα] Ch. 901. 904. κυδόχρητα et κυδόμαντα Ch. 1030.

v. 1265. οἷον τὸ πῦρ ἐκείχεσάι δέ μοι. Eurip. Androm. πῦ' οὖν ἐκβᾷτε. Vulgo εἰσελθεῖν με ut Eurip. Iphig. 1340. εἰσβᾶσαν. Med. 931., Plat. Legg. VIII. p. 845. εἰσβαδέ μι. De calore et furore fatidicarum Dio Chrysosth. Or. 1. p. 12. οὐχ ὥσπερ οἱ κολλοὶ τῶν λεγομένων ἐνθέων ἀνδρῶν καὶ φυναικῶν, ἀσχημονοῦσα καὶ περιδινοῦσα τὴν κεφαλὴν καὶ κατωκλέψη δεινὸν ἐμβλέπειν. De enthusiasmo vid. Porphyr. Ep. ad Ar. praefixam Jamblichio de Mysteriis.

v. 1266. Ἀθεῖ Ἄκελλον. Praecunte nempe seu incalescente

1236. ἀναστάτης] Sic et Aur.; f. ἀνάστατος ut S. c. Th. 1203., Ch. 301. 1248. ὅμοιον] ὁμοίως Aur. 1250. μὴν] μ' ἐν Aur.; infr. 1457. 1253. ἐξ ἀκαθμ.] ἔξοπ. — [1256. κοίμησον] l. κοίμισον. 1257. σὺ τοι] σὺ τε Aur. 1259. εἰ πορεύσαι γ' ἔτι καὶ ἔσται γ' Aur. 1260. ἄχος] ἄγος Aur. et in Notis. 1261. ἄρ' ἀν] ἀρὰν Aur. et in Not. 1262. γὰρ] δ' ἄρ. 1264. δυσπαθῆ δ'] συμπαθῆ Aur., Scal., δυσπειθῆ Voss. — γ' in Notis. 1266. οἷον] ὅσον Aur. — δέ μοι] δέμας in Not.

Digitized by Google

Apollinis in fatidicarum primordiis dicta oracula. Eum. 38. μαντεύσιμος γὰρ ὡς ἂν ἡγῆται θεός. Oracula reddentes vulgo furore quasi accensi. Hinc μανικὴ et μαντικὴ Eur. Hec. Sch. 61., Clem. Al. Protr. 9. διηγῆται ἡμῖν καὶ τῆς ἄλλης μανικῆς, μᾶλλον δὲ μαντικῆς τὰ ἐκμήσια κρηστήρια.

v. 1271. καὶ σκῆπτρα. — Vid. Casaub. ad Theophr. Char. p. 290., Prov. Graec. δαφνίνην φορῶ βακτηρίαν. Hesychius ἰρύνηφιον ὁ φοροῦσιν οἱ μάντεις ἐκ τῆς δάφνης. Callim. H. in Del. v. 94. ἀλλ' ἔμπης ἔρδω — ἢ ἀπὸ δάφνης. Eurip. Androm. 296. καρὰ θεοπτύκῳ δάφνῃ Βάσσαι Κασσάνδρα. Quale sceptrum seu virga fatidica Cassandra e lauro pro more vatum seu triolorum et insita vi lauro fatidica erecta, dictum ἰρυνήφιον. Etiam ἀβακτος dicta virga e lauro quam gerebant deos hymno celebrantes. Hesych. ἄβακτος ὁ τῆς δάφνης κλάδος ὃν κατέχοντες ὕμνουν τοὺς θεούς. Imo ipsa Cassandra δαφνηφάγος dicta Lycophroni. Alioquin non e lauri solum, sed myrica fatidica olim Apollinis rami, Nicand. Ther. p. 44. et p. 29. Schol.

v. 1278. Ἀπόλλων αὐτός. ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΧΡΗΣΤΗΡΙΩ in vet. Inscr., Eurip. Helen. 829. Vid. Not. ad Jul. Caes. p. 382. et 494., S. c. Th. 26. et 783.

v. 1282. φοιτάς. Apoll. Rh. IV. 55. φοιταλέην ἐσιδοῦσα θεάν. Schol. φοιτάλέην, ἐμμανῆ, μανικῶς κορευομένην· φοῖτος γὰρ ἡ μανία λέγεται. Moer.: διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἑταίρας φοιτάδας λέγουσιν. Unde liquet nihil hic mutandum, ut olim φαιβάς hic conjeceram. Prom. 600. κἀνηρόσοι φοιτάλεοισιν. Eurip. Bacch. 163. Σύνοχα φοιτάδιν, ubi male interpres cunctibus pro bacchantibus. Soph. Trachin. 998. φοιτάδα δεινὴν νόσον. Sed Cassandra ap. Lycophr. p. 2. φοίβαζεν ἐλαιμῶν ὅπα.

v. 1287. προσφάγματα. Eurip. Troad. 624. προσφαγμάτων Alcest. 845. κἰνάνα Θρῄσσιον πλησίον προσφαγμάτων. Hec. 265. ταφὴ προσφαγμα. Helen. 1271. προσφάζεται μὲν αἷμα κρᾶτα νεκρίους.

v. 1288. ἄτιμοι, h. e. ἀτιμώρητοι. Eum. 1019. Alioquin ἄτιμοι Atticis ignominia notati.

v. 1290. φίτυμα, κοινάτωρ. φίτυς praeter Lycophr. p. 81., Eurip. El. 23. Ἀγαμέμνονος κοινάτορας.

v. 1292. χρυσηλάτων et κάτεισιν. Κάτεισι, κατέρχεται He-

1270. κἀμοῦ — κόπῳ] κἀμὲ — κοπῷ Aur., κόπῳ Voss. et in Not., κύπει in Notis, Scal. ευχ. κἀμοὶ κισσὸν (μικρὸν) ἐν Δ. κύπει vel κοσῷ. 1273. κατάγλωσσ'] f. κατάγλωσσ'. 1275. ὅτι] σφὲ Aur. et in Not. 1276. κεσόνν'] κεσόνν Voss. — ἀγαζῶ δ'] ἀγὼ δ' ἕως ἂν vel δ' ἢ ἀγὼ δ' Aur. Voss., ἀγαζῶν Scal. 1277. ἄστρῳ] ἄλλην Aur. 1279. δὲ μὲ] γέ μέ. 1281. ὑπ'] ὡς Voss. — μάτην] μάταν Aur. 1282. φοίτας] f. φοιβὰς (Lycophr. p. 2.). 1286. ἀντικίξινον] ἀντ' ἐκξένοις Aur., ἀντικίξινον Voss. = κατὰ ξένον] ἐκξένος μένει in Notis.

Digitized by Google

sych., Clem. Alex. Strom. VI. p. 655. C. οἷα δεινοὶ γάρ ἐσμι διαλαμπεῖν.

v. 1293. ἄξειν cet.: *Adducet ipsum resupinatio jocentis patris.*

v. 1296. κράξασαν ὡς ἔκραξεν: nempe pro διακράξασαν ὡς διέκραξε, *vastatam, dirutam.* Sic Prom. 694. κράξιν Ἰοῦς: v. a me notata. Choeph. 1008. διεκράχθης, διεκράξατο. Plutarch. Pyth. Orac. p. 404. A., Eur. Andr. 462., Or. 1141.

v. 1300. ᾅδου πύλας. Homer. Il. Θ. 367. Ἀΐδαο πυλαίσαο. Eurip. Hec. ᾅδου κύλας, Hippol. 56., Alc. 12. Ab Homero ἀΐδαο vel ᾅδου πύλας passim Hebraeorum more, ac orientalium dicunt scriptores Graeci. Sic Chaliodam. ap. Stob. Flor. Tit. CXXI. p. 494. Gr. πύλας ἀΐδαο κιρῆσαι. Versus Theogn. ibid. Stob. p. 493. — De juramento Deorum in vers. anteced. v. Pindar. Ol. VI. 47. καὶ μέγαν ὅρκον ὀμόσσας et VII. p. 68. θεῶν δ' ὅρκον μέγαν μὴ παραφάμεν. — Μέγας ὅρκος de juramento per Stygem Theocrit. Idyll. XXIII. ὄμοσσε δέ τοι μέγαν ὅρκον. Eur. Hippol. 614. γραῖς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀκόμπου. Antiphon. Orat. XIV. p. 293. δεῖν σε διομόσασθαι ὅρκον τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον cet. Demosth. ad Boeot. Or. II. p. 642. ἐνεδρεύσασα τὸν πατέρα καὶ ἐξακατῶσα ὅρκον ὃς μέγιστος δοκεῖ καὶ δεινότατος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι. Andoc. Or. de Myster. p. 186. οἵτινες ὅρκους μεγάλους ὀμόσαντες, ρὶσ. σ. ψφ. π. ἐμοῦ, καὶ ἀφορισάμενοι τὰς μεγίστας ἀρᾶς. Lys. Orat. II. p. 24. καὶ οὕτω μέγαν καὶ φεμνὸν ὅρκον διομοσάμενος. Magna enim illa seu maxima juramenta apud Graecos habita, quae adhibitis integris victimis et dissectis (τὰ τόμια) nuncupabantur, cum imprecatione in se et posteros, si pejerarent, quod oratores Attici vocant ὀμόσαντες κατ' ἱερῶν aut λαμβάνοντας ἱερὰ κατὰ νόμον ἐξομόσασθαι, aut ἁπτομένους τῶν σφαγίων aut κατὰ τὰ τόμια. Etiam ἐμπύρια dicta; vid. Hesych. s. h. v. Apud Romanos Fidei maximum juramentum Plutarch. Num. p. 70. E. καὶ τὴν μὲν πίστιν, ὅρκον ἀποδεῖξαι Ῥωμαίοις μέγιστον ὧν χρώμενοι μεχρὶ νῦν διατελοῦσιν. Praeterea vide Demosth. adv. Aristocr. p. 438. B. στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ καὶ ἐν αἷς ἡμέραις προσήκει. Eurip. Suppl. 1200., Iph. Aul. 58., Hesych. Ἀρώνιον ὅρκον.

v. 1316. φεῦ, φεῦ. σχεδιαστικὸν hoc loco, quandoque παιδιαστικὸν ut apud Aristoph. Av. p. 548. φεῦ, φεῦ, ut notant ibi Scholiastae.

1293. ἄξειν] ἄξη Aur. ἄξει ὑπτί. — πάππου πατρός Voss. in Not., ἄξεινον ὑπτ' Scal. et in Not. 1294. πάτριος] πρόοικος Aur. πάτρωνος Voss., πάτοικτος Scal. 1299. πράξω] πρόσσω Aur., πρόσω Voss. 1300. δὲ τὰς λέγω] δὲ τάδ' ἐγὼ Aur. Cant. Not. 1302. πλησίμων] εὖ ἔπησ. 1308. οὐ — χρόνῳ πλέω] ὧν. χρόνῳ πλέων Aur. — πλέον V. 1314. τῶν] σῶν.

Digitized by Google

v. 1317. ἔφευξας. fictum verbum a reduplicata illa Cassandrae lamentatione φεῦ φεῦ, ut ab reduplicato ὦ ὦ factum ὤζειν pro βοᾶν, quo utitur Eum. 124., et sicuti ab αἰ αἰ fit αἰάζειν, et ab οἴμοι οἰμώζειν quod jam ad Aristoph. Vesp. p. 538. mon. Fl. Chr.

v. 1321. Σύριον. Syrium nempe hic pro Arabicum, e quorum gente thus. Eur. Bacch. 144.

v. 1322. κωκύσουσ'. Infr. 1553. ὀκωκύσα. Lucian. Jup. Trag. T. II. p. 128. οὐκ οἶσθ', ἐπεῖτοι κἂν ἐκώκυες μέγα — mox οὐ μὴν κωκύω γε.

v. 1325. δυσοίζω. Eurip. Rhes. 805. Μηδὲν δυσοίζου πολεμίους δρᾶσαι τάδε. Clem. Ep. 1. ad Cor. βραδεῖον δυσοίζομεν. Sic δύσοιστον apud Cyrill. Alex. ad Gl. p. 88. B. T. 1.

v. 1328. σπόγγος. Alium et foedum spongiarum usum tangit Athen. 1. p. 18. D. καὶ αἱ περὶ τοὺς συνουσίας περιεργίαι, ὥστ' ἐπιτρέχᾶσθαι σπόγγους ὑποδέεσθαι· ἀκακτικὸν γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον πρὸς ἀφροδισίων κλῆδος. Alioquin spongis etiam usi ad detergendas sordes aut illuviem calceorum, Ath. VIII. p. 351. A. Varro olim spongiarum genera. Quaedam ad abstergendos oculos dicta Ἀχιλλεῖα. Hesych. in Ἀχιλλεῖον, τινὲς δὲ σπόγγον φασὶ οἷς τοὺς ὀφθάλμους ἀποψῶνται. Respicit ad locum Aristoph. Equit. p. 337. σὺ δ' Ἀχιλλείων ἀπομάττεις. Σπόγγος e mari proveniens, unde Σπόγγον ἁλὸς βλάστημα in vetere Epigram. Anth. VI. c. XXXVI. Hinc σπογγεῖς dicti qui e mari σπόγγον urinabantur. Theophr. H. Pl. IV. c. VII. p. 82, τὸ δὲ πόντιον φῦκος οἱ σπογγεῖς ἀναφορλιμβῶσι, et p. 83. Aristoph. Vesp. p. 472. et Θεσμοφ. p. 780. Idem in Ἀναγύρῳ apud Suidam in voce καραλοῦμαι.

Ἀλλὰ πάντας χρὴ καραλοῦσθαι καὶ τοὺς σπόγγους ἐᾶν —
Οἷον συνεισιέναι τοῖς πλουσίοις
Ὥστε μηδὲ σπόγγους φέρειν, ἀλλὰ τοῖς ἐκείνων χρῆσθαι.

Plato in Timaeo p. 39. εἶτα — οἷα σπόγγον κατατετρημένας. In balneis et lavacris veteres spongiis usi. Inde Crates Comicus ap. Athen. VI. p. 268. A.

Ἔπειτ' ἀλάβαστρος — σπόγγος τε καὶ σάνδαλα.

Σπόγγος de pisce Aristot. H. A. I. c. XI. p. 16., et σπόγγιες qui pisces illos venantur Athen. VII. p. 282. C. Spongio ad vulnera utitur medicus Hipp. et Gal. T. 2. p. 349. Cf. Ath. XI. p. 485. C.

v. 1341. δακτυλοδεικτῶν. Hesych. δακτυλόδεικτον, δακτυλωτὸν ἔκπωμα, de quo Athen. XI. p. 468. C. δακτυλόδεικτον Aeschylus in Ἡδωνῶν. ap. Strab. X.

1317. ἔφευξας] ἔφευσας V. 1318. φόβον] φόνον Aur. et in Not. 1319. τόδ'] ὅδ' V. 1329. δ'] γ' Aur. 1333. πρὸς] πρὸς Θ. 1334. ὁμοῦ] ὁμᾶ Aur. V. Scal. 1338. βολαῖς] μολὶς Aur. V. 1348. θανοῦσι] κτανοῦσι Canter., vide Notas.

Digitized by Google

v. 1352. Ὤ μοι, πέπληγμαι, καιρίαν. Soph. El. 1536. Clytaemnestra ὦ μοι πέπληγμαι ut ibid. 1538. ὦ μοι μάλ' αὖθις. Similis versus, ab Agamemnone scilicet, ut videtur, prolatus apud aliquem poëtam, et ad alia translatus apud Athen. III. p. 107. E. Ἀπόλωλα, πέπλων μ' ὤλεσαν περικτυχαί. Pind. Pyth. XI. p. 520. — Machon Comicus ap. Athen. XIII. p. 581. B. ὁ δ' ἄμφω καιριμὴν κληγεὶς, πάπαί. Unde hic pro καιρίαν legi posset καιριμήν. Plutarch. Philopoem. p. 359. B. de vulnere Philopoemeni inflicto καιρίας μὲν οὐ γενομένης, ἰσχυρᾶς δὲ τῆς πληγῆς. Idem in Pyrrho p. 405. D. δόρασι κληγεὶς διὰ τοῦ θώρακος οὐ καιρίαν κληγὴν οὐδὲ μεγάλην. Infra καιρίως οὐτασμένος. Idem in Sylla 477. D. de Epaminonda κληγῇ καιρίᾳ περιέπεσεν. Joseph. Antiquit. V. c. V. p. 151. F. καὶ μὴ δῶ Καιρίαν κληγὴν, *ne inferret plagam letalem.* Philo Legat. ad Cajum p. 996. D. de Tiberii filio, neci a Cajo destinato τὸν καιριώτατον τόπον, *cui loco letale vulnus deberet infligere.* Joseph. Ἀρχ. VII. C. 1. p. 212. F. κλήξας εἰς τοὐπίσω καιρίως.

v. 1374. πεπαιτέρα a verbo πεπαίνω de maturescentibus uvis proprie et jam nigricantibus. Hinc Aristoph. Εἰρην. p. 709. τὰς λημν. ἀμπέλους Εἰ πεπαίνουσιν ἤδη. Eustath. Il. B. p. 211. καὶ τὸ πεπαίτερον ὀπὲρ ἐστιν ὡριμώτερον Αἰσχύλος, ἀνὴρ δ' ἐκεῖνος ἦν πεπαίτερος μύρων. De meretrice aevo matura Xenarch. apud Athen. XIV. p. 569. B. Νέα, παλαιᾷ μεμορμένη πεπαιτέρᾳ.

v. 1378. εἰδέναι δίχα. Hesych. τυπᾶσαι, ὑπονοῆσαι (male I. τυπᾶσαι). — Οἰκεῖν δίχα Soph. Oed. Col. 629., Soph. El. 550. δοκῶ μὲν, εἰ καὶ σῆς δίχα γνώμης λέγω.

v. 1379. κληδύνομαι: *praevalere.* Suppl. 612. Δήμου κρατοῦσα χεὶρ ὅποι κληδύεται, ubi κληδύεται praevalet numero. Soph. Oed. C. 984. ὁ κληδύνων χρόνος. Ibid. 390. καθ' ἡμᾶς ἔσθ' ὁ κληδύνων λόγος. LXX. κληδύνειν usi sunt pro *multiplicare posteros:* Genes. XVII, 2. XVI. 10. al.

v. 1391. ἄπειρον ἀμφίβλησιτρον. Agam. 489. De eadem caede Lycophr. p. 169. ἐν ἀμφιβλήστρῳ συντεταργανωμένος, et p. 200. ἐν ἀμφιβλήστρους ἕλλοκος μ. δίκην. Quo spectat illud vaticinantis Cassandrae 1124. ἢ δίκτυόν τι γ' ἅιδου. Sic Joseph. Ἀρχ. IX. c. 11. p. 306. E. de Syrorum rege interfecto δίκτυον ἐκβαλὼν αὐτῷ διάβρυχον τὸν μὲν στραγγάλῃ διέφθειρε. De eodem peplo ἀκείρῳ Philostr. Icon. 2. p. 796. ἡ Κλυταιμνήστρα δὲ πέπλου τινὸς τέχνῃ ἀκεί-

---

1360. νεοβρύτῳ] f. νεορράντῳ. 1365. κλέος] κρέους V. Not., κλέους Aurat. 1368. ἐστι καὶ] ἔστιν, ὅτε — κἀμὲ] κἄμος Aur. 1371. κτείνοντες] τείνοντες Aur. et Canter. in Notis. 1384. κημόνην] κημονῆς Aur. Not. 1386. καλαιᾶς] καλάϊας *lucratoria.* Aur. Ch. 866. τοιάνδε πάλην μ. 1387. ἔστηκα] —κε V. — ἄκεσ'] ἄκαισ', κε δ' ἔνδ' ἄκεισ' in Notis.

Digitized by Google

ρου τὸν Ἀγαμέμνονα περιαχοῦσα, πλέκειν ἐς αὐτὸν ἦκεν, ἀμφίκη χρῶτον. Sic Pittacus ap. Polyaen. Strat. 1. p. 13. Ἱππαρχος δὲ ὑπὸ τῇ ἀσπίδι κρύψας ἀμφίβληστρον περιβάλλει cet.

v. 1392. περιστριχίζω: ἐκ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν cet. Hesychius, Demosth. Philipp. 11. p. 152. ὡς ἐκβουλεύεσθε καὶ περιστοιχίσεσθε. Adv. Nicostrat. p. 785. A. φυσητὴρ ἐλαιῶν καριστοίχων περίπλασεν.

v. 1400. Διρὸς γάμος. Theocrit. Id. 2. 78. Διρὸς ὄμβρῳ. Lycophr. p. 193. ἀρδηδμῷ Διός. Juppiter Τέλειος, cujus ara Argis Paus. II. 119. et Themist. Orat. 30. p. 349. et Ζηνὶ Ὀμβρίῳ Lycophr. p. 32. Hinc ap. Apoll. Rh. I. 1005. νοτιδέντα, humectata, et ap. Nicand. Alex. p. 163. νοτιόωσαν. Alibi νοτέων.

v. 1401. λοχεύμασιν. Aeschyl. in Niob. ap. Hephaest. p. 3. pro voce λοχείαν pempe οἷστρος τριαίνης παρθένου λοχεύεται. Cf. LXX. Gen. XXXII. 13. τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λοχεύοντες ἐπ' ἐμοί.

v. 1409. θρασύφρονος. S. c. Th. 617. θρασυστόμοις ἀνδράσι. Suppl. 212. Eur. Hecub. 1286. καὶ λίαν θρασυστομεῖ. Soph. Philoct. 385. καὶ λέγεις θρασυστομῶν. In MSS. Epistol. Librarii in Bibl. R. Par. Ep. Os. seu LXXVI. Αἰσχύλος δ' ἀποτρέπει λέγων, μὴ δεῖν τοὺς ἥσσους θρασυστομεῖν· ἀλλὰ καὶ Εὐριπίδης φασὶν, ὡς οἱ μεγάλα κτέοντες.

v. 1417. ῥυσᾶς. ῥυσὸς *rugosus*, hinc de sene Aristoph. Plut. p. 28. ῥυσὸν, μαδῶντα, νωδὸν, et hinc de sordido, Theopompus ap. Athen. VI. p. 264. A. Δισκότου κτένεσιν ῥυσσὰ βουλευτήρια. Eur. Suppl. 50. ῥυσὰ, rugosa. — Πασαμένα. Sic φάρμακα κασσαμένη Apoll. Rh. IV. v. 443. Theocrit. Idyll. B. 124. κάσσ' ἄμα. Hom. Il. A. 829. φάρμακα πάσσε. Aesch. Crom. 479.

v. 1427. ἐκφοδὸν Θρηκίων. Alludere hic videtur poëta ad ἐκφοδὰς Zamolxidis Thracum seu Getarum dei, de quibus passim Auctores.

v. 1436. ἔλακες — φονολιβεῖ οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς λάκε, Eur. Iph. T. 461. ψεῦδος εἰς κόλιν λακεῖν, Soph. Antig. 1107.; ita ibi enim legendum, non λαχεῖν. Aristoph. Ran. p. 215. ὅστις ῥῆμα γενναῖον λάκει, et Acharn. p. 391. τί λέλακες; Schol. λακεῖν ἐστι τὸ φωνεῖν cet. — φόνος non pro caede solum sed pro sanguine: S. c. Th. 44. καὶ ἐγγ. χερὶ ταυρ. φόνου. Hesych. φόνος ὁ διὰ σφαγῆς θάνατος ἢ αἷμα.

1392. περισστριχίζω] — στιχίζω Aur. 1399. ψακάδι] ψεκάδι Aur. 1404. τρεπόντων] τρεπόντως V. Not. = ἐκισκένδειν] ἐκισκεύδειν Not. 1417. ῥυσᾶς] ῥυτᾶς. 1418. ὁρώμενον] ὁρῶ — V., ἀρῶ — Scal., ὁρώμενον in Notis. 1423. τόδ'] τόγ' vel τόν' V. 1427. λημμάτων] τελημάτων, mysteriorum, sacrificiorum Aur., λημμάτων Scal., ἀημάτων Cant., Not. 1431. κατεσκευασμένης] — μένος Aur. — μένῳ Scal. 1437. λᾶος] λίβες in Not., vel λίβοις Scal.

Digitized by Google

v. 1440. ἑλμίν. Eurip. Med. 208. τὰν Ζηνὸς ὁρκίαν ἕλμιν

v. 1443. ἑλκὶς ἑμὰ δείσῃ. ἑλκὶς pro metu ut 1008. — Theo de Lup. p. 406. ἔτι δὲ οἱ ναυφεῖς ἐμπάττοντες εἰς τὰ ἰμάτια.

v. 1446. ἀσπὶς: metaphorice. Sic apud Aristot. Rhet. III. p. 1 οἷον εἰ ἡ φιάλη, ἀσπὶς Διονύσου, καὶ τὴν ἀσπίδα —. Id. p. 1 οἷον ἡ ἀσπὶς φάμεν, ἐστὶ φιάλη Ἄρεος.

v. 1453. κύκνου δίκην. De cycnis canoris Oppian. K. p. 168. Synes. in Dione p. 54. A., Plato in Phaed. p. 124., Callim. in Del. 249. κύκνοι δὲ θεοῦ μέλποντες ἀοιδοί, in puerperio Latonae

v. 1457. κερωόδυνος. Sic κερωδίου, κερώκαλον, per κερ σῶς ὀσιὸς cet.

v. 1458. δεμνιοτήρης: Hesych. δεμνιοτήρη κόνον, Αἰσχύλ Ἀγαμέμνονι.

v. 1461. φύλακος. φύλακες Dii reges et principes saepius dic item Custodes. Unde in nummis CUSTODES CONSERVATORES.

v. 1468. αἷμ' ἄνικτον: Pollutae nempe manus homicidarum quae proinde lotionibus aquae marinae aut fontanae expiari deberent Choeph. 1055., Eurip. Iph. T. 1191. Ἀγνοῖς ναϊάμοῖς κρᾶτα νιν νίψαι θέλω

Πηγαίοισιν, ὕδατων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ.

quod περιῤῥαίνεσθαι etiam dicitur, ut in caede ab Achille facta Athen II. p. 43. ἀφ' ἧς οἱ Μιλήσιοι περιῤῥάνασθαί φασι τὸν ἥρωα ὅτε ἀπέκτανε cet. Hinc in expiationibus, Athen. IX. p. 410. B. ὕδωρ λαβὼν κάθαιρε cet. Euripidi saepe φόνον νίπτειν, *scelus expiare*, ut Iph. T. 1230. νίψω φόνον et 1337. et 1191. Sic Aeschyl. Eum. 287. μίασμα ἔκκλυτον, contra hic αἷμ' ἄνικτον, *inexpiabile*. Vide Choeph. 70. et sqq. κόροι τε κάντες. Vide notata ad S. c. Th. 688., Apoll. Rh. IV. 560. in ejusmodi expiatione αἷμ' ἀκονιψάμενος.

v. 1475. Ἑλένην cet. De Helena Eur. Orest. 1390. sqq. Κάλλιλήδας σκύμνου Δυσελένας, ξεστῶν κεραμάων Ἀπόλλωνίων Ἐρινῦν. Helena de se Eurip. Hel. 199. δι' ἐμὲ τὰν πολύπονον, δι' ἐμὸν ὄνομα πολύπονον cet. Cf. supra v. 1465. Eur. Cycl. 180.

v. 1478. διφ. Ταντα λίδαισιν. ἦλυθε Ταντα λίδαις Eur. Orest. 814. Ταντα λίδαν Iph. Taur. 200.

v. 1482. ἐκνόμως, cui opponitur ἔννομον Ch. 481., Suppl. 574.

1438. εὐκρέκειαν] ἐμκρέκει Aur. et in Not. αἷμ. ἐμκρέκει ἄτιστον. 1443. φόβου] φόνου Aur., φόνου V. et in Not. 1444. ἐμὰς] ἐμᾶς Scal. 1455. ἐμοὶ δ' ἐκήγαμένη] ἣν ἐμοὶ ἐκήγαγεν Scal. 1456. εὐνῆς] εὐνὴν V. — χλιδῆς] χλιδὴν Aur. 1462. γυναικὸς] γυναῖκα Aur. V. 1467. τελείαν] τέλειον in Not. 1468. ἐκηδίσω] ἐκήδισεν *defloruit*, Aur., ἐκήνισεν δ' οἱ V., f. ἀκηδίσω in Notis. — αἷμ'] ἔριν Scal. 1470. ἐρίδματος] —δμαντός Scal. 1476. ἀξύστατον] ἀλάστατον V. 1480. ἐμοὶ] ἐμῇ Aur., in Notis.

Digitized by Google

Orpheus Argon. 59. ὁ δ' ὡς κλύεν ἔκνομον ὠδήν. Aristoph. Plut. p. 90. λέγεις ἐρῶν' ἀνδρώδη ἐκνομώτατα, *amantem impense.*

v. 1485. γηλάκυιον. Vid. S. c. Th. 750. de poena in tertiam generationem et Pers. 820. γηλοσκόφ γενῇ.

v. 1487. αἱματολοιχὸς κοτύλειον αἱματοκόην Aristoph. Equit. p. 298.

v. 1492. ἀτηρᾶς. Eurip. Andromd. 353. ἀτηρὸν κακὸν. Hippolyt. 630. ἀτηρὸν εἰς δόμους κακόν.

v. 1495. 1496. Διὸς καναιστίου — τί γὰρ βροτ. Arist. H. in Jov. T. 1. p. 12. ἔστιν οὖν κάτω δή τῶν ὄντων Ζεὺς αἴτιός τε καὶ δημιουργὸς καὶ διὰ τοῦτον ἅπαντα γίνεται ὅτε τε σώφρονα καὶ ὅσα ἐκ ἔγεια. — Cf. Suppl. 831. τί δ' ἄνευ σέθεν θνατοῖς τέλειόν ἐστιν.

v. 1501. ἀραχνώδης ἐν ὕδατι. ἀραχνοῦφεῖς· ὡς ἀπὸ ἀράχνης ὑφασμένος Hesych.

v. 1505. ἀμφιτόμῳ βελέμνῳ: bipenni. Soph. El. 488. ἀμφήκης γένος, de qua voce v. Prom. 691. et 1043. Supr. 1158. ἀμφήκει δορὶ: Eur. Hippol. 1375. ἀμφιτόμοις λόγχαις. De eadem Agamemnonis caede Eur. El. 164. ἔφερσε δ' ἀμφιτόμοις. Hinc de Demetrio quodam histrione Tragico observat Hesychius, cum Agamemnonis saeculi juxta plerosque percussi mortem egisse: Δημήτριος ὑποκριτὴς τραγῳδῶν ὑπολαμβάνεται καὶ ἴσως ὑπεκρίθη τὸν Ἀγαμέμνονος θάνατον κελεύει (non κελέκη) κατὰ κόλπους γενόμενον.

v. 1509. φαντάζεσθαι· μηδὲ φαντάζου Eurip. Androm. 670., *neque haec imagineris*, immo, *neque apparatus, ne videaris.* Ad quem locum Euripidis respexit Hesychius φαντάζου δόμων, φαίνου. Φαντάζομαι pro συκοφαντοῦμαι Hesych. nempe ubi respicit ad locum Aristoph. p. 411. Δικαιόλογοι — φαντάζομαι, Sch. ἀντὶ τοῦ συκοφαντοῦμαι. Eurip. Phoen. ἐν τρίβῳ φαντάζεται, Interpres, *in sententia cogitabundus vagatur*, immo, in via conspicitur. Discrimen inter φάντασμα et ἐνύπνιον notant Peripathetici, quod alius dicatur de viso, quod quis scit esse insomnium, ἐνύπνιον de viso quod non putet quamquam viderit esse insomnium: Michael. Ephes. in Aristot. π. ἐνυπνίων p. 142. ἐνύπνιον, ὅταν δὲ ὁρῶν τις μὴ ἐννοῇ ὅτι ὅπερ ὁρᾷ ἐνυπνίου ἐστὶν· ὅταν δὲ ὁρῶν δύνηται ἐννοεῖν, ὅτι τὸ ὁρώμενον ἐνυπνίου ἐστι, τότε δὲ τοῦτο φάντασμα, ἐνύπνιον δὲ οὐδαμῶς.

v. 1511. ξοιναστῆρος. ξοινᾶσθαι pro εὐωχεῖσθαι, item explere desiderium, ut apud Athen. XII. p. 522. E. de Tarentinis ξοι-

---

1482. σταγὶς ἐκνόμως] σταγῆς ἔκνομον Aur. 1483. νῦν δ'] — γ' Aur. 1487. αἱματολοιχὸς] αἱματόλοιχος Aur. — αἱματόλοιγος V. 1488. νείρει] ἦρι vel νειρῇ V., νείκει Scal., νείρῃ Not. 1489. ἄχος] ἄγος Aur., sic in Not. 1504. ἀνελεύθερον] —ξέρου Aur. 1507. ἐκλεκτὸς] —λεκτὸς Scal., —λεκτῆς Aur. 1513. νεαροῖς] f. νεκροῖς (non opus).

Digitized by Google

κάμο γαῖς ἐπιθυμίας τὴν τῶν ἀνθρωπείων ὥραν. Cas. Animady 836. Sicut ἐκπλήρωσαι et ἀπολαῦσαι simpliciter, explere desiderium alicujus rei, sic hoc loco ἐκπλῆσαι τὴν ὥραν pro libidinem explere.

v. 1516. συλλήψεσαι. Eurip. Iph. T. 95. σὺ γάρ μοι χρῆσδε συλλήπτωρ πόνου. Idem Orest. 1232. σὺ δ' ἡμῖν τοῦδε συλλήπτωρ γενοῦ. Med. 945. Συλλήψομαι δὲ τοῦδε σοι κἀγὼ πόνου. Ion. 334. μὴ ξυλλάβῃ. Aristoph. Equit. p. 299. χὠ ξένος συλλήψεται. Plato Phaed. p. 120. ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη τῷ διδόντι.

v. 1520. κάχνα. Prom. 25. κάχνην τ' ἐῶσαν. Choeph. κἀνδέσι κἀχνομιγῆ. Apoll. Rhod. II. 740. ἀργινόεσσαν, ἀεὶ περιτείρουσι κάχνῃ. Callim. H. in Dian. 125. κτήνεα λοιμὸς πατρώιος, ἔρχα δὲ κάχνη.

v. 1535. ἀναίρια δράσας. Supra 1439., Choeph. 310, 397. Infr. 1573. — Aristot. Nicom. V. c. V. 40. δοκεῖ δὲ τισι καὶ τὸ ἀντικεκοῦσθαι εἶναι ἁπλῶς δίκαιον ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι ἔφασαν· ὡρίζοντο γὰρ ἁπλῶς τὸ δίκαιον, τὸ ἀντικεκοῦσθαι ἄλλῳ· τὸ ἀντικεκοῦσθαι δὲ οὐκ ἐναπολύει οὐδ' ἐπὶ τὸ νόμιμον, οὐδὲ μὴ τὸ διανεμητικὸν δίκαιον. Vid. Eustrath. Comment. p. 67. 6. Unde Plato docet l. IX. Legg. p. 870. E. non solum homicidas apud inferos puniri sed hunc reversos eadem pati quae fecerint, καὶ πάλιν ἀνακομισθέντας ἄνω ἀναγκοῦσθαι εἶναι τὴν κατὰ φύσιν δίκην ἐκτίσαι, τῶν τοῦ καθάρτου ὅτου αὐτὸς ἔδρασεν, ὑπ' ἄλλου τοιαύτῃ μοίρᾳ τελευτῆσαι τὸν τότε βίον. Idem eod. lib. p. 872. E. cognati sanguinis rei et patris aut matris interfecti teliopis lege vindicandi, a Justitia Dei vindice tantum, καὶ ἄγαν ἄρα δράσαντι τι τοιοῦτον παθεῖν ταῦτα, ἀναγκαῖος ἦν ἔδρασε, ut qui patrem aut matrem occidit a propriis aliquando liberis occidatur. Mox et p. 873. A. τοῦ γὰρ κοινοῦ μιάσματος αἷμα τοῦ ἐναντίου οὐκ εἶναι κάθαρσιν ἄλλην, οὐδὲ ἔκλυσιν ἐξέλειν γίγνεσθαι, τὸ μιανθὲν πρὶν φῦναι φόνου ὁμοίῳ ὁμοίου. Vide Paraphr. Nicom. Aristot. ab Heinsio edit. l. V. c. VI. p. 369. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ἔλεγον δίκαιον εἶναι τὸ ἀντικεκοῦσθαι, τὸ αὐτὰ πάσχειν ἃ ποιεῖ τις.

v. 1540. αὐκάλημα μητρὸς. Aristoph. Equit. p. 319. τέτονας εὐκαλάμοιν ὄμμασιν.

v. 1543. ψεκὰς. Anacr. Od. IX. πνέεις τε καὶ ψεκάζεις. Aristot. Rhetor. III. p. 138. λύκῳ (al. λύχνῳ) ψακαζομένῳ — ubi leg. ψεκαζομένῳ.

v. 1548. δροίτῃς — χαμεύναν. Nicand. Alex. p. 160. ἐν δροίτῃ

1516. κῷ, κῶ] κῶς, κῶς Aur. 1518. βιάζεται] στάζεται Aur. 1521. κάχνα κουροβόρῳ] κάχνων κουριδίων Aur., κάχναν κουροβόρον in Not. 1522. οὐδὲ] f. ᾧ δὲ Not. 1535. ν' Ἰφ.] δ' — Aur. 1538. ἦρξεν] ἔρξεν, 1540. εἰκ. μερ., ὅπα] tolle distinct. μερ. ὅπα Not. 1543. ψεκὰς δὲ λήγει] ψεκάδα λυγρὴν Aur. V. 1544. δίκῃ] δίκην Aur., in Not. 1545. μοῖρα] μοίρας Aur.

Digitized by Google

δροίτη Sch. ἐν κυέλῳ. Vid. Ch. 999. et Eum. 676. In Arcadio Grammatico MSS. Bibl. Reg. δροίτη, ἡ κύελος. Eustath. Odyss. M. p. 1726. lin. 11. καὶ δρύτη δέ φασι, κύελος κυρίως ἡ ξυλίνη ὡς ἀπὸ δρυός· ἧς ἡ χρῆσις καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἀγαμέμνονι. E quo loco liquet legisse illum δρύτας pro δροίτας, ut Choeph. 999. δρύτης. — χαμεύναν: Theocrit. Id. IV. 33. στορέσαντο χαμεύναν. Nicand. Ther. p. 3. αὐτοκόνοιο χαμευνάδος: Schol. καρὰ δὲ Ἀττικᾶς χαμευνάδες λέγονται μικρὰ κλινίδια. Lycophr. p. 169. ἐγὼ δὲ δροίτης ἄγχι κείσομαι κέδῳ· Schol. δροίτη κυρίως ἡ ξύλινος κύφος ἤτοι σκάφη· νῦν δὲ ἡ κύελος. Id. p. 138. χαμευνάδας — εὐνάς, p. 58. *meretricis* et p. 39. Χαμαίστρωτα e papyro Aegyptia, Philo de vit. Contempl. p. 900. A., Hephaestion. ἐγχειρίδ. p. 4.

Σοὶ ναιοῦσ' ὑποφῆται ἀνιστόκοδες χαμαιεῦναι
et Ἐδμέναι οἷα χαμαιευνάδες αἰὲν ἐδοῦσιν.

v. 1563. ἐξ οἴκων. Auratus ἐξοίκων. Aristides Or. in Smyrn. p. 106. Ξυμηδίαι δὲ — οὐδεμία ἐξοικεῖ, *nulla abest*. Ἐξοίκισις, colonia aut coloniorum ejectio, Plat. Legg. IV. p. 704. C.

v. 1567. κόρθμευμ'. S. c. Th. ὃς αἰὲν δι' Ἀχερ. et Pers. 940., unde scilicet Acheronti nomen (ab ἀχέων) juxta Grammaticos: Schol. Apoll. Rh. II. 352. παραῤῥεῖ δὲ αὐτὴν (Mariand. regionem) ὁ Ἀχέρων ποταμός. Ἀχέρων δὲ παρὰ τὰ ἄχεα εἴρηται. Incerti apud Stob. Exc. Gr. p. 165. de Rer. Nat. Ἀχέρων ἄχεα κορθμεύων βροτοῖς. Ibid. Melanippid. in Proserp. καλεῖται δ' ἐν κόλποισι γαίας ἄχεα κροχέων Ἀχέρων. Incerti ibid. μυρίαις πηγαῖς δακρύων Ἀχέρων ἀχέων τε βρύει.

v. 1573. καθ. τίσις τίσιν τίπτει Scal.

v. 1575. κεκόλληται. Philemon apud Stob. Fl. Tit. LXXXI. p. 341. Gr. Εὔκαιρος εἰς τὰ σκλάγχνα κολληθεὶς φίλων.

v. 1578. Πλεισθενιδῶν. Plisthenis ut Atrei filii ex uxore Cleola meminit Schol. Eur. Or. p. 117. καὶ Ἀτρεὺς μὲν Κλεόλαν τὴν Δίαντος ἀγαγόμενος ἔσχε Πλεισθένη· ὁ σῶμα ἀσθενῆ. Mox νέος δὲ τελευτῶν ὁ Πλεισθένης καταλείπει τῷ πατρὶ τοὺς παῖδας.

v. 1582. αὐθέντασιν. Eum. 212. αὐθέντης φόνος. Eur. Androm. 172. αὐθέντου: Schol. τουτέστι φονέως τοῦ δι' αὐτοῦ εἶναι τὸ ξίφος. Priscis Graecis αὐθέντης dictus de spontaneo sui aut alterius

---

1556. ἐκτύμβιος] —βιον. 1557. αἶνος] αἶνον in Not. 1559. φρενῶν] φρένας. 1560. λέγειν] μέλειν Aur. 1563. ἐξ οἴκων] ἐξοίκων Aur. Not. 1564. Ἰφιγένειαν] Ἰφιγενείας Aur., ἀλλ' Ἰφιγένεια νιν. ἀσκ. in Not. 1571. φέρει φέρον τ'] φθείρει vel φθείρειν φθείροντα A. Voss. — ἐκτίνει — καίνων] ἐκάνη κανών, a καίνω. 1575. κροςάψαι] κροάψων in Not. 1576. ἐνέβη] ἐνέβης Cant. 1577. χρησμόν] l. χρησμὸς Not. 1580. δύσβηται] f. δύσληκτα — ὁ δὲ] ὃ Aur., Ὃ δὲ vel τὸ δὲ in Not.

Digitized by Google

homicida. Postea de domino usurpatur, unde Galeno alicubi seu Demetrio de Protag. p. 763. T. X. ὁ κράτιστος καὶ ἅγιος ἡμῶν αὐθέντης καὶ βασιλεύς, de Imperatore. Eurip. Suppl. ὅκου γε δῆμος αὐθέντης κῴδνος Apoll. Rh. II. p. 756. Αὐθέντα Ἀμύκοιο: Schol. αὐθέντης δὲ λέγεται ὁ ἐξ ἑαυτοῦ ἐπί τινος φόνον ἑάμενος οἷον αὐτοέντης τις ὤν. Thom. Mag. αὐθεντία δὲ παρ' οὐδενὶ τῶν δοκίμων ῥητόρων εὕρηται ἐπὶ τοῦ τῆς δεσποτείας ὀνόματος· εἰ καὶ Συνέσιος λέγει· τὸ γὰρ αὐθέντης οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ φόνου τάττουσιν· Ἡρόδοτος ἐν τῇ κρώσῃ· μήτε ξυγατρὶ τῇ σῇ, μήτε αὐτῷ σοι εἶην αὐθέντης.

v. 1594. ἀκόχρη μοι. Hinc ἀκοχρόντως *sufficienter*, *satis* apud Platon. VII. Legg. p. 804. A. τὰ μὲν εἰρημένα ἀκοχρόντως νομίζειν εἰρῆσθαι. Vocis ἀκόχρη usus Demosth. Mid. p. 390. A. ἀλλ' οὐκ ἀκόχρη, *sed non opus est*. Aristoph. Avib. p. 614. Ἐμοὶ μὲν ἀκόχρη ταῦτα καὶ ψηφίζομαι Athen. VII. p. 308. C. εἷς ἐγὼν ἀποχρέω. Casaub. ἀποχρέω nisi Dorum dialecto adscribamus; contra Hellenismum videtur usurpatum pro *sufficio*, sed in quo errare Casaubonum liquet cum in hoc Aeschyli loco, tum Aristophanis allato. Vide supra Agam. 174. 175.

v. 1596. κροσσρόκαιος. Eurip. Heraclid. 1015. τὸν κροσσρόκαιον. Clem. Alex. Protrept. p. 16. B. Ἐρινύας καὶ τὰς Εὐμενίδας καλαμναίους τε καὶ κροσσροκαίους. — Τὸ κροσσρόκαιον, piaculum, Antiph. Or. IX. p. 69. οὐδενὶ οὐδὲν κροσσρόκαιον, Id. Or. X. p. 72. δεινοὺς ἀλιτηρίους ἕξομεν τοὺς τῶν ἀποθανόντων κροσσροκαίους. Andoc. Or. XIII. p. 87. ὅτε γὰρ ἀποκτείνας, τοῦ θανόντος οὐδὲν ἧσσον τοῖς αἰτίοις κροσσρόκαιόν ἐστιν. — Προσσροκαὶ sacra et supplicationes ad placandos caesorum manes, Plut. de ser. num vind. ὡς ἱερὸν ἄνδρα τῶν Μουσῶν ἀνηρηκὼς εἶτα χρησάμενος λιταῖς τισι καὶ κροσσροκαΐς. Sic κροσσρόκαιοι defuncti manes seu ἀλάστορες caedis vindicis. Dio XLII. καὶ ἐκ τούτου κροσσρόκαιον καὶ ἑαυτοῖς καὶ τῇ Αἰγύπτῳ κάσῃ —, Προσσρόκαιοι etiam scelerati, criminum auctores.

v. 1603. χερῶν ἄκρους πτένας: Qualia ἀκροτηριάσματα et ἐξάργματα, item κόμια et Platoni Legg. 942. E. ἀκρωτήρια. V. Choeph. 437., Hesychius πτένας, τοὺς τῶν χερῶν καρποὺς τε καὶ τῶν ποδῶν, καὶ τὰ ἀτήδη.

v. 1605. ἄσημα: partim pro ἄγνωστα ut hoc loco et Eurip. Hippol. 269. ἄσημα δ' ἡμῖν nempe pro ἄσημον ut ibidem 370 et Alcest. 522. Ἄσημα quandoque pro infaustis et irritis auguriis ut Soph. Antig. 1223. et ἄσημος ibid. v. 1017. et ἀσήμων μαντευμάτων, 1027.

1588. τε μ.] δὲ μ. Aur. 1584. δ' ἀλληλοφόνους] τ' ἀλληλ. 1588. ἄχη] ἄγη Aur. Not. 1591. ἐκτίνυσα] ἐκτινύσα Aur. 1596. ἐστίας] ἑστίαν Aur. 1597. εὕρες'] εἵρετο Aur., ἥρετο V. 1602. καιδίων] καιδείων Scal. 1605. αὐτῶν] αὐτὸς Aur.

Digitized by Google

v. 1606. ἄσωτόν. Scal. βλαβερὰν. Soph. Aj. 190. ἀσώτου Σισυφιδᾶν γενεᾶς: Schol. τῆς ἐξωλοῦς καὶ σώζεσθαι μὴ δυναμένης.

v. 1609. ἄφερτον. Ch. 440. ἄφερτος et Ch. 467. Ceterum ad h. et seqq. vs. nota haec: Leg. ἐμῶν: Hom. Il. O. 11. αἷμ' ἐμέων, Eustath. κόλως ἔμ. περὶ ἣν ὁ Θυέστης ἤμεσε φαγὼν ἐξ ἐκβουλῆς Ἀτρέως τὰ οἰκεῖα τέκνα, ἡ ἱστορία φασί. Schol. Soph. ad Aj. 1316. μητρὸς ἐξέφυς Κρήσσης, Schol. ἡ ἱστορία ἐν τοῖς Κρήσσαις τοῦ Εὐριπίδου ὅτι διαφθαρεῖσαν αὐτὴν λάθρα ὑπὸ Σεράπωνος ὁ πατὴρ Νάυπλίφ παρέδωκεν ἐντειλάμενος ἀποκτεῖναι· ὁ δ' οὐκ ἐποίησεν, ἀλλ' ἐνεγγύησε Πλεισθένει.

v. 1615. ῥαφεῦς. LXX. Exod. XXVII. 16. βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ τοῦ ῥαφιδευτοῦ.

v. 1636. Σὺ ταῦτα φ. περ. κρ. Praeclarus locus de diverso ordine remigum uno inferiori, alio superiori seu medio dicto ζυγίτου. — Qua de re vide Aristoph. Ran. p. 262.; Schol. ibidem καὶ κροσσαρδεῖν γε τὸ στόμα τῷ θαλαμ. —

v. 1630. νήστιδες. Supr. 1026. νῆστιν νόσον, Ch. νῆστις λιμός v. 248., Prom. 601. νήστισιν αἰκίαις. Supra 201.

v. 1632. ἰατρομάντεις. ἰατρόμαντις Eum. 62.; Suppl. 271.

v. 1633. κρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε. Prom. 329. κρὸς κέντρα —. Pindar. Pyth. II. 215. κοὐ κέντρον δέ τοι λακτιζέμεν. Eurip. Bacch. 794. κρὸς κέντρα λακτίζοιμι θνητὸς ὢν θεῷ; Eurip. Iph. T. 1396. κρὸς κῦμα λακτίζοντες: Eurip. in Delial. ap. Stob. Flor. Exc. Gr. p. 19. κρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε τοῖς κρατοῦσι. — Πήσας: Joseph. Arch. p. 323. F. ἃ πήσονται, *quae patientur.*

v. 1635. οἰκουρὸς: Οἰκουρὶς supr. 1231. οἰκουρόθυτα supr. 618. Eur. Herc. Fur. 45. τροφὸν τέκνων οἰκουρὸν. Idem Hec. 1277. de hac ipsa Clytaemnestra οἰκουρὸς πικρά. Sophocl. ἐν Πηλεῖ apud Clem. Alex. Strom. VI. p. 625. Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη. Quae nempe propria mulierum sors, Aelian. H. An. 1. XV. οἱ δὲ Σ. κύσσ. ἕως μὲν ἀρρένα δρῶσι κροασκίζονται ὡς ἂν εἴκοις μένουσιν ἔνδον καὶ τὸ τῆς οἰκουρίας φυλάττουσι σχῆμα. — Οἰκούρημα Eur. Hippol. 787., Heracl. 700., Soph. Phil. 881. ἄκιστον οἰκούρημα. — Οἴκουροι et οἰκουρήματα dictae Atticis uxores seu mulieres quod earum propria et peculiaris dos domi sedere. Unde οἰκουρία iisdem Atticis de ea domus custodia seu intra domum mansione. Philo de Decol. p. 803. C. Θηλείαις δὲ οἰκουρία καὶ ἔνδον μόνη. Παρθένους μὲν εἴσω κλισιάδων τὴν μεσαύλιον ἵζον κεκοιμημένους· κλείαις δὲ γυναιξὶ τὴν αὔλιον. Soph. Oed. Col. 356. κατ' οἶκον οἰκουροῦσιν ὥστε

1608. ἄν] αὖ — ἀπὸ σφαγῆς ἐρῶν] ἀπὸ σφαγὴν ἐμῶν Aur., ἀποσαγὴν ἐμῶν Eustath. O. p. 1002. V.; Canter. φῶς ζεν· ἀμπίπτει δ' ὑποσφαγῆς ἐρῶν, in Not. ἐμῶν, vomens, vid. Notas. 1635. ἅμα] ὅμως Aur.

Digitized by Google

καρδίνοι. Clem. Al. Strom. IV. p. 494. A. αἱ γυναῖκες οὐδὲν ἐκάστων τῶν ἀῤῥένων καὶ οἰφοῦροι. Inde καταπλοισταὶ dictae mulieris Atticis. Philo in Flaccum p. 977. E. γύνη καταπλαίστη μηδὲ τῆς αὐλείου κροσρχομένη.

v. 1638. Ὀρφεῖ δὲ γλῶσσ. Εἰ δὲ Ὀρφέως μοι γλῶσσα, Eur. Alc. 357.

v. 1648. ὑλάγμασιν. Infra 1681. Sic ὑλακτεῖν Sophocl. El. 302. de Clytaemnestra, ταιαῦθ' ὑλακτεῖ.

v. 1649. σειρασφόρον. Exstat ap. Pollucem VII. c. 5. Vide eundem 1. c. 10. p. 38. Supra v. 851. σειρασφόρος. Soph. El. 72. σειραῖον ἵππον: Schol. τὸν ἔξω τοῦ ζυγοῦ, τὸν δεξιόν. Pausan. VI. p. 362. ἐκατέρωθεν δὲ οἱ παρὰ τὸν ζυγόν, κατὰ μὲν τὰ δεξιὰ Κυνικίας, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ Σάμος: equorum jugalium nomina. Iidem σειρασφόροι equi dicti παράσειροι, Poll. 1. c. 5. p. 38. ubi male παράσυρα. Quo referendus locus Eurip. Orest. v. 1019. σοὶ κῆδος, παράσειρος, de Pylade afflicto Oreste punito.

v. 1650. δυσφιλὴς κόσφ. Flor. Christian. ad Aristoph. Vesp. p. 437. refert hunc Aeschyli versum, ἀλλ' ὁ δυσφιλὴς σκότῳ cet. additque, male κόσφῳ legebatur ante correctionem Jos. Scaligeri, ubi σκότῳ pro tenebricoso carcere dictum est. Citat hoc ad Aristophanis locum:

Εἰ δὲ μὴν κέδας κακείας οὐδὲν ἀριστήσετε.

Flor. Christ. eo refert ibidem illud Pacuvii in Doloreste ex eodem Scaligero, tenebrica lacerabo fame clausam et fatigans actus distraham. Scalig. in Varron. R. R. p. 240.

v. 1659. λοχῖται. λοχίτης a λόχος, *turma*, *cohors*, quales λόχοι apud Laconas ἱερὸς λόχος. Orph. Argon. v. 43. ἥδ' ὅσον Αἰγυπτίων ἱερὸν λόχον ἐξελόχευσε. Salmas. observat. ad J. Att. p. 135. ut plurimum λόχος decem hominum, quae est decuria, λόχος, in phalange quantaque 16, imo 32 militum et duplicatis λόχοις. Hactenus Salmasius. Hesychius λοχίτης, ἐνεδρευτὴς βασιλεὺς, lege ἐνεδρευτὴς βασιλέως. Sic λοχήσας, *insidiis*, ap. Thucyd. 1. p. 42., Pollux p. 45. fin. ἐνεδρεῦσαι, λόχον ὑφεῖναι, λοχῆσαι, ἐλλοχῆσαι. Id. 1. c. X. p. 31. de exercitu, μέρη δὲ αὐτοῦ, μυριοστύς, χιλιοστύς, πεντηκοστὺς, λόχος, δέκας, πενταρχία. Et ἱεροὶ λόχοι apud Thebanos a Gorgida primum e 300 selectis viris instituti, Plutarch. Pelop., Eustath. ad Il. B. καὶ ἦσαν οὗτοι (οἱ γενναῖοι). καθάπερ οἱ δημόται καὶ οἱ φράτορες, ἤδη καὶ οἱ κολῖται καὶ οἱ φιασῶται καὶ οἱ φολέται καὶ οἱ

1640. ἠκίοις] νηκίοις V. 1645. σαφῶς] σοφῆς Aur. Not. 1646. ᾗ] ἦν Aur. 1648. κολιτῶν] vel τὸ λοιπὸν Scal. 1649. οὗτι] ὥστε Aur. 1650. κρεῶντα] κρεῶντα Not. Pollux. — δυσφιλὴς κόσφ] σκότῳ — δυσφιλεῖ σκότῳ Scal., Not. 1651. σφ' ἐκόψεται] σ' ἐκοψ. Aur., Not. 1653. σὴν] σῇ Aur. f. νιν γυνὴ. 1658. δοκεῖς] δοκεῖ Aur.

Digitized by Google

λοχῖται καὶ οἱ ἐφῆται καὶ οἱ δαισταλεῖς, νόμῳ τινὶ ἔχοντες κοινωνίαν. Choeph. 766. Εἰ ξὺν λοχίταις, εἴ τε καὶ μονοστιβῆ. Λοχῖται Athenis inter civitatis corpora, unde λόχοι ap. Aristot. Polit. V. c. VIII. καὶ ἀντιγρ. κατὰ φρατρίας καὶ λόχους καὶ φυλὰς τεθέσθωσαν. Dion. Halic. 11. Antiqu. λάχον eundem facit cum φρατρίᾳ nempe φράτρια δὲ καὶ λόχος ἡ κουρία. Hinc Salmas. Obs. Att. p. 135. λόχους putat Aristoteli non δήμους sed quae aliis γένη. Ante λόχους Aristoteles cum δήμοις eosdem dixerat et λόχους φρατριῶν exponit quod per decurias dividerentur.

v. 1661. ἀναίνομαι. In versu incerto apud Themistium Or. XIII. de Pace ad Valentem p. 174.

Ἀασάμην· οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι.

Supra v. 592.

v. 1664. ἐξαμῆσαι κολλᾷ. Sic Eurip. Cycl. 235. τὰ σκλαγχν' ἕφασκον ἐξαμήσασθαι βίᾳ. Aristoph. τοὺς πνεύμονας καὶ τ' ἄντερ' ἐξαμήσω, ut notat ibi Flor. Christ.

v. 1674. μέτειμι: *te ulciscar, persequar.* Μέτειμι pro *persequi, ulcisci*, ut Ch. 271., Eum. 231. 259. Verum Soph. El. 433. μέτει, Schol. ἀντὶ τοῦ κολακεύσεις, μετέρχομαι τὸ ὑπέρχομαι καὶ κολακεύω καὶ τὸ κολάζω: Schol. ibid. 433. εἰ γὰρ μ' ἀπώσῃ σὺν κακῷ μέτει πάλιν, h. e. nam si me nunc repudies, postea malo coacta sectaberis me, s. persequeris. Μέτειμι quandoque Atticis pro *consequi, frui*, ut μέτειμι τῆς πόλεως, *jure civitatis frui*, apud oratores Atticos, ut Demosth. adv. Eubulid. p. 536. A. et ibidem 538. C. μετὸν τῆς πόλεως, et Aeschines adv. Timarchum.

v. 1675. Ἐλπίδας. Ἐλπίδες passim num plurali Attici, ut Demosth. in Aphobum p. 560. A. πολλὰς ἐλπίδας ἔχω. Cf. Eur. Phoen. 399.

v. 1680. ἀλέκτωρ. Cf. Pindar. Ol. XII. p. 110. Quae ἀλέκτωρ

1662. ἐρούμεθα] αἱρούμεθα Aur. 1664. δύστηνον ὁ ἔρως] δυστήνων ἔρως Aur. Scal. 1665. ὕπαρχε] ὑπάρχει Scal. — ὑπάρχει· μήκεθ' αἱμασσώμεθα Aur., pro μηδὲν f. μηδέν'. 1666. στείχετε δ', οἱ γέροντες, πρὸς δομ. πέρκ. τοῦσδε] στείχεθ' Scal., scil. στείχεθ' οἱ γέροντες εἴσω κ. δ. π. τ., — στείχεθ' οἵδε δ' οἱ γέροντες — Aur., — στείχετε δ' οἱ γέροντες οἵδε V. — τοῦσδε om. Aur., Not. 1667. ἔρξαντα καιρὸν] πράξαντας V., κραίνειν Aur.; pro καιρὸν in Notis κραίνειν ut Aur. 1668. δέ τοι — γένοιτο] τῷ Aur. δέοιτο vel μέλοιτο Aur. 1671. μοι] μὴ Aur. 1672. δαίμονας] δαίμονος (247) — Ch. 511. δαίμονος πειρώμενος. 1673. γνώμης δ' ἁμαρτῆτον κρατοῦντα] γνώμης ἁμαρτικὸς κρατοῦντας λοιδορῇ Aur. — ἁμαρτητὸν vel δάμαρτα Scal., — τ' ἁμαρτεῖν τὸν κρατοῦντα δύσφορον in Notis. — ἥμαρτεν ὃς κρατοῦντας λοιδορεῖ vel τὸν κρατοῦντα λοιδορεῖς V. 1674. κροσσαίνειν] Sic Aur.; Prom. 834. 1677. φεύγοντας ἄνδρας] φεύγοντος ἀνδρὸς Aur. 1680. ὥσκερ] ὥστε Scal.

Digitized by Google

vel ἀλεκτρύων tam de gallo quam de gallina; vide Schol. Aristoph. Nub. p. 166. et 173., et Hesychium. Quamquam ἀλεκτρύαινα *gallina* eidem Aristophani Nub. p. 166.

v. 1681. προστιμήσης — ὑλαγμάτων. Demosth. 11. adv. Aphobum p. 559. B. προστιμηθέντων, et adv. Pantaen. p. 639. B. προαστιμῶσαι ζητῆς. — Sic ὑλάγματα de sacerdotum Cybeles clamoribus.

1681. Addit ἐγὼ Schol. ad ὑλαγμάτων. 1682. Post καὶ σὺ Scal. πανν' εὖ. — Ad ὠμάτων add. καλῶς Aur., Not.

Digitized by Google

AESCHYLI AGAMEMNON.

LIBER MANU ISAACI CASAUBONI EXARATUS.

(EX FAEHS. SYLL.)

---

v. 13. ἐπισκοτούμενην quidam legunt.

v. 14. φόβος γὰρ. Si construas γὰρ, sensus sive oratio erit semper suspensa nec habebit redditionem, erit ἀνανταπόδοτον; si relinquas, sensus erit perfectus. Est autem γὰρ stilus tragicus, multa n. tragici admittunt et immiscent carminibus suis vocabula, quae in aliis poëtis non inveneris. Vel potes legere ἄρ' per pleonasmum, ut saepe fit apud poëtas.

v. 18. συμφορὰ ex usu, ut *valetudo* apud Latinos, in malam partem accipitur, hic in bonam.

v. 14. καραστατεῖν. proprie vocabulum castrense.

v. 16. μινύρεσθαι· intra dentes canere more eorum, qui sunt cogitabundi. minurire etiam de avibus dicitur.

v. 27. ἀναπήλλειν pr. de stellis, quae repente adscendunt supra horizontem. hic de Clytaemnestra e lecto exsurgente.

v. 40. Hic chorus est admodum prolixus, nam senes convocati a Clytaemnestra inducuntur cantantes per vias, cum ad regiam ejus tenderent. Postea cum ad fores accessissent, tunc stantes cantarunt, quod est strophe et antistrophe, nam erat e regia majestate Clytaemnestrae, ut non statim admitterentur in domum, sed pauxillum ad fores exspectarent.

v. 50. ἄλγεσσι. Male. Casaub.

v. 65. διανταιομένης· vox poëtica.

v. 68. ὑποκλαίων minus quam δακρύων.

v. 73. ὑπολειφθέντες. Cum denotamus causam, quae dedit occasionem alicujus rei, utimur praepositione ὑπὸ, ut h. l. senectus est causa, quae occasionem dedit, quo minus senes irent ad bellum. Et possemus uti praepositione ὑπὸ hoc modo, λειφθέντες ὑπὸ τῆς καλαιᾶς σαρκὸς, ut dicitur λείπεται οὗτος ἐκείνου, il vaut bien moins que l'autre.

Digitized by Google

v. 79. Χώρα. Ἄρης significat vim et robur, qua re opus est ad bellum. Idem dixit in Suppl. Aeschyl. οὐκ ἔνεστιν Ἄρης. Χώρα hic significat *pectus*. Nam dum dicit hoc verbum, tangit pectus. Et hoc verbum χώρα designat multa, quando scil. quid volumus significare per verbum χώρα, designamus vel manu vel aliqua alia re.

Φυλλὰς arbores ita aptatae, ut folia umbram concilient trichora, vet. Latini vocant *trachillam*, a quo nomine credo derivatum nostrum Gallicum verbum *treille*, quod est proprie φυλλάς. Hic autem accipitur pro coma.

v. 83. Σὺ δὲ Τυνδάρεω. Senes Clytaemnestram compellant absentem. Quod est notandum, et videntur quasi praesentem interrogare, quid novi? etc. Ad nuntium rei laetae ignes et faces accendi solitae, ut vel ex hoc loco possumus colligere.

v. 87. Πυθοῖ a ἡ πυθώ, οὖς. Graviter errant, qui legunt πειθοῖ. (In Cod. Casaub. fuit scriptum πειθοῖ, sed deletum est.)

Θυοσκινεῖς· verbum poëticum et Aeschyli. Alii legerunt θυοσκοεῖς, sed errant, nam ponitur θυοσκοεῖν apud Homerum pro verbo vaticinationis et hic significat θυοσκινεῖν sacra excitare.

Περίκαμπτα· vox Aeschyli, quam alibi non inveneris.

v. 93. Λαμπὰς hic ponitur vel pro cereo vel pro lucerna. Cum autem veteres nondum invenissent usum candelae, utebantur maxime oleo in lucernis, et hoc est, quod significatur his verbis, λαμπὰς φαρμασσομένη χρίσμασος ἀγνοῦ μαλακαῖς etc.

v. 96. Πελάνῳ. Valde improprie utitur hoc vocabulo, nam πέλανος significat libum. Hic autem non *libum*, sed *oleum* intelligitur, quod Latini *pingue* vocant. Verum quia inungebant libum veteres pingui et oleo, hoc autem oleo poterant uti ad accendendum ignem, ideo posuit libum ipsum Aeschylus pro pingui materia.

v. 97. Τούτων λέξασ' ὅ, τι Cas.

v. 103. Τὴν θυμοβόρον λύκης φρένα. Hypallage pro λύκην φρενός. Ad margin. hypallage dura. vel legendum λύκην φρενάς. Sed tamen nihil volo mutare.

v. 104. Κύριός ἐ. θρ. ὁ κρ. αἴ. ἀνδρῶν una serie, ut v. 86. Τί χρ. — ἀγγελίας et v. 93. Ἄλλη δ' — ἀνίσχει. Κύριός εἰμι, potis sum.

Κράτος hic augurium portendens victoriam.

v. 106. In contextu Ἐντελέων. Casaubon. ad margin.:

Ἐντελέων virorum in magistratibus constitutorum.

Καταπνέει.

v. 107. Πειθὼ μ. ἀλκὰν σύμφυτος αἰών,

Ὅπως Ἀχ. δ. κρ. Ἑ. ἦβαν

Πέμπῃ ξ. δ. δίκας κράκτορι

Θούριος ὀ. Τ. ἐ. α. οἰ. βασιλεύς·

v. 108. Ἀλκὰν improprie dixit pro δύναμιν.

v. 110. Ἦβαν. Legendum potius videtur ἧβας et ita exponendum erit ταγὰν Ἑλλάδος ἧβας ductores pubis graecanicae.

Digitized by Google

v. 112. Πράκτορι pro εἰςπράκτορι.

v. 113. Ἀετὸς aquila candida.

v. 117. Ἴκταρ est atticum, quod usurpat Plato pro ἐγγύς.

v. 119. Παμπρέπτοις ἕδραισι

Βασκ. λ. ἃ φέρβοντο γένναν.

v. 121. Βλαβέντα ad γένναν refertur κρὸς τὸ σημαινόμενον, ut Homerus φίλε τέκνον.

v. 127. Aves ἀρχοὶ dicuntur principes, quae dant principium rei, latine, quae addicunt.

Diana offensa erat his aquilis, non quod leporem interfecerant, sed quod ipsam cum ipso foetu ante partum mactassent, nam Diana est benevola omnibus pullis avium et catulis ferarum.

v. 132. Est versus eleganter interpositus, ut: il en arrivera, ce qu'il plaira à Dieu.

v. 145. Ἀέκτοις.

v. 166. Τοῖσδ' δμόφωνον.

v. 173. Μάτας.

v. 185. Πάθει μάθος.

v. 208. Πρόμοισιν.

v. 218. Κακῶν; τι. κακῶν τι;

v. 224. Περιόργως δ' ἐκθυμεῖ Ἄρ= τεμις — Diana expetit praevehementi ira, quod Deus bene vertat. Cas.

v. 228. Τόδεν correxit ὅδεν.

v. 230. Φρονεῖν μετέγνω βροτοῖς. Sententia: unde consilium quamvis audax suscipiendi subit mortalium animos.

v. 237. Παρ' οὐδὲν αἰῶνα καρδένιόν τ'

Ἔδεντο. Iphigenia sacrificans haec verba proferebat πάτερ, πάτερ!

Κληδόνας sine jota subscr. Preces Iphigeniae et ominosas appellationes patris nihili et aetatem puellarem fecerunt.

v. 393. Μεγάλας δίκας.

v. 418. Τόδ' deletum et τόνδ' suprascr.

v. 422. Σιγᾶσ' scr. et additum σιγᾶς. Hic debet esse Genitivus. Itaque tollenda apostrophus, quae est in textu et σ finalis facienda, licet nempe esset participium, hic oporteret scribi σιγῶσα, non σιγᾶσα.

v. 423. Ἄδιστος ἀφεμένων ἰδεῖν. Heu! heu! domus et ejus ductores, heu torum et vestigia viro amica, dilecta Menelao. Adest Helena silentio multum honoranda, nullo convicio afficienda, suavissima, rumpendo ita ut videre ipsam possimus. Spectrum ejus desiderio autem absentis et trans mare jam vectae Helenae spectrum videbitur reginae loco regere domum, quamvis pulchri phasmatis, quod erat instar magnae statuae, displicuit gratia Menelao oculorum et inanitatibus peribat tota Venus.

Ἀφεμένων scil. ἡμῶν τῆς σιγῆς, ὃ ἐστιν ἀφισταμένων τοῦ σιγᾶν καὶ καρρήσιαζομένων διὰ τὸ μὴ κροσεῖναι τὴν δέησιναν. Est

Digitized by Google

Genit. absolutus. Figmentum est poëtae inducentis domesticos Menelai et ipsum Menelaum existimantes post raptum Helenae eam adesse, quasi in ea domo spectrum Helenae versaretur. Simile quid Herodi et Claudio accidit.

v. 432. Πάρεισι δόξαι.

v. 441. Συνορμένοις deletum et scriptum συνόρμενον. Ad marginem συνορμένων. Universum autem e Graecia terra luctus cor premens in domibus singulorum civium versatur insigniter, multa igitur illis contingunt jecûr, i. e. movent desiderium et iram.

v. 442. Δόμων correx. δόμῳς.

v. 455. Γεμίζων — εὐδρέτου. impleas urnas — cinere bene composito gemunt cives.

Ἄνδρα laudantes quemque defunctorum, hunc quidem.

v. 474. Παλινστυχῆ mutatum in παλινστυχεῖ — ἀλκᾷ. infortunato vitae usu reddunt obscurum. Ubi autem illo reductus, nullum est robur excellentissimo bene audire, fulmen grave immittitur in oculos et periculosum.

v. 492. Ἐπεὶ ἀλλαγᾷ λόγους. in marg. ἀλαλαγᾷ, deinde orationem meditetur. Ἀλαλαγά. Apud veteres Graecos moris fuit in pugna clamandi et sonos quosdam emittendi, inter quos erat ἄλαλα, Inde clamor pugnae pro clamore exultationis.

v. 495. Sed cito exstincta, quam praedicat mulier, perit gloria, seu fama.

v. 531. Ἥκου subintellig. ἄν. Laetis oculis suscepissetis dudum ornatu regio regem post tam longum tempus.

Ἀντήλιοι. Ex hoc loco cognoscis, veteres Deorum statuas ad orientem convertere solitos, quod et nos Christiani observamus.

v. 555. Πεπληγμένος.

v. 558. Στύγος στρατῷ, quod deletum et in marg. adscriptum στρατοῦ. Qua de causa cives odio persequebantur exercitam?

v. 561. Ὢν νῦν. Adeo multa fuerunt, ut tuum illud libens usurpem sitque mihi res gratissima mora.

v. 568. Στύγος desolatio longe major.

v. 571. Ἐξ οὐρανοῦ γάρ. γὰρ deletum et emendatum δ' αὖ.

v. 608. Κοιμῶντες deletum et emendatum καίοντες.

v. 623. Ἄλλου πρὸς α. μ. — ἢ χαλκοῦ βαφάς. Formula, cum dicimus, nos aliquid nescire, orta forte, quod multa desiderantur ad temperamentum ferri.

v. 668. Ποιμένος κακοῦ στροβῷ. pastoris mali (gubernatoris) rotatione sive gubernaculo male administrato.

v. 675. Ναυστολοῦσα. Cas.

v. 680. Νεῶν navium nostrarum. Cas.

v. 699. Ἑλένα γ'. Cas.

v. 727. Ἀγάλακτ= Τον ὁ κατὴρ φιλόμαστον. Ad marg.

v. 748. Λέγοιτ' ἄν. Ad marg.

Digitized by Google

v. 777. Νεαρὰ φάους κότον. Ad marg. σκότον.

v. 826. Ἐλαὶς κροσῇσι χειρός. ad marg. χεῖλος. Casaub.

v. 912. Τοιοῖςδε τοί νιν. ad marg. τοίοις σε. Casaub.

v. 993. Πρυμνησίων ξυνεμβόλοις. ad marg. ἐμβολαῖς. Casaub.

v. 995. Εὖρ' ὑπ' Ἴλιον. ad marg. ἐκ' Ἴλιον.

v. 1017. Κτησίων ὄκνος βαλών. Nominat. pro Genit. absoluto. Ignavia patris projiciens sive patre per ignaviam projiciente. Sensus: Ignavia, quae patris familias projiciens per fundam i. e. dilapidans id quod excellit inter opes, non ideo facit perire universam domum, etsi calamitate vehementer sit pressa, neque pater familias dilapidando fortunas suas omnes penitus evertit familiam, nam largitio e Ioue est magna et paupertatem extinxit ex reditibus annuis. At sanguinem, qui in terram cecidit etc.

v. 1014. Ἔκαισεν ἀφ. ἕρμα.

v. 1026. Τὸ δ' ἐκὶ γᾶν κεσόν γ' ἄκαξ. Cas.

v. 1063. Οὗτοι ϑυραία ad margin. dicit mollius.

Πάρα pro πάρεστι.

v. 1079. Ἐκοῦσ' ἀνάγκῃ τῇδε. Legendum videtur ἀνάγκης τῆςδε. ad marg.

v. 1092. Παρών. (παρόν.)

v. 1100. Ἀνδροσφάγιον ad margin. uno tenore script.

v. 1163. Τάδ' ἐκὶ φ.

v. 1208. Καὶ πῶς ἂν ὅρκος κῆμα γ. καγὼν

Παιώνιος γ. Nominat. absolut. pro Genitivo. et quomodo jusjurandum, quando firmum adhaeret malum, huic domui salutare fuerit?

v. 1227. Φροιμίοις εὐφημίοις. ad marg. *infaustis.*

v. 1390. Ἔκεσεν ἐκ'. ad margin.

v. 1394. Καλὸν in margine pro κακόν.

v. 1403. Γαῖα in marg. melius ex Casaub.

v. 1419 Ἐδανὸν. cum leni emendatione Cas. Hesych. notat, hanc vocem propriam esse Aeschyli.

v. 1432. Παρεσκευασμένον.

v. 1440. Ἐμκρέκει ἀνίερον ad margin.

v. 1444. Ἀκούεις. Quia nullum praecesecit jusjurandum et ὅρκια accipere pro justa causa duriusculum sit, fortasse aliter exponendum et pro ἀκούεις legendum ἄκουσον? ut sit sensus: Audi jusjurandum, quo ego justitiam meam firmabo.

v. 1453. Ναυτικῶν.

v. 1457. Εὖνις pro εὐνῆς.

v. 1470. Ἀκηνδίσω absorpsisti. 2. pers. a. 1. Med.

v. 1505. Κοίταν pro κατὰ κοίταν.

v. 1579. Χρησμός. Casaub.

v. 1585. Κτάνων γε.

v. 1592. Μέλας Ἅρης. ὅς γε nempe ἀλάστωρ.

v. 1598. Forte ἑστίαν. in marg. ex Casaub.

Digitized by Google

v. 1650. Ἄρχειν τὸ λοιπὸν legit Jos. Scaliger, sed nostra lectio melior. Casaub.

v. 1666. Δυστήνων δ' ἔρως.

v. 1669. Ἕξαι χρῆν τάδε. Jos. Scaliger ἔρξαι χρῆν τάδ' ὡς. Et vox καιρὸς est corrupta.

v. 1670. Εἰ δέ τοι μόχθων. Ad marg. τι.

v. 1677. Μέτειμ' pro futuro, persequar.

Absolvit Js. Casaub. V. Kal. Mart. 1610.

Berolini, typis Trowitzschii et Filii.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

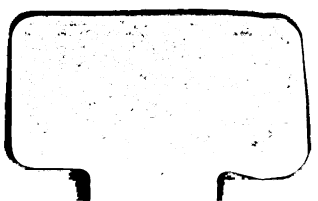

Digitized by Google

Digitized by Google